

THEODORE DREISER

Autorul celebrului roman O TRAGEDIE AMERICANĂ

FIDELITATE

Jennie Gerhardt

Theodore Dreiser

FIDELITATE.
Jennie Gerhardt

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DREISER, THEODORE

Jennie Gerhardt / Theodore Dreiser; trad. de Bianca Zamfirescu. - București : Orizonturi, 2017

ISBN 978-973-736-351-0

I. Zamfirescu, Bianca (trad.)

821.111

Corector: *Lucia Gruescu*

Tehnoredactor: *Puiu Enache*

Coperta: *Puiu Enache*

Editura ORIZONTURI – București

B-dul Libertății, nr. 4, bl. 117, et. 7, ap. 20 telefon:

021.317.76.79, 0744.531.333 e-mail: [orizonturi@](mailto:orizonturi@editura-orizonturi.ro)

editura-orizonturi.ro

THEODORE DREISER

FIDELITATE.
Jennie Gerhardt

Traducere de **Bianca Zamfirescu**

Editura ORIZONTURI

Într-o dimineată din toamna anului 1880, o femeie între două vârste, întovărășită de o tânără fată de optsprezece ani, se înfățișă la biroul de recepție al celui mai important hotel din Columbus, statul Ohio, și întrebă dacă puteau să-i dea ceva de lucru. Arăta rotofeie și neajutorată, avea o figură sinceră și deschisă și un fel de a fi candid, lipsit de încredere în sine. În ochii ei mari și răbdători se citea umbra unei suferințe atât de adânci, încât numai cine a privit cu înțelegere chipurile rătăcite și ajunse la deznădejde ale celor sărmani o cunoaște întrucâtva. Nu era greu să-ți dai seama de unde moștenise fiică-sa, aflată în spatele ei, sfiala și rușinea ce i se citeau pe față, și care acum o făceau să stea retrasă și să-și îndrepte, absentă, privirea într-altă parte. Fata era rodul imaginației, sensibilității și afecțiunii înnăscute, al spiritului poetic, dar necultivat al mamei, unit cu seriozitatea și cumpătul care alcătuiau trăsăturile caracteristice ale tatălui. Nevoia era cea care le mâna din urmă. Împreună înfățișau o imagine atât de grăitoare a sărăciei cinstite, care te cheamă să-i vii în ajutor, încât până și portarul fu mișcat.

— Ce ți-ar plăcea să faci? întrebă el.

— Poate că aveți ceva de curățat sau de frecat, răspunse ea, timidă. Aș putea freca podelele.

La auzul acestor vorbe ale mamei, fata se întoarse stânjenită, nu fiindcă o supăra munca, ci pentru că îi venea greu să vadă cum alții ghiceau că sărăcia le împingea la acest lucru. Portarul, ca bărbat, era tulburat de această mărturie a frumuseții aflate în mizerie. Stângăcia plină de nevinovăție a fetei făcea ca situația lor să pară într-adevăr foarte grea.

— Așteaptă puțin, spuse el și, intrând într-un birou din fund, o chemă pe îngrijitoarea-șefă.

Aveau de lucru. Scara principală și salonul stăteau nemăturate din pricină că femeia care făcea de obicei curat lipsea.

— Cea care o însoțește e fiică-sa? întrebă șefa, care din locul unde stătea avea putința să le vadă.

— Cred că da.

— Dacă vrea, ar putea să vină astăzi după-amiază. S-ar părea că fata o ajută.

— Mergeți să stați de vorbă cu șefa, spuse binevoitor portarul când se înapoie la pupitru. Drept înainte. Pe aici, și arată o ușă din apropiere. Ea o să se înțeleagă cu dumneavoastră.

Această mică scenă putea fi considerată punctul culminant al unui șir de nenorociri care bântuiseră viața familiei lui William Gerhardt, de meserie sticlăr.

Acest om, trecut prin dezastrele atât de obișnuite în rândul celor care se îndeletnicesc cu profesiunile modeste ale vieții, era nevoit să vadă cum soția, cei șase copii și el însuși trăiau din ceea ce norocul le scotea în cale, pe nimic, în fiecare dimineață, zi de zi. El însuși era bolnav în pat. Băiatul cel mare, Sebastian, sau Bass, după cum îi spuneau tovarășii săi, era ucenic la un carosier din partea locului și nu câștiga decât patru dolari pe săptămână. Genevieve, cea mai mare dintre fete, împlinise optsprezece ani, dar nu învățase încă vreo meserie. Ceilalți copii, George, în vârstă de paisprezece ani, Martha, de doisprezece, William, de zece, și Veronica, de opt, erau prea mici ca să poată lucra și nu făceau decât să îngreuneze și mai mult problema existenței. Singurul lor bun era casa, proprietatea tatălui, lăsând la o parte faptul că fusese ipotecată pentru șase sute de dolari. Împrumutase această sumă într-o vreme când, fiindcă izbutise să economisească destui bani ca să cumpere casa, dorea să-i adauge trei camere și o verandă, și astfel să o facă îndeajuns de încăpătoare pentru ca familia să poată trăi în ea. Ipoteca expira abia peste câțiva ani, dar vremurile se dovediseră atât de grele, încât fusese nevoit să cheltuiască nu numai puținul pe care îl pusese deoparte pentru a plăti capitalul împrumutat, ci și dobânda anuală. Gerhardt se afla la ananghie; era conștient de situația sa amenințătoare – nota de plată la doctor, dobânda scadență pentru ipotecă, împreună cu banii datorați măcelarului și brutarului care, știindu-l om de o cinste desăvârșită, îi acordaseră credit până când nu mai putuseră s-o facă – și toate aceste încurcături îl apăsau pe suflet și îi măcinau într-atât nervii, încât făceau ca însănătoșirea lui să întârzie.

Doamna Gerhardt nu era o fire slabă. Pentru un timp luă la spălat rufe, atâtea câte putea căpăta, iar în orele când nu se îndeletnicea cu această muncă, îi îmbrăca pe copii, gătea,

ii pregătea de școală, le cârpea hainele, își îngrijea soțul și, uneori, plângea.

Nu arareori se ducea ea însăși la câte un nou băcan, de parte, de fiecare dată tot mai departe de casă, și, deschizându-și un cont în baza unei mici sume de bani, primea mărfuri pe credit până când alți băcani îl avertizau pe filantrop că fapta sa era o nebunie. Porumbul era ieftin. Uneori fierbea o oală cu boabe și aceasta ajungea pentru o săptămână întreagă, aproape fără niciun alt fel de mâncare. De asemenea, o mămligă era mai bună decât nimic și, dacă i se adăuga puțin lapte, însemna aproape o masă. Cartofii prăjiți erau pentru ei cea mai scumpă dintre mâncărurile pe care și le puteau îngădui, iar cafeaua, un prilej de desfătare rară. De cărbune făceau rost culegându-l în găleți și coșuri din labirintul de șine al depoului feroviar din apropiere. Iar de lemn așijderi, în urma unor expediții asemănătoare la depozitele de cherestea din împrejurimi. Astfel, familia trăia de azi pe mâine, trăgând în fiecă clipă nădejdea că tatăl avea să se facă bine și că lucrul în atelierile de sticlărie avea să ia brusc avânt. Dar pe măsură ce iarna se apropia, Gerhardt începea să se simtă deznădăjduit.

— Trebuie să scap din situația asta numaidecât, spunea fără încetare acest german cu o fire de neclintit, și vocea-i reținută cu greu izbutea să dea glas temerilor sale.

Pe deasupra, micuța Veronica se molipsi de pojar și, timp de câteva zile, se crezu că avea să moară. Mama își lăsă treburile deoparte pentru ca să stea în preajma ei, în timp ce se ruga ca totul să se termine cu bine. Doctorul Ellwanger venea zilnic, din pură compasiune omenească și, cu un aer grav, examina copila. Pastorul luteran Wundt făcu o vizită pentru a aduce mângâierea bisericii. Odată cu cei doi oameni pătrunse în casă o boare aspră de clericalism. Erau emisarii sacrosancti, înveșmântați în negru, ai forțelor superioare. Doamna Gerhardt crezu că o să piardă copila și veghea îndurerată la căpătâiul pătuțului. După trei zile criza trecu, dar în casă nu se afla pâine. Salariul lui Sebastian se cheltuisese pe doctori. Doar cărbunele putea fi strâns fără plată, însă de câteva ori copiii fuseseră izgoniți din curțile depoului. Doamna Gerhardt se gândi la toate locurile către care s-ar fi putut îndrepta și,

în disperarea ei, se opri asupra hotelului. Iar printr-o minune, nimerise bine. ,

— Cât cereți? o întrebă șefa.

Doamna Gerhardt nu-și închipuise că asta va depinde de ea, dar nevoia îi dădu curaj.

— Un dolar pe zi ar fi prea mult?

— Nu, răspunse șefa; lucrul pe care-l aveți de făcut cere trei zile pe săptămână. Dacă ați veni în fiecare după-amiază, ați putea s-o scoateți la capăt.

— Foarte bine, spuse solicitanta. Începem de astăzi?

— Da; dacă veniți cu mine acum, am să vă arăt unde sunt lucrurile cu care se face curățenie.

Hotelul în care fuseseră astfel introduse cu puține vorbe era tot ce putea fi considerat mai bun pentru epoca aceea și pentru locul în care se afla. Orașul Columbus, capitala statului, cu o populație de cincizeci de mii de suflete și un intens trafic de pasageri, reprezenta un bun câmp de acțiune pentru industria hotelieră, iar prilejul fusese bine folosit, cel puțin așa pretindeau, plini de mândrie, locuitorii din Columbus. Clădirea impunătoare, cu cinci etaje, se înălța la un capăt al pieței centrale, unde se aflau edificiul Capitoliului¹ și principalele magazine. Holul era spațios și decorația interioară fusese schimbată nu de mult. Pardoseala și lambriurile din marmură albă, frecată des, luceau întotdeauna. Scara impozantă avea o rampă din lemn de nuc și vergele de alamă pentru a fixa preșul. Un colț îmbietor era dedicat standului de ziare și țigări. Acolo unde scara alcătuia o vultură fuseseră situate loja portarului și birourile, lucrate în întregime din lemn de esență tare și împodobite cu lămpi de gaz moderne. Printr-o ușă aflată la unul din capetele holului se putea vedea frizeria cu scaunele și șirul ei de lavoare. În fața hotelului staționau, de obicei, două sau trei omnibuze, care veneau sau plecau la ore ce țineau de mersul trenurilor.

La acest caravanserai trăgeau cele mai de vază personalități din viața politică și socială a statului. Câțiva guvernatori își făcuseră din acest hotel reședința permanentă în timpul legislaturii lor. Cei doi reprezentanți ai statului Ohio în Senatul Statelor Unite rețineau, fără abatere, în acest hotel

¹ Clădirea Parlamentului statului federal Ohio.

câteva camere de primire ori de câte ori afacerile îi chemau la Columbus. Unul dintre aceștia, senatorul Brander, era considerat de proprietarul hotelului un oaspete mai mult sau mai puțin permanent, căci nu numai că locuia în oraș, dar era și un holtei fără casă. Printre alți oaspeți, de mai scurtă durată, se numărau senatori, legislatori ai statului, agenți de legătură¹, negustori, liber profesioniști și apoi întregul șir de oameni care scapă descrierii și cu acel du-te vino al lor dau freamătul și strălucirea acestei lumi caleidoscopice.

Mama și fiica, zvârlite brusc pe acest tărâm de splendoare cum nu mai văzuseră, se simțiră cuprinse de o teamă și un respect nemărginit. Se mișcau de ici-colo aproape umile, ferindu-se să se atingă de vreun lucru, de frică să nu supere pe cineva. Marele hol, acoperit cu un covor roșu, pe care fură puse să-l măture, avea pentru ele întreaga măreție a unui palat; își țineau privirile ațintite în jos și vorbeau cât mai în șoaptă. Când veni la rând spălatul scărilor și lustruitul alămurilor care împodobeau această scară minunată, amândouă avură nevoie să se înarmeze cu curaj, mama ca să-și înfrângă timiditatea, iar fata, rușinea de a se afla până-ntr-atât în văzul tuturor. Dedesubt se întindea larg holul impunător, și cei care stăteau trântiți pe canapele, precum și toți cei care fumau sau intrau și ieșeau neconținut puteau să le vadă.

— Nu-i așa că e frumos? întrebă Genevieve și tresări nervos la auzul propriei sale voci.

— Da, răspunse mama, care, în genunchi, storcea cârpa cu mâini pline de zel, dar stângace.

— Trebuie să coste o groază de bani să stai aici, nu crezi?

— Da, spuse mama. Nu uita să freci în colțișoarele astea. Uite ce-ai lăsat. Jennie, umilită de această observație, se puse cu toată râvna pe treabă și frecă zdravăn, fără a îndrăzni să ridice din nou ochii. Dându-și toată osteneala, lucrară până pe la vreo cinci; afară se întunecase, și întregul hol strălucea scăldat în lumină. Ajunseseră aproape la piciorul scărilor.

¹ În original: *lobbyists* – persoane care încearcă să-i influențeze pe legislatori să introducă sau să voteze măsuri favorabile intereselor speciale pe care ei le reprezintă.

Prin uşile mari, batante, intră, din frigul de afară, un domn de vârstă mijlocie înalt şi distins, pe care pălăria de mătase şi pelerina largă, cu croială militară, te făceau numaidecât să-l bagi de seamă în mulţimea ce hoinărea fără un ţel anume, arătându-l a fi un om important. Avea faţa brună şi gravă, dar trăsăturile erau puternice şi simpatice, iar ochii, luminoşi, adânc umbriţi de sprâncene negre, groase şi stufoase. Îndreptându-se spre pupitru, luă cheia care stătea gata pregătită şi, ajungând la scară, începu să urce. Că femeia între două vârste care spăla scara la picioarele sale se afla acolo luă cunoştinţă nu numai ocolind-o, ci şi printr-un gest îngăduitor cu mâna, care spunea: „Nu te deranja pentru mine“. Fiica îi atrase însă luarea-aminte, căci se ridică, iar în ochii ei emoţionaţi se citea teama că-i stă în cale.

Se înclină şi zâmbi amabil.

— Nu trebuie să te deranjezi, spuse el.

Jennie surâse şi atâta tot. Când ajunse la palierul superior, privi deodată, cu coada ochiului, ceea ce-l făcu să-şi dea seama şi mai bine decât înainte de înfăţişarea ei neobişnuit de atrăgătoare. Reţinuse fruntea înaltă şi albă, părul pieptănat îngrijit, cu cărare, şi împletit în cozi. Ochii pe care îi văzu erau albaştri, iar tenul, bălai. Avu chiar timpul să-i admire gura şi obrajii rotunzi şi, mai mult ca orice, silueta graţioasă, cu rotunjimi, respirând sănătate, tinereţe şi acea aşteptare plină de nădejdi, care oamenilor între două vârste le vorbeşte atât de bine despre tot ceea ce merită să ceri providenţei. Fără a mai arunca o privire, păşi demn mai departe, dar în mintea sa stăruia impresia pe care i-o lăsase fermecătoarea ei persoană. Acesta era onorabilul George Sylvester Brander cel mai tânăr dintre cei doi senatori.

— Nu-i aşa că domnul care a urcat acum arată bine? remarcă Jennie câteva minute mai târziu.

— Da, arată, spuse mama.

— Avea un baston cu măciulie de aur.

— Nu trebuie să te uiţi lung după lumea care trece, o preveni ea. .Nu e frumos.

— Nu m-am uitat lung, spuse Jennie, nevinovată. El m-a salutat.

— Ei bine, nu mai lua în seamă pe nimeni. S-ar putea să nu le placă.

Jennie își văzu în liniște de treabă, dar splendoarea lumii mari o înrăurea. Nu se putea împiedica de a da atenție sunetelor, strălucirii, zumzetului conversației și râsetelor din jur. Într-o anumită porțiune a parterului era instalat restaurantul, și, judecând după clinchetul veselei, puteai spune că se pune masa. Într-un colț era salonul propriu-zis, și cineva se așeză la pian. Totul în jur fu pătruns de liniștea și destinderea ce preced masa de seară. Nădejdea atinse cu aripa ei inima tinerei lucrătoare, căci tinerețea era tinerețe și sărăcia nu putuse deocamdată să-i umple inima de griji. Continua să frece cu toată silința și uneori uita de mama, care, îngrijorată, stătea lângă ea, cu ochii-i blânzi, ce începeau să se înconjoare de o rețea de cute, și ale cărei buze aproape că vorbeau despre nenumăratele griji ale zilei. Nu putea să se gândească decât la faptul că toate acestea erau fascinante și-și dorea și ei o părticică din strălucirea ce-o înconjura.

La cinci și jumătate, șefa, care-și aminti de ele, veni să le spună că puteau pleca. Răsuflând ușurate, părăsiră amândouă scara pe de-a-ntregul gata, și, după ce puseră la loc ustensilele, se grăbiră spre casă; mama cel puțin era mulțumită că avea, în sfârșit, ceva de lucru. Trecând pe lângă niște case impunătoare, Jennie simți din nou acea emoție tulburătoare pe care i-o trezise noutatea vieții din hotel.

— Nu-i așa că e strașnic să fii bogat?

— Da, răspunse mama cu gândul la Veronica, fetița ei bolnavă.

— Ai văzut ce mare era restaurantul?

— Da.

Își continuară drumul, lăsând în urmă căsuțele scunde și călcând pe frunzișul veșted al anului care trecea.

— Aș fi vrut să fim bogați, murmură Jennie, ca pentru sine.

— Nu știu ce să fac... mărturisi mama oftând adânc. Nu cred că e ceva de mâncare în casă.

— Hai să intrăm să mai stăm o dată de vorbă cu domnul Bauman! exclamă Jennie, căreia nota de disperare din vocea mamei îi trezise din nou sentimentele ei firești.

— Crezi că mai poate avea încredere în noi?

— Să-i spunem unde lucrăm. Îi spun eu.

— Bine, răspunse mama, obosită.

Intrară cu emoție în mica băcănie slab luminată, pe care două grupuri de case o despărțeau de locuința lor. Doamna Gerhardt era gata să înceapă, dar Jennie i-o luă înainte:

— Vreți să ne dați pentru astă-seară niște pâine și puțină slănină? Lucrăm acum la „Columbus House” și sigur o să vă plătim sâmbătă.

— Da, adăugă doamna Gerhardt, am ceva de lucru.

Bauman, care fusese furnizorul lor cu multă vreme înainte ca boala și necazurile să înceapă, își dădu seama că spuneau adevărul.

— De când lucrați acolo? Întrebă el.

— Numai din după-amiaza aceasta.

— Știți, doamnă Gerhardt, care e situația mea. Nu vreau să vă refuz... Domnul Gerhardt îmi inspiră încredere, dar și eu sunt sărac. Vremurile sunt grele, exclamă el din nou. Trebuie să-mi întrețin familia.

— Da, știu... spuse cu voce slabă doamna Gerhardt.

Șalul ei ieftin și vechi nu lăsa să i se vadă mâinile înroșite de munca zilei, dar ele se agitau nervos. Jennie stătea alături, într-o tăcere încordată.

— Bine, încheie domnul Bauman, bănuiesc că de astădată e în ordine. Sâmbătă să faceți pentru mine tot ce puteți.

Ambală pâinea și slăcina și, în timp ce-i înmâna lui Jennie pachetul, spuse cu o notă de cinism:

— Când o să aveți din nou bani, bănuiesc că o să târguiți din altă parte.

— Nu, răspunse doamna Gerhardt, doar ne cunoașteți.

Dar era prea sfioasă ca să mai continue discuția. Ieșiră în strada întunecată și, lăsând în urmă căsuțele joase, se îndreptară spre locuința lor.

— Mă întreb dacă au găsit ceva cărbuni, spuse mama cu glas obosit, în timp ce se apropiau de ușă.

— Nu te necăji, răspunse Jennie. Dacă n-au găsit, mă duc eu.

— Ne-a gonit un om, începu tulburat George, în chip de prim salut, când mama vru să știe, ce e cu cărbunii. Am găsit totuși câțiva. I-am aruncat dintr-un vagon.

Doamna Gerhardt se mulțumi să zâmbească, dar Jennie râse.

— Ce face Veronica? întrebă ea.

— Pare-se că doarme, spuse tatăl. I-am dat din nou doctoria la cinci.

Și în timp ce se pregătea cina sărăcăcioasă, mama se duse la căpătâiul copilei bolnave și-și luă în primire, ca pe un lucru firesc, o nouă și lungă veghe de noapte. La masă, Sebastian veni cu o propunere pe care experiența sa mai largă în privința relațiilor sociale și comerciale o făcea demnă de a fi luată în seamă. Deși nu era decât ucenicul unui carosier, lipsit de orice instruire în afară de cea proprie doctrinei luterane, pe care o respingea, de altfel, cu tărie, era îmbibat de stilul și energia americană. Bass¹, așa cum i se spunea, era un nume care i se potrivea cât se poate de bine. Înalt, athletic și cu trăsături frumoase pentru vârsta lui, Bass era genul adolescentului de la oraș. Își formulase încă de pe acum o filozofie a vieții. Pentru a reuși, trebuie să faci ceva, să ai relații sau cel puțin să pari a avea relații cu cei care erau primii în lumea mare.

Din această pricină, tânărului îi plăcea să hoinărească în preajma hotelului. I se părea că acest hotel era centrul și cercul închis a tot ceea ce merita să fie luat în seamă din punct de vedere social. Serile cobora în oraș – după ce mai întâi își pusese deoparte destui bani ca să-și cumpere un costum ca lumea – și se proțăpea în preajma intrării hotelului, unde pocnea din călcâie, fuma țigări ieftine, se umfla în pene pentru înfățișarea sa elegantă și se uita după fete. Se mai aflau cu el și alții, filfizoni de pe străzile orașului și oameni de nimic, care veneau aici să se bărbierească sau să bea un pahar de whisky și pe toți aceștia îi admira Bass și căuta să se ia la întrecere cu ei. Principalul criteriu de apreciere erau hainele. Dacă bărbații purtau inele și ace de cravată, tot ceea ce făceau era bun. Dorea să semene cu ei și să se comporte ca ei, și astfel, experiența sa asupra celor mai ușuraticе forme de viață se lărgea.

¹ În engleză, *bass* este denumirea teiului american.

— De ce nu încerci să capeți de la câte unii din clienții lor niște rufe la spălat? o întrebă pe Jennie după ce ea relatase întâmplările acelei după-amieze. Ar fi mai bine decât să freci scara.

— Cum să le capăt? răspunse ea.

— Cum? întreabă-l pe portar, bineînțeles.

Jennie reținu ideea ca foarte interesantă.

— Să nu-mi vorbești vreodată dacă mă întâlnești pe acolo, o preveni el ceva mai târziu, între patru ochi. Nu lăsa să se vadă că mă cunoști.

— De ce? întrebă ea, naivă.

— Doar știi de ce, îi răspunse, căci îi mai dăduse de înțeles și până atunci că, de vreme ce arătau atât de săraci, nu dorea să se facă de râs cu asemenea rude. Treci mai departe și atâta tot, auzi?

— Foarte bine, răspunse Jennie supusă, căci deși tânărul nu era mai mare ca ea decât cu un an, voința lui, mai puternică, precumpănea.

A doua zi, în drum spre hotel, îi vorbi despre asta maică-sii.

— Bass spune că am putea să luăm la spălat ceva rufe de la clienții hotelului.

Doamna Gerhardt, care-și frământase toată noaptea mintea întrebându-se cum să adauge ceva bani la cei trei dolari pe care avea să-i capete în cele șase după-amieze de lucru ale ei, se învoi.

— Am putea, spuse. O să-l întreb pe portar.

Totuși, când ajunseră la hotel, prilejul nu se ivi pe loc. Își văzu de lucru până după-amiaza târziu. Apoi, așa cum soarta ticluiește uneori lucrurile, șefa le trimise să frece podeaua din spatele pupitrului la care stătea portarul. Această persoană importantă era plină de bunăvoință față de mamă și fiică. Îi plăceau figura plăcută emoționată a primei și fața drăgălașă a celeilalte. Și astfel, ascultă îndatoritor când doamna Gerhardt își luă cu blândețe curajul să deschidă vorba despre ceea ce mintea ei frământase pe o parte și pe alta toată după-amiaza.

— Este pe-aici vreun domn care ar vrea să-i spăl lucrurile? întrebă ea. Aș fi foarte recunoscătoare pentru așa ceva.

Portarul o privi și din nou observă marea nevoie ce se citea pe fața ei plină de neliniște.

— Să vedem, răspunse el, gândindu-se la senatorul Brander și la Marshal Hopkins. Ambii erau oameni caritabili, care ar fi fost mai mult decât bucuroși să ajute o femeie sărmană. Urcă și mergi să vorbești cu senatorul Brander, urmă el. E la douăzeci și doi. Uite, adăugă, scriindu-i numărul, te duci și-i spui că eu te-am trimis.

Doamna Gerhardt luă biletul, tremurând de recunoștință. În ochi i se citeau cuvintele pe care nu le putea rosti.

— E-n regulă! spuse portarul, observând cât era de tulburată. Mergi de-a dreptul sus. O să-l găsești acum în camera lui.

Doamna Gerhardt bătu cât se poate de timid la ușa camerei cu numărul douăzeci și doi. Jennie stătea tăcută lângă ea. În clipa următoare ușa se deschise, și în strălucirea camerei scăldate în lumină apăru senatorul. Îmbrăcat într-un smoking elegant, părea mai tânăr decât la prima lor întâlnire.

— Da, doamnă, spuse el, recunoscându-le pe cele două femei și mai ales pe fată, ce pot face pentru dumneavoastră?

Foarte rușinată, mama șovăi să dea răspunsul.

— Am vrea să știm dacă nu aveți ceva să ne dați la spălat.

— La spălat? repetă el vorba cu o rezonanță deosebită în voce. La spălat? Veniți înăuntru, să vedem. Se dădu foarte curtenitor la o parte, făcu cu mâna gestul de a le pofti să intre și închise ușa. Să vedem, spuse el din nou, în timp ce închidea și deschidea unul după altul sertarele unui masiv scrin negru de nuc.

Jennie cercetă cu luare-aminte camera. O asemenea colecție de bibelouri și lucruri frumoase precum cele de pe șemineu și de pe masa de toaletă nu văzuse niciodată. Fotoliul senatorului avea alături o lampă cu abajur verde; covorul era greu și bogat, iar carpetele așternute pe jos, de calitate superioară – ce lux, ce confort!

— Luați loc. Stați pe scaunele astea două, spuse îngăduitor senatorul, și dispăru într-o cămăruță.

Mama și fiica, la fel de timide, socotiră că e mai politicos să refuze, dar, când sfârși de căutat, senatorul le invită din nou. Foarte stânjenite, se hotărâră să stea jos.

— E fiica dumitale? urmă senatorul, zâmbind către Jennie.

— Da, domnule, e fiica mea cea mai mare.

— Soțul dumitale trăiește? Cum se numește? Unde locuiește?

La toate aceste întrebări doamna Gerhardt răspunse foarte umilă.

— Câți copii aveți?

— Șase, spuse doamna Gerhardt.

— Ei bine, reluă senatorul, asta se cheamă într-adevăr o familie. Ți-ai făcut din plin datoria față de națiune.

— Da, domnule, răspunse doamna Gerhardt, mișcată de felul său blând și atrăgător de a se purta.

— Și spui că e fiica dumitale cea mai mare?

— Da, domnule.

— Cu ce se ocupă soțul dumitale?

— E sticlar. Dar acum e bolnav.

Jennie urmări discuția cu ochii ei mari, albaștri, larg deschiși de-atâta luare-aminte. Ori de câte ori Brander se uita la ea, privirea cu care îi răspundea era atât de sinceră, fără pic de prefăcătorie, iar zâmbetu-i atât de vag și dulce, încât aceasta nu-și putea îndrepta ochii într-altă parte mai mult de o clipă.

— Foarte trist, continuă el plin de înțelegere. Am aici ceva de spălat, nu cine știe ce, dar e bine că ai venit. Săptămâna viitoare ar putea fi mai multe.

Acum se învârtea prin casă, înghesuind lucruri de îmbrăcăminte într-un sac de pânză albastră, cu un desen drăguț într-un colț.

— Le doriți într-o anumită zi? întrebă doamna Gerhardt.

— Nu, răspunse senatorul după ce se gândi un timp. Poate fi în orice zi din săptămâna viitoare.

Doamna Gerhardt mulțumi în cuvinte simple și se pregăti să plece.

— Să vedem, spuse Brander în timp ce le-o lua înainte și le deschidea ușa, le puteți aduce luni?

— Da, domnule. Vă mulțumesc.

Plecară, iar senatorul se întoarse la lectura sa; se simțea însă deosebit de tulburat.

„Foarte trist, își spuse el, închizând cartea. Oamenii aceștia au un aer patetic.”

Ca o undă imaterială, uluirea și admirația lui Jennie pluteau prin cameră.

Doamna Gerhardt și Jennie își croiau din nou drum pe străzile întunecoase. Această întâmplare fericită le dădea un imens curaj.

— Nu-i așa că are o cameră strașnică? șopti Jennie.

— Da, e un om mare.

— E senator, nu? continuă fiica.

— Da.

— Trebuie să fie plăcut să te cunoască toată lumea, spuse fata încetișor.

2

Gândurile și simțămintele lui Jennie – cine le putea descrie? Această fiică a sărăciei, care acum avea de dus și de adus lenjeria unui distins cetățean din Columbus, era o ființă cu o fire atât de blândă, încât cu greu poate fi descrisă în cuvinte. Există firi născute pentru a moșteni ființa pământescă a omului, care vin pe lume fără să înțeleagă de ce și pleacă fără să-și pună această întrebare. Cât trăiesc, viața le pare o adevărată țară a minunilor, de o nețărmurită frumusețe, un tărâm pe care, dac-ar putea doar rătăci, mirându-se întruna, s-ar considera în paradis. Deschid ochii și văd o lume docilă și perfectă. Copacii, florile, lumea sunetelor și cea a culorilor: aceasta e prețioasa moștenire a stării lor. Dacă nimeni nu le-ar spune: „Este al meu”, ar rătăci mai departe strălucind de bucurie, intonând un cântec pe care întregul pământ poate nădăjdui să-l audă într-o zi, cântecul bunătății.

Închisă totuși în cușca lumii materiale, o asemenea ființă este aproape fără abatere o anomalie. Cealaltă lume umană, în care s-a zămislit mândria și lăcomia, se uită strâmb la idealist și visător. Dacă cineva spune că e plăcut să privești norii, răspunsul vine sub forma unui avertisment împotriva lenoviei. Dacă-și pleacă urechea la murmurul vântului, sufletul i se va bucura în pace, dar ceilalți îi vor înhăța bunurile. Dacă întreaga lume așa-zis neînsuflețită îl absoarbe, îmbiindu-l cu dulceața unor sunete ce par a fi prea desăvârșite ca să fie lipsite de înțelegere, trupul său o va duce prost. Brațul celor dotați cu simțul realității se va întinde veșnic spre asemenea

firi, gata întotdeauna să le înhațe. Din rândul acestora se recrutează sclavii.

În lumea realității, Jennie era o asemenea fire. Din copilărie, bunătatea și mila îi modelaseră fiecare impuls. Dacă Sebastian cădea și se rănea, ea era cea care se lupta cu o neliniște plină de încordare și, ocrotindu-l, îl ducea până la maică-sa. Dacă George se plângea că-i e foame, îi dădea toată pâinea ei. Multe fuseseră orele în care îi legănase pe frații și pe surorile mai mici ca să adoarmă, cântând între timp din toată inima și visând la lucruri îndepărtate. De când începuse să se țină pe picioare, fusese mâna dreaptă a mamei. Tot ce era de curățat sau de copt, toate comisioanele și îngrijirea copiilor rămâneau în seama ei. Nimeni nu o auzise vreodată plângându-se amarnic, deși adesea se gândea la soarta ei aspră. Știa că există și alte fete a căror viață era nespun mai liberă și mai plină, dar niciodată nu-i trecea prin minte să le invidieze în chip josnic; inima ei se putea simți singură, dar buzele-i continuau să cânte.

Când vremea era frumoasă, privea pe fereastra bucătăriei și tânjea să se ducă acolo unde se întâlneau pajiștile. Minunatele undiri și umbre ale naturii o mișcau ca însuși cântul. Uneori pleca cu George și cu ceilalți copii, ducându-i în afara orașului, spre un loc unde înflorea un pâlcc de hiori, fiindcă se aflau acolo câmpii deschise, umbră mângâietoare și un pârâu cu apa sprintară. Deși neînzestrat cu har artistic în redarea imaginilor, sufletul ei vibra totuși, și fiecare sunet, fiecare suspin erau bine-venite prin frumusețea lor. Atunci când chemarea dulce și molcomă a porumbeilor de pădure – aceste duhuri înaripate ale verii – se făcea auzită din depărtări, își înclina capul și asculta nota lor inspirată care cădea ca picăturile de rouă în inima ei largă. În locurile unde razele soarelui aduceau căldura și stropeau umbra cu minunata lor strălucire, sorbea din ochi acest desen și pașii ei plini de evlavie o apucau într-acolo unde lumina era mai aurie, de-a lungul binecuvântatelor culoare mărginite de copaci.

Culoarea nu se răspândea în van pentru ea. Acea minunată strălucire care inunda pe seară cerul în apus o mișca și îi ușura inima.

„Tare-aș vrea să știu, spuse ea odată cu o naivitate de fetiță, cum ar fi să zbori pe-acolo, printre norii aceia?”

Descoperise un leagăn natural într-o viță sălbatică și stătea în el cu Martha și George.

— Oh, n-ar fi bine dac-ai avea o barcă acolo, sus? întrebă George.

Cu fața îndreptată spre cer, Jennie privea un nor îndepărtat, o insulă roșie într-o mare de argint.

— Ce-ar fi dacă oamenii ar putea trăi pe o insulă ca asta? spuse.

Sufletul ei se și afla în acel loc și pașii ei ușori băteau cărările elizeene ale norului.

— Uite o albină, remarcă George, atras de un zumzet ce se auzea prin apropiere.

— Da, răspunse ea visătoare, se duce acasă.

— Toate vietățile au o casă? întrebă Martha.

— Aproape toate.

— Păsările se duc la ele acasă? se interesă George.

— Da, spuse Jennie, resimțind în adâncul ființei poezia acestui lucru, și păsările! Se duc la ele acasă.

— Și albinele? vru numaidecât să afle Martha.

— Da, și albinele.

— Și câinii? întrebă George, care băgă de seamă unul ce umbla singuratic de-a lungul drumului apropiat.

— Desigur, spuse ea. Știi doar că se duc și ei acasă.

— Și țânțarii? stăruia George, văzând una din acele curioase spirale de minuscule insecte care roiau energic în lumina palidă a sfârșitului de zi.

— Da, spuse Jennie, aproape crezând ea însăși în cele ce spunea. Ascultă!

— Oh! exclamă George, neîncrezător. Oare în ce fel de casă or fi trăind?

— Ascultă! insistă Jennie cu blândețe, întinzând mâna pentru a-l liniști.

Era acea oră tihnită când *Angelus*¹-ul se lasă ca o binecuvântare asupra zilei care moare. În depărtare, clopotele răsunau dulce, iar natura, acum când îi dădea ascultare, părea să

¹ Rugăciunea catolică despre vestirea nașterii lui Iisus. Se spune dimineața, la prânz și seara.

se fi oprit și ea în loc. Un priboi cu pieptul stacojiu țopăia mărunț în iarba din fața lor. Un bondar bâzâia, se auzea sunetul tălângii de la gâtul unei vaci, în timp ce o pârâitură suspectă trăda prezența unei veverițe care spiona nevăzută. Cu mâna-i frumoasă ridicată în aer, ascultă până ce notele prelungi și blânde se împrăștiară pierind în văzduh și inima-i nu mai putu răbda. Atunci se ridică.

— Oh... făcu ea încleștându-și degetele, pradă unei izbucniri de nestăvilit a simțirii ei poetice.

Lacrimi de cristal îi picurau din ochi.

Furtuna băntuia țărnul minunatei mări a simțămintelor ei. Acesta era spiritul lui Jennie.

3

Senatorul George Sylvester Brander era un om cu o fire aparte. În el se îmbinau, într-o măsură puțin obișnuită, înțelepciunea oportunistului și firea plină de înțelegere a adevăratului reprezentant al poporului. Născut în sudul statului Ohio, fusese crescut și educat acolo, dacă se lăsau deoparte cei doi ani când studiasse dreptul la Universitatea Columbia. Cunoștea dreptul civil și penal la fel de bine poate ca orice cetățean din statul său, dar nu le practicase niciodată cu acea stăruință care asigură un succes strălucit la bară. Câștigase bani și avusese prilejuri nemaipomenite de a câștiga mult mai mult dacă ar fi vrut să-și înăbușe conștiința, lucru pe care nu fusese niciodată în stare să-l facă. Și, totuși, integritatea lui nu fusese întotdeauna de neclintit în fața cererilor adresate de prieteni. Nu mai departe decât la ultimele alegeri prezidențiale acordase sprijinul, pentru a fi ales guvernator, unui om care – o știa bine – nu putea pretinde niciuna din calitățile presupuse de o conștiință perfect cinstită.

În același fel se făcuse vinovat de unele numiri dubioase, dintre care una sau două de-a dreptul dezgustătoare. Ori de câte ori conștiința îl făcea să simtă remușcări prea aspre, încerca să-și dea curaj cu vorba lui preferată: „Asta-i viața“. Când, în timp ce stătea singur în fotoliul său, medita asupra celor întâmplate, avea uneori obiceiul să se scoale cu aceste

cuvinte pe buze și să zâmbească rușinat. Oricum, conștiința-i era departe de a fi moartă. Mila și înțelegerea sa, dacă nu alte simțăminte, erau mai vii ca niciodată.

Acest om, de trei ori membru al Congresului, în calitate de reprezentant al aceluia district din care făcea parte orașul Columbus și de două ori senator al Statelor Unite, nu fusese niciodată căsătorit. Avusese în tinerețe o dragoste profundă, dar nu putea fi blamat pentru faptul că această iubire nu duse-se la niciun rezultat. Fata găsisese că era supărător să-l aștepte. Încercările lui de a asigura pentru amândoi un trai îndestulat țineau de prea multă vreme.

Înalt, cu umeri drepți, nici slab, nici voinic, era astăzi o figură impunătoare. Loviturile puternice pe care le primise, pierderile suferite îi dădeau o înfățișare care impresiona și trezea simpatia ființelor înzestrate cu imaginație. Lumea îl găsea o persoană cu o fire plăcută, și egalii săi din Senat îl considerau dacă nu o inteligență remarcabilă, în orice caz un om care, în ceea ce făcea, nu lăsa nimic de dorit. Prezența lui la Columbus în această perioadă a anului se datora faptului că avea nevoie să-și întărească serios platforma electorală. Alegerile generale slăbiseră partidul său în legislatura statului federal. Dispunea de suficiente voturi pentru a putea fi reales, dar era necesară o foarte atentă manevră politică pentru a menține coeziunea alegătorilor. Existau alții care-și aveau și ei ambițiile lor. O jumătate de duzină de candidați erau disponibili și oricare dintre aceștia ar fi fost bucuros să-i ia locul. Era conștient de cerințele momentului. Nu prea erau în măsură să-l înfrângă, gândea el, dar chiar dacă lucrul acesta s-ar întâmpla, de bună seamă că președintele ar putea fi determinat să-i acorde un post de ministru în străinătate.

Da, se putea spune despre el că era un om care a reușit, dar, cu toate acestea, senatorul Brander simțea că îi lipsea ceva. Dorise să înfăptuiască atâtea! Iată, avea cincizeci și doi de ani, era un bărbat îngrijit, onorabil, de o înaltă distincție, cum zice lumea, dar singur. Nu se putea împiedica să se privească din când în când pe el însuși și să mediteze la faptul că nu avea pe nimeni care să-i poarte de grijă. Camera sa părea uneori ciudat de goală, iar propria-i persoană, din

cale-afară de neplăcută. „Cincizeci de ani! se gândea adesea. Singur, cu desăvârșire singur.“

În acea sâmbătă după-amiază, în timp ce stătea în camera lui, fu trezit de un ciocănit în ușă. Meditase la inutilitatea acțiunii sale politice în lumina caracterului trecător al vieții și gloriei. „Ce luptă pentru a susține propria noastră persoană! gândea el. Și ce puțin va conta lucrul acesta pentru mine peste câțiva ani!“

Se sculă și deschizând larg ușa, o văzu pe Jennie. Venise, după cum îi sugerase mamei ei, sâmbătă, în loc de luni, pentru ca iuțeala cu care lucraseră să producă o impresie mai bună.

— Intră, spuse senatorul și, la fel ca prima oară, se dădu cu eleganță la o parte, ca să-i facă loc.

Jennie intră, așteptând dintr-un moment într-altul vreun compliment pentru cât de repede au fost spălate rufe. Senatorul nu luă nicidecum în seamă acest fapt.

— Cum vă simțiți astă-seară, domnișoară? o întrebă când Jennie puse legătura jos.

— Foarte bine. Ne-am gândit c-ar fi mai potrivit să vă aducem lucrurile astăzi, în loc de luni.

— O, n-avea nicio importanță, spuse Brander fără a da atenție faptului. Pune-le pe scaun.

Fără să ia în seamă că nu primise banii pentru munca depusă, Jennie se pregătea să plece, când senatorul o opri.

— Ce face mama dumitale? întrebă el îndatoritor.

— Foarte bine, răspunse ea cu simplitate.

— Și surioara dumitale? I-a mai trecut?

— Doctorul spune că da.

— Stai jos, adăugă el politico. Vreau să stăm de vorbă.

Îndreptându-se spre un scaun apropiat, Jennie se așeză.

— Hm, continuă Brander dregându-și ușor glasul. Ce are?

— Are pojar, răspunse Jennie. Odată, am crezut că e pe moarte.

În timp ce fata vorbea, Brander îi studia fața și-și spuse că ceea ce se citea pe acest chip era nespus de patetic. Fu mișcat de îmbrăcămintea sărăcăcioasă și de admirația ei, plină de uimire, pentru înalta lui poziție socială. Aproape că-i era

rușine de confortul și luxul ce-l înconjurau. Într-adevăr, trăia într-o lume foarte înaltă.

— Mă bucur că o duce mai bine, vorbi cu blândețe senatorul. Câți ani are tatăl dumitale?

— Cincizeci și șapte.

— Și s-a mai întremat?

— O, da, domnule, umblă, deși nu poate încă să iasă din casă.

— Parcă mama dumitale spunea că e de meserie sticlar.

— Da, domnule.

Brander cunoștea bine condițiile triste în care se afla această ramură a industriei manufacturiere din ținut. Fusese una din problemele ultimei campanii electorale. Se părea că o duceau într-adevăr foarte prost.

— Toți copiii merg la școală? se interesă Brander.

— O, da, domnule... răspunse Jennie bâlbâindu-se.

Îi era prea rușine să mărturisească despre unul dintre copii că fusese nevoit să rămână acasă, fiindcă n-avea pantofi. Faptul că spusese o minciună o tulbura.

Brander rămase o clipă pe gânduri, apoi, dându-și seama că nu mai avea o scuză potrivită ca s-o rețină, se sculă și se îndreptă spre ea. Scoase din buzunar un teanc subțire de bancnote și, după ce desprinse una, i-o întinse.

— Ia-o și spune-i mamei dumitale să o întrebuințeze cum crede de cuviință.

Jennie primi banii cu un simțământ nelămurit. Nu-i trecu prin minte să se uite câți erau. Omul acesta important se afla atât de aproape, camera minunată în care locuia o impresiunase într-atât, încât de-abia își putea da seama ce făcea.

— Mulțumesc, spuse ea. Doriți ca rufele să fie luate într-o anumită zi?

— O, da, luni, luni seara, răspunse el.

Jennie plecă, iar Brander închise visător ușa în urma ei. Interesul pe care senatorul îl purta acestor oameni nu era unul obișnuit. Sărăcia și frumusețea se îmbinau fără doar și poate în chip mișcător. Se așeză în fotoliul său și se cufundă în acele plăcute speculații prilejuite de sosirea fetei. De ce nu i-ar ajuta? „O să aflu unde locuiesc“, hotărî el în cele din urmă.

În zilele următoare Jennie veni regulat să ia rufele. Senatorul Brander descoperi că persoana ei îl interesa din ce

în ce mai mult și cu timpul procedă astfel încât să îndepărteze acea timiditate și teamă care o făcuseră să se simtă stângace în prezența lui. Faptul că-i spunea pe numele mic îl ajută să-și atingă scopul. Aceasta începu cu cea de-a treia vizită, iar de atunci încolo numele îi revenea mereu pe buze, aproape fără să-și dea seama. Nu s-ar putea zice că purtarea sa era inspirată de simțăminte paterne, căci nu se prea comporta astfel în alte împrejurări. Se simțea din cale-afară de tânăr când vorbea cu fata aceasta și se întreba dacă nu era posibil ca ea să intuiască și să aprecieze latura lui juvenilă.

În ceea ce-o privea, Jennie era adânc subjugată de confortul și luxul ce-l înconjurau pe acest bărbat și, în subconștientul ei, de bărbatul însuși, cel mai atrăgător pe care-l cunoscuse vreodată. Tot ce avea era de bună calitate, tot ce făcea era amabil, distins și politicos. De undeva, dintr-o sursă îndepărtată, poate de la cine știe ce vechi strămoși germani, Jennie moștenise puțința de înțelegere și apreciere a tuturor acestor lucruri. Viața trebuia trăită așa cum o trăia el; ceea ce o atrăgea îndeosebi era situația sa privilegiată care-i îngăduia să fie generos. Această înclinare se datora în parte mamei, în sufletul căreia simțămintele se dovediseră întotdeauna un factor mai puternic decât rațiunea. De pildă, când i se aduseră cei zece dolari, doamna Gerhardt nu mai putu de bucurie.

— O, spuse Jennie, până când am ieșit din cameră, n-am știut că erau atât de mulți! Mi-a cerut să ți-i dau duminică.

Doamna Gerhardt luă banii și, ținându-i ușor între palmele strânse, avu clar în fața ochilor imaginea senatorului, înalt și cu maniere alese.

— Ce om minunat! spuse. Are inimă bună.

Toată seara și ziua următoare, doamna Gerhardt vorbi mereu despre această comoară de om, repetând întruna că trebuie să fie nespus de bun, că trebuie să aibă o inimă tare largă. Iar când fu vorba de a-i spăla rufe, aproape că le făcu bucăți de atâta frecat, simțind că oricât s-ar strădui tot n-ar fi de ajuns. Gerhardt nu trebuia să afle. Avea doar vederi atât de severe cu privire la banii nemunciți, încât până și în situația lor jalnică ar fi avut de întâmpinat greutăți ca să-l facă să-i primească. Nu spuse deci nimic, ci îi întrebuiță cumpărând

pâine și carne, și astfel norocul trecu neobservat în timpul scurt până ce banii fură cheltuiți.

De acum încolo, felul în care Jennie se purta cu senatorul era înrâurit de atitudinea mamei ei și, simțindu-și inima atât de plină de recunoștință, începu să vorbească mai puțin stânjenită. Ajunseră în relații atât de bune, încât el îi dăruie o mică ramă de fotografii lucrată în piele, unul dintre obiectele de pe toaleta sa, pe care observase că-l admira. De fiecare dată când revenea, găsea un pretext ca să o rețină, și curând descoperi că, în ciuda blândeții feciorelnice, în adâncul sufletului fetei zăceau o cumplită silă de sărăcie, de care ea era conștientă, și rușinea de a fi nevoită să mărturisească vreo nevoie. O admira sincer pentru acest lucru și, văzându-i hainele sărăcăcioase și pantofii uzați, începu să se întrebe cum ar putea să o ajute fără s-o jignească.

Nu o dată se gândi să o urmărească într-o seară și să vadă cu proprii săi ochi care ar putea fi situația familiei ei. Era, totuși, un senator al Statelor Unite. Cartierul în care locuiau era de bună seamă mizer. Se opri, reflectă și, pentru moment, îndemnul prudenței fu mai puternic. Așadar, vizita la care se gândise fu amânată.

La începutul lui decembrie, senatorul Brander se întoarse la Washington pentru trei săptămâni, și atât doamna Gerhardt, cât și Jennie fură surprinse când într-o bună zi aflară că a plecat. Niciodată nu le dăduse mai puțin de doi dolari pentru rufe pe care le spălau, iar de mai multe ori, cinci. Poate că nu prevăzuse cât de mult va suferi bugetul familiei în lipsa lui. Dar nu era nimic de făcut; se străduiră să o ducă mai departe așa cum puteau. Gerhardt, care acum se simțea mai bine, își făcu rost de un fierăstrău și o capră și, umblând din casă în casă, cerea să i se îngăduie să taie lemne. Nu găsea foarte des de lucru, dar, printr-o muncă cinstită, izbutea să câștige doi și uneori trei dolari pe săptămână. Aceasta, împreună cu ceea ce câștiga soția sa și ceea ce dădea Sebastian, ajungea ca familia să aibă cât de cât cu ce să se hrănească, dar nu mai mult.

Amărăciunea legată de sărăcia lor se făcu mai mult simțită în zilele în care se deschise vesela perioadă a sărbătorilor de Crăciun. Germanilor le place să dea o mare amploare

sărbătoririi Crăciunului. Este singura perioadă a anului când profunda lor afecțiune familială se arată din plin. Mișcați până-n adâncul sufletului de bucuria copiilor, le place să-i vadă pe cei mici încântați de jucăriile și jocurile lor. Aplecat peste capra sa de tăiat lemne, Gerhardt se gândea adesea la aceste lucruri în săptămânile de dinaintea Crăciunului. Ce n-ar merita Veronica, după îndelungata ei boală? Cât de mult i-ar fi plăcut să dăruiască fiecărui copil o pereche de pantofi solizi, băieților, o șapcă bună, călduroasă, fetelor, o bonetă drăguță. Înainte avuseseră întotdeauna jucării și jocuri, și bomboane. Îi făcea rău să se gândească la dimineața de Crăciun, albă de ninsoare, și fără o masă acoperită cu un vraf de lucruri pe care inimile lor tinere și le-ar fi dorit mai mult. Cât despre doamna Gerhardt, simțămintele ei pot fi mai ușor imaginate decât descrise. Suferea atât din această pricină, încât abia fu în stare să discute cu soțul ei despre ora mult temută. Făcuse ce făcuse și pusese deoparte trei dolari, în nădejdea că va putea aduna destul ca să cumpere o tonă de cărbuni și să pună astfel capăt pelerinajului zilnic pe care bietul George îl făcea la depou, dar acum, când săptămâna Crăciunului se apropia, hotărî să întrebuinteze această sumă pentru daruri. Gerhardt tatăl păstra, de asemenea, față de soția sa, taina celor doi dolari pe care îi pusese deoparte, cu gândul ca, în ajunul Crăciunului, să-i poată da la iveală în momentul critic, astfel încât inima ei de mamă să nu se mai zbuciume atât.

Totuși, când fu într-adevăr timpul, sărbătoarea le aduse puțină mângâiere. Tot orașul era învăluit în atmosfera de Crăciun. Băcăniile și piețele unde se vindea carne erau împodobite cu ramuri de ilice¹. Magazinele de jucării și bomboane străluceau, expunând în chip atrăgător tot ceea ce un Moș Crăciun care se respectă trebuie să aibă asupra sa. Atât părinții, cât și copiii observaseră toate acestea – primii, cu gândurile înnegurate de nevoi și temeri, ceilalți, cu imaginația aprinsă de dorințe pe care nu izbuteau să le înăbușe pe de-a-ntregul. Adesea Gerhardt spunea în prezența lor:

¹ *Ilex opaca* (lat.), plantă cu frunze cerate, palmate; în America, plantă decorativă de Crăciun.

— Kriss Kringle¹ e tare sărac anul acesta; nu are prea multe de dat.

Și, totuși, niciun copil, oricât de lovit de sărăcie ar fi el, nu poate fi convins să creadă așa ceva. De fiecare dată când spunea aceste cuvinte, îi privea în ochi, dar, în ciuda faptului că fuseseră preveniți, nădejdea lor era la fel de arzătoare.

Crăciunul cădea marți, iar luni, în ajun, școlile erau închise, înainte de a pleca la hotel, doamna Gerhardt îi pusese în vedere lui George că trebuia să aducă destui cărbuni, ca să ajungă până după Crăciun. Acesta plecă numaidecât, împreună cu cele două surori mai mici, dar, fiindcă nu prea aveau ce aduna, le trebui mult timp ca să umple coșurile, și până pe seară nu adunaseră decât foarte puțin.

— Ați fost după cărbuni? fu primul lucru pe care îl întrebă doamna Gerhardt când se întoarse de la hotel în seara aceea.

— Da, spuse George.

— Ați adunat destul pentru mâine?

— Da, cred că da.

— Bine, o să mă duc să văd.

Luând lampa, ieșiră, îndreptându-se spre șopronul de lemne unde se depozita cărbunele.

— Vai, Doamne, exclamă doamna Gerhardt când văzu cărbunii, darăștia nu sunt nici pe departe de ajuns! Trebuie să plecați numaidecât să mai aduceți.

— Uf! spuse George bosumflat. Nu vreau să mă duc. Să se ducă Bass.

Bass, care se întorsese punctual la șase și un sfert, era în plină activitate în dormitorul din fund, spălându-se și îmbrăcându-se pentru a ieși în oraș.

— Nu, Bass a muncit din greu toată ziua. Tu să te duci.

— Nu vreau, își țuguie George buzele.

— Bine, atunci s-ar putea ca mâine să stai în frig, și atunci ce-o să faci?

Intrară din nou în casă, dar conștiința lui George era prea încărcată ca să-i îngăduie să considere incidentul închis.

¹ Moș Crăciun.

— Bass, vino și tu! îi strigă el fratelui mai mare când fu din nou în casă.

— Unde să vin?

— Să adunăm cărbuni.

— Nu, n-aș crede. Drept cine mă iei?

— Bine, atunci eu nu mă duc, spuse George cu o mișcare îndărătnică a capului.

— De ce n-ai adunat după-amiază? îl luă din scurt fratele mai mare. Ai avut timp toată ziua.

— O, am încercat! răspunse George. N-am putut găsi cât ne trebuie. Nu pot să adun de unde nu este, nu-i așa?

— Cred că nu prea te-ai ostenit, răspunse *dandy*-ul.

— Despre ce-i vorba? întrebă Jennie, care, intrând, după ce se oprise la băcănie cu treburi pentru maică-sa, văzu mura bosumflată și gravă a lui George.

— Bass nu vrea să meargă cu mine să aducem cărbuni.

— N-ați adus după-amiază?

— Da, spuse George, dar mama zice că nu-s de ajuns.

— Am să merg eu cu tine, spuse soră-sa. Bass, vii cu noi?

— Nu, răspunse cu indiferență tânărul.

Își potrivea cravata și se simțea enervat.

— Nu găsim, explică George, decât dacă-i luăm din vagoane. Nu era niciunul când am fost.

— Ba da! exclamă Bass.

— Ba nu!

— Oh! nu vă mai certați, spuse Jennie. Adu coșurile și să plecăm numaidecât, înainte să se întunece prea tare.

Ceilalți copii, cărora sora cea mare le era dragă scoaseră la iveală uneltele cu care se făcea aprovizionarea – Veronica, un coș, Martha și William, găleți, iar George, un coș mare de rufe pe care el și Jennie urmau să-l umple și să-l care împreună. Mișcat de bunăvoința surorii lui și dat fiind respectul pe care totuși i-l purta, Bass tăcu o propunere.

— O să-ți spun ce să faci, Jen. Te duci cu copiii în Eighth Street și aștepti pe lângă vagoanele acelea. Într-un minut vă ajung și eu din urmă. Când mă vedeți, vă faceți cu toții că nu mă cunoașteți și spuneți așa: „Domnule, n-ați vrea să ne aruncați niște cărbuni?” După aceea mă urc în vagon și vă arunc jos atâția cât să vă umpleți coșurile. Ați înțeles?

— În regulă! spuse Jennie încântată.

Ieșiră în noapte și ninsoare și-și urmară calea până la liniile de cale ferată. La întretăierea străzii cu marele depou se aflau numeroase vagoane trase de curând pe linie, încărcate vârf cu cărbuni bituminați, nu de mult scoși din cuptor. Toți copiii se strânseseră în umbra unui singur vagon. În timp ce stăteau acolo, în așteptarea fratelui lor, își tăcu apariția trenul special de Washington, un tren lung, elegant, cu câteva vagoane-restaurant construite după ultimul model, cu geamurile din plăci strălucitoare de cristal și pasageri care priveau afară din adâncul fotoliilor lor confortabile. Fără să-și dea seama ce tăceau, copiii se dădură îndărăt, în timp ce trenul trecea cu un zgomot asurzitor.

— O, ce lung e, spuse George.

— Tare mi-ar plăcea să fiu frânar, suspină William.

Jennie era singura care tăcea, deși, ei mai ales, ideea de călătorie și confort îi spunea multe. Ce frumoasă trebuie să fie viața pentru cei bogați! În depărtare se zărea Sebastian, pășind bărbătește și, după câte se părea, dându-și multă importanță. Era atât de încăpățânat și hotărât din fire, încât dacă copiii n-ar fi izbutit să îndeplinească planul său de acțiune, ar fi trecut cu bună știință mai departe și ar fi refuzat să-i ajute câtuși de puțin.

Martha, care lua totuși lucrurile așa cum trebuiau luate, spuse cu o voce pițigăiată, de copil:

— Domnule, nu vreți să ne aruncați niște cărbuni?

Sebastian se opri brusc și, în timp ce-i privea sever, de parc-ar fi fost într-adevăr un străin, exclamă: „Desigur!” și începu să se cațăre pe vagon și să arunce jos, cu o viteză nemaipomenită, mai mulți bulgări decât le trebuiau ca să-și umple coșurile. Apoi, ca și când n-ar fi avut niciun chef să mai zăbovească într-o societate atât de plebee, traversă grăbit rețeaua de șine și se pierdu în depărtare.

În drum spre casă întâlnește un alt *gentleman*; de data aceasta unul adevărat, cu pălărie înaltă și o pelerină distinsă, pe care Jennie îl recunoscuse numaidecât. Era onorabilul senator, el însuși întors de curând de la Washington și care se aștepta la un Crăciun ce nu avea să însemne pentru el mare lucru. Sosise cu expresul care atrăsese atenția copiilor și-și

ducea valiza ușoară pentru plăcerea de-a o duce, îndreptându-se spre hotel. Trecând, i se păru că o recunoaște pe Jennie.

— Dumneata ești, Jennie? spuse și se opri ca să se convingă.

Jennie, care-l recunoscuse încă înainte ca el s-o fi văzut, exclamă:

— Oh, *mister* Brander!

Apoi, lăsând din mână mânerul coșului din partea unde ținea ea și îndemnându-i pe copii să-l ducă de-a dreptul acasă, se grăbi în direcția opusă. În zadar senatorul o urmări, strigând-o de trei sau patru ori: „Jennie! Jennie!“ Pierdu nădejdea de a o ajunge; dintr-odată își dădu seama că se rușinase copilărește și, respectându-i acest simțământ, se opri, se întoarse și se hotărî să-i urmărească pe copii. Și din nou încercă acea emoție nelămurită pe care părea să i-o trezească întotdeauna această față, distanța uriașă dintre situația lui și a ei. Pentru copiii aceștia, care într-o asemenea noapte adunau cărbuni, nu era un lucru oarecare să se afle în fața unui senator. Ce putea să le aducă vesela sărbătoare de mâine? Bătea calea plin de înțelegere în urma lor, cu pași ce deveneau într-adevăr vioi, și în curând îi văzu intrând pe poarta căsuței scunde. Traversă strada și se așinu în umbra nu prea întunecată, a pomilor încărcăți de zăpadă. La o fereastră dosnică se vedea o lumină cu sclipiri gălbui. Totul în jur era îmbrăcat în albul zăpezii. La adăpostul copacilor putea să „audă vocile copiilor în șopronul de lemne și, la un moment dat, i se păru că deosebește silueta doamnei Gerhardt. După un timp, o altă siluetă se strecură ca o umbră pe poarta laterală. Știa cine era. Se simți mișcat până-n adâncul inimii și-și mușcă violent buzele pentru a se stăpâni și a nu-și trăda din nou emoția. Apoi se întoarse brusc și se îndepărtă.

Principală băcănie din oraș aparținea unui anumit Manning, partizan ferm al lui Brander, un ins care se simțea onorat că-l cunoștea pe senator. La el, în magazinul său plin de lume intră senatorul în acea seară.

— Manning, îi spuse, ai putea să-mi faci un serviciu astă-seară?

— De ce nu? Desigur, desigur, domnule senator, spune băcanul. Când v-ați întors? Îmi pare bine că vă văd. Desigur.

— Aș vrea să aduni tot ce ar putea să însemne un Crăciun ca lumea pentru o familie de opt inși – tatăl, mama și șase copii – pom de Crăciun, articole de băcănie, jucării... știi cam ce vreau.

— Desigur, desigur, domnule senator.

— Nu te uita la preț. Trimite din toate și în cantități cât mai mari. O să-ți dau adresa.

Și scoase un carnet pentru a o scrie.

— De bună seamă, sunt încântat, domnule senator, continuă domnul Manning, oarecum mișcat el însuși. Sunt încântat. Ați fost întotdeauna atât de generos.

— Asta-i, Manning, spuse Brander cu un aer sever, pe care și-l lua doar fiindcă era nevoit să-și păstreze demnitatea sa senatorială. Expediază imediat totul și nota trimite-mi-o mâine.

— Sunt încântat; asta era tot ce putea să spună băcanul, care se simțea uimit și totodată îi încuviința gestul.

Senatorul plecă, dar, amintindu-și de părinții fetei, intră într-un magazin de îmbrăcăminte și la un cizmar și, fiindcă-și dădu seama că nu putea să știe decât cu aproximație măsurile, comandă câteva articole cu dreptul de-a fi schimbate. Când își termină treburile, se întoarse în camera sa.

„Cară cărbuni, își spunea întruna. Într-adevăr, nu m-am sinchisit deloc de ei. Pe viitor, nu trebuie să-i mai uit.“

4

Dorința de a fugi pe care Jennie o simți când îl văzu din nou pe senator izvora din convingerea că se afla într-o situație umilitoare. Îi era rușine la gândul că Brander, care avea o părere atât de bună despre ea, ar putea s-o descopere îndeletnicindu-se cu o asemenea treabă josnică. Cu judecata ei de fecioară, înclina să creadă că interesul pe care i-l purta ținea de altceva decât de propria-i persoană.

Când ajunse acasă, doamna Gerhardt aflase că fugise de lângă ceilalți copii.

— Ce s-a întâmplat cu tine? întrebă George când o văzu intrând.

— Oh, nimic! Dar numaidecât se întoarse spre maică-sa și-i spuse: Domnul Brander a trecut pe-acolo și ne-a văzut.

— V-a văzut? exclamă cu glas moale mama. S-a întors, deci. Ce te-a făcut să fugi, tu, fetiță fără minte?

— Ei bine, n-am vrut să mă vadă.

— Poate că nu te-a recunoscut, totuși, spuse doamna Gerhardt cu o anumită înțelegere pentru situația grea a fiicei.

— Ba da, m-a recunoscut și el, murmură Jennie. M-a strigat de trei-patru ori.

Doamna Gerhardt dădu din cap.

— Despre ce-i vorba? întrebă Gerhardt, care auzise discuția din camera alăturată și acum își făcuse apariția.

— Nimic, spuse mama, căreia îi venea greu să explice importanța pe care personalitatea senatorului ajunsese să o aibă în viața lor. Un om i-a speriat în timp ce aduceau cărbunii.

Darurile de Crăciun, care sosiră mai târziu, în cursul serii, iscară printre cei din casă un val de emoții ce se exprimau zgomotos. Nici Gerhardt, nici mama nu-și putură crede ochilor când un cărucior de băcănie se opri în fața căsuței lor și un funcționar robust începu să care înăuntru darurile. După ce încercarea de a-l convinge pe funcționar că e vorba de o greșeală dădu greș, puzderia de lucruri bune fu examinată cu o bucurie foarte omenească.

— Nu vă privește, fură cuvintele autoritare ale funcționarului. Știu ce fac. Gerhardt vă numiți, nu? Dumnevoastră sunteți.

Doamna Gerhardt se învârtea de colo până colo, frecându-și mâinile de bucurie și lăsând să-i scape din când în când cuvintele: „Nu-i așa că e frumos?” Gerhardt însuși era înduioșat gândindu-se la generozitatea binefăcătorului necunoscut și înclina s-o pună pe seama bunătății unui mare fabricant din oraș care îl cunoștea și-i dorea binele. Soția sa, mișcată până la lacrimi, bănuia de unde vine totul, dar tăcea. Jennie știa, fără să se gândească, de la cine sunt.

În după-amiaza care urmă Crăciunului, Brander o întâlni pe mamă la hotel; Jennie rămăsese acasă, să vadă de gospodărie:

— Ce mai faceți, doamnă Gerhardt?! exclamă el plin de înțelegere, întinzându-i mâna. Cum ați petrecut de Crăciun?

Biată doamnă Gerhardt îi luă mâna emoționată; ochii i se umplură numaidecât de lacrimi.

— Ei, ei... spuse el, bătând-o ușor pe umăr. Nu plângeți. Nu uitați să-mi luați azi rufe.

— O, nu, domnule! răspunse ea, și ar fi spus mai multe dacă senatorul nu s-ar fi îndepărtat.

Din ziua aceea, Gerhardt începu să audă întruna că senatorul cel distins, care locuia la hotel, era un om plăcut și plătea mărinos pentru ceea ce i se spăla. Cu simplitatea unui muncitor german, fu ușor convins că domnul Brander trebuie să fie un om foarte important și foarte bun.

Jennie, ale cărei sentimente nu aveau nevoie să fie încurajate în această privință, se simțea mai mult ca niciodată înclinată să-l privească cu simpatie. Devenea din zi în zi mai feminină, căpătând acea rotunjime a formelor care în chip firesc atrage orice bărbat. Era de pe-acum bine făcută și înaltă pentru o fetișcană. Dacă ar fi fost îmbrăcată în rochiile cu trenă purtate de femeile care țin pasul cu moda, s-ar fi vădit o tovarășă potrivită pentru un om de înălțimea senatorului. Ochii ei erau minunat de limpezi și luminoși, pielea bălaie, dinții albi și regulați. Era, de asemenea, deșteaptă, adică se dovedea înzestrată cu bun-simț și nu se arăta nicidecum lipsită de spirit de observație. Nu-i lipseau decât învățătura și siguranța de sine, pe care ți-o răpește gândul ce-ți spune că ești cu totul și cu totul la mâna altuia. Căratul rufelor și nevoia de a recunoaște că aproape tot ce primea însemna o favoare o puneau într-o situație dezavantajoasă.

În zilele când Jennie venea la hotel cu prilejul drumurilor pe care le făcea de două ori pe săptămână, senatorul Brander o trata cu o amabilitate firească, la care ea nu rămânea nesimțitoare, îi oferea adesea mici cadouri, pentru ea sau pentru frați și surori, și îi vorbea cu atâta simplitate, încât în cele din urmă cumplita timiditate prilejuită de marea deosebire dintre ei dispăru. Începu să vadă în el mai mult un prieten generos decât un distins senator.

Într-o zi o întrebă dacă i-ar plăcea să se ducă la un colegiu, căci își imagina adesea cât de atrăgătoare ar deveni după absolvirea acestuia. În cele din urmă, într-o seară, o chemă lângă el:

— Vino aici, Jennie, și stai lângă mine.

Veni, iar el, mânat de o pornire bruscă, îi luă mâna.

— Ei bine, Jennie, spuse în timp ce-i scruta chipul cu un ochi curios, în care se citea o întrebare, ce crezi, totuși, despre mine?

— O, răspunse ea, uitându-se dinadins în altă parte, nu știu; ce vă face să mă întrebați?

— Ba da, știi. Ți-ai format o părere despre mine. Spune-mi-o și mie.

— Nu, n-am ce vă spune, adăugă ea cu nevinovăție.

— Ba ai, continuă el, plăcut impresionat de dorința ei vădită de a ocoli un răspuns. Gândești ceva despre mine. Spune: ce?

— Adică dacă vă plac? întrebă ea cu sinceritate, în timp ce privea șuvița de păr negru presărată din plin cu fire albe care i se lăsase pe frunte, și dădea figurii sale frumoase o înfățișare aproape leonină.

— Ei, bine, da, spuse el, simțindu-se puțin dezamăgit.

Jennie nu cunoștea arta conversației.

— Desigur că da, răspunse ea cu drăgălășenie.

— Nu te-ai gândit niciodată la altceva în legătură cu mine? continuă el?

— Găsesc că sunteți foarte bun, adăugă și mai rușinată; de astă-dată își dădu seama că tot o mai ținea de mână.

— Asta-i tot?

— Da, spuse ea clipind, nu e de ajuns?

O privi, și lumina jucăușă din ochii ei, sinceritatea prietenească a privirii cu care îi răspundea îl făcură să se simtă înfiorat până-n străfundul sufletului. Îi studie în tăcere fața, în timp ce ea se întoarce și se răsuci, conștientă de marea însemnătate a acestei cercetări amănunțite, pe care însă îi era greu să o priceapă

— Bine, spuse el în cele din urmă. Cred că ești o fată minunată. Nu-ți par un bărbat destul de simpatic?

— Da, răspunse ea numaidecât.

Brander se lăsă pe speteaza scaunului, râzând de hazul pe care-l avea acest răspuns, fără ca ea să-și dea seama. Jennie îl privi curioasă și surise.

— De ce râdeți?

— Oh, de răspunsul tău! Într-adevăr, n-ar fi trebuit să râd. Nu am cătuși de puțin o părere bună despre mine. Și nu cred că-ți plac cât de cât.

— Ba da, răspunse ea sincer. Vă găsesc atât de bun! Ochii ei arătau clar că simțea ceea ce spunea.

— Bine, spuse Brander trăgând-o blând în jos spre el, apoi în aceeași clipă își apăsă buzele pe obrazul ei.

— O! strigă Jennie, îndepărtându-se surprinsă și înfricoșată în același timp.

Gestul acesta aducea o notă nouă în relațiile lor. Rangul său de senator dispăru într-o clipă. Înțelese că el simțea ceva pe care ea nu-l mai încercase până atunci. Părea, de asemenea, mai tânăr. Ea era pentru el o femeie, iar el, pentru ea, un bărbat îndrăgostit. Șovăi și, neștiind ce să facă, nu schiță niciun gest.

— Ei bine, te-am speriat?

Îl privi, dar mișcată de respectul pe care i-l purta în subconștientul ei acestui om mare, spuse zâmbind:

— Da, m-ați speriat.

— Fiindcă-mi placi atât de mult, de asta am făcut-o.

Jennie se gândi o clipă, apoi zise:

— Cred că ar fi mai bine să plec.

— Așadar, fugi din cauza asta? insistă el.

— Nu, răspunse ea mânată de un ciudat simțământ de ingratitudine, dar trebuie să plec. Ai mei s-or fi întrebând unde sunt.

— Ești sigură că gestul meu nu te-a supărat?

— Nu, răspunse Jennie, și atmosfera pe care-o răspândea în jur părea mai feminină ca niciodată.

Faptul de a se afla într-o asemenea situație importantă constituia pentru ea o experiență nouă. Era un lucru atât de neobișnuit, încât îi zăpăcea pe amândoi.

— În tot cazul, acum ești mica mea prietenă, spuse senatorul în timp ce se scula. O să am grijă de tine în viitor.

Jennie îl ascultă și fu mulțumită. Era atât de capabil să facă lucruri minunate, gândea ea; un adevărat magician și nimic altceva. Privi în jur, și gândul de a păși într-o asemenea viață și într-un astfel de mediu i se păru divin. Asta nu însemna totuși că pricepea pe deplin cele spuse de el. Cuvintele lui însemnau că avea să fie bun și generos și că-i va dăruia lucruri frumoase. Firește, era fericită. Luă bocceaua pentru care venise, fără să înțeleagă sau să socoată că lucrul acesta era nepotrivit cu situația ei, în timp ce el o simți ca un reproș adus sie însuși. „N-ar trebui să care lucrurile acestea”, își spuse. Un val de tandrețe îl copleși. Prinse între mâini obrații lui Jennie, de astă-dată însă mai nobil, mai generos.

— Nu da importanță, fetițo. Nu-i o treabă pentru totdeauna. Am să văd ce pot face.

Rezultatul fu o legătură și mai tandră între ei. Nu șovăia, să-i ceară să stea lângă el pe brațul fotoliului, iar data următoare când veni, nu se codi să o întrebe, ca între două ființe apropiate, despre situația de-acasă și propriile ei dorințe. În câteva rânduri observă că fata înclina să ocolească întrebările pe care i le pune, mai ales acelea privitoare la ocupația tatălui ei. Îi era rușine să dezvăluie că tăia lemne. Temându-se să nu fie vorba de ceva mai serios, se hotărî să se ducă într-o zi să vadă el însuși.

Făcu acest lucru într-o dimineață potrivită, când celelalte obligații ale sale nu erau prea arzătoare. Faptul se petrecea cu trei zile înaintea mării bătălii electorale care avea să se termine cu înfrângerea sa. În puținele zile rămase nu se mai putea face nimic. O porni deci, cu bastonul pe mână; într-o jumătate de oră ajunsese în dreptul căsuței și ciocăni cu îndrăzneală la ușă.

Doamna Gerhardt îi deschise.

— Bună dimineața, spuse el bine dispus și, observând-o că ezită, adăugă: Pot să intru?

Plină de bunătate, mama – pe care uimitoarea lui prezență o copleșea – își șterse pe furiș mâinile de șorțul plin de petice și dându-și seama că aștepta un răspuns, adăugă:

— O, da! Poftiți înăuntru!

O luă grăbită înaintea lui, uitând să închidă ușa, și, oferindu-i un scaun, îl rugă să stea jos.

Regretând că prilejuise o asemenea tulburare, Brander spuse:

— Nu vă deranjați, doamnă Gerhardt. Treceam pe aici și m-am gândit să intru. Ce face soțul dumneavoastră?

— Bine, mulțumesc. Astăzi e plecat la lucru.

— Așadar, a găsit de lucru?

— Da, domnule, răspunse doamna Gerhardt, care, la fel ca Jennie, șovăia să amintească despre ce era vorba.

— Copiii sunt sănătoși cu toții? Sper că merg la școală.

— Da, spuse doamna Gerhardt.

Își desfăcuse șorțul și-l frământa cu mâini nervoase în poală.

— Asta-i bine. Unde-i Jennie?

Jennie, care călca, lăsase scândura de călcat și se ascunsese în dormitor, unde se dichisea de zor, temându-se că maică-sa nu va avea prevederea să spună că nu e acasă și astfel să-i dea posibilitatea să scape.

— E aici, răspunse mama. O s-o chem.

— De ce i-ai spus că sunt acasă? șopti ea, stins.

— Ce puteam să fac? Întrebă mama.

Amândouă șovăiră, în timp ce senatorul examina camera. Îl supăra faptul că oameni care meritau o soartă mai bună sufereau asemenea lipsuri; într-un fel, deși încă nu vedea lucrurile limpede, avea intenția să le îmbunătățească traiul, dacă va fi cu putință.

— Bună dimineața, îi spuse senatorul lui Jennie când aceasta își făcu, în cele din urmă, intrarea în cameră. Ce mai faci?

Jennie înaintă spre el cu mâna întinsă și înroșindu-se. Vizita lui o tulbura într-atât, încât abia își găsi glasul pentru a-i răspunde.

— M-am gândit, spuse el, să vin să văd unde stați. E o căsuță confortabilă. Câte camere aveți?

— Cinci. Vă rog să nu vă uitați cum arată astăzi. Călcăm și nimic nu e la locul lui.

— Știu, adăugă Brander cu blândețe. Nu-ți dai scama că înțeleg, Jennie? Nu trebuie să te simți tulburată din pricina mea.

Jennie recunoscuse în glasul său nota aceea mângâietoare, personală, pe care o avea întotdeauna când ea se afla în camera lui, și aceasta o ajută să-și stăpânească emoția.

— Nu trebuie să consideri ceva neobișnuit că o să vin uneori pe aici. Așa intenționez. Vreau să-l întâlnesc pe tatăl tău.

— O, spuse Jennie, astăzi e la lucru.

Totuși, în timp ce vorbeau, cinstitul tăietor de lemne intră pe poartă cu capra și fierăstrăul său. Brander îl văzu și-l recunoscuse pe dată după o vagă asemănare cu fiică-sa.

— Cred că el e.

— Da! spuse Jennie privind afară.

Gerhardt, care în zilele acelea se afla într-o dispoziție meditativă, trecu pe sub fereastră fără să privească în sus. Își lăsă capra, își atârănă fierăstrăul de un cui pe peretele lateral al casei și intră.

— Mamă, strigă el în germană și, nevăzând-o, se îndreptă spre ușa camerei din față și privi înăuntru.

Brander se sculă și-i întinse mâna. Neamțul, vânjos și cu un chip bățut de vreme, înaintă și i-o luă, în timp ce pe față i se citea o întrebare arzătoare.

— Tatăl meu, *mister* Brander, începu Jennie, și dragostea pentru taică-su făcu să i se spulbere teama. Acesta e domnul de la hotel, papa, *mister* Brander.

— Cum se numește? întrebă neamțul, întorcând capul.

— Brander, răspunse senatorul.

— O, da! zise tatăl cu un pronunțat accent german. De când am avut febră, nu mai aud bine. Soția mea mi-a vorbit de dumneavoastră.

— Voiam să vin să vă cunosc, continuă senatorul. Aveți o familie mare.

— Da, recunoscuse tatăl, care se simțea îmbrăcat prost și era nerăbdător să se vadă plecat. Am șase copii, toți mici, ea e fiica mea cea mai mare.

Soția se întoarse în încăpere, iar Gerhardt, care vedea astfel posibilitatea de a scăpa, spuse în grabă:

— Mă iertați dacă o să plec. Mi-am rupt fierăstrăul și a trebuit să mă opresc din lucru.

— De bună seamă, consimți Brander amabil, dându-și seama acum de ce Jennie nu dorise niciodată să-i dea vreo explicație.

Regreta că nu fusese destul de curajoasă ca să nu-i ascundă nimic.

— Ei, bine, doamnă Gerhardt, adăugă el când mama, cam țeapănă, se așeză. Țin să vă spun că nu trebuie să mă priviți ca pe un străin. De aici încolo vreau să mă înștiințați de ceea ce se întâmplă la dumneavoastră. Jennie n-o face întotdeauna.

Jennie zâmbi modest, iar doamna Gerhardt se mulțumi să-și frece mâinile.

— Da, încuviință ea cu o recunoștință umilă.

Timp de câteva minute stătură de vorbă, apoi senatorul se ridică.

— Spuneți-i soțului dumneavoastră să vină să mă vadă la biroul meu de la hotel luna viitoare. Intenționez ceva în ceea ce-l privește.

— Mulțumesc, răspunse cu glas tremurat doamna Gerhardt.

— Acum o să plec. Nu uitați să-l trimiteți.

— O, va veni!

Potrivindu-și mânușa pe o mână, îi întinse lui Jennie mâna cealaltă.

— Iată cea mai grozavă comoară pe care o posedați, doamnă Gerhardt. Cred c-am să v-o fur.

— Nu știu dacă o să mă pot lipsi de ea

— Bine, spuse senatorul, îndreptându-se spre ușă și strângând mâna doamnei Gerhardt. Bună ziua.

Dădu din cap și plecă, în timp ce o jumătate de duzină de vecini, care-l observaseră intrând, priveau curioși de după perdele și jaluzele acest spectacol uimitor.

„Cine poate fi, totuși?” era întrebarea pe care și-o puneau.

— Uită-te ce mi-a dat, îi mărturisi mama, cu candoare, fiică-si. În clipa când el închidea ușa.

Era o monedă de zece dolari. I-o pusese ușurel în palmă în timp ce-și lua la revedere.

Deoarece împrejurările o siliseră să-i fie îndatorată senatorului, nu era de mirare că toate gândurile lui Jennie erau pătrunse de recunoștință pentru ceea ce el făcuse și făcea mai departe ca să-i ajute pe ai ei. Senatorul îi dădu lui Gerhardt o scrisoare de recomandare către proprietarul unei uzine locale, și acesta avu grijă să-i ofere o slujbă. Nu era firește, ceva deosebit, ci doar o slujbă de paznic de noapte, dar scrisoarea se dovedi de folos, și recunoștința bătrânului Gerhardt nu cunoștea margini. Nu văzuse niciodată un om atât de mare, un om atât de bun.

Nici doamna Gerhardt nu fu uitată. Brander îi trimise într-un rând o rochie, iar altă dată, un șal. Toate aceste acte de binefacere erau dictate de o stare sufletească în care mila se contopea cu mulțumirea de sine, dar pentru doamna Gerhardt ele aveau toată strălucirea unui singur motiv: senatorul Brander era bun la suflet.

Cât despre Jennie, Brander se apropia de ea în toate felurile posibile, așa încât până la urmă ajunse să-i inspire sentimente care ar fi cerut o analiză temeinică pentru a deveni clare: acest suflet tânăr și sănătos era prea nevinovat și năvalnic ca să ia măcar o clipă în seamă părerea lumii. De la acea memorabilă și fericită vizită care-o forțase să lase deoparte sfiala ei înnăscută și-i pusese pe obraz pecetea unui sărut plin de tandrețe, trăiseră într-o atmosferă diferită. Jennie era acum tovarășa sa, și cum Brander își dădea din ce în ce mai mult frâu liber sentimentelor, ba chiar, plin de vioiciune, se descotorosea de ținuta impusă de situația sa, îl cunoscuse mai bine. Râdeau și stăteau de vorbă în chip firesc, iar el se bucura cu frenezie de această reîntoarcere în lumea plină de strălucire a fericirii tinerești. Nu-l tulbura decât acel gând de neînăbușit ce-l urmărea din când în când și-i spunea că nu făcea bine. Vor fi unii care vor descoperi în curând că nu se mărginește doar la relații strict convenționale cu această fiică de spălătoreasă. Bănuia că îngrijitoarea-șefă nu ignora faptul că Jennie zăbovea la el, aproape fără abatere, de la un sfert la trei sferturi de oră de fiecă dată când venea să-i ia rufe

sau i le aducea. Știa că lucrul acesta ar putea să ajungă la urechile funcționarilor hotelului și, îndeobște, să devină cunoscut în oraș, dăunându-i mult fetei, ceea ce nu-l convinsese totuși să-și schimbe purtarea. Uneori se consola cu ideea că nu-i făcea de fapt niciun rău, iar alteori își demonstra că nu putea îndepărta din viața sa această minunată afecțiune. Oare nu-i dorea din suflet numai binele?

Se gândea întâmplător la toate acestea și își dădea seama că nu era în stare să le pună capăt. Respectul de sine însuși cu care o asemenea hotărâre îl putea răsplăti nu merita suferința inevitabilă a renunțării. Nu mai avea de trăit foarte mulți ani. De ce să moară nemulțumit?

Într-o seară o luă în brațe și o strânse la piept. Altădată o luă pe genunchi și-i povesti despre viața sa la Washington; Acum era întotdeauna gata s-o mângâie, s-o sărute, dar o făcea totuși șovăielnic, încercând. Nu dorea să pătrundă prea adânc în sufletul ei.

Lui Jennie toate acestea îi trezeau bucurii nevinovate. Elemente de noutate și imaginație pătrundeau în viața ei. Era o ființă fără rafinament, emotivă, cu desăvârșire lipsită de experiență într-ale vieții sentimentale și totuși cu o minte destul de matură ca atențiile acestui om mare, care coborâse astfel din înaltul poziției sale pentru a fi prieten cu ea, să-i facă plăcere.

Într-o seară, Jennie, care stătea lângă scaunul lui, îi îndreptă părul ce-i căzuse pe frunte, și fiindcă nu avea nimic altceva de făcut, îi scoase ceasul de aur. Acest om important se simți mișcat privind drăgălășenia ei plină de nevinovăție.

— Ți-ar plăcea să ai și tu un ceas?

— Da, într-adevăr, mi-ar plăcea, mărturisi Jennie, suspirând adânc.

În ziua următoare, trecând pe la un magazin de bijuterii, se opri și cumpără unul. Era de aur și avea arătătoarele frumos împodobite.

— Jennie, spuse el când se întâlniră, vreau să-ți arăt ceva. Ia vezi cât e ceasul.

Jennie scoase ceasul din buzunarul vestei lui și tresări de uimire.

— Nu e ceasul dumneavoastră! exclamă ea, în timp ce o mirare plină de candoare i se așternea pe față.

— Nu, spuse Brander încântat de mica ei decepție. E al tău.

— Al meu? exclamă Jennie, al meu? Oh, ce drăguț e!

— Crezi?

Încântarea ei îl înduioșa și-i plăcea nespus de mult. Fața lui Jennie strălucea și ochii-i jucau de-o bucurie neprefăcută.

— E al tău, spuse el. Vezi de-l poartă și nu-l pierde.

— Sunteți atât de bun! exclamă ea.

— Nu, răspunse el, dar o ținea de mijloc, la un braț distanță, gândindu-se cum va fi răsplătit.

Încet, o trase spre el, până când, foarte aproape unul de altul, brațele ei se încolăciră în jurul gâtului său în semn de recunoștință și își lipi obrazul de-al lui. Brander era în culmea fericirii. Simțea, în sfârșit, ceea ce dorise cu ardoare să simtă timp de ani și ani.

Idila lui întâlni piedici în cale când începu marea bătălie a alegerilor pentru Senat. Atacat de o coalitie rivală, Brander se afla în fața unei lupte pe viață și pe moarte. Spre uimirea sa, descoperi că o mare companie feroviară, față de care se comportase întotdeauna amical, sprijinea pe ascuns un candidat și așa deosebit de puternic. Izbit de această trădare, cădea pe rând în cea mai adâncă mâhnire, sau avea accese de furie. Loviturile sorții, oricât s-ar fi prefăcut el că le ia ușor, îl sfâșiau totuși. Trecuse mult timp de când suferise o înfrângere, prea mult.

În această perioadă, Jennie făcu pentru prima oară cunoștință cu inconstanța masculină. Timp de două săptămâni nici nu îl văzu măcar, și într-o seară, după o conferință din cale-afară de neplăcută cu șeful său, o primi cât se poate de rece. Când bătu la ușă, nu se osteni decât s-o întredeschidă și îi spuse aproape tăios:

— Astă-seară nu pot să-mi bat capul cu rufele. Vino mâine.

Jennie se retrase jignită și uluită de această primire. Nu știa ce să creadă. Pe moment, Brander își reluă în ochii ei locul pe îndepărtatul și înaltul său tron și rămase să domnească în pace. De ce nu și-ar întoarce de la ea fața-i luminoasă dacă asta-i este voia? Dar care-i pricina?...

O zi sau două mai târziu, Brander se căi cu blândețe, dar nu avu timp să dreagă lucrurile. Rufe sale se luau și se aduceau de la spălat cu rigurozitate, și el continua să lucreze pe brânci, uitând de tot ce era în jur, până când, în cele din urmă, fu înfrânt în chip jalnic, primind cu două voturi mai puțin. Năucit de acest rezultat, se lăsă copleșit de o criză sufletească întunecată. Ce-i rămânea de făcut? În această atmosferă intră Jennie, aducând cu ea voioșia și mângâierea propriei ei stări sufletești, plină de speranță. La început, Brander, pe care gândurile îl sâcăiau de moarte, îi vorbi pentru a se distra; dar în curând mâhnirea i se risipi pe nesimțite și se trezi zâmbind.

— Ah, Jennie, începu el, vorbindu-i cum ar fi vorbit unui copil, ai de partea ta tinerețea. Cel mai prețios lucru din lume!

— Da?

— Da, dar nu-ți dai seama. Nu o să-ți dai seama decât când o să fie prea târziu.

„O iubesc pe fata asta, își spuse el în noaptea aceea. Aș vrea s-o am întotdeauna lângă mine.“

Dar soarta îi mai hărăzise o încercare. Prin hotel umblau vorbe cum că Jennie se poartă cam ciudat – asta pentru a ne exprima cu blândețe. O fată care duce și aduce rufe de spălat trebuie să se aștepte la clevetiri, dacă printre lucrurile pe care le poartă se observă ceva care nu se potrivește cu situația ei. Jennie era văzută purtând ceasul de aur. Îngrijitoarea-șefă o înștiință pe mamă.

— Mă gândeam să-ți deschid ochii, zise ea. Lumea vorbește. Mai bine nu ai permite ca fiica dumitale să urce pentru rufe în camera lui.

Doamna Gerhardt era prea uimită și prea jignită ca să răspundă ceva. Jennie nu-i spusese nimic, dar chiar și acum nu credea că era ceva de spus. Nu avusese nimic împotrivă când Jennie primise ceasul și chiar îl admirase. Nu se gândise că punea în primejdie reputația fiică-sii.

În drum spre casă, neliniștea aproape că nu-i dădea pace și-i vorbi despre toate acestea lui Jennie, care nu recunoscuse că lucrurile au mers prea departe. De fapt, nu privea situația în această lumină. Nu mărturisea, e drept, tot ce se întâmplase în timpul vizitelor ei la senator.

— E groaznic că lumea începe să vorbească. Ai stat totuși atâta în camera lui?

— Nu știu, răspunse Jennie, pe care conștiința o silea să recunoască măcar o parte din adevăr. Poate.

— Nu ți-a spus niciodată ceva necuviincios, nu-i așa?

— Nu, recunoscui fata, care nu bănuia că ar putea fi ceva rău în cele petrecute între ei.

Dacă mama ar fi stăruit încă puțin, ar fi aflat mai multe, dar, pentru liniștea ei sufletească, era foarte bucuroasă să învâluie totul în tăcere. Oamenii cumsecade sunt întotdeauna bârfiți, asta știa. Jennie fusese puțin cam imprudentă. Lumea era oricând pusă pe cleveală! În asemenea împrejurări nefericite, ce altceva ar fi putut face biata fată? Gândul acesta o făcea să plângă.

Rezultatul fu că se hotărî să ia rufele ea însăși.

În luna care urmă după ce se decise să procedeze astfel, Brander, care o aștepta pe Jennie, fu surprins și totodată dezamăgit.

— O, ce-i cu Jennie?

Doamna Gerhardt, care sperase că nu va băga de seamă, sau cel puțin că nu va discuta despre această schimbare, nu știa ce să răspundă. Își ridică timid ochii spre el și, în felul ei inocent și matern, îi spuse:

— N-a putut veni astă-seară.

— Nu e bolnavă, nu-i așa? se interesă el.

— Nu.

— Îmi pare bine, spuse el resemnat. Ce-ați mai făcut?

Doamna Gerhardt răspunse la întrebările lui amabile și plecă. Rămas singur, Brander începu să se gândească la acest lucru și să se întrebe ce s-a putut întâmpla. Era cam ciudat că faptul îi trezea mirarea. Totuși sâmbătă, când i se aduseră rufele înapoi, simți că ceva nu era în regulă.

— Ce s-a întâmplat, doamnă Gerhardt? Fiica dumneavoastră a pățit ceva?

— Nu, domnule.

Era prea tulburată ca să dorească să-l înșele.

— Nu mai vine cu rufele?

— Nu... eu... Îndrăzni mama să răspundă, bâlbâindu-se de tulburată ce era. Ea... i-au scos vorbe, izbuti în cele din urmă să spună.

— Cine a vorbit? Întrebă senatorul grav.

— Oamenii de aici, din hotel.

— Cine, care oameni? o întrerupse cu o umbră de supărare în glas.

— Șefa.

— A, șefa? Ce-avea de spus?

Mama îi povesti ce știa.

— Și ți-a spus asta, da? observă el, cuprins de mânie. A îndrăznit să se amestece în treburile mele, nu? Mă întreb de ce oamenii nu pot să-și vadă de treburile lor și să nu se amestece într-ale mele? Fiica dumitale, doamnă Gerhardt, nu trebuie să se teamă de nimic, când este cu mine. Nu am intenția să-i fac vreun rău. E rușinos, adăugă indignat, ca o fată să nu poată veni în camera mea, la acest hotel, fără să fie întrebată de ce. O să cercetez.

— Aș vrea să cred că nu mă socotiți amestecată în povestea asta. Știu că vă place Jennie și că nu i-ați pricinui vreun rău. Ați făcut atâta pentru ea și pentru noi toți! Domnule Brander, mi-e rușine că o țin departe de dumneavoastră.

— E în regulă, doamnă Gerhardt! spuse el liniștit. Ați procedat perfect. Nu vă condamn câtuși de puțin. Nu obiectez decât la acuzația mincinoasă care circulă prin acest hotel. O să vedem noi.

Doamna Gerhardt stătea neclintită, palidă de emoție. Se temea că l-a ofensat profund pe acest om care făcuse atâtea pentru ei. Numai de-ar fi în stare să spună ceva ce ar putea lămurii lucrurile și să-l ajute să-și dea seama că nu era o persoană care trăncănește, gândea ea.

— Voiam să fac cum e mai bine, mărturisi în cele din urmă.

— Așa și este, întâri Brander. Jennie îmi place foarte mult. Mă bucuram când venea pe aici. Intenționez să am grijă de ea, dar poate că va fi mai bine să fie ținută departe cel puțin în momentul de față.

În seara aceea senatorul stătu iarăși în fotoliul său și medită asupra acestui nou aspect al situației. Jennie îi era

într-adevăr mult mai dragă decât crezuse. Acum, când nu spera s-o mai vadă acolo, începu să-și dea seama ce mult însemnaseră pentru el aceste mici vizite ale ei. Cumpăni foarte serios lucrurile și își dădu numaidecât seama că nu era nimic de făcut în privința bârfelilor din hotel și, ca urmare, că o pusese pe fată într-o situație deosebit de grea. „Poate că aș face bine să pun capăt acestei mici legături, gândi el. Nu e înțelept să continui.“ În urma acestei hotărâri se duse la Washington și participă la ședințe până la expirarea mandatului. Apoi se întoarse la Columbus așteptând ca președintele să-și amintească în mod amical de el și să-l trimită în vreun post de ministru în străinătate. Pe Jennie nu o uitase câtuși de puțin. Cu cât despărțirea se prelungea, cu atât mai mult dorea ca ea să se întoarcă. Iar când reveni definitiv la vechea sa reședință, într-o dimineață, își luă din nou bastonul și o porni spre căsuță. Ajungând acolo, se hotărî să intre: bătu la ușă și fu salutat de doamna Gerhardt și de fiica ei, care, mirate, îi zâmbiră timid. Explică destul de vag că fusese plecat și aminti de rufele pentru spălat, ca și cum acesta ar fi fost scopul vizitei sale. Apoi, când întâmplarea făcu să se afle câteva minute singur cu Jennie, începu cu îndrăzneală:

— Ce-ai zice dacă ne-am plimba mâine seară cu trăsura? întrebă el.

— Mi-ar plăcea, răspunse Jennie, pentru care propunerea era grozavă prin noutatea ei.

Brander zâmbi și-i mângâie obrazul, nebun, de fericire că o vedea din nou. Fiece zi părea să-i sporească frumusețea. Luminoasă în șorțul alb și curat, cu capul ei frumos încununat de strălucirea părului împletit simplu oferea o imagine la care orice bărbat ar fi privit cu plăcere.

Brander așteptă până ce doamna Gerhardt se întoarse și apoi, fiindcă scopul vizitei sale fusese atins, se ridică să plece.

— Am de gând s-o iau pe fiica dumneavoastră la o plimbare cu trăsura mâine seară, explică el. Vreau să-i vorbesc despre viitorul ei.

— Ce frumos o să fie, spuse mama.

Nu vedea nimic nepotrivit în această propunere.

Se despărțiră zâmbind și cu repetate strângeri de mână.

— Omul acesta are o inimă de aur. Ce frumos vorbește totdeauna despre tine. Te poate ajuta să-ți faci educația. Ar trebui să fii mândră.

— Sunt, declară Jennie cu sinceritate.

— Nu știu dacă trebuie sau nu să-i spunem tatălui tău, încheie doamna Gerhardt. Nu-i place să te vadă ieșind seara.

În cele din urmă, hotărâra să nu-i spună. S-ar fi putut să nu înțeleagă.

Jennie era gata când sosi Brander. La lumina slabă a modestei lămpi din salon își putea da seama că se îmbrăcase pentru el, și cu ocazia aceasta pusese pe ea tot ce avea mai bun: o rochie de bumbac în dungi, de culoarea levănțicii, scrobită și călcată cu multă grijă, îi scotea pe deplin în evidență figura ei drăgălașă. Era o rochie cu mici manșete tivite cu dantelă și un guler ușor ridicat. Nu purta mănuși, nici bijuterii și nici măcar o jachetă, căci n-avea una destul de bună ca să fie purtată, dar părul îi era pieptănat atât de îngrijit, încât îi punea în valoare conturul frumos al capului mai bine decât orice pălărie. Iar cele câteva bucle rebele o încununau ca o aureolă. Când Brander sugera că ar trebui să-și ia și o jachetă, Jennie ezită o clipă, apoi intră în casă și împrumută pelerina mamei ei, o pelerină oarecare, din lână cenușie. De astă-dată Brander își dădu seama că nu avea așa ceva și suferi cumplit la gândul că fata intenționase să iasă fără nimic care să-i țină cald.

„Ar fi îndurat aerul rece și pătrunzător al nopții, gândi el, fără să scoată o vorbă.“

O privi și dădu gânditor din cap. Apoi plecară, și uită repede totul, în afară de lucrul de necrezut: că ea era alături de el. Jennie vorbea fără să se simtă stânjenită, cu un entuziasm tineresc plin de drăgălășenie, pe care Brander îl găsea irezistibil.

— O, Jennie, exclamă el când ea îi atrase atenția cât de delicat arătau copacii acolo unde conturul lor întunecat se profila sub lumina palidă a răsăritului de lună nouă, ești cineva! Cred că ai putea să scrii versuri dacă ai fi puțin instruită.

— Credeți că aș putea? întrebă ea cu naivitate.

— Cred? Copilă ce ești, continuă el luându-i mâna; știu, nu cred. Ești cea mai scumpă mică visătoare cu ochii deschiși de

pe toată fața pământului! Firește că ai putea să scrii poezie. Tu o trăiești. Tu întruchipezi poezia, draga mea. N-ai nevoie să scrii versuri.

Acest elogiu o mișcă mai mult decât orice. Vorbea întotdeauna atât de frumos! Nimeni nu păruse s-o placă sau să o prețuiască vreodată măcar pe jumătate cât el. Și ce bun era! Toată lumea spunea asta. O recunoștea și propriul ei tată.

Merșeră mai departe, până când, amintindu-și brusc, Brander zise:

— Mă întreb cât o fi de târziu. Poate că ar fi mai bine să ne întoarcem. Ai ceasul?

Jennie tresări, căci ceasul acesta era singurul lucru despre care sperase că nu va vorbi. Din clipa când se întorsese, gândul la ceas o apăsa întruna. În lipsa lui, venitul familiei ajunsese într-o stare jalnică și fusese nevoită să-l amanezeze.

Îmbrăcămintea Marthei era atât de uzată, încât nu mai putea merge la școală dacă nu i se cumpăra alta nouă. Și astfel, la capătul unor îndelungate discuții, se ajunsese la concluzia că trebuia să se renunțe la ceas.

Bass îl luă și, după multă tocmeală cu cămătarul din partea locului, reuși să aducă acasă zece dolari. Doamna Gerhardt cheltui banii pentru copiii ei și răsuflă ușurată. Martha arăta cu mult mai bine. Firește, Jennie era bucuroasă.

Totuși, acum, odată ce senatorul deschise vorba despre ceas, părea să fi sosit clipa când avea să dea socoteală. Tremura chiar, iar el băgă de seamă zăpăceala ei.

— Ce s-a întâmplat, Jennie, o întrebă Brander cu blândețe, ce te-a făcut să tresari așa?

— Nimic, răspunse ea.

— Nu ai ceasul?

Tăcu, pentru că-i era cu neputință să spună o minciună premeditată. Tăcerea era plină de încordare; apoi mărturisi, cu o voce care aducea prea mult a suspin ca el să nu bănuie adevărul:

— Nu, domnule.

La insistențele lui, Jennie îi destănuie totul.

— Bine, scumpa mea, nu te necăji din cauza asta. Ești o fată cum n-a mai fost alta. O să capăt înapoi ceasul pentru tine. De acum încolo, când ai nevoie de ceva, vreau să vii la

mine. Mă ascuți? Vreau să-mi făgăduiești acest lucru. Dacă nu sunt aici, doresc să-mi scrii. În viitor, am să păstrez totdeauna legătura cu tine. Ți voi lăsa adresa mea. Dă-mi doar de știre, și te ajut. Înțelege?

— Da răspuse Jennie.

— Făgăduiești că de astă-dată ai s-o faci, da?

— Da.

Timp de un minut, între ei domni tăcerea.

— Jennie, începu în cele din urmă Brander, pe care noaptea primăvărată îl emoționa, răscolindu-i pasiunea, sunt aproape convins că nu mai pot trăi fără tine. Te-ai putea oare decide să trăiești alături de mine de acum încolo?

Jennie își feri privirea, căci nu pricepea sensul cuvintelor lui.

— Nu știu... spuse ea vag.

— Ei bine, să te gândești la lucrul acesta, adăugă el cu o voce care-ți făcea plăcere s-o ascuți. Vorbesc serios. Ai vrea să te măriți cu mine și apoi, dacă mi-ai îngădui, să te trimit la un curs timp de câțiva ani?

— Să plec la școală?

— Da, după ce te măriți cu mine.

— Cred că da.

Se gândi la maică-sa. Poate c-ar putea să-și ajute familia.

— Nu ții deloc la mine, Jennie?

— Ba da.

— Totuși, n-ai mai venit pentru rufele mele, remarcă el cu tristețe.

Jennie fu mișcată auzind aceste cuvinte.

— N-am venit. N-am avut încotro. Mama socotea că așa e mai bine.

— Asta-i drept, consimți el. Nu te necăji. Glumeam, doar. Ți-ar plăcea să vii dacă ai putea, nu?

— Da, mi-ar plăcea, răspuse ea cu sinceritate.

Brander îi luă mâna și i-o strânse cu atâta căldură, încât toate cuvintele sale înflăcărate căpătau de două ori pe atâta greutate.

— Sunteți tare bun cu mine, rosti ea, cu tonul iubitor al unei fiice.

— Ești fata mea, Jennie, spuse el, dând glas unui sentiment profund. Aș face orice pentru tine!

6

William Gerhardt, tatăl acestei nefericite familii, avea trăsături de caracter care făceau din el un om foarte interesant. Născut în regatul Saxoniei, avusese destulă personalitate ca să se opună nedreptății conscripției militare și să fugă în cel de-al optsprezecelea an al vieții la Paris. De aici plecase spre America, pământul făgăduinței. Sosit în această țară, înaintase în etape de la New York la Philadelphia și apoi, spre vest, lucrând o vreme în fabricile de sticlă din Pennsylvania. Într-un sat romantic din această lume nouă își aflase visul inimii sale. Împreună cu ea, o simplă fată americană de origine germană, se mutase la Youngstown și apoi la Columbus, urmându-l de fiecă dată pe proprietarul unei fabrici de sticlă, cu numele de Hammond, ale cărui afaceri mergeau când bine, când prost.

Gerhardt era un om onest și îi plăcea să creadă că alții îi apreciau cinstea. „William, îi spunea uneori patronul său, am nevoie de tine fiindcă îmi inspire încredere, și asta pentru el era un lucru mai de preț decât aurul și argintul. Această cinste, ca și convingerile sale religioase erau în întregime moștenite. Nu le judecase niciodată, înaintașii săi, tatăl și bunicul, meșteri germani, fuseseră oameni dintr-o bucată, care nu înșelaseră pe nimeni nici cu un ban, și această cinste îi intrase neștirbită în sânge. Înclinațiile sale luterane fuseseră întărite prin faptul că frecventase ani buni biserica și respectase cu sfințenie viața de familie. În căsuța tatălui său, influența pastorului luteran era atotputernică; Gerhardt moștenise convingerea că biserica luterană era o instituție perfectă și că preceptele ei aveau să fie de o importanță covârșitoare atunci când va începe viața viitoare. Deși trecea drept menonită¹, soția sa se dovedea

¹ *Menonit*, adept al unei secte religioase luterane care se opune prestării de jurăminte, botezului și serviciului militar; menonii preferă o îmbăcămintă și un mod de viață simple.

întru totul gata să îmbrățișeze credința soțului. Și astfel, casa lui deveni o casă cu frica lui Dumnezeu; oriunde mergeau, prima lor manifestare în public era aceea de a se recunoaște enoriași ai bisericii luterane, iar pastorul era întotdeauna un oaspete bine venit în casa Gerhardt.

Pastorul Wundt, păstor al credincioșilor aparținând congregației din Columbus, era un german cu o fire cinstită și arzătoare, dar bigotismul și ortodoxia sa dură și aprigă îl făceau intolerant. După părerea sa, cei păstoriți de el își puneau pe vecie în joc salvarea sufletului lor dacă dansau, dacă jucau cărți sau frecventau teatrele, și nu se sfia să declare, tunând și fulgerând, că iadul se căsca pentru cei care nesocoteau îndemnurile sale. A bea, chiar și cumpătat, era un păcat. Fumatul... ei bine, de fumat, fuma el însuși. Totuși, purtarea corectă în căsnicie și inocența de dinaintea acestei stări erau date esențiale ale vieții creștine. Nu mai e cazul să se vorbească de salvarea sufletului, spusese el referindu-se la o fată care greșise pierzându-și castitatea și la părinții care, din neglijență, îi îngăduiseră să și-o piardă. Iadul se căsca pentru toți cei din același aluat. Trebuia să mergi pe un drum îngust și fără ocolișuri dacă voiai să scapi de pedeapsa veșnică; un Dumnezeu drept se mânia zilnic pe cei care păcătuiau.

Gerhardt, soția sa, precum și Jennie acceptau fără să stea în cumpănă doctrina bisericii lor, așa cum era expusă de domnul Wundt. Pentru Jennie însă, consimțământul era doar ceva mai mult decât formal. Până acum, religia nu avusese încă mare influență asupra ei. Era plăcut să știi că există un rai și înfricoșător să știi că există un iad. Fetițele și băieții trebuiau să fie buni și să asculte de părinții lor. În afară de aceasta, întreaga problemă a religiei era tare încălцитă în mintea ei.

Gerhardt nu se îndoia că tot ce spunea pastorul din înaltul amvonului bisericii sale era adevărat, cuvânt cu cuvânt: moartea și viața viitoare erau pentru el o realitate.

Iar acum, când anii se scurgeau și problema existenței lumii devenea din ce în ce mai greu de explicat, se agăța cu o neliniște mișcătoare de doctrinele care aduceau o soluție. O, numai de-ar putea fi atât de cinstit și integru încât Domnul să nu aibă pricină să-și întoarcă fața de la el! Tremura nu numai pentru sine însuși, ci și pentru soția și copiii săi. Oare într-o zi nu avea să fie socotit răspunzător pentru ei? Oare propria

sa lipsă de tărie și metodă în a-i face să-și însușească legile vieții eterne nu avea să ducă la condamnarea sa și a lor? Își imagina chinurile iadului și se întreba ce-o să se întâmple cu el și cu ai lui când va suna ora hotărâtoare.

Firește că o credință religioasă atât de profundă îl făcea să fie sever cu copiii. Îndrina să privească cu ochi necruțători plăcerile și slăbiciunile izvorâte din dorințele tinerești. Jennie nu trebuia să aibă niciodată un iubit dacă tatăl ei s-ar fi împotrivit. Orice idilă începută cu tinerii pe care îi putea întâlni pe străzile din Columbus nu putea fi continuată acasă. Gerhardt uita că fusese odată tânăr el însuși și acum nu-l preocupa decât fericirea sufletului fetei. Senatorul însemna așadar o noutate în viața ei.

Când acesta din urmă începu să ia parte la problemele familiei, principiile convenționale ale lui Gerhardt-tatăl se dovediră a nu fi demne de încredere. Nu avea mijloace să judece un asemenea caracter. Nu era o persoană obișnuită, care cocheta cu drăgălașa lui fiică. Felul în care senatorul intrase în viața de familie era atât de original și totodată atât de firesc, încât deveni un factor activ al acestei vieți, înainte să se poată gândi cineva la ceea ce se petrecea. Gerhardt însuși se lăsă înșelat și, așteptând doar ca onorurile și beneficiile să se reverse asupra alor săi dintr-o astfel de sursă, acceptă interesul arătat familiei și binele care i se făcea, continuând să trudească pașnic. Soția sa nu-i pomeni despre numeroasele cadouri care veniseră înainte și după acel minunat Crăciun.

Dar într-o dimineață, în timp ce Gerhardt se întorcea de la munca sa de noapte, un vecin, pe nume Otto Weaver, îl agăță.

— Gerhardt, îi spuse, am ceva de vorbit cu dumneata. Ca prieten, aș vrea să-ți spun ce aud. Știi, vecinii cam vorbesc despre bărbatul care vine s-o vadă pe fiica dumitale.

— Fiica mea? spuse Gerhardt, pe care acest atac neașteptat îl puse în încurcătură și-l îndureră cumplit. De cine vorbești? Nu știu pe nimeni care vine să o vadă pe fiica mea.

— Nu? întrebă Weaver aproape la fel de mirat ca și cel cu care vorbea. Un bărbat de vârstă mijlocie, cu păr cărunt. Uneori poartă un baston. Nu-l știi? Nu-l cunoști?

Gerhardt își tortura memoria, privind încurcat.

— Se spune că a fost mai înainte senator, continuă Weaver, începând să se cam îndoiască de povestea în care se băgase. Nu știu....

— Ah, răspunse Gerhardt, ușurat în mare măsură. Senatorul Brander. Da. A fost de câteva ori, așa... Ei bine, și ce-i cu asta?

— Nu-i nimic, răspunse vecinul, decât că se vorbește. Știi, nu mai e un om tânăr. Fiica dumitale a ieșit de câteva ori cu el. Oamenii văd, și acum o vorbesc. M-am gândit că poate vrei să știi.

Gerhardt fu izbit până-n adâncul sufletului de aceste cuvinte teribile. Oamenii trebuie să aibă un motiv ca să spună asemenea lucruri. Jennie și mama ei făcuseră o greșeală serioasă. Și totuși nu șovăia încă să-și apere fiica.

— E un prieten al familiei, spuse el, încurcat. Oamenii n-ar trebui să bârfească dacă nu știu despre ce este vorba. Fiica mea n-a făcut nimic.

— Asta așa e. Nu-i nimic, continuă Weaver. Oamenii vorbesc înainte de a avea vreun temei. Suntem vechi prieteni. M-am gândit că poate vrei să știi.

Timp de un minut sau două Gerhardt rămase nemișcat, cu maxilarul căzut și cu un aer de stranie neputință. Oamenii se arătau atât de cruzi când îți erau potrivnici! Părerile și bunăvoința lumii însemnau nespus de mult. Se străduise din răputeri să trăiască așa cum cere ea. De ce nu era mulțumită și nu-l lăsa în pace?

— Îmi pare bine că mi-ai spus, murmură el pornind spre casă, o să am grijă. La revedere.

Gerhardt se folosi de cel dintâi prilej ca să-și ia soția la întrebări.

— Ce-i cu senatorul Brander, care îi tot face vizite lui Jennie? o întrebă el în germană. Vecinii au început să vorbească.

— O, nimic, răspunse în aceeași limbă doamna Gerhardt, pe care întrebarea lui o lua de bună seamă prin surprindere. Ne-a făcut două-trei vizite.

— Nu mi-ai pomenit de treaba asta, replică el, în timp ce gândul că soția sa avusese slăbiciunea să îngăduie și să

acopere o asemenea greșeală la unul dintre copiii lor îl scoate din fire.

— Nu, spuse ea, cu totul năucită. A fost aici doar de două sau trei ori.

— De două sau trei ori! exclamă Gerhardt, care se lăsa furat de obiceiul germanilor de a vorbi cu glas tare. De două sau trei ori? Toți vecinii vorbesc despre asta. Care-i adevărul?

— A fost doar de două ori sau trei ori, repetă cu glas moale doamna Gerhardt.

— Weaver mă oprește pe stradă, continuă Gerhardt, și-mi spune că vecinii vorbesc despre bărbatul cu care umblă fiică-mea. Iar eu habar n-am. Am rămas înlemnit. N-am știut ce să mai zic. Asta-i purtare? Ce-o fi gândind omul ăsta despre mine?

— Nu-i vorba de nimic, declară mama, făcând uz de o foarte potrivită expresie germană. Jennie s-a plimbat cu el o dată sau de două ori. A fost aici, acasă. Și ce-i pasă lumii? Nu poate fata să aibă nicio bucurie?

— Dar e un om bătrân, răspunse Gerhardt, folosind cuvintele lui Weaver. Este un om pe care-l știe toată lumea. De ce ar dori să viziteze o fată ca Jennie?

— Nu știu, spuse doamna Gerhardt, apărându-se. Vine aici, acasă. Nu știu decât lucruri bune despre el. Pot să-i spun să nu vină?

La aceste cuvinte Gerhardt amuți. Știa numai lucruri foarte bune despre senator. Ce era deci atât de neobișnuit în cele petrecute?

— Vecinii sunt gata oricând să bârfească. Acum n-au mai găsit altceva de vorbit decât despre Jennie. Tu știi dacă este sau nu o fată bună. De ce să spună asemenea lucruri?

Și lacrimi apărură în ochii blânzi al bieteii mame.

— E-n regulă, mormăi Gerhardt, dar n-ar trebui să vină ca să scoată la plimbare o fată de vârsta ei. Face impresie proastă, chiar dacă nu are gânduri rele.

În acest moment intră Jennie. Auzise discuția din dormitorul din față, unde dormea cu unul dintre copii, dar nu bănuise despre ce era vorba. Mama se întoarse cu spatele și se aplecă peste masa unde făcea biscuiți, pentru ca fiică-sa să nu-i vadă ochii înroșiți.

— Ce s-a-ntâmplat? întrebă ea, tulburată în chip nedeslușit de tăcerea încordată a amândurora.

— Nimic, spuse Gerhardt cu tărie.

Doamna Gerhardt nu făcu niciun gest, dar însuși felul cum stătea ca pironită-n loc spunea ceva. Jennie se apropie de ea și într-o clipă descoperi că plânsese.

— Ce s-a-ntâmplat? repetă uimită, cu privirea ațintită asupra tatălui ei.

Gerhardt rămăsese nemișcat; nevinovăția fiicei sale precumpănea față de groaza pe care i-o trezea păcatul săvârșit.

— Ah, vecinii... răspunse mama cu o voce frântă. Sunt întotdeauna gata să vorbească despre ceea ce nu cunosc deloc.

— Tot despre mine? întrebă Jennie, înroșindu-se ușor.

— Vezi? observă Gerhardt, părând a se adresa lumii întregi. Ea știe! De ce nu mi-ai spus că venea pe-aici? Vecinii vorbesc, și eu n-am știut nimic până astăzi. Oricum, ce fel de purtare e asta?

— Oh, exclamă Jennie, însuflețită de cea mai sinceră simpatie pentru mama ei, și ce importanță are?

— Ce importanță are? strigă Gerhardt tot în germană, deși Jennie răspundea în englezește. N-are importanță că oamenii mă opresc în drum și-mi vorbesc despre treaba asta? Alta în locul tău ar muri de rușine! Am avut întotdeauna o părere bună despre acest om, dar acum – de vreme ce nu mi-ai spus nimic despre el, și vecinii vorbesc – nu știu ce să mai cred. Trebuie să aud din vecini ce se petrece în propria mea casă?

Mama și fiica tăcură. Jennie începuse să-și dea seama că făcuseră o mare greșeală.

— Nu m-am ascuns de dumneata fiindcă socoteam că fac ceva rău. Nu m-a scos decât o dată la plimbare, cu trăsura.

— Da, dar mie nu mi-ai spus, răspunse tatăl ei.

— Știu că nu-ți place să mă vezi ieșind când se lasă seara. De aceea nu ți-am spus. Altceva nu era de ascuns.

— N-ar trebui să-ți ceară să ieși cu el seara, observă Gerhardt, cu gândul la vecini. Ce vrea de la tine? De ce vine aici? Oricum, e prea bătrîn. Nu cred c-ar trebui să ai de-a face cu el; o fată atât de tânără ca tine.

— Nu vrea nimic, decât să mă ajute. Vrea să se căsătorească cu mine.

— Să se căsătorească cu tine? Ha! De ce nu-mi spune asta mie! exclamă Gerhardt. O să văd despre ce-i vorba. N-o să-i îngădui să bată străzile cu fiica mea și vecinii să bârfească. Și-apoi, e prea bătrân. O să-i spun. Ar trebui să aibă destul bun-simț ca să nu aducă o fată în situația de-a se vorbi pe seama ei. E mai bine să nu mai vină deloc pe aici!

Amenințarea lui Gerhardt că-i va spune lui Brander să nu mai vină li se părea pur și simplu groaznică lui Jennie și mamei ei. La ce putea să ducă o asemenea atitudine? De ce să le umilească în fața lui? Firește că Brander veni din nou, când Gerhardt era plecat la lucru, și ele tremurau de frică să nu se afle ceva. Câteva zile mai târziu, senatorul veni și o luă pe Jennie la o plimbare îndelungată. Nici ea, nici mama ei nu-i spusese nimic lui Gerhardt. Dar acesta nu putea să nu prindă de veste mult timp.

— Jennie a ieșit din nou cu omul acela? o întrebă el pe doamna Gerhardt în seara următoare.

— A fost aici aseară, răspunse mama căutând să ocolească adevărul.

— I-ai spus să nu mai vină?

— Nu știu, nu cred.

— Bine. Atunci o să văd eu dacă se poate pune capăt sau nu la treaba asta! spuse hotărât tatăl. O să vorbesc eu cu el. Așteaptă tu până vine din nou!

Drept care găsi prilejul să se întoarcă de la fabrică în trei seri diferite, supraveghind cu grijă casa de fiecă dată, ca să vadă dacă nu intră vreun vizitator. În cea de-a patra seară, Brander veni, întrebă de Jennie – care era grozav de neliniștită – și o luă la plimbare. Jennie se temea de taică-său, se temea să nu se întâmple ceva necuviincios, dar nu știa ce anume trebuia să facă.

Gerhardt, care la acea oră se întorcea de la lucru, o văzu plecând. Era destul pentru el. Intră hotărât în casă la nevastă-sa.

— Unde e Jennie?

— E plecată.

— Da, știu unde. Am văzut-o. Ei bine, așteaptă tu până se întoarce. O să-i spun lui.

Se așează calm, citind un ziar în germană și supraveghindu-și cu coada ochiului soția, până când poarta scârțâi, în sfârșit, și ușa din față se deschise. Atunci se sculă.

— Unde-ai fost? întrebă el în germană.

Brander, care nu se așteptase la o astfel de neplăcere, se simți mânios și stingherit. Pe Jennie o copleșise rușinea. În bucătărie, maică-sa trecea, prin chinurile iadului.

— Am fost la plimbare, răspunse ea tulburată.

— Nu ți-am spus să nu mai ieși după ce se lasă seara? zise Gerhardt, fără să țină nicidecum seama de persoana lui Brander.

Jennie se făcu roșie ca para focului și nu mai putu scoate o vorbă.

— Ce vă supără? întrebă grav Brander. De ce-i vorbiți astfel?

— Nu trebuie să plece de acasă seara, răspunse aspru tatăl. I-am spus-o până acum de două sau de trei ori. De asemenea, cred că n-ar trebui să mai veniți pe aici.

— Și de ce? întrebă senatorul, oprindu-se să-și adune gândurile și să-și aleagă cuvintele. Nu e oare ciudat? Ce-a făcut rău fiica dumneavoastră?

— Ce-a făcut? exclamă Gerhardt din ce în ce mai stârnit, drept care vorbea într-o engleză aproape stâlcită. Bate străzile noaptea, când nu trebuie. Nu vreau ca fiica mea să fie scoasă seara din casă de un om în vârstă. Și, oricum, ce vreți de la ea? E încă un copil.

— Ce vreau?! spuse senatorul. Încercând să-și regăsească demnitatea jignită. Vreau, firește, să stăm de vorbă. E destul de mare ca să-i trezesc interesul. Doresc să mă căsătoresc cu ea, dacă mă vrea.

— Iar eu vreau să plecați și să nu mai dați pe aici, replică tatăl, care-și pierduse orice urmă de logică și ajunsese atât de departe încât făcea uz de obișnuita autoritate paternă. Doresc să nu mai dați târcoale casei mele. Am destule necazuri și fără ca fiică-mea să fie scoasă în lume și să-mi facă nume prost.

— Vă previn sincer, reluă senatorul îndreptându-și statura, că va trebui să lămuriți cuvintele pe care le-ați pronunțat. Nu am făcut nimic de care să-mi fie rușine. Fiica dumneavoastră nu a avut de suferit niciun rău din pricina mea. Și acum vreau să știu ce înțelegeți prin această purtare?

— Înțeleg, înțeleg, spuse Gerhardt repetându-se din pricina enervării, înțeleg că toți vecinii vorbesc despre dumneavoastră, că veniți aici și vă plimbați în trăsură și pe jos cu fiica mea când eu nu sunt acasă, asta înțeleg! Înțeleg că nu sunteți un om cu gânduri cinstite, altfel nu ați veni să vă vedeți cu o fetiță care ar putea să vă fie fiică. Oamenii mi-au spus destul de limpede cine sunteți. Duceți-vă și lăsați-o în pace pe fata mea.

— Oamenii! făcu senatorul. Ei bine, nu mă sinchisesc de oamenii de care vorbiți. O iubesc pe fiica dumneavoastră și vin pe aici ca s-o văd, tocmai fiindcă o iubesc. Vreau să mă căsătoresc cu ea, și dacă vecinii dumneavoastră au ceva împotrivă, lasă-i să vorbească. Nu aveți niciun motiv să vă purtați astfel înainte de a-mi cunoaște intențiile.

Tulburată de această ceartă neprevăzută și îngrozitoare, Jennie se retrăsese spre ușa care dădea în sufragerie, și măicăsa, văzând-o, veni lângă ea.

— O, spuse mama cu răsuflarea întretăiată, s-a întors când erai plecată. Ce-i de făcut?

Și se lipiră una de alta, cum fac femeile, plângând în tăcere. Cearta continua.

— Să o luați în căsătorie, da? exclamă tatăl. Asta e?

— Da, exact, să o iau în căsătorie. Fiica dumneavoastră are optsprezece ani și poate hotărî ea însăși. M-ați insultat și ați jignit sentimentele fiicei dumneavoastră. Ei bine, doresc să știți că lucrurile nu se pot opri aici. Dacă aveți ceva să-mi reproșați, în afara unor simple bârfeli, vreau să-mi spuneți.

Senatorul stătea în fața lui, aidoma unui monument al integrității; nu ridicase glasul și nu se arătase mânios, dar buzele sale aveau o linie fermă, caracteristică unui om puternic și hotărât.

— Nu avem ce să mai vorbim, replică Gerhardt, încurcat, dar nu speriat. Fiica mea este fiica mea. Eu sunt cel care hotărăște dacă se poate plimba noaptea și dacă se poate căsători cu dumneavoastră. Vă cunosc eu pe voi, politicienii. Când

v-am întâlnit prima oară, am crezut că sunteți un om superior, dar acum, când am văzut felul în care vă purtați cu fiica mea, nu vreau să mai avem de-a face! Plecați, și să nu mai dați pe aici... Asta-i tot ce vă cer.

— Îmi pare rău, doamnă Gerhardt, spuse Brander, îndepărtându-se fără grabă de tatăl mânios, îmi pare rău că am avut o asemenea discuție în această casă. N-am bănuț că soțul dumneavoastră era împotriva vizitelor mele. Totuși, pentru moment, am să las lucrurile să rămână așa cum sunt. Situația nu e chiar atât de proastă cum pare a fi.

Gerhardt îl privea, uimit de calmul său.

— O să plec, i se adresă el din nou lui Gerhardt, dar nu trebuie să socotiți că am renunțat pentru totdeauna. Ați făcut o mare greșeală astă-seară. Sper că o să vă dați seama de asta. Vă doresc noapte bună.

Se înclină ușor și plecă.

Gerhardt închise cu putere ușa.

— Și acum, începu el întorcându-se spre fiica și soția sa, o să vedem dacă am scăpat sau nu de el. Îți arăt eu ce înseamnă să bați străzile noaptea, și să intri în gura lumii!

Discuția luă sfârșit, dar privirile și tulburarea din casă spuneau că furtuna nu se potolise încă, și timp de câteva zile abia de se auzi o vorbă în căsuța lor. Gerhardt începu să se gândească la faptul că obținuse slujba prin intervenția senatorului și hotărî să renunțe la ea. Anunță că nu-i vor mai spăla rufe, și dacă n-ar fi fost sigur că serviciul doamnei Gerhardt fusese găsit prin propriile ei eforturi, ar fi obligat-o să-l părăsească. Oricum, dintr-o asemenea poveste n-avea să iasă nimic bun. Dacă nu s-ar fi dus niciodată la hotel, toată bârfa asta nu s-ar fi abătut niciodată pe capul lor.

În ceea ce-l privea, senatorul plecă scos, fără doar și poate, din fire de această scenă grosolană. Bârfa vecinilor e un lucru destul de prost chiar între oameni de aceeași condiție, dar faptul că un om de rangul său a ajuns să fie amestecat în asemenea clevetiri îl izbi ca ceva nedemn. Nu știa ce să facă, și tot încercând să ajungă la o hotărâre, se scurseră câteva zile. Apoi fu chemat la Washington și plecă fără să o mai fi văzut pe Jennie.

Între timp, familia Gerhardt se zbătea cu greutatea ca și înainte. Erau săraci, într-adevăr, dar Gerhardt se înverșuna să înfrunte sărăcia, dacă ea putea fi suportată cu cinste. Notele de la băcănie erau totuși la fel de mari. Hainele copiilor se uzau în același ritm. Fură nevoiți să facă economii și să nu-și mai achite datoriile vechi, pe care Gerhardt încerca să le amâne.

Apoi veni ziua când trebui plătită dobânda anuală a ipotecii, și apoi o altă zi când doi băcani îl întâlneau pe Gerhardt în stradă și-l întrebară despre micile lor conturi. Nu șovăi să le explice în amănunt care era situația și să le spună cu o sinceritate convingătoare că se va strădui din răsuputeri și va face tot ce-i va sta în putință. Dar nenorocirile prin care trecea îl zdruncinau. Noaptea, la slujbă, implora mila cerului și nu se dădea în lături să-și petreacă orele zilei, când ar fi trebuit să doarmă, umblând pe ici-colo, fie în căutarea unei slujbe mai bine plătite, fie după vreo treabă mărunță, din acelea pe care le găsea din când în când. Una dintre acestea era cositul ierbii.

Doamna Gerhardt protesta spunând că asta înseamnă sinucidere, dar el o lămurea de ce făcea acest lucru, arătând lipsa în care se aflau.

— Când oamenii mă opresc în stradă și-mi cer bani, n-am timp de dormit.

Situația era jalnică pentru toți ai casei. Și ca o culme a greutăților, Sebastian fu închis. Vechiul său șiretlic cu fura-tul cărbunilor dăduse greș. Într-o seară, în timp ce Jennie și copiii îl așteptau, se urcă într-un vagon și fu arestat de un detectiv feroviar. În ultimii doi ani se constataseră multe furturi de cărbuni, dar câtă vreme hoția se mărginea la cantități moderate, compania feroviară nu lua măsuri. Totuși, atunci când clienții cargourilor se plânseseră că vagoanele provenind din minele din Pennsylvania pierdeau mii de puduri în trecere prin Cleveland, Cincinnati, Chicago și alte puncte, detectivii fură puși la treabă. Copiii lui Gerhardt nu erau singurii care se dedau la această treabă pe calea ferată. Și alte familii din Columbus – nenumărate familii – făceau întruna același lucru, dar Sebastian se nimeri să fie înhățat și să slujească de exemplu în acest oraș.

— Dă-te imediat jos din vagon, spuse detectivul, care se ivi pe neașteptate din umbră.

Jennie și ceilalți copii azvârliră coșurile și căldările și fugiră rupând pământul. Primul imbold al lui Sebastian fu să sară din vagon și s-o ia la goană, dar detectivul îl apucă de haină.

— Stai pe loc! exclamă el. Te arestez!

— Dă-mi drumul, spuse cu glas sălbatic Sebastian, care nu era mototol de felul său. Era îndrăzneț și dârz și-și dădea cât se poate de bine seama că se afla într-o situație proastă. Îți spun să-mi dai drumul, repetă el și se smuci, gata-gata să-l trântască pe cel care-l înhățase.

— Haide, vino, spuse detectivul, în timp ce-l împingea fără milă, străduindu-se să arate puterea cu care era investit.

Sebastian se supuse, dar numai după ce-i dădu adversarului său o lovitură care-l făcu pe acesta să se clatine.

Urmă o luptă, însă tocmai atunci un impiegat feroviar care trecea pe acolo sări în ajutorul detectivului. Împreună îl duseră spre depou, apoi, când îl găsiră pe comisarul local, îl predară. Sebastian fu închis în noaptea aceea în celulă, cu haina ruptă, cu mâinile și fața rănite și un ochi învinețit.

Întorși acasă, copiii nu putură să spună ce se întâmplase cu fratele lor, dar când ceasul bătu ora nouă, apoi zece și unsprezece și Sebastian nu se întoarse, doamna Gerhardt își pierdu firea. Întârziase de multe ori până la douăsprezece sau unu, dar în noaptea aceasta maică-sa avea presimțirea unui lucru îngrozitor. Când trecu de unu și jumătate și nu văzu nici urmă de Sebastian, începu să plângă.

— Duceți-vă careva să-i spuneți tatălui vostru. S-ar putea să fie închis.

Jennie se offeri ea, iar George, care dormea adânc, fu trezit ca s-o însoțească.

— Eil... exclamă Gerhardt, mirat că-și vedea copiii.

— Bass nu s-a întors încă, spuse Jennie, și apoi, ca o motivare, povesti cele petrecute în acea seară.

Gerhardt își părăsi numaidecât slujba și se înapoie cu cei doi copii până în locul de unde, cotind, putea s-o apuce către închisoare. Ghicise ce se întâmplase și era tulburat.

— Asta-i, deci, repetă el nervos, în timp ce-și freca stângaci mâinile de fruntea umedă.

Ajuns la comisariat, polițistul de serviciu îi relată pe scurt că Bass se afla sub stare de arest.

— Sebastian Gerhardt! spuse el, răsfoindu-și registrul; da, e aici. Furt de cărbune și rezistență opusă unui polițist. E băiatul dumitale?

— O, doamne! *Ach, Gott!* izbucni Gerhardt. Și își frângea mâinile, cuprins de disperare.

— Vrei să-l vezi? întrebă polițaiul.

— Da, da.

— Du-l în fund, Fred, să-și vadă băiatul, spuse celălalt către bătrânul paznic de serviciu.

Când ajunse în camera din fund și apărură Sebastian, plin de vânătași și cu părul răvășit, ceva se prăbuși în el și începu să plângă. De emoționat ce era, nu putea să scoată o vorbă.

— Nu plânge, *pop*¹, începu Sebastian, curajos. N-am avut încotro. E-n regulă! O să ies de aici mâine dimineată.

Gerhardt se cutremură de durere.

— Nu plânge, continuă Sebastian, căutând să-și stăpânească propriile sale lacrimi. Totul o să fie bine. Ce rost are să plângi?

— Știu, știu, spuse distrus tatăl cu păr cărunt, dar nu mă pot opri. E vina mea că te-am lăsat să faci asta.

— Nu, nu e. N-aveai încotro. Mama a aflat?

— Da. Jennie și George au venit și mi-au povestit și mie, la serviciu. N-am știut nimic până acum.

Și începu din nou să plângă.

— Lasă, nu te necăji, stăruie Bass, vădind în această împrejurare latura cea mai bună a ființei sale. O să fie bine. Acum du-te înapoi la lucru și nu te necăji. O să fie bine.

— Cum te-ai lovit la ochi? îl întrebă tatăl, privindu-l cu ochii lui înroșiți de plâns.

— O, am avut o mică partidă de lupte cu omul care m-a agățat, răspunse băiatul, și zâmbi curajos. Credeam că-am s-o pot șterge.

— Nu trebuia să faci asta, Sebastian, observă tatăl. Ar putea să-ți îngreuneze situația. Când o să fii judecat?

— Mâine dimineată, așa mi s-a spus. La nouă.

¹ Tăticule. (*Papa*, americanism = tată, tăticuț)

Gerhardt rămase un timp cu fiul său și discuta ră problema cautiunii, a amenzii și cruda posibilitate a unei condamnări la închisoare, dar nu ajunseră să ia o anumită hotărâre. În cele din urmă, Bass îl convinse să plece, dar despărțirea prilejui o nouă izbucnire a simțămintelor. Gerhardt fu luat de-acolo, zguduit și frânt de durere.

„Greu de tot, își spuse Bass în timp ce era condus înapoi în celula sa. Nu se gândea decât la taică-su. Mă întreb ce-o fi spunând *ma*¹.“

Gândul la mama lui îl înduioșă.

„Bine era dacă-l dădeam gata pe sticlete de la prima lovitură, regretă Bass. Prost am fost că n-am fugit!“

7

Gerhardt era deznădăjduit; nu cunoștea pe nimeni căruia ar fi putut să-i ceară ajutor, între orele două noaptea și nouă jumătate. Se întoarse acasă, să discute cu soția, și apoi la locul său de muncă. Ce trebuia făcut? Nu știa decât un singur prieten care ar fi fost în măsură sau ar fi vrut, poate, să facă ceva. Acesta era proprietarul fabricii de sticlă, Hammond, dar în clipa, aceea omul nu se găsea în oraș. Gerhardt însă nu aflase că era plecat. Când se apropie ora nouă, se duse singur la tribunal, căci era mult mai bine pentru ceilalți să stea deoparte. Doamna Gerhardt va afla numaidecât ce se întâmplase. El avea să vină de-a dreptul acasă.

Sebastian fu adus în boxa acuzaților și trebui să aștepte un timp, până să-i vină rândul, căci erau de judecat mai mulți deținuți înaintea lui. În cele din urmă i se strigă numele, și băiatul fu împins înainte, la bară.

— Furt de cărbuni, onorată curte, și rezistență la arestare, explică polițaiul care îl arestase.

Magistratul îl privi atent pe Sebastian; fața băiatului, plină de zgârieturi și răni îi făcu o impresie proastă.

— Ei bine, tinere, ce ai de spus în apărarea dumitale? Cum se face să ai un ochi vânăt?

¹ Diminutiv de la *mamma* – mama.

Sebastian se uită la judecător, dar nu răspunse.

— Eu l-am arestat, spuse detectivul; era într-unul din vagoanele companiei. A încercat să fugă și când l-am oprit, a sărit la mine. Omul acesta, aci de față a fost martor, spuse el, întorcându-se către impiegatul care-l ajutase.

— Acolo te-a lovit? întrebă judecătorul, privind maxilarul umflat al detectivului.

— Da, domnule, răspunse acesta, dornic de a se răzbuna și mai mult.

— Dacă nu vă supărați, interveni Gerhardt înclinându-se, e băiatul meu. A fost trimis după cărbuni. El...

— Nu ne interesează ce se ia din jurul depoului, întrerupse detectivul, dar el azvârlea cărbuni din vagoane la vreo șase inși.

— Nu sunteți în stare să câștigați destul ca să nu fie nevoie să luați cărbuni din vagoane? întrebă magistratul. Dar înainte ca tatăl sau fiul să aibă timp să răspundă, adăugă: Ce meserie ai?

— Carosier.

— Și dumneata? întrebarea îi fu pusă lui Gerhardt.

— Sunt paznic la fabrica de mobile „Miller“.

— Hm... făcu magistratul, care-și dădea seama că Sebastian se arăta mai departe ursuz și pus pe ceartă. Tânărul acesta poate fi scos de sub acuzația că a furat cărbuni, dar pare-se că pumnii îi sunt cam prea liberi. Columbus numără prea mulți dintr-ăștia. Zece dolari!

— Nu vă supărați, începu Gerhardt, dar polițistul îl și împinse deoparte.

— Destul. Nu vreau să mai aud discutându-se despre asta, încheie judecătorul. Oricum, e încăpățânat. Care-i cazul următor?

Gerhardt își croi drum înspre fiul său, umilit și totuși bucuros că lucrurile nu ieșiseră și mai prost. Într-un fel sau altul, gândea el, o să poată face rost de bani. Când se apropie Sebastian, îl privi îngrijorat.

— E în regulă! spuse Bass cu glas liniștitor. Nu mi-a dat câtuși de puțin posibilitatea să vorbesc.

— Sunt bucuros că amenda n-a fost mai mare, mărturisi Gerhardt agitat. O să căutăm să facem rost de bani.

Când se întoarse acasă, Gerhardt făcu cunoscut familiei neliniștite rezultatul. Doamna Gerhardt păli și totuși răsuflă ușurată, căci zece dolari erau o sumă care se putea obține. Jennie ascultă întreaga poveste cu gura întredeschisă și ochii mari. Părea o lovitură cumplită pentru ea. Bietul Bass! El, întotdeauna atât de plin de viață și binevoitor! Era îngrozitor că se afla la închisoare.

Gerhardt alergă la eleganta reședință a lui Hammond, dar acesta era plecat din oraș. Se gândi atunci la Jenkins, un avocat, pe care-l cunoscuse întâmplător, dar Jenkins nu era la biroul său. Știa câțiva băcani și negustori de cărbuni pe care-i cunoștea destul de bine, dar le datora bani. Pastorul Wundt i-ar fi putut da cei zece dolari, dar gândindu-se ce chin ar însemna o asemenea destăinuire făcută acestui om onorabil nu îndrăznea să i se adreseze. Se duse la unul sau doi dintre cunoscuți, dar aceștia, surprinși de caracterul neobișnuit și bizar al cererii, se scuzară. La ora patru se întoarse acasă dezgustat și istovit.

— Nu știu ce să fac, spuse el disperat. Numai de rni-aș putea aduna gândurile.

Jennie se gândi la Brander, dar situația nu i se părea încă atât de deznădăjduită încât să poată trece peste împotrivirea tatălui ei și peste insulta gravă adusă de el senatorului, insultă care-i mai stăruia încă viu în minte, și să se ducă să-i ceară ajutor. Ceasul fusese amanetat a doua oară și nu vedea pe ce altă cale puteau să facă rost de bani. Consiliul de familie dură până la zece și jumătate fără să se ajungă la vreo hotărâre. Doamna Gerhardt își frângea întruna mâinile, și-și ațintea privirea în podea. Gerhardt, năucit, își trecea degetele prin părul castaniu-roșcat.

— Degeaba, spuse el în cele din urmă. Nu-mi vine în minte nimic.

— Du-te la culcare, Jennie, șopti mama îngrijorată, și spune-le și celorlalți să se culce. N-are rost să stea treji. Poată că o să-mi vină vreo idee. Du-te la culcare.

Jennie se duse în camera ei, dar însăși ideea de a dormi i se părea insuportabilă. Citise în ziar, nu mult după ce taică-su se certase cu senatorul, că acesta plecase la Washington. Nu se spunea nimic despre întoarcerea sa. Și, totuși, s-ar putea

să fie în oraș. Stătea în fața unei oglinzi înguste și joase, atârnată deasupra unui scrin sărăcăcios, și se gândea. Veronica, sora ei, cu care dormea, se și pregătea să intre în țara viselor. În cele din urmă, o hotărâre sălbatică i se înfipse în minte. O să se ducă să-l vadă pe senatorul Brander. Dacă era în oraș el avea să-l ajute pe Bass. De ce nu s-ar duce? O iubea. Insistase întruna să se căsătorească cu el. De ce nu s-ar duce să-i ceară ajutor?

Șovăi câteva clipe, apoi, când auzi că Veronica răsufla regulat, își puse pălăria și jacheta, și deschise încetișor ușa de la camera de zi, să vadă dacă nu se simțea vreo mișcare. Nu se auzea niciun zgomot în afară de cel pe care Gerhardt îl făcea mișcându-se nervos în balansoarul din bucătărie. Nu zărea nicio lumină, decât cea împrăștiată de mica ei lampă de noapte și o rază ce răzbătea pe sub ușa bucătăriei. Se întoarse și stinse lampa din camera ei, apoi se strecură încetișor către ușa din față, o deschise și ieși în noapte. O lună palidă lucea, și aerul era plin de prezența învăluită în tăcere a vieții care renăștea, căci se apropia primăvara. În timp ce străbea în goană străzile întunecoase – lampa cu arc nu fusese încă inventată – Jennie se simțea copleșită de teamă: ce era acest lucru nesăbuit pe care încerca să-l facă? Cum avea s-o primească senatorul? Ce avea să credă? Rămase încremenită, șovăind, cuprinsă de îndoieli; apoi gândul îi zbură din nou la Bass, în celula sa de noapte, și iuți pasul.

O caracteristică a hotelului „Capitol” era aceea că orice femeie putea să pătrundă aci, prin intrarea doamnelor, și să ajungă la toate etajele, și la orice oră din noapte. Hotelul, ca și multe altele din acea vreme, nu era nicidecum condus într-un spirit imoral, dar supravegherea anumitor locuri nu se făcea cu prea mare strictețe. Putea să intre oricine, și în timp ce noul venit se îndrepta spre o ușă din fundul holului, portarul doar lua act de prezența sa și atâta tot. Altminteri, nu se dădea cine știe ce atenție celor care veneau și plecau.

Când Jennie ajunsese la ușă, găsi totul cufundat în întuneric, în afară de culoarul slab luminat. Camera senatorului se afla la mică distanță, de-a lungul holului de la etajul doi. Urcă în

grabă scările, înfiorată și palidă, dar nimic altceva nu trăda furtuna care bântuia în sufletul ei. Când ajunse la ușa bine cunoscută, se opri; se temea că nu-l va găsi în cameră; și, totuși, tremura la gândul că s-ar putea să fie acolo. O lumină străbătea prin vizor și, adunându-și tot curajul, bătu. Un bărbat tuși, se mișcă din loc. Uimirea lui când deschise ușa fu fără de margini.

— O, Jennie! Ce plăcere! Mă gândeam la tine. Vino, vino înăuntru!

O întâmpină cu o îmbrățișare pătimașă.

— Eram gata să vin să te văd, crede-mă. M-am gândit tot timpul cum să aranjez lucrurile. Și-acum, iată-te! Dar ce s-a întâmplat?

O ținea la distanță de un braț și-i scruta fața, pe care se citea o tristețe adâncă; chipul ei frumos, plin de prospețime, îi apărea ca un crin abia tăiat și umed încă de rouă. Simți cum îl cuprinde un val de tandrețe.

— Am o rugămintă, izbuti ea în cele din urmă să spună. Fratele meu este la închisoare. Avem nevoie de zece dolari ca să-l scoatem, și într-altă parte nu știu unde să mă duc.

— Biata mea copilă, zise el încălzindu-i mâinile. Unde să te duci într-altă parte? Nu ți-am spus să vii întotdeauna la mine? Nu știi, Jennie, că aș face orice pentru tine?

— Da, suspină ea.

— Atunci nu te mai necăji pentru asta. Dar soarta nu mai încetează odată să te lovească, biată copilă? Ce-a făcut fraatele tău de-a ajuns la închisoare?

— L-au prins luând cărbuni dintr-un vagon.

— Ah! exclamă Brander, pe care vorbele ei îl mișcară și-i treziră mila.

Băiatul fusese arestat și condamnat să plătească pentru un lucru la care, de fapt, destinul îl mânase. Și iat-o pe fata aceasta, în camera sa, noaptea, cerându-i ceva de care avea o nevoie cumplită – zece dolari – iar pentru el asta însemna un fleac.

— O să rezolv problema fratelui tău, spuse el repede. Nu fi îngrijorată, pot să-l scot într-o jumătate de oră. Stai aici și simte-te ca la tine acasă până când mă întorc.

O conduse la fotoliul său, așezat lângă o lampă mare, și ieși grăbit din cameră. Brander îl cunoștea pe șerif¹, care răspundea personal de închisoarea din acel ținut. Îl cunoștea și pe judecătorul care hotărâse amenda. Nu-i trebuiră decât cinci minute ca să-i scrie acestuia câteva cuvinte, prin care să-l roage să anuleze amenda, având în vedere firea băiatului, și să trimită biletul printr-un curier la casa judecătorului. Și alte zece minute ca să se ducă la închisoare și să-i ceară prietenului său, șeriful, să-l elibereze imediat pe băiat.

— Iată banii, spuse el. Dacă amenda va fi anulată, mi-i înapoiezi. Și acum, dă-i drumul.

Șeriful era foarte bucuros să-i facă pe plac. Se grăbi să coboare pentru a supraveghea personal îndeplinirea acestui lucru, și Bass, care în clipa aceea arăta ca un băiat nespus de uimit, fu eliberat. Nu i se dădură niciun fel de lămuriri.

— E-n regulă! spuse paznicul. Ești liber. Fugi iute acasă, să nu cumva să fii prins iarăși cu așa ceva.

Bass își văzu de drum mirându-se întruna, iar ex-senatorul se întoarse la hotel, încercând să decidă ce rămânea de făcut în situația sa delicată.

Era clar că Jennie nu-i spusese nimic tatălui despre sarcina pe care o luase asupra ei. Venise la el, considerându-l ultima ei nădejde. Și acum îl aștepta în camera lui.

Există în viața tuturor oamenilor momente de criză, când șovăie între îndeplinirea cu strictețe a ceea ce e drept și de datoria lor și marile posibilități de a obține fericirea în viața personală, pe care altă conduită pare să o asigure, iar linia de demarcație nu este întotdeauna clară și bine trasată. Știa că posibilitatea de a o avea pe Jennie, chiar luând-o de soție, întâmpina piedici din cauza împotrivirii fără noimă a tatălui ei. Părerea oamenilor constituia o altă complicație. Și ce-ar fi dacă ar face-o în văzul tuturor? Jennie era un remarcabil tip emoțional, știa asta! Intuise în ființa ei ceva de ordin artistic și temperamental care depășea cu mult ceea ce ar fi putut bănuși cea mai pătrunzătoare minte obișnuită. Nu-și dădea bine seama ce anume era acest ceva, dar presimțea în ea

¹ Ofițer judiciar al unui district, însărcinat cu menținerea ordinii și cu executarea hotărârilor instanțelor judecătorești, în S.U.A.

o generozitate de simțire care nu se potrivea cu intelectul și, poate, chiar mai puțin cu experiența ei, generozitate care o făcea demnă de dorința oricărui bărbat. „Fata asta e o ființă excepțională”, gândi el, revăzând-o limpede cu ochii minții.

Meditând asupra celor ce avea de făcut, se întoarse la hotel și intră în cameră. Fu izbit din nou de frumusețea și de atracția irezistibilă a făpturii ei. În bătaia lămpii cu abajur părea o figură dotată cu posibilități minunate.

— Ei bine, spuse el, străduindu-se să pară calm. M-am ocupat de fratele tău. E liber.

Jennie se ridică.

— O! exclamă ea, împreunându-și palmele și întinzând brațele către el.

În ochi avea lacrimi de recunoștință. Brander le văzu și se apropie de ea.

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu plânge, Jennie, insistă el. Ești un înger. Tu, soră a milei¹. Nu trebuie să adaugi și lacrimi la toate sacrificiile pe care le-ai făcut.

O trase înspre el, și toată prudența vârstei îl părăsi. Avea nevoie de ea, de desăvârșire. În ciuda tuturor pierderilor pe care le suferise, soarta îi adusese, în sfârșit, ceea ce-și dorise mai mult – dragostea, o femeie pe care să o poată iubi. O luă în brațe și o acoperi de sărutări.

Englezul Jefferies² ne spune că e nevoie de o sută cincizeci de ani pentru a zămisi o fecioară desăvârșită. „Din toate lucrurile pline de vrajă ale pământului și văzduhului a fost zămislită această comoară. Din vântul de la sud, care a adiat un veac și jumătate prin grâu; din mireasma ierbii ce unduiește peste trifoiul greu de sevă, și din surâzătoarea veronică, prin care se ascunde cintezoii și le înșală pe albine; din gardurile vii de trandafiri, din caprifoi și azurul albăstrițelor răsărite acolo unde, la umbra pinilor verzi, se adună puzderie blondele

¹ *Sister of mercy* (soră a milei), membră a uneia din diversele congregații religioase pentru femei, care-și propun acțiuni caritabile și de educație; foarte cunoscută este cea fondată în 1827 de Catherine Mc Auley, la Dublin, ale cărei membre sunt deosebit de active în lumea anglo-saxonă, în special în S.U.A.

² Richard Jefferies (1848–1887), scriitor englez, autor de romane și povestiri.

tulpini ale grânelor. Toată dulceața pâraielor ce șerpuiesc prin locurile unde irisul absoarbe lumina soarelui; toată frumusețea pădurilor bătrâne, toate dealurile cu coama largă, pe care înfloresc cimbrul și libertatea – toate acestea repetate de trei ori într-o sută de ani.

O sută de ani de ciuboțica-cucului, clopoței și violete; primăvara purpurie și toamna de aur; strălucirea soarelui, ploi și dimineți pline de rouă; noaptea nemuritoare și ritmul timpului care se scurge. O cronică nescrisă ce depășește orice putință de a o scrie; cine poate păstra amintirea petalelor de trandafiri care s-au scuturat cu o sută de ani în urmă? Rândunelele ce se întorc pe streășină de trei sute de ori – gândiți-vă la asta! Din toate acestea s-a întruchipat fecioara, și lumea tânjește după frumusețea ei așa cum duce dorul florilor care-au murit. Drăgălășenia celor șaptesprezece ani numără secole. De aceea pasiunea este aproape tristă.“

Dacă ați înțeles și prețuit frumusețea zambilelor sălbatice care înfloresc de trei sute de ori; dacă farmecul rozelor, al muzicii, al dimineților ce respiră prospețime și al serilor lumii v-au mișcat inima; dacă toate frumusețile de pe pământ ar fi trecătoare și dacă v-ar fi dat să țineți în brațe aceste lucruri înainte ca lumea să dispară, ați renunța?

8

Semnificația schimbărilor fizice și spirituale cărora le suntem uneori supuși nu ne apare foarte limpede în momentul când acestea se petrec. Ne simțim zguduiți, avem conștiința pericolului și apoi, în aparență, recădem în vechile noastre obiceiuri – dar schimbarea a avut loc. Niciodată, aici, în locul unde ne aflăm sau altundeva, nu vom mai fi aceiași.

Cufundată în gândurile care urmară după delicata transformare emoțională la care dusesse expediția ei din seara precedentă, dictată de sentimentele pe care le purta fratelui ei, Jennie se pierdea în simțăminte vagi și confuze. Nu-și dădea limpede seama de schimbările sociale și fizice pe care această nouă legătură a ei cu senatorul le putea cauza. Nu înțelegea deocamdată șocul pe care perspectiva de a deveni mamă îl prilejuiește unei femei obișnuite chiar și în cele mai

favorabile condiții. Surprindere, minunare, nesiguranță și, în același timp, o fericire calmă și adevărată, aceasta era ceea ce simțea pentru moment. Brander avea suflet bun; acum era mai aproape de ea ca oricând. O iubea. Din pricina acestei noi relații, o schimbare a stării ei sociale avea să urmeze în mod inevitabil. Viața va fi cu totul alta de acum încolo; chiar și în momentul acesta era diferită față de trecut. Brander o încredințase de nenumărate ori că dragostea sa nu era trecătoare.

— Îți spun, Jennie, îi repeta mereu, în timp ce ea se pregătea să plece, nu vreau să-ți faci griji. M-am lăsat dus de sentimentele mele, dar mă voi căsători cu tine. Mi-am ieșit din fire, însă îți sunt recunoscător. Întoarce-te acasă și nu spune absolut nimic. Atrage-i atenția fratelui tău, dacă nu e prea târziu. Nu-ți da în vileag taina; o să mă însor cu tine și o să te duc de aici. Nu pot s-o fac chiar acum. Nu doresc s-o fac aici. Dar plec la Washington și am să trimit pe cineva după tine. Uite, și luându-și portofelul scoase din el o sută de dolari, de fapt tot ce avea asupra sa, ia-i. Măine am să-ți mai trimit alții. Acum ești a mea, ține minte. Îmi aparții.

O îmbrățișă tandru.

Jennie ieși în noapte, gânditoare. Fără îndoială că avea să facă așa cum spusese el. Imaginația i se opri asupra posibilității unei existențe noi, fascinante. De bună seamă, se va căsători cu ea. Ce lucru grozav! Va pleca la Washington, locul acela îndepărtat. Iar tatăl și mama ei nu vor mai fi nevoiți să muncească atât de greu. Și Bass, și Martha! Se îmbujora de bucurie în timp ce socoti în minte pe câte căi îi putea ajuta pe toți. Îl așteptă pe Brander la distanță de un bloc; acesta o conduse până la poartă și rămase acolo, în timp ce Jennie cercea atent casa. Urcă ușor scările și încercă ușa. Era deschisă. Se opri un moment, pentru a-i da iubitului ei de știre că totul era în ordine, și intră. Înăuntru domnea tăcerea. Se strecură în camera ei unde auzi răsuflarea Veronicăi. Se îndreptă, fără a face zgomot, spre încăperea unde Bass dormea împreună cu George. Era în patul lui, întins, ca și cum ar fi dormit.

— Tu ești, Jennie? o întrebă el când o văzu intrând.

— Da.

— Unde ai fost?

— Ascultă, șopti ea, i-ai văzut pe mama și tata?

— Da.

— Știau că am fost plecată?

— *Ma* știa. Mi-a zis să nu întreb de tine. Unde ai fost?

— M-am dus să vorbesc pentru tine cu Brander.

— O, asta a fost! Nu mi-au spus de ce îmi dau drumul.

— Nu mai spune nimănui, insistă Jennie. Nu vreau să afle nimeni. Știi ce părere are tata despre el.

— În regulă!

Dar Bass era curios să afle părerea fostului senator, ce făcuse acesta și cum îi ceruse ea ajutor. Jennie îi explică pe scurt; apoi o auzi pe maică-sa apropiindu-se de ușă.

— Jennie, murmură ea.

Jennie ieși.

— O, de ce ai plecat?

— N-am avut încotro, *ma*, răspunse ea. Mă gândeam că trebuie să fac ceva.

— De ce ai stat atâta?

— Dorea să-mi vorbească, răspunse ea într-o doară.

Mama o privi tulburată, palidă.

— O, ce frică mi-a fost! Taică-tu s-ar fi dus în camera ta, dacă nu-i spuneam că dormi. A încuiat ușa din față, dar eu am deschis-o din nou. Când s-a întors Bass, voia să te cheme, dar l-am convins să aștepte până dimineața.

Și din nou în privirea pe care-o îndreptă asupra fiică-si se citea o întrebare.

— E foarte bine, mamă, îi dădu Jennie curaj. O să-ți povestesc totul mâine. Du-te la culcare. Cum își închipuie că a fost eliberat Bass?

— Nu știe. O fi crezând că i-au dat drumul doar așa, fiindcă nu putea plăti amenda.

Jennie puse dragăstos mâna pe umărul maică-sii.

— Du-te de te culcă, îi spuse ea.

Era de pe acum cu ani mai vârstnică, în gânduri și fapte. Simțea că de astă-dată trebuie să-și ajute mama și, în aceeași măsură, pe ea însăși.

Zilele care urmară fură pentru Jennie pline de vis și nesiguranță. De zeci și zeci de ori revăzu iar și iar în minte acele dramatice întâmplări. Nu era atât de greu să-i spună mamei că senatorul vorbise din nou despre căsătorie, că-i făgăduise

să vină s-o ia după următoarea sa călătorie la Washington, câ-i dăduse o sută de dolari, că avea intenția să-i mai dea; dar despre chestiunea cealaltă, lucrul cel mai important dintre toate, nu se putuse hotărî să-i vorbească. Era ceva sfânt. Banii pe care Brander îi făgăduise sosiră printr-un curier în dimineața următoare, patru sute de dolari în bancnote, cu recomandarea de a-i depune la o bancă din localitate. Fostul senator îi spunea că se și află în drum spre Washington, dar se va întoarce sau va trimite pe cineva după ea. „Capul sus, îi scria, te așteaptă zile mai bune.” Brander plecase și soarta lui Jennie se hotăra într-adevăr.

Dar sufletul ei mai păstra încă toată inocența și toată puritatea tinereții. O melancolie plină de blândețe era singura schimbare vizibilă în atitudinea fetei. De bună seamă că avea să trimită după ea. Mintea-i țesea mirajul unei țări îndepărtate și al unor priveliști minunate. Avea la bancă o mică avere, mai mult decât visase ea vreodată, cu care putea s-o ajute pe maică-sa. Speranțe firești, juvenile, îi vorbeau despre binele care urma să vină, ceea ce o făcea să se teamă mai puțin decât ar fi fost cu puțință în alte împrejurări. Viața, natura, norocul ei, toate fuseseră puse pe o balanță. Aceasta ar fi putut să incline spre bine sau spre rău, dar un suflet atât de naiv ca al lui Jennie nu putea să-și închipuie nenorocirea decât atunci când se abătea într-adevăr.

Cum se poate menține calmă starea sufletească în asemenea momente de nesiguranță este unul din acele miracole care-și găsesc explicația în încrederea proprie anilor tineri. Rareori spiritul omului păstrează impresiile din tinerețe. Dar nu faptul că oamenii le păstrează stârnește mirarea, ci acela că le pierd. Cutureieră lumea toată și vezi cu ce te alegi după ce ai lăsat deoparte uimirea și duioșia tinereții? Rarele mlădițe verzi care invadează uneori câmpul arid al concepțiilor tale despre aspectele materiale ale vieții, cele câteva scipiri ale verii ce se perindă cu iuțeala fulgerului prin fața sufletului îmbătrânit, puținele ore de destindere, în cursul îndelungatului plictis izvorât din cercetarea misterelor, toate acestea dezvăluie celui pornit să cerceteze universul cu inima împietrită lumea așa cum o vede întotdeauna un spirit tânăr.

Nici urmă de frică, nici urmă de privilegii; câmpiile întinse și lumina de pe dealuri; dimineața, amiaza, noaptea; chemările păsărilor, susurul apei; aceasta este moștenirea firească a unui suflet de copil. Oamenii numesc acest suflet poetic, iar cei căliți de viață—fantezie. În anii tineri, aceste însușiri li se păreau firești, dar acum, lipsiți de receptivitatea tinereții, nu sunt în stare să le mai vadă. Cum se vedeau toate acestea în atitudinea lui Jennie se putea observa numai datorită unei anumite melancolii care-și puneă o ușoară pecete pe tot ce făcea. Uneori se întreba de ce nu vine vreo scrisoare, dar totodată își amintea că senatorul vorbise despre câteva săptămâni, și deci cele șase care trecuseră nu i se păreau atât de lungi.

Între timp, distinsul senator plecase cu inima ușoară la întâlnirea cu președintele, se angajase într-o plăcută serie de vizite mondene și era pe cale să se ducă pentru scurt timp la țară, la niște prieteni din Maryland, când fu cuprins de o ușoară febră, care-l sili să rămână în casă vreme de câteva zile. Se simțea cam enervat că trebuia să stea închis tocmai acum, dar nu bănuia cătuși de puțin că indispoziția aceasta era ceva serios. Doctorul descoperi apoi că suferea de o formă virulentă de febră tifoidă, care-l mistui, cufundându-l într-o stare de inconștiență și lăsându-l foarte slăbit. Se credea, totuși, în convalescență, când, exact la șase săptămâni după ce se despărțise de Jennie, avu brusc un atac de inimă și nu-și mai recăpătă cunoștința. Jennie trăi într-o fericită necunoaștere a bolii sale și nu văzu nici măcar titlul tipărit cu litere groase care anunța moartea sa, până când Bass se întoarse în seara aceea acasă.

— la te uită, Jennie! spuse el agitat. Brander a murit.

Ținea în mână ziarul, unde se vedea tipărit cu litere groase pe prima coloană:

„Moartea fostului senator Brander. Un distins fiu al statului Ohio, mort subit. Deces survenit în urma unei crize de inimă, la hotel «Arlington». Washington. O recentă febră tifoidă, considerată vindecată, se dovedește fatală. Principalele faze ale unei cariere remarcabile.“

Jennie îl privea cu o uimire care-i paraliza gândurile.

— Mort? exclamă ea.

— Așa scrie în ziar, răspunse Bass cu tonul cuiva care are de anunțat o știre foarte importantă. A murit astăzi la zece.

Jennie luă ziarul cu un tremur pe care nu și-l putea ascunde și trecu în camera alăturată. Se așeză lângă fereastra ce dădea spre stradă privind în neștire, stăpânită de o groază vecină cu leșinul. „E mort“, fu tot ce mintea ei putu să formuleze în acele momente, și în urechi îi răsună vocea lui Bass care-i povestea încă o dată lui Gerhardt, în odaia vecină, cum se petrecuseră lucrurile.

„Da, da, e mort“, îl auzi spunând, și din nou încercă să se gândească, oarecum, la ceea ce însemna asta pentru ea. Dar mintea îi părea pustie.

După un moment, doamna Gerhardt se apropie de fiică-sa. Îl auzise pe Bass în timp ce anunța știrea și o văzuse pe Jennie ieșind din cameră, dar necazurile pe care le avuse-se cu Gerhardt din pricina senatorului o făceau să fie cu băgare de seamă când arăta ceea ce simțea. Cum nu cunoștea câtuși de vag adevărata situație, nu voia decât să vadă în ce fel va primi Jennie această bruscă nimicire a speranțelor ei.

— Groaznic, spuse ea cu o durere izvorâtă din inimă. Când te gândești că a trebuit să moară tocmai când începuse să aibă grijă de tine, de noi toți.

Se opri, așteptând vreo încuviințare, dar Jennie rămase neobișnuit de mută.

— În locul tău, nu m-aș amări atât, continuă doamna Gerhardt. Nu ajută la nimic. E drept că voia să facă multe, dar acum nu trebuie să te mai gândești la asta. S-a terminat și n-ai ce face, doar știi.

Se opri din nou, dar Jennie stătea mai departe încremenită și fără glas. Văzând că vorbele ei nu erau de niciun folos, doamna Gerhardt trase concluzia că fiică-sa voia să rămână singură, și ieși.

Jennie rămase tot acolo, și acum, pe măsură ce adevărul înțeles al acestei vești prindea să se închege într-o gândire

coerentă, începu să-și dea seama de situația ei nenorocită și fără de nădejde. Se duse la ea în cameră și se așeză pe marginea patului, poziție în care putea să vadă cum din oglinda cea mică o privea lung un chip palid și pierit. Îl scrută, nesigură; nu putea fi propria ei figură! „O să trebuiască să plec, îmi spuse și, cu curajul disperării, începu să se gândească unde s-ar putea refugia.

Între timp, familia fu chemată la masa de seară, și ea, ca să nu se dea de gol, ieși din cameră și se alătură celorlalți; modul firesc de a se purta, așa cum cerea rolul pe care-l juca, era greu de susținut. Gerhardt observă că se stăpânea, dar nici pe departe nu bănuia ce adâncă tulburare ascundea; Bass era prea absorbit de propriile lui treburi ca să acorde cuiva o atenție deosebită.

În zilele următoare, Jennie se gândi la greutățile situației în care se afla, întrebându-se ce să facă. Bani avea, într-adevăr, dar nu și experiență și niciun loc unde s-ar putea duce. Căzu prada unor crize sufletești de neînțeles, temeri fără nume și nedeslușite păreau c-o înconjoară și o hăituiesc. Odată, sculându-se dimineața, simți o dorință nestăvilită de-a plânge, și adesea, după aceea, acest simțământ puneă stăpânire pe ea în momentele cele mai nepotrivite. Doamna Gerhardt băgă de seamă starea ei sufletească și, într-o după-amiază, își întrebă fiica:

— Trebuie să-mi spui ce-i cu tine, începu ea calm. Jennie, trebuie să-i spui totul mamei tale.

Și fiindcă mama stăruia, plină de înțelegere, Jennie, căreia până atunci confesiunea îi apăruse ca un lucru imposibil, izbucni în cele din urmă în lacrimi și făcu mărturisirea fatală. Doamna Gerhardt rămase nemișcată, prea copleșită de durere ca să poată scoate un singur cuvânt.

— O! spuse ea în cele din urmă, cuprinsă de un imens val de remușcări. E numai și numai din vina mea. Ar fi trebuit să-mi închipui. Dar o să facem tot ce-o să putem.

Și dându-și frâu liber durerii, începu să geamă cu glas tare.

După un timp, se întoarse la rufe pe care le spăla; aplecată deasupra albiei, freca și plângea. Lacrimile i se scurgeau pe obraji și picau în clăbucii de săpun. Din când în când se

oprea și încerca să-și ștergă ochii cu șorțul, dar numaidecât plânsul o podidea din nou.

Acum, după ce primise prima lovitură, începu să se contureze clar ideea pericolului care le amenința clipă de clipă.

Ce-ar face Gerhardt dacă ar cunoaște adevărul? Declarase de nenumărate ori că dacă vreuna din fiicele sale s-ar comporta precum cine știa el, ar izgoni-o. „Să plece de sub acoperișul meu“, exclamase el.

— Mi-e atât de frică de taică-tu, îi mărturisea adesea în zilele care urmară. Nu știu ce-o să zică.

— Poate că ar fi mai bine să plec de-acasă, sugera fiica.

— Nu. Deocamdată nu trebuie să știe. Așteaptă puțin.

Dar în adâncul sufletului ei știa, clipa aceea nefericită nu putea fi amânată. Într-o zi, când propria ei incertitudine ajunsese atât de chinuitoare încât nu mai avea putere s-o îndure, doamna Gerhardt o trimise pe Jennie de-acasă cu copiii, în nădejdea că va fi în stare să-i dezvăluie soțului taina fetei înainte de întoarcerea lor. Se frământă toată dimineața, pândind cu groaza momentul potrivit și lăsându-l să aștească fără să-i fi vorbit. După-amiază nu se duse la lucru, deoarece nu putea pleca fără să-și fi îndeplinit, dureroasa ei misiune. Gerhardt se trezi la patru, și ea tot mai șovăia, știind prea bine că Jennie urma să se întoarcă în curând și că momentul pe care și-l pregătise cu atâta grijă avea să fie pierdut. Aproape sigur că n-ar fi îndrăznit să scoată o vorbă dacă n-ar fi deschis el însuși discuția despre felul cum arăta Jennie.

— Nu arată bine, spuse el. Parcă ar fi ceva cu ea.

— O, începu doamna Gerhardt, luptându-se în chip vădit cu teama și hotărâtă să pună cu orice preț capăt acestei situații. Jennie e într-o situație grea. Nu știu ce să fac. E...

Gerhardt, care demontase broasca unei uși și încerca s-o dreagă, își ridică ochii, sfredelind-o cu privirea.

— Ce vrei să spui cu asta? întrebă fel.

Doamna Gerhardt începu să răsucescă nervos șorțul pe care în clipa aceea îl ținea în mână. Încercă să-și adune curajul, ca să-i poată explica, dar teama o copleși; își duse șorțul la ochi și începu să plângă.

Gerhardt o privi lung și se ridică. Avea o figură care aducea cu aceea a lui Calvin, cam uscată, cu pielea cenușie și

decolorată, rezultat al vârstei și al muncii în ploaie și vânt. Uimirea sau mânia făceau să-i scapere ochii. Când era tulburat, își dădea adesea părul pe spate și aproape întotdeauna măsura camera în lung și-n lat; de astă-dată părea pornit și primejdios.

— Ce înseamnă asta? întrebă el în germană, pe un ton necruțător. Într-o situație grea? Cineva a... se opri și ridică mâna cu un gest brusc. De ce taci? întrebă el.

— Nu m-am gândit niciodată, continuă doamna Gerhardt înspăimântată, dar urmându-și firul propriilor ei gânduri, că așa ceva i s-ar putea întâmpla ei. Era o fată atât de bună! O, încheie ea, cine s-ar fi gândit că o putea nenoroci pe Jennie!

— La dracu'! urlă Gerhardt într-un acces de furie. Am bănuț! *Ja!* Brander! Omul tău cel cumsecade! Asta s-a-n-tâmplat fiindcă ai lăsat-o să umble noaptea, să se plimbe în trăsură, să bată străzile. Am bănuț, Doamne, Dumnezeuule! Renunțând brusc la atitudinea sa dramatică, începu să pășească sălbatic, în sus și-n jos prin cămăruța îngustă, ca un animal în cușcă. Pierdută! exclamă el. Pierdută! Ha! Așadar, a dus-o la pierzanie, nu-i așa?

Deodată se opri ca o marionetă trasă de-o sfoară. Se afla drept în fața doamnei Gerhardt, care se retrăsese înspre masa de lângă perete, palidă de frică.

— Și-acum e mort! urlă el, de parcă lucrul acesta i-ar fi venit în minte pentru prima oară. E mort!

Își duse amândouă mâinile la tâmpile, ca și cum s-ar fi temut că-i va plesni capul, și rămase așa, privind-o, în timp ce ironia batjocoritoare a întregii situații îi ardea creierul ca focul.

— E mort, repetă el.

Doamna Gerhardt, temându-se că omul își va pierde mințile, se trase și mai departe, absorbită mai mult de expresia lui tragică decât de adevărul care-i mistuia gândurile.

— Voia să se însoare cu ea. S-ar fi căsătorit cu ea dacă nu murea, pledă ea agitată.

— S-ar fi căsătorit! zbieră Gerhardt, revenindu-și, la auzul glasului ei. S-ar fi căsătorit! Frumos lucru să vorbești despre asta acum. S-ar fi căsătorit! Câinele! Arză-i-ar sufletul în focul Gheenei! Câine! Ah, Doamne! Sper... sper... Dacă nu eram creștin...

Își încleștă pumnii, tremurând ca frunza, pradă cumplitei sale mâinii.

Doamna Gerhardt izbucni în lacrimi, dar soțul îi întorse-se spatele, prins în vârtejul unor simțăminte prea puternice pentru ca durerea ei să-i trezească milă. Măsura în neștire camera și, sub pasul lui greoi, podeaua bucătăriei se cutremura. Deodată, se întoarse; mintea lui înțelegea o nouă fază a acestei îngrozitoare nenorociri.

— Când s-a întâmplat?

— Nu știu, răspunse doamna Gerhardt, prea speriată pentru a mărturisi adevărul. N-am descoperit decât acum câteva zile.

— Minți! strigă el, ațâțat. Ai apărat-o întotdeauna. E vina ta că a ajuns unde a ajuns. Dacă m-ai fi lăsat să fac ce voiam eu, n-am fi dat peste necazul de acum. Frumos sfârșit, continuă el să vorbească pentru sine însuși. Frumos sfârșit! Fiul meu intră în pușcărie, fiică-mea bate străzile și e vorbită de rău, vecinii vin la mine și-mi spun de la obraz ce au de spus despre copiii mei, și acum mișelul acesta a nenorocit-o. Pe Dumnezeuul meu, nu știu ce-a dat în copiii mei! Nu știu cum se face, continuă el, compătimindu-se, fără să-și dea seama, pe sine însuși. Fac tot ce pot. Tot ce pot! Noapte de noapte mă rog la Dumnezeu să-mi arate calea cea dreaptă, dar ce folos? Pot să lucrez oricât aș lucra. Uită-te la mâinile mele. Sunt aspre de muncă. Toată viața m-am străduit să fiu un om cinstit, și-acum... și-acum...

Vocea îi pieri și, pentru o clipă, păru că va izbucni în lacrimi. Se întoarse brusc către nevastă-sa, clocotind de mânie:

— Din cauza ta. Numai din cauza ta! exclamă el. Dacă ai fi făcut cum ți-am spus eu, nu s-ar fi întâmplat. Dar tu, nu! Trebuie să se plimbe! Să se plimbe! Să se plimbe! A ajuns o femeie de stradă, asta a ajuns! A pornit-o tocmai bine, iadul o s-o înghită. Ducă-se! Mă spăl pe mâini de tot și de toate. M-am săturat.

Făcu gestul de a se retrage în cămăruța lui de dormit, dar nici nu ajunse la ușă, că se și întoarse:

— Afară cu ea! spuse el ca electrizat. Să plece de sub acoperișul meu. În noaptea asta! Numaidecât! N-o mai las

să-mi calce pragul casei. O să vadă ea dacă poate să mă necinstească sau nu.

— N-o azvârli în stradă, noaptea, căută să-l convingă doamna Gerhardt. N-are unde să se ducă.

— În noaptea asta! repetă el. Chiar în clipa asta. Să-și găsească alt cămin. Pe ăsta nu l-a vrut. Acum să plece. O să vedem cum se va purta lumea cu ea.

Și ieși din odaie, cu o hotărâre de neclintit întipărită pe fața-i aspră.

La cinci și jumătate, pe când doamna Gerhardt, înlăcrimată, robotea pregătind masa de seară, Jennie se întoarse. Maică-sa tresări când auzi deschizându-se ușa din față, căci știa că furtuna va izbucni din nou. Taică-su o întâmpină în prag.

— Piei din calea mea! spuse el sălbatic. Nici măcar un ceas să nu mai rămâi în casa mea. Nu vreau să te văd. Ieși!

Jennie stătea în fața lui, palidă, tremurând ușor și tăcută. Copiii pe care-i adusese acasă se îngrămădiseră în jurul ei, uimiți și înfricoșați. Veronica și Martha, care o iubeau foarte mult, începură să plângă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă George, cu gura întredeschisă de uimire.

— Să plece, repetă Gerhardt. Afară de sub acoperișul meu. Dacă vrea să fie o femeie de stradă, n-are decât să fie, dar nu aici. Fă-ți bagajele, adăugă el, privind-o fix.

Jennie nu răspunse nimic, dar copiii plâneau din adâncul inimii.

— Tăceți din gură, spuse Gerhardt. Duceți-vă în bucătărie.

Îi scoase pe toți din cameră și-i urmă el însuși, neclintit în hotărârea sa.

Jennie se îndreptă în tăcere spre camera ei. Își strânse puținele lucruri care-i aparțineau și le puse într-o valiză pe care i-o aduse maică-sa. Măruntele găтели de fetiță pe care le căpătase în decursul anilor le lăsă deoparte. Le văzu, dar, cu gândul la surorile ei mai mici, nu le luă. Martha și Veronica ar fi vrut s-o ajute, însă tatăl nu le dădu voie.

La ora șase, Bass se întoarse și văzându-i pe cei adunați speriați în bucătărie, întrebă ce se întâmplase. Gerhardt îi aruncă doar o privire cumplită, fără să-i răspundă.

— Ce faceți aici? insistă Bass. De ce stați cu toții grămadă?

— O alungă pe Jennie, șopti printre lacrimi doamna Gerhardt.

— De ce? Întrebă Bass, cu ochii larg deschiși de uimire.

— Să-ți spun eu de ce! izbucni Gerhardt, vorbind tot în germană. Pentru că e o femeie de stradă, de aceea! Se duce și se lasă nenorocită de un om cu treizeci de ani mai bătrân ca ea, un om care ar putea să-i fie tată. Să plece. Nicio clipă să n-o mai văd pe-aici!

Bass privi în jur, și copiii făcură ochii mari. Cu toții simțeau că se petrecuse ceva îngrozitor, chiar și cei mici. Dar niciunul, în afară de Bass, nu pricepea despre ce era vorba.

— De ce vrei s-o alungi astă-seară? Nu e momentul să azvârlă o fată în stradă. Nu poate să mai stea aici până mâine dimineață?

— Nu, spuse Gerhardt.

— N-ar trebui să faci asta, interveni mama.

— Să plece chiar acum, spuse Gerhardt. Și cu asta, gata.

— Unde se duce? Întrebă Bass.

— Nu știu, adăugă cu glas stins doamna Gerhardt.

Bass privi în jur, dar nu schiță niciun gest până când doamna Gerhardt îi făcu semn să se ducă spre ușa din față, profitând de un moment când soțul nu o observa.

„Intră! Intră!” spunea gestul ei.

Bass intră, și doamna Gerhardt îndrăzni să-și lase lucrul și să-l urmeze. Copiii mai rămaseră un timp în bucătărie, dar apoi unul câte unul se strecurară afară, lăsându-l pe Gerhardt singur. Când socoti că a trecut destulă vreme, se sculă.

Între timp, Jennie fusese dăscălită în grabă de maică-sa. Se va duce la o pensiune particulară și le va trimite adresa. Bass nu trebuia să plece odată cu ea, dar să-l aștepte ceva mai încolo, pe stradă, și o s-o ajungă din urmă. Când tatăl lor va fi plecat, ea, maică-sa, ar putea veni s-o vadă sau Jennie putea să vină pe acasă. Orice altceva trebuia amânat până când vor putea să se întâlnească din nou.

În timp ce încă discutau, intră Gerhardt.

— Pleacă? Întrebă el dur.

— Da, răspunse doamna Gerhardt cu o primă și ultimă notă de sfidare în glas.

— De ce atâta grabă? întrebă Bass.

Dar Gerhardt se încruntă atât de rău că fiu-său nu îndrăzni să-l mai contrazică.

Jennie intră îmbrăcată în unica ei rochie bună, cu valiza în mână. În ochi i se citea spaima, căci trecea printr-o probă a focului, dar devenise femeie. Ducea cu ea dragostea, sprijinul răbdării și atotputernica blândețe a sacrificiului.

O sărută în tăcere pe maică-sa și lacrimi i se rostogoliră pe obraji. Apoi se întoarse și ușa se închise în urma celei care se îndrepta spre o altă viață.

10

Lumea în care Jennie fusese astfel zvârlită pe nedrept era aceea în care, din veacul veacurilor, virtutea a dus la luptă zadarnică. Căci virtutea înseamnă a dori și a face bine altora. Virtutea înseamnă generozitatea oferită de bunăvoie altuia și, de aceea, societatea o consideră aproape lipsită de valoare. Vinde-te ieftin, și vei fi tratat ca un nimic și călcat în picioare. Pune preț pe tine însuși, și chiar dacă nu e nimic de capul tău, lumea te va privi cu respect. Societatea în ansamblul ei este total lipsită de discernământ. Singurul ei criteriu este părerea celorlalți. Singura ei piatră de încercare — principiul autoconservării. Și-a păstrat un bărbat averea? Și-a păstrat o femeie virtutea? Numai în rare momente și pentru un mic număr de indivizi s-ar părea că există o lumină care-i călăuzește dinlăuntru.

Jennie nu căutase să pună preț pe ea însăși. Un simț în-născut o îndemna să-și sacrifice propria-i persoană. Lecțiile de egoism pe care lumea i le servea despre felul cum trebuie să te ferești de răul ce amenință nu puteau ușor să o îndemne la rele. În momentele supreme, procesul de maturizare atinge punctul culminant. Ca un val imens își face apariția senzația de putere și sentimentul de încredere în sine. E posibil să tremurăm încă, deoarece în inimile noastre tot mai e cuibărită teama de a proceda greșit, dar săgețile de foc ale inspirației vin să ne călăuzească sufletul. Natura nu ostracizează. Zvârliți în afara unui grup sau unei stări sociale, ne bucurăm mai departe de tovărășia a tot ce există. Natura nu e lipsită de

generozitate. Vântul și stelele ne sunt tovarăși buni. Îngăduie ca duioșia să-ți pătrundă în suflet, și acest adevăr va coborî asupra ta, poate că nu sub forma unor fraze bine întocmite, dar ca o simțire, o mângâiere, care, în definitiv, este chintesența cunoașterii. În univers, pacea înseamnă înțelepciune.

Jennie nu apucase bine să se îndepărteze de ușă, când Bass o ajunse din urmă.

— Dă-mi geamantanul, îi spuse el. Apoi, văzând-o că nu poate să scoată o vorbă, copleșită de emoții prea puternice pentru a fi exprimate, adăugă: Cred că știu unde pot să-ți găsesc o cameră.

O conduse în partea de sud a orașului, căci acolo lumea nu-i cunoștea, la ușa unei bătrâne doamne care cumpăraseră de curând un ceas de salon de la magazinul care vindea cu plata în rate, unde Bass era angajat acum. Nu era o persoană înstărită, Bass știa lucrul acesta, dar avea o cameră de închiriat.

— Mai e liberă camera aceea a dumneavoastră?

— Da, răspunse ea uitându-se la Jennie.

— Aș vrea să i-o dați surorii mele. Ne mutăm și deocamdată nu poate să vină cu noi.

Bătrina doamnă primi și, într-o clipă, Jennie fu instalată pentru un timp.

— Nu te necăji, spuse Bass, căruia îi părea rău de dânsa. Toate astea or să se potolească. M-a rugat *ma* să-ți spun că nu trebuie să-și faci inimă rea. Vino mâine când e el plecat.

Jennie îi făgădui, și Bass, după ce-i mai spuse câteva cuvinte de îmbărbătare și se înțelese cu bătrâna doamnă ca sora sa să primească și casă, și masă, își luă rămas bun.

— Acum e în regulă, îi spuse el la plecare, încurajând-o. O să te descurci foarte bine, nu-ți face griji. Trebuie să mă întorc repede acasă, dar o să trec din nou mâine.

Plecă, nu prea tulburat de situația aceasta amară, căci își spunea că Jennie făcuse totuși o greșeală. Se trădase când îi pusese anumite întrebări pe drum, fără să-i pese de tristețea și de îndoielile ei.

— De ce ți-a trebuit asta? Sau: Te-ai gândit vreodată la ce făceai? insistase el.

— Te rog nu mă întreba acum, îi răspunse Jennie, punând astfel capăt celei mai tăioase întrebări.

Nu avea de dat socoteală nimănui și nici să se plângă nu voia. Dacă cineva o putea condamna, foarte probabil că aceea era ea însăși. Nenorocirea care se abătuse asupra lui, aceea a familiei și propriul ei sacrificiu, Bass le uitase pe toate, în egală măsură.

Singură în noua-i locuință, cu care nu era obișnuită, Jennie se lăsă în voia gândurilor ei sumbre. Se simți zdrobită de lovitură pe care o primise și de rușinea de a fi alungată de acasă și izbucni în lacrimi. Deși era o fire care știa să rabde fără să se plângă, catastrofa care spulberase toate nădejdlile ei o depășea. Ce era această forță elementară a vieții care avea puterea să înhațe omul și să-l doboare asemenea unui vârtej? De ce această bruscă intervenție a morții, care nimicise tot ce părea mai promițător în viață?

Și în timp ce gândul o purta înapoi spre trecut, revăzu foarte limpede toate amănuntele îndelungatei ei legături cu Brander; în ciuda tuturor suferințelor, simțea pentru el o dragoste plină de duioșie. La urma urmei, nu-i făcuse un rău cu bună-știință.

Bunătatea, generozitatea lui fuseseră lucruri reale. Fusesse într-adevăr un om bun din fire și o dorea mai mult pentru el decât pentru ea, că se sfârșise înainte de vreme.

Aceste gânduri adânci, chiar dacă nu o linișteau prea mult. făcură cel puțin să-i treacă noaptea; și în dimineața următoare, în drum spre serviciu Bass se opri să-i comunice că doamna Gerhardt o chema să treacă în seara aceea pe acasă. Gerhardt avea să fie plecat și vor putea sta de vorbă. Peste zi îi fu destul de urât, dar când se lăsă seara se simți mai bine, și la opt fără un sfert plecă.

Nu prea aveau vești bune pentru ea. Gerhardt era pradă unei mâinii înfricoșătoare, iar starea lui sufletească îl împingea la izbucniri violente. Se și hotărâse să părăsească serviciul sâmbăta viitoare și să se ducă la Youngstown. După povestea asta, oriunde era mai bine decât la Columbus; aici n-ar mai fi putut să meargă niciodată cu capul sus. Amintirile legate de acest loc erau îngrozitoare. Avea să plece și, dacă va izbuti să găsească de lucru, familia îl va urma, hotărâre care

însemna părăsirea modestului lor cămin. Nu putea face față ipotecii asupra casei, nici măcar nu putea spera acest lucru.

La sfârșitul săptămânii, Gerhardt plecă. Jennie se întoarse acasă și cel puțin pentru un timp, vechea stare de lucruri fu restabilită, situație care, de bună seamă, nu putea să dureze.

Bass își dădea seama de asta. Încurcătura în care se afla Jennie și urmările ce le-ar fi putut avea îl apăsau greu. Columbus nu era un oraș în care puteau să rămână. Youngstown nu era un loc unde să se poată duce. Dacă s-ar muta cu toții într-un oraș mai mare, ar fi mult mai bine.

Reflectă asupra situației în care se aflau și auzind că la Cleveland industria manufacturieră trecea printr-o perioadă de prosperitate, se gândi că ar fi potrivit să-și încerce norocul acolo. Dacă reușea, ceilalți ar putea să vină după el. Dacă Gerhardt ar continua să lucreze la Youngstown, așa cum făcea acum, și dacă familia s-ar muta la Cleveland, asta ar salva-o pe Jennie de-a mai fi zvârlită în stradă.

Bass mai așteaptă câțva timp înainte de a se hotărî, dar în cele din urmă își făcu cunoscute intențiile.

— Cred c-o să plec la Cleveland, îi spuse el într-o seară la cină, doamnei Gerhardt.

— De ce? întrebă ea, și-i aruncă o privire șovăielnică.

Se temea că Bass avea s-o părăsească.

— Cred că pot căpăta de lucru acolo, răspunse el. N-ar trebui să rămânem în orașul ăsta vechi, fir-ar afurisit să fie!

— Nu înjura, îi răspunse mama, dojenindu-l.

— O, știu, dar ar putea scoate din sărite pe oricine! Aici n-am avut niciodată parte de nimic, decât de ghinion. O să plec și dacă găsesc ceva, o să ne putem muta cu toții. O s-o ducem mai bine dacă găsim un loc unde oamenii nu ne cunosc. Aici o să fim întotdeauna nimic.

Doamna Gerhardt îl asculta, și în inimă i se strecura o puternică nădejde de a vedea îmbunătățindu-se viața lor amărâtă. Ei, dacă Bass ar face lucrul acesta! Dacă ar pleca și ar căpăta de lucru și dacă i-ar veni în ajutor, așa cum ar putea s-o facă un fiu robust și ager la minte, ce lucru grozav ar fi! Se aflau prinși într-o cascadă a vieții care îi prăvălea spre o nenorocire îngrozitoare. O, dacă s-ar întâmpla ceva care să-i salveze!

— Crezi că ai putea să capeți de lucru? Întrebă ea, plină de interes.

— Ar trebui să capăt. Nu mi s-a întâmplat încă să caut și să nu găsesc. Alții s-au dus și au nimerit foarte bine. Uită-te la familia Miller.

Își vârî mâinile în buzunare și privi pe fereastră.

— Crezi că o s-o puteți scoate la capăt până când găsesc eu ceva acolo? Întrebă Bass.

— Cred că da, răspunse mama. Tata lucrează acum și avem niște bani pe care... pe care...

Îi era atât de rușine de situația grea în care se aflau, încât ezită să numească sursa de unde proveneau acești bani.

— Da, știu, făcu Bass necruțător.

— N-o să avem de plătit chirie până la toamnă, și apoi o să trebuiască să renunțăm oricum la casă, adăugă ea.

Se referea la ipoteca pe casă, ce expira în septembrie și pe care era vădit că nu o puteau plăti.

— Dacă ne-am muta de-aici, până atunci cred că am izbuti s-o scoatem la capăt.

— Bine, spuse Bass hotărât. O să plec.

Așadar, la sfârșitul lunii își părăsi slujba și a doua zi plecă la Cleveland.

11

Întâmpările din zilele care urmară, și care o privesc pe Jennie, fac parte dintr-o categorie peste care morala zilelor noastre a hotărât să aștearnă vălul tăcerii. Anumite procese ale naturii, mama tuturor, marea inteligență creatoare a forței care lucrează și țese în întuneric și tăcere, văzute în lumina părerilor bigote ale unor indivizi mărunți, creați tot de ea, sunt considerate respingătoare. Ne întoarcem fața de la actul care zămislește viața, ca și cum acesta ar fi ultimul lucru de care omul ar trebui să se preocupe.

E curios că un asemenea sentiment se poate naște într-o lume a cărei esență este ea însăși generativă, o lume al cărei vast proces este dual și în care vântul, apa, pământul și lumina servesc, în egală măsură, la rodnicia ființei noastre pământești – tot ceea ce suntem. Deși viața de pe întregul pământ, nu numai oamenii, este pusă în mișcare de pasiuni

himenale, și tot ce există pe pământ a luat ființă pe singura cale comună tuturor, există totuși tendința ridicolă de a închide ochii și a întoarce fața ca și cum s-ar afla ceva impur în natura însăși. „Zămislit în ticăloșie și născut în păcat“ este interpretarea nefirească pe care fanaticul religios o dă acestui proces, și lumea, prin tăcerea ei, aprobă o judecată atât de uimitor de denaturată.

De bună seamă că în această atitudine există ceva cu de-săvârșire greșit. Preceptele filozofiei și teoriile biologice ar trebui să-și afle o mai largă aplicație în gândirea zilnică a omului. Nu există proces respingător, nu există stare în afara naturii. Devierea întâmplătoare de la o practică socială dată nu implică cu necesitate păcatul. O biată ființă pământească, prinsă în uriașa gheară a sorții și astfel zvârlită în afara rânduiei statornicite de oameni, nu poate fi vinovată de acea genune a păcatului pe care atitudinea lumii pare să i-o atribuie în mod atât de inevitabil.

Jennie avea acum să fie martora nedreptei interpretări a acelei minuni a naturii, care, dacă Brander ar fi trăit, ar fi fost privită ca divină și împodobită cu aureolă, ca una dintre funcțiile ideale ale vieții. Deși ea însăși nu înțelegea prin ce se deosebea această stare de toate celelalte procese firești ale vieții, totuși cei din jur o făceau să simtă, prin gesturile lor, că dezonoarea îi era soarta, iar păcatul, temeiul și totodată cauza situației ei. Toate acestea ținteau oarecum să înăbușe dragostea, atenția, grija pe care mai târziu lumea avea să i-o pretindă pentru copil. Dragostea născândă și firească era privită aproape ca o crimă. Deși nu era pedepsită cu spânzurațoarea sau cu închisoarea, cum se întâmpla acum câteva sute de ani, totuși, ignoranța și anchilozarea făceau ca ființele umane din juru-i să fie incapabile să vadă, în situația ei din acele zile, altceva decât o violare josnică și premeditată a codului social, care se pedepsea cu ostracizarea. Tot ceea ce putea face era să evite privirea plină de dispreț a oamenilor și să suporte în tăcere marea schimbare care se îndeplinea în ea. Destul de ciudat, dar nu se căia zadarnic, nici nu încerca regrete fără rost. Simțămintele îi erau pure și-și dădea seama că în inima ei domnea pacea. În inima ei era durere – ce-i

drept — dar o durere potolită, o vagă nesiguranță și uimire care uneori făceau să i se umple ochii de lacrimi.

Ați auzit chemarea turturelelor în tăcerea însingurată a zilelor de vară; ați descoperit pârâul ascuns, care susură și bolborosește acolo unde nu ajunge să-l asculte urechea omenească? Sub frunze moarte și troiene de zăpadă, delicatul *arbutus*¹ își deschide floarea sa modestă, răspunzând chemării divine a culorii. La fel făcea și această floare a feminității. Jennie fusese lăsată singură, dar, ca și turtureaua din pădure, dădea glas dulceții zilelor de vară. Văzându-și de treburile ei gospodărești, era pregătită să aștepte fără să crâcnească împlinirea aceluia proces pentru care, la urma urmei, ea nu însemna decât un instrument al sacrificiului. Când treburile se dovedeau foarte ușoare, mulțumirea ei era să mediteze, în timp ce minunea vieții puneă stăpânire pe ființa ei, posedând-o ca în transă. Când zorea să-și ajute mama, se trezea uneori cântând liniștit, căci plăcerea muncii o înălța și o făcea să uite de ea însăși. Era întotdeauna gata să privească viitorul cu un curaj senin și nezdruccinat. Lucrul acesta nu se întâmplă cu toate femeile. Natura este neprietenoasă când permite ca femeile mediocre să zămislească un copil. Firile mai generoase, ajunse la maturitate, întâmpină cu drag maternitatea, văd în ea imensele posibilități de împlinire a rasei și găsesc în făptui de a sluji unui asemenea țel măreț numai bucurie și satisfacție.

Jennie, încă un copil ca vârstă, era în mod potențial femeie din punct de vedere fizic și psihic, o femeie care totuși nu ajunsese până acum la o concluzie clară asupra vieții, a locului ei în viață. Tragica împrejurare care o adusesese forțat în această postură anormală era, dintr-un anumit punct de vedere, o recunoaștere a meritelor ei personale. Aceasta demonstra curajul, generozitatea cu care înțelegea lucrurile, dorința de a se sacrifica pentru ceea ce ea considera o cauză prețioasă. Iar dacă de aici rezultau consecințe neașteptate, care sporeau povara de pe umerii ei și complicau problemele ce-i stăteau

¹ Corespondent relativ în flora noastră: *frăgulița* (*adoxa moschatellina*), plantă de pădure, mică, fragilă, având la vârf un capitul de floricele verzi, parfumate (miros de mosc).

în față, aceasta se datora faptului că simțul de autoconser-
vare și simțămintele ei nu erau unul pe măsura celorlalte. În
anumite momente, perspectiva venirii pe lume a copilului îi
inspira teamă și neliniște, deoarece nu știa dacă micuțul nu
i-o va reproșa, poate; dar totodată acel mântuitor simț care-i
spunea că dreptatea nu moare niciodată, nu-i îngăduia să se
lase zdrobită. După felul ei de a gândi, oamenii nu erau în
mod voit cruzi. Gânduri vagi de înțelegere și bunătate divină
îi învăluiau sufletul. În cele mai bune sau în cele mai grele
momente, viața era frumoasă și fusese întotdeauna așa.

Aceste gânduri nu i se lămuriseră toate deodată, ci trep-
tat, în timpul lunilor de veghe și așteptare. Era minunat să fii
mamă, chiar și în condițiile ei vitrege. Simțea că avea să iu-
bească acest copil și că va fi o mamă bună, dacă viața o să-i
îngăduie. Iată întrebarea: ce-i va îngădui viața? Avea de făcut
multe – trebuiau cusute lucruri pentru copilul pe care-l aștepta,
trebuiau respectate anumite reguli de dietă și de igienă. Una
dintre temerile ei era aceea că Gerhardt s-ar putea întoar-
ce pe neașteptate, dar asta nu se întâmplă. Bătrânul doctor
Ellwanger, care îngrijise diferiți membri ai familiei Gerhardt în
timpul numeroaselor boli prin care trecuseră, fu consultat și-i
dădu sfaturi utile și temeinice. Deși crescut în doctrina luteră-
nă, practica medicinei într-un spirit larg și binevoitor îl aduse
la concluzia că ceea ce există în cer și pe pământ depășește
ideile filozofilor noștri¹ și măruntele noastre relații cu cei din
jur.

— Asta-i deci, îi spuse el doamnei Gerhardt când îi dez-
vălui, tulburată, care era necazul ei. Ei bine, nu trebuie să fii
îngrijorată. Lucrurile acestea se întâmplă mai des decât crezi.
Dacă ai cunoaște viața și ai ști despre vecinii dumitale atâtea
câte știu eu, n-ai mai plânge. Fata dumitale o să se descur-
ce foarte bine. E perfect sănătoasă. După aceea poate pleca
într-un loc oarecare unde lumea n-o să știe niciodată ce s-a

¹ Autorul parafrazează versurile din Hamlet: *Sunt taine-ntre
pământ și cer, Horatio / Pe care mintea nici că le-a visat* (W.
Shakespeare, *Tragedia lui Hamlet, prinț de Danemarca*, actul I,
scena 5, pag. 85, text anglo-român, îngrijit și tradus, cu o prefață,
o introducere, note și comentarii de V. Streinu, E.P.L., 1965)

întâmplat. De ce să te necăjești pentru ce gândesc vecinii? Nu e un lucru atât de neobișnuit cum îți închipui.

Doamna Gerhardt se minună. Doctorul era un om tare înțelept și îi mai dădea puțin curaj. În ceea ce-o privea, Jennie îi ascultă sfaturile cu atenție și fără teamă. Voia să se îngrijească nu atât pentru ea, cât pentru copil, și se arătă dornică să facă tot ce i se spunea. Doctorul vru să știe cine era tatăl copilului, și când i se spuse, își ridică privirea.

— Într-adevăr, observă el, ar trebui să fie un copil inteligent.

Veni și ora hotărâtoare, când copilul fu adus pe lume. Doctorul Ellwanger luase asupra sa totul, ajutat de mama, care, fiindcă născuse ea însăși șase copii, știa exact ce trebuia făcut. Lucrurile se desfășurară fără nicio greutate și la primul strigăt al copilului, Jennie simți că-l iubea din adâncul ființei. Acesta era copilul ei. Arăta slab și plăpând – o fetiță – și avea nevoie ca ea să-l îngrijească. După ce copilul fu îmbăiat și înfășat, îl luă la piept cu o mulțumire și o bucurie care-o făceau să freamăte toată. Copilul ei, fetița ei! Dorea să trăiască, să poată munci pentru ea și cu toate că în acel moment se simțea slăbită, se bucura, totuși, că era o fire robustă. Doctorul Ellwanger prevăzu o rapidă revenire la normal. Socotea că trebuia să petreacă în pat cel mult două săptămâni. De fapt, peste zece zile Jennie se sculă și începu să umble prin casă, la fel de voinică și de sănătoasă ca întotdeauna. Se născuse cu robustețea și puterea de a-i îngriji pe alții, necesare unei mame ideale. Criza cea mare trecuse, acum viața semăna cu cea dinainte. Copiii, în afară de Bass, erau prea mici ca să poată înțelege bine aceste lucruri și fuseseră amăgiți cu povestea că Jennie se măritase cu senatorul Brander, care murise. Ei nu știură că sora lor trebuia să nască un copil, decât atunci când acesta își făcu apariția. Doamna Gerhardt se temea de vecinii care stăteau mereu la pândă și într-adevăr știau totul. Jennie nu ar fi înfruntat niciodată această atmosferă dacă nu ar fi fost sfătuită de Bass cu câțva timp în urmă. El își găsisese o slujbă la Cleveland și le scrisese că, după părăirea lui, atunci când Jennie avea să se simtă îndeajuns de întremată, ar fi bine ca întreaga familie să-și facă un nou rost în acel oraș. Acolo situația era prosperă. Odată plecați, nu aveau de ce să se

mai teamă de actualii lor vecini, iar Jennie putea găsi și ea ceva de lucru. Și astfel rămase acasă.

12

Pentru Bass, nou-sosit la Cleveland, minunea acestui oraș în dezvoltare fu de ajuns ca să-l facă să-și regăsească echilibrul sufletească și să-i trezească din nou speranța că va redobândi vechea stare a lui și a familiei. „Numai de-ar putea veni aici, gândea el. Numai de-ar lucra cu toții și de s-ar putea descurca.” Aici nu exista nicio dovadă a necazurilor din ultima vreme, nicio cunoștință care ar fi putut sugera, prin simpla-i prezență, încurcăturile din trecut. Aici totul erau afacerile, totul era numai activitate. Doar faptul de-a coti pe-o altă stradă părea că șterge amintirea vechilor timpuri și vechilor păcate. Se părea că în fiecare bloc trăiește o lume nouă.

Găsi curând o slujbă la o tutungerie și, după câteva săptămâni, începu să scrie acasă, împărtășindu-și planurile optimiste. Jennie trebuia să vină imediat ce se simțea în stare, și apoi, dacă găsea ceva de lucru, o puteau urma și ceilalți. Se ofereau o mulțime de slujbe pentru fete de vârsta ei. Deocamdată ar putea să locuiască în aceeași casă cu el; sau ar fi posibil să ia una din acele căsuțe care erau de închiriat și se plăteau cu cincisprezece dolari pe lună. Existau mari magazine de mobilă, unde aveai putința să cumperi tot ce e nevoie pentru o locuință modestă, în rate lunare foarte avantajoase. Mama putea veni să vadă de gospodăria lor. Ar trăi într-o atmosferă nouă, curată, fără ca nimeni să-i cunoască și să-i vorbească de rău. Ar putea să ia totul de la început, ar fi în stare să ducă o viață decentă, onorabilă, prosperă.

Cu inima plină de speranțe și stăpânit încă de puternică impresie pe care noua sa activitate și peisajul înconjurător o făcuseră asupra spiritului său candid, alcătui o scrisoare în care sugera ca Jennie să vină imediat. Aceasta se întâmpla când copilul avea șase luni. Existau acolo teatre, spunea Bass, și străzi frumoase. Ambarcațiunile de pe lacuri ajungeau până în inima orașului. Era un oraș minunat, care se

dezvolta în ritm rapid. În felul acesta, viața cea nouă prezenta pentru el o atracție.

Înrâurirea pe care toate acestea o avură asupra mamei și a întregii familii fu nemaipomenită. Doamna Gerhardt, pe care situația nenorocită pricinuită de greșeala lui Jennie o apăsă de atâta vreme, voia să pună imediat în aplicare acest plan. Atât de optimistă îi era firea, încât se lăsase cu totul vrăjită de strălucirea Clevelandului, unde vedea de pe-acum realizându-se nu numai propria ei dorință de a avea o casă frumoasă, ci și succesul în viață al copiilor. De bună seamă că ar putea căpăta cu toții de lucru spunea ea. Bass avea dreptate. Doamna Gerhardt dorise întotdeauna ca soțul ei să plece într-un oraș mai mare, dar el nu voise. Acum erau nevoiți, aveau să plece și să o ducă mai bine decât o duseseră vreodată.

Gerhardt își însuși acest punct de vedere. La scrisoarea soției sale, răspunse că pentru el nu era cuminte să-și părăsească slujba, dar dacă Bass vedea o soluție pentru ei, ar fi bine să se ducă. Se simțea cu atât mai înclinat să încuviințeze acest plan și pentru faptul că era aproape înnebunit de grija întreținerii familiei și a plății datoriilor neacoperite încă. În fiecare săptămână punea deoparte cinci dolari din salariu, pe care-i expedia doamnei Gerhardt cu mandat poștal. Întreținerea îl costa trei dolari, iar cincizeci de cenți îi păstra ca bani de cheltuială, contribuții la biserică, pentru tutun și câte o bere din când în când. În fiecare săptămână punea deoparte un dolar și jumătate pentru zile negre. Camera lui era un colț gol la mansarda uzinei. Acolo urca după ce stătea singur în pragul fabricii, în aceste locuri izolate și pustii, până la nouă seara; și în colțul acesta, în mirosul mașinilor, care venea de la etajul de dedesubt, odată ce, la lumina unei singure lumânări de seu, termina de citit ziarul în limba germană și-și împreuna mâinile, meditând, cufundat în rugăciune lângă fereastra deschisă în umbra nopții, iar apoi se întindea în tăcere pentru odihnă, ziua lui solitară lua sfârșit. Lungi erau zilele, lugubru viitorul. Și totuși își înălța brațele cu cea mai adâncă credință întru Domnul, rugându-se ca păcatele să-i fie iertate și să-i fie hărăziți încă vreo câțiva ani de mângâiere și de fericire în sânul familiei.

Și astfel problema cea gravă fu în cele din urmă rezolvată. Copiii se arătau cât se poate de dornici și de nerăbdători să plece, dar doamna Gerhardt, deși le împărtășea emoțiile, se stăpânea. Jennie va pleca prima, așa cum sugerase Bass; mai târziu aveau s-o urmeze cu toții.

Când sosi ora plecării lui Jennie, în casă era mare freamăt.

— Cât o să treacă până ce trimiți după noi? fu întrebarea pe care Martha o repetă de câteva ori.

— Spune-i lui Bass să se grăbească, adăugă, arzând de nerăbdare, George.

— Vreau să plec la Cleveland! începui, spre surprinderea tuturor, să cânte Veronica.

— Auzi ce spune?! exclamă ironic George.

— Ei, taci din gură! răspunse ca supărată.

Și totuși, când sosi clipa hotărâtoare, Jennie avu nevoie de întreaga-i tărie ca să-și poată lua rămas bun. Deși toate acestea se făceau cu scopul ca familia să ajungă să trăiască din nou laolaltă, în condiții mai bune, se simțea abătută. Lăsa în urma fetița ei, acum în vârstă de șase luni. Lumea cea largă însemna pentru ea un tărâm necunoscut. O speria.

— Să n-ai grijă, *ma*, găsi ea destul curaj să spună. O să fie bine. Îți scriu de îndată ce ajung. N-o să treacă multă vreme.

Dar când trebui să se apropie ultima oară de copil, curajul îi pieri ca flacăra unei lămpi care se stinge. Aplecată deasupra leagănului în care dormea fetița, îi privea chipul cu o pătimașă dragoste maternă.

— Ai să fii o fetiță cuminte? o alintă Jennie.

Apoi o luă în brațe și, lipind-o de gâtul și de pieptul ei, își îngropă fața în trupușorul copilului. Doamna Gerhardt o văzu cum tremura.

— Hai, gata! spuse ea cu glas mângâietor. Nu trebuie să-ți faci inimă rea. O s-o ducă foarte bine cu mine. O să am grijă de ea. Dacă ai de gând să te porți așa, mai bine nu pleca deloc.

Jennie își înălță capul cu ochii ei albaștri înecați în lacrimi și-i trecu fetița.

— Nu mă pot stăpâni, spuse ea, râzând și plângând totodată.

O sărută în grabă pe maică-sa, apoi pe copii și plecă în goană.

Pe când cobora strada alături de George, se uită în urmă și, curajoasă, făcu un semn cu mâna. Doamna Gerhardt îi răspunse, în timp ce băga de seamă că arăta acum mult mai femeie. Fusese nevoie să cheltuiască o parte din banii ei pentru hainele pe care avea să le poarte în tren. Alesese un costum simplu, gata confecționat, de culoare maro, care îi stătea bine. Purta fusta de la acest costum cu o bluză albă și o pălărie tare de pai, cu un voal alb prins în jur, astfel încât putea fi ușor tras pe față. Și pe când se tot îndepărta, doamna Gerhardt o urmărea cu o privire plină de dragoste; iar după ce o pierdu din ochi, spuse cu duioșie, plângând de astă-dată ea însăși:

— Îmi pare, totuși, bine că arată atât de drăguță...

13

Bass o întâmpină pe Jennie la gara din Cleveland și-i vorbește plin de încredere despre planurile sale.

— Mai întâi trebuie găsit de lucru... începu el.

Pe Jennie zgomotele și mirosurile schimbătoare, cu care orașul o asalta, o zăpăceau și aproape-i paralizau simțurile.

— Găsește-ți de lucru. Nu interesează ce, numai să scoți ceva. Chiar dacă nu câștigi mai mult de trei sau patru dolari pe săptămână, tot o să acoperi chiria. Apoi, cu ceea ce va câștiga George, când o să vină, și cu ceea ce va trimite tata, putem s-o scoatem foarte bine la capăt. E preferabil așa, decât să zaci în gaura aceea, încheie el.

— Da... spuse Jennie într-o doară, ca hipnotizată de nou-tatea vieții ce se desfășura sub ochii ei, încât, oricât se străduia, nu izbutea să se concentreze asupra subiectului despre care vorbeau. O să-mi găsesc ceva.

Devenise mult mai matură, măcar în ceea ce privește puțința de a înțelege lucrurile, dacă nu ca vârstă. Întâmplările tragice prin care trecuse nu de mult o făcuseră să-și formeze o idee mai clară despre responsabilitățile vieții. Gândul îi fugea mereu la maică-sa și la copii. Mai ales Martha și Veronica trebuiau să aibă condiții mai bune pentru a-și croi un drum în

viață decât cele pe care le avusese ea. Să fie mai bine îmbrăcate. Să urmeze școala un timp mai îndelungat, să-și facă mai multe relații, să aibă mai multe ocazii de a-și îmbogăți viața.

Clevelandul, ca oricare alt oraș în plină dezvoltare din acea perioadă, era ticsit de oameni care căutau de lucru. Noi întreprinderi apăreau neîncetat, dar numărul celor care solicitau posturile ce se ofereau era totdeauna mai mare decât cererea. Un străin care venea în oraș putea intra aproape în orice muncă modestă, încă din ziua sosirii; și la fel de bine putea să bată drumurile căutându-și o slujbă timp de săptămâni și chiar luni. Bass sugera prăvăliile și magazinele universale ca un prim câmp de investigație. Fabricile și alte locuri de muncă trebuiau să vină în al doilea rând.

— Nu trece, totuși, indiferentă pe lângă orice loc unde crezi că ai putea să capeți ceva de lucru, îi puse în vedere Bass.

— Și ce trebuie să spun? întrebă Jennie neliniștită.

— Spune-le că vrei să lucrezi. Pentru început nu interesează ce faci.

Jennie porni chiar din prima zi și fu răsplătită cu experiența câtorva primiri foarte reci. Oriunde se ducea, nimeni nu părea să aibă nevoie de vreun ajutor. Căută prin magazine, fabrici, prin micile prăvălii de pe străzile periferice, dar întâmpină peste tot un refuz hotărât. Cu o ultimă nădejde se îndreptă spre treburile casnice, deși dorise să ocolească această muncă, și, urmărind coloanele de oferte, alese patru anunțuri care păreau mai promițătoare decât altele. Se opri asupra lor. Un loc se și ocupase când ajunse, dar doamna care-i deschise ușa fu atât de fermecată de înfățișarea ei, încât o invită în casă și-i puse mai multe întrebări cu privire la ceea ce știa să facă.

— De ce n-ai venit puțin mai devreme? spuse ea. Îmi plăci mai mult decât fata pe care am angajat-o. Lasă-mi, totuși, adresa.

Jennie plecă, amuzată de modul cum fusese primită. Nu mai arăta chiar atât de tânără ca înainte de necazurile prin care trecuse nu de mult, dar obrazul mai tras și ochii ușor mai adânciți în orbite îi accentuau aerul visător și delicatetea trăsăturilor. Era un model de ținută îngrijită. Hainele ei, toate curățate și călcate cu grijă înainte de a pleca de-acasă, îi

dădeau o înfățișare proaspătă și atrăgătoare. Poate că avea să mai crească în înălțime, dar chiar și acum, ca înfățișare și inteligență, părea o femeie de douăzeci de ani. Și – lucru de căpetenie – natura o înzestrase cu acea fire calmă și încrezătoare, care, în ciuda muncii grele și a lipsurilor, o făcea să fie întotdeauna voioasă. Oricine ar fi avut nevoie de o fată în casă sau de o doamnă de companie ar fi fost încântat să o angajeze.

Al doilea loc unde se duse era un imobil grandios pe Euclid Avenue; părea mult prea impunător pentru serviciile pe care ar fi putut ea să le ofere, dar fiindcă făcuse atâta drum, se hotărî să încerce. Servitorul care îi deschise îi spuse să aștepte câteva minute, apoi o conduse în budoarul stăpânei, la primul etaj. Aceasta din urmă, o brună atrăgătoare, tipul convențional la modă, avea un ochi priceput în a aprecia valorile feminine, și Jennie îi făcu o impresie oarecum favorabilă. Stătu puțin de vorbă cu ea și, în cele din urmă, hotărî să o încerce, ca să vadă care erau, în mare, însușirile ei de fată în casă.

— Îți dau patru dolari pe săptămână și, dacă vrei poți să dormi aici, îi spuse doamna Bracebridge.

Jennie îi răspunse că stă cu fratele ei și că, în curând, o să stea împreună cu familia.

— O, perfect! făcu stăpâna. În privința aceasta, faci cum dorești. Atâta doar că țin să fii punctuală când vii la mine.

Îi ceru să rămână în ziua aceea, și să-și înceapă imediat lucrul, iar Jennie primi. Doamna Bracebridge îi puse la dispoziție o bonetă și un șorț elegant, apoi în câteva cuvinte o instrui asupra îndatoririlor ei. Principala ei îndeletică era să-și servească stăpâna, să-i perie părul, să-i pregătească îmbrăcămintea. Trebuia, de asemenea, să răspundă la apelul soneriei, să servească la masă, dacă era nevoie, și să facă orice alt serviciu pe care i-l-ar fi cerut stăpâna ei. Doamna Bracebridge i se părea cam aspră și pretențioasă viitoarei ei fete în casă, dar Jennie nu putu să nu-i admire firea energică, hotărâtă și vădita autoritate de stăpână.

La ora opt, în seara aceleiași zile, fu lăsată să plece. Se întreba dacă ar putea fi de vreun folos într-o asemenea casă și se miră că se descurcase atât de bine. Pentru început, stăpâna o pusese să-i curețe bijuteriile și bibelourile din budoar și,

deși lucrase cu râvnă și temeinic, la ora plecării nu terminase încă. Se grăbea să ajungă acasă la fratele ei, încântată să-i poată spune că-și și găsisese o slujbă. Acum maică-sa putea veni la Cleveland, acum putea să aibă lângă ea copilul. De astă-dată începea într-adevăr acea viață nouă care avea să fie mai bună, mai frumoasă și mai dulce decât tot ce cunoscuseră ei până atunci.

La îndemnul lui Bass, Jennie îi scrisese mamei să vină numai decît și, cam peste o săptămână, găsiră și închiriară o casă potrivită. Cu ajutorul copiilor, doamna Gerhardt împachetă modestul bagaj al familiei, care încăpea tot într-un singur camion de mobilă și, la sfârșitul celei de-a doua săptămâni, erau în drum spre noul lor cămin.

Doamna Gerhardt nutrise întotdeauna dorința arzătoare de a avea o casă cu adevărat confortabilă. Mobilă solidă, tapisată și bine întreținută, covor gros și moale, de culoare caldă și plăcută, o mulțime de scaune, canapele, tablouri, un salon și un pian... toată viața își dorise lucrurile astea frumoase, dar împrejurările nu fuseseră niciodată destul de prielnice ca să-și poată realiza speranțele. Cu toate acestea nu-și pierdea nădejdea. Poate că într-o zi, înainte de a muri, le va avea și va cunoaște fericirea. Poate că de data asta va avea noroc.

Când ajunse la Cleveland, speranțele ei fură încurajate de chipul luminos al lui Jennie. Bass o asigură că se vor descurca de minune. Îi duse la casa pe care o închiriasse, și-i arătă lui George drumul îndărăt, spre gară, ca să se îngrijească de descărcarea mobilei. Doamna Gerhardt mai avea încă cinci-zeci de dolari din banii pe care senatorul Brander îi trimisese lui Jennie, și cu această sumă puteau cumpăra ceva mobilă în rate. Bass plătise chiria pentru prima lună, iar Jennie, în ultimele câteva seri, spălase geamurile și podelele noii locuințe, făcând-o să strălucească de curățenie. Deocamdată, pentru prima noapte aveau două saltele și două plăpumi întinse pe podeaua curată: o lampă nouă, cumpărată de la unul din magazinele din apropiere; o lădiță împrumutată de Jennie de la băcănie, pe care o folosisese la curățenie, iar acum putea să-i slujească drept scaun doamnei Gerhardt, câțiva cârnați și pâine, ca să-și amăgească foamea până a doua zi. Discutară și alcătuiră planuri până la nouă, când se duseră cu toții la

culcare, în afară de Jennie și de maică-sa. Ele două continuă să stea de vorbă, întrucât răspunderea pentru soarta familiei revenea fiicei. Într-un anume fel, doamna Gerhardt ajunsese să socoată că depindea de Jennie.

Într-o săptămână, căsuța era complet aranjată, cu șase piese de mobilă nouă, covor nou și câteva ustensile de bucătărie. Cel mai mult îi supăra lipsa unei mașini noi de gătit, al cărei preț le-ar fi sporit simțitor datoriile. Copiii cei mai mici începură să urmeze la școala comunală, în schimb hotărârea ca George să-și caute de lucru. Era o nedreptate pe care atât Jennie cât și maică-sa o simțeau cu durere, dar nu aveau cum să înlăture acest sacrificiu.

— O să-l trimitem la școală anul viitor, dacă vom putea, spuse Jennie.

Cu toate că noua lor viață începuse sub auspicii favorabile, diferența foarte mică dintre cheltuielile și câștigurile lor constituia o neconținută amenințare. Bass, care la început le dăduse cu generozitate bani, anunță în curând că socotea suma de patru dolari pe săptămână, pentru masă și casă, o contribuție suficientă din partea lui. Jennie dădea tot ce câștiga și nega că ar mai avea nevoie de ceva, atâta vreme cât copilașul era bine îngrijit. George își găsi o slujbă de *cash-boy*¹, deși era cam mărișor pentru această treabă, și începu să câștige doi dolari și jumătate pe săptămână, pe care, la început îi dădu bucuros în casă. Mai târziu i se îngădui să păstreze pentru el cincizeci de cenți, căci așa era drept și așa se cuvenea. Din singuraticul său loc de muncă, Gerhardt trimitea cu poșta cinci dolari, amintind întotdeauna că ar trebui puși deoparte niște bani, pentru ca datoriile sale de om cinstit, pe care le lăsase la Columbus, să poată fi plătite. Din venitul de cincisprezece dolari pe săptămână, toate aceste făpturi trebuiau hrănite și îmbrăcate, trebuia plătită chiria, trebuiau cumpărați cărbuni și achitată cu regularitate rata lunară menită să acopere suma de cincizeci de dolari datorată pentru mobilă.

¹ În magazinele cu amănuntul, băiatul care duce la casă sumele pe care vânzătorul le încasează de la clienți.

Indivizii aceia comozi, care atât de adesea iau în discuție aspectele sociale ale pauperizării, ar putea să se deranjeze și să afle cum era posibil un asemenea lucru. Numai chiria, cărbunii și lumina înghițeau frumoasa sumă de douăzeci de dolari pe lună, iar hrana, încă un articol din nefericire necesar, înghițea alți douăzeci și cinci; îmbrăcămintea, ratele, diversele obligații, micile cumpărături de la farmacie și altele asemenea erau acoperite de restul de cincisprezece dolari; cum?, imaginația înflăcărată a cititorului comod n-are decât să ghicească! Izbuteau, totuși, și, o vreme, optimiștii membri ai acestei familii fură de părere că o duceau binișor.

În perioada aceasta, mica familie oferea priveliștea muncii cinstite, plină de răbdare, interesantă de urmărit. Zi de zi, doamna Gerhardt, care muncea ca un salahor fără să primească niciun fel de compensație, sub formă de îmbrăcămintă, distracții sau orice altceva, se scula dimineața, când ceilalți încă dormeau, aprindea focul. Apoi se apuca de treabă și pregătea micul dejun. Adeseori, în timp ce se mișca de ici-colo fără să facă zgomot, în papucii ei subțiri și uzați, căptușiți cu hârtie de ziar ca să nu-i iasă din picioare, îi privea lung pe Jennie, pe Bass și pe George, care dormeau adânc, și cu acea divină înțelegere, coborâtă parcă din ceruri, dorea ca ei să nu fie nevoiți să se scoale atât de devreme sau să muncească atât de greu. Uneori zăbovea câteva clipe înainte de-a o trezi pe draga de Jennie, se uita cu luare-aminte la fața ei albă, atât de liniștită în somn, și plângea la gândul că viața nu se arătase mai blândă cu ea. Apoi își punea ușurel mâna pe umărul ei și șoptea: „Jennie, Jennie!” până când trudită ființă, cufundată în somn, se trezea. Când se sculau și ceilalți, micul dejun era gata. Iar când se întorceau seara, cina îi aștepta. Doamna Gerhardt nu părtinea pe niciunul. Copilașul se bucura de toată grija ei. Spunea că atât timp cât unul dintre copii îi face cumpărăturile nu are-nevoie nici de îmbrăcămintă, nici de încălțăminte.

Dintre toți copiii, numai Jennie își înțelegea pe deplin mama. Ea singură se străduia, din toată inima să-i ușureze povara: „Ma, lasă-mă pe mine.” „Lasă, *ma*, fac eu asta.” „Mai odihnește-te, *ma*!... Prin asemenea lucruri, se vădea zi de zi dragostea trainică ce le unea. Între mamă și fiică

existase întotdeauna o înțelegere desăvârșită, dar pe măsură ce timpul trecea, această înțelegere sporea. Pe Jennie o apăsa gândul că maică-sa stătea mereu închisă în casă. Și în fiecare zi, pe când lucra, gândurile îi zburau la acel modest cămin unde mama ei aștepta și muncea. Cât ar fi dorit să-i ofere înlesniri pe care și le dorise întotdeauna cu atâta ardoare!

14

Ceasurile petrecute în casa Bracebridge îi deschideau noi orizonturi. Această casă mare constituia pentru Jennie o școală nu numai în ceea ce privește îmbrăcămintea și manierele, dar îi slujea și în închegarea unei teorii asupra existenței. Doamna Bracebridge și soțul ei reprezentau tot ce putea fi mai competent și modern când era vorba despre o gândire independentă, bun-gust în mobilarea interiorului, îmbrăcăminte elegantă, etichetă în organizarea de recepții, secrete distractive și alte activități obișnuite în viața socială.

Din când în când, după dispoziție, doamna Bracebridge obișnuia să-și expună în câte o scurtă cugetare propria-i filozofie asupra vieții.

„Viața e o luptă, draga mea. Dacă vrei să câștigi ceva, trebuie să lupți din răspuțeri.”

„După părerea mea, e o prostie să nu profiți de orice sprijin care te poate ajuta să devii ceea ce dorești să fii” (aceasta, în timp ce-și dădea ușor cu ruj).

„Mulți oameni se nasc proști. Sunt exact ceea ce sunt în stare să fie. Lipsa de gust îmi provoacă dispreț; e crima cea mai cumplită”.

Cele mai multe din aceste sfaturi, inspirate de înțelepciunea lumească, nu-i erau adresate direct lui Jennie. Ea le prindea din zbor, dar pentru firea ei calmă și gânditoare aveau o mare importanță. Asemenea semințelor căzute pe un pământ roditor, ele prindeau rădăcină și creșteau. Începu să-și formeze o vagă idee despre ierarhie și putere. Poate că acestea nu-i erau hărăzite ei, dar existau în lume, și dacă soarta îți surâde, poți să-ți îmbunătățești actuala situație. Muncea cu încordare, întrebându-se, totuși, cum ar face să-și schimbe soarta. Cine

ar mai vrea s-o ia de nevastă dacă i-ar cunoaște trecutul? Cum ar putea să explice vreodată existența copilului?

Copilul, copilul, singura idee obsedantă ce-i străbătea gândurile, izvor de bucurie și de teamă! Numai de-ar putea face ceva pentru el, cândva, în orice fel.

În prima iarnă, lucrurile, se desfășurară normal. Datorită economiilor severe, copiii aveau haine și se duceau la școală. Chiria se plătea, iar ratele erau achitate. La un moment dat păru că se vor ridica unele obstacole în cursul lin al vieții lor de familie, și anume atunci când Gerhardt scrisese că va veni acasă de Crăciun. În acele zile fabrica avea să-și înceteze pentru scurt timp lucrul. Era firesc să se arate dornic de-a cunoaște viața cea nouă a familiei, la Cleveland.

Doamna Gerhardt l-ar fi primit cu plăcere și nimic nu i-ar fi întunecat bucuria dacă nu s-ar fi temut că va face cine știe ce scandal. Jennie și maică-sa vorbiră mult despre acest lucru, iar mama, la rândul ei, vorbi cu Bass, care fu de părere că situația trebuia privită cu tot curajul.

— Nu te îngrijora, mamă. N-o să facă nimic. Dacă spune ceva, o să vorbesc eu cu el.

Scena avu loc, dar nu fu atât de neplăcută pe cât se temuse mama. Gerhardt veni după-amiaza, când Jennie, Bass și George erau la lucru. Doi dintre copiii mai mici se duseră la gară să-l întâmpine. Când intră în casă, doamna Gerhardt îl primi cu afecțiune, dar tremurând pentru ceea ce știa că va descoperi neapărat. Așteptarea nu-i fu prea lungă. Numai la câteva minute după sosire, Gerhardt deschise ușa dormitorului din față. Pe cuvertura albă a patului dormea un prunc drăgălaș. Fără îndoială că în aceeași clipă își dădu seama al cui era, dar se prefăcu că nu bănuiește nimic.

— Al cui e copilul?

— Al lui Jennie, spuse cu glas slab doamna Gerhardt.

— De când e aici?

— Nu chiar de mult, răspunse mama cu teamă.

— Bănuiesc că stă și ea aici, declară el cu dispreț, fără să-i pronunțe numele, atitudine pe care și-o pregătise dinainte.

— Lucrează într-o familie, răspunse soția, pledând cauza fetei. Se descurcă foarte bine acum. N-avea unde să stea. Las-o în pace.

Mintea lui Gerhardt devenise mai cuprinzătoare cât timp stătuse departe de ei. În meditațiile sale religioase cunoscuse unele gânduri și simțăminte inexplicabile. În rugăciunile sale recunoscuse în fața Celui Atotputernic că s-ar fi putut purta altfel cu fiica sa. Și totuși, nu se putea hotărî să se arate blând cu ea în viitor. Păcătuisse groaznic: nu putea trece cu vederea acest lucru.

Când Jennie se întoarse în seara aceea, întâlnirea lor deveni inevitabilă. Gerhardt o văzu intrând, dar se prefăcu adâncit în lectura ziarului. Doamna Gerhardt, care îl rugase s-o ia cât de cât în seamă, tremura de spaimă că ar putea spune sau face ceva care ar jigni-o.

— Vine, spuse ea îndreptându-se spre ușa camerei din față, unde stătea Gerhardt, care refuză să-și ridice privirea. Vorbește-i, totuși, fu ultimul ei apel înainte ca ușa să se deschidă; dar Gerhardt nu răspunse.

Când Jennie intră în casă, maică-sa îi șopti;

— E în odaia din față.

Jennie păli, își duse degetul la buze și rămase nehotărâtă, neștiind ce să facă.

— A văzut?

Jennie amuți în clipa când, după ceea ce se citea pe chipul maică-sii și după felul în care mama dădu din cap, înțelese că Gerhardt știa de copil.

— Intră, o sfătui doamna Gerhardt. E în regulă. N-o să spună nimic rău.

În cele din urmă, Jennie deschise ușa, dar văzând cum taică-su își încrețește fruntea, cufundat pare-se în gânduri grave, deși nu lipsite de bunăvoință, șovăi înainte de a se apropia.

— Papa... spuse ea, incapabilă să alcătuiască o propoziție încheiată.

Gerhardt își ridică privirea; ochii săi căprui, aproape cenușii, păreau întunecați sub genele grele, roșcate. Văzându-și copila, ceva se muie în adâncul ființei sale; dar sub armura hotărârii pe care singur și-o făurise, nu schiță niciun gest din care ar fi reieșit că-i făcea plăcere s-o vadă. În el se dădea o luptă cumplită, necruțătoare, între modul său convențional de

interpretare a moralei și sentimentele firești de înțelegere și dragoste paternă, dar, ca în atâtea cazuri, atunci când e vorba de spirite obișnuite, convenționalul fu cel care ieși pentru moment învingător.

— Da, spuse el.

— Nu vrei să mă ierți, papa?

— Da, răspunse el aspru.

Jennie șovăi o clipă, apoi făcu câțiva pași spre el, cu un gând pe care taică-său îl pricepea foarte bine.

— Hai, lasă, spuse el, îndepărtând-o cu blândețe când buzele ei îi atinseră ușor obrajii acoperiți de fire cărunte.

Fusese o întâlnire rece. După această grea încercare, Jennie trecu în bucătărie și, ridicându-și ochii către maică-sa, care o aștepta, încercă s-o facă să creadă că totul fusese așa cum trebuie, dar emoțiile o copleșiră.

— S-a împăcat cu tine? se pregătea să întrebe mama.

Dar n-apucă să rostească bine cuvintele, când fiică-sa se lăsă să cadă pe un scaun de lângă masa din bucătărie și punându-și capul pe brațe, începu să plângă încet, cu suspine înăbușite.

— Hai, hai! făcu doamna Gerhardt. Lasă, nu mai plânge. Ce-a spus?

Trecu vreme până când Jennie își veni îndeajuns în fire, ca să-i poată răspunde. Mama încerca să ia lucrurile ușor.

— Dac-aș fi în locul tău, n-aș pune-o la inimă. O să-i treacă. Așa e el.

15

Intoarcerea lui Gerhardt puse la ordinea zilei problema copilului sub toate aspectele ei. Nu putea să nu se uite la el ca un bunic, mai ales fiindcă era vorba de o făptură omească, însuflețită. Se întrebă dacă a fost botezat. Apoi se interesă îndeaproape.

— Nu, nu încă, răspunse soția, care nu uitase această datorie, dar nu știa dacă fetița era sau nu bine venită întru credință.

— Nu, desigur că nu! spuse batjocoritor Gerhardt, care nu avea o părere prea grozavă despre devotamentul soției

sale față de biserică. Ce lipsă de grijă! Ce lipsă de cucernicie! Frumos, nimic de zis!

Reflectă câteva momente zicându-și că greșeala trebuia îndreptată numaidecât.

— Trebuie să fie botezat, hotărî el. De ce nu se duce să-l boteze?

Doamna Gerhardt îi aminti că pruncul trebuia să aibă un naș și că nu se putea oficia această ceremonie fără a mărturisi că fetița nu avea un tată legitim.

Gerhardt ascultă și argumentul îl potoli timp de câteva minute, căci pentru el credința era un lucru pe care nu îngăduia să-l știe împins pe ultimul plan din pricina unui asemenea impas. Cum va privi Dumnezeu un astfel de subterfugiu? Copilul nu devenise creștin și era de datoria lui să se îngrijească de acest lucru. Trebuia dus imediat la biserică. Jennie, el însuși și soția sa trebuiau să-l însoțească acolo și să-i fie nași. Sau, dacă nu se va hotărî să-i facă fiicei sale un asemenea hatâr, va boteza copilul în lipsa ei. Chibzui îndelung, întorcând lucrurile pe-o parte și pe alta, și în cele din urmă hotărî ca oficierea ceremoniei să aibă loc într-o zi din săptămâna dintre Crăciun și Anul Nou, când Jennie va fi plecată la lucru. Discută acest subiect cu soția și, după ce ea încuviință întru totul cererea sa, trecu la cea de-a doua problemă.

— Nu are nume, spuse el.

Jennie și maică-sa stătuseră nu o dată de vorbă despre asta și Jennie înclina să-i dea numele de Vesta. Acum însă, mama îndrăzni să rostească numele, ca și cum l-ar fi ales ea însăși.

— Ce-ai zice de Vesta?

Gerhardt o ascultă cu indiferență. În sinea lui, el și rezolvase problema. Avea un nume gata pregătit, rămas din zilele fericite ale tinereții și pentru care nu se oferise prilejul în cazul propriilor săi copii: Wilhelmina. Desigur, nici prin gând nu-i trecea să arate vreo slăbiciune pentru mica sa nepoată. Îi plăcea pur și simplu numele, și copilul trebuia să-i fie recunoscător că-l căpăta. Cu aerul că lucrul nu-l preocupa prea mult, dar și grijuliu, făcu prima ofrandă pe altarul afecțiunii firești, căci la urma urmei era o ofrandă.

— E frumos, spuse el uitându-și indiferența. Dar ce-ai spune de Wilhelmina?

Doamna Gerhardt nu îndrăznea să-l contrazică în momentele când el, fără să-și dea seama, se muia. Tactul ei feminin îi ajută.

— Am putea să-i dăm amândouă numele, sugeră ea soluția de compromis.

— Pentru mine nu contează, replică Gerhardt, retrăgându-se din nou în carapacea lui, din care îl scosese o clipă de neatenție. Numai să fie botezată.

Jennie ascultă cu inima zvâcnind de bucurie relatarea acestei discuții, căci dorea nespus ca fetița să se bucure de avantajele religiei sau de oricare altele care se mai puteau obține. Scrobi și călcă cu toată grija lucrurile pe care copilul avea să le poarte în ziua hotărâtă.

Gerhardt îl căută pe pastorul celei mai apropiate biserici luterane, un teolog scund și îndesat, cu capul rotund, tipul desăvârșit al formalistului, căruia îi arătă cum stau lucrurile.

— E nepoata dumitale? întrebă pastorul.

— Da, răspunse Gerhardt, tatăl nu-i aici.

— Așa, replică pastorul, privindu-l ciudat.

Gerhardt nu putea fi abătut cu ușurință de la scopul urmărit. Îl lămuri pe pastor, spunându-i că el și soția lui vor aduce fetița la biserică. Pastorul, dându-și seama de problema care se ridica, probabil, în acest caz, nu-i mai puse alte întrebări.

— Biserica nu poate refuza să o primească, atât timp cât dumneata, ca bunic, dorești să-i fii naș, spuse el.

Gerhardt se retrase, cu sufletul apăsător de umbra dezoare în care era implicat, dar mulțumit că-și făcuse datoria. Avea să ia copilul și să-l ducă la botez, iar când lucrul acesta va deveni un fapt împlinit, actuala lui răspundere va lua sfârșit.

Când sosi ziua botezului, își dădu totuși seama că o altă influență se făcea simțită, care-l îndemna să dovedească mai mult interes și spirit de răspundere. Aspra religie care îl fermeca, accentul pe care ea îl pune pe o lege superioară se înălța aici, în fața lui, și auzea din nou preceptele care îl legaseră de propriii săi copii.

— Vă gândiți să creșteți acest copil în spiritul cunoașterii și iubirii *Evangeliei*? întrebă pastorul, înveșmântat în negru,

stând în fața lor, în bisericuța cufundată în tăcere, unde aduseseră copilul; oficia ritualul prevăzut pentru această împrejurare.

Gerhardt răspuse: „Da”, iar soția sa îi întări spusa.

— Făgăduiți să dați dovadă de toată grija și sârguința ce se cer, pentru ca, prin educație cucernică, îndemn, pildă și disciplină, acest copil să se lepede de rău, să-l ocolească și să respecte dorința și legile lui Dumnezeu, așa cum ne sunt ele arătate în scripturi?

Pe când preotul rostea aceste cuvinte un gând străfulgera mintea lui Gerhardt, și anume gândul la propriii săi copii. Și ei fuseseră astfel aduși în sânul bisericii. Și ei auziseră angajamentul său solemn că se va îngriji de bunăstarea sufletelor lor. Rămase tăcut.

— Făgăduim, le șopti pastorul.

— Făgăduim, repetară, cu glas slab, Gerhardt și soția sa.

— Aduceți acest copil, prin taina botezului, în sânul Domnului care l-a creat?

— Da.

— Și, în sfârșit, dacă puteți mărturisi cu deplină convingere în fața lui Dumnezeu că această credință, la care ați aderat este credința voastră și dacă făgăduința făcută în mod solemn izvorăște din hotărârea sinceră a inimilor voastre, vă rog s-o mărturisiți în fața lui Dumnezeu, spunând „da”.

— Da, răspunseră ei.

— Te botez, Wilhelmina-Vesta, încheie pastorul întinzând mâinile deasupra copilului, în numele Tatălui, al Fiului și al Duhului sfânt. Să ne rugăm.

Gerhardt își înclină capul său sur și ascultă cu un respect plin de umilință frumoasa invocație care urmă:

„Atotputernice și veșnice Doamne! Te slăvim pe Tine, mare părinte al copiilor omului, tată al sufletelor noastre și făuritor al trupurilor noastre. Te slăvim pe Tine pentru că ai creat această copilă și pentru că ai ținut-o în viață până astăzi. Te binecuvântăm pentru că a fost chemată într-o virtute și strălucire, pentru că ți-a fost închinată ție și adusă în sânul Bisericii creștine. Îți mulțumim ție pentru că prin *Evangelia* fiului ea are la îndemână tot ceea ce îi este de trebuință pentru fericirea ei spirituală; căci Cartea sfântă îi aduce lumină în suflet

și mângâiere în inimă, îi dă curaj și tărie ca să-și facă datoria până la capăt, și prețioasa nădejde în iertarea păcatelor și nemurirea sufletului ca s-o sprijine și să-i insufle credință. Și te rugăm fierbinte, o, milostive Doamne, ca această copilă să cunoască din primii ani ai vieții lumina și sfințenia, pe care să le coboare asupra sufletului său duhul tău sfânt și să fie izbăvită întru veșnicie prin mila Ta. Călăuzește și binecuvântează pe slujitorii tăi, cărora li s-a încredințat uriașa sarcină de a purta grija creșterii ei. Trezește în mintea lor ideea dreaptă a necesității unei educații în spiritul religiei și al principiilor ei. Ferește-i, Doamne, de a uita vreodată că această mlădiță îți aparține ție și, dacă prin delăsarea lor nelegiuită sau pildă rea, ființa înzestrată cu rațiune pe care ai creat-o se va pierde, cere-le socoteală. Trezește-le conștiința profundă a naturii ei divine, a comorii de neprețuit care înseamnă sufletul ei, a primejdiilor pe care va avea să le înfrunte, a cinstirii și fericirii pe care o poate atinge cu binecuvântarea Ta și a prăbușirii pe lumea aceasta și a chinurilor în lumea de apoi ce-și au obârșia în simțăminte și purtări ticăloase. Dă-le harul de a frâna primele imbolduri pe care le va trezi în pieptul ei înclinarea spre rău, de a fi scutul ei împotriva momelilor copilăriei și tinereții și fă-i ca, pe măsură ce va crește, să-i lărgască înțelegerea și s-o călăuzească pe drumul cunoașterii Tale și a lui Iisus Hristos, trimis de tine în lume. Dă-le harul de a cultiva în inima ei supremul respect și iubirea de Dumnezeu, dragostea plină de recunoștință pentru *Evanghelie*, cuvântul Fiului Tău, mântuitorul ei, respectul cuvenit pentru tot ceea ce ea poruncește și a întemeiat, simțăminte de blândețe și bunăvoință față de întreaga lume și o dragoste de neînfrânt pentru sinceritate și adevăr. Ajută-le să vegheze neconținut asupra ei cu o grijă plină de duioșie, să se străduiască să nu strice prin vorbă și faptă inima ei, să-i dea întotdeauna o pildă care s-o îndemne să calce fără primejdie pe urmele lor. Dacă va fi voia Ta să-i dai viață lungă pe acest pământ, fie ca ea să aducă cinste și mângâiere părinților și prietenilor, să fie de folos pe lume și să-și afle în providența Ta reazemul și scutul ei de neînvins. Dacă va trăi, fie ca ea să trăiască întru tine, iar de va muri, să moară întru tine. Iar în ziua cea mare a judecării de apoi, fie ca ea și părinții ei să se întâlnească într-un extaz al bucuriei și

să se veselească împreună în dragostea Ta, care i-a mântuit prin Iisus Hristos, în vecii vecilor, amin.“

Cât timp se dădu citire acestui îndemn solemn, bunicul micii paria se simți iluminat de conștiința datoriei față de ea, simțământ care-i spunea că are menirea să acorde slabei făpturi din brațele soției sale toată grija și atenția pe care Dumnezeu a poruncit-o în sfintele sale taine. Își înclină capul cu profundă venerație, iar când slujba luă sfârșit și părăsiră biserica cufundată în tăcere, nu găsea cuvinte prin care să-și exprime simțămintele. Pentru el religia era o pasiune mistuitoare. Dumnezeu îi părea o prezentă, o realitate dominantă. Nu socotea religia o simplă chestiune de cuvinte sau de idei interesante pe care le ascuți duminica, ci o expresie plină de forță și vitalitate a voinței divine, transmisă din timpurile când oamenii se aflau în relații personale cu Dumnezeu. Îndeplinirea acestei voințe însemna pentru el bucurie și mântuire, singura consolare posibilă pentru o ființă trimisă să rățăcească într-o vale a plângerii, a cărei explicație nu se afla aici, ci în ceruri.

Gerhardt pășea încet și în timp ce medita asupra cuvintelor și îndatoririlor cuprinse în sfânta taină a botezului, dezgustul vag ce încă stăruia copleșindu-i sufletul, în momentul când pornise cu copilul spre biserică, dispăru, și un simțământ de afecțiune firească îi luă locul. Oricât de mare ar fi fost păcatul fiicei sale, copilul n-avea nicio vină. Era o ființă plăpândă, care plângea, neajutorată, cerând înțelegerea și dragostea lui. Gerhardt simți cum micuța îi câștiga inima, dar nu putea să renunțe într-o clipă la atitudinea sa de până atunci.

— E un om drăguț, îi spuse el pe drum soției sale, referindu-se la pastor, în timp ce concepția sa rigidă despre datorie se topea văzând cu ochii.

— Da, a fost drăguț, consimți doamna Gerhardt timidă.

— Biserica e destul de mărișoară, continuă el.

— Da.

Gerhardt privi în jur la străzile, casele, întregul spectacol vieții ce se desfășura viaie în această zi însorită de iarnă și, în cele din urmă, la pruncul pe care nevastă-sa îl ducea în brațe.

— Trebuie să fie grea, spuse el în germană, cu accentul lui caracteristic. Dă-mi-o mie.

Doamna Gerhardt, care se simțea cam obosită, nu se împotrivi.

— Ei! făcu Gerhardt privind fetița și apoi sprijinind-o cu gri-jă pe umărul său. Să nădăjduim că se va arăta vrednică de tot ce s-a făcut astăzi pentru ea.

Doamna Gerhardt asculta, și sensul cuvintelor lui i se părea destul de ușor de înțeles. Prezența copilului în casa lor putea prilejui în repetate rânduri momente de proastă dispoziție sau cuvinte neplăcute, dar va exista și o altă influență mai puternică și-l va sili să-și înfrâneze gândurile. Sufletul fetiței va trebui luat totdeauna în seamă. Niciodată Gerhardt nu avea să-l mai ignoreze cu totul.

16

In restul timpului pe care îl mai petrecu acasă, Gerhardt se simți stânjenit când Jennie era de față și se strădui să se poarte de parcă nici n-o vedea. Ba chiar, în clipa despărțirii, plecă fără să-și ia rămas bun de la ea, spunând soției sale să-i transmită din partea lui cele de cuviință; dar după ce ieși din Cleveland, în drum spre Youngstown, regretă această trecere cu vederea. „Aș fi putut să-mi iau rămas bun de la ea“, își spuse, în timp ce trenul înainta cu un huruit greoi. Era însă prea târziu.

Deocamdată familia Gerhardt izbutea să-și ducă, de bine, de rău, traiul. Jennie continua să lucreze la doamna Bracebridge. Sebastian se statornici în slujba sa de la tutungerie. George fu avansat la amănunțimea sumă de trei dolari, și, apoi, la trei și cincizeci. Familia ducea o viață fără perspectivă, monotonă. Cărbunii, articolele de băcănie, încălțăminte și hainele erau principalele lor teme de discuție; trudnica po-vară apăsa pe umerii tuturor.

Ceea ce o frământa mai ales pe Jennie – și existau multe lucruri pe care, cu firea ei sensibilă îi venea greu să le îndure – era propriul ei viitor, și asta nu atât pentru ea însăși, cât pentru copil și restul familiei. Într-adevăr, nu izbutea să-și închipuie care-i putea fi locul în viață. „Cine m-ar vrea?“ se întreba și se răsîntreba ea. Ce va face cu Vesta în eventualitatea unei alte iubiri? Căci o asemenea împrejurare se putea ivi. Era tânără,

drăguță, și bărbații se simțeau ispitiți să-i facă curte sau, mai bine zis, să-și încerce norocul. Soții Bracebridge primeau vizita multor bărbați, și unii dintre aceștia îi făcuseră chiar avansuri.

— Ești o fată drăguță, draga mea, îi spuse un bătrân liber-tin, în vârstă de vreo cincizeci și ceva de ani, când, într-o di-mineată, bătu la ușa lui, ca să-i transmită un mesaj din partea stăpânei.

— Vă rog să mă iertați... răspunse ea încurcată și înroșindu-se.

— Într-adevăr, ești foarte dulce și nu e nevoie să-ți ceri scuze. Mi-ar plăcea să stăm odată de vorbă.

Încercă să o ciupească ușor de bărbie, dar Jennie o luă la fugă. Ar fi povestit stăpânei cele întâmplate, dar, de supăra-tă ce era, se rușină și nu fu în stare să spună nimic. „De ce oare bărbații se poartă totdeauna așa?” se întreba Jennie. Oare asta se datora faptului că exista în ea ceva păcătos din naștere, o înclinare spre stricăciune care atrăgea o purtare asemănătoare?

O ciudată caracteristică a firilor lipsite de apărare le face să semene cu un borcan de miere ce atrage muștele. Nu ca-pătă nimic, dar li se ia mult. În jurul unei ființe cu o fire blân-dă, binevoitoare, generoasă, bărbații roiesc întotdeauna. Ei adulmecă această făptură dezinteresată, neputința ei de a se apăra. Pentru un mascul obișnuit, o fată ca Jennie seamănă cu un cămin în care arde un foc plăcut; se învârtesc în jurul acestui foc, îi caută căldura, doresc să fie a lor. Așa se face că o plictiseau cu o sumedenie de atenții nedorite.

Într-o zi sosi de la Cincinnati un anume Lester Kane, fiul unui mare fabricant de vagoane, foarte cunoscut în lumea de afaceri din oraș și din întreaga țară, care întreținea relații mon-dene cu familia Bracebridge, și era adesea oaspetele lor. Era mai degrabă prietenul doamnei Bracebridge decât al soțului ei, căci doamna fusese crescută la Cincinnati și, înainte de a se căsători, se vizita cu familia tatălui său. Îi cunoștea mama, fratele și surorile și, de fapt, din punct de vedere social, fusese adesea considerată ca făcând parte din familie.

— Lester vine mâine, Henry, o auzi Jennie pe doam-na Bracebridge spunându-i soțului ei. Mi-a telegrafiat

azi-dimineastă. E cam aiurit. O să-i dau camera cea mare de sus. Cea din față, care dă spre răsărit. Fii sociabil și ocupă-te puțin de el. Tatăl lui s-a purtat foarte frumos cu mine.

— Știu, spuse calm soțul. Îmi place Lester. E cea mai remarcabilă figură din familie. Tratează totul cu indiferență. Nu se sinchisește de nimic.

— Da, dar e un om atât de agreabil! Cred că-i unul dintre cei mai plăcuți oameni pe care i-am cunoscut vreodată.

— Perfect, o să mă port cu el așa cum trebuie. Nu mă descurc totdeauna bine cu prietenii tăi?

— Da, de ajuns de bine.

— Știu eu? răspunse el sec.

Când acest oaspete de seamă își făcu apariția, Jennie se pregăti să vadă o persoană de-o importanță deosebită și nu fu înșelată în așteptările ei. În holul de recepții veni ca s-o salute pe stăpâna ei un bărbat de vreo treizeci și șase de ani, de o înălțime peste cea obișnuită, cu ochi limpezi, maxilare puternice, athletic, spontan și viguros. Avea o voce profundă, plină de rezonanță, care răsuna pretutindeni; cei de față, fie că-l cunoșteau, sau nu, se opreau și-l ascultau. Se exprima simplu și direct.

— Mă bucur că te văd din nou, începu el. Ce face domnul Bracebridge? Ce face Fannie?

Punea aceste întrebări cordial și viguros, iar gazda îi răspundea cu aceeași căldură.

— Îmi pare bine că te văd, Lester. George o să-ți ducă lucrurile sus. Vino în camera mea. E mai plăcut. Cum o duc *Grandpa*¹ și Louise?

Lester o urmă sus pe doamna Bracebridge, iar Jennie, care stătuse în capul scării ascultând, simți farmecul magnetic al personalității sale. N-ar fi putut spune de ce, dar i se părea că sosise un adevărat personaj. Casa era mai veselă. Stăpâna ei se purta cu mai multă îngăduință. Fiecăruia i se părea că trebuie să facă ceva pentru omul acesta.

Jennie își vedea de treburile ei, dar impresia aceasta o urmărea; numele lui i se întipărise în minte; Lester Kane. Și era din Cincinnati! Îl privea din când în când pe furiș și, pentru

¹ Termen familiar pentru *grand papa* – bunicul.

prima oară în viață, simți că un bărbat îi trezește interesul numai datorită persoanei sale. Era atât de înalt, atât de frumos și plin de forță! Se întreba cu ce se ocupă. Totodată simțea că-i inspiră și oarecare teamă. Într-un rând îl surprinse privind-o lung, pătrunzător. Îi pieri curajul și se folosi de primul prilej ca să iasă din cameră. Într-o zi, Lester încercă să-i adreseze câteva cuvinte, dar, sub pretext că treburile o chemau într-o altă parte, Jennie se feri să stea de vorbă cu el. Știa că, adesea, când se întorcea cu spatele, ochii lui erau ațintiți asupra ei, și asta o tulbura. Dorea să fugă de el, deși nu avea niciun motiv s-o facă.

Adevărul era că acest om, care îi era atât de superior prin bogăția, educația și poziția lui socială, simțea un interes instinctiv pentru persoana ei ieșită din comun. Ca și alții, era atras de blândețea ei și de feminitatea pe care o emana. Exista în ea ceva care sugera plăcerea dragostei. Simțea că ar putea s-o cucerească, fără să poată spune de ce. Prima experiență nu lăsase asupra ei nicio urmă. Nimic nu arăta că ar fi o cochetă, și, totuși, Lester simțea că „ar putea îndrăzni”. Se simți ispitit să încerce încă de la prima sa vizită, dar afacerile îl chemară în altă parte. Plecă după patru zile și lipsi din oraș trei săptămâni. Jennie crezu că a plecat de tot și i se păru, în chip cu totul ciudat, că putea răsufla ușurată, dar, în același timp, îi părea și rău. Apoi, deodată, apărui iar. Sosi, în aparență, pe neașteptate, explicându-i doamnei Bracebridge că interese de afaceri necesitau din nou prezența sa la Cleveland. În timp ce vorbea, o privea pătrunzător pe Jennie, și ea simți că prezența lui acolo ar putea să fie, cât de cât, și în legătură cu persoana ei.

În cursul celei de a doua vizite, avu prilejul să-l vadă în mai multe împrejurări: la micul dejun, pe care uneori i-l servea ea, la cină, când, privind din salon sau din camera de zi, putea să vadă musafirii așezați la masă, și în diferite alte ocazii, când intra în budoarul doamnei Bracebridge, ca să discute anumite chestiuni. Cei doi erau foarte buni prieteni.

— De ce nu te potolești, Lester, de ce nu te însori? o auzi Jennie pe stăpâna ei întrebându-l a doua zi după sosire. Știi că ar fi vremea.

— Știu, dar n-am chef de așa ceva, răspunse el. Mai vreau să-mi fac puțin de cap.

— Lasă că știu eu cum te distrezi. Ar putea să-ți fie rușine. Tatăl tău e necăjit de-a binelea din pricina ta!

Lester râse amuzat.

— Tata nu-și face cine știe ce griji din pricina mea. Principala lui grijă sunt afacerile.

Jennie îl privi curioasă. Nu-și dădea nici ea seama de ceea ce gândea, dar era atrasă de omul acesta. Dacă ar fi bănuț în ce fel, ar fi fugit de el imediat. De astă-dată el o privea mai insistent, i se adresa ca din întâmplare, începea cu ea un dialog scurt, fascinant. Jennie nu putea să nu-i răspundă – îi plăcea.

Într-o zi dădu peste ea în holul de la etajul doi, unde căuta niște lenjerie într-un dulap. Erau singuri, doamna Bracebridge ieșise după niște cumpărături, iar restul personalului de serviciu se afla la subsol. Procedă operativ. Deschise discuția pe un ton autoritar, fără șovăire.

— Vreau să-ți vorbesc, spuse el. Unde stai?

— Eu... eu... se bâlbâi Jennie și păli. Stau în Lorrie Street.

— La ce număr?

Jennie simți că-i stă inima-n loc și începu să tremure.

— Treisprezece-paisprezece, răspunse ea mecanic.

Își aținti privirea hotărâtă a ochilor săi căprui în albastrul potolit al ochilor ei mari. Schimbară între ei o privire scăpărătoare, hipnotică, insistentă și plină de înțelesuri.

— Îmi aparții, îi spuse. Te-am căutat. Când pot să te văd?

— Oh, nu trebuie... și-și duse intimidată mâna în dreptul buzelor. Nu pot să vă văd. Eu... eu...

— Oh, nu trebuie! Crezi că nu? Uite-aici. O apucă de braț și o trase, ușurel, aproape de el. Noi amândoi, trebuie să ne înțelegem unul pe altul, și chiar din clipa asta. Îmi plăci. Eu îți plac? Răspunde!

Îl privi cu ochii ei mari, plini de uimire, de teamă și de o groază care creștea fără încetare.

— Nu știi, gâfâi ea cu buzele uscate.

— Nu știi?

Ochii lui o fixau sălbatic.

— Nu știi.

— Uită-te la mine.

— Da.

O trase repede spre el.

— O să vorbim mai târziu, spuse Lester și, cu un gest posesiv, își lipi buzele de ale ei.

Jennie era înspăimântată, năucită, ca o pasăre prinsă în ghearele pisicii, și totuși simțea că omul acesta o atrăgea, iar chemarea, insistentă și de o importanță vitală, avea o forță extraordinară.

Îi dădu drumul, râzând scurt.

— Asta nu o să se mai repete aici, dar ține minte: îmi aparții, spuse el; apoi se întoarse și străbătu impasibil holul.

Cuprinsă de o spaimă nebună, Jennie alergă în camera stăpânei și închise ușa cu cheia.

17

Impresia pe care această întâlnire neașteptată o produse asupra lui Jennie fu atât de puternică, încât îi trebuiă ore întregi ca să-și revină. La început nu înțelegea bine ceea ce se întâmplase de fapt. Lucrul acesta uimitor se petrecuse așa, din senin. Cedase unui alt bărbat. „De ce? De ce?” se întreba întruna. Și, totuși, conștiința ei avea un răspuns la această întrebare. Deși propriile ei simțăminte nu-i erau clare, prin temperament ea îi aparținea lui, și el ei.

În iubire, ca și în luptă, există soartă. Acest bărbat puternic ca un urs, acest intelectual, fiul unui fabricant bogat, care, datorită situației lui materiale, făcea parte dintr-o lume infinit superioară aceleia a lui Jennie, era atras instinctual, chimic, și magnetic de o biată fată în casă. Era perechea lui, hărăzită de natură, deși nu-și dădea seama de acest lucru, singura femeie care răspundea într-un anumit fel celei mai arzătoare cerințe a firii sale. Lester Kane cunoscuse tot felul de femei – bogate și sărace, fete cu o educație aleasă, aparținând propriei sale clase, sau fiice ale clasei muncitoare – și totuși nu găsisese până atunci niciuna care să-i pară că întrunește calitățile unui ideal feminin: înțelegere, o judecată plină de încredință, tinerețe și frumusețe. Această întruchipare a femeii ideale îi stăruia neconținut în minte: atunci când ea avea să apară, va fi a lui. Ca să se căsătorească, Lester știa acest

lucru, ar trebui, poate, să-și găsească idealul în rândul egalilor săi. Dar ca să se bucure de o fericire vremelnică, ar putea lua această femeie de oriunde, întrucât căsătoria nu intra, firește, în discuție. Nu se gândea să ofere ceva serios unei fete în casă. Dar Jennie era altfel. Nu văzuse niciodată o servitoare care să fie aidoma cu ea: se purta ca o doamnă și era drăguță, fără să pară că știe acest lucru. De bună seamă, fata asta era o floare rară. De ce n-ar încerca să o culeagă?

Să fim dreptți cu Lester Kane, să-l înțelegem pe el și punctul lui de vedere. Nu orice spirit poate fi apreciat după cât cântărește un singur gest de nebunie; și nu orice personalitate poate fi judecată după puterea unei singure pasiuni. Trăim într-o epocă în care presiunea forțelor materiale este aproape irezistibilă; forțele spirituale sunt copleșite de acest șoc. Complicata și extraordinara dezvoltare a civilizației noastre materiale, multiplicitatea și varietatea formelor sociale, profunzimea, subtilitatea și rafinamentul impresiilor noastre imaginative, adunate, remultiplicate și difuzate prin intermediul unor agenți cum sunt calea ferată, expresul și poșta, telefonul, telegraful, ziarul și, pe scurt, întregul mecanism al relațiilor sociale, toate aceste elemente ale existenței se combină pentru a produce ceea ce s-ar putea denumi strălucirea unei imagini caleidoscopice, o fantasmagorie amețitoare și năucitoare a vieții, care uzează și zăpăcește intelectul și simțul moral. E un gen de oboseală intelectuală, datorită căreia vedem recrutându-se neîncetat victimele insomniei, melancoliei și dezaxării mintale. Creierul nostru modern nu pare încă apt să recepționeze, să sorteze și să înmagazineze vasta armată de fapte și impresii care i se oferă zilnic. Lumina albă a publicității este prea albă. Prea multe sunt lucrurile care ne apasă. S-ar părea că înțelepciunea infinitului se luptă ca să se instaleze în spirite mărginite, nu mai încăpătoare decât o ceașcă.

Lester Kane întruchipa produsul firesc al acestor condiții la care te adaptezi greu. Era, prin firea sa, un spirit înclinat spre observarea lumii. Spirit rebelaisian prin vigoare și tendințe, îl tulburau însă multiplicitatea lucrurilor, vastitatea panoramei pe care o oferă viața, strălucirea detaliilor, natura imaterială a formelor, incerta lor motivare. Născut catolic, nu mai credea în inspirația divină a catolicismului. Membru al celei mai înalte

clase sociale, încetase de a mai accepta ideea fetișistă care spune că există indivizi superiori prin naștere și rang social; deși fusese crescut în calitate de moștenitor al unei averi care-l pune la adăpost de griji și se presupunea că se va căsători cu o femeie de același rang cu el, nu era deloc sigur că va accepta căsătoria cu orice preț.

De bună seamă, starea conjugală este o instituție. Recunoscută de toată lumea. Asta e sigur. Dar ce înseamnă acest lucru? Întreaga națiune crede în instituția căsătoriei. Dar există și națiuni care cred în poligamie. Alte probleme îl tulburau, cum ar fi, de pildă, credința într-o singură divinitate sau spirit cârmuitor al universului, ori întrebarea: care este cel mai bun sistem de guvernământ – monarhic, republican sau aristocratic? Pe scurt, întreg ansamblul factorilor de natură materială, socială, și spirituală se afla sub bisturiul cu care opera mintal, iar disecția rămăsese doar pe jumătate terminată. Ideile sale despre viață nu se clarificaseră încă. Niciuna din ele, în afară de necesitatea de a fi cinstit, nu era definitiv stabilită. În toate celelalte probleme ezita, cerceta, tergiversa, lăsând în seama timpului și a forțelor ce se află în spatele fenomenelor universului răspunsul la întrebările care îl tulburau. Da, Lester Kane era produsul firesc al unei combinații de elemente de ordin religios, comercial și social, înrânduite de acea atmosferă atotpătrunzătoare de libertate, care acționează în viața națională a Americii și generează o libertate aproape nelimitată de gândire și acțiune. În vârstă de treizeci și șase de ani, spirit în aparență viguros, agresiv, dotat cu o personalitate puternică, era totuși, prin firea sa, un primitiv, peste care se așternuse poleiala agreabilă a educației și a mediului înconjurător. La fel ca sutele de mii de irlandezi care, în tinerețea tatălui său, munciseră la trasarea liniilor de cale ferată, săpaseră în mine, lucraseră cu târnăcopul și lopata în șanțuri și căraseră cărămidă și mortar pe nesfârșitul număr de șantiere ale Lumii Noi, era robust, viril, axiomatic și spiritual.

— Doriți să vin din nou aici la anul? îl întrebase el la vârsta de șaptesprezece ani pe părintele Ambrose, într-o zi când acest membru al tagmei ecleziastice era pe punctul de a-l pedepsi aspru pentru proasta lui purtare în școală.

Celălalt îl privise uimit.

— De asta va trebui să se ocupe tatăl tău, răspunse preotul.

— Nu tatăl meu nu se va ocupa de lucrul acesta, replicase Lester. Dacă mă atingeți cu biciul acela, o să hotărâsc singur. Nu fac nimic care să merite să fiu pedepsit și n-o să mai fiu bătut.

Din nefericire, cuvintele nu folosiră în acest caz, dar o zdravănă luptă corp la corp, irlandezo-americană, se dovedi utilă, biciul fu rupt și disciplina școlii încălcată atât de grav, încât Lester fu nevoit să-și facă bagajul și să plece. După aceea privise drept în ochii tatălui său și-i spusese că nu mai merge la școală.

— Sunt gata să mă lansez în afaceri și să lucrez, îl lămurise el. Mie o cultură umanistă nu mi-e de niciun folos. Primește-mă la birou, și cred că o să prind atât cât îmi trebuie ca să mă descurc.

Bătrânul Archibald Kane, minte pătrunzătoare, fire deschisă, un om care se bucura de o reputație comercială fără pată, admirase hotărârea fiului său și nu încercase să-l constrângă.

— Vino la birou, îi spuse, poate că o să se găsească o treabă pe măsura ta.

Lester intrase în afaceri la vârsta de optsprezece ani, și, lucrând conștiincios, se ridicase în stima tatălui său, până când ajunsese să fie oarecum emisarul său personal. Ori de câte ori trebuia să se încheie un contract, ori de câte ori trebuia luată o hotărâre importantă, sau oricând era nevoie ca un reprezentant al fabricii să plece într-un anumit loc pentru a perfecta o afacere, Lester era cel ales. Tatăl său avea în el o încredere fără margini, iar el dovedea atâta tact și sinceritate în îndeplinirea obligațiilor asumate, încât această încredere nu fusese niciodată zdruncinată.

„Afacerile sunt afaceri“, era vorba lui preferată, și însuși tonul cu care spunea acest lucru reflecta firea și personalitatea sa.

Existau în el pasiuni clocotitoare care răbufneau din când în când, în ciuda convingerii sale că și le putea stăpâni. Una dintre acestea era slăbiciunea pentru băuturile tari, despre care era pe deplin sigur că și-o putea înfrâna. Socotea că

nu bea decât foarte puțin și numai în societate, între prieteni; niciodată fără măsură. O altă slăbiciune se datora firii sale senzuale; dar și aici socotea că e stăpân pe sine. Când găsea de cuviință să întrețină relații întâmplătoare cu femeile, era totuși în stare să-și dea seama unde și în ce moment anume aceste legături devin periculoase. Dacă oamenii s-ar călăuzi numai după aspectul trecător, propriu tuturor acestor legături, ele n-ar mai duce la atâtea consecințe supărătoare. Într-un cuvânt, se lăuda că posedă o bună metodă care nu era nimic altceva decât acceptarea tacită a condițiilor sociale, așa cum sunt ele, acceptare moderată de o oarecare apreciere personală cu privire la ceea ce e just sau nejust în atitudinea individuală. Nu te frământa pentru nimic, nu fi bolnăvicios de sentimental; fii viguros și păstrează-ți intactă personalitatea, cam aceasta era teoria sa asupra vieții, și era mulțumit de ea, fiindcă o găsea bună.

Cât despre Jennie, la început, când se apropiase de ea, își propusese doar un scop pur egoist. Dar acum, după ce dovedise ce putere avea asupra ei ca bărbat și ea îi cedase – cel puțin în parte – începu să-și dea seama că Jennie nu era o fată obișnuită, jucăria unor ore trecătoare. În viața unor anumiți bărbați vine un timp când, fără să-și dea seama, încep să privească frumusețea și tinerețea femeii nu atât în raport cu idealul fericirii, cât mai degrabă în funcție de părerile îndeobște admise ale societății în mijlocul căreia trăiesc. „Trebuie?“, se întreabă ei, atunci când se gândesc la posibilitatea de a se căsători cu o fată. „Trebuie să fiu silit să înghit întregul cod social, să semnez un pact cu societatea, să garantez că voi fi abstinent și să ofer altuia un drept pe viață asupra tuturor afacerilor mele, deși știu prea bine că țin în brațe doar o ființă schimbătoare, așa cum sunt eu însumi, ale cărei dorințe pot ajunge să mă plictisească și să devină pentru mine o povară, pe măsură ce frumusețea ei și interesul pe care mi-l inspiră vor descrește.“ Aceștia sunt bărbații care, fiindcă nu doresc să înfrunte multiplele aspecte neprevăzute ale unei legături legitime, ajung să aprecieze avantajele unei legături care creează mai puține obligații, ale unei însoțiri cu caracter trecător. Ei caută să profite de fericirea pe care le-o oferă viața fără să plătească prețul acestei plăceri. Se gândesc că după un

timp ar putea stabili legături mai bine definite, cu un caracter convențional, tară ca nimeni să le reproșeze ceva și fără să-și schimbe întru totul modul lor de viață.

Lester Kane depășise perioada dragostei juvenile și știa acest lucru. Idealurile sale nu mai aveau inocența și puritatea din tinerețe. Dorea mângâierea pe care o oferă tovărășia unei femei, dar se simțea din ce în ce mai puțin înclinat să renunțe la libertatea sa personală pentru ca să o dobândească. Nu voia să suporte lanțuri convenționale, dacă era posibil să-și satisfacă dorințele inimii și ale firii sale, rămânând totuși liber și fără cătușe. De bună seamă, trebuia să-și găsească femeia potrivită, și în persoana lui Jennie credea că a descoperit-o. Îl atrăgea din toate punctele de vedere. Nu întâlnise niciodată o femeie care să-i semene întru totul. Căsătoria nu era numai imposibilă, dar nici măcar necesară. N-avea decât să spună: „Vino”, și ea trebuia să-l urmeze; era destinul ei.

Lester medita calm, la rece, asupra acestor lucruri. Pășea pe strada sărăcăcioasă unde locuia ea, privea căsuța modestă în care se adăpostea. Sărăcia, strâmtoarea și lipsa de perspectivă a lumii în care trăia îl impresionau. N-ar trebui oare să se poarte cu ea generos, cinstit, onorabil? Apoi revăzu brusc, cu ochii minții, minunata ei frumusețe, ceea ce-l făcu să gândească altfel. Nu, trebuie să fie a lui, chiar astăzi, dacă se poate, repede, cât se poate de repede. În această stare sufletească se întoarse la locuința doamnei Bracebridge după vizita sa în Lorrie Street.

18

Jennie trecea acum prin chinurile unei ființe care trebuie să rezolve o problemă complicată, cu aspecte multiple. Copilașul, taică-su, frații și surorile – în imaginația ei îi vedea pe toți cum se ridică și îi pun întrebări. Ce era pe cale să săvârșească? Era gata să alunece într-o altă legătură mizabilă, în afara legii? Ce va spune familiei ei despre acest om? N-o să vrea să se însoare cu ea dacă-i va afla trecutul, lucrul acesta era sigur. Nu se va căsători oricum cu ea; un om cu situația și rangul său în lume! Și totuși, stătea cu el de vorbă. Ce

să-i spună? Se gândi și se tot gândi până seara; hotărî mai întâi că trebuia să fugă, apoi, amintindu-și cu durere că-i mărturisise unde locuia, hotărî să-și adune tot curajul și să-l refuze, spunându-i că nu putea, că nu voia să aibă de-a face cu el. Această ultimă soluție părea destul de firească atunci când el nu se afla de față. Își va găsi de lucru într-un loc unde să n-o poată descoperi cu ușurință. Seara, în timp ce se îmbrăca pentru a se duce acasă, totul i se părea destul de simplu.

Agresivul ei iubit ajunsese și el la o concluzie în această chestiune. Din momentul când se despărțise de Jennie, gândise scurt și precis. Hotărâse că trebuia să acționeze imediat. S-ar putea ca ea să relateze lucrurile doamnei Bracebridge sau familiei ei, s-ar putea să plece din oraș. Lester voia să cunoască mai multe în legătură cu condițiile ei de viață, iar pentru asta nu exista decât o singură cale: să vorbească cu Jennie. Trebuia s-o convingă să vină și să locuiască la el.

Și îi va da ascultare, își spunea Lester. Doar îi mărturisise că-l plăcea. Acea notă de moliciune și lipsă de rezistență care îl atrăsese de la început părea să prezică o cucerire ușoară în cazul când ar fi dorit să-și încerce norocul. Se hotărî să facă oricum acest lucru, căci adevărul era că o dorea nebunește.

La cinci și jumătate se întoarse la locuința soților Bracebridge ca să vadă dacă Jennie mai era acolo. La șase găsi prilejul să-i spună fără să se observe:

— Te conduc la tine acasă. Mă aștepți la primul colț al străzii, da?

— Da, răspunse ea, copleșită de gândul că era silită să facă așa cum îi cerea el.

După aceea încercă să se convingă pe ea însăși că trebuia să-i vorbească, că trebuia să-i împărtășească în cele din urmă hotărârea ei de a nu-l mai vedea, iar prilejul care i se oferea acum era la fel de bine-venit ca oricare altul. La șase și jumătate Lester ieși din casă sub pretext că fixase o întâlnire de care între timp uitase, și la câteva minute după ora șapte o aștepta într-o trăsură închisă, în apropierea locului stabilit. Era calm, încrezător în ceea ce privește rezultatul și, lucru ciudat, sub aparenta sa fermitate și indiferență, se simțea încântat.

Avea impresia că prin aer plutea un parfum înmiresmat, dulce, reconfortant, îmbătător.

La opt și câteva minute o văzu venind. Lampa cu gaz lumina slab, dar îndeajuns de bine pentru ca ochii lui s-o recunoască. Un val de afecțiune îl cuprinse, căci făptura ei îl atrăgea nepus de mult.

În timp ce Jennie se apropia de colț, ieși din trăsură și începu să-i vorbească.

— Vino, îi spuse, urcă-te cu mine în trăsură. Te conduc acasă.

— Nu, răspunse ea, cred că n-ar trebui.

— Vino cu mine. Te conduc. Așa putem sta mai bine de vorbă.

Din nou acel aer posesiv, acea putere de constrângere care emana din persoana lui. Ea cedă, simțind tot timpul că făcea ce nu se cuvenea să facă.

— Du-ne undeva, oriunde vrei, pentru câțva timp! îi strigă Lester vizitiului.

Iar când o văzu așezată lângă el, începu imediat:

— Ascultă-mă, Jennie. Te doresc! Spune-mi ceva despre tine.

— Trebuie să vă vorbesc, răspunse ea, străduindu-se, să se apere mai departe, așa cum făcuse de la început.

— Despre ce? întrebă Lester, încercând să citească pe fața ei în semiobscuritate.

— Nu pot să merg mai departe, murmură ea agitată. Nu pot să mă port astfel.

— Nu poți? De ce?

— Nu trebuia să fac ce am făcut azi-dimineață, n-ar trebui să vă mai văd. Așa e, nu trebuie.

— Nu trebuie să faci ce-ai făcut azi-dimineață?! remarcă el pe un ton contradictoriu, cuvintele ei. Eu am făcut-o.

Îi luă mâna.

— Nu mă cunoști, dar mie îmi placi. Sunt nebun după tine, asta-i! Îmi aparții. Și acum, ascultă! O să fii a mea. Vii la mine?

— Nu, nu, nu! repetă ea cu o voce chinuită. Nu pot să fac așa ceva, *mister Kane*. Vă rog să mă ascultați. Nu e posibil! Nu știți. Oh, nu știți! Nu pot să fac ce vreți dumneavoastră. Nu vreau! Nici dac-aș vrea, n-aș putea. Nu cunoașteți situația.

Dar nu vreau să fac o greșeală. Nu trebuie! Nu pot! Nu vreau! O, nu! Nu! Vă rog, lăsați-mă să mă duc acasă.

Lester ascultă înțelegător, ba chiar cu oarecare milă, aceste cuvinte care izbucneau din tulburarea și zbulciumul ei înfrigurat.

— Ce înțelegi prin „nu pot”? întrebă el curios.

— Nu pot să vă spun. Vă rog să nu mă întrebați. Nu trebuie să știți. Dar nu trebuie să vă mai văd. N-o să iasă nimic bun din asta.

— Dar îți plac, răspunse el.

— Da, da. E adevărat. N-am ce-i face. Dar nu trebuie să vă mai apropiați de mine. Vă rog.

Lester reflectă asupra frazei cu gravitatea unui judecător. Știa că fata asta îl plăcea, ba chiar îl iubea, în ciuda faptului că se văzuseră atât de puțin. Iar el era atras de ea, poate nu în mod irezistibil, dar cu o forță extraordinară. Ce o împiedica să fie a lui, mai ales că și ea dorea acest lucru? Era curios.

— Ascultă, Jennie, răspunse Lester. Te-am auzit și nu pricep ce înseamnă „nu pot”, de vreme ce o dorești. Spui că-ți plac. De ce nu poți veni cu mine? Ești femeia care-mi place. O s-o ducem foarte bine împreună. Temperamentul tău mi se potrivește. Mi-ar plăcea să te am cu mine. Ce te face să spui că nu poți veni?

— Nu pot! Nu pot! Nu vreau! Nu trebuie! Vă rog să nu-mi mai puneți întrebări. Nu știți despre ce e vorba. Nu pot să vă spun de ce.

Se gândea la fetiță.

Lester avea un puternic simț al dreptății și corectitudinii. Mai presus de orice, dorea să se poarte cu oamenii așa cum se cuvine. În cazul de față, intenționa să se poarte afectuos și înțelegător; și, totuși, trebuia s-o cucerească. Frământa în minte această chestiune.

— Ascultă-mă, spuse el în cele din urmă, în timp ce-i ținea mai departe mâna într-a lui. Poate că nu vreau să treci imediat la fapte. Vreau să te mai gândești. Dar îmi aparții. Spui că ții la mine. Ai recunoscut acest lucru azi-dimineață. Știu că e adevărat. Atunci de ce mi te împotrivești? Îmi placi și pot face

multe pentru tine. Așadar, de ce n-am fi buni prieteni? Despre toate celelalte putem vorbi mai târziu.

— Dar nu trebuie să fac nimic rău, insistă ea. Nu vreau. Vă rog să nu vă mai apropiați de mine. Nu pot să fac ce-mi cereți.

— Uită-te la mine, reluă el. Nu crezi ceea ce spui. De ce-ai spus că-ți plac? Te-ai răzgândit? Uită-te la mine.

Jennie privea în jos.

— Nu-i adevărat, nu-i așa?

— O, nu, nu, nu! izbucni ea cu o voce care era aproape un suspin, mânată de o forță care o depășea.

— Atunci de ce te încăpățânezi? Te iubesc! Sunt nebun după tine, ți-o spun. Pentru tine m-am întors de data asta. Voiam să te mai văd.

— Da? întrebă ea surprinsă.

— Da, asta e. Și m-aș fi întors de-o sută de ori dacă ar fi fost nevoie. Ți spun că sunt nebun după tine. Trebuie să fii a mea. Și acum spune: vii cu mine?

— Nu, nu, nu! se apără ea. Nu pot. Trebuie să lucrez. Vreau să muncesc. Nu vreau să fac un pas greșit. Vă rog să mă lăsați să plec. Trebuie cu adevărat. Nu pot să fac ceea ce-mi cereți.

— Spune-mi, Jennie, o întrebă el schimbând vorba, cu ce se ocupă tatăl tău?

— E sticlar.

— Aici, la Cleveland?

— Nu, lucrează la Youngstown.

— Mama trăiește?

— Da, *sir*.

Lester zâmbi auzind cuvântul *sir*.

— Nu-mi mai spune „*sir*”, iubito, îi ceru el în felul său categoric. Și nu mai repeta întruna „*mister Kane*”. Pentru tine nu mai sunt „*mister*”. Mie îmi aparții, fetițo, mie.

Și o prinse strâns în brațe.

— Vă rog, nu, *mister Kane*... Îl imploră ea. O, vă rog, nu! Nu pot! Nu pot! Nu trebuie.

Dar el îi pecetlui buzele cu un sărut.

— Ascultă-mă, Jennie, repetă Lester, folosind expresia lui favorită. Îmi aparții, ți-o spun. Clipă de clipă îmi placi din ce în

ce mai mult. N-am avut norocul să te fi cunoscut mai înainte. N-am de gând să renunț la tine. Până la urmă trebuie să vii și să stai cu mine. Și nu vreau să mai muncești ca fată în casă. Nu poți rămâne multă vreme în această slujbă. O să te duc în altă parte. Și o să-ți las niște bani, m-ascuți? Trebuie să-i iei.

— Nu, nu, nu! N-o să-i iau.

— Ba da. O să-i iei. Dă-i mamei tale. Nu încerc să te cum-păr. Știu la ce te gândești, dar nu-i așa. Vreau să-i ajut pe-ai tăi. Știu unde locuiești. Am văzut astăzi. Câți sunteți în casă?

— Șase, răspunse ea cu glas pierdut.

„Familie de oameni săraci“, își spuse el.

— Ei bine, ține asta, insistă Lester, scoțând un portofel din buzunarul hainei. Ne revedem în curând. Nu-i nicio scăpare, iubito.

— Nu, nu! protestă ea. Nu vreau! N-am nevoie! Nu, nu trebuie să-mi cereți așa ceva!

Lester continua să insiste, dar ea se dovedea neclintită în hotărârea ei și în cele din urmă își luă înapoi banii.

— Un lucru e sigur, Jennie: n-o să-mi scapi, spuse el grav. În cele din urmă va trebui să vii la mine. Nu-ți dai seama de acest lucru? Propria ta purtare o dovedește. N-o să te las în pace.

— O, dacă ați ști ce necazuri îmi pricinuiți!

— Nu-ți pricinuiesc necazuri, nu-i așa? întrebă el. Sigur că nu.

— Ba da. N-o să pot niciodată să fac ceea ce-mi cereți dumneavoastră.

— Ba da! Ba da! exclamă el înfocat, căci gândul că prada ar putea să-i scape făcea ca pasiunea lui să devină și mai arzătoare. Ai să vii la mine!

Și o trase înspre el, în ciuda împotrivirii ei.

— Așa, spuse Lester când, după scurta rezistență pe care-o întâmpinase, acea atracție misterioasă dintre ei se făcu din nou simțită și ea se destinse.

Jennie avea ochii plini de lacrimi, dar el nu le observă.

— Nu vezi? Și eu îți plac.

— Nu pot, suspină ea.

Durerea ei vădită îl mișcă.

— Nu cumva plângi, copilă ce ești? Așa-i că nu?

Nu primi niciun răspuns.

— Îmi pare rău. N-o să-ți mai spun nimic astă-seară. Am ajuns aproape la tine acasă. Măine plec din oraș, dar o să te revăd. Da, o să te revăd, iubito. Nu pot să renunț la tine. O să fac tot ce e cu putință ca să-ți ușurez situația, dar nu pot proceda altfel. Mă ascuți?

Jennie dădu din cap.

— Aici trebuie să cobori, spuse el, în timp ce trăsura se apropia de colț.

După perdelele din căsuța familiei Gerhardt se vedea strălucind flacăra lămpii aprinse odată cu înserarea.

— La revedere, adăugă Lester, în timp ce Jennie cobora din trăsură.

— La revedere, murmură ea.

— Nu uita, acesta e doar începutul.

— O, nu, nu! se rugă ea.

O urmări cu privirea, în timp ce se îndepărta.

— Ce frumusețe! exclamă el.

Jennie intră în casă obosită, abătută, rușinată. Ce făcuse? Se compromisese definitiv. El avea să se întoarcă. Și îi oferi-se bani. Din tot ce se petrecuse, acesta era lucrul cel mai rău.

19

Deși ultimul cuvânt nu fusese spus, această întrevvedere, atât de pasionată, nu le lăsă nicio îndoială atât lui Jennie, cât și lui Lester Kane: era sigur că ea nu însemna un sfârșit. Kane se simțea profund fermecat. Ce fată încântătoare! Mai delicioasă decât și-ar fi închipuit. Ezităările ei, protestele ei repetate, acel blând: „Nu, nu, nu!” îl mișcau ca o muzică. Fără îndoială că această fată era potrivită pentru el și va fi a lui. Era prea dulce ca s-o piardă. Ce-i păsa de ceea ce va spune familia sau lumea?

Era curios, dar Lester știa aproape sigur că, după o vreme, Jennie îi va aparține și trupește, așa cum îi dăruise inima. N-ar fi putut spune anume de ce. Ființa ei avea ceva, o feminitate caldă, o expresie neprefăcută a feței, care lăsa să

se întrevadă o senzualitate cu totul străină de aspra, brutală imoralitate. Era genul de femeie făcută pentru un anumit bărbat – un singur bărbat. Pentru ea, legătura dintre femeie și bărbat era învăluită în iubire, în tandrețe, în dorința de-a servi bărbatului. Când acel bărbat unic avea să apară, îl va iubi și îi va aparține cu totul. Așa o vedea Lester pe Jennie, și ea va fi a lui, fiindcă el era acel unic bărbat.

Cât despre Jennie, această legătură o făcea să prevadă multe complicații, chiar un eventual dezastru. Dacă se ținea de ea, de bună seamă că el va afla totul. Nu-i spusese nimic despre Brander, căci nutrea încă în mod vag iluzia că ar putea scăpa. Dar în clipa când se despărți de el, știa că Lester se va întoarce, în ciuda propriilor ei simțăminte, știa că ea însăși dorește ca lucrul acesta să se întâmple. Și, totuși, mai știa că nu trebuia să-i cedeze, că trebuia să-și ducă mai departe viața ei plină de nevoi și lipsită de orizont. Era pedeapsa pentru greșeala ei. Avea să doarmă după cum își așternuse.

Casa familiei Kane din Cincinnati, unde Lester se întoarce după ce se despărțise de Jennie, era o clădire impunătoare, care alcătuia un bizar contrast cu aceea în care locuiau membrii familiei Gerhardt. Era o casă întinsă pe-o mare suprafață, o clădire cu etaj, în stilul castelelor franceze, dar din cărămidă roșie și gresie. Se înălța printre flori și copaci în mijlocul unui teren care aducea a parc, iar până și pietrele din care era clădită sugerau o splendidă demnitate și un lux rafinat. Bătrânul Archibald Kane, tatăl, adunase o avere imensă nu prin acaparare rapace și intimidarea adversarului sau prin mijloace incorecte, ci prin înțelegerea unei nevoi arzătoare și efortul de a satisface această necesitate. Încă din tinerețe își dăduse seama că America era o țară în plină dezvoltare. Cererea de vehicule – boghiuri, vagoane de pasageri, căruțe – era în creștere și știa că cineva trebuia să le furnizeze. Mica fabrică de mijloace de transport pe care o întemeiasă el se transformase într-o mare întreprindere; dădea produse excelente și le vindea cu un câștig bun. Conform teoriei sale, cei mai mulți oameni sunt onești; el era convins că în mintea lor oamenii doresc marfă lucrată cinstit, și dacă le oferi această marfă, ei cumpără de la tine și se întorc, cumpără iar și iar, până

când ajungi un om influent și bogat. Era un adept convins al măsurii. Toată viața, ca și acum, la bătrânețe, se bucurase de respectul și aprobarea tuturor celor care îl cunoscuseră. „Archibald Kane, spuneau concurenții săi, e un om remarcabil. Descurcăreț, dar cinstit. Un om mare.”

Acest om era tatăl a doi băieți și trei fete, toți sănătoși, toți frumoși și dotați cu o inteligență neobișnuită, dar niciunul dintre ei atât de generos și energic precum părintele lor, cel care avea parte de o inimă mare și viață îndelungată.

Robert, fiul cel mai vârstnic, în etate de patruzeci și cinci de ani, mâna dreaptă a tatălui în chestiuni financiare, avea în el ceva dur, tăios, care îl făcea apt pentru detaliile cam sordide ale vieții de afaceri. Era un bărbat de statură mijlocie, destul de slab, cu o frunte înaltă, ușor predispus la chelie, cu ochi strălucitori, de un albastru limpede, nas acvilin și o linie fermă a buzelor, drepte și subțiri. Un om care vorbea puțin, se urnea cam greu când pornea vreo acțiune și cumpănea adânc. În ierarhia afacerilor se situa imediat după tatăl său, în calitate de vicepreședinte al mării companii, care ocupa două cvartale întregi într-un cartier suburban al orașului. Un caracter de neclintit, un om de viitor, fapt de care tatăl său își dădea bine seama.

Lester, al doilea fiu, era favoritul tatălui. Fără să fie, în niciun caz, un tip de financiar ca Robert, avea, în schimb, o viziune mai cuprinzătoare asupra amănuntelor subtile care zac sub aparențele exterioare ale vieții. O fire mai domoală, mai umană, mai blândă în multe privințe. Și, lucru ciudat, bătrânul Archibald, îl admira și avea încredere în el. Știa că are mai multă putere de pătrundere. Poate că Robert era acela spre care bătrânul se îndrepta atunci când era vorba de o complicată problemă financiară, dar, ca fiu, Lester era cel pe care-l iubea mai mult.

Apoi veneau Amy, în vârstă de treizeci și doi de ani, căsătorită, frumoșică, mama unui singur copil – un băiat –, Imogene, în vârstă de douăzeci și opt de ani, de asemenea căsătorită, dar care până acum nu avea copii, și Louise, douăzeci și cinci de ani, necăsătorită, cea mai frumoasă dintre fete, dar totodată înzestrată cu o fire mai rece și un spirit critic mai ascuțit

decât acela al surorilor ei. Din întreaga familie, ea era aceea care dovedea cel mai mare zel pentru tot ce înseamnă distincție socială. Ținea mai dârz ca oricine la prestigiul numelui lor și ardea ca nimeni altul de dorința ca ai ei să-i lase în urmă pe toți ceilalți. Se simțea mândră la gândul că familia deținea în societate o poziție atât de strălucită și-și dădea aere de grandoare care pe Lester uneori îl făceau să zâmbească, iar alteleori îl supărau. O iubea – într-un anumit sens era sora lui favorită – dar se gândea că n-ar trebui să-și dea atâta importanță și să dăuneze astfel reputației de care se bucurau toți membrii familiei.

Doamna Kane, mama, era o femeie retrasă, distinsă, în vârstă de șaiszeci de ani, care, fiindcă-și croise împreună cu soțul ei un drum în viață plecând de la condiții vecine cu sărăcia, se sinchisea prea puțin de viața socială. Își iubea însă copiii și soțul și, în felul ei simplu, se simțea mândră de situația și realizările familiei. Ea însăși se mulțumea cu reflexul strălucirii lor. Era o femeie cumsecade, o soție și o mamă bună.

Lester sosi la Cincinnati seara, târziu, și se duse imediat acasă. La ușă îl întâmpină un bătrân servitor irlandez.

— O, *mister* Lester, începu el bucuros, îmi pare bine că v-ați întors. Să vă iau haina. Da, da, vremea e frumoasă! Da, da, familia e bine! Sora dumneavoastră, Amy, a plecat, adineauri cu băiatul. Mama dumneavoastră e sus, în camera dumneaei. Da, da!

Lester zâmbi binedispus și urcă scările, îndreptându-se spre camera mamei sale. În această încăpere, cu pereții vopșiți în alb și auriu și cu ferestre care dădeau spre partea de miazăzi și răsărit a grădinii, stătea doamna Kane, o femeie cu un aer supus, grațioasă, liniștită, cu un păr cenușiu, pieptănat îngrijit. Când ușa se deschise, își ridică privirea, puse jos cartea pe care o citea și se sculă să-l întâmpine.

— Ei, mamă, spuse el, în timp ce-o lua în brațe și o săruta, cum te mai simți?

— O, ca de obicei, Lester. Dar tu?

— Foarte bine. M-am văzut zilele acestea cu familia Bracebridge. A trebuit să mă opresc la Cleveland să-l văd pe Parsons. Toți m-au întrebat de tine.

— Ce face Minnie?

— E aceeași. Nu s-a schimbat deloc, după câte pot să-mi dau eu seama, îi place, ca întotdeauna, să primească musafiri.

— E o fată inteligentă, remarcă maică-sa, care și-o amintea pe doamna Bracebridge. Mi-a plăcut de când o știu. Are foarte mult bun-simț.

— Pot să-ți spun că în privința asta n-a pierdut nimic răspunse semnificativ Lester.

Doamna Kane zâmbi și începu să vorbească despre diferite întâmplări familiale. Soțul lui Imogene pleca la Saint Louis, cu o treabă oarecare. Soția lui Robert era bolnavă, răcise. Bătrânul Zwingle, paznicul de la fabrică, care fusese în serviciul domnului Kane timp de peste patruzeci de ani, murise. Soțul ei se ducea la înmormântare. Lester ascultă cuviincios, deși cam absorbit de gânduri. Pe când trecea prin hol, o întâlni pe Louise. „Elegantă”, acesta era cuvântul care i se potrivea. Purta o rochie de mătase neagră cu mărgele, foarte ajustată, iar la gât un colier de rubine sclipitoare, care contrasta plăcut cu tenul ei smead și părul negru. Avea ochi întunecați și pătrunzători.

— A, Lester! exclamă ea. Când te-ai întors? Fii atent cum mă săruți, ies în oraș și sunt gata aranjată, mi-am dat chiar și cu pudră pe nas. Ah, ursule ce ești!

Lester o apucase zdravăn și o săruta din toată inima. Îl împinse cu mâinile ei puternice.

— N-am stricat mare lucru, nu-i așa? spuse el. Poți să te mai dai o dată cu puful ăla al tău.

Și trecu în camera sa, ca să se îmbrace pentru masa de seară.

Schimbarea hainelor pentru masa de seară era un obicei pe care familia Kane îl adoptase în ultimii câțiva ani. Faptul de a primi oaspeți ajunsese atât de obișnuit, încât schimbarea hainelor devenea într-un fel necesară, iar Louise, îndeosebi, insista asupra acestei reguli. Astă-seară veneau Robert împreună cu un domn și o doamnă Burnett, vechi prieteni de-a tatălui și de-a mamei, și astfel cina avea să fie ceremonioasă. Lester știa că bătrânul Kane era pe undeva, prin casă, dar nu se deranjă să-l caute imediat. Se gândea la ultimele două zile

petrecute la Cleveland și se întrebă când avea s-o revadă pe Jennie.

20

Când coborî, după ce se îmbrăcase, Lester îl găsi pe tatăl său citind în bibliotecă.

— *Hello*, Lester! spuse bătrânul ridicându-și ochii de pe ziar și, privind peste marginea ochelarilor, îi întinse mîna. De unde vii? ...

— De la Cleveland, răspunse fiul, cu o puternică strângere de mînă și zîmbi.

— Robert îmi spunea că ai fost la New York.

— Da, am fost.

— Cum l-ai găsit pe vechiul meu prieten, Arnold.

— Neschimbat. Nu pare mai bătrîn.

— Îmi închipui, spuse Archibald Kane amabil, ca și când această apreciere constituia un compliment la adresa propriei sale ținute robuste. A fost un om cumpătat, e un bătrîn frumos.

Îl conduse în camera de zi, unde discutară despre afaceri și noutăți familiale pînă când sunetul pendulei din hol îi preveni pe oaspeții de la etaj că masa de seară era servită.

Lester se așeză confortabil în mijlocul splendorilor imensei sufragerii stil Louis Quinze¹. Îi plăcea atmosfera aceasta în care se simțea acasă – cu mama și tata, cu surorile și cu vechii prieteni ai familiei. Zîmbi deci, nespus de vesel.

Louise anunță că Leveringii organizează marți o reuniune cu dans, și-l întrebă dacă merge și el.

— Știi că nu dansez, răspunse el sec. De ce m-aș duce.

— Nu dansezi? Spune că nu vrei să dansezi. Începi să devii prea leneș ca să te mai miști. Dacă Robert acceptă să danseze din cînd în cînd, cred că ai putea și tu.

¹ Sufragerie în stilul caracteristic perioadei de domnie a regelui Ludovic al XV-lea al Franței (1715-1774). Mobilierul, alcătuit din numeroase piese, este ornamentat cu aplicații din baga sau bronz.

— Robert mă întrece în frivolitate, răspunse Lester într-o doară.

— Și în politețe, i-o întoarse Louise.

— Fie și-așa.

— Nu încerca să provoci un conflict, Louise, observă Robert, înțelept.

După cină se duseră în bibliotecă, și Robert discută puțin despre afaceri cu fratele său. Trebuiau revizuite unele contracte și voia să știe ce părere avea Lester în privința acesteia. Louise se ducea la o petrece și fu anunțată că o aștepta trăsura.

— Deci nu vii? întrebă ea cu o notă de protest în glas.

— Sunt prea obosit, răspunse Lester fără interes. Transmite-i scuze doamnei Knowles.

— Letty Pace m-a întrebat aseară ce mai faci, spuse Louise din prag.

— Amabil din partea ei. Îi sunt foarte îndatorat.

— E o fată simpatică, Lester, interveni tatăl, care stătea lângă focul aprins din cămin. Tare-aș vrea să te căsătorești cu ea și să-ți faci un rost. Ai avea în persoana ei o soție minunată.

— E fermecătoare, afirmă și doamna Kane.

— Ce-i asta, glumi Lester, o conspirație? Știți că nu sunt din cale-afară de priceput în afaceri conjugale.

— O știu chiar foarte bine, răspunse mama, pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios. Și mi-aș dori să fii.

Lester schimbă vorba. Într-adevăr, nu mai putea suporta asemenea aluzii! Între timp, în minte îi reapăru Jennie și acel foarte aparte: „Oh, nu, nu, nu!” al ei. Exista cineva care-l atrăgea. Acesta era genul de femeie care merita atenție. O ființă fără rafinamente, care nu e hrăpăreață, nu e supravegheată, nu se aține ca o capcană în calea bărbaților, ci o fetiță dulce-dulce ca o floare, căreia, după câte se părea nimeni nu-i purta de grijă.

În noaptea aceea, stând în camera lui, îi scrisese o scrisoare, pe care o dată cu o săptămână mai târziu, fiindcă nu voia să pară că arde de nerăbdare și fiindcă timp de cel puțin două săptămâni nu mai putea pleca din Cincinnati.

„Draga mea Jennie,

Deși a trecut o săptămână de când ne-am despărțit și nu ți-am scris nimic, nu te-am uitat, te rog să mă crezi. Ți-am făcut oare o impresie foarte proastă?! O să caut ca ea să devină mai bună, fiindcă te iubesc, fetiță mică ce ești, te iubesc cu adevărat. Pe masa din camera mea e o floare care-mi amintește de tine – e albă, frumoasă, delicată, seamănă aidoma cu persoana ta, a cărei imagine mă urmărește tot timpul. Pentru mine tu întruchipezi tot ce e frumos. De tine depinde să-mi presari drumul cu flori. Vreau să-ți spun că voi fi la Cleveland, pe data de 18 și aștept să te văd. Sosesc miercuri și aș vrea să mă aștepți în salonul pentru doamne de la «Dornton», vineri la prânz. Vrei să vii? Putem lua masa împreună. Vezi, îți respect dorința de a nu veni la tine acasă (și n-o să vin, cu o condiție). Aceste despărțiri pun în primejdie o bună prietenie. Răspunde-mi că vii. Mă bizui pe generozitatea ta. Dar de astă-dată un «nu» nu constituie pentru mine un răspuns.

Cu toată afecțiunea pe care ți-o port,

Lester Kane“

Închise scrisoarea și-i scrisese adresa. „E o fată remarcabilă, în felul ei, își spuse el. Este, într-adevăr“

21

Această scrisoare, care sosea la capătul unei săptămâni de tăcere și după ce avusese prilejul să se gândească la cele întâmplate, produse asupra lui Jennie o impresie deosebită. Care era voința ei? Ce ar trebui să facă? Și care erau adevăratele ei sentimente pentru omul acesta? Dorea cu toată sinceritatea să răspundă la această scrisoare? Și dacă ar răspunde, ce trebuia să spună? Până acum, toate actele ei, chiar atunci, la Columbus, când căutase să se sacrifice pentru Bass, aparent nu țineau seama de nimeni altcineva decât de ea însăși. De astă-dată se părea că există alții de care trebuia să țină seama, familia ei și, în primul rând, copilul. Micuța Vesta avea acum optsprezece luni; era un copil interesant: ochii mari, albaștri, și părul de culoare deschisă promiteau o frumusețe care semăna îndeaproape cu aceea a mamei, iar gesturile ei indicau o minte limpede și inteligentă.

Doamna Gerhardt o îndrăgise foarte mult. Gerhardt își deschidea atât de greu inima unor simțăminte firești, încât interesul pe care i-l trezea fetița abia se putea observa chiar și acum, dar era clar că o privea cu bunăvoință. Iar această schimbare în atitudinea tatălui ei îi trezise lui Jennie o dorință arzătoare de a se purta în așa fel încât să nu-i mai pricinuiască niciodată vreo supărare. Orice nou gest nesocotit ar însemna nu numai o josnică nerecunoștință față de tatăl ei, dar ar aduce prejudicii copilului. Viața ei fusese ratată, își zicea, dar cu Vesta era altceva; n-avea voie să facă nimic care să i-o strice. Se întreba dacă n-ar fi mai bine să-i scrie lui Lester și să-i explice totul. Îi mărturisise că nu vrea să facă un pas greșit ducând lucrurile mai departe. Ce-ar fi dacă i-ar spune că are un copil și l-ar ruga s-o lase în pace? I-ar da ascultare? Se îndoia. Dar dorea într-adevăr ca Lester să-i dea ascultare?

Nevoia de a mărturisi acest lucru o durea. O făcea să șovăie, să înceapă o scrisoare, în care încerca să explice, și apoi s-o rupă. În cele din urmă soarta interveni prin sosirea neașteptată acasă a tatălui ei, care fusese destul de grav rănit într-un accident la fabrica de sticlă din Youngstown unde lucra. Era într-o miercuri după-amiază, în a doua jumătate a lunii august, când veni o scrisoare de la Gerhardt. Dar în locul obișnuitului mesaj cu caracter patern, scris în germană și anunțând trimiterea celor cinci dolari expediați săptămânal familiei, găsi un scurt bilet, scris de un străin și explicând cum, cu o zi înainte, Gerhardt își arsese grav ambele mâini, când se răsturnase o oală cu sticlă topită. Scrisoarea adăuga că va sosi acasă a doua zi dimineață.

— Ce zici de asta? exclamă William și rămase cu gura deschisă.

— Săracul tata, spuse Veronica, cu ochii plini de lacrimi.

Doamna Gerhardt se așeză, își încrucișă mâinile în poală și-și priponi privirea în podea.

„Și-acum ce-i de făcut?” începu ea să se frământa.

Posibilitatea ca Gerhardt să fi rămas infirm pe viață de pe urma acestui accident făcea să se întrevadă un lung șir de greutateți pe care nu avea curajul să le privească în față.

Bass se întoarse la șase și jumătate, Jennie, la opt. Primul ascultă cele întâmplare cu o figură uluită.

— Ei drace! Ah, ce lovitură! Spune în scrisoare cât de grav e rănit?

— Nu, replică doamna Gerhardt.

— Dac-aș fi în locul dumitale, nu m-aș necăji. N-ajută la nimic. O să ne descurcăm într-un fel sau altul. În locul dumitale, nu m-aș omori atât.

Și adevărul era că nu-și făcea necazuri, pentru că firea lui era cu totul alta. Viața nu apăsa greu pe umerii lui. Mintea sa nu era destul de cuprinzătoare ca să pătrundă înțelesul faptelor și să chibzuiască asupra urmărilor.

— Știu, răspunse doamna Gerhardt, care se străduia să dea dovadă de tărie. Dar ce să fac? Și când te gândești că tocmai acum, când o scoteam binișor la capăt, pică și nenorocirea asta. Uneori îmi vine să cred că suntem blestemați. Mult ghinion am mai avut!

Când Jennie sosi acasă, maică-sa se întoarse fără voie spre ea: era singurul ei reazem.

— Ce s-a întâmplat, *ma*? întrebă Jennie, de îndată ce deschise ușa și văzu chipul mamei. De ce ai plâns?

Doamna Gerhardt o privi lung, apoi își ascunse pe jumătate fața.

— *Pa* și-a ars mâinile, interveni pe un ton grav Bass. Măine vine acasă.

Jennie se întoarse și-l fixă cu ochi mari.

— Și-a ars mâinile?!

— Da, spuse Bass.

— S-a răsturnat o oală cu sticlă topită...

Jennie privi spre maică-sa și ochii i se împăienjeniră de lacrimi. Fără să se gândească alergă spre ea și o îmbrățișă.

— Hai, nu mai plânge, *ma*, spuse, deși abia izbutea să se stăpânească ea însăși. Nu fi îngrijorată. Știu ce-nseamnă asta, dar o să ne descurcăm. Acum nu mai plânge.

Apoi propriile ei buze începură de tremure și se luptă îndelung până să-și adune curajul de care avea nevoie ca să privească în față acest nou dezastru.

Și, fără ca voința ei să fi contribuit cu ceva, un nou gând, subtil și insistent i se înfipse deodată în minte. Ce-ar spune de data asta despre propunerea lui Lester de a o ajuta? Ce-ar spune despre declarația lui de dragoste? Retrăia oarecum

trecutul — afecțiunea, personalitatea sa, dorința de a o ajuta, simpatia ce i-o arăta semănau atât de bine cu înțelegerea pe care Brander i-o dovedise atunci când Bass intrase la închisoare! Era oare condamnată să se sacrifice pentru a doua oară? Avea, într-adevăr vreo importanță? Oare viața ei nu era și așa o înfrângere? La toate astea se gândea în timp ce-o privea pe maică-sa, care stătea în fața ei tăcută, istovită și nefericită. Păcat, își spunea, că mama trebuie să sufere întotdeauna. Nu era oare o rușine că n-a putut să fie niciodată cu adevărat fericită?

— Nu te necăji atât, începu ea după un timp. Poate că *pa* n-are arsuri atât de grele cum ne închipuim. Spune în scrisoare că sosește mâine dimineată?

— Da, își reveni doamna Gerhardt.

Continuă să discute mai calm și treptat, pe măsură ce priviră problema în toate amănunțele ei, o oarecare pace mută coborî asupra casei.

— Cineva ar trebui să se ducă la gară ca să-l aștepte, îi spune Jennie lui Bass. Mă duc eu. Cred că doamna Bracebridge n-o să se supere.

— Nu, răspunse Bass mohorât. Nu trebuie să te duci tu. Mă duc eu.

Era acrit de această lovitură a sorții și nu se ferea să-și arate sentimentele; cu un aer melancolic se îndreptă spre camera sa și se închise înăuntru. Jennie și maică-sa culcară copiii, apoi se așezară în bucătărie, să mai stea de vorbă.

— Mă întreb, ce-o să se întâmple cu noi acum? încheie doamna Gerhardt, cu totul doborâtă de complicațiile financiare pe care le aducea cu sine această nouă lovitură.

Arăta atât de slabă și neajutorată, încât Jennie cu greu se putea stăpâni.

— Nu te amări, mamă dragă, o încurajă ea blând, în timp ce o hotărâre stranie își făcea loc în sufletul ei.

Lumea era mare. Unii făceau o risipă nesocotită de confort și bunăstare. Firește, soarta nu putea să-i apese atât de greu încât să-i strivească.

În timp ce stătea lângă maică-sa, Jennie părea că aude apropiindu-se cu pași înfricoșători viitorul plin de greutate.

— Ce crezi c-o să se întâmple acum cu noi? repetă doamna Gerhardt, care vedea prăbușită în fața ochilor ei imaginea de vis ce și-o făcuse despre acest cămin din Cleveland.

— Lasă, spuse Jennie, care judeca limpede și știa ce se poate face, totul se va aranja. Să nu ne mai frământăm atât. Trebuie să se ivească ceva. O să vedem noi ce.

Stând acolo, își dădu seama că soarta mutase pe umerii ei povara întregii catastrofe. Trebuia să se sacrifice. Nu exista altă cale.

Bass îl întâmpină pe tatăl său la gară a doua zi dimineață. Gerhardt era foarte palid și părea să fi suferit mult. Obrajii i se scofâlciseră și, privit din profil, chipul său osos părea destul de groaznic. Măinile îi erau complet acoperite de bandaje și întreaga lui înfățișare lăsa să se vadă o nefericire atât de adâncă, încât în drumul de la gară până acasă mulți trecători se opreau să-l privească.

— Fir-ar să fie, îi spuse el lui Bass, știu că am tras o arsură! La un moment dat am crezut că n-o să mai pot îndura chinurile. Dar le-am îndurat. Ce durere! Ei, fir-ar să fie, n-o să uit niciodată!

Povesti cum se întâmplase accidentul și mărturisi că nu știa dacă mâinile sale aveau să-i mai fie de vreun folos. Degetul mare de la mîna dreaptă și două degete de la stînga fuseseră arse până la os. Cele două degete erau amputate până la a doua falangă; degetul mare putea fi salvat, dar existau temeri că mâinile îi vor rămâne țepene.

— Ei, fir-ar să fie, continuă el, tocmai când aveam mai mult nevoie de bani! Prea de tot, prea de tot...

Când ajunseră acasă și soția deschise ușa, bătrânul sticlă, conștient de înțelegerea ei mută, izbucni în lacrimi. Doamna Gerhardt plângea și ea cu suspine. Până și Bass fu copleșit câteva clipe, dar își reveni numaidecât. Ceilalți copii plânseseră până când Bass îi liniști pe toți.

— Ei, hai, gata! le spune el, străduindu-se să-i încurajeze. La urma urmei, nu-i chiar atât de rău. O să te faci bine. Putem să ne descurcăm.

Cuvintele lui Bass avură darul să-i mângâie, și acum, când soțul ei se întorsese acasă, doamna Gerhardt își regăsi stăpânirea de sine. Deși mâinile îi erau bandajate, simplul fapt

că umbla pe picioare și nu avea alte răni îi alina durerea. Ar putea să-și revină și să-și folosească din nou mâinile, să fie din nou în stare să muncească, fie și ceva ușor. În orice caz. spera că așa va fi.

Când Jennie se întoarse în seara aceea, dori să se repeadă la taică-său și să-i pună la picioare comoara dragostei și a dorinței ei de a-i fi de folos, dar tremura de teamă să nu o întâmpine la fel de rece ca și până atunci.

Gerhardt era și el tulburat. Nu putuse să uite pe de-a-n-tregul rușinea pe care fiică-sa i-o adusese. Deși dorea să se poarte blând, în sufletul său nimic nu era încă limpezit, astfel încât nu prea știa ce să spună sau să facă.

— Papa, spuse Jennie, apropiindu-se timidă.

Gerhardt părea încurcat și se strădui să-i vorbească firesc, dar nu izbuti. Gândul că a rămas infirm, necazurile fiică-sii și ecoul pe care afecțiunea ei i-l trezea în inimă îl doborâra; se lăsă în voia unor imbolduri de neînfrânt și, pradă disperării, izbucni din nou în plâns.

— Iartă-mă, papa se rugă ea; sunt atât de amărâtă! O, tare sunt amărâtă.

Gerhardt nu încercă să o privească, dar în vârtejul sentimentelor stârnite de această întâlnire socoti că poate ierta, și o iertă.

— M-am rugat, spuse el cu un glas sfârșit. Totul e în ordine.

Când își reveni, îi fu rușine de emoția lui, dar între el și fiică-sa se înfiripase o nouă legătură întemeiată pe dragoste și înțelegere. Din ziua aceea, cu toate că între ei exista mai departe o mare reținere, Gerhardt încercă să țină oarecum seama de ea, iar Jennie se strădui să-i arate dragostea firească a unei fiice, așa cum îi arătase pe vremuri.

Acum, când pacea domnea din nou în casă, erau alte griji și greutateți cărora trebuia să li se facă față. Cum aveau să o scoată la capăt cu cinci dolari mai puțin în bugetul săptămânal al familiei, la care se adăuga costul întreținerii lui Gerhardt? Bass ar fi putut aduce în casă mai mult din câștigul lui, dar nu înclina să facă lucrul acesta. Și astfel, din mica sumă de nouă dolari pe săptămână trebuiau să acopere, de bine, de rău, cheltuielile curente pentru chirie, hrană, cărbuni, ca să nu mai

vorbim despre alte cheltuieli neprevăzute, care de astă-dată ajunseseră să apese greu. Gerhardt trebuia să meargă zilnic la doctor, ca să-i panseze rănila. George avea nevoie de pantofi noi. Un spor de bani trebuia să vină de undeva, altminteri ar fi fost nevoiți să se roage iar ca să cumpere pe credit și ar fi cunoscut din nou chinuitoarea mizerie de altădată. Situația aceasta făcu să se cristalizeze în mintea lui Jennie hotărârea pe jumătate luată. Scrisoarea lui Lester rămăsese fără răspuns. Ziua hotărâtă se apropia. Să-i scrie? I-ar ajuta. Nu încercase oare s-o convingă să primească bani? În cele din urmă hotărî că era de datoria ei să se folosească de ajutorul care i se oferea. Se așeză și-i scrisese un bilet. Era de acord să-l întâlnească, așa cum îi ceruse el, dar să nu vină pe la ei pe-acasă. Puse scrisoarea la cutie și apoi cu neliniște, dar totodată arzând de nerăbdare, așteptă ziua fatală.

22

Vinerea fatală sosi, și Jennie stătea față în față cu această nouă și copleșitoare complicație survenită în modestul program al vieții ei. Nu exista într-adevăr o altă cale. Propria ei viață fusese o înfrângere. De ce ar mai continua lupta? Dacă ar putea să-i facă fericiți pe ai ei, dacă ar putea să-i dea Vestei o creștere aleasă, să ascundă adevărul cu privire la acea veche poveste din viața ei și s-o țină pe Vesta deoparte, atunci poate, poate... și de ce nu? Oameni bogați se mai căsătoriseră cu fete sărace și până atunci, iar Lester era foarte binevoitor și fără îndoială că o plăcea. La ora șapte se duse la doamna Bracebridge; la prânz se scuză, sub pretext că are de făcut ceva pentru maică-sa, și părăsi casa, îndreptându-se spre hotel.

Lester, care plecase din Cincinnati cu câteva zile mai devreme decât se așteptase, nu primise răspunsul ei și sosi la Cleveland într-o proastă dispoziție care-l făcea să se simtă certat cu toți și toate. Trăgea nădejde că la hotel s-ar putea să-l aștepte o scrisoare de la Jennie, dar nu găsi nimic. Nu era un om care se necăjea din orice, dar în seara aceea se simțea descumpănit și se îndreptă mohorât spre camera sa,

ca să se schimbe. După masa de seară încercă să-și uite dezamăgirea la un joc de biliard, în tovărășia unor prieteni de care nu se despărți până ce nu consumă o cantitate de stimulent alcoolic mult mai mare ca de obicei.

A doua zi dimineața se sculă cu o vagă dorință de a lăsa baltă toată povestea asta, dar pe măsură ce timpul trecea și ora întâlnirii se apropia, se gândi că ar fi înțelept să-i mai ofere o ultimă șansă. S-ar putea să vină. În consecință, cu cincisprezece minute înainte de ora fixată, coborî în salon. Fu nespus de încântat când o văzu că stătea pe un scaun și aștepta – ceea ce dovedea consimțământul ei. Se îndreptă spre ea grăbind pasul, cu un zâmbet satisfăcut și binedispus.

— Așadar, ai venit, în cele din urmă, îi spuse el, iar privirea ațintită asupra ei era aceea a unui om care a găsit un lucru de preț după ce-l socotise pierdut. De ce nu mi-ai scris? După felul în care m-ai neglijat, am crezut că te-ai hotărât să nu mai vii deloc.

— Am scris, răspunse ea.

— Unde?

— La adresa pe care mi-ai dat-o. Am scris acum trei zile.

— Asta explică totul. A sosit prea târziu. Ar fi trebuit să-mi scrii mai înainte. Cum ți-a mers?

— O, bine!..

— Nu prea se vede. Pari necăjită. Ce s-a întâmplat, Jennie? Presupun că nu s-a întâmplat nimic rău la tine acasă, nu-i așa?

Întrebarea fusese pusă întâmplător. Nici el n-ar fi putut spune de ce o întrebase acest lucru și, totuși, îi oferea lui Jennie prilejul de-a vorbi.

— Tatăl meu e bolnav...

— Ce-a pățit?

— Și-a ars mâinile la fabrică. Am avut necazuri foarte mari. Se pare că n-o să poată să se mai folosească de mâini.

Tăcu; pe față i se citea deznădejdea, iar Lester văzu limpede că trecea printr-o criză sufletească.

— Groaznic, într-adevăr groaznic! spuse el. Când s-a întâmplat?

— Acum vreo trei săptămâni.

— Îngrozitor! Vino, totuși, să mâncăm. Vreau să stau de vorbă cu tine. De când am plecat, am vrut să cunosc mai bine situația familiei tale.

O conduse în restaurant și alese o masă retrasă. Încercă să-i abată gândurile într-altă parte, cerându-i să alcătuiască meniul, dar Jennie era prea amărâtă și prea timidă pentru asta, iar Lester trebui să aleagă el însuși felurile de mâncare. Se întoarse spre ea și încercă s-o înveselească.

— Și-acum, Jennie, povestește-mi totul despre familia ta. Mi-ai spus câte ceva ultima oară, dar aș vrea să-mi mai lă-murești puțin lucrurile. Tatăl tău, spuneai, e suflător de sticlă. Acum n-o să mai poată lucra în meseria aceasta.

— Da.

— Câți copii sunteți?

— Șase.

— Tu ești cea mai mare?

— Nu, fratele meu Sebastian e cel mai mare. Are douăzeci și doi de ani.

— Și cu ce se ocupă?

— E salariat la o tutungerie.

— Știi cât câștigă?

— Cred că doisprezece dolari, răspunse ea.

— Și ceilalți copii?

— Martha și Veronica nu lucrează încă. Sunt prea mici. Fratele meu George lucrează la Wilson. E *cash-boy*.

— Și tu cât câștigi?

— Patru dolari.

Încetă de a-i mai pune întrebări, calculând în gând suma exactă din care-și duceau existența.

— Ce chirie plătești? continuă el.

— Doisprezece dolari.

— Câți ani are mama ta?

— Aproape cincizeci.

Lester învârtea o furculiță în mână; reflecta adânc.

— Am să-ți spun adevărul adevărat. Îmi închipuisem că e vorba de așa ceva, zise el. M-am gândit mult la tine. Acum știu totul. Există o singură soluție în problema ta, și nu e chiar atât de rea, cu condiția să ai încredere în vorbele mele.

Se opri, așteptând o întrebare, dar ea nu puse niciuna. Se gândea la propriile ei greutăți.

— Nu vrei să știi care e soluția?

— Ba da, răspunse Jennie pe negândite.

— Eu sunt soluția! replică Lester. Trebuie să-mi îngădui să te ajut. Am vrut să fac lucrul acesta încă de data trecută. Acum trebuie. Mă ascuți?

— Credeam că nu va fi nevoie, spuse ea simplu.

— Știu ce gândeai. Acum s-a terminat. O să am grijă de familia ta. Începând chiar din clipa asta, iar între timp o să mă gândesc la ce se mai poate face.

Și scoțându-și portofelul, luă din el câteva hârtii de zece și de douăzeci de dolari, în total două sute cincizeci.

— Aș vrea să iei banii aceștia. E numai începutul. O să fac în așa fel încât familia ta să nu ducă lipsuri de acum încolo. Dă-mi mâna.

— O, nu! exclamă ea. Nu atâția.

— Ba da. Nu discuta. Dă-mi mâna.

Întinse mâna, ca răspuns la chemarea din ochii săi, iar el îi îndoi degetele strângându-i-le ușurel peste teancul de bani.

— Vreau să ai acești bani, iubito. Te iubesc, fetiță mică ce ești. Nu vreau să te văd suferind nici pe tine, nici pe vreunul dintre ai tăi.

În ochii ei se citea o recunoștință mută; își mușcă buza.

— Nu știu cum să vă mulțumesc.

— Nu-i nevoie, răspunse el. Eu ar trebui să-ți mulțumesc, te rog să mă crezi.

Lester tăcu și o privi, vrăjit de chipul ei frumos. Jennie își ațintea privirea asupra mesei, întrebându-se ce avea să se mai întâmple.

— Ce-ai zice dacă ți-ai părăsi slujba și ai rămâne acasă? întrebă el. Ai fi astfel liberă în timpul zilei.

— N-aș putea, răspunse ea. Tata nu mi-ar îngădui. Știe că trebuie să lucrez.

— Asta-i adevărat. Dar câștigi atât de puțin pentru ceea ce faci, Doamne-Dumnezeule! Patru dolari pe săptămână. Aș fi bucuros să-ți ofer de cincizeci de ori mai mult, dacă aș ști că ai ce face cu acești bani.

Bătea distrat toba cu degetele pe fața de masă.

— N-aș putea, spuse Jennie. Nici cu aceștia nu prea știu ce să fac. Or să bănuiască. Trebuie să-i spun mamei.

După felul cum rosti aceste cuvinte, Lester deduse că între mamă și fiică exista o legătură întemeiată pe înțelegerea care îngăduie o asemenea confidență. Nu era în niciun caz o fire brutală, și gândul acesta îl mișcă. Ceea ce nu-l putea totuși abate de la scopul pe care îl urmărea.

— Nu rămâne de făcut decât un singur lucru, după cât îmi dau eu seama, continuă Lester cu blândețe. Nu ești făcută pentru munca la care te-ai angajat. Ești prea distinsă. Și eu nu sunt de acord. Lasă-ți slujba și vino cu mine la New York. O să am toată grija de tine. Te iubesc și te doresc. În ceea ce privește familia ta, nu trebuie să-ți mai faci griji. Poți să le oferi o casă frumoasă și să o mobilezi cum vrei. Nu ți-ar plăcea?

Lester tăcu, iar gândurile lui Jennie zburară spre maică-sa, mama ei dragă. Toată viața doamna Gerhardt vorbise numai despre un singur lucru – o casă frumoasă. Dacă ar avea o casă mai mare, cu mobilă bună și cu o curte plină de pomi, ce fericită s-ar simți! Într-o asemenea casă ar scăpa de grija chiriei, de necazurile pricinuite de lipsa de confort și mobila proastă, de mizeria tuturor neajunsurilor; ar fi nespus de fericită. Jennie șovăia asupra răspunsului, în timp ce ochiul lui pătrunzător îi urmărea gândurile și-și dădea seama de forța pe care o pusese în mișcare. Avusese o inspirație fericită – aceea de a sugera o locuință ca lumea pentru familia ei. Mai așteptă câteva minute, apoi spuse:

— Ei bine, nu vrei să mă lași să fac eu asta?

— Ar fi foarte frumos, dar nu se poate acum. Nu pot să plec de acasă. Papa ar vrea să știe unde plec. N-aș avea ce să-i spun.

— De ce nu i-ai spune că pleci la New York cu doamna Bracebridge, îi sugera el. N-ar avea nimeni nimic împotriva acestui lucru, nu-i așa?

— Nu, dacă nu descoperă adevărul, spuse ea cu ochii larg deschiși de uimire. Dar dacă află?

— Nu vor afla, răspunse el calm. Nu-i interesează pe ei ce face doamna Bracebridge. Există o mulțime de doamne care când pleacă într-o călătorie mai lungă își iau cu ele cameristele. De ce nu le-ai spune că ți s-a cerut să pleci, că trebuie să pleci, și după aceea chiar s-o faci?

— Credeți c-aș putea?

— Desigur. Ce e neobișnuit în asta?

Jennie reflectă un timp și i se păru că planul lui putea fi pus în aplicare. Apoi îl privi pe bărbatul din fața ei și-și dădu seama că legătura cu el însemna, poate, să devină din nou mamă. Tragedia de a aduce pe lume un nou copil... O, nu putea să mai treacă a doua oară prin ceea ce trecuse, cel puțin nu în aceleași condiții. Nu se putea hotărî să-i mărturisească existența Vestei, dar trebuia să-i spună că există o piedică de neînlăturat.

— Eu... rosti ea primul cuvânt al propoziției, și apoi se opri.

— Da, spuse el. Eu... ei, ce e?

— Eu... și se opri din nou.

Îi plăcea firea ei timidă, îi plăceau buzele ei dulci, șovăitoare.

— Ce-i, Jennie? o încurajă el. Ești delicioasă! Nu poți să-mi spui?

Mâna ei se odihnea pe masă. Lester întinse mâna sa brună, puternică, și i-o cuprinse.

— Nu-mi pot permite să am un copil, spuse ea în cele din urmă și-și lăsă ochii în jos.

Lester își aținti privirea asupra ei, și farmecul sincerității, pudoarea ei înnăscută ce se vădea în împrejurări atât de vi-trege, simplitatea și aerul firesc cu care recunoștea faptele esențiale ale vieții o făcură să crească în ochii săi ca niciodată până atunci.

— Ești o fată grozavă, Jennie! Ești minunată. Dar nu-ți face gânduri din pricina asta. Totul se poate aranja. Nu trebuie să ai un copil decât dacă-l dorești, iar eu nu vreau acest lucru.

Desluși întrebarea care se citea pe figura ei uimită, rușinată.

— Așa e, spuse el. Mă crezi, nu-i așa? Mă crezi că știu ce spun, nu?

— Da, bâigui ea.

— Sigur că da. Dar, oricum, am să te feresc de orice fel de necazuri. O să te duc în alt loc. Și în afară de asta, nu-mi doresc copii. În momentul de față o asemenea idee nu-mi surâde. Aș prefera să mai aștept. Dar nu-ți face probleme, n-o să fie vorba de copii.

— Da, spuse ea cu glas stins.

Pentru nimic în lume nu l-ar fi privit în ochi.

— Ascultă, Jennie, continuă el după un timp. Ții la mine nu-i așa? Îți închipui că aş sta aici și m-aş ruga de tine dacă nu mi-ai fi dragă? Sunt nebun după tine – acesta este adevărul adevărat. Pentru mine ești ca o băutură amețitoare. Vreau să mă urmezi. Și cât mai repede. Știu ce greutateți se ridică din pricina familiei, dar poți aranja lucrurile. Vino cu mine la New York. O să găsim mai târziu o soluție pentru familia ta. Am să mă văd cu ai tăi. O să le spunem că-ți fac curte, sau orice vei voi tu, numai vino cu mine.

— Nu chiar imediat, nu? întrebă ea surprinsă.

— Ba da. Măine dacă e posibil. Luni în mod sigur. Poți găsi ceva. Să zicem că doamna Bracebridge ți-a cerut să te pregătești cât mai repede; nimeni n-ar putea gândi nimic rău despre asta, așa-i că nu?

— Nu. recunosc eu încet.

— Atunci de ce nu acum?

— E atât de greu să pui la cale o înșelăciune, răspunse ea dusă pe gânduri.

— Știu, dar poți să vii. Ai să vii?

— Nu vreți să-mi mai dați puțin timp? se rugă ea. E un lucru atât de neașteptat, Mi-e frică.

— Nici măcar o zi, iubito, dacă se poate. Nu-ți dai seama ce. simt eu? Uită-te în ochii mei. Vrei?

— Da, răspunse ea tristă și, totuși fremătând de dragoste. O să vin.

23

Pregătirea acestei plecări atât de neașteptate nu fu de fapt atât de complicată cum păruse la început. Jennie își puse în gând să-i povestească maică-sii întregul adevăr; cât despre tatăl ei, nu trebuia să știe altceva decât că pleca împreună cu doamna Bracebridge. El ar fi putut să-i pună întrebări, să bănuiască ceva. Și totuși n-ar avea de ce să nu dea crezare spuselor ei. În acea după-amiază, înainte de a se întoarce acasă, se duse împreună cu Lester la un magazin universal, unde cumpărară un cufăr, o valiză, un costum și o pălărie de voiaj. Lester era foarte mândru de achiziția sa.

— Când ajungem la New York, am să-ți fac rost de lucruri ca lumea. Am să-ți dovedesc cât de bine poți să arăți, îi spuse el.

Puse să i se împacheteze în cutie toate cumpărăturile și ceru să-i fie trimise la hotel. Apoi aranjă în așa fel, încât Jennie să vină luni acolo și să se îmbrace pentru călătoria care începea în după-amiaza aceleiași zile.

Când se întoarse, doamna Gerhardt, care se afla în bucurie, o întâmpină în felul ei obișnuit, plin de afecțiune.

— Ai avut mult de lucru? pari obosită.

— Nu. Nu sunt obosită. Nu e vorba de asta. Nu mă simt bine.

— Ce s-a întâmplat?

— O, mamă, trebuie să-ți spun ceva.. Îmi vine atât de greu...

Tăcu, privind-o întrebător pe doamna Gerhardt, apoi își îndreptă ochii într-altă parte.

— Ce-i, ce s-a întâmplat? întrebă maică-sa neliniștită.

Trecuse prin atâtea nenorociri, încât era întotdeauna gata să se teamă de un nou necaz.

— Nu ți-ai pierdut slujba, nu-i așa?

— Nu, răspunse Jennie, străduindu-se să-și păstreze calmul, dar o să renunț la ea.

— Nu! exclamă mama. De ce?

— Plec la New York.

Doamna Gerhardt făcu ochii mari.

— De ce? Când te-ai hotărât să faci asta?

— Astăzi.

— Glumești!

— Ba nu, mamă. Ascultă. Am să-ți spun ceva. Știu cât suntem de săraci. Nu putem să ne descurcăm în niciun fel. Am găsit pe cineva care vrea să ne ajute. Spune că mă iubește și vrea să plec cu el la New York luni. M-am hotărât să plec.

— Oh, Jennie, exclamă maică-sa, nu se poate! Nu poți să faci una ca asta, după tot ce s-a întâmplat. Gândește-te la tata.

— M-am gândit la toate, continuă Jennie neabătută. E într-adevăr lucrul cel mai potrivit pentru mine. E un om bun. Are o sumedenie de bani. Vrea să plec cu el, și ce altceva aș

putea face? Când o să ne întoarcem, va închiria pentru noi o altă casă și ne va ajuta s-o scoatem la capăt. Nimeni n-o să mă mai ia de soție, știi bine. E o soluție ca oricare alta. Mă iubește. Și eu îl iubesc. De ce n-aș pleca?

— Știe de Vesta? întrebă prudent maică-sa.

— Nu, spuse Jennie, care se simțea vinovată. M-am gândit că e mai bine să nu-i spun. Nu-i nevoie s-o amestec și pe ea în toată povestea asta.

— Mă tem că-ți pui la cale alte necazuri, Jennie. Nu te gândești că într-o bună zi tot o să descopere?

— M-am gândit că ar putea fi ținută aici până când o să fie destul de mare ca să meargă la școală, sugeră Jennie. Atunci poate că o s-o trimit undeva.

— Poate să rămână aici, consimți maică-sa, dar nu crezi că ar fi mai bine să-i spui de pe acum? N-o să-și facă din pricina asta o părere proastă despre tine?

— Nu-i vorba de asta. E vorba de ea, spuse Jennie cu ardoare. Nu vreau să fie amestecată într-o asemenea treabă.

Doamna Gerhardt clătină din cap.

— Unde l-ai întâlnit?

— La doamna Bracebridge.

— Când s-a întâlnit?

— O, acum aproape două luni.

— Și n-ai spus niciodată nimic... protestă doamna Gerhardt cu un glas plin de reproș.

— N-am știut că ține în felul acesta la mine, se apără Jennie.

— De ce nu l-ai lăsat să vină întâi pe aici? Ar fi ușurat mult lucrurile. Tatăl tău tot o să afle că pleci.

— M-am gândit să-i spun că plec cu doamna Bracebridge. Papa nu poate avea nimic împotriva dacă plec cu ea.

— Nu, răspunse mama, gândindu-se adânc.

Se priviră una pe alta în tăcere. Cu imaginația ei bogată, doamna Gerhardt încercă să-și închipuie cum arăta acest nou și minunat personaj care intrase în viața lui Jennie. Era bogat; o dorea pe Jennie; avea de gând să le ofere o casă bună. Ce poveste!

— Și mi-a dat asta, adăugă Jennie, care, călăuzindu-se după intuiția ei, urmărise gândurile mamei.

Își descheie rochia la gât și scoase cei două sute cincizeci de dolari pe care-i puse în mâna doamnei Gerhardt. Mama făcu ochi mari. Banii aceștia o scăpau de toate necazurile — hrană, îmbrăcăminte, chirie, cărbuni — totul adunat într-un mic pachet de bancnote verzi și galbene. Dacă-n casă se aflau destui bani, Gerhardt nu mai trebuia să-și facă griji din pricina mâinilor sale arse; George, Martha și Veronica puteau avea haine ca lumea și vor fi fericiți; Jennie se putea îmbrăca mai bine, Vesta avea să aibă parte de educație în viitor.

— Crezi că se va căsători vreodată cu tine? întrebă mama în cele din urmă.

— Nu știu, s-ar putea; știu însă că mă iubește.

— Bine, spuse mama după o îndelungată tăcere. Dacă ai de gând să vorbești cu taică-tu, mai bine ai face-o chiar acum. O să i se pară ciudat, după cum și este.

Jennie își dădu seama că a câștigat. Maică-sa își dăduse consimțământul silită de împrejurări. Era tristă, dar n-avea de ales.

— O să te ajut să-i vorbești, încheie doamna Gerhardt, suspinând ușor.

Îi venea greu să spună o asemenea minciună, dar izbuti să ducă la capăt toată această stratagemă, cu un prefăcut sânge rece, ceea ce îndepărtă orice bănuială din mintea lui Gerhardt. Copiii fură înștiințați, la rândul lor, iar atunci când, după discuția la care luă parte întreaga familie, Jennie îi repetă tatălui ei minciuna, totul păru destul de firesc.

— Câl crezi că o să lipsești?

— Două sau trei luni.

— E o călătorie frumoasă. Am trecut prin New York în 1844. Era un oraș mic față de ceea ce e astăzi.

În taină, Gerhardt se bucura fiindcă Jennie avea acest pri-lej unic. Însemna că stăpâna ținea la ea.

Luni, Jennie își luă rămas-bun de la părinți, plecă devreme de-acasă și se îndreptă direct despre „Dornton“, unde o aștepta Lester.

— Ai venit! exclamă el vesel, când o întâmpină în salonul pentru doamne.

— Da, răspunse ea simplu.

— Îmi ești nepoată. Ți-am reținut o cameră lângă a mea, continuă el. Am să cer cheia, și te duci să te îmbraci. Când ești gata, trimit cufărul la gară. Trenul pleacă la unu.

Jennie se duse în camera ei să se îmbrace, pe când Lester nu-și mai găsea astâmpăr, citi, fumă și în cele din urmă îi bătu în ușă. I-o deschise; era gata îmbrăcată.

— Ești fermecătoare, spuse el zâmbind.

Jennie lăasă ochii în jos, căci se simțea speriată și năucită, toate eforturile de care fusese nevoie ca să plănuiască această plecare, să ticluiască minciuni, să se înarmeze cu nervi tari și să-și joace rolul până la capăt fuseseră pentru ea o încercare grea. Părea abătută și obosită.

— Nu regreti nimic, nu-i așa? o întrebă el, când își dădu seama de starea ei.

— Nu.

— Ei, haide, iubito! Nu trebuie să-ți faci gânduri. O să fie foarte bine.

O luă în brațe și o sărută, apoi traversară holul.

Era uimit văzând-o cât de bine arăta chiar și în aceste lucruri modeste – cele mai bune pe care le avusese ea vreodată.

Ajunseră la gară după un scurt drum cu trăsura. Locurile fuseseră rezervate dinainte, și Kane calculase exact timpul necesar pentru a ajunge la tren. Se așezară într-un compartiment de lux „Pullman“, iar Lester simți o vie satisfacție. Viața îi apărea în culori trandafirii. Jennie era lângă dânsul. Planul îi izbutise. Și s-ar putea că lucrurile să meargă întotdeauna astfel.

Trenul ieși din gară și în fața lor începură să se perinde largi întinderi de câmpie; Jennie le privea visătoare. Se vedeau păduri cu arbori desfrunziți, nesfârșite ogoare cafenii, muiate de ploile iernii, căsuțele joase ale fermierilor așezate în mijlocul unor petice de prerie, case care, cu acoperișurile lor joase, păreau că îmbrățișează pământul. Trenul trecu huriind pe lângă cătune cu căsuțe albe, galbene sau de culori închise, cu acoperișuri înnegrite de geruri și ploi. Jennie observă îndeosebi una care părea să-i amintească de vechiul cartier în care locuiseră la Columbus; își duse batista la ochi și începu să plângă în tăcere.

— Cred că nu plângi, nu-i așa Jennie? Întrebă Lester, ridicându-și brusc ochii de pe scrisoarea pe care o citea. Hai, hai, continuă el când o văzu că tremură ușor. Nu folosește la nimic. Trebuie să te stăpânești. N-o s-o scoți niciodată la capăt dacă ești atât de slabă.

Jennie nu răspunse, și Lester fu deosebit de mișcat de această durere mută în profunzimea ei.

— Nu plânge, adăugă el cu un glas mângâietor; totul o să fie perfect. Ți-am mai spus. Nu trebuie să te necăjești pentru nimic.

Jennie se strădui din răputeri să se liniștească și începu să-și șteargă ochii.

— Nu-i nevoie să te lași doborâtă în felul acesta, continuă el. Nu-ți face bine. Îmi dau seama ce simți fiindcă te despați de casă, dar lacrimile n-ajută la nimic. Nu înseamnă că te despați pentru totdeauna, o știi. Și apoi o să te întorci în curând. Ții la mine, nu-i așa, scumpa mea? Înseamnă ceva pentru tine?

— Da, spuse ea și izbuti să zâmbească.

Lester se întoarse la corespondența sa, și Jennie se cufundă în gândurile ei care se învâneau toate în jurul Vestei. O tulbura gândul că păstra această taină față de un om care-i era de pe acum foarte drag. Știa că ar trebui să-i vorbească lui Lester despre copil, dar se dădea îndărăt, înspăimântată de această obligație atât de apăsătoare. Poate că mai târziu o să-și găsească curajul să-i spună.

„O să trebuiască să-i spun ceva, gândi ea, conștientă de gravitatea acestei îndatoriri. Dacă n-o fac mai degrabă, dacă rămân împreună cu el și descoperă acest lucru, n-o să mi-o ierte niciodată. Ar putea să mă alunge, și atunci unde am să mă duc? Acum nu mai am casă. Ce-aș face cu Vesta?”

Se întoarse să-l privească, cuprinsă de o presimțire rea, dar nu văzu decât un bărbat impunător, iubitor de confort, care-și citea liniștit scrisoarea, cu obrazul rumen bine ras, un bărbat care se simțea minunat din creștet până-n tălpi, fără să aibă câtuși de puțin o înfățișare bățăioasă și semăna cu orice altceva în afară de răzbunătoarea Nemesis¹.

¹ Zeița răzbunării, în mitologia greacă.

— Ei, ți-ai spălat toate păcatele? întrebă el, binedispus.

Aluzia o făcu pe Jennie să zâmbească ușor. Acel strop de adevăr pe care-l conținea o făcea să aibă destul haz.

— Cred că da.

Lester schimbă vorba, în timp ce ea privea pe fereastră, urmărită de ideea că impulsul care-o îndemnase să-i dezvăluie adevărul se dovedise zadarnic. „O să trebuiască s-o fac, în curând“, își zise și se consolă cu gândul că nu va mai trece mult și va avea, de bună seamă, curajul necesar.

Sosirea la New York, a doua zi, îi puse lui Lester în față importanta problemă a locului unde trebuia să tragă. New Yorkul era un oraș foarte mare și nu exista pericolul de a întâlni cunoscuți, dar se gândi că era totuși prudent să nu ofere niciun prilej unor astfel de întâlniri. În consecință îi spuse vizitiului să-i conducă la unul dintre hotelurile unde puțini își puteau îngădui să plătească prețul apartamentelor; reținu aici un apartament și se instalară pentru două sau trei săptămâni.

Atmosfera în care Jennie se cufundase acum era atât de minunată, avea atâtea de văzut și de învățat, încât cu greu putea crede că se afla pe aceeași planetă pe care trăise până atunci. Kane nu iubea luxul vulgar. Obiectele de care se înconjura erau întotdeauna elegante și simple. Știa dintr-o ochire ceea ce-i lipsea lui Jennie și cumpăra pentru ea lucruri alese cu grijă și pricepere. Iar lui Jennie, ca oricărei femei, rochiile frumoase și toate nimicurile acelea drăguțe cu care el o copleșea atât de darnic îi trezeau o vie satisfacție. Să fie oare într-adevăr ea, Jennie Gerhardt, fiica spălătoresei? se întreba în timp ce privea cu ochi mari în oglindă chipul unei fete îmbrăcate în catifea albastră și cu dantelă galbenă, franțuzească, la gât și la mâneci. Picioarele acestea, în pantofi moi și eleganți, care costă zece dolari perechea, sunt oare ale ei, și mâinile acestea împodobite cu bijuterii scânteietoare sunt tot ale ei? Ce noroc nemaipomenit! Iar Lester îi făgăduise că mnaică-sa va avea partea ei din această soartă minunată. Și acest gând o făcu să lăcrimeze. Mama ei dragă, ah, cât o iubea!

Era o mare plăcere pentru Lester în acele zile să observe ce mai trebuia să facă pentru ca ea să arate într-adevăr demnă de el. Se dovedi foarte grijuliu în alegerea cumpărăturilor

și rezultatul îl uimi pe el însuși. În holuri, în restaurante și pe stradă, lumea se întorcea s-o privească pe Jennie.

— Omul acesta e împreună cu o femeie extraordinară! se auzea deseori în jurul lor.

În ciuda acestei schimbări de soartă, Jennie își păstră felul ei de-a vedea viața, înțelegerea viitorului și simțul măsării. Parcă simțea cum viața o încearcă, cum îi împrumută ceva care-i va fi luat înapoi într-o bună zi. În inima ei nu-și făcuse loc vanitatea și, observând-o, Lester își dădu seama de asta.

— Ești o femeie grozavă în felul tău, spuse el. Ai să ajungi cineva. Viața nu ți-a dat mare lucru până acum.

Se întreba cum ar putea justifica această nouă legătură în fața familiei sale dacă, din întâmplare ai săi ar fi ajuns să afle. În cazul când se hotăra să se stabilească la Chicago sau Saint Louis (la asta se gândea), ar putea oare să-și păstreze taina? Și dorea el acest lucru? Era aproape convins de sinceritatea și profunzimea dragostei sale.

Pe măsură ce data întoarcerii se apropia, Lester începu să-i dea sfaturi cu privire la felul în care trebuia să se comporte în viitor.

— Ar trebui să mă prezinți, într-un fel sau altul, tatălui tău, ca pe o cunoștință, spuse el. Asta ar ușura situația. Cred că vă voi face o vizită. Și atunci, dacă-i spui că te măriți cu mine, n-o să aibă nimic împotriva.

Jennie se gândi la Vesta și, în sinea ei, se cutremură. Dar poate că taică-su ar putea fi convins să nu dea lucrurile în vileag. Lester făcuse înțeleaptă propunere ca Jennie să păstreze hainele pe care le purtase la Cleveland și să le îmbrace când avea să ajungă din nou acasă.

— Celelalte bagaje nu sunt o problemă. O să am griă de ele până când găsim altceva.

Totul era foarte simplu și ușor. Lester era un maestru al strategiei. De când plecase în est, Jennie scrisese acasă aproape zilnic. Pusese în scrisori și mici bilete separate, destinate a fi citite numai de doamna Gerhardt. Într-unul din acestea o informa că Lester dorea să-i viziteze și o ruga insistent pe maică-sa să pregătească lucrurile, să-i spună tatălui ei că găsisse pe cineva căruia îi plăcea. Îi vorbi și despre Vesta, și

mama ei începu numaidecât să alcătuiască un plan pentru a-l face pe Gerhardt să stea liniștit. De astă-dată Jennie nu trebuia să întâmpine piedici. Trebuia să i se dea prilejul să-și îmbunătățească soarta. Fu întâmpinată cu mare bucurie la întoarcerea acasă. Firește, nu putea să se ducă din nou la slujbă, dar mama ei dădu lămuriri cum că doamna Bracebridge îi oferise lui Jennie o vacanță de câteva săptămâni ca să-și caute o slujbă mai bună, ceva de pe urma căreia să câștige mai mulți bani.

24

Indată ce problema familiei Gerhardt și a relațiilor acestei familii cu el fu oarecum rezolvată, Kane se întoarse la Cincinnati și la obligațiile sale de afaceri. Se interesă din toată inima de imensa fabrică ce se întindea pe o suprafață egală cu două cvartale la periferia orașului; conducerea și dezvoltarea ei constituiau pentru el o preocupare la fel de mare ca și pentru tatăl și fratele său. Îi plăcea să se considere un pilon al acestei mari industrii în plină dezvoltare. Când pe căile ferate zărea vagoane de marfă purtând marca „Întreprinderea industrială Kane-Cincinnati” sau când avea prilejul să vadă produse ale companiei expuse în vitrinele societăților care se ocupau cu vânzarea mijloacelor de transport în diferite orașe, simțea o mulțumire care îi încălzea sufletul. Nu era un lucru oarecare să fii cineva într-o întreprindere atât de bine consolidată, atât de cunoscută și care-și câștigase renumele prin mijloace atât de cinstite. Totul era foarte bine, dar acum Kane intrase într-o nouă fază a vieții sale personale – într-un cuvânt, exista Jennie. În timp ce călătorea spre orașul în care se afla căminul său, era conștient de faptul că-și crease o legătură care putea atrage după sine consecințe neplăcute. Îi era cam teamă de ceea ce avea să spună tatăl său; și în primul rând fratele său, Robert.

Robert era un caracter rece și convențional; un excelent om de afaceri; un bărbat ireproșabil atât în viața sa socială, cât și în cea particulară. Respecta cu strictețe ceea ce era legal, fără să se dovedească nici cordial, nici generos; de fapt era capabil să justifice în fața conștiinței sale orice manevră

doar în aparență corectă, sau care, în cel mai bun caz, putea fi considerată o necesitate. Cum judeca Robert, Lester nu știa, nu putea urmări ramificațiile complicate ale unei logici în stare să combine concepția necruțătoare a lumii de afaceri cu rigidele norme ale moralei, dar fratele său reușea într-o bună măsură să facă acest lucru. „Are o conștiință de prezbiterian scoțian, combinată cu intuiția asiatică a câștigului“, spusese odată despre el Lester, și aceste cuvinte îl caracterizau de minune. Totuși, nu-l putea clinti pe fratele său de pe poziția lui și nici să-l înfrunte. Căci Robert avea de partea sa opinia publică. În viața de toate zilele, Robert se menținea pe linia dictată de convenții și, poate, de unele subtilități prea mari, menite a justifica denaturarea lucrurilor.

În aparență, cei doi frați erau prieteni; în sinea lor însă, se simțeau foarte departe unul de altul. Lester, ca om, îi plăcea destul de mult lui Robert, dar n-avea încredere în judecata lui pe plan financiar; temperamente diferite, cei doi frați nu erau de acord în ceea ce privește comportarea în viață și în afaceri. În sinea sa, Lester nutrea dispreț pentru vânătoria perseverentă, la rece, a atotputernicului dolar în care se lansase fratele său. Robert era sigur că indiferența cu care fratele său trata totul era condamnabilă și că, mai devreme sau mai târziu, avea să-i aducă necazuri. În afaceri nu se certau des, căci nu prea aveau prilejul, deoarece bătrânul *gentleman* conducea încă treburile întreprinderii, dar existau unele divergențe minore, care se iveau neconținut, indicând direcția din care bătea vântul. Lester concepea afacerile în spiritul unor relații amicale, cu concesi, contacte personale și favoruri. Robert opta pentru o manieră forte, pentru reducerea prețului de cost al producției și pentru avantaje financiare de natură să sugrume concurența.

Bătrânul fabricant făcea tot ce putea ca să liniștească spiritele, dar prevedea un eventual conflict. Unul sau altul trebuia să părăsească întreprinderea, sau poate, amândoi. „Numai dacă voi doi, băieți, ați putea să vă împăcați“, avea el obiceiul să spună.

O altă problemă care-l frământa pe Lester era atitudinea tatălui său cu privire la căsătorie sau, pentru a spune lucrurilor pe nume, cu privire la căsătoria sa. Archibald Kane insista

neîncetat asupra faptului că Lester trebuia să se căsătorească și considera amânarea acestui act drept o greșeală serioasă. Toți ceilalți copii, cu excepția Louisei, contractaseră căsătorii solide. De ce nu făcea la fel și fiul favorit? Asta, era sigur, îi aducea prejudicii din punct de vedere moral, social și comercial.

— Lumea așteaptă acest lucru de la un om cu situația ta, argumenta tatăl său din când în când. Căsătoria întărește prestigiul și asigură o poziție socială solidă. Ar trebui să cauți o femeie potrivită și să-ți întemeiezi o familie. Ce-o să se aleagă de tine dacă ajungi la vârsta mea și n-o să ai copii, niciun cămin al tău?

— Ei bine, dacă-mi iese în cale femeia potrivită, cred că o să mă căsătoresc, răspundea Lester. Dar n-am întâlnit-o. Ce vrei să fac? Să iau pe cine-o fi?

— Nu, firește, nu pe cine-o fi. Dar există atâtea și atâtea femei cumsecade. Dacă încerci, poți găsi una, de asta nu mă îndoiesc. Uite, fata aceea din familia Pace. Ce-i cu ea? Îți plăcea înainte. În locul tău, nu m-aș lăsa purtat astfel de valurile vieții, Lester; n-o să ducă la nimic bun.

Fiul se mulțumea să zâmbească.

— Ei, hai, tată, să lăsăm lucrurile așa cum sunt. O s-o fac într-o zi, asta-i sigur. Trebuie să-mi fie sete și apoi să mă duc la adăpat.

Bătrânul *gentleman* înceta discuția, odată și încă o dată, dar subiectul acesta constituia pentru el un punct dureros. Dorea ca fiul său să se așeze și să devină un adevărat om de afaceri. Că o asemenea situație putea să pledeze categoric împotriva unui aranjament solid în ceea ce o privea pe Jennie, era clar pentru Lester încă de pe-acum. Se gândi serios la planul său. De bună seamă că nu va renunța la Jennie, oricare ar fi fost consecințele pe care le-ar fi putut atrage asupra sa prin această comportare. Dar trebuia să fie prudent. Nu trebuia să riște în mod inutil. Ar fi oare posibil să o aducă la Cincinnati? Ce scandal ar ieși, dacă s-ar afla vreodată! Ar putea oare să o instaleze într-o casă drăguță, undeva în apropierea orașului? Familia lui va bănuî, oricum, ceva. Ar putea să o ia cu el în numeroasele sale călătorii de afaceri. Această primă călătorie la New York

fusesse reușită. Va fi întotdeauna așa? Examină problema sub toate aspectele ei. Greutățile înseși îi dădeau savoare. Poate că, la urma urmei, cel mai bine ar fi s-o ducă la Saint Louis; sau Chicago; sau Pittsburg. Mergea des în aceste orașe și mai ales la Chicago. În concluzie, hotărî că locul unde o va duce avea să fie Chicago, dacă va fi în măsură să aranjeze lucrurile. Va avea oricând la îndemână un pretext ca să se repeadă până acolo, și distanța putea fi parcursă într-o noapte. Da, la Chicago, acolo era cel mai bine. Însăși întinderea și viața activă a orașului făcea posibil să se ascundă realitatea.

După ce rămase două săptămâni în Cincinnati, Lester îi scrisese lui Jennie că sosea curând la Cleveland, și ea îi răspunse că ar fi foarte bine să vină la ei acasă s-o vadă. I se vorbise tatălui despre el. Găsise că nu era prudent să stea acasă și-și făcuse rost de un post într-un magazin, unde era plătită cu patru dolari pe săptămână. Lester zâmbi la gândul că Jennie muncește și, totuși, decența și energia acestui gest îi plăceau. „E perfectă. E cea mai desăvârșită dintre femeile pe care le-am întâlnit.”

Se grăbi să ajungă la Cleveland și, trecând pe la magazinul unde lucra Jennie, fixă o întâlnire pentru seara aceleiași zile. Era nerăbdător ca formalitatea prezentării sale în calitate de curtezan să se termine cât mai repede. Făcu deci o vizită și se simți cam dezgustat de înfățișarea neatrăgătoare a casei și de sărăcia greu de tăgăduit a familiei, dar, oricum, Jennie îi păru la fel de dulce ca totdeauna. La câteva minute după ce fu primit în odaia din față, își făcu apariția Gerhardt, care dădu mâna cu el, și doamna Gerhardt, care făcu același lucru, dar Lester nu le acordă nicio atenție deosebită. Bătrânul i se păru pur și simplu o ființă oarecare, un om de categoria celor angajați cu sutele în fabrica tatălui său în munci obișnuite. După o conversație dezlănată, Lester îi propuse lui Jennie o plimbare cu trăsură. Jennie își puse pălăria și plecară împreună. De fapt se duceau la camera pe care el o închiriasse pentru a păstra hainele ei. La ora opt, când se întoarse, familia nu găsi că ar fi ceva în neregulă.

O lună mai târziu, Jennie putu să anunțe că Lester avea intenția să se însoare cu ea. Vizitele lui neteziseră drumul, și acest lucru era socotit destul de firesc. Singur Gerhardt se arăta cam neîncredător. Nu prea își dădea seama cum s-ar putea întâmpla una ca asta. Poate că totul era în regulă. Lester părea urt om destul de cumsecade și, de fapt, judecând după intențiile lui Brander, de ce n-ar fi posibil? Dacă un senator al Statelor Unite a putut să se îndrăgostească de Jennie, de ce n-ar putea să se îndrăgostească și un om de afaceri? Exista o singură piedică, și anume, copilul.

— I-a vorbit de Vesta? o întrebă el pe soția sa.

— Nu, încă nu.

— Încă nu, încă nu! Mereu dedesubturi. Crezi că o s-o mai vrea dacă află? Asta se întâmplă când te porți așa de la bun început. Acum trebuie să se fofileze ca un hoț. Copilul nu poate nici măcar să poarte un nume cinstit.

Gerhardt se întoarse la ziarul său; citea și medita cu tristețe. Viața lui îi apărea cu totul distrusă și nu aștepta altceva decât să se simtă destul de bine ca să înceapă alergătura după altă slujbă de paznic. Dorea să iasă din această situație încâlcită în care înșelăciunea se îmbina cu dezonoarea.

O săptămână sau două după aceea, Jennie îi mărturisi mamei sale că Lester îi scrisese să plece și să-l întâlnească la Chicago. Nu se simțea bine și nu putea veni el la Cleveland. Cele două femei îi explicară lui Gerhardt că Jennie pleca să se mărite cu domnul Kane. Auzind aceasta, Gerhardt se mânie și bănuielile i se treziră din nou. Dar nu putea face nimic altceva decât să bombănea în legătură cu cele ce se petreceau; era sigur că n-avea să iasă nimic bun din toată povestea asta.

Când sosi ziua despărțirii, Jennie își părăsi tatăl fără să-și ia rămas bun de la el. Pornise în căutarea unei slujbe și nu se întoarse decât după-amiaza târziu, iar între timp Jennie fusese nevoită să plece la gară.

— O să-i scriu un bilet când ajung, îi spuse ea mamei.

Își sărută copilul de nenumărate ori.

— În curând Lester va închiria pentru noi o casă mai bună, în curând, continua ea, plină de speranță. Vrea să ne mutăm de aici.

Trenul de noapte o ducea spre Chicago. Viața cea veche lua sfârșit, cea nouă începea.

Trebuie să arătăm, aici, ca o curiozitate, faptul că, deși generozitatea lui Lester ușurase situația grea în care se afla bugetul familiei, copiii și Gerhardt nu știau mai nimic despre ceea ce se întâmpla. Îi venea ușor doamnei Gerhardt să-și amăgească soțul atunci când era vorba de procurarea celor necesare pentru gospodărie, și în afară de aceasta nu-și îngăduise încă niciun capriciu pe care-l permite o pungă mai plină. O împiedica teama. Dar la câteva zile după sosirea la Chicago, Jennie îi scrisese mamei că Lester dorea ca familia ei să închirieze o altă casă. Scrisoarea îi fu arătată lui Gerhardt, care, pur și simplu, aștepta întoarcerea fetei pentru a-i face o scenă. Se încruntă, dar asta părea, oricum, o dovadă a unei situații normale. Dacă nu s-ar fi căsătorit cu ea, de ce ar fi dorit Lester să-i ajute? Poate că, la urma urmei, Jennie se măritase și-o nimerise bine. Poate că, într-adevăr, fusese ridicată la o poziție mai înaltă în viață și acum era în măsură să-i ajute pe cei de-acasă. Gerhardt era aproape gata să-i ierte o dată pentru totdeauna greșelile. Rezultatul tuturor acestor frământări fu că se hotărâră pentru o altă casă, iar Jennie, se întoarse la Cleveland ca s-o ajute pe maică-sa să se mute. Colindară împreună străzile în căutarea unei case situate într-un cartier drăguț și liniștit, și în cele din urmă găsiră una. O casă cu nouă camere și curte, pe care o obținură cu o chirie de treizeci de dolari și o mobilară cum se cuvine. Casa fu mobilată cu garnituri confortabile pentru sufragerie și camera de zi, pentru salon și pentru fiecare dormitor. Bucătăria fu, de asemenea, utilată cu tot ce era de trebuință și avea chiar și o baie, lucru de care familia Gerhardt nu se bucurase niciodată până atunci. În mare, casa era atrăgătoare, deși nu avea nimic deosebit, iar Jennie se simțea fericită la gândul că familia ei avea să se simtă bine aici.

Când veni ziua mutării, doamna Gerhardt își pierdu capul de bucurie; această casă nu întruchipa oare visul ei care se înfăptuia? Ani fără sfârșit, de-a lungul întregii vieți, așteptase,

iar acum visul se întruchipa. O casă nouă, spațioasă, plină cu o mulțime de lucruri mai bune decât își închipuise măcar vreodată! Ochii îi luceau în timp ce privea paturile noi, mesele, comodele și etajerele pentru bibelouri.

— Doamne-Dumnezeule, ce drăguț este! exclamă ea. Ce frumos!

Jennie zâmbea și încerca să pară mulțumită, fără să-și trădeze emoția, dar avea lacrimi în ochi. Se simțea nespus de bucuroasă doar de dragul mamei-sii. Ar fi fost în stare să-i sărute picioarele lui Lester pentru bunătatea pe care o arăta familiei ei.

În ziua mutării, doamna Gerhardt, Martha și Veronica se aflau la noua locuință, curățind și aranjând lucrurile. În fața priveliștii pe care o ofereau camerele mari și curtea frumoasă, cam pustie iarna, dar făgăduind o încântătoare verdeață primăvara, în fața tuturor acestor mobile noi, care se vedeau prin casă în ambalajele lor, întreaga familie fu încântată până la extaz. Ce frumoșele! Ce lărgime! George își frecă picioarele de covoarele nou-nouțe, Bass examina cu un ochi critic calitatea mobilei. „Strașnic!” exclamă el. Doamna Gerhardt alerga de colo-colo, plutind ca în vis. Nu-i venea să creadă că aceste dormitoare luminoase, salonul acesta frumos și sufrageria primitoare erau într-adevăr ale ei.

Gerhardt sosi ultimul. Deși se străduia cât îi era în putință să nu se trădeze, cu greu se stăpâni să nu-și arate entuziasmul. Priveliștea unui candelabru cu globuri de culoarea opalului, care atârna deasupra mesei din sufragerie, îl copleși.

— Oh, și gaze! exclamă el.

Pe sub sprâncenele-i stufoase, privirea sa severă cuprinsese tot ce se vedea în jur, covoarele noi pe care călca, masa lungă, extensibilă, de stejar, acoperită cu o față de masă albă, aranjată cu farfurii nou-nouțe, tablourile de pe pereți, bucătăria curată și luminoasă. Clătină din cap.

— Ei, fir-ar să fie, e bine! spuse el. Foarte frumos. Într-adevăr, foarte frumos. Acum să avem grijă să nu spargem ceva. E atât de ușor să crăpi lucrurile, și după aia, gata!

Da, până și Gerhardt era mulțumit!

Ar fi de prisos să relatăm evenimentele din următorii trei ani ce scoaseră familia din sărăcia dezgustătoare în care se zbatea și o făcură să ajungă la o oarecare încredere în posibilitățile ei proprii, bazată, firește, pe vădita bună stare a lui Jennie și pe generozitatea dovedită (mulțumită ei), de către acest soț din depărtări. Lester putea fi văzut din când în când – o persoană importantă, în vizită la Cleveland – ieșind uneori din casa lor, unde ocupa împreună cu Jennie, două camere, cele mai bune, de la primul etaj. Alteori era vorba de călătorii întreprinse de ea în pripă, ca urmare a unor mesaje telefonice din partea lui Lester care o chema la Chicago, Saint Louis, New York. Una din distracțiile lui preferate era aceea de a reține apartamente în marile stațiuni – Hot Springs, Mount Clemens, Saratoga¹ – și timp de o săptămână sau două, fără întrerupere, să aibă plăcerea de a o avea alături pe Jennie, ca soție. Alteori trecea prin Cleveland numai de dragul de a o vedea o zi. Își dădea tot timpul seama că lăsa pe umerii ei adevărata povară a unei situații încurcate, dar nu vedea în acel moment ce altceva ar fi putut face. Nu era încă sigur că dorea într-adevăr o altă soluție. Se împăcau destul de bine unul cu altul.

Atitudinea adoptată de familia Gerhardt față de această stare de lucruri era ciudată. La început, deși situația lui Jennie era nelegitimă, această legătură era considerată normală. Jennie declarase că era măritată. Nimeni nu-i văzuse certificatul de căsătorie, dar ea spunea astfel, și, după toate aparențele, se purta ca o femeie căsătorită. Totuși, nu se ducea niciodată la Cincinnati, unde locuia familia lui, și niciuna dintre rudele lui nu se apropia vreodată de ea. Și apoi, chiar atitudinea lui Lester, în ciuda banilor care la început îi orbiseră, era bizară. Nu se comporta ca un om căsătorit. Se sinchisea atât de puțin! Treceau săptămâni în cursul cărora se părea că Jennie nu primea decât niște bilete scrise de mântuială. Uneori pleca doar pentru câteva zile ca să se întâlnească cu el. Și mai erau acele lungi perioade când era plecată, singura

¹ Localități în regiunea centrală a SUA.

mărturie temeinică a unei adevărate legături între soț și soție, dar, în felul lor, și acestea nefirești.

Bass, acum un tânăr de douăzeci și cinci de ani, capabil oarecum să judece în materie de afaceri și dornic să iasă în lume, avea îndoieli. Ajunsese la o cunoaștere destul de pătrunzătoare a vieții și fără voia lui simțea că lucrurile nu sunt cum ar trebui să fie. De asemenea, George, în vârstă de nouăsprezece ani, care-și câștigase o poziție modestă într-o fabrică de hârtie de tapetat și nădăduia să-și facă o carieră în această branșă, se simțea și el neliniștit. Își dădea seama că ceva nu era în ordine, Martha, în vârstă de șaptesprezece ani, era încă la școală, ca și William și Veronica. Fiecare din ei avea acum posibilitatea să învețe până la terminarea studiilor; dar viața îi neliniștea. Știau totul despre copilul lui Jennie. Vecinii își făceau, de bună seamă, propriile lor păreri. Aveau puțini prieteni. În cele din urmă, Gerhardt însuși ajunsese la concluzia că ceva nu era în regulă, dar se lăsase târât în această situație și nu era în măsură să înceapă o discuție. Uneori dorea s-o întrebe, își propunea s-o convingă să-și făurească o viață mai bună – dacă ar fi izbutit s-o facă pe Jennie să-l înțeleagă – dar ce era mai rău se și petrecuse. Acum totul depindea de intențiile bărbatului; și Gerhardt o știa.

Lucrurile s-ar fi îndreptat treptat spre momentul unei răbufniri dacă viața nu ar fi intervenit cu una din soluțiile ei neprevăzute. Sănătatea doamnei Gerhardt lăsa de dorit. Deși era voinică de felul ei și mai înainte fusese o ființă cât se poate de neobosită, era limpede că în ultimii ani devenise sedentară și slăbise; acest fapt, îngemănat cu o stare sufletească înclinată în chip firesc spre neliniște și agravată de mai multe afecțiuni îngrijorătoare și serioase, părea acum să fi atins punctul culminant într-o intoxicație a organismului, lentă, dar pronunțată. Mișcările ei deveniră tot mai greoaie, obosea mai repede ca altădată atunci când avea de făcut una dintre puținele treburi care îi fuseseră lăsate în seamă și în cele din urmă, i se plânse lui Jennie că-i venea foarte greu să urce scările.

— Nu mă simt bine. Cred că mă îmbolnăvesc.

Jennie se sperie de astă-dată și-i propuse să plece cu ea într-o stațiune balneară din apropiere, dar doamna Gerhardt refuză.

— Nu cred că o să-mi ajute, spuse ea.

Stătea pe scaun sau făcea plimbări cu trăsura, împreună cu fiica ei, dar peisajul veșted al toamnei o deprima.

— Nu-mi place să fiu bolnavă toamna, spuse ea. Când văd cum pică frunzele, mă gândesc că n-o să mă mai fac niciodată bine.

— Vai, *ma*, cum vorbești! răspunse Jennie, dar se simțea înspăimântată.

Cât de mult înseamnă o mamă într-un cămin obișnuit se văzu atunci când începu să se simtă că sfârșitul era aproape. Bass, care se gândea să se căsătorească și să iasă din această atmosferă, își schimbă gândul. Gerhardt, lovit și distrus, se învătea de colo-colo, ca un om care așteaptă și privește cu groază dezastrul ce-l amenință. Jennie era mult prea lipsită de experiență în fața morții, ca să-și dea seama că se prea putea s-o piardă pe mama ei și se simțea ca și când viața mamei ar fi depins de dânsa. Continua să spere, în ciuda tuturor semnelor potrivnice, și se mișca de colo până colo prin casă, întruchipare palidă a răbdării, totdeauna gata să dea îngrijiri.

Moartea surveni într-o dimineață, după o lună de boală și după câteva zile de pierdere a cunoștinței, timp în care casa rămase cufundată în tăcere și toată lumea umblă în vârful picioarelor. Doamna Gerhardt muri cu ultima ei privire lumească ațintită asupra chipului lui Jennie, în acele puține clipe de luciditate pe care viața i le mai acordă. Jennie își pironi privirile în ochii mamei, cuprinsă de o groază nebună.

— O, mamă, mamă! strigă ea. Nu, nu!

Gerhardt veni alergând din curte și, azvârlindu-se jos, lângă pat, începu să-și frângă mâinile-i osoase, pradă disperării.

— Să mă fi dus eu întâi! strigă el. Să mă fi dus eu întâi!

Moartea doamnei Gerhardt grăbi destrămarea familiei. Bass era hotărât să se căsătorească imediat, căci de la un timp avea o iubită în oraș. Martha, ale cărei idei asupra vieții se largiseră și se înăspriseră, era nerăbdătoare să plece și ea. Simțea că un stigmat plana asupra casei, de fapt, asupra ei însăși, atât timp cât va mai rămâne acolo! Avea de gând să-și câștige existența lucrând într-o școală elementară. Voia să devină învățătoare. Singur Gerhardt nu prea știa încotro s-o apuce. Lucra din nou ca paznic de noapte.

Într-o zi Jennie îl găsi singur în bucătărie, plângând, și numai decît izbucni și ea în lacrimi.

— Ei hai, tată, încercă ea să-l convingă, lucrurile nu stau chiar atît de prost. Știi doar că o să ai întotdeauna un cămin atîta timp cît și eu o să mai am ceva. Poți să vii cu mine.

— Nu, nu! protestă el, căci într-adevăr nu dorea să plece cu ea. Nu e vorba de asta... Din toată viața mea nu s-a ales nimic.

Mai trecu puțină vreme pînă cînd Bass, George și Martha plecară definitiv, dar se duseră, totuși, unul câte unul, părăsindu-i pe Jennie, pe tatăl lor, pe Veronica, pe William și pe încă cineva — pe copilul lui Jennie. De bună seamă, Lester nu știa nimic despre Vesta și, ceea ce era destul de curios, nu văzuse niciodată fetița. În acele scurte perioade cînd găsea cu cale să poposească în casa lor — două sau trei zile, cel mult — doamna Gerhardt avea grijă ca Vesta să fie ținută cît mai departe. La ultimul etaj se aflau o cameră de joacă și un dormitor și era ușor s-o ascunzi acolo. Lester ieșea rar din camerele pe care le ocupa și chiar mesele i se serveau în încăperea care putea fi numită camera de zi a apartamentului. Nu punea întrebări și nu se arăta dornic să întâlnească pe vreunul dintre membrii familiei. Era dispus doar să dea mîna cu ei și să schimbe cîteva cuvinte de formă, dar numai de formă. Toți ai casei înțelegeau că fetița nu trebuia să apară în fața lui, și astfel se și întîmplă.

Există o simpatie inexplicabilă între bătrîni și copii, o afinitate pe cît de drăgăstoasă, pe atît de înduioșătoare. În cursul aceluia prim an petrecut în Lorrie Street, atunci cînd nimeni nu băga de seamă, Gerhardt o lua pe Vesta în cărcă și-i mîngăia obrazii roșii, catifelați. Cînd fetița crescuse destul de mare ca să poată merge, tot el era acela care îi lega bine pe sub brațe un prosop, și o plimba răbdător în jurul camerei, pînă cînd copila fu în stare să facă de la sine primii pași. Iar cînd ajunsese într-adevăr să poată merge, tot el fu acela care o încurajă, cam reținut, cam aspru, dar întotdeauna plin de dragoste. Printr-o bizară voie a sorții, acest stigmat pe onoarea familiei, această pată pe morala convențională își încolăcise degețelele plătînd de copil pe fibrele inimii lui. Iubea cu ardoare și

speranță această mică paria. Ea era singura rază de lumină într-o viață întunecoasă, lipsită de perspectivă, și Gerhardt își asumă de timpuriu sarcina educației ei religioase. Oare nu era el acela care insistase ca fetița să fie botezată?

— Spune *Tatăl nostru*, avea el obiceiul să-i ceară fetei, care abia putea să articuleze câte un cuvânt, atunci când rămânea singur cu ea.

— Tata... notu, era forma vocalizată pe care copilul o dădea cuvintelor sale.

— Carele ești în ceruri...

— În celuli... repeta copilul.

— De ce-o înveți de pe acum? se împotriva doamna Gerhardt, ascultând fără să vrea cum micuța se lupta cu consoanele și vocalele ce rezistau cu încăpățănare încercărilor ei.

— Fiindcă vreau să cunoască religia creștină, răspundea Gerhardt ferm. Trebuie să-și învețe rugăciunile. Dacă nu le învață de pe acum, n-o să le știe niciodată.

Doamna Gerhardt zâmbea. Multe din idiosincraziile religioase ale soțului ei i se păreau amuzante. În același timp, îi plăcea să vadă interesul plin de înțelegere pe care Gerhardt îl arăta pentru educația copilului. Numai de n-ar fi atât de aspru, dacă n-ar avea idei atât de înguste uneori. Se chinuia pe el și pe toți ceilalți.

În anii aceia, își luase obiceiul ca în cea dintâi dimineață însorită a primăverii s-o scoată la o mică plimbare.

— Hai, vino, îi spunea, o să mergem puțin la plimbare.

— Plimbale, ciripea Vesta.

— Da, plimbare, răspundea ca un ecou Gerhardt.

Doamna Gerhardt îi puneă în asemenea împrejurări una din micile ei bonete, căci în perioada aceea Jennie avea grijă ca Vesta să aibă o garderobă frumoasă. Luând-o de mână, Gerhardt ieșea primul, mulțumit să-și târșească un picior și apoi altul pentru a-și potrivi pașii după mersul ei nesigur.

Într-o frumoasă zi de mai, pe când Vesta avea patru ani, plecară într-una din plimbările lor. Pretutindeni natura înmugurea și înfloreă; păsările își vesteau ciripind sosirea de la miazăzi, insectele se bucurau din plin de scurta lor fărâma de viață, vrăbiile ciripeau pe drum, priboii pășeau țăntoși prin

iarbă, lăstunii își clădeau cuiburile sub streșini. Gerhardt era încântat la culme de faptul că-i putea arăta Vestei minunile naturii, iar fetița îi răspundea vioaie. Orice priveliște, orice sunet nou îi trezea interesul.

— Îhâ!... Îhâ!... exclamă Vesta zărind o străfulgerare de roșu sub forma unui priboi care poposea pe o creangă în preajma lor.

Arătă cu mâna ridicată și făcu ochi mari.

— Da, spuse Gerhardt, la fel de fericit ca și cum el însuși ar fi descoperit doar de curând această creatură minunată. Priboi. Pasăre. Spune: priboi.

— Piboi, repetă Vesta.

— Da, priboi, răspunse bătrânul. Acum o să înceapă să caute un viermușor. Să vedem dacă putem să-i găsim cuibul. Cred că am văzut un cuib într-unul din copacii ăștia.

Își târși calm pașii mai departe, căutând să descopere un vechi cuib părăsit pe care-l zărise în timpul unei alte plimbări.

— Uite-l, spuse el în cele din urmă, ajungând în dreptul unui copăcel desfrunzit, în ale cărui crengi mai stătea aninat restul unui cuib bătut de viscolele iernii. Uite-l! Uită-te să-l vezi; și-o ridică ținând-o la înălțimea brațului său. Privește, adăugă Gerhardt, pe când cu mâna liberă arăta în mănunchiul de frunze moarte, un cuib. Privește.

— Îhî, repetă Vesta, care-i imită gestul și arăta cu unul din degetele ei. Cuib! Îhî!

— Da, întări Gerhardt, lăsând-o jos. Aici a fost un cuib de pitulici. Au plecat toate. N-or să se mai întoarcă.

Și plecară târâș-târâș mai departe, în timp ce el lămurea faptele simple ale vieții, iar Vesta se minuna cu acea unică uimire a copilului. După ce mai trecură de unul sau două grupuri de case, Gerhardt se întoarse încet, ca și când ar fi mers până la capătul lumii.

— Trebuie să ne întoarcem acasă, spuse el.

Și astfel Vesta ajunse la vârsta de cinci ani, devenind din ce în ce mai dulce, mai inteligentă, mai vioaie. Gerhardt era fascinat de întrebările puse de ea, de enigmele pe care voia să i le dezlege.

— Ce copil! îi spunea el nevaste-sii. Vrea să știe de toate: „Unde e Dumnezeu? Ce face? Unde-și pune picioarele?” mă tot întreabă. Uneori îmi vine să râd.

Din clipa când o scula dimineța ca s-o îmbrace și până când o culca seara, după ce copilul își spunea rugăciunea, Vesta ajunsese marea bucurie și mângâiere a vieții lui. Fără Vesta, Gerhardt ar fi găsit că viața sa era tare greu de suportat.

27

Trecuseră trei ani de când Lester se simțea fericit alături de Jennie. Ilegitimă cum era, în fața bisericii și a societății, această legătură îi adusese liniște și echilibru și era pe deplin mulțumit de rezultatul experienței lui. Interesul pe care i-l trezea acum viața societății din Cincinnati era în fapt *nul* și refuzase cu încăpățănare să-și plece urechea atunci când persoana lui forma obiectul unei propuneri de căsătorie. Considera că întreprinderea tatălui său i-ar fi oferit o șansă reală de a-și afirma propriile posibilități, dacă ar fi putut obține conducerea ei, dar nu vedea cum lucrul acesta ar fi fost cu putință. Interesele fratelui său Robert îi stăteau întotdeauna în cale și cei doi frați se aflau mai departe ca oricând în ceea ce privește concepțiile și scopurile lor în viață. O dată sau de două ori, Lester se gândise să se lanseze într-o branșă diferită sau să se asocieze cu o altă companie constructoare de vagoane, dar simțea că nu putea face acest lucru cu conștiința pe deplin împăcată. Avea salariul său de cincisprezece mii de dolari anual, în calitate de secretar și trezorier al companiei (fratele său era vicepreședinte), și aproximativ cinci mii de dolari îi reveneau din unele investiții în afara companiei; nu fusese atât de norocos sau șiret în speculații ca Robert; în afară de venitul pe care-l producea capitalul de cinci mii de dolari pe an, nu mai avea nimic. Pe de altă parte, Robert mai poseda între trei și patru sute de mii de dolari pe lângă suma care avea să-i revină în viitor din capitalul productiv al companiei, venituri la a căror împărțire fiecare dintre cei doi frați presupunea că el va fi cel favorizat. Robert și Lester aveau să capete un sfert fiecare, după cum se așteptau; surorile, o șesime. Părea firesc ca bătrânul Kane să ia această

hotărâre, de vreme ce frații erau cei care conduceau, în fapt, compania și-și luau asupra lor toată munca. Și totuși nu exista certitudine. Bătrânul *gentleman* putea să ia orice hotărâre, sau putea să nu hotărască nimic. Probabil că va fi foarte drept și generos. Dar, în același timp, era evident că Robert îl depășea pe Lester în cursa vieții. Ce părere avea Lester de acest lucru? Pentru orice om care judecă, vine o vreme când se oprește și-și face „bilanțul“, când își pune întrebări asupra personalității sale din punct de vedere intelectual, moral, fizic, material. Acest moment survine atunci când primele avânturi necugetate ale tinereții au trecut, când omul a intrat în epoca inițiativelor și a eforturilor mai serioase și începe să întrevadă incertitudinea rezultatelor și a valorilor hotărâtoare, incertitudine care-și pune pecetea pe tot ce există.

În mintea multor oameni se insinuează gândul otrăvitor al inutilității, gând pe care ecleziastul l-a exprimat mai bine ca oricine altul. Și, totuși, Lester se străduia să privească lucrurile în spirit filozofic. „Ce importanță are, își spunea el, dacă trăiesc la Casa Albă, sau aici, acasă, sau la «Grand Pacific¹»“? Dar întrebarea însăși implica ideea că în viață existau unele culmi pe care el nu le atinsese în cariera sa. Casa Albă reprezenta ascensiunea și succesul unei mari cariere politice, casa sa și „Grand Pacific“ erau ceea ce obținuse fără efort.

Hotărî pentru moment – și asta se întâmpla cam în perioada când murise mama lui Jennie – să se reabiliteze. O să pună capăt plimbărilor – numeroasele călătorii în tovărășia lui Jennie îl făcuseră să piardă o mulțime de timp. Avea să facă unele investiții în afara întreprinderii paterne. Dacă fratele său putea găsi mijloacele de a-și spori capitalul, putea face și el la fel. Se va strădui să se afirme, va încerca să obțină o poziție mai importantă în afacerile companiei și să nu permită ca Robert să înghită cu vremea totul. Ar trebui oare să se despartă de Jennie? Gândul acesta îi trecu și el prin minte. N-avea niciun drept asupra lui. Nu putea să protesteze. Totuși, nu vedea cum această idee putea fi pusă în practică. Procedeu părea crud, inutil; și, mai presus de toate (ceea ce

¹ Cel mai elegant hotel din Chicago la sfârșitul secolului al XIX-lea.

nu-i convenea să recunoască), i-ar fi venit greu lui însuși să-l pună în aplicare. Îi plăcea, o iubea chiar, dar în mod egoist. Nu vedea cum ar fi putut să o părăsească.

Tocmai în această perioadă se iscă o serioasă divergență de opinii cu Robert. Fratele său voia să pună capăt legăturilor de afaceri cu o veche și reputată casă producătoare de vopsele din New York care executa comenzi speciale pentru compania lor, și să investească fonduri într-un nou concern din Chicago, care se dezvolta și avea în față un viitor plin de perspective. Fiindcă îi cunoștea pe membrii firmei din est, seriozitatea lor care-i inspira încredere, ca și îndelungatele și amicalele lor relații cu compania, Lester se opunea. La început tatăl înclină către părerea lui Lester, dar Robert își argumentă punctul de vedere cu logica sa rece, în timp ce privirea ochilor săi albaștri, care nu lăsau să se întrevadă posibilitatea unui compromis, era ațintită asupra fratelui său.

— Nu putem continua la nesfârșit, spunea el, numai de dragul faptului că tata a făcut cu ei afaceri sau fiindcă tu îi simpatizezi; trebuie să se producă o schimbare, întreprinderea trebuie întărită; o să fim nevoiți să facem față unei concurențe mai mari și mai puternice.

— Așa gândește și tata, spuse Lester în cele din urmă. Nu am preferințe în această problemă. Niciuna din cele două soluții nu-mi va dăuna. Spui că aceasta va avea ca rezultat profitul întreprinderii. Eu am expus argumentele din celălalt punct de vedere.

— Înclin să cred că Robert are dreptate, spuse calm Archibald Kane. Cea mai mare parte dintre ideile pe care le-a avut până acum s-au dovedit bune.

Lester se schimbă la față.

— Ei bine, atunci n-o să mai vorbim despre lucrul acesta. Se ridică și ieși din birou.

Această înfrângere, care venea într-un moment când credea că și-a găsit echilibrul, îl deprimă teribil. Nu era vorba de cine știe ce lucru important, dar fusese o încercare a puterilor, și remarca tatălui cu privire la perspicacitatea în afaceri a fratelui său îl supăra și mai mult. Începea să se întrebe dacă tatăl nu va face anumite deosebiri între el și Robert la împărțirea averii. Auzise oare de încurcătura lui cu Jennie? Îl nemulțumiseră

cumva lungile sale perioade de vacanță, când nu se ocupase de afaceri? Lester nu considera că putea fi pe drept acuzat de incapacitate sau indiferență față de treburile companiei. Lucrase bine. Continua să se ocupe cu investigarea propunerilor pe care firma le primea și cu studierea contractelor, era mai departe consilierul de încredere al tatălui și al mamei sale, dar era înfrânt. Unde aveau să ducă toate acestea? Medită îndelung, dar nu putu ajunge la nicio concluzie.

Mai târziu, în același an, Robert veni cu un plan de reorganizare a sectorului comercial al companiei. Propuse să fie construit un imens magazin pentru expunerea și stocarea mărfurilor, pe Michigan Avenue, la Chicago, și să fie transferată acolo o parte a stocului lor de mărfuri finite. Chicago era mai central decât Cincinnati. Acolo se puteau mai ușor stabili legături și încheia tranzacții cu comercianții din provincie. Acest lucru însemna o mare publicitate pentru firmă, o mărturie strălucită a poziției și prosperității ei. Bătrânul Kane și Lester aproară numaidecât planul. Ambii îi vedeau avantajele. Robert sugeră ca Lester să-și asume responsabilitatea pentru construcția noii clădiri. Probabil că era recomandabil pentru el să se stabilească temporar la Chicago.

Lui Lester ideea i se păru interesantă, deși îl îndepărta mult, dacă nu chiar cu totul, de Cincinnati. Era un lucru care conferea demnitate și importanță și care lăsa să se vadă situația sa în cadrul companiei. Putea să locuiască la Chicago și s-o aibă pe Jennie alături de el. Planul pe care și-l făurise pentru închirierea unui apartament putea acum fi pus în practică fără greutate. Votă pentru. Robert surâse.

— Sunt sigur că vom dobândi rezultate bune din toate punctele de vedere, spuse el.

Deoarece lucrările de construcție aveau să înceapă în curând, Lester hotărî să se mute imediat la Chicago. Îi trimise vorbă lui Jennie să vină la el și, împreună, aleaseră un apartament în cartierul nordic, cu camere confortabile, pe o stradă lăternalnică, în apropierea lacului, iar Lester îl mobilă după gustul său. Își închipuia că locuind la Chicago, putea să apară în fața lumii ca un adevărat celibatar. Astfel, nu era nevoit să-și primească prietenii în locuința sa. Putea fi oricând găsit la birourile sale, la cluburi și hoteluri. Potrivit

modului său de a gândi, aranjamentul era, din punct de vedere practic, ideal.

De bună seamă, plecarea lui Jennie din Cleveland produse o criză în viața familiei Gerhardt. Probabil că familia avea să se împrăștie, dar Gerhardt privea lucrurile filozofic. El era om bătrân și nu conta unde locuia. Bass, Martha și George se întrețineau singuri. Veronica și William mai mergeau la școală, dar se putea să fie lăsați în gazdă, la un vecin. Singura problemă serioasă pentru Jennie și Gerhardt era Vesta. Gerhardt gândea că Jennie trebuia să ia copilul cu ea. Ce altceva putea face o mamă?

— I-ai vorbit? întrebă el când fu hotărâtă ziua plecării.

— Nu, dar o să-i spun în curând, îl asigură ea.

— Iar „în curând“! răspunse Gerhardt.

Dădu din cap. Avea lacrimi în glas.

— Foarte rău, continuă el. Mare păcat. Dumnezeu o să te pedepsească. Mi-e teamă. Copilul are nevoie de cineva. Îmbătrânesc. Altfel, aș fi ținut-o cu mine. Nu e nimeni pe-aici care să o supravegheze toată ziua, așa cum s-ar cuveni.

Și din nou clătină din cap.

— Știu, spuse Jennie cu glas stins. În curând o iau să stea cu mine. N-am s-o neglijez, știi asta.

— Dar numele copilului?! insistă el. Ar trebui să aibă un nume. Încă un an, și merge la școală. Lumea o să vrea să știe cine e. Lucrurile nu pot merge așa la nesfârșit.

Și Jennie înțelegea foarte bine că nu. Își iubea nebunește copilul. Calvarul vieții ei era despărțirea aproape neconținută de fetiță și tăcerea în care era nevoită să învăluie însăși existența Vestei. Era nedrept pentru copil și, totuși, Jennie nu știa cum ar fi putut proceda altfel. Vesta avea îmbrăcăminte bună și tot ce-i era de trebuință. Cel puțin se simțea bine. Jennie spera să-i dea o educație aleasă. Să-i fi spus lui Lester adevărul de la bun început! Acum aproape că era prea târziu, și, totuși, simțea că făcuse cum fusese mai bine. În cele din urmă, hotărî să caute o femeie sau o familie de oameni cumsecade din Chicago care s-o țină pe Vesta în schimbul unei sume de bani. Într-o colonie suedeză, la vest de bulevardul La Salle, descoperi o bătrână doamnă care părea să întruchipeze toate virtuțile de care Jennie avea nevoie: curățenie,

cinste, simplitate. Era o văduvă care muncea cu ziua. Fu bucuroasă de acest aranjament, care-i permitea să-și dedice tot timpul Vestei. Fetița urma să meargă la o grădiniță atunci când avea să se găsească una potrivită. Trebuia să aibă jucării și să fie înconjurată de o bunăvoință plină de blândețe, iar doamna Olson avea obligația să o informeze pe Jennie de orice schimbare survenită în starea sănătății copilului. Jennie își propunea să meargă zilnic s-o vadă și socotea că uneori, când Lester lipsea din oraș, Vesta putea fi adusă în casă. O avusese cu ea la Cleveland, și Lester nu descoperise niciodată nimic.

Când termină de aranjat lucrurile, Jennie se întoarse cu prima ocazie la Cleveland ca să ia fetița. Gerhardt, care se tot frământa la gândul că se apropia momentul când avea s-o piardă pe Vesta, se arătă foarte îngrijorat când veni vorba despre viitorul ei.

— Ar trebui să ajungă o fată distinsă, spuse el. Ar trebui să-i dai o educație aleasă, e atât de inteligentă!

Gerhardt îi spuse că ar fi bine ca Vesta să fie trimisă la o școală de pe lângă o biserică luterană, dar Jennie nu era prea încântată. Timpul și legătura ei cu Lester o făcuseră să considere că școala elementară era, poate, mai bună decât orice institut particular. Nu avea ceva deosebit de obiectat împotriva bisericii, dar nu mai privea acest gen de învățătură ca o călăuză necesară în viață. De ce ar fi trimis-o, deci, la o școală luterană?

A doua zi, Jennie trebuia să se întoarcă la Chicago. Vesta, emoționată și nerăbdătoare, era pregătită pentru călătorie. Pe când întregul ceremonial al îmbrăcatului era în curs, Gerhardt se învârtea prin casă fără să-și găsească locul, ca un spirit rătăcitor; acum, când clipa despărțirii sosise într-adevăr, făcea tot ce putea ca să-și stăpânească emoția. Înțelegea că fetița, în vârstă de cinci ani, nu-și dădea deloc seama cât de mult însemna pentru el. Era fericită, preocupată de cele ce priveau propria ei persoană, pe când ciripea întruna despre călătorie și despre tren.

— Să fii o fetiță bună, spuse Gerhardt ridicând-o în brațe și sărutând-o. Ai grijă să înveți catehismul și să-ți spui rugăciunile. Și n-ai să-l uiți pe bunicul?...

Se strădui să continue, dar îl podidi plânsul. Jennie, cu inima strânsă de durere pentru tatăl ei, căuta să se stăpânească.

— Hai, spuse ea. Dacă m-aș fi gândit c-o să te porți așa... Se opri.

— Du-te, spuse Gerhardt bărbătește. Așa e mai bine.

Și le privi țință, în timp ce Jennie și Vesta ieșeau pe ușă.

Apoi se întoarse spre locul său favorit – bucătăria – și rămase cu privirea pironită în podea.

Îl părăseau unul câte unul – doamna Gerhardt, Bass, Martha, Jennie, Vesta. Își lipi palmele una de cealaltă, după vechiul său obicei, și clătină din cap de mai multe ori: „Așa e. Așa e, repetă el. Toți mă părăsesc. Praful s-a ales de toată viața mea.”

28

In timpul celor trei ani de când dura legătura dintre Jennie și Lester, între ei se înfiripase un puternic sentiment de tandrețe și înțelegere reciprocă. În felul său, Lester o iubea sincer. Dragostea sa era viguroasă, egoistă și de neclintit; născută pe temeiul unei profunde atracții fizice, ea se ridica totuși până la o reală afinitate spirituală. Dulceața plină de moliciune ce sta în firea lui Jennie îl atrăgea și îl ținea lângă ea. Era sinceră, bună și feminină până în străfundul ființei ei. Lester ajunsese să aibă încredere în ea, să țină seama de ce gândea și acest simțământ nu făcuse decât să se adâncească, odată cu trecerea anilor.

La rândul ei, Jennie învățase să-l iubească profund și din toată inima pe acest bărbat. La început, când o cucerise năvalnic, înfricoșând-o până în adâncul sufletului și folosindu-se de sărăcia ei ca de un mijloc sigur care s-o lege de el, nutrea oarecare îndoieli, oarecare temeri, deși o atrăsese întotdeauna. Dar acum, când trăia alături de el, când îl cunoștea mai bine și urmărea stările sufletești prin care trecea, ajunsese să-l iubească. Era atât de masiv, vorbea atât de convingător și arăta atât de bine! Punctul său de vedere și părerile sale despre toți și despre toate erau atât de categorice! Motto-ul său favorit: „Cioplește arborele drept și nu te sinchisi de

vreascuri", se împlântase în mintea lui Jennie, care vedea în asta ceva ce-l caracteriza nespus de bine. În aparență, nu se temea de nimic; de Dumnezeu, de oameni, de Diavol. Avea obiceiul s-o privească ținându-i bărbia între degetele mâinii sale brune și puternice și să-i spună:

— Ești adorabilă, ce-i drept, dar îți lipsește curajul și puterea de a brava. Ai foarte puțin din aceste două calități.

Ochii ei îl priveau cu o chemare fără cuvinte.

— Nu-i nimic, adăuga el, ai în schimb altele.

Și o săruta.

Ceea ce-l atrăsese cel mai mult pe Lester era simplitatea cu care izbutea să-și ascundă lacunele culturii ei neîndestulătoare, cât și faptul că nu întotdeauna cunoștea regulile după care trebuie să te porți în lume. Nu scria foarte bine, și într-o zi Lester descoperi o listă de cuvinte pe care el le întrebuinta scrise de ea pe o hârtie și având alături semnificația lor. Zâmbi, și asta îl făcu s-o aprecieze și mai mult. Altă dată la „Southern Hotel" din Saint Louis pretinse că nu-i este foame, deoarece credea că stângăcia ei ar fi putut fi remarcată de la mesele vecine. Nu era totdeauna sigură care este cuțitul sau furculița potrivită, iar felurile de mâncare cu aspect ciudat o puneau în încurcătură: cum se mânca sparanghelul și anghinarea?

— De ce nu mănânci ceva? o întrebuse el cu blândețe. Ți-e foame, nu?

— Nu prea.

— Ba da. Ascultă, Jennie. Știu ce e. N-ai de ce să te simți prost. Manierele tale sunt perfecte. Altfel nu te-aș fi adus aici. Instinctul tău te orientează de minune. Nu te simți stânjenită. Dacă ai face vreo greșeală, ți-aș spune imediat.

Și în ochii săi întunecați strălucise o înțelegere prietenească. Jennie îi zâmbise recunoscătoare.

— Uneori sunt puțin speriată, recunoscuse ea.

— Să nu fii, insistase el. Ești perfectă. Nu-ți face griji. O să-ți arăt.

Și-i arătase.

Cu timpul, Jennie își însuși uzanțele unei vieți confortabile. Tot ceea ce familia Gerhardt avusese vreodată fusese doar strictul necesar al vieții de fiecare zi. Acum avea tot ce-și dorea ea –

valize, rochii, articole de toaletă, întregul echipament atât de variat pe care-l presupune confortul – iar în timp ce se bucura de toate acestea, nu-și pierdea simțul măsurii și al decenței. N-avea nimic din ceea ce s-ar putea numi o fire vanitoasă, nu simțea decât bucuria de a beneficia de atâtea favoruri și înlesniri. Îi era recunoscătoare lui Lester pentru tot ce făcuse și făcea pentru ea. Numai de-ar putea să-l păstreze pentru totdeauna.

După ce toate amănuntele cu privire la instalarea Vestei fură puse la punct, Jennie se adaptă unei vieți casnice. Lester, preocupat de multiplele sale afaceri, venea și pleca. Avea un apartament rezervat la „Grand Pacific”, care, pe vremea aceea, era hotelul cel mai luxos din Chicago, și aceasta era locuința pe care i-o cunoștea lumea. Lua prânzul la „Union Club” și tot acolo primea seara vizite. Adept de timpuriu al telefonului, instalase unul în apartament, așa încât putea lua repede legătura cu Jennie la orice oră. Venea noaptea acasă, de două sau de trei ori pe săptămână, uneori mai des. La început stărui ca Jennie să aibă o femeie la toate, dar apoi își însuși ideea mai rezonabilă, pe care ea o propuse cu timpul, și anume, să ia pe cineva cu ziua pentru curățenie. Jennie era bucuroasă să lucreze în propria ei gospodărie. În felul acesta firea ei muncitoare și iubitoare de ordine se afirmă din plin.

Lui Lester îi plăcea să ia micul dejun exact la opt dimineața.

Dorea ca masa de seară să fie frumos servită, la șapte. Argintăria, paharele de cristal, porțelanurile străine toate aceste accesorii ale unei vieți opulente îl atrăgeau. Își ținea valizele și garderoba în apartamentul ocupat de Jennie.

În primele luni viața lor se desfășură lin. Lester avea obiceiul s-o ducă pe Jennie din când în când la teatru, iar dacă se întâmpla să le iasă în cale vreo cunoștință, o prezenta întotdeauna ca domnișoara Gerhardt. Când o declara drept soție, la recepția vreunui hotel, își dădea de cele mai multe ori alt nume; iar când nu exista primejdia să fie descoperit, nu ezita să se folosească de propria sa semnătură. Până atunci nu se iviseră greutăți sau neplăceri de niciun fel.

Grele în această situație erau încurcăturile ivite la tot pasul și necazurile iscate de faptul că fusese ascuns adevărul în legătură cu Vesta, precum și neliniștea firească pe care

Jennie o încerca din pricina tatălui și a familiei ei, pe cale să se împrăștie. După cum dădea a înțelege Veronica, Jennie se temea că ea și William se vor duce să locuiască împreună cu Martha, care se instalase într-o pensiune din Cleveland și că Gerhardt va fi lăsat singur. În ochii ei, Gerhardt, cu mâinile lui infirme și fără altă posibilitate de trai decât munca sa de paznic de noapte, arăta atât de înduioșător, încât i se rupea inima să-l știe părăsit. Ar vrea oare să vină la ea? Știa că nu, judecând după sentimentele lui din momentul de față. Oare Lester ar dori să-l aibă în casă? Nu era sigură de acest lucru. Dacă Gerhardt venea, va trebui să mărturisească și existența Vestei. Așadar, Jennie se frământa...

Situația, în ceea ce o privea pe Vesta, era într-adevăr complicată. Gândul că se purtase foarte nedrept cu fiica ei o făcea pe Jennie să fie deosebit de sensibilă când era vorba de fetiță, gata oricând la o mie de lucruri menite să o despăgubească pentru singura mare datorie pe care nu și-o putea îndeplini. Se ducea zilnic la casa doamnei Olsen, aducând întotdeauna jucării, bomboane sau orice altceva-i venea în minte și care credea că ar putea s-o intereseze sau să o bucure pe Vesta. Îi plăcea să stea cu ea și să-i spună povești despre uriași și zâne, care o făceau pe copilă să deschidă ochii mari. În cele din urmă merse până acolo încât o aduse în casă în timp ce Lester era plecat să-și vadă părinții, și, în curând, datorită absențelor sale repetate, făcu regulat acest lucru. Apoi, pe măsură ce trecea timpul și începea să-i cunoască obiceiurile, deveni mai îndrăzneată, deși acest cuvânt nu i se potrivea. Începu să se încumete ca șoarecele: risca să o aducă pe Vesta chiar la adăpostul unor absențe scurte, fie și de două sau trei zile. Merse până acolo încât se hotărî să păstreze în casă câteva jucării, așa încât fetița să aibă cu ce să se joace atunci când venea.

În timpul celor câteva vizite ale copilului, Jennie își dădu seama cât de plăcută ar fi viața dac-ar fi în situația unei soții pe care lumea o respectă și a unei mame fericite. Vesta era o fetiță cu un ascuțit spirit de observație. Cu întrebările ei nevinovate de copil, răsucea de sute de ori în inima lui Jennie cuțitul adânc împlântat al mustrărilor pe care și le făcea ea însăși.

— Pot să vin să stau cu tine? era una dintre întrebările ei cele mai naive și cel mai des repetate.

Jennie îi răspundea că mama n-o putea ține deocamdată cu ea, dar că nu peste mult timp, de îndată ce îi va fi cu putință, Vesta va veni să stea cu ea pentru totdeauna.

— Dar nu știi când?

— Nu, scumpo, nu știu când anume, dar foarte curând. Nu-i nimic dacă mai aștepți puțin, nu-i așa? N-o iubești pe doamna Olsen?

— Ba da, răspundea Vesta, dar n-are lucruri noi și frumoase. N-are decât lucruri vechi.

Și Jennie, impresionată până în adâncul inimii, o ducea pe Vesta la un magazin și o încărcă cu o nouă serie de jucării.

Într-adevăr, Lester nu bănuia nimic. Nu observa decât oarecum întâmplător câte ceva în legătură cu casa. Își vedea de treburi și de distracțiile sale, gândindu-se la Jennie ca la întruchiparea sincerității și drăgălășeniei pline de blândețe, fără să-i treacă vreodată prin minte că în viața ei se ascundea ceva. Într-o după-amiază se întoarse acasă bolnav și află că era plecată – lipsă care dură de la două la cinci. La întoarcere, Jennie îl găsi cam nervos și mormăind, dar iritarea lui nu era nimic față de uimirea și teama ei când îl văzu acolo. Păli la gândul că, poate, bănuia ceva și se strădui să-i explice cum putu mai bine de ce lipsise. Fusese la spălătoreasă. Pierduse mult timp la piață. Nu bănuia că venise acasă. Îi părea rău că nu i-a putut fi de folos. Dar înțelese că fusese la un pas de o încurcătură teribilă.

La vreo trei săptămâni după această întâmplare, Lester trebui să se întoarcă la Cincinnati pentru o săptămână și, între timp, Jennie o aduse din nou acasă pe Vesta. Patru zile mama și fiica se distrară de minune.

Din această escapadă nevinovată n-ar fi ieșit nimic rău dacă Jennie nu ar fi comis o greșeală neînsemnată, dar cu urmări serioase, pe care nu putu decât să le regrete după aceea. Uită o jucărie, un mielușel, sub canapeaua mare de piele din salon, unde Lester avea obiceiul să stea și să fumeze. În jurul gâtului mielușelul avea o panglicuță albastră, și jucăria suna ori de câte ori aceasta se mișca. Într-o toană de copil, Vesta îl aruncase cu bună-știință sub canapea, lucru pe care

Jennie nu-l remarcă în acel moment. Când, după plecarea fetiței, adună celelalte jucării, scăpă cu totul din vedere mielușelul, care rămase acolo ațintindu-și mai departe privirea ochilor nevinovați spre tărâmurile înșorite din lumea jucăriilor. Și Lester se întoarce.

În aceeași seară, în timp ce stătea pe canapea, savurându-și în liniște țigara și ziarul, întâmplarea făcu să scape jos țigara gata aprinsă. Dornic să o ridice până nu se producea vreo pagubă, se aplecă și privi dedesubt. Țigara nu se vedea, așa încât se ridică și împinse canapeaua, mișcare ce descoperi mielușelul care sta tot în locul unde-l aruncase Vesta. Lester îl ridică, îl suci și-l răsuci, întrebându-se cum de-a ajuns acolo.

„Un mielușel! Să fie al copilului vecin pe care Jennie îl îndrăgise?” gândi el. Își puse în gând s-o tachineze cu asta.

Drept care, ținând vesel în mână jucăria, intră în sufragerie, unde Jennie avea de lucru la bufet și exclamă cu o voce pe care se străduia s-o facă să sune solemn:

— De unde vine?

Jennie, care nu bănuia cătuși de puțin existența acestei dovezi a vieții ei ascunse, se întoarce și în minte i se ivi în aceeași clipă gândul că Lester bănuise totul și acum era pe cale să-și reverse asupra ei dreapta lui mânie. Roși și păli în aceeași clipă.

— Păi... păi, îngăimă ea, e o jucărie pe care am cumpărat-o.

— Văd ce e, răspunse el vesel, în timp ce băgă de seamă că vocea îi tremura nervos, dar fără să-și explice de ce. Se zbenguie într-o stână goală.

Atinse clopoțelul de la gâtul mielușelului; Jennie amuți. Clopoțelul sună slab, apoi Lester o privi din nou. Părea atât de pus pe glume, încât ar fi putut spune că nu bănuia nimic. Și totuși îi era aproape imposibil să-și recapete stăpânirea de sine.

— Ce te supără? întrebă el.

— Nimic.

— Arăți de parcă un miel te-ar da gata.

— Am uitat să-l scot de-acolo, asta-i tot, continuă ea fără să-și dea prea bine seama de vorbele ei.

— S-ar spune că a fost destul de mult folosit, adăugă el mai serios.

Apoi, văzând că subiectul o supără în chip vădit, încetă discuția. Mielul nu prilejuise hazul la care se așteptase.

Lester se înapoie în salon, se întinse și începu să se gândească la cele petrecute. De ce era tulburată? Ce însemna faptul că o jucărie putea s-o facă să pălească? Firește, n-avea nicio importanță că adăpostea vreun copil din vecini când era singură și că-l aducea în casă să se joace. De ce-ar fi atât de speriată? Se gândi mult, dar nu putu să ajungă la nicio concluzie.

Despre întâmplarea cu jucăria nu se mai vorbi; timpul ar fi putut șterge cu totul din mintea lui Lester amintirea acestei descoperiri dacă nu s-ar fi ivit nimic altceva care să-i trezească bănuielile; dar o nenorocire nu vine niciodată singură.

Într-o seară, pe când Lester zăbovea prin casă la o oră mai târzie ca de obicei, clopoțelul de la intrare sună și fiindcă Jennie era ocupată în bucătărie, se duse el însuși să deschidă ușa. Îl salută o femeie de vârstă mijlocie, care îl privi în-cruntată, neliniștită, și cu o voce spartă, ce păstra un puternic accent suedez, îl întrebă de Jennie.

— Un moment, spuse Lester.

Se îndreptă spre ușa din fund și o strigă.

Jennie apăru și, recunoscând-o pe vizitatoare, păși tulburată în hol și închise ușa în urma ei. Lester fu izbit numaidecât de acest gest ciudat. Se încruntă și hotărî să cerceteze temeinic. În minutul următor, Jennie reapăru. Era palidă, iar degetele îi tremurau nervos, părând să caute ceva de care să se poată agăța.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el, cu o notă dură în glas din pricina iritării pe care o resimțise cu o clipă înainte.

— Trebuie să plec pentru puțin timp, izbuti ea să răspundă în cele din urmă.

— Foarte bine, consimți în silă Lester. Dar poți să-mi spui ce-i cu tine, nu? Unde ai de mers?

— Eu, eu... se bâlbâi Jennie. Eu... trebuie...

— Da, spuse el aspru.

— Am o treabă, urmă ea poticnindu-se. Nu pot să mai stau. O să-ți spun când mă întorc, Lester. Te rog nu mă întreba acum.

Îl privi cu ochi goi, în timp ce pe fața ei chinuită se citea un gând obsedant, care o făcea să ardă de nerăbdare să se vadă plecată; Lester nu văzuse niciodată la ea acest aer de mare răspundere; era mișcat și furios.

— E în regulă, dar de ce toată taina asta? De ce nu vrei să mărturisești și să spui ce-i cu tine? La ce bun să șoptești în dosul ușii? Unde trebuie să te duci?

Tăcu, izbit de propria sa duritate, iar Jennie, răscolită adânc de cele ce-i spusese vizitatoarea și de reproșurile nemeritate pe care le primea acum, se simți atât de tulburată cum nu mai fusese nicicând.

— O să-ți spun, Lester, o să-ți spun! Dar nu acum. N-am timp. Să să-ți spun totul când mă întorc. Te rog, nu mă opri acum.

Se grăbi spre camera alăturată, să-și ia haina, iar Lester, care nici de astă-dată nu pricepea ce se întâmplă, o urmă cu încăpățănare până la ușă.

— Uite ce-i, exclamă el în felul său viguros, brutal, nu faci bine. Ce-i cu tine? Vreau să știu.

Rămase în prag, și întreaga sa făptură respira un aer bătaios și hotărârea neclintită a unui bărbat care trebuie să fie ascultat. Îndurerată și încolțită, Jennie se întoarse în cele din urmă.

— E copilul meu, Lester! exclamă ea. E pe moarte. Te rog nu mă opri. O să-ți spun totul când mă întorc.

— Copilul tău?! Despre ce naiba vorbești?

— N-am avut încotro, răspunse era. Mi-era frică. Ar fi trebuit să-ți spun de mult. Nu voiam decât... decât... Oh, acum lasă-mă să plec și o să-ți spun la întoarcere.

Uimit o privi lung, apoi se dădu în lături; nu mai voia s-o silească la alte mărturisiri.

— Bine, du-te, spuse el calm. N-ai nevoie de cineva care să te însoțească?

— Nu, răspunse Jennie. Doamna Olsen e aici. Merg cu ea.

Plecă cu pași grăbiți și albă la față, iar el rămase pe loc, cufundat în gânduri. Oare aceasta era femeia pe care crezuse că o cunoștea? Ei bine, îl înșelase ani de-a rândul! Jennie! Figura albă și lipsită de artificii!

— Fir-aș afurisit să fiu! mormăi el, simțind că se înăbușă.

Motivul pentru care Jennie fusese chemată nu era altceva decât una din acele boli bruște ce survin la copii, pe care, cu două ore mai devreme nimeni nu le bănuie și nu știe la ce urmări pot duce. Vesta căzuse pradă unui atac de laringită difterică doar cu câteva ore înainte, și de atunci evoluția bolii fusese atât de violentă, încât bătrâna suedează care o îngrijise, înfricoșată până-n adâncul sufletului, trimise în grabă o vecină ca să anunțe că Vesta era bolnavă și că doamna Kane trebuia să vină imediat. Acest mesaj, transmis pe un ton neliniștit de către o persoană care nu avea altă misiune decât s-o aducă la fața locului, o scosese din minți pe Jennie, făcând-o să se teamă că Vesta va muri, ceea ce îi dăduse curajul să-l înfrunte pe Lester, și, astfel, acesta descoperise totul, așa cum am arătat.

Jennie alerga cu neliniștea în suflet, obsedată de gândul că trebuia să ajungă la copil înainte ca brațul morții să se întindă și să-l răpească, iar cugetul îi era bântuit de o puzderie de temeri. Dacă va ajunge prea târziu? Dacă Vesta nu mai era în viață? Grăbea pe negândite pasul și, în timp ce lămpile de pe stradă apăreau și dispăreau în beznă, uită înțepătura din cuvintele lui Lester, frica de a se vedea alungată și părăsită într-un oraș mare, cu un copil mic de care trebuia să aibă grijă și în minte nu-i mai stăruia decât ideea că Vesta ei era foarte bolnavă, cine știe dacă nu se afla pe patul de moarte, iar ea și nimeni altul purta răspunderea pentru faptul că nu-și avea fetița în preajmă; de-ar fi îngrijit-o cu mâna ei, copila ar fi fost, poate, sănătoasă în noaptea aceasta.

„Numai de-aș putea ajunge“, își repeta ea întruna și apoi, cu acea pornire irațională a oricărei mame care se conduce numai după instincte, își spunea: „Puteam să-mi dau seama că Dumnezeu mă va pedepsi pentru că m-am purtat ca o mamă vitregă. Puteam să-mi dau seama, puteam...”

Ajunse la poartă și o luă la goană de-a lungul micii alei, apoi intră năvalnic în casă, unde Vesta zăcea palidă, liniștită și slabă, dar simțindu-se mult mai bine. În jurul ei se aflau

câțiva vecini suedezi și un doctor de vârstă mijlocie, care o priviră curioși când se lăsă să cadă lângă patul copilului și începu să-i vorbească.

Jenie se hotărâse. Păcătuisese, ba chiar greu, față de fiica ei, dar acum, în măsura în care-i era cu putință, avea să repara ceea ce făcuse. Lester îi era foarte drag, dar nu va mai încerca să-l înșele cu nimic, chiar dacă o va părăsi; la gândul acesta simțea o durere profundă, un junghi chinuitor, totuși se vedea nevoită să facă singurul lucru drept. Vesta nu mai trebuia să fie o mică paria. Mama ei trebuia să-i ofere un cămin. Unde se afla ea, trebuia să se afle și Vesta.

Acolo, la căpătâiul copilului, în umila căsuță suedeză, Jennie înțelese că zadarnic se străduise atât ca să ascundă în felul acesta lucrurile, își dădu seama de neliniștea și necazurile pe care le adusese astfel în căminul ei, de suferințele ce le îndurase încercând să se ascundă de Lester, de chinul pe care-l atrăsese asupra ei în noaptea aceasta, și la ce bun? Adevărul fusese oricum descoperit. Stătea acolo, adâncită în gândurile ei, fără să știe ce avea să i se mai întâmple, în timp ce Vesta se liniști și apoi căzu într-un somn sănătos.

După primul șoc greu de suportat pe care i-l provocase această descoperire, Lester își puse câteva întrebări cât se poate de firești: Cine era tatăl copilului? Câți ani avea? Cum se făcea că era la Chicago, și cine îl îngrijea? Se întreba, dar nu putea răspunde, nu știa absolut nimic și, lucru curios, acum, când se gândea, revedea în minte prima lui întâlnire cu Jennie, la doamna Bracebridge. Dar ce avea pe atunci ființa ei, care îl atrăgea atât? Oare ce-l făcuse să creadă, după ce-o observă câteva ore, că o va putea cuceri, că-i va impune voința lui? Ce era acel ceva? Lipsă de tărie morală? Slăbiciune de caracter? Sau ce altceva? Cât șiretlic în această combinație, vicleșugul experimentat al unei femei obișnuite să seducă; înșelând un om cu o fire atât de încrezătoare ca a lui, se făcuse și mai vinovată, se dovedise, nerecunoscătoare.

Ingratitudinea era pentru Lester un lucru respingător, o considera trăsătura caracteristică și cea mai revoltătoare a unei ființe decăzute, și faptul că descoperea indiciul unei asemenea trăsături la Jennie îl tulbura nespul. E drept că, până atunci, nu dăduse niciodată și în niciun fel dovadă de așa

ceva – ba dimpotrivă; cu toate acestea, acum dispunea de probe incontestabile, ceea ce învenina sentimentele pe care le nutrea pentru ea. Cum putuse să se facă vinovată de o asemenea purtare față de el? Oare nu o ridicase de jos, ca să spunem astfel, și făcuse din ea prietena lui? Se sculă de pe scaun și începu să măsoare în sus și-n jos camera cufundată în tăcere; gravitatea problemei îl obliga să ia o hotărâre. Se făcuse vinovată de o faptă urâtă, pe care el se considera în măsură s-o condamne. Era rău că începuse prin a-i tăinui ceva; și mai rău încă faptul că-l înșelase în continuare. Și, în fine, mai era gândul că, la urma urmei, își împărțise dragostea între el și copil, o parte pentru el, o parte pentru copil, adevăr pe care niciun bărbat în situația sa nu-l poate privi cu seninătate. Gândul acesta îl făcea să se învântească prin cameră nervos, cu mâinile în buzunare, pășind în neștire.

Faptul că un om cu firea lui Lester se simțea nedreptățit numai pentru că Jennie îi ascunsese existența unui copil, adus pe lume datorită unei purtări la fel de puțin conformă regulilor morale ca și aceea de mai târziu, când îi cedase lui, era un exemplu al inexplicabilei perversități spre care înclină neconținut mintea omenească, în calitatea ei de custode al onoarei altora. Lăsând deoparte propria sa comportare (căci bărbații pun doar arareori în balanță acest lucru), Lester credea în acel ideal conform căruia femeia i se dezvăluie cu totul singurului bărbat pe care îl iubește. Iar faptul că Jennie nu procedase astfel îl durea. Încercase într-o zi să-i pună întrebări cu privire la trecutul ei. Îl rugase să nu insiste. Atunci fusese momentul să-i vorbească despre copil, oricare ar fi fost adevărul. Și acum... Lester clătină din cap.

După ce reflectă un timp, primul imbold pe care-l simți fu să plece din casă și să o părăsească. Dar, totodată, era curios să afle sfârșitul acestei povești. Își puse totuși haina și pălăria și ieși, iar la primul local aflat la îndemână se opri ca să bea ceva. Apoi se urcă într-un omnibuz și se duse la club, unde se plimbă prin diverse încăperi și discută cu cele câteva persoane pe care le întâlnește. Era neliniștit și mânios; în cele din urmă, după trei ore de gândire, luă o trăsură și se întoarse.

Stând lângă copilul adormit, cufundată în nefericirea ei, Jennie înțelese într-un târziu, după răsuflarea liniștită a fetei,

că pericolul trecuse. Acum, când nu mai avea nimic de făcut pentru Vesta, începură să-i revină în minte îndatoririle față de căminul pe care îl părăsise, promisiunea făcută lui Lester și obligația de a-i fi credincioasă până la sfârșit. Poate că Lester o aștepta. Probabil că dorea să audă sfârșitul povestirii înainte de a o părăsi pentru totdeauna. Chinuită și înspăimântată cum era la gândul că Lester o va abandona – lucru de care acum nu se mai îndoia – simțea, totuși, că meritase acest lucru, că-și primea pe drept pedeapsa pentru toate rătăcirile ei.

Trecuse de unsprezece când Jennie ajunsese acasă, iar lumina din hol era stinsă. Încercă mai întâi ușa, apoi băgă cheia în broască. Nu se mișca nimeni. Se aștepta să simtă ațintită asupra ei privirea aspră și usturătoare a lui Lester. Nu era totuși acolo. Faptul că lăsase gazul aprins fusese pur și simplu o neglijență de-a lui. Aruncă o privire grăbită în jur, dar nevăzând decât camera goală ajunsese la a doua concluzie – aceea că o părăsise. Și astfel rămase pe loc – o ființă cufundată în gânduri, neputincioasă.

„A plecat“, gândi ea. În acea clipă, pașii lui răsunară pe scări. Intră, cu pălăria tare trasă mult peste fruntea largă, până aproape de sprâncenele roșcate, și cu pardesiul încheiat strâns în jurul gâtului. Fără să-și îndrepte ochii spre Jennie, își dezbracă haina și o atârnă în cuier; apoi, tacticos, își scoase pălăria și o atârnă tot în cuier. Când termină, se întoarse spre locul de unde ea îl privea cu ochii larg deschiși.

— De astă-dată vreau să știu despre ce-i vorba, de la început până la sfârșit, rupse el tăcerea. Al cui e copilul?

Jennie șovăi o clipă, aidoma unui om care se pregătește să se afunde în beznă, apoi deschise mecanic buzele și mărturisi:

— Al senatorului Brander.

— Senatorul Brander, răspunse ca un ecou Lester, căci numele foarte cunoscut al omului politic care nu încetase să se bucure de faimă chiar și după moarte, îi răsună în urechi cu o forță neașteptată. Cum ai ajuns să-l cunoști?

— Mama și cu mine îi. spălam rufele, adăugă ea simplu.

Lester tăcu; îndrăzneala mărturisirii ei îl făcea să uite până și pica pe care i-o purta. „Copilul senatorului Brander“, gândi el. Așadar, acest ilustru reprezentant al intereselor oamenilor

de rând era cel care o nenorocise pe fiica unei spălătorese, după cum afirma ea însăși. Frumoasă tragedie a celor de jos!

— Cât e de atunci? Întrebă el cu o figură întunecată.

— Aproape șase ani.

Lester calculă timpul care trecuse de când o cunoscuse, apoi adăugă:

— Câți ani are copilul?

— Cinci și ceva.

Lester schiță o mișcare ușoară. Nevoia de a gândi serios făcea ca vocea să-i fie mai categorică, dar mai puțin amară.

— Unde ai ținut-o în tot acest timp?

— Acasă, până când ai plecat la Cincinnati, primăvara trecută. Atunci m-am dus și am adus-o.

— Era la Cleveland atunci când veneam la voi?

— Da, spuse Jennie, dar n-am lăsat-o nicăieri unde o puteai vedea.

— Am avut impresia că le-ai spus alor tăi că te-ai căsătorit! exclamă el, întrebându-se cum se explica legătura pe care familia ei o avea cu copilul.

— Da, dar nu voiam să-ți vorbesc despre copil. Mă gândeam mereu să-ți spun.

— Și de ce n-ai făcut-o?

— Fiindcă-mi era teamă.

— Teamă de ce?

— Nu știam ce o să devin când am plecat cu tine, Lester. Nu voiam să-i fac vreun rău dacă puteam să-l ocolesc. După aceea mi-a fost rușine. Când ai spus că nu-ți plac copiii, mi-a fost frică.

— Frică că o să te părăsesc?

— Da.

Lester se opri, căci simplitatea răspunsurilor ei îndepărta o parte din bănuiala care îl copleșise la început – aceea că fusese victima unui vicleșug iscusit. La urma urmei, nu era atât vorba de înșelătorie, cât pur și simplu de mizeria prilejuită de împrejurări și lașitate morală. Ce familie trebuie să aibă! Ce firi bizare și amorale or fi având dacă au putut acoperi un asemenea aranjament!

— Și nu știai că totul o să se descopere până la urmă? Ai fi putut să te gândești că n-ai cum s-o crești în felul acesta.

De ce nu mi-ai spus de la început? Pe-atunci mi-ar fi fost cu totul indiferent.

— Știu. Voiam s-o ocrotesc.

— Unde e acum?

Jennie îi explică. Stătea acolo fără să știe ea însăși ce să înțeleagă din întrebările și atitudinea lui contradictorie. Mai târziu încercă să-i explice, dar Lester nu înțeluse decât faptul că procedase absolut fără nicio intenție de a-l înșela, lucru ce apărea atât de vădit, încât, dacă nu s-ar fi aflat în situația în care se afla, i-ar fi fost milă de dânsa. Dar descoperirea făcută în legătură cu Brander îl urmărea și, în cele din urmă, reluă discuția pe această temă.

— Spui că mama ta îi spăla rufele. Cum ai ajuns să intri într-o astfel de legătură cu el?

Jennie, care până atunci îi suportase întrebările fără șă-și arate durerea, se înfioră de astă-dată. Viola acum perioada de care se legau, fără doar și poate, cele mai dureroase amintiri din viața ei. Așa cum o întrebasese, lăsa să se înțeleagă că dorește să-i explice totul.

— Eram atât de tânără, Lester! Aveam doar optsprezece ani. Nu știam. Mergeam la hotelul unde stătea, îi luam rufele și la sfârșitul săptămânii i le duceam înapoi.

Tăcu, și în timp ce Lester se așeza, cu aerul că așteaptă să audă totul, continuă:

— Eram atât de săraci! Îmi oferea bani ca să-i dau mamei. Nu știam nimic.

Se opri din nou, neputincioasă, iar el, văzând că-i va fi imposibil să se explice dacă nu e ajutată, reluă întrebările și lămurii treptat toată această tristă poveste. Brander intenționase să se însoare cu ea. Îi scrisese, dar nu apucase să se mai întoarcă.

Mărturisise totul. Timp de cinci minute Lester nu scoase niciun cuvânt; își rezemase un braț de marginea căminului și privea fix peretele, iar Jennie aștepta, fără să știe ce avea să urmeze și fără să vrea să aducă vreun argument în apărarea ei. Se auzeau bătaile ceasului. Pe fața lui Lester nimic nu lăsa să se vadă ce gândea sau ce simțea. De astă-dată era cu desăvârșire calm, pe deplin stăpân pe sine, și se întreba ce avea să facă. Jennie stătea în fața lui ca un criminal pe banca acuzaților. El, omul cel drept, cel moral, cel cu inima pură,

ocupa scaunul judecătorului. Trebuia să-i pronunțe verdictul, să decidă ce cale avea să urmeze el însuși.

Desigur, era o încurcătură neplăcută, ceva cu care un bărbat cu situația și averea sa nu trebuia să aibă nimic de-a face. Copilul, realitatea existenței lui, dădea întregii povești un aspect aproape insuportabil și, totuși, nu era încă pe deplin pregătit să vorbească. După un timp, se întoarse, căci sunetul argintiu al pendulei franceze din sufragerie, care bătea ora trei, îl făcu să devină conștient de prezența lui Jennie; palidă, șovăitoare, stătea în picioare, așa cum stătuse în tot acest timp.

— Mai bine du-te și te culcă, îi spuse în cele din urmă și din nou se cufundă în gândurile sale, care încercau să rezolve această grea problemă.

Dar Jennie rămase mai departe acolo, cu ochii larg deschiși, în așteptare, gata să asculte în orice clipă în ce fel îi hotărâse soarta. Așteptă totuși zadarnic. După o lungă meditație, Lester se întoarse și se îndreptă spre cuierul de lângă ușă.

— Mai bine culcă-te, repetă el pe un ton indiferent. Eu ies.

Jennie se întoarse fără voie și ea, simțind că până și în acest moment de criză ar fi putut să-i facă vreun mic serviciu, dar Lester nu o vedea. Ieși din casă fără să mai scoată o vorbă. Privi în urma lui și, în timp ce pașii îi răsunau pe scară, i se părea că a fost condamnată și că aude clopotul sunând pentru propria ei moarte. Ce făcuse? Ce avea să facă el acum? Rămase acolo neputincioasă în disperarea ei, și când auzi zgomotul ușii de jos, făcu o mișcare cu mâna, dictată de chinul deznădejdii înăbușite. „A plecat, gândi ea, a plecat.”

În lumina unor zori târzii, stătea tot acolo, gândindu-se la soarta ei, mult prea gravă pentru lacrimi inutile.

30

Posacul și filozoful Lester nu era chiar atât de hotărât pe cât părea în ceea ce privește felul cum avea să procedeze în viitor.

Deși în sinea sa era destul de pornit, nu vedea, la urma urmei, ce temeieri avea să se plângă. Și totuși, existența copilului

complica serios lucrurile. Nu-i plăcea să vadă întruchipată într-o ființă omenească mărturia greșelilor săvârșite de Jennie în trecut; dar recunoștea, ca o stare de fapt, că, dacă și-ar fi dat osteneala, ar fi putut să-i smulgă cu multă vreme în urmă povestea vieții ei. Nu l-ar fi mințit, știa. La începutul începutului i-ar fi putut cere să-i istorisească trecutul. N-o făcuse. Ei bine, acum era prea târziu. Un lucru îi era limpede, și anume, că nu avea rost să se mai gândească vreodată s-o ia în căsătorie. Nu mai era cu putință, un bărbat cu situația sa nu putea să facă așa ceva. Cel mai potrivit lucru era să-i asigure lui Jennie o rentă rezonabilă și apoi s-o părăsească. Cu această hotărâre se întoarse la el la hotel, dar nu-și spuse, e drept, că va trece imediat la fapte.

E ușor pentru un bărbat să găsească o soluție teoretică într-o asemenea situație, dar nu e la fel de ușor să treacă la fapte. Obiceiurile noastre confortabile, dorințele și pasiunea devin mai puternice pe măsură ce timpul trece, iar Jennie nu era pentru Lester doar o persoană alături de care se simțea bine, ci și o femeie care-l atrăgea. Aproape patru ani de legătură neîntreruptă îl făcuseră să afle ceva despre ea și despre el însuși, încât nu era pregătit să renunțe ușor sau repede la totul. Ar fi însemnat să și-o smulgă din suflet. Ziua, prins în vârtejul muncii dintr-o mare întreprindere, lucrul îi părea mai ușor, dar când se lăsa noaptea, era cu totul altceva. Se simțea singur, după cum fu foarte surprins să constate, și asta îl tulbură.

Printre altele i se părea interesant ceea ce-i spusese Jennie la începutul discuției, și anume că dacă ar fi amestecat-o pe Vesta în viața ei și a lui, ar fi cauzat un rău copilului. Ar fi vrut să știe cum ajunsese ea să gândească astfel? Situația lui socială era mai bună decât a ei și, totuși, după un timp admise că în afirmația lui Jennie ar fi putut exista un dram de adevăr. Jennie nu știa cine era el și cum avea de gând să se poarte cu ea. El ar fi putut s-o părăsească. Și fiindcă ea nu avea nicio certitudine în privința lui, dorea să-și protejeze copilul de consecințele grave ale situației care ar fi urmat. Ideea nu era tocmai rea.

Și apoi era curios să vadă cum arăta copilul. Fiica unui om ca senatorul Brander ar putea fi un copil excepțional. El

fusese un bărbat strălucit, iar Jennie era o femeie fermecătoare. Se gândea, și asta îl irita și-i ațâța totodată curiozitatea. Ar trebui să se întoarcă și să vadă copilul. De fapt, avea dreptul să-l cunoască; dar șovăia din pricina atitudinii pe care o adoptase la început. Avea impresia că trebuie să pună într-adevăr capăt întregii istorii, dar odată ajuns aci începea să ducă tratative cu el însuși.

Adevărul era că nu putea. Anii de conviețuire cu Jennie îl făcuseră să se simtă foarte legat de ea. Cine mai fusese oare atât de aproape de el în trecut? Mama sa îi iubea, dar felul în care se purta cu el semăna nu atât cu iubirea, cât cu ambiția. Tatăl lui? Ei bine, tatăl lui era bărbat la fel ca el însuși. Toate surorile lui erau vădit preocupate de treburile lor personale. Robert și el aveau firi foarte deosebite. Alături de Jennie fusese fericit, trăise cu adevărat. Avea nevoie de ea. Pe măsură ce trecea mai mult timp de când o părăsise, o dorea mai mult. În cele din urmă hotărî să aibă o discuție fără ocolișuri, să ajungă la un fel de înțelegere. Ar trebui să-și ia copilul și să-i poarte de grijă. Trebuie să înțeleagă că s-ar putea, în cele din urmă, să dorească să se despartă de ea. Ar trebui să-i dea de înțeles că s-a petrecut o schimbare hotărâtoare în relațiile dintre ei, deși s-ar putea ca ruptura să nu aibă loc imediat.

În aceeași seară plecă spre apartamentul unde locuia Jennie. Ea îl auzi intrând și inima începu să-i zvâcnească. Apoi își adună tot curajul și-i ieși în întâmpinare.

— După câte îmi dau eu seama, nu rămâne de făcut decât un singur lucru, începuse Lester în felul acela direct care îl caracteriza. Ia fetița și adu-o aici, ca să poți avea grijă de ea. N-are sens s-o lași pe mâini străine.

— O s-o aduc, Lester, spuse Jennie supusă. Am dorit întotdeauna...

— Atunci e perfect, ar fi bine s-o aduci imediat. Scoase din buzunar un ziar de seară și se apropie de una din ferestrele care dădeau în fața casei, apoi se întoarse spre ea:

— Noi am putea să ne înțelegem unul pe altul, Jennie, continuă el. Îmi dau seama cum s-au petrecut lucrurile. A fost o prostie din partea mea că nu te-am întrebat mai înainte și nu am stăruit să-mi spui. A fost o prostie și din partea ta că mi-ai

ascuns adevărul, chiar dacă nu doreai ca viața copilului să aibă vreun amestec cu a mea. Trebuia să știi că era imposibil. Acum nu mai are nicio importanță. Aș vrea să-ți atrag atenția asupra faptului că o legătură ca a noastră nu poate rezista dacă nu se bazează, pe încredere. Între mine și tine a existat o asemenea încredere, așa îmi închipuiam. Nu văd limpede cum, în condițiile acestea, între noi doi ar mai putea exista altceva decât o legătură provizorie. Situația e prea încurcată. Am da prilej la prea multă bârfă.

— Știu, spuse Jennie.

— Așadar, nu cred că o să iau o hotărâre pripită. În ceea ce mă privește, nu văd de ce lucrurile n-ar putea să continue așa cum sunt... de bună seamă, așa cum sunt în momentul acesta, dar aș vrea să privești realitatea în față.

Jennie suspină.

— Știu, Lester, știu...

Se duse la fereastră și privi îndelung afară. În curte se vedeau câțiva pomi pe care începea să-i învâluie umbra serii. Îi plăcea această atmosferă intimă și de aceea se întreba ce avea să iasă din toată povestea asta. Să părăsească apartamentul și să se ducă la club?

— Pregătește cina, sugeră ei după un timp, și se întoarse cam iritat spre ea.

Dar nu se simțea atât de indiferent cum voia să lase impresia.

De ce oare viața era alcătuită atât de prost? Se îndreptă din nou spre fotoliul său, în timp ce Jennie își vedea de treburile ei. Se gândea la Vesta, la lipsa de recunoștință pe care o dovedise față de Lester, la hotărârea lui definitivă de a nu se căsători niciodată cu ea. Așadar, visul vieții ei fusese spulberat de-o nebulie.

Așternu masa, aprinse lumânările din frumoasele sfeșnice de argint, pregăti pâinicile preferate de Lester, puse la cuptor o pulpă de miel și spălă câteva frunze de lăptucă pentru salată. În ultima vreme studiasse cu sârguință o carte de bucate și mai învățase o mulțime de lucruri și de la maică-sa. Între timp, se întreba cum aveau să se petreacă lucrurile. O va părăsi la un moment dat, fără îndoială. Avea să plece și se va căsători cu alta. „Ei bine, își spuse ea în cele din urmă, n-o să plece

chiar acum, și asta contează. Și pot s-o iau pe Vesta la mine. Suspină când aduse mâncarea la masă. Dacă viața i l-ar fi dăruit pe Lester, și pe Vesta – pe amândoi... dar din speranța aceea a ei nu mai rămăsese nimic.

31

După această furtună, se așternu liniștea și pacea. A doua zi, Jennie se duse și-o luă pe Vesta. Bucuria revederii dintre fiică și mamă compensă multe necazuri. „Acum pot să mă port cu ea așa cum trebuie“, gândi Jennie, și de trei-patru ori în cursul zilei se pomeni îngânând o melodie.

La început, Lester venea doar întâmplător. Încerca să se convingă că ar trebui să facă ceva care să-i schimbe viața, care să ducă la acea despărțire fără întoarcere despre care amintise. Nu-i plăcea ideea că un copil se află în această casă, și mai ales acest copil. Luptă victorios cu sine însuși câțva timp, neglijând-o voit, apoi începu să vină tot mai des. În ciuda tuturor neajunsurilor, casa aceasta era un loc pașnic și odihnitor, care-i oferea un confort remarcabil. În primele zile, lui Jennie îi fu greu să potrivească lucrurile astfel încât fetița, zburdalnică, neastâmpărată, aproape de nestăpânit, să nu-l stânjenească pe omul acesta serios, energic și preocupat de afaceri. În prima seară când Lester telefonă că vine, Jennie o struni pe Vesta, spunându-i că era un om foarte rău, căruia nu-i plăceau copiii și că nu era bine să se apropie de el.

— Nu trebuie să vorbești, îi spuse ea. Nu trebuie să pui întrebări. Să aștepti doar ca mama să te întrebe ce vrei și să nu pui mâna pe nimic.

Vesta făgădui solemn, dar mintea ei de copil nu înțelegea cât de serios era acest avertisment.

Lester sosi la șapte. Jennie, care-și dăduse multă osteneală s-o îmbrace pe Vesta cât mai atrăgător cu putință, trecu în dormitor pentru un ultim retuș al propriei ei toalete. Presupunea că Vesta e în bucătărie. Dar fetița se ținuse după ea și se oprise în ușa salonului, unde acum putea fi văzută foarte bine. Lester își atârână haina și pălăria în cuier și o văzu pentru prima oară pe Vesta. Fetița era delicioasă – așa i se păru din clipa în care o zări. Purta o rochiță din flanelă albă cu

picățele albastre, cu guleraș înalt și manșete dintr-un material suplu, iar în picioare, pantofi și ciorapi albi. Buclele de culoarea boabelor de porumb îi încadrau jucăușe obrazul. Ochii albaștri, obrații și buzele trandafirii îi întregeau imaginea. Lester tresări, ispitit să spună ceva, dar se stăpâni. Vesta se retrase intimidată.

Când apăru Jennie, Lester comentă sosirea fetei.

— Drăguț copil, spuse el. E greu s-o faci să te asculte?

— Nu foarte greu.

Jennie trecu în sufragerie și Lester surprinse un crâmpeli de discuție.

— Cine e? Întrebă Vesta.

— St! A venit unchiul Lester. Nu ți-am spus să nu vorbești?

— E unchiul tău?

— Nu, dragă. Și acum, taci. Du-te în bucătărie.

— E numai unchiul meu?

— Da. Și-acum, fugi.

— Bine.

Lester zâmbi, în ciuda voinței lui. Ce s-ar fi întâmplat dacă fetița ar fi fost lipsită de farmec, rău făcută sau ursuză, sau toate la un loc, e greu de presupus. Iar dacă Jennie ar fi procedat cu mai puțin tact, chiar și în primele zile, ar fi putut fi prost impresionat. Dar, așa cum stăteau lucrurile, frumusețea copilului, împreună cu diplomația plină de blândețe a mamei, care o făcea șă nu apară pe primul plan, nu-i ofereau decât o fugară imagine a tinereții și nevinovăției care e totdeauna plăcută. Fu izbit de gândul că în tot acest răstimp de trei ani Jennie fusese mama unui copil, că fusese despărțită de el la un moment dat luni întregi, că nu făcuse niciodată nici cea mai mică aluzie la existența fetei și, totuși, vedea limpede că o iubea foarte mult. „Bizar, își spuse Lester. E o femeie foarte, foarte ciudată.”

Într-o dimineață, Lester stătea în salon și-și citea ziarul, când deodată i se păru că aude mișcându-se ceva. Se întoarse și, spre surprinderea sa, văzu un ochi mare, albastru, care-l fixa prin crăpătura unei uși vecine; se simți tulburat. Nu semăna cu un ochi obișnuit, care, pus într-o asemenea încurcătură, s-ar fi retras imediat; ochiul continua să se mențină pe poziție cu o îndrăzneală bine calculată. Lester întoarse grav

pagina ziarului și privi din nou. Ochiul nu se clintise. Întoarse o altă pagină și mai aruncă o privire. De astă-dată dispăruse.

Acest episod neînsemnat, lipsit de importanță prin el însuși, conținea totuși în sine farmecul salvator al comediei, lucru la care Lester era deosebit de sensibil. Deși nu avea câtuși de puțin intenția să renunțe la atitudinea sa distantă, găsi că apariția misterioasă îl amuza până în cele mai mici amănunte; colțurile gurii sale tindeau să se ridice. Cu toate că-și înfrână această înclinație și se ocupă mai departe de ziarul său, incidentul îi rămase viu în minte. Tânăra călătoare pe drumul vieții făcuse asupra lui o primă impresie profundă.

Nu mult după aceea, într-o dimineață, la micul dejun, pe când Lester își mânca liniștit cotletul, absorbit de lectura ziarului, atenția îi fu atrasă de o nouă apariție, de data asta mai puțin simplă. Jennie îi dăduse Vestei masa de dimineață și o lăsase să se joace singură până la plecarea lui Lester. Stătea la masă și turna cafea, când Vesta apărură brusc și străbătu camera cu aerul că e foarte prinsă de treburi. Lester își înălță privirea, iar Jennie roși și se ridică.

— Ce s-a întâmplat, Vesta? Întrebă ea și porni pe urmele fetei.

Între timp Vesta ajunsese în bucătărie, făcuse rost de o măturică și acum se întoarse, cu o nostimă hotărâre întipărită pe față.

— Vreau măturică mea! exclamă ea și porni tacticos mai departe, manifestare istească la care Lester surâse din nou în sinea lui, de data aceasta îngăduind ca umbra unui zâmbet să-i joace pe buze.

În cele din urmă, ca urmare a acestui contact, senzația neplăcută pe care i-o trezea prezența copilului se topi treptat și locul îi fu luat de un fel de îngăduitoare recunoaștere a posibilităților ei de ființă umană.

Felul cum se desfășurară lucrurile în următoarele șase luni fu de natură să slăbească și mai mult acea pornire de a opune rezistență, care mai dăinuia încă în mintea lui Lester. Deși nu se resemna câtuși de puțin cu atmosfera oarecum impură în care trăia, se simțea totuși atât de bine, încât nu se putea hotărî să renunțe. Prea se simțea ca într-un pat de puf. Jennie îl adora, copleșită de iubire. Libertatea fără margini de care

se bucura în ceea ce privește toate vechile sale relații sociale, împreună cu plăcerea izvorâtă din liniștea, simplitatea și afecțiunea ce domneau în casă erau mult prea îmbietoare. Amâna hotărârea de pe o zi pe alta și începu să gândească că poate ar trebui să lase lucrurile așa cum sunt.

În această perioadă, relațiile sale prietenești cu micuța Vesta se întăriră pe nesimțite. Descoperi o adevărată savoare plină de umor în isprăvile fetei și ajunse chiar s-o urmărească, curios să vadă ce avea să mai născocoască. Făcea totdeauna câte ceva interesant și deși Jennie o supraveghea cu o grijă care pentru el constituia o altă revelație, Vesta reușea totuși să treacă peste orice încercare menită s-o cumintească și observațiile ei izbeau drept la țintă. De pildă, odată se muncă să-și taie bucățica ei de carne pe o farfurie enormă, cu un cuțit mare, iar Lester îi atrase lui Jennie atenția că ar fi mai bine să i se procure niște tacâmuri mai mici.

— Nu poate să se folosească de cuțitele astea.

— Da! spuse pe loc Vesta. Îmi trebuie un cuțitaș. Mâna mea e tare mică.

Și ridică mâna.

Jennie, care nu putea să prevadă niciodată ceea ce avea să urmeze, i-o apucă peste masă și i-o dădu jos, în timp ce Lester se stăpânea să nu râdă.

Nu trecu mult și într-altă dimineață, Vesta, care o privea atent pe Jennie cum pune bucățele de zahăr în ceașca lui Lester, interveni brusc.

— Mie două bucăți, mamă.

— Nu, iubito, ție nu-ți trebuie. Tu bei lapte.

— Unchiul Lester pune două! protestă ea.

— Da, răspunse Jennie, dar tu ești încă o fetiță. Și-apoi, nu trebuie să vorbești așa la masă. Nu-i frumos.

— Unchiul Lester mănâncă prea mult zahăr, veni prompt răspunsul, la care rafinatul gurmând surâse larg.

— Asta nu știu, catadicsi el pentru prima oară să-i răspundă. Mi se pare că vulpea care nu ajunge la struguri spune că sunt acri.

Vesta îi zâmbi și ea, și acum, fiindcă gheața fusese spartă, continuă să sporovăiască în voie. Lucrurile se înlănțuiau

astfel încât, în cele din urmă, Lester avu impresia că, într-un anumit fel, fetița e a lui; ar fi vrut chiar ca ea să se bucure de avantajele pe care le putea avea de pe urma situației și averii sale, bineînțeles cu condiția ca el să rămână cu Jennie și între ei doi să existe o înțelegere care să-i permită să nu rupă pentru totdeauna legăturile cu lumea sa, lume pe care nu trebuia s-o uite nicio clipă.

32

In primăvara următoare, sălile de prezentare și magazinul fură gata, și Lester își mută biroul în clădirea nouă. Până atunci, toate afacerile sale le tratase la „Grand Pacific” și la club. Din acest moment se simți stabilit de-a binelea la Chicago, ca și cum aici avea să fie de acum încolo căminul său. În seama lui fuseseră lăsate o mare parte din treburile întreprinderii – controlul unui număr însemnat de funcționari, încheierea unor importante și variate tranzacții. Toate acestea îl scutiră de deplasări, obligație care îi revenea acum soțului lui Amy, sub supravegherea lui Robert. Acesta din urmă făcea tot ce-i stătea în putință ca să-și apere propriile interese, nu numai prin înrâurirea pe care o avea asupra surorilor sale, dar și prin reorganizarea fabricii. Câțiva oameni la care Lester ținea în mod deosebit erau amenințați cu concedierea. Dar Lester nu știa acest lucru, iar bătrânul Kane înclina să-i dea lui Robert mână liberă. Vârsta își spunea cuvântul. Era bucuros să vadă cum se ridică un om cu mână de fier care preia conducerea. Pe Lester faptul acesta nu-l supăra. Se părea că Robert și Lester se înțelegeau mai bine ca oricând.

Lucrurile s-ar fi desfășurat destul de pașnic dacă viața particulară a lui Lester, în tovărășia lui Jennie, ar fi fost o taină care putea fi ascunsă la nesfârșit. Uneori, persoane care aveau cu el legături mondene sau de afaceri, îl vedeau plimbându-se cu ea în trăsură. Lester era de părere că trebuie să braveze situația fără scrupule, deoarece era necăsătorit și liber să-și ducă viața alături de cine îi plăcea. Jennie putea fi o tânără de familie bună, care îl interesa. Nu o prezenta nimănui dacă nu era neapărat nevoie și întotdeauna căuta să mâne cât mai repede, pentru ca alții să nu-l poată ajunge și

să-i vorbească. La teatru, după cum se știe, era pur și simplu „domnișoara Gerhard”.

Partea proastă era că mulți dintre prietenii săi erau și ei niște fini observatori ai vieții. Nu aveau de ce să se împotrivească felului în care se purta Lester. Atâta că fusese văzut și în alte orașe, în trecut, cu aceeași femeie. Trebuie să fie cineva cu care are o legătură nelegitimă! Foarte bine! Averea și tinerețea trebuie să-și facă mendrele. Zvonurile ajunseră și la urechea lui Robert, care nu se amestecă. Dacă Lester dorește să procedeze astfel, treaba lui! Dar o să vină și ziua când această chestiune va trebui să fie luată în discuție.

Asta se petrecea cam la un an și jumătate de când Lester și Jennie trăiau în apartamentul din partea de nord a orașului. Întâmplarea făcu ca toamna, într-o perioadă când vremea era foarte rea, Lester să se îmbolnăvească de o ușoară gripă. La primele simptome, crezu că era vorba de o indispoziție trecătoare și încercă să lupte împotriva răului cu o baie caldă și o doză serioasă de chinină. Boala nu se dădea bătută atât de ușor cum crezuse el. Dimineața zăcea întins pe spate, cu febră mare și simțea că-i plesnește capul de durere.

Lunga perioadă de conviețuire cu Jennie îl făcuse imprudent. Prudența i-ar fi dictat să se ducă la hotel și să îndure boala în singurătate. Dar el era foarte bucuros că se afla cu Jennie în casă. Sună la birou și anunță că nu se simțea bine și că va lipsi o zi sau două; apoi se încredință grijii pline de răbdare a lui Jennie. Firește, ea era încântată să-l aibă pe Lester alături – sănătos sau bolnav. Îl sfătui să se lase văzut de un doctor care să-i dea o rețetă. Îi făcea limonadă caldă și-i spăla întruna fața și picioarele cu apă rece. Iar mai târziu, când Lester începu să se simtă mai bine, îi dădea să bea o supă gustoasă de carne sau o fiertură de ovăz.

În timpul acestei boli picară și primele ghinioane. Louise, sora lui Lester, care fusese în vizită la niște prieteni din Saint Paul și care-i scrisese că, în drum, s-ar putea să se oprească să-l vadă, hotărî să se întoarcă mai repede decât socotise la început. Louise sosi la Chicago în zilele când Lester zăcea bolnav în apartamentul lui Jennie. Sună la birou și, aflând că nu era acolo și că avea să lipsească o vreme, întrebă unde l-ar putea găsi.

— Cred că în apartamentul său de la „Grand Pacific“, răspunse un secretar imprudent. Nu se simte bine.

Louise, cam tulburată, telefonă la „Grand Pacific“, de unde i se spuse că domnul Kane nu mai fusese pe acolo de câteva zile și că, de fapt, nu locuia în apartamentul acela mai mult decât o zi sau două pe săptămână. Cum lucrul acesta îi stârni curiozitate, Louise telefonă la club.

Din întâmplare nimeri un telefonist care făcuse de mai multe ori legătura cu apartamentul din nordul orașului, când Lester i-o ceruse. Nu i se pusese în vedere să nu dea numărul și, de fapt, nimeni nu i-l ceruse vreodată. Când Louise afirmă că era sora lui Lester și că era nerăbdătoare să-l găsească, tânărul telefonist îi răspunse:

— Cred că locuiește în Schiller Place 19.

— A cui e adresa pe care o dai? întrebă un funcționar care trecea pe-acolo.

— A domnului Kane.

— Nu da adresa. Nu știai că nu trebuie să faci asta?

Tânărul se scuză, dar Louise pusese receptorul în furcă și plecase. O oră mai târziu, curioasă să cunoască această a treia locuință a fratelui său, Louise sosea în Schiller Place. Urcă scările – casa se compunea din două apartamente – și văzu numele Kane scris pe ușa care dădea spre etajul doi. Sună și-i deschise Jennie, surprinsă să vadă o tânără doamnă atât de elegantă.

— Aici locuiește domnul Kane? binevoi Louise s-o întrebe, aruncând o privire prin ușa dindărătul lui Jennie.

Era cam mirată că vedea o femeie tânără, dar deocamdată n-avea decât vagi bănuieli.

— Da, răspunse Jennie,

— Mi s-a spus că e bolnav. Sunt sora lui. Pot să intru?

Dacă ar fi avut timpul să-și adune gândurile, Jennie ar fi încercat să găsească o scuză, dar Louise, cu siguranța de sine pe care i-o dădeau originea și situația ei în lume, își făcu repede loc și o lăsă în urmă; Jennie nu apucase să scoată o vorbă. În clipa când se văzu în casă, Louise începu să cerceze totul cu privirile. Se afla în camera de zi, care dădea în dormitorul unde zăcea Lester. Vesta, care se juca întâmplător

într-un colț, se ridică și privi lung persoana nou-venită. Prin ușa deschisă a dormitorului se vedea Lester, întins, cu ochii închiși pe patul de lângă fereastră.

— Aici erai, bătrâne? exclamă Louise. Ce te supără? adăugă ea grăbită.

Lester, care, la auzul vocii ei, deschisese ochii, își dădu într-o clipă seama de toată situația. Se ridică într-o rână, dar nu izbuti decât cu greu să vorbească.

— *Hello*, Louise! îngăimă el în cele din urmă, de unde vii?

— De la Saint Paul. M-am întors mai repede decât credeam, răspunse ea stângaci, furioasă fiindcă simțea că ceva nu era în regulă. Am avut de furcă până ce te-am găsit. Cine e...?

Era cât pe ce să spună „menajera asta drăguță“, dar în clipa aceea se întoarse și o văzu pe Jennie care, zăpăcită, ducea în grabă câteva lucruri în camera alăturată și arăta lividă la față.

Lester făcea eforturi disperate ca să-și dreagă vocea. Soră-sa scrută camera cu un ochi căruia nimic nu-i scapă. Remarcă atmosfera intimă, plăcută și sugestivă totodată. O rochie de-a lui Jennie era aruncată pe un scaun, având aerul că e pe locul ei firesc, ceea ce o făcu pe domnișoara Kane să se dea deoparte cu băgare de seamă. Își privi fratele; ochii lui aveau o expresie ciudată – părea ușor jenat, dar calm, plin de dispreț și pus pe ceartă.

— Nu trebuia să vii aici, spuse el, înainte ca Louise să dea glas întrebării care i se înfiripa în minte.

— Și de ce, mă rog? exclamă ea furioasă de această mărturisire. Ești fratele meu, nu-i așa? De ce trebuie să locuiești într-o casă unde nu pot veni? Zău că-mi placi; tu îmi faci una ca asta?

— Ascultă, Louise, continuă Lester, sprijinindu-se mai departe într-un cot. Cunoști la fel de bine viața ca și mine. Nu-i nevoie să ne certăm. Nu știam că vii; aș fi aranjat altfel lucrurile.

— Nu mai spune! Ai fi aranjat altfel lucrurile! îl ironiză Louise. Trebuia să-mi închipui. Ce idei!

Era cumplit de înfuriată la gândul că picase în această capcană; purtarea lui Lester i se părea dezgustătoare.

— N-ar trebui să fii atât de arogantă, spuse Lester înroșindu-se de mânie. Nu-ți prezint scuze pentru felul cum mă port. Spun că aș fi aranjat altfel lucrurile, ceea ce înseamnă cu totul altceva decât să-ți cer iertare. Dacă nu vrei să fii politicoasă, ești liberă să faci cum crezi.

— O, Lester Kane! exclamă ea cu obraji în flăcări. Ca să fii sinceră, te credeam altfel. Credeam că o să-ți fie rușine de tine însuși să trăiești aici, pe față, în... (se opri, fără să pronunțe cuvântul). Și prietenii noștri din oraș! Groaznic! Credeam că ai mai multă decență și respect.

— Nu dau doi bani pe decență! izbucni Lester. Pricepe că nu mă scuz în fața ta. Dacă nu-ți place, știi ce ai de făcut.

— Propriul meu frate îmi spuse asta! De dragul acestei creaturi! Al cui e copilul? Întrebă ea brutal și, totuși, curioasă.

— N-are importanță, nu-i al meu. Și dac-ar fi, asta n-ar schimba cu nimic situația. Aș dori să nu te mai ocupi de treburile mele.

Jennie, care-și făcea de lucru în sufrageria vecină cu camera de zi, auzind aluziile usturătoare la adresa ei, tresări de durere.

— Nu-ți face iluzii. N-o să mă ocup, răspunse Louise. Credeam totuși că, dintre toți bărbații, tu erai mai presus de asemenea lucruri, și încă pentru o femeie care ți-e atât de evident inferioară. O, am crezut că e...

Și din nou fu gata să adauge „menajera ta“, dar Lester, care se mâniase cumplit, o întrerupse.

— Nu interesează ce credeai că e! mormăi el. E mai bună decât altele, așa-zise intelectuale. Știu la ce te gândești. N-are nicio importanță. Fac ce vreau să fac și nu-mi pasă de ceea ce crezi tu. Îmi asum toată răspunderea. Nu-ți face griji din pricina mea.

— N-am să-mi fac, te asigur! îi zvârli ea. E absolut limpede că familia ta nu mai înseamnă nimic pentru tine. Dar dac-ai fi știut ce înseamnă buna-cuviință, Lester Kane, nu ai fi îngăduit niciodată ca sora ta să fie atrasă în cursă într-un asemenea loc. Mi-e silă, atâta tot, și ceilalți vor fi și ei la fel de dezgustați când vor auzi...

Se întoarse cu spatele și ieși trufașă, azvârlindu-i o privire ucigătoare lui Jennie, care, din nefericire, venise până în

pragul sufrageriei. Vesta dispăruse. Puțin mai târziu, Jennie intră și închise ușa. Nu-i venea în minte ce să spună. Lester, prost dispus, se sprijinea în pernă; părul des dat pe spate îi descoperea fața viguroasă. „Ce afurisită ironie a sorții”, gândea el. Acum o să se ducă acasă și o să spună întregii familii. Or să afle și taică-său, și maică-sa, și Robert, și Imogen, și Amy, toți vor auzi ce s-a întâmplat. N-o să fie nevoit să dea el vreo explicație, Louise văzuse totul. Își ațintea, gânditor, privirea pe perete.

În același timp, Jennie, care-și vedea de treburi, avea și ea la ce să mediteze. Așadar, asta era adevărata ei situație, văzută cu ochii unei alte femei. Acum își putea da seama ce gândea lumea. Familia aceasta era la fel de departe de ea ca și cum ar fi trăit pe o altă planetă. Pentru surorile și frații lui, pentru tatăl și mama lui Lester, ea era o femeie netrebnică, o creatură mult inferioară lui din punct de vedere social, mult mai prejos ca el în ceea ce privește cunoștințele și morala, o ființă de pe stradă. Și când te gândești că sperase, oarecum, să crească din nou în ochii oamenilor! Gândul acesta o durea cum nimic n-o duruse până atunci. O rană adâncă se căscă în sufletul ei sfâșiat. În ochii ei – ai Louisei –, în ochii lumii și, la urma urmei, în ochii lui Lester, era o ființă vulgară și ticăloasă. Și cum ar fi putut să fie altfel? Umbla prin casă tăcută și năucită, dar în tot ce făcea se citea durerea înfrângerii și a rușinii. O, dac-ar întrezări vreo cale prin care să intre din nou în rândul lumii, să ducă o viață onorabilă, să fie socotită o femeie cumsecade! Cum ar fi posibil ca lucrul acesta, să devină realitate? Se putea, era sigură. Dar cum?

33

Rănită în orgoliul ei de familie, Louise nu întârzie să se întoarcă la Cincinnati, unde istorisi ceea ce descoperise, și înflori totul cu numeroase amănunte. După spusele ei, fusese întâmpinată în prag de o femeie „proastă și albă ca varul de teamă”, care nici măcar nu o poftise înăuntru când a spus cum o cheamă, ci rămăsese acolo, cu un aer cât se poate de vinovat. Iar Lester se purtase într-un chip scandalos, și-i azvârlise cu nerușinare adevărul în față. Când îl

întrebare al cui era copilul, refuzase să-i răspundă. „Nu-i al meu“, iată tot ce catadicsise el să-i spună.

— Doamne-Dumnezeule! exclamă doamna Kane, prima căreia Louise îi povesti totul. Fiul meu! Lester al meu! Cum a putut să facă una ca asta?

— Și ce creatură! continuă Louise, apăsând cuvintele, ca și cum cele povestite ar fi avut nevoie să fie repetate ca să dobândească o umbră de adevăr. M-am dus numai pentru că-mi închipuiam că-i pot fi de ajutor. Când mi s-a spus că nu se simte bine, m-am gândit că poate-i rău bolnav. De unde să știu?!

— Bietul Lester! Cine și-ar fi închipuit că o să facă una ca asta?

Doamna Kane se gândi și se tot gândi la această chestiune serioasă, dar cum nu se putea călăuzi după experiența ei de până atunci, îi telefonă bătrânului Archibald, care veni de la fabrică și ascultă povestea până la capăt, cu o figură gravă. Așadar, Lester trăia, fără să se ascundă, cu o femeie despre care nu auziseră niciodată. Probabil că indiferența și sfida-re cu care va răspunde vor fi pe măsura firii sale viguroase. Argumentul autorității paterne era imposibil de folosit în cazul lui. Putere asupra lui Lester nu avea decât el însuși și dacă îl provocai la o discuție care să ducă la o schimbare de atitudine, trebuia procedat cu mare diplomație.

Archibald Kane se întoarse la fabrică amărât și dezgustat, dar hotărât să acționeze într-un fel oarecare. Avu o convorbire cu Robert, care mărturisi că auzise din când în când unele zvonuri îngrijorătoare, dar că nu voise să spună nimic. Doamna Kane sugerează că ar fi bine ca Robert să se ducă la Chicago, să stea de vorbă cu Lester.

— Ar trebui să-și dea seama că dacă situația continuă, o să-i dăuneze grav, spuse domnul Kane. Nu poate să spere că o s-o ducă așa, fără să pățească nimic. Nimeni nu poate spera așa ceva. Trebuie să se însoare cu ea sau s-o lase. Spune-i asta din partea mea.

— Toate bune, răspunse Robert, dar cine va stărui ca să-l convingă? De un lucru sunt sigur, și anume, că eu nu sunt dispus s-o fac.

— Sper s-o fac eu în cele din urmă, spuse bătrânul Kane. Dar e bine, totuși, să te duci și să încerci. N-are ce strica. S-ar putea să-și bage mințile-n cap.

— Nu cred, răspunse Robert. E un încăpățânat. Îți dai seama că vorbele bune n-ajută la nimic în cazul de față. Și, totuși, am să mă duc, dacă asta îți ușurează cât de cât necazul. Și mama o dorește.

— Da, da, spuse tatăl năucit de această istorie, trebuie să te duci.

Așadar, Robert plecă. Fără să îndrăznească să întrevadă unele rezultate bune ale acțiunii în care se aventurase, făcu o călătorie plăcută până la Chicago, încrezător în ideea că are de partea sa forța moralei și a dreptății.

În dimineața sosirii sale – a treia zi după convorbirea cu Louise – Robert telefonă la magazin, dar Lester nu era acolo. Telefonă apoi acasă și, cu tact, fixă o întâlnire. Lester nu se simțea încă bine, dar prefera să vină la birou, ceea ce și făcu. Îl întâmpină pe Robert cu aerul său calm și binedispus și pentru un timp discutară despre afaceri. Apoi urmă o tăcere plină de înțeles.

— Ei bine, îmi închipui că știi ce mă aduce aici, încercă Robert să deschidă discuția.

— Cred că pot să ghicesc, răspunse Lester.

— Toată lumea e necăjită fiindcă ai fost bolnav, mai ales mama. Nu te mai amenință o revenire a bolii, nu-i așa?

— Cred că nu.

— Louise spunea că a găsit aici un anumit gen de *menage*¹. Nu ești căsătorit, nu-i așa?

— Nu.

— Femeia aceea tânără pe care a văzut-o Louise e numai...

Mâna lui Robert schiță un gest care vorbea de la sine.

Lester dădu din cap.

— Nu vreau să fiu indiscret, Lester. N-am venit de capul meu, ci pur și simplu fiindcă familia a fost de părere că trebuie să vin. Mama era atât de amărâtă, încât n-am avut încotro și, de dragul ei, am venit să te văd.

¹ Viață de familie.

Tăcu, iar Lester, mișcat de atitudinea lui corectă și respectuoasă, simți că, măcar din amabilitate, îi e dator o explicație.

— Nu știu dacă ce pot eu să spun va schimba întrucâtva lucrurile, răspunse Lester, adâncit în gândurile sale. Într-adevăr, nu e nimic de spus. Trăiesc cu o femeie, iar familia se împotrivește. Ceea ce înrăutățește situația e, par-se, ghinionul de a fi fost descoperit.

Se opri; Robert frământa în minte esența foarte mondenă a acestui raționament. Lester privea lucrurile cu mult calm. Judecata lui părea să fie, ca de obicei, convingător de sănătoasă.

— Nu te gândești să te însori cu ea, nu-i așa? întrebă, șovăind, Robert.

— N-am ajuns până acolo, răspunse Lester distant.

O clipă se priviră în liniște unul pe altul, apoi Robert își întoarse ochii spre priveliștea pe care-o oferea în depărtare orașul.

— E inutil, cred, să te întreb dacă o iubești cu adevărat, riscă Robert.

— Nu știu dacă aș fi sau nu în stare să discut cu tine despre acest suflu divin, răspunse Lester cu o notă de umor sumbru. Nici eu singur nu mi-am dat seama vreodată de asta. Tot ce știu e că doamna îmi place foarte mult.

— E o chestiune care privește fericirea ta și a familiei tale, continuă Robert după o scurtă pauză. Nu morala este cea care interesează în cazul de față, cel puțin noi doi nu putem să discutăm despre asta împreună. De bună seamă că sentimentele tale te privesc doar pe tine. Dar problema propriei tale fericiri îmi pare să ofere o suficientă bază de discuție. Sentimentele și mândria familiei contează și ele, și nu puțin. Tata este genul de om care pune mai mult preț decât mulți alții pe onoarea familiei. Firește că știi lucrul acesta la fel de bine ca și mine.

— Cunosc ce gândește tata în această privință. Lucrurile sunt pentru mine la fel de clare ca și pentru oricare dintre voi, deși nu știu, deocamdată, ce se poate face. O problemă de felul acesta nu apare într-o singură zi și nu poate fi rezolvată peste noapte. Femeia există. Și pentru tot ce s-a întâmplat sunt într-o anumită măsură responsabil. N-aș dori să intru în

amănunte, dar într-o asemenea istorie există mult mai multe implicații decât cele care apar pe lista proceselor ce se judecă la tribunal.

— De bună seamă, nu știu care au fost relațiile dintre tine și ea, răspunse Robert, și nu sunt curios să aflu, dar situația pare cam incorectă în ochii tuturor celor din jur – nu crezi? – în afară de cazul când ai intenția să te căsătorești cu ea.

Ultimele cuvinte fură spuse pentru a studia reacția lui Lester.

— Aș face-o dacă aș avea ceva de câștigat, veni răspunsul derutant al lui Lester. Problema este că femeia există, iar familia știe acest lucru. Așadar, dacă rămâne ceva de făcut, mie îmi revine această obligație. Nu există altcineva care ar putea acționa în locul meu.

Lester se cufundă în tăcere, iar Robert se ridică și începu să măsoare camera în lung și-n lat; apoi reluă:

— Spui că nu intenționezi să te însori cu ea, sau mai degrabă că n-ai ajuns încă să-ți pui această problemă. Eu n-aș face-o, Lester. Cred că ai comite cea mai mare greșală a vieții tale, din toate punctele de vedere. Nu vreau să țin predici, dar un bărbat cu situația ta ar avea foarte mult de pierdut; nu-ți poți permite un asemenea gest. Lăsând deoparte considerentele de familie, miza e prea mare. Ți-ai distruge pur și simplu viața.

Tăcu și rămase cu mâna dreaptă întinsă, așa cum obișnuia în momentele de mare sinceritate, iar Lester simți franchețea și imparțialitatea acestei chemări. De astă-dată Robert nu-l critica. Făcea apel la el, și asta era oarecum altceva.

Totuși, chemarea se irosi fără de răspuns, și apoi Robert schimbă tactica; vorbi despre dragostea pe care bătrânul Kane i-o purta lui Lester și despre speranța ce o nutrise totdeauna că se va căsători cu o fată de familie bună din Cincinnati, catolică, dacă și el era de acord cu acest lucru, dar, în tot cazul, demnă de situația lui. Era și dorința doamnei Kane. Firește, Lester știa.

— Știi exact ce-și doresc toți în ceea ce mă privește, interveni, în sfârșit, Lester, dar nu văd cum se poate face ceva în momentul de față.

— Vrei să spui că n-ar fi prudent din partea ta s-o părăsești acum?

— Vreau să spun că a fost extrem de bună cu mine și că am obligația morală să fac tot ce pot pentru ea. Ce presupune asta, n-aș putea să spun.

— Să trăiești cu ea? Întrebă Robert cu răceală.

— În mod cert nu să-i pun cuferele în stradă, de vreme ce a fost obișnuită să trăiască cu mine.

Robert se așează din nou, gest care părea să spună că socotea zadarnic ultimul său apel.

— Motivele de ordin familial nu te pot convinge să ajungi la o înțelegere amicală cu ea și apoi s-o lași?

— Nu fără a examina problema cu toată seriozitatea pe care o comportă; nu!

— Crezi că există nădejdea ca totul să se termine în curând? Poți să-mi spui ceva care să-mi servească drept scuză rezonabilă ca să alin durerea provocată familiei?

— Aș fi perfect de acord să fac ceva care să liniștească familia, dar adevărul este adevăr, și nu văd loc pentru o discuție echivocă între noi doi. Am spus că, în aceste legături, intervin lucruri care fac imposibilă discuția – ar fi neloial pentru mine, neloial pentru femeie. Nimeni nu-și poate da seama cum trebuie procedat, cu excepția celor implicați, și nici măcar ei nu pot să-și dea seama întotdeauna. Aș fi un câine afurisit dacă m-aș apuca să-ți promit altceva decât că voi face tot ce pot.

Lester tăcu, și Robert începu din nou să măsoare în lung și-n lat camera, pentru ca, după un timp, să reia discuția.

— Părerea ta este că pentru moment nu se poate face nimic?

— Nu acum.

— Foarte bine. Cred că e timpul să plec. Nu văd ce ne-am mai putea spune.

— Nu vrei să rămâi să iei masa cu mine? Dacă rămâi, aș merge până la hotel.

— Nu, mulțumesc. Cred că mai prind trenul de unu pentru Cincinnati. Oricum, o să încerc.

De astă-dată stăteau față în față. Lester, palid și extenuat, Robert, limpede la chip, cu pielea întinsă precum ceara, bine legat și abil. Schimbările produse de timp începeau să se vadă. Robert era omul iscusit și hotărât, Lester, un om torturat de îndoieli. Robert întruchipa spiritul industrial activ și

integru, Lester, spiritul comercial plin de încredere în sine, dar care privea viața propriu-zisă cu un ochi șovăitor. Împreună alcătuiau un tablou izbitor, iar gândurile ce frământau mintea fiecăruia făceau ca imaginea celor doi să se contureze și mai puternic.

— Ei bine, începui după un timp fratele mai mare. Nu cred că mai am ceva de adăugat. Am sperat să te fac să gândești așa cum gândim și noi, dar, firește, tu ești cel mai bun judecător în această chestiune. Dacă nu vezi care e soluția în momentul de față, nimic din ceea ce pot eu să-ți spun nu te va influența. Cred totuși că joci o carte proastă.

Lester îl asculta. Tăcea, dar de fapt pe față i se citea o hotărâre de neclintit. Robert își luă pălăria și împreună se îndreptară spre ușa biroului.

— O să încerc să prezint lucrurile în lumina cea mai bună, spuse Robert și ieși.

34

In lumea noastră, funcțiile vieții animale par limitate la un cadru sau la un cerc, ca și cum aceasta ar fi o necesitate înnăscută pentru ființele de pe o planetă obligată prin forța lucrurilor să se învârtă în jurul soarelui. Peștele, de pildă, nu poate să depășească mediul marin fără să se anihileze; pasărea nu poate să pătrundă în domeniul peștilor fără să plătească scump acest gest. Începând cu paraziții florilor și până la monstrul din junglă și cel din abisul oceanului, vedem limpede cum mișcarea ființelor are un caracter circumscris – modul categoric în care viața a limitat evoluția diverselor specii la o anumită sferă; și constatăm cu satisfacție că oricât s-ar strădui ele să se îndepărteze de mediul lor înconjurător, ar ajunge la rezultate grotești și, în mod invariabil, fatale.

Cu toate acestea, în cazul omului, modul în care acționează teoria limitelor nu a fost observat până acum la fel de limpede. Legile vieții noastre sociale nu sunt înțelese atât de bine încât să permită o generalizare clară. Și, totuși, părerile, argumentele și sentințele societății fixează limite pe cât de reale, pe atât de intangibile. Când un bărbat sau o femeie greșesc – adică ies din sfera în care obișnuiesc să se miște –

lucrurile nu se petrec precum atunci când o pasăre a pătruns în apă sau un animal sălbatic și-a făcut drum în sălașul omului. Distrugerea nu urmează imediat. Poate că lumea nu va face altceva decât să ridice a mirare din sprâncene, să râdă sarcastic sau să-și înalțe mâinile în semn de protest. Și totuși, diversele sfere în care evoluează oamenii sunt atât de bine definite, încât cel care iese din orbita sa este sortit pieirii. Născut și crescut într-un anumit mediu, individul este practic inadaptabil în orice altă stare și se aseamănă cu pasărea obișnuită cu o anumită densitate a aerului și care nu poate să se simtă bine într-o pătură atmosferică superioară sau inferioară.

După plecarea fratelui său, Lester rămase în fotoliul de lîngă fereastră, cu privirea-i gânditoare ațintită asupra priveștiilor pe care-o oferea acest oraș înfloritor. Acolo jos, în fața lui, viața se desfășura în același timp sub diversele ei aspecte — energie, speranță, prosperitate, plăcere — iar el stătea aici, atins pe neașteptate de suflul sorții potrivnice și, deocamdată, dat în lături, cu planurile și nădejdlile spulberate. O să poată oare să meargă mai departe, la fel de senin, pe drumul pe care apucase? Legătura sa cu Jennie nu va avea oare, în mod obligatoriu, de suferit de pe urma acestui neașteptat val de ghinioane? Pusă față în față cu această legătură, care dura de atâta vreme, fără să fi întâmpinat piedici în cale, oare propria-i casă părintească nu aparținea acum trecutului? Dusă va fi de astă-dată acea atmosferă de afecțiune neîntinată. Privirea aceea caldă, care însemna deplină încuviințare, o s-o mai afle oare în ochii tatălui, așa cum era obișnuit? Robert, legătura cu fabrica, tot ceea ce alcătuia o parte din viața sa, totul se schimbase prin acest brusc amestec al Louisei în treburile lui.

„Ce ghinion“, fu tot ce putu să-și spună, și cu asta își smulse din minte niște gânduri pe care le socotea fără rost și încercă să vadă ce are de făcut, dacă se mai putea face ceva.

— Cred c-o să mă reped până la Mount Clemens mâine sau, în tot cazul, miercuri, dacă o să fiu în stare, îi spuse el lui Jennie la întoarcere. Nu mă simt tocmai în apele mele. Câteva zile acolo au să-mi prindă bine.

Dorea să fie singur și să se gândească. Jennie îi făcu valiza și el plecă, dar era bântuit de gânduri negre.

În cursul săptămânii următoare, avu destul timp să mediteze asupra celor petrecute, iar concluzia la care ajunsese fu aceea că nu era necesar să facă un pas hotărâtor în momentul de față; câteva săptămâni mai mult, într-un fel sau altul, nu însemnau, în fapt, nimic. Nu era de așteptat ca Robert sau vreun alt membru al familiei să caute să discute din nou cu el. Relațiile sale de afaceri vor continua, prin forța lucrurilor, ca și până acum, de vreme ce erau în legătură cu bunul mers al fabricii; fără îndoială că nu se va face nicio încercare de constrângere. Dar îl apăsa gândul că nu se mai înțelegea cu ai lui și nu putea trage nădejde că lucrurile se vor îndrepta.

„Proastă afacere, gândea el, proastă.“ Dar nu se clinti.

Timp de un an această situație supărătoare rămase aceeași. Lester nu dădu pe-acasă șase luni; apoi, cum o importantă conferință de afaceri îi cerea să fie printre ai săi, își făcu apariția și se purtă ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic deosebit. Mama îl îmbrățișă cu dragoste, deși cam tristă; tatăl îl întâmpină ca de obicei, cu o călduroasă strângere de mână; Robert, Louise, Amy, Imogen, toți ca unul, deși nu se putea vorbi de vreo înțelegere între ei, se arătară dispuși să treacă cu vederea acea singură problemă spinoasă dintre ei. Dar sentimentul de înstrăinare plutea în aer, era mereu prezent. După, aceea Lester își rări atât cât fu cu puțință vizitele la Cincinnati.

35

Între timp și Jennie trecea printr-o criză morală. În afară de atitudinea familiei lui Lester, care îi pricinuisese o mare durere, își dădea seama, pentru prima oară, de ceea ce gândea lumea despre ea. Era o femeie care nu ducea o viață cinstită, știa asta. Cedase de două ori, silită de niște împrejurări cărora ar fi putut să le facă față într-alt fel. O, de-ar fi avut mai mult curaj! Dacă nu s-ar fi simțit veșnic obsedată de teamă! Dacă ar putea să se hotărască să facă ce trebuia făcut! Lester nu se va căsători cu ea niciodată. De ce-ar face-o? Îl iubea, dar se simțea destul de tare ca să-l părăsească, și așa

poate că ar fi mai bine pentru el. Probabil că Gerhardt ar vrea să stea cu ea, dacă s-ar întoarce la Cleveland. Ar privi-o cu respect, dacă s-ar hotărî, în cele din urmă, la o viață onestă. Și, totuși, ideea că va trebui să-l părăsească pe Lester i se părea groaznică – fusese atât de bun cu ea! Cât despre tatăl său – nu era sigură dacă o va primi sau nu.

După tragica vizită a Louisei, se gândi să facă unele mici economii, să pună deoparte atât cât va putea din banii pentru casă. Lester fusese generos și Jennie izbutise să trimită regulat acasă cincisprezece dolari pe săptămână, pentru întreținerea familiei, adică atât cât cheltuiau înainte, când nu primeau niciun ajutor din afară. Ea cheltuia douăzeci de dolari pentru masă, căci Lester pretindea tot ce era mai bun – fructe, carne, dulciuri, băuturi și altele. Chiria era de cincizeci și cinci de dolari, și o sumă mai mică sau mai mare se cheltuia pentru haine și alte lucruri neprevăzute. Lester îi dădea cincizeci de dolari pe săptămână, dar într-un fel sau altul banii se duceau toți. Începu să se întrebe cum să facă să strângă ceva bani, dar gestul i se păru urât. Dacă avea să plece, mai bine să plece fără nimic! Era singura purtare corectă.

Săptămână de săptămână, după vizita Louisei, se gândi mereu la ce avea de făcut, și încercă să se înarmeze cu destulă tărie ca să-i vorbească lui Lester sau să treacă la fapte. Lester era ca totdeauna bun și generos, dar uneori Jennie simțea că poate dorește ca ea să-l părăsească. Rămânea dus pe gânduri, părea desprins de cele din jur. De când avusesese loc scena cu Louise se schimbaseră puțin. Numai dacă ar putea să-i spună că viața pe care o duce nu o mulțumește și apoi să plece! După ce descoperise existența Vestei, îi arătase limpede că sentimentele ei nu contează atât de mult pentru el, de vreme ce gândea că prezența copilului îl va împiedica în mod hotărât să o ia vreodată de soție. Voia s-o aibă alături de el, dar în alt fel. Și era atât de neclintit, încât nu putea să discute cu el prea mult. Își puse în minte ca, în cazul când avea să-l părăsească, să-i scrie o scrisoare în care să-i spună ce-a hotărât-o, iar el, aflându-i gândurile, o va ierta și o va uita.

Situația familiei Gerhardt nu se îmbunătățise. După plecarea lui Jennie, Martha se măritase. Predase timp de câțiva

ani în școlile de stat din Cleveland, apoi întâlnise un tânăr arhitect și, după ce stătuseră logodiți o vreme, se căsătoriseră. Marthei îi fusese întotdeauna puțin rușine cu familia ei, iar acum, când începuse o altă viață, era dornică să aibă cât mai puține legături cu cei de-acasă. Îi înștiință vag pe membrii familiei – în afară de Jennie – despre apropiata ei căsătorie, iar la ceremonie îi invită doar pe Bass și George. Gerhardt Veronica și William se simțiră umiliți. Gerhardt nu se încumetă să tălmăcească gestul ei într-un fel sau altul. Suferise prea multe lovituri. Dar Veronica era furioasă. Spera că viața îi va da prilejul să-i plătească surorii ei cu aceeași monedă. William, firește, nu era prea supărat, încerca să devină electrician, îndeletnicire pe care unul dintre profesorii săi i-o indicase ca interesantă și de viitor.

Jennie află despre căsătoria Marthei după ce faptul se petrecuse, când Veronica îi scrisese câteva cuvinte, în care îi descria principalele amănunte. Dintr-un anumit punct de vedere era bucurătoare, dar își dădu seama, totodată, că frații și surorile ei se îndepărtau de dânsa.

La scurt timp după căsătoria Marthei, Veronica și William se duseră să locuiască cu George, ruptură care se produse din cauza felului de a se purta al lui Gerhardt. De la moartea soției și plecarea copiilor mai mari, căzuse pradă unor crize de adâncă melancolie, din care nu era ușor să-l scoți. Se părea că viața lui se apropia de sfârșit, deși nu avea decât șaiszeci și cinci de ani. Ambițiile omenești pe care le nutrise cândva dispăruseră pentru totdeauna. Vedeau cum Sebastian, Martha și George, care-și făcuseră drum în lume, nu mai voiau să știe de el și nu mai dădeau nimic pentru întreținerea familiei, deși nimeni din casă n-ar fi trebuit să accepte nici măcar un dolar de la Jennie. Veronica și William n-aveau astâmpăr. Nu se împăcau cu ideea să se lase de școală și să meargă la lucru și, după câte se părea, găseau că era mai bine să trăiască din banii lui Jennie, despre care Gerhardt hotărâse de mult că nu erau dobândiți pe o cale cinstită. De astă-dată nu mai avea îndoieli asupra adevăratelor relații dintre Jennie și Lester. La început îi crezuse căsătoriți, dar felul cum Lester o neglija uneori pe Jennie timp îndelungat, umilinta cu care ea se grăbea să răspundă vreunui semn sau chemări din partea

lui, teama de a-i vorbi despre Vesta, toate acestea dovedeau un anumit lucru. Nu se căsătorise pe vremea când locuia acasă. Gerhardt nu văzuse niciodată certificatul ei de căsătorie. Era posibil să se fi căsătorit după ce plecase de lângă ai ei, dar Gerhardt nu credea.

Ceea ce înrăutățea într-adevăr lucrurile era faptul că bătrânul ajunsese din cale-afară de posac și arțăgos, și celor tineri le era cu neputință să trăiască în preajma lui. Veronica și William își dădeau seama de asta. Nu le plăcea felul cum ținea socoteala banilor care se cheltuiau după plecarea Marthei. Îi învinuia că risipesc prea mult pentru îmbrăcăminte și distracții, stăruia să se mute într-o casă mai mică și ascundea de fiecă dată o parte din banii trimiși de Jennie, fără să le spună de ce. De fapt, Gerhardt economisea atât cât putea pentru ca într-o bună zi să-și plătească datoria către Jennie. Socotea că era un păcat să trăiești în felul acesta; în afară de puținii bani pe care-i câștiga el însuși, socotea că aceste economii sunt mijlocul cu care avea să se plătească de obligații. Dacă ceilalți copii s-ar fi purtat corect cu el, zicea Gerhardt, nu ar fi fost nevoie ca la bătrânețe să ajungă să trăiască din mila unei singure fiice care, fără îndoială, în ciuda calităților ei, nu ducea o viață onestă. Și astfel se certau.

Totul luă sfârșit într-o lună de iarnă, când George primi ca fratele și sora, nemulțumiți de Gerhardt, să vină să stea la el, cu condiția să-și găsească de lucru. Gerhardt rămase la început năuc, dar apoi îi pofti să-și ia mobila și să plece unde doresc. Generozitatea sa îi făcu să se simtă rușinați, ba chiar încercară să-l cheme la ei, dar Gerhardt refuză. Avea să-l roage pe maestrul de la fabrica unde lucra ca paznic să-i facă un hatâr și să-i îngăduie să doarmă într-o mansardă dosnică. Oamenii îl priveau cu încredere și țineau la el. Și-apoi, așa avea să economisească ceva bani.

Astfel, deși plin de obidă, se mută fără șovăială și oamenii avură prilejul să vadă un bătrân de veghe în nopți cumplite de iarnă, într-un loc pustiu și neumblat, în timp ce undeva, în altă parte, orașul își continua viața sa veselă. Avea un colțișor în pod, sub acoperișul unei magazii, departe de agitația și zgomotul din fabrica propriu-zisă. Acolo dormea în timpul zilei. După-amiază făcea o mică plimbare; se îndrepta spre

centrul comercial al oraşului sau rătăcea fie pe malurile râului Cuyahoga, fie pe marginea lacului. De obicei îşi ţinea mâinile la spate, pradă unor gânduri care-l făceau să-şi încline fruntea. Ba uneori vorbea singur: „Ei, fir-ar să fie, ce soartă!” sau: „Asta este”, cuvinte care dădeau glas tristeţii sale întunecate. Pe seară se întorcea, ca să-şi ia în primire veghea de la poarta singuratică, slujba sa. Mânca la o pensiune pentru muncitori, din apropiere.

Reflecţiile din acea perioadă ale bătrânului german erau deosebit de subtile şi sumbre. Ce era aceea „viaţă”? Şi la ce ducea ea, după atâta luptă, necazuri şi dureri? Unde se duc toate? Oamenii mor; şi nu mai ştii nimic despre ei. De pildă, soţia sa. Murise. Unde îşi luase zborul sufletul ei?

Şi totuşi stăruia neabătut în unele convingeri dogmatice. Credea că infernul există, credea că acolo merg cei care păcătuiesc. Dar doamna Gerhardt? Dar Jennie? Nu se îndoia nicidecum că amândouă păcătuiseră grav. Credea că cei drepti îşi vor primi răsplata în ceruri. Dar cine erau cei drepti? Doamna Gerhardt nu avusese suflet rău. Jennie era generozitatea întruchipată. Iată-l pe fiul său Sebastian: un băiat bun, dar cu o fire rece şi care, fără îndoială, nu se sinchisea de tatăl lui. Sau Martha: plină de ambiţii, dar de un egoism vădit. Într-un fel sau altul, cu excepţia lui Jennie, copiii se preocupau de ei înşişi. Bass plecase de când se căsătorise, şi nu mai mişca un deget pentru nimeni: Martha susţinea că avea nevoie de tot ce câştiga ca să se întreţină. George dăduse o vreme câte ceva în casă, dar în cele din urmă refuzase să-şi mai ajute familia. Veronica şi William trăiseră din banii lui Jennie atât timp cât el le îngăduise, deşi îşi dădeau seama că nu era un lucru corect. Propria sa viaţă nu demonstra oare egoismul copiilor săi? Şi îmbătrânea atât de tare! Clătină din cap. Taină a tainelor. Viaţa era într-adevăr bizară, şi întunecată, şi plină de incertitudini. Şi totuşi nu voia să stea cu vreunul dintre copii. Nu era niciunul demn de el, niciunul, în afară de Jennie, dar ea trăia în păcat. Şi astfel Gerhardt se amăra.

O vreme, Jennie habar nu avu de această jalnică stare a lucrurilor. Îi scria de obicei Marthei, iar atunci când aceasta plecă de acasă, îi scrisese direct lui Gerhardt. Când Veronica plecă şi ea, Gerhardt o anunţă pe Jennie că nu mai era

nevoie să trimită bani. Veronica și William vor locui împreună cu George. El însuși căpătase o slujbă bună, într-o fabrică și urma să locuiască acolo. Și-i trimise o mică sumă pe care o economisise – o sută cinsprezece dolari – sub cuvânt că nu era nevoie de acești bani.

Jennie nu pricepu, dar cum ceilalți nu-i scriau nimic, crezu că totul era în ordine – tatăl ei se exprimase deosebit de clar. Dar treptat-treptat începu să înțeleagă adevărata situație; presimți că se întâmpla ceva rău și, necăjită, cu îndoieli în suflet se întreba dacă n-ar trebui să-l lase pe Lester, fie că-l va părăsi sau nu, și să se ducă să îngrijească de tatăl ei. Oare Gerhardt avea să vină cu ea? Nu aici, desigur. Dacă ar fi fost măritată, atunci da, poate că ar fi venit. Dacă ar fi fost singură, probabil că da. Și, totuși, dacă nu găsea o slujbă bine plătită aveau s-o ducă greu un timp. Tot vechea poveste. Ce să facă? Se hotărî să treacă la fapte. Dacă ar câștiga cinci sau șase dolari pe săptămână, ar putea să trăiască. Acești o sută cincisprezece dolari pe care Gerhardt îi economisise aveau, poate, să-i ajute să treacă peste cele mai grele momente.

36

Planul lui Jennie suferea de neajunsul că nu ținea seama de atitudinea lui Lester. Iubirea lui era un sentiment primar, îngădit însă de prejudecățile lumii în care fusese crescut. Dacă-am spune că o iubea îndeajuns ca să meargă alături de ea și la bine și la rău, ca să legalizeze situația ei anormală și să înfrunte cu curaj lumea prin faptul că-și lua o soție pe gustul lui ar fi, poate, prea mult, dar afecțiunea sa era sinceră și nu înclina, mai ales pe-atunci, să renunțe pentru totdeauna la această legătură.

Lester se apropia de acea epocă a vieții când ideile sale despre femei erau gata formate și nu mai puteau fi schimbate. Până acum, în mediul său și în cercul acelorora cu care avea legături, nu întâlnise nicio femeie care să-l atragă atât cât îl atrăgea Jennie. Era plăcută, inteligentă, îngăduitoare gata oricând să-i facă pe plac, iar el o învățase lucrurile mărunte care se obișnuiau în lumea bună, până când o transformase

în acea plăcută tovarășă pe care și-o dorea. Se simțea bine cu ea, era mulțumit; de ce ar fi căutat altceva?

Dar neliniștea lui Jennie creștea din zi în zi. Încercă să exprime în scris ceea ce gândea și alcătui o jumătate de duzină de scrisori până când izbuti să aștearnă în cele din urmă una care părea să redea, măcar în parte, sentimentele ei. Era o scrisoare lungă pentru ea și suna astfel:

„Lester, dragul meu, când o să citești această scrisoare eu nu voi mai fi aici, și doresc să nu mă judeci aspru până când nu vei ști despre ce este vorba. O iau pe Vesta și plec, cred că e mai bine așa, Lester. Trebuie. Ții minte, eram foarte săraci atunci când m-ai cunoscut și mă aflu într-o asemenea situație, încât credeam că niciun om cumsecade nu va dori să știe vreodată de mine. Când ai apărut și mi-ai spus că mă iubești, nu prea eram în stare să-mi dau seama ce aveam de făcut. Am ajuns să te iubesc, Lester, împotriva voinței mele.

Îți amintești, ți-am spus că n-ar trebui să mai fac o greșală și că nu eram ceea ce ar fi trebuit să fiu, dar când te aflai în preajma mea, nu puteam să judec bine și nu vedeam cum aș fi putut să-ți ies din cale. Pe vremea aceea tata era bolnav acasă și abia aveam ce mânca. Ne descurcam foarte greu. Fratele meu George nu avea pantofi și mama era tare amărâtă. Mi-am spus de multe ori, Lester, că dacă mama n-ar fi avut atâtea necazuri, ar mai trăi și azi. M-am gândit că dacă-ți plac, iar mie îmi plăceai într-adevăr – eu te iubesc, Lester! – poate că restul n-ar conta atât de mult. Mi-ai spus de la început c-ai vrea să-i ajuți pe-ai mei și am crezut că este ceea ce trebuia să fac. Eram cumplit de săraci!

Lester, dragul meu, mi-e rușine să te părăsesc astfel, pare atât de josnic, dar dacă ai ști cum m-am simțit zilele acestea, m-ai ierta. O, te iubesc! Da, da. Dar vreme de luni întregi – de când sora ta a fost aici – am simțit că nu sunt pe un drum bun și că n-ar trebui să merg mai departe, fiindcă mi-am dat seama cât de mare e greșala mea. A fost o greșală din partea mea chiar și faptul că am avut o legătură cu senatorul Brander, dar eram atât de tânără, abia de-mi dădeam seama ce făceam. A fost o greșală din partea mea că nu ți-am vorbit despre Vesta de când te-am întâlnit, deși credeam că e bine

să ți-o ascund. A fost o greșeală grozavă din partea mea că am ținut-o ascunsă aici în tot acest timp. Lester, pe-atunci îmi era frică de tine, frică de ce ai putea să spui sau să faci. Când a venit sora ta, totul mi-a devenit limpede și de-atunci n-am mai putut să mă conving că procedez bine. Nu poate fi bine, Lester, dar nu pe tine te condamn, ci pe mine.

Nu-ți cer să te căsătorești cu mine, Lester. Știu ce înseamnă eu pentru tine și ce înseamnă pentru tine familia ta, și nu cred c-ar fi drept. Vor fi întotdeauna împotriva acestui lucru, și nu e drept ca eu să ți-l cer. În același timp, știu că n-ar trebui să trăiesc mai departe în felul acesta. Vesta va ajunge în curând la vârsta când va înțelege totul. Ea crede că tu ești unchiul ei adevărat.

M-am gândit de nenumărate ori să-ți vorbesc, dar când devii serios, mă înspăimânți, și nu sunt în stare să spun ce vreau. Astfel, m-am gândit că dacă am să-ți scriu și apoi am să plec, ai să înțelegi. Înțelegi, Lester, nu-i așa? N-ai să te superi pe mine? Știu că așa e mai bine și pentru tine, și pentru mine. Trebuia s-o fac. Te rog să mă ierți, Lester, te rog, și uită-mă. O să mă descurc. Dar te iubesc, o, da! și nu voi putea niciodată să fiu îndeajuns de recunoscătoare pentru tot ce ai făcut pentru mine. Îți doresc tot norocul posibil. Te rog, iartă-mă, Lester! Te iubesc, da, e adevărat! Te iubesc.

Jennie

P.S. Cred că mă voi duce să stau la Cleveland, cu tata. Are nevoie de mine. E absolut singur. Dar să nu vii după mine, Lester. E mai bine așa."

Puse scrisoarea într-un plic, îl închise și-l ascunse deodată în sân, apoi așteptă momentul potrivit ca să poată pleca.

Trecură câteva zile până când fu în stare să-și pună în aplicare planul, iar într-o după-amiază, cum Lester telefonase că nu vine timp de o zi sau două, împachetă în câteva valize unele lucruri de care avea nevoie pentru ea și pentru Vesta și trimise după un comisionar. Se gândi să-i telegrafieze tatălui ei că venea, dar când își aminti că Gerhardt nu mai avea casă, socoti că se va duce întâi să-l caute. Cea mai mare

parte din lucruri erau depozitate, așa-i scrisese Gerhardt. Le-ar putea lua ca să mobileze cu ele o căsuță sau un apartament. În așteptarea comisionarului, care urma să-i ia bagajele și să i le expedieze mai târziu, stătea încremenită privind în față sfârșitul, când ușa se deschise și intră Lester.

Pentru un motiv neprevăzut, își schimbase hotărârea. Nu era un om care se călăuzea după instincte și presentimente, dar în această împrejurare simțurile îl serviseră în mod deosebit. Avusese de gând să plece pentru o zi cu niște prieteni la o vânătoare de rațe sălbatice în mlaștinile de la Kankakee, la sud de Chicago, dar până la urmă se răzgândise, ba chiar se hotărâse să vină acasă devreme. N-ar fi putut spune ce-l îmboldea să facă lucrul acesta.

Pe măsură ce se apropia de casă, i se păru cam bizar că se întorcea atât de devreme; apoi la vederea celor două cuferे din mijlocul camerei, rămase uluit. Ce să însemne asta? Jennie era îmbrăcată și gata de plecare. Și Vesta la fel. Mirat, își pironi privirea asupra lor, în timp ce în ochii săi întunecați se citea o întrebare care cerea grabnic răspuns.

— Unde te duci? întrebă el.

— Da, da, șovăi ea, plecăm.

— Unde?

— Mă gândeam să plec la Cleveland.

— Pentru ce?

— Voiam... voiam să-ți spun... Lester, eram de părere că n-ar trebui să stai mai departe aici. Credeam că nu e bine. Am vrut să-ți spun, dar n-am putut. Ți-am scris o scrisoare.

— O scrisoare? exclamă el. Despre ce naiba vorbești? Unde e scrisoarea?

— Acolo, spuse ea, arătând cu un gest mecanic spre o măsuță de mijloc, unde scrisoarea stătea la vedere, pe o carte mare.

— Și chiar aveai de gând să mă părăsești lăsându-mi o scrisoare, Jennie, chiar în felul acesta? spuse Lester cu o voce care se înăsprea pe măsură ce vorbea. Jur în fața lui Dumnezeu că nu te mai înțeleg! Despre ce-i vorba?

Rupse plicul și citi începutul.

— Trimite-o pe Vesta într-altă cameră, spuse el.

Jennie îl ascultă. Apoi se întoarce și rămase pe loc, palidă și cu ochii larg deschiși, în timp ce privirea-i rătăcea când spre perete, când spre cuier sau spre Lester. Acesta citea gânditor scrisoarea. Se foi o dată sau de două ori, apoi o lăsă să cadă jos.

— Ei bine, Jennie, iată ce vreau să-ți spun, vorbi el în cele din urmă, dar o privi ciudat și se întreba ce anume avea să-i spună.

I se oferea din nou prilejul să pună capăt acestei legături, în cazul când aceasta era voința sa. Dar nu simțea că asta dorea, de vreme ce lucrurile se desfășurau atât de lin. Merseseră atât de departe unul alături de celălalt, încât părea ridicol să se despartă acum. O iubea în mod sincer, nu mai încăpea nicio îndoială. Totuși nu dorea să se însoare cu ea, nu-i era ușor s-o facă. Ea știa. Scrisoarea ei o spunea limpede.

— Ai văzut greșit lucrurile, continuă el, vorbind rar. Nu știu ce ai uneori, dar nu privești cum trebuie această situație. Ți-am mai spus că eu nu mă pot căsători cu tine, în niciun caz acum. Situația se complică cu prea multe date importante despre care tu nu știi nimic. Te iubesc, și tu știi asta. Trebuie să mă gândesc la ai mei și la afaceri. Tu nu poți să înțelegi ce probleme se ridică aici, dar eu le cunosc. Nu vreau să mă părăsești. Țin prea mult la tine. Desigur, nu te pot opri. Dacă vrei, poți să pleci. Dar nu cred că ar trebui să faci acest gest. Nu dorești într-adevăr să pleci, nu-i așa? Stai jos o clipă.

Jennie, care socotise că va pleca fără s-o vadă nimeni, se afla de astă-dată într-o mare încurcătură. Izbutise să ajungă la o explicație calmă, adică să-l facă să-i demonstreze realitatea. O dorea cumplit. El, Lester, să fie nevoit să se explice! Și cât îl iubea! Făcu câțiva pași spre el, și Lester îi luă mâna.

— Și-acum, ascultă. N-ai într-adevăr nimic de câștigat dacă mă părăsești acum. Unde-ai spus că voiai să te duci?

— La Cleveland.

— Și cum te gândeai să te descurci?

— Mă gândeam să-l iau pe tata, dacă ar fi vrut să vină cu mine, fiindcă acum e singur, și să-mi găsesc, poate, de lucru.

— Și ce altceva ai putea să faci, Jennie, decât tot ce ai făcut până acum? Doar nu vrei să ajungi din nou camerista unei doamne, nu-i așa, sau vânzătoare într-un magazin?

— Mă gândeam că-aș putea să capăt de lucru ca menajeră.

Jennie se gândise la toate posibilitățile, și aceasta era ideea cea mai atrăgătoare din toate câte îi veniseră în minte.

— Nu, nu, mormăi el, clătînând din cap. Nu merge. Nu-i nimic serios în tot ce-ai gândit, cu excepția unei singure idei. N-o să-ți fie mai bine din punct de vedere moral decât acum. Nu poți face să dispară trecutul. În tot cazul, asta nu contează. Nu pot să mă căsătoresc cu tine acum. Poate în viitor, dar nu pot să-ți spun nimic și nu doresc să fac nicio promisiune. Și totuși nu consimt să mă părăsești, iar dacă ai face-o, n-aș vrea să ajungi din nou să muncești, așa cum ai de gând. Am să-ți stabilesc o rentă. Dar nu vrei într-adevăr să mă părăsești, nu-i așa, Jennie?

În fața personalității puternice a lui Lester și a protestului său viguros, tot ce chibzuse și hotărâse ea se prăbuși. Simțea cum mâna lui o strângea pe-a ei și asta era destul ca să o răscolească. Începu să plângă.

— Nu plânge, Jennie. S-ar putea ca totul să iasă mai bine decât îți închipui. Pentru moment, lasă lucrurile așa cum sunt. Dezbracă-te. Nu te mai gândești să mă părăsești, nu-i așa?

— N-nu, suspină ea.

O așeză pe genunchii lui.

— Lasă lucrurile așa cum sunt. Trăim într-o lume bizară. Nu se poate aranja totul într-un minut. S-ar putea ca situația să se îndrepte de la sine. Eu însumi sunt nevoit să suport unele lucruri pe care de obicei nu le-aș îngădui.

În cele din urmă o văzu că-și recapătă oarecum calmul și că surâde trist printre lacrimi.

— Și-acum, pune deoparte lucrurile astea, spuse el cu blândețe, arătând cuferele. Și mai vreau să-mi făgăduiești ceva.

— Ce anume?

— Să nu mai ascunzi nimic, mă înțelegi? Să nu mai faci planuri de una singură și să nu mai iei hotărâri fără știrea mea. Dacă ai ceva care-ți stă pe suflet, să vii la mine și să te destăinui. N-o să te mănânc. Spune-mi mie tot ce te frământă. O

să te ajut s-o scoți la capăt cu ceea ce te necăjește, sau, dacă nu o să pot, cel puțin n-o să ne mai ascundem unul de altul.

— Nu, Lester, spuse ea grav, privindu-l drept în ochi. Îți făgăduiesc că n-o să-ți mai ascund niciodată nimic, ți-o spun cu toată sinceritatea. Mi-a fost frică, dar n-o să-mi mai fie. Poți să ai încredere în mine.

— S-ar zice că începi să gândești limpede. Știu că așa vei face.

Și Lester îi dădu drumul.

Câteva zile mai târziu, ca urmare a acestei înțelegeri, fu luat în discuție viitorul lui Gerhardt. Jennie se frământă din pricina lui de mai mult timp. Acum gândea că ar trebui să-i vorbească lui Lester despre el. Așadar, într-o seară, îi povesti ce se petrecuse la Cleveland.

— Știu că e tare nenorocit acolo, și-mi face rău când mă gândesc la asta. Voiam să-l iau la mine, dacă aș fi plecat la Cleveland. Și-acum nu știu ce să fac.

— De ce nu-i trimiți niște bani? Întrebă el.

— Nu vrea să mai primească bani de la mine, Lester. El socoate că nu sunt o femeie cumsecade, că nu duc o viață cinstită. Nu crede că sunt căsătorită.

— Și pe bună dreptate, nu? spuse Lester calm.

— Mă chinuie gândul că doarme într-o fabrică. E atât de bătrân și de singur!

— Ce se întâmplă cu restul familiei din Cleveland? Nu vor să facă nimic pentru el? Unde e fratele tău Bass?

— Cred că nu vor să stea cu el, e o fire tare acră răspunse ea simplu.

— Dacă asta-i situația nu prea știu ce să spun, surâse Lester. Bătrânul domn n-ar trebui să facă atâta caz de anumite lucruri.

— Știu, spuse ea, dar acum e bătrân și a suferit foarte mult.

Lester, cufundat în gânduri, se juca încet cu furculița.

— Iată la ce mă gândesc, Jennie, începu el într-un târziu. N-are rost să mai trăim așa, dacă vrem ca totul să meargă bine. Mă gândesc că am putea să luăm o casă în Hyde Park. Va fi cam departe de birou, dar nu țin neapărat să trăiesc într-un apartament. Tu și cu Vesta vă veți simți mai bine, dacă

o să aveți la îndemână o curte. În cazul acesta ai putea să-l aduci pe tata să stea cu noi. Nu supără pe nimeni dacă o să meșterească din când în când câte ceva, ba chiar dacă ar ajuta la buna întreținere a casei.

— O, asta i-ar conveni de minune, dacă vine, răspunse ea. Îi place să repare orice; ar tunde iarba și ar întreține caloriferul. Dar n-o să vină decât dacă e sigur că m-am măritat.

— Nu știu cum s-ar putea face asta, dacă nu-i prezinți bătrânului un certificat de căsătorie. Vrea, pare-se, ceva ce nu se poate procura atât de ușor. Slujba de caloriferist la o casă de țară ar fi pentru el un loc foarte sigur, adăugă Lester, dus pe gânduri.

Jennie nu luă în seamă această glumă necruțătoare. Era obsedată de ideea că făcuse din viața ei un ghem încâlcit. Gerhardt n-o să vină, chiar dacă l-ar putea primi într-o casă încântătoare. Și totuși ar trebui să stea din nou cu Vesta. Asta l-ar fericii.

Rămase cufundată în trista ei visare, până când Lester, care-i urmărea firul gândurilor, spuse:

— Nu văd ce s-ar putea face. Un certificat de căsătorie în alb nu se procură ușor. E o afacere urâtă. O astfel de contrafacere e socotită un delict criminal. Nu mi-ar plăcea să fiu amestecat într-o asemenea istorie.

— O, nu vreau să faci asta, Lester! Mă necăjește pur și simplu faptul că tata e atât de încăpățânat. Când își bagă-n cap ceva, nimeni nu i-l mai scoate.

— Ce ar fi să așteptăm până după mutare? După aceea poți să te duci la Cleveland și să-i vorbești. Poate că o să-l convingi.

Lui Lester îi plăcea felul în care ea se purta cu tatăl ei. Era atâta bunăvoință în purtarea ei, încât ar fi dorit s-o ajute să-și pună în aplicare planul. Deși Gerhardt nu-l interesa prea mult, era totuși antipatic, și dacă bătrânului îi plăcea să trebăluiească pe lângă o casă mare, de ce n-ar face-o?

Planul unei locuințe în Hyde Park nu întârzie să devină o realitate. După câteva săptămâni, când lucrurile se liniștiră din nou, Lester o invită pe Jennie să-l întovărească în South Hyde Park pentru a căuta o casă. La prima ieșire, găsiră ceva care se potrivea de minune, o clădire de pe vremuri, cu unsprezece camere mari, așezată în mijlocul unei peluze ce se întindea pe o suprafață cu laturile de câte șaizeci de picioare și înconjurată de copaci umbroși, plantați în anii când orașul era încă tânăr. O casă frumos împodobită, intimă și odihnitoare. Jennie era fascinată de proporțiile casei, de atmosfera ei rustică, deși o întrista gândul că nu intră în noul ei cămin așa cum s-ar fi convenit. Nutrise vag nădejdea că plecarea pe care o plănuise îl va pune, poate, pe Lester în situația să vină s-o caute și să se însoare cu ea. Iar acum și această speranță se spulberase. Făgăduise că va rămâne, și trebuia să ia lucrurile așa cum sunt. Spuse că nu vor avea niciodată ce face cu atâta spațiu, dar Lester o contrazise:

— E foarte probabil că o să primim din când în când lume. În tot cazul, putem s-o mobilăm și să vedem cum arată.

Ceru agenției de locațiuni să-i întocmească un contract de închiriere pe cinci ani, care se putea reînnoi și-i puse imediat la lucru pe cei care urmau să se ocupe cu amenajarea casei.

Clădirea fu zugrăvită și ornamentată, peluza fu aranjată așa cum se cuvine și se depuse toată sânguința ca să se dea casei o înfățișare îngrijită, care să nu lase nimic de dorit. Avea o bibliotecă mare, comodă, un salon, o sufragerie de dimensiuni considerabile, un frumos hol de recepții, o cameră de primire, o bucătărie mare, un oficiu, de fapt tot ce e necesar la parterul unei case confortabile. La etajul întâi se aflau dormitoare, camerele de baie și camera femeii de serviciu. Totul era armonios și plăcut, iar Jennie se simți nespus de mândră și bucuroasă să pună lucrurile în ordine.

Imediat după ce se mutară, Jennie – cu încuviințarea lui Lester – îi scrie tatălui ei și-l rugă să vină la ea. Nu-i spunea că se măritase, dar lăsa să se înțeleagă. Îi descria pe larg frumusețea casei, împrejurimile, mărimea curții și felurile avantaje

ale acestei gospodării. „E atât de frumos, adăuga ea, încât ți-ar plăcea, tată. Vesta e aici și merge zilnic la școală. Nu vrei să vii să stai cu noi? E mult mai bine decât să locuiești într-o fabrică. Și nu-mi place să te știu acolo.”

Gerhardt citi scrisoarea cu o figură gravă. Să fie oare totul adevărat? Ar fi închiriat oare o casă mai mare dacă n-ar fi fost căsătorii? După toți acești ani și acest nesfârșit șir de minciuni! E posibil să se fi înșelat? Așadar, era timpul să plece? Trăise singur atâta vreme, și acum să se ducă la Chicago, să locuiască cu Jennie? Chemarea ei îl mișcă și totuși se hotără să nu o primească. Ar fi însemnat să recunoască mult prea fățiș că greșise tot atât cât Jennie.

Refuzul lui Gerhardt o dezamăgi. Discută cu Lester și hotără să plece la Cleveland, să-l vadă. Așadar, făcu această călătorie, căută fabrica, un mare și zgomotos concern pentru mobilă, situat într-unul din cele mai sărace cartiere ale orașului, și se interesă la administrație de tatăl ei. Funcționarul îi arată un antrepozit îndepărtat, iar Gerhard fu înștiințat că o doamnă dorește să-l vadă. Se dădu jos din umilul său pat de campanie și coborî, curios să vadă cine era. Când Jennie îl văzu ieșind din întunericul de dincolo de ușă, în hainele sale prăfuite, ponosite, cu părul încărunțit și sprâncenele țepoase, se simți cuprinsă de o milă adâncă. „Bietul tata”, murmură ea. Gerhardt veni spre ea, cu o privire scrutătoare, ușor îmblânzită de gândul că vizita ei fusese dictată de dragostea ce i-o purta.

— Ce te-adeuce? o întrebă el precaut.

— Vino cu mine, tată, stăruie Jennie, plină de compasiune. Nu vreau să mai stai aici. Nu mai pot răbda să știu că trăiești aici singur.

— Așa, spuse el încurcat, asta te aduce.

— Da. Nu vrei? Hai, vino.

— Am un pat, răspunse el, ca și când ar fi vrut să se scuze pentru felul care arăta.

— Știu. Dar avem de astă-dată o casă frumoasă și Vesta e și ea acolo. Nu vrei? Lester vrea să vii.

— Spune-mi un lucru: te-ai măritat?

— Da, minți cu disperare Jennie. De mult. Poți să-l întrebi și pe Lester când vii.

Îi venea greu să-l privească în față, dar izbuti totuși, și el o crezu.

— Bine, spuse Gerhardt, era și timpul.

— Nu vrei să vii, tată? stărui Jennie.

Își ridică mâinile schițând gestul care-i era atât de caracteristic. Chemarea ei arzătoare îl tulbura adânc.

— Da, vin, spuse și se întoarse cu spatele.

După mișcarea umerilor săi, Jennie putu să-și dea seama ce se întâmpla: plângea

— Hai, tată, repetă ea.

Drept răspuns, Gerhardt se întoarse în magazia întunecată și-și strânse lucrurile.

38

Gerhardt deveni unul dintre locatarii casei din Hyde Park și numaidecât începu să se ocupe de treburile care, instinctiv, simțea că-i sunt destinate. Luă asupra sa îngrijirea caloriferului și a grădinii, deoarece se simțea jignit la gândul că s-ar putea da bani unui om din afară când el n-avea nimic de făcut. Pomii, îi spuse el lui Jennie, erau într-o stare jalnică. Dacă Lester i-ar procura un cosor și un fierăstrău, ar putea să se ocupe de ei în primăvară. În Germania oricine știe cum trebuie îngrijiți pomii, dar americanii ăștia se descurcă atât de anevoie! Apoi ceru și alte unelte și curând toate dulapurile și polițele erau reparate. Descoperi o biserică luterană la aproape două mile distanță și declară că era mai bună decât cea din Cleveland. Pastorul era, firește, un mesager divin, un slujitor al cerului. Și Vesta trebui neapărat să meargă regulat cu el la biserică.

Jennie și Lester își începură noua lor viață cu oarecare temeri: era sigur că se vor ivi unele greutăți. În partea de nord a orașului îi fusese ușor lui Jennie să ocolească vecinii și să nu dea niciun fel de lămuriri. De astă-dată erau instalați într-o casă cu pretenții; vecinii lor apropiați aveau să socotească de datoria lor să le facă o vizită, iar Jennie va trebui să joace rolul unei gazde cu experiență. Ea și Lester discutaseră despre acest lucru. Era mai bine să treacă drept soț și soție. Vesta

avea să fie prezentată ca fiica lui Jennie dintr-o primă căsătorie, iar soțul ei, un anume domn Stover (era numele de fată al mamei ei), murise imediat după nașterea copilului. Lester era, firește, tatăl adoptiv.

Acest cartier era atât de departe de centrul elegant al orașului, încât Lester nu se aștepta să întâlnească mulți prieteni, îi explică lui Jennie formalitățile obișnuite în relațiile sociale, așa încât atunci când prima vizitatoare va sosi, să fie pregătită s-o primească. Peste două săptămâni, această primă vizitatoare sosi în persoana doamnei Jacob Stendahl, o doamnă care se bucura de un prestigiu considerabil în cartier. Locuia la cinci case distanță de Jennie – casele din împrejurimi erau toate așezate în mijlocul unei peluze întinse – și sosi într-o după-amiază, în trăsura ei, pe când se întorcea de la cumpărături.

— Doamna Kane e acasă? o întrebă ea pe Jeannette, noua femeie de serviciu.

— Cred. că da, doamnă. Vreți să-mi dați cartea dumneavoastră de vizită?

Cartea de vizită fu oferită și apoi prezentată lui Jennie, care o privi curioasă.

Când Jennie intră în camera de primire, doamna Stendahl, o femeie înaltă, brună cu o privire sfredelitoare, o salută foarte călduros.

— Mi-am îngăduit să vă deranjez, spuse ea, dornică să se facă plăcută. Sunt o vecină de-a dumneavoastră. Locuiesc peste drum, câteva case mai încolo. Poate că ați văzut casa, e cea cu stâlpi de piatră albă la poartă.

— Desigur, răspunse Jennie. O știu bine. Eu și domnul Kane am admirat-o din prima zi când am venit aici.

— Îl cunosc pe soțul dumneavoastră din auzite. Soțul meu are legături cu compania „Wilkes Frog and Switch”¹.

Jennie dădu din cap. După felul în care vorbea doamna Stendahl, bănuia că acest concern trebuie să fie ceva important, care aducea mari profituri.

— Locuim aici de mult și înțeleg cum vă simțiți într-un cartier complet stăin. Sper c-o să vă faceți timp să treceți pe la mine într-o după-amiază. O să-mi facă mare plăcere. Ziua mea de primire e joi.

¹ Compania Wilkes, macazuri și accesorii.

— O să vin, firește, răspunse Jennie, dându-și seama că această probă a focului era greu de înlăturat. Foarte amabil din partea dumneavoastră că ați venit să mă vedeți. De obicei domnul Kane e tare ocupat, dar într-o zi, când va fi acasă, sunt sigură că o să-i facă multă plăcere să vă cunoască pe dumneavoastră și pe soțul dumneavoastră.

— Trebuie să veniți amândoi într-o seară. Ducem o viață foarte retrasă. Soțului meu nu-i place prea mult să iasă în lume, dar ne place tovărășia vecinilor.

Jennie răspunse printr-un zâmbet care dovedea că apreciază acest gest de bunăvoință. O însoți pe doamna Stendahl până la ușă și dădu mâna cu ea.

— Mă bucur că sunteți atât de încântătoare, spuse vizitatoarea cu sinceritate.

— O, mulțumesc, răspunse Jennie, îmbujorându-se ușor. Sunt sigură că nu merit atâtea complimente.

— Așadar, vă aștept într-o după-amiază. La revedere — și amabilă îi făcu un gest de adio.

„N-a fost chiar atât de rău, gândi Jennie, care privea cum se îndepărtează trăsura doamnei Stendahl. E foarte simpatcă. O, să-i povestesc lui Lester.“

Printre ceilalți vizitatori se aflau un domn și o doamnă Carmichael Burke, o doamnă Hanson Field și o doamnă Timothy Ballinger, care-și depuseră cu toții cartea de vizită sau mai rămaseră să stea puțin de vorbă. Jennie descoperi că lumea o socotește într-adevăr o persoană importantă și se strădui cât putu ca să fie la înălțimea acestei situații. Și, de fapt, se descurca strălucit. Era cât se poate de primitoare și de amabilă. Avea un surâs plin de bunăvoință și un fel de a se purta foarte firesc; izbutea să facă o impresie cât se poate de bună. Explica oaspeților că locuise până de curând în partea de nord a orașului, că soțul ei, domnul Kane, dorise mult să aibă o casă în Hyde Park, că tatăl și fiica ei locuiau cu ei și că Lester era tatăl adoptiv al copilului. Spuse că spera să poată întoarce toate vizitele și să fie o vecină bună.

Lester auzea despre aceste vizite seara, căci nu ținea să se vadă cu toți acești oameni. Lui Jennie aceste relații ajunseseră să-i inspire o bucurie potolită. Îi plăcea să lege noi prietenii și spera că astfel în viața lor se va petrece ceva hotărâtor,

care să-l facă pe Lester s-o privească drept o soție bună și o tovarășă ideală. Poate că într-o zi va voi într-adevăr să se însoare cu ea.

Primele impresii nu sunt totdeauna trainice, adevăr pe care Jennie îl descoperi curând. Vecinii o acceptaseră, poate, puțin cam repede, și acum începeau să umble zvonuri. O anume doamnă Sommerville, care veni în vizită la doamna Craig, una dintre vecinele apropiate ale lui Jennie, dădu a înțelege că știa cine era Lester.

— Oh, da, într-adevăr, știi, draga mea, continuă ea, se bucură de o reputație cam...

Și ridică din sprâncene, însoțindu-și gestul cu o mișcare a mâinii.

— Nu mai spune! făcu mirată și totodată curioasă prietena ei. Pare un om atât de serios, cu o fire atât de conservatoare.

— Fără îndoială că așa și este, dintr-un anumit punct de vedere, spuse doamna Sommerville. Familia lui e dintre cele mai bune. Dar există o tânără persoană cu care se ținea, așa spunea bărbatul meu. Nu știu dacă e una și aceeași, dar, pe vremea când trăiau împreună ca soț și soție în partea de nord a orașului, o prezenta drept *Miss Gorwood*, sau așa ceva.

— Tst! Tst! Tst! plescăi doamna Craig la auzul acestei noutăți surprinzătoare. Ce spui?! Dacă mă gândesc bine, trebuie să fie vorba despre aceeași femeie. Tatăl ei se numește Gerhardt.

— Gerhardt! exclamă doamna Sommerville. Țsta-i numele. Mi se pare că a mai fost un scandal în legătură cu ea, cel puțin știu că a existat un copil. Dacă s-au căsătorit sau nu după aceea, asta nu știu. În tot cazul, știu că familia lui nu vrea să audă de ea.

— Ce poveste interesantă, reluă doamna Craig. Și când te gândești că s-a putut căsători cu ea după aceea... dacă într-adevăr s-a căsătorit. În ziua de azi, nu mai poți să știi cu cine ai de-a face.

— Adevărat. Uneori lumea se cam amestecă rău de tot. Pare o femeie încântătoare.

— Delicioasă! exclamă doamna Craig. De o candoare desăvârșită. M-a fermecat.

— S-ar putea să nu fie una și aceeași persoană. E posibil să mă înșel.

— O, nu prea cred. Gerhardt! Mi-a spus că au locuit în partea de nord a orașului.

— Atunci sunt sigură că e aceeași. Ce curios că ți-ai amintit de ea!

— Da, într-adevăr, adăugă doamna Craig, care se întreba cum să se poarte în viitor cu Jennie.

Din alte surse porneau alte zvonuri. Existau oameni care-i văzuseră pe Jennie și pe Lester la plimbare cu trăsura, în nord, cărora le fusese prezentată ca domnișoara Gerhardt și care știau ce gândea familia Kane. Firește, viața ei de astăzi, casa aceea frumoasă, bogăția lui Lester, dragălașenia Vestei, toate acestea mai îndulcira situația. Era prea atentă, prea bună soție și mamă și, într-adevăr, mult prea cumsecade ca s-o judeci aspru, dar avea un trecut și peste asta nu se putea trece.

Un fulger prevestitor de furtună căzu asupra lui Jennie într-o zi când Vesta, care se întoarse de la școală, o întrebă pe neașteptate:

— Mamă, cine a fost tatăl meu?

— Numele lui era Stover, iubito, răspunse Jennie, străfulgerată de gândul că probabil s-a discutat despre acest lucru, că cineva a spus ceva. De ce mă întrebi?

— Unde m-am născut? stăruie Vesta, fără să ia în seamă întrebarea și dornică să lămurească propria ei identitate.

— La Columbus, Ohio, iubito. De ce?

— Anita Ballinger a spus că nu am tată și că nu erai măritată când m-am născut eu. Spunea că nu sunt o fetiță ca toate fetițele, că sunt o nimica. M-a înfuriat, până ce am plesnit-o.

Pe fața lui Jennie se așternu o expresie încremenită. Se așeză, cu privirea ațintită în gol. Doamna Ballinger îi făcuse o vizită, iar Jennie o găsisese deosebit de amabilă și binevoitoare, în dorința ei de a-și oferi serviciile, iar acum micuța Anita Ballinger îi spusese Vestei acest lucru. Unde auzise copilul vorbindu-se astfel?

— Nu trebuie s-o iei în seamă iubito, spuse ea în cele din urmă. Tatăl tău a fost domnul Stover și te-ai născut la Columbus. Nu trebuie să te mai bați cu alte fetițe. Când se

iau la bătaie fetițele spun – firește – lucruri urâte, ba uneori și lucruri pe care nu le cred cu adevărat. Las-o în pace și nu te mai apropia de ea. Și ai să vezi că n-o să-ți mai spună nimic.

Explicația șchiopăta, dar, pentru moment, Vesta se declară mulțumită.

— Dacă încearcă să dea în mine, o pălmuiesc.

— Să nu te mai apropii de ea, auzi, scumpa mea? În felul acesta n-o să poată să te lovească, răspunse mama. Vezi-ți de învățătură și nu te mai ocupa de ea. N-are cum să se certe cu tine dacă nu-i dai prilej.

Vesta ieși; Jennie rămasă singură, gândindu-se la cele auzite. Vecinii vorbeau. Povestea ei oferea temei de bârfă. Cum fusese descoperită?

E simplu să oblojești o rană făcută de o singură lovitură, dar e cu totul altceva când ai de-a face cu o rană pe care o deschid din când în când alte lovituri de cuțit. Într-o zi, Jennie, care se dusesse să-i facă o vizită doamnei Hanson Field, vecina ei cea mai apropiată, întâlni o doamnă Williston Baker, venită la ceai. Doamna Baker cunoștea familia Kane, cele petrecute cu Jennie în partea de nord a orașului, și ceea ce gândea familia Kane. Era o intelectuală, o femeie subțire și hotărâtă, o persoană în genul doamnei Bracebridge, care dovedea multă grijă în alegerea relațiilor sociale. Socotise totdeauna că doamna Field e o femeie cu o atitudine la fel de severă și prudentă, dar când descoperi că era în vizită cu Jennie, deși își păstră calmul, în sinea ei se înfurie.

— Doamna Kane, doamna Baker, spuse doamna Field, prezentându-le pe una celeilalte cu o figură zâmbitoare.

Doamna Baker îi aruncă lui Jennie o privire care nu prevestea nimic bun.

— Doamna Lester Kane? întrebă ea.

— Da, răspunse doamna Field.

— Da, continuă doamna Baker pe un ton glacial. Am auzit mult vorbindu-se despre doamna Kane – și accentuă asupra cuvântului – despre doamna Lester Kane.

Și, ca și cum Jennie n-ar mai fi fost de față, se întoarse spre doamna Field și începu o conversație intimă, la care Jennie nu avea nicidecum posibilitatea să ia parte. Stătea deznădăjduită, incapabilă să exprime o idee potrivită într-o situație atât

de grea. În curând, doamna Baker anunță că pleacă, deși avusese intenția să facă o vizită mai lungă.

— Nu mai pot să întârzii niciun minut, spuse ea. I-am făgăduit doamnei Neil c-o să trec s-o văd astăzi. Sunt sigură că v-am deranjat destul.

Se îndreptă spre ușă, fără să-și dea osteneala s-o privească pe Jennie, până în clipa când fu gata să iasă din cameră. Atunci se uită înspre ea și înclină cu răceală din cap.

— Uneori ai prilejul să dai de-o lume atât de bizară, se adresează în cele din urmă gazdei, în timp ce pleca grăbită.

Doamna Field nu se simțea în măsură s-o apere pe Jennie, căci ea însăși nu se bucura de o remarcabilă situație socială; și ca orice femeie înstărită din clasa mijlocie, se străduia să se ridice. Nu ținea s-o jignească pe doamna Williston Baker, care în societate însemna cu mult mai mult decât Jennie. Se întoarce la Jennie cu un zâmbet în chip de scuză, dar era cam încurcată. Jennie se simțea descumpănită, firește. Se scuză numaidecât și plecă. Era adânc rănită de umilința la care fusese supusă și pricepea că doamna Field își dădea seama că făcuse o greșeală atunci când o luase sub oblăduirea ei. Schimbul de vizite avea să ia sfârșit, știa asta. Și din nou se simți copleșită de acea veche disperare care-i striga că dăduse greș în viață. Situația nu se mai putea schimba, sau, dacă s-ar fi putut, nu avea să se mai întâmple niciodată. Lester nu era dispus să se însoare cu ea și să-i îndrepte viața pe făgașul cel bun.

Timpul trecea și lucrurile rămâneau la fel ca totdeauna. Cine ar fi privit la casa aceasta mare, cu peluza netedă și pomii plini de vigoare, cu plantele agățătoare care țeseau în jurul stâlpilor verandei o perdea transparentă de verdeață, și i-ar fi văzut pe Gerhardt trebăluind prin curte, pe Vesta care venea acasă de la școală și pe Lester care pleca dimineața în cabrioleta sa elegantă, ar fi spus că aici domnește pacea și belșugul, că nicio umbră de nefericire nu plutește asupra acestui cămin încântător. Și, într-adevăr, viața lui Lester și a lui Jennie se desfășura lin. E drept că vecinii încetară s-o mai viziteze – cei mai mulți dintre ei – și nu mai putea fi vorba de relații de societate; dar lipsa acestora nu se prea făcea simțită, căci viața de familie cuprindea atâtea și atâtea momente

plăcute și, interesante! Vesta studia pianul și cânta destul de bine. Avea ureche muzicală. Îmbrăcată în rochiile ei de casă, albastre, de culoarea levănțicăi, sau oliv, Jennie era o apariție fermecătoare în timp ce-și vedea de treburile ei; cosea, dăruia sau o pregătea pe Vesta pentru școală și, îndeobște, se îngrijea ca totul să fie în ordine.

Gerhardt se îndeletnicea cu multiplele sale ocupații, căci nu era mulțumit până nu punea mâna la tot ce însemna treabă gospodărească. Una dintre sarcinile pe care și le luase asupra sa era să umble după Lester sau după oamenii de serviciu și să închidă robinetele de gaz sau să stingă luminile, care, din întâmplare, fuseseră lăsate aprinse. Era o risipă păcătoasă. Și-apoi, hainele costisitoare, pe care Lester după ce le purta câteva luni le arunca fără să se sinchisească de ele, însemnau un izvor de necazuri pentru acest german bătrân și econom. Se necăjea când niște pantofi splendizi erau aruncați din pricina câtorva cute în piele sau a unor tocuri și pingele puțin roase. Gerhardt era de părere că trebuiau reparați, dar la întrebările ursuze ale bătrânului, care voia să știe „ce era rău la pantofii ăștia“, Lester răspundea că nu-i mai veneau bine.

— Ce cheltuială! i se plângea Gerhardt lui Jennie. Ce risipă! Din așa ceva nu poate ieși nimic bun. O să ducă la sărăcie, și asta în curând.

— Nu e vina lui, tată, îl apăra Jennie, așa a fost crescut.

— Ha! Frumoasă educație! Ce știu americanii ăștia despre economie! Ar trebui să trăiască puțin în Germania. Atunci ar învăța ce se poate scoate dintr-un dolar.

Datorită lui Jennie, unele din aceste observații ajungeau la urechea lui Lester, care se mulțumea să zâmbească. Gerhardt îl amuza.

O altă pricină de supărare era risipa pe care Lester o făcea cu chibriturile. Își luase obiceiul să aprindă un chibrit pe care îl ținea în timp ce vorbea, în loc să-și aprindă întâi țigara, iar apoi să-l arunce. Uneori începea să scapere cu două-trei minute înainte ca să-și aprindă țigara și arunca băț după băț. Avea un loc, într-un colț al verandei, unde îi plăcea să stea în serile de primăvară sau de vară, să fumeze și să zvârle chibriturile pe jumătate arse. Jennie stătea cu el și un mare

număr de bețe erau aprinse și apoi își luau zborul spre peluză. Odată, în timp ce tundeia iarba, Gerhardt descoperi cu groază nu o grămăjoară, ci de-a dreptul cutii de chibrituri pe jumătate arse, care zăceau nefolosite și putrezeau sub frunzele moarte. Dacă am spune că asta îl amări, am spune prea puțin. Adună într-un ziar teribila dovadă și o duse în camera de zi, unde Jennie cosea.

— Uite ce-am găsit. Ia privește! Omul acesta n-are mai mult habar de economie decât... decât... nu găsea cuvântul potrivit. Stă și fumează și uite ce face cu chibriturile! Cinci cenți cutia, atâta costă. Cum poate cineva să-și închipuie c-o să facă avere dacă o ține tot așa? Asta aș vrea să știu. Uită-te! Jennie privi. Dădu din cap.

— Lester e cheltuitor, spuse ea.

Gerhardt duse chibriturile la subsol. Cel puțin să fie arse în cuptorul de la calorifer. Le-ar fi întrebuințat ca să-și aprindă propria lui pipă, dar ziarele vechi erau mai bune și avea maldăre de ziare, altă dovadă a nefericitei înclinații spre risipă a domnului și stăpânului său. Trebuia să muncească într-o lume tristă. Toate îi erau potrivnice. Și totuși lupta cu tot curajul împotriva risipei și a cheltuielilor deșănțate. Spiritul lui de economie era de neclintit.

Timp de doi, ani purtă duminică de duminică același costum negru, croit din niște haine costisitoare făcute de Lester cu ani în urmă. Pantofii lui Lester, cu un mic efort de imaginație, puteau fi făcuți să i se potrivească și chiar îi purta. De asemenea, cravatele lui vechi – cele negre – erau cât se poate de bune. Dacă ar fi putut să-și transforme pe măsura lui cămășile lui Lester, ar fi făcut-o bucuros; lenjeria de corp și-o dregea cu ajutorul acului dat de bucătăreasă. Ciorapii lui Lester îi veneau, firește, foarte bine. Cu îmbrăcămintea lui Gerhardt nu se cheltuia niciodată nimic. Celelalte obiecte de îmbrăcăminte pe care Lester le arunca – pantofi, cămăși, costume, cravate și altele – le strângea timp de săptămâni și luni, și apoi, trist și posac, chema un croitor sau un telal și vindea totul la cel mai bun preț pe care-l putea căpăta. Învăță că toți negustorii de haine vechi erau niște pungași, că n-avea rost să dai câtuși de puțin crezare tuturor protestelor pe care

le ridica un telal sau un negustor, când, în realitate, se scăldau în bani. Gerhardt făcuse cercetări ca să descopere ce se ascundea în spatele acestor povești; îi urmărise, văzuse ce făceau cu lucrurile pe care el le vindea. „Escroci! declarase el. Îmi dau zece cenți pentru o pereche de pantofi și apoi îi văd cum atârnă în fața dughenei lor cu prețul de doi dolari. Ce hoție! Doamne-Doamne! Ar fi putut să-mi plătească un dolar.“ Jennie zâmbea. Ea era singura căreia i se plângea, fiindcă din partea lui Lester nu se putea aștepta la niciun fel de înțelegeri. Cât despre micile sale economii, le dăruia în cea mai mare parte bisericii, unde era privit ca un model de bunăvoință, cinste și credință, o întruchipare a tuturor virtuților.

Și astfel, în pofida negrelor vijelii pe care lumea le stârnea asupra ei, Jennie își trăia acum anii ei de vis. În ciuda îndoielilor care-l încercau uneori și-l făceau să se întrebe dacă era sau nu înțelept că alesese acest drum, Lester se arăta întotdeauna blând și atent și se părea că viața de-acasă îi făcea plăcere.

— Totul e-n ordine? îl întreba ea când venea seara acasă.

— Desigur, răspundea el, și o ciupea de bărbie sau de obraz.

Jennie îl urma înăuntru, în timp ce Jeannette, totdeauna sprintenă, îi lua haina și pălăria. Iarna stăteau în bibliotecă, în fața căminului imens, cu vatra încinsă. Vara, primăvara sau toamna, Lester prefera să iasă pe verandă, unde, dintr-un colț, avea o vedere largă asupra pajiștii și a străzii îndepărtate și-și aprindea țigara de dinaintea mesei de seară. Jennie se așeza pe marginea scaunului și-i mângâia părul:

— Părul tău nu se rărește câtuși de puțin, Lester. Nu-ți pare bine?

Sau:

— Vezi ce de cute ai făcut pe frunte? Să nu te mai încrunți. Nu ți-ai schimbat cravata, domnul meu, azi-dimineață. De ce? Îți pregătisem una.

— Am uitat, răspundea el și-și descrețea fruntea, sau râdea și îi prevestea că în curând va avea chelie, chiar dacă acum semnele nu se arătau încă.

În salon sau în camera de zi, de față cu Vesta și Gerhardt, nu era mai puțin afectuoasă, deși puțin mai prudentă. Îi

plăceau vechile jocuri ca „porcul în trifoi”, „ascunzătoarea păianjenului”, biliardul de copii sau altele. Lester lua și el parte la aceste mici distracții și se căznea câte o oră, dacă era nevoie, ca să rezolve un asemenea joc. Jennie se dovedea mai îndemnatică. Uneori îi arăta cum trebuia procedat, și atunci se simțea nespus de mulțumită de ea însăși. Alteori stătea în spatele lui Lester și privea în timp ce brațele ei îl cuprindeau pe după gât, iar bărbia i se odihnea pe umărul lui. Lester părea că nu dă importanță gestului ei, în realitate însă, se simțea fericit de această comoară de iubire pe care o revărsa asupra lui. Deșteptăciunea, dragostea, tactul ei creau o atmosferă nespus de plăcută; mai mult ca orice îl atrăgeau tinerețea și frumusețea ei. Îl făceau să se simtă tânăr, iar dacă ceva nu-i plăcea, era tocmai gândul că ar putea să ajungă un bătrân cu sufletul uscat, pe care nu-l mai interesează nimic. „Vreau să rămân tânăr sau să mor tânăr” era una din vorbele lui preferate, iar Jennie ajunsese să-l înțeleagă; de dragul lui era bucuroasă că număra cu atât mai puțini ani decât el.

Un alt aspect plăcut al vieții de acasă era afecțiunea mereu crescândă pe care Lester i-o purta Vestei. Fetița stătea seara la masa cea mare din sufragerie și învăța, în timp ce Jennie cosea, iar Gerhardt citea nesfârșitul său teanc de ziare germane de orientare luterană. Bătrânul era necăjit că nu-i îngăduiseră Vestei să urmeze o școală parohială luterană, dar Lester nici nu voia să audă de așa ceva.

— N-o să-i dăm o educație germană, greoaie spusese el când Jennie îi aminti că Gerhardt i se plânsese. Școala elementară este destul de bună pentru toți copiii. Spune-i s-o lase în pace.

Petreceau într-adevăr ore încântătoare în patru. Lui Lester îi plăcea s-o ia pe genunchi pe această școlăriță de șapte ani și s-o tachineze. Îi plăcea să inversese așa-numitele fapte de viață, să scoată în evidență partea lor paradoxală și să observe efectul pe care îl aveau asupra acestei minți ce se deschidea ca o floare.

— Ce e apa? întrebă el.

Și când i se răspundea că apa e „ceea ce bem”, o privea cu ochi mari și întreba:

- Asta așa e. Dar ce e?! Numai atât te învață la școală?
- Bine, dar e ceea ce bem, nu? stăruia Vesta.
- Faptul că o bem nu lămurește ce e, răspundea Lester.

Întreab-o pe învățătoarea ta ce e apa.

Și o lăsa față în față cu această supărătoare problemă, care tulbura sufletul ei tânăr.

Hrana, porțelanul, rochița ei, toate erau reduse la elementele chimice din care se alcătuiau, și Lester o lăsa pe Vesta să se lupte cu aceste întunecate și nedefinite imagini a ceva ce există dincolo de suprafața aparentă a lucrurilor, până când începu într-adevăr să simtă pentru el o teamă plină de respect. Avea un fel al ei prin care-l făcea atent cât de frumos arăta înainte de pleca la școală, dimineața, obicei care-și avea obârșia în faptul că Lester găsea mereu ceva de spus despre îmbrăcămintea fetei. Îi plăcea s-o vadă elegantă, insista să poarte o fundă mare, albastră, în păr, cerea ca pantofii cu tocuri joase să fie înlocuiți cu botine înalte, după anotimp, și ca îmbrăcămintea să-i fie alcătuită din culori potrivite cu tenul și temperamentul ei.

— Fetița aceasta are o fire egală și veselă. N-o îmbrăca în culori închise, spusese el odată.

Jennie își dăduse treptat seama că trebuia să i se ceară părerea în această privință și-i spunea Vestei:

— Du-te iute la tatăl tău și arată-i cum ești îmbrăcată.

Vesta venea și se învărtea sprintenă în fața lui:

— Îți place cum arăt?

— Da. E bine. Du-te.

Și se ducea.

Ajunsese să fie atât de mândru de ea, încât duminicile și uneori și în zilele săptămânii, când ieșeau la plimbare în trăsură, o lua totdeauna între ei doi. Insista ca Jennie s-o trimită la o școală de dans, și Gerhardt se perpelea de supărare și de furie.

— Ce lipsă de pietate! i se plânse el lui Jennie. Ce lucru afurisit! Se duce să danseze! Pentru ce? Ca să iasă din ea o netrebnică, o creatură de care să-ți fie rușine?

— O, nu, tată! răspundea Jennie. Nu-i chiar așa. E o școală tare bună. Lester spune că trebuie s-o urmeze.

— Lester! Lester! Mult mai știe omul ăsta ce e bun și ce nu pentru un copil. Un om care joacă cărți și bea whisky!

— Ei hai, tată, gata! Nu-mi place să aud că vorbești așa, îl apăra călduros Jennie. E un om bun și dumneata știi asta.

— Un om bun, da, da, în anumite împrejurări poate că e. Dar nu și de astă-dată. Nu!

Și pleca bombănind. Când Lester era prin apropiere, Gerhardt tăcea, iar Vesta îl juca pe degete.

— Ah, bunicule! îi spunea, și-l trăgea de braț sau îi freca obrazul năpădit de barba cărunță.

Și atunci Gerhardt se muia. Pierdea stăpânirea de sine și din adâncul ființei sale se ridica un val care-l făcea să simtă un nod în gât.

— Da, te cunosc eu... mormăia ei.

Vesta îl ciupea de ureche,

— Gata, spunea Gerhardt, ajunge!

Și totuși, era clar că nu înceta decât atunci când voia ea. Gerhard adora fetița, care putea face din el tot ce voia, și o slujea totdeauna cu credință.

39

In acest răstimp, nemulțumirea pe care familia Kane o simțea față de viața ilegală cu care Lester se obișnuise creștea din ce în ce mai mult. Faptul că acest mod de viață nu putea duce cu timpul decât la un scandal public, devenise pentru ei de ajuns de limpede. Zvonurile se și făcuseră auzite. Lumea părea să priceapă ceea ce era de priceput, deși nu se spunea nimic pe față. Bătrânul Kane nu putea să înțeleagă ce-l apucase pe fiul său, care sfida în felul acesta uzanțele societății. Dacă ar fi fost vorba de vreo femeie neobișnuită, de vreo vrăjitoare din lumea teatrelor, a artelor sau literelor, felul cum se purta ar fi putut să-și găsească o explicație, chiar dacă nu era demn de laudă, dar să-și ducă astfel viața cu ființa asta oarecare, potrivit descrierii făcute de Louise, cu această femeie ștearsă și de nimic, așa ceva nu putea să înțeleagă cu niciun chip. Lester era fiul său, fiul său favorit; era dureros faptul că nu-și făcuse un rost ca toată lumea. La Cincinnati se aflau femei care-l cunoșteau și cărora

le plăcea. De pildă, Letty Pace. De ce oare, pentru numele lui Dumnezeu, nu se însurase cu ea? Era drăguță, simpatică, talentată. Bătrânul se necăjea amarnic și, treptat, începu să-și judece fiul din ce în ce mai aspru. Era o rușine că Lester se purta astfel cu el. Nu era firesc, nici scuzabil, nici cuviincios. Archibald Kane se gândi și se tot gândi până când ajunse la concluzia că trebuia făcut ceva care să ducă, în mod obligatoriu, la o schimbare, dar ce anume, nu putea spune. Lester nu depindea de nimeni, era propriul său stăpân și orice fel de observații cu privire la faptele sale l-ar fi indignat. S-ar fi zis că nu se putea face nimic.

Anumite împrejurări grăbiră deznodământul care se apropia. La câteva luni după foarte supărătoarea ei vizită la Chicago, Louise se căsătorii, și atunci casa familiei rămase aproape pustie, cu excepția vizitelor pe care le făceau nepoții. Lester nu se duse la nuntă, deși fusese invitat. Apoi doamna Kane muri, fapt care făcu necesară o revizuire a testamentului familiei. Cu acest prilej Lester se duse acasă, necăjit de faptul că în ultima vreme o văzuse atât de puțin pe maică-sa și că ea suferise mult din pricina lui, dar nu socotea că avea de dat lămuriri. Tatăl se gândi că era momentul să-i vorbească, dar fiindcă-l văzu atât de trist, lăsă pe altă dată.

Se înapoie la Chicago și urmară din nou luni de tăcere. După moartea doamnei Kane și căsătoria Louisei, tatăl se duse să locuiască împreună cu Robert, deoarece cei trei nepoți erau marea bucurie a bătrâneților sale. Întreprinderea, în afară de acea schimbare hotărâtoare care avea să survină după moartea sa, era în mâinile lui Robert. Acesta se purta nespus de frumos cu surorile, cumnații și tatăl său, în speranța că în cele din urmă va obține conducerea. Nu se putea spune, nicidecum, că era lingușitor; era un perfect om de afaceri, rece și abil, cu mult mai abil decât îl credea fratele său. Chiar și în acea perioadă era mai bogat decât oricare alți doi copii ai bătrânului la un loc, dar prefera să nu dea în vileag acest lucru și pretindea că bunurile sale ating o cifră modestă. Își dădea seama de neajunsurile invidiei și se mulțumea mai degrabă cu o viață spartană, punând temei pe bunuri care nu băteau la ochi, dar cu valoare mare și care puteau fi oricând transformate în bani.

În timp ce Lester se lăsa dus de valuri, Robert lucra, lucra fără încetare. Nu mai era neapărat nevoie să-și realizeze planul care ținea să-l îndepărteze pe fratele său de la conducerea întreprinderii, deoarece tatăl, după ce se gândise îndelung asupra tuturor aspectelor pe care le prezenta situația de la Chicago, ajunsese la hotărârea definitivă că lui Lester nu trebuia să-i revină o mare parte din averea sa. Fără îndoială că Lester nu era un caracter puternic, cum crezuse el. Dintre cei doi frați, Lester putea fi superior din punct de vedere intelectual, sau putea fi mai simpatic, iar din punct de vedere al sensibilității, al educației artistice și al modului de a se prezenta în societate, cei doi frați nici nu puteau fi comparați măcar, dar, cu felul său tăcut și serios, Robert obținea succese comerciale. Dacă în acest moment al jocului Lester nu avea de gând să se liniștească, atunci când? Era preferabil să-și lase averea acelor care aveau să aibă grijă de ea. Archibald se gândea în mod serios să ceară avocatului său să-i refacă testamentul în astfel de termeni încât, dacă Lester nu-și schimba atitudinea, partea sa să fie redusă numai la un venit nominal. Luă, totuși, hotărârea să-i mai ofere o șansă — aceea de a căuta să-l convingă să renunțe la falsul său mod de viață și să-și croiască un altul, cu care să se înfățișeze înaintea oamenilor. Nu era prea târziu. Avea în fața lui un viitor strălucit! Oare, va prefera cu tot dinadinsul să-i dea cu piciorul? Bătrânul Archibald Kane îi scrisese lui Lester că ar vrea să stea de vorbă cu el oricând crede de cuviință și, peste treizeci și șase de ore, Lester se afla la Cincinnati.

— Voiam să mai vorbesc o dată cu tine, Lester, într-o chestiune despre care mi-e oarecum greu să deschis discuția, începu bătrânul Kane. Știi la ce mă gândesc.

— Da, știu, răspunse calm Lester.

— Când eram mai tânăr, îmi spuneam că n-o să mă amestec niciodată atunci când fiii mei își vor asuma riscul căsătoriei, dar mi-am schimbat părerea pe măsură ce am înaintat în vârstă. Legăturile mele de afaceri m-au făcut să văd cât de utilă poate fi unui bărbat o căsătorie potrivită, și atunci am început să doresc ca fiii mei să realizeze căsătorii care să-i ajute în viață. M-a îngrijorat soarta ta, Lester, și mă îngrijează

încă. Legătura pe care ți-ai creat-o în ultima vreme mi-a făcut multă inimă rea. Mama ta s-a amărât din pricina asta până în ultima clipă. A fost singura și marea ei durere. Nu crezi că ai mers prea departe? Scandalul a ajuns până aici. Ce se petrece la Chicago nu știu, dar nu poate fi ținut secret. Nu servește cu nimic afacerilor pe care firma noastră le face acolo. Și fără îndoială, nici ție. Toată treaba a ajuns atât de departe, încât ți-a primejduit interesele, și totuși, continui. De ce?

— Probabil pentru că o iubesc.

— Cu neputință. Dacă o iubeai, te-ai fi căsătorit cu ea din capul locului. Firește, nu te apropii de o femeie și nu trăiești cu ea, așa cum ai făcut-o tu timp de ani în șir, o nenorocеști și pe ea, și pe tine, și apoi mai susții că o iubești! Poate că ți-ai pierdut capul din pricina ei, dar de iubit, n-o iubești!

— De unde știi că nu m-am căsătorit cu ea? Întrebă Lester cu răceală.

Voia să vadă cum va primi tatăl său această posibilitate.

— Nu vorbești serios!

Bătrânul domn se înalță în scaun, sprijinindu-se în coate, și-l privi.

— Nu. Dar s-ar putea să vorbesc serios.

— Imposibil! izbucni tatăl. Nu pot să cred. Nu pot să cred că un om cu inteligența ta ar putea să facă așa ceva, Lester! Unde ți-e mintea? Ai trăit ani întregi cu ea în văzul lumii, și acum vorbești de căsătorie?! Pentru ce, în numele lui Dumnezeu, dacă ai avut de gând să faci una ca asta, n-ai făcut-o de la început? Ai adus rușinea asupra părinților tăi, ai zdrobit inima mamei, ai dăunat afacerilor noastre și ai dat loc unui scandal public, iar acum vrei să te însori cu persoana care e pricina tuturor acestor rele? Nu pot s-o cred!

Bătrânul Archibald se ridică.

— Nu te enerva, tată, spuse Lester repede. În felul acesta n-o să ajungem nicăieri. Am spus că aș putea să mă însor cu ea. Nu e o femeie rea și nu vreau să te aud vorbind în felul acesta despre ea. N-ai văzut-o niciodată. Nu știi nimic despre ea.

— Știu destule, insistă cu hotărâre bătrânul Archibald. Știu că nicio femeie cumsecade n-ar fi făcut ceea ce a făcut ea.

Nu vezi, omule, că aleargă după banii tăi? Ce altceva ar putea să vrea? E cât se poate de limpede.

— Tată, spuse Lester cu o voce scăzută, care nu prevestea nimic bun, de ce vorbești așa? N-ai văzut-o niciodată pe femeia aceasta și nu știi nimic despre ea. Louise a venit și v-a prezentat o dare de seamă înfierbântată, iar voi toți luați de bună povestea ei. Nu e atât de rea cum credeți voi și, în locul dumitale, nu m-aș exprima astfel la adresa ei. Ești nedrept față de o femeie cumsecade și, nu știu de ce, nu vrei să fii corect.

— Corect! Corect! îi tăie vorba Archibald. Tu vorbești despre asta?! Dar a fost corect față de mine, față de familia ta, față de mama ta moartă să iei o femeie de pe stradă și să trăiești cu ea? E...

— Ajunge, tată! exclamă Lester, ridicând mâna. Te previn că nu accept să aud asemenea cuvinte! Vorbești despre femeia cu care trăiesc, cu care aș putea să mă căsătoresc. Țin la dumneata, dar nu vreau să te aud spunând lucruri care nu sunt adevărate. Nu e o femeie de stradă. Știi perfect de bine că nu mi-aș duce viața alături de o asemenea femeie. Trebuie să stăm de vorbă mai calm despre toate astea, sau altfel plec. Îmi pare rău. Îmi pare teribil de rău. Dar nu admit să aud asemenea cuvinte.

Bătrânul Archibald se liniști. În ciuda părerilor sale cu totul potrivnice, respecta punctul de vedere al fiului său. Se așeză din nou pe scaun și-și aținti privirea în podea... Cum să manevreze lucrurile în această împrejurare?

— Stai tot acolo? întrebă el în cele din urmă.

— Nu, ne-am mutat în Hyde Park. Am închiriat acolo o casă.

— Am auzit și de un copil. E al tău?

— Nu.

— Ai copii cu ea?

— Nu.

— Bine, slavă Doamnei!

Lester se mulțumi să-și scarpine bărbia.

— Și susții că vrei să te căsătorești cu ea?

— N-am spus asta, răspunse fiul. Am spus că s-ar putea.

— S-ar putea! S-ar putea! strigă din nou tatăl, clocotind de mânie. Ce nenorocire! Tu cu perspectivele tale! Cu concepțiile

tale! Cum crezi că aş putea să mă gândesc serios să încredinţez fie şi o părticică din averea mea unui om care are atât de puţină consideraţie pentru ceea ce lumea socoteşte bun şi drept? Dar bine, Lester, se pare că întreprinderea noastră de mijloace de transport, familia ta, reputaţia ta personală nu fac doi bani pentru tine. Nu pot să pricep unde ţi-e mândria! Pare un capriciu nesăbuit, imposibil de admis.

— E cam greu de explicat, tată, şi nu pot să te lămuresc pe deplin. Tot ce ştiu e că sunt prins în această poveste şi că mi-e dat s-o duc până la capăt. S-ar putea să iasă foarte bine. S-ar putea să mă căsătoresc cu ea şi s-ar putea să nu mă căsătoresc. Nu sunt pregătit acum să spun ce voi face. Trebuie să aştept. O să fac tot ce pot.

Bătrânul Archibald se mulţumi să dea din cap în semn că dezaprobă totul.

— Te-ai băgat într-o afacere urâtă, Lester, spuse el în cele din urmă. Nu încape îndoială că asta ai făcut. Bănuiesc că eşti hotărât să mergi mai departe pe drumul pe care ți l-ai ales. Nimic din ce ți-am spus nu pare să te clinească.

— Nu e momentul, tată. Regret.

— Ei bine, te previn că, dacă nu dovedeşti cătuşi de puţin respect pentru demnitatea familiei şi onoarea poziţiei tale în lume, o să mă faci să-mi schimb testamentul. Nu pot să încurajez cu calm această situaţie, fără să fiu părtaş, din punct de vedere moral şi din toate celelalte puncte de vedere. N-o să fac aşa ceva. Poţi s-o laşi sau poţi să te însori cu ea. De bună seamă că ar trebui să faci una sau alta. Dacă o laşi, totul e în regulă. Poţi să te îngrijeşti oricum vrei de viitorul ei. Nu mă împotrivesc nicidecum la lucrul acesta. O să plătesc cu dragă inimă oricât crezi de cuviinţă. O să ai parte egală cu ceilalţi copii, aşa cum am prevăzut. Dar, dacă te căsătoreşti cu ea, lucrurile vor sta altfel. Fă cum vrei. Dar nu mă condamna. Țin la tine. Sunt tatăl tău. Fac ceea ce cred că este de datoria mea să fac. Şi-acum, gândeşte-te la cele ce ți-am spus şi anunţă-mă ce ai hotărât.

Lester suspină. Vedea că orice discuţie era zadarnică. Îşi dădea seama că taică-său va trece, probabil, la fapte, dar cum putea s-o părasească pe Jennie şi să-şi găsească o justificare faţă de el însuşi? Oare taică-său avea într-adevăr

intenția să-l lipsească de partea sa de moștenire? De bună seamă că nu. Bătrânul domn îl iubea chiar și acum, de asta își dădea seama. Lester se simțea tulburat și abătut; această încercare de constrângere îl scotea din fire. Ce idee: el, Lester Kane, să fie silit la o asemenea faptă; s-o azvârle în drum pe Jennie! Privi în jos.

Bătrânul Archibald înțelese că își atinsese ținta.

— Ei bine, spuse în cele din urmă Lester, n-are rost să mai discutăm. Nu știu ce-o să fac. Trebuie să-mi acorzi un timp de gândire. Nu pot să iau o hotărâre pripită.

Cei doi se priviră unul pe altul. Lester regreta atitudinea lumii și îndârjirea tatălui său. Kane-senior regreta necazul fiului, dar era hotărât să termine această istorie. Nu era sigur dacă îl convertise sau nu pe Lester, dar trăgea nădejde. Poate că-și va schimba atitudinea.

— La revedere, tată, spuse Lester întinzându-i mâna. Încerc să prind trenul de două și zece. Voiai să-mi vorbești și despre altceva?

— Nu.

După plecarea lui Lester, bătrânul rămase cufundat în gânduri. O carieră distrusă! Acesta să fie, oare, sfârșitul unor posibilități atât de mari? Fiul său avea să stăruie prostește în rău și în greșală? Dădu din cap. Robert era mai înțelept. Iată omul potrivit să conducă o întreprindere. Era o fire rece și un spirit conservator. Dacă Lester ar fi fost la fel! Se gândea, se tot gândea. Trecu mult timp până se urni din loc. Și, totuși, în adâncul inimii, fiul căzut în greșală nu înceta să-i fie drag.

40

Lester se întoarse la Chicago. Își dădea seama că-l mâniasse rău pe tatăl său, deși n-ar fi putut să spună până unde mergea mânia părintească. Niciodată în relațiile sale personale cu bătrânul Archibald nu-l văzuse atât de pornit. Dar nici acum Lester nu simțea că avusese loc o ruptură ireparabilă; nici măcar nu-și dădea seama că era nevoit să se hotărască, odată pentru totdeauna, dacă ținea să se bucure mai departe de dragostea și încrederea tatălui. Cât despre

părerea lumii, ce importanță avea cât îl bârfeau oamenii sau ce spuneau? Era destul de puternic ca să le țină piept singur. Dar era, oare? Oamenii sunt tare grăbiți să-și întoarcă privirea ca să nu vadă slăbiciunea, fie chiar și umbra ei! Fuga din fața insuccesului – chiar și când nu e vorba decât de-o simplă bănuială – pare o pornire izvorâtă din subconștientul unui bărbat sau al unei femei obișnuite; cu toții ne ferim de eșec, de parcă ar fi molipsitor. În curând, Lester avea să simtă puterea acestei prejudecăți.

Într-o zi, se întâlnește întâmplător cu Berry Dodge, milionarul, șeful firmei „Dodge, Holbrook & Kingsbury“, întreprindere care în ramura textilă ocupa locul pe care compania „Kane“ îl ocupa în domeniul industriei producătoare de mijloace de transport. Dodge fusese unul dintre cei mai buni prieteni ai lui Lester. Era la fel de intim cu el ca și cu Henry Bracebridge, din Cleveland, și George Knowles, din Cincinnati. Îl vizita adesea în frumoasa sa locuință de pe North Shore Drive și se întâlneau mereu în lumea oamenilor de afaceri și în societate. Dar vechea lor prietenie slăbise de când Lester se mutase în Hyde Park. De astă-dată se întâlneau față în față pe Michigan Avenue, în apropierea clădirii unde-și avea sediul compania „Kane“.

— Îmi pare bine că te întâlnesc, Lester, spuse Dodge. (Și-i întinse ceremonios mâna, cu o urmă de răceală.) Am auzit că te-ai însurat de când nu te-am văzut.

— A, nu-i vorba de așa ceva, răspunse Lester, luând totul ușor, cu aerul că preferă să fie înțeles în sensul monden al cuvântului.

— Și dacă da, de ce s-o ții în secret? Întrebă Dodge, care încerca să zâmbească, dar nu izbutea decât să-și schimonosească colțul buzelor. (Se silea să fie amabil și să iasă cu eleganță dintr-o situație neplăcută.) Noi, bărbații, facem de obicei tărași pentru așa ceva. Ar fi trebuit să-ți anunți prietenii.

— Da, spuse Lester, simțind cum îl străpunge cu tăișul necruțător jungherul societății. Am crezut necesar să fac altfel. Oricum, nu țin la distracții de acest gen.

— E o chestiune de gust, nu? spuse Dodge, puțin cam absent. Locuiești în oraș, firește?

— În Hyde Park.

— E un cartier plăcut. Altfel, ce mai spui?

Și schimbă cu îndemânare vorba, înainte de a-și lua un indiferent rămas-bun. Lester observă numaidecât că nu răspunsese la întrebările pe care un om ca Dodge i le-ar fi pus dacă ar fi crezut într-adevăr că s-a căsătorit. În împrejurări obișnuite, prietenul său ar fi fost dornic să afle o mulțime de amănunte despre doamna Kane; toate acele nimicuri atât de obișnuite pentru oameni care fac parte din aceeași pătură socială. Dodge l-ar fi invitat să vină cu soția să-i vadă și ar fi făgăduit în chip hotărât să-i viziteze. Nimic din toate acestea nu fu spus și Lester remarcă această trecere cu vederea, care spunea multe.

Același lucru se petrecu și cu oameni ca Burnham Moores, Henry Aldriches și cu încă vreo douăzeci alții pe care îi cunoștea la fel de bine. În aparență, credeau cu toții că s-a căsătorit și că și-a făcut un rost. Voiau să știe unde locuiește și erau gata să-l necăjească fiindcă păstrase atât de bine taina, dar nu se arătau dispuși să discute despre presupusa doamnă Kane. Începea să-și dea seama că hotărârea pe care o luase îi dăunase considerabil.

Una din loviturile cele mai grele – cea mai crudă, fiindcă, într-un fel, îi era dată fără voie – veni din partea unei vechi cunoștințe, Will Whitney, la „Union Club”. Lester își lua acolo masa de seară, iar Whitney îl întâlni în camera mare de lectură, pe când traversa încăperea, îndreptându-se dinspre garderobă spre standul cu țigări. Whitney era tipul omului de societate, înalt, slab, cu fața netedă, îmbrăcat fără cusur, cam cinic din fire, iar în seara aceea cam băut.

— Hei, Lester! îl apostrofă el. Ce-i cu povestea aceea despre un *menage* de-al tău în Hyde Park? Joci cam tare. Cum o să-i explici toate acestea soției tale când o să te căsătorești?

— N-am de dat explicații, răspunse Lester enervat. De ce să te amesteci în treburile mele? Doar nu trăim în case de sticlă!

— Ha, ha! Drăguță poveste! Nu te-ai însurat cu frumoasa aceea cu care umblai prin North Side, așa-i că nu? Ha, ha! Pun rămășag. Tu, și însurat! Nu-i adevărat, așa-i că nu?

— Termină, Whitney, i-o întoarse Lester brutal. Vorbești prostii.

— Iartă-mă, Lester, răspunse acesta vag, și se potoli. Îți cer scuze. Sunt cam cu chef. Opt whiskyuri cu lămâie și fără sifon, unul după altul, în camera de alături. Scuze. O să stăm de vorbă altă dată, când o să fiu treaz. Înțelegi, Lester? Ha, ha! Sunt cam slobod la gură, asta-i drept. La revedere. Ha, ha!

Lester nu putea uita acel disonant: „Ha, ha!” Îl rănea, deși era râsul unui bețiv. „Frumoasa aceea cu care umblai prin North Side. Nu te-ai însurat cu ea, nu-i așa?” își repeta indignat cuvintele lui Whitney. Ei, fir-ar să fie! Începea să cam întreacă măsura. Așa ceva nu i se mai întâmplase lui Lester Kane! Asta îl puse pe gânduri. Plătea scump hotărârea de a fi bun cu Jennie.

41

Dar îi așteptau necazuri și mai mari. Americanilor le place să asculte bârfe despre persoane bine-cunoscute, iar familia Kane era bogată și deținea o înaltă poziție socială. Umbla zvonul că Lester, unul dintre principalii moștenitori, se însurase cu o servitoare. El, moștenitorul unei averi de milioane! Era oare cu puțință? Ce istorioară picantă pentru ziare! Nu trecu mult și notițele începură să apară. Un mic ziar monden, care apărea Sub titlul de *South Side Budget*, se referea la el, păstrând anonimatul: „Fiul unui foarte cunoscut și bogat fabricant de mijloace de transport din Cincinnati”, și rezuma pe scurt ceea ce cunoștea din această istorie. „Despre doamna, continua ziarul, nu se știe prea multe, în afară de faptul că pe vremuri a lucrat într-o bine-cunoscută familie din înalta societate a orașului Cleveland, ca fată în casă, iar înainte de aceasta a fost muncitoare la Columbus-Ohio. După o asemenea fascinantă poveste de dragoste în lumea bună, cine ar mai îndrăzni să spună că romantismul e mort?”

Lester citi articolul. Nu cumpărase ziarul, dar un suflet caritabil avusese mare grijă să sublinieze rândurile și să i-l trimită. Îl irita teribil, deoarece bănuia intenția de șantaj. Nu știa însă ce anume trebuia să facă. Ar fi preferat, firește, ca asemenea comentarii să nu se mai facă auzite, dar gândea totodată că,

dacă ar fi făcut ceva ca să le pună capăt, putea să înrăutățească situația. Și, astfel, nu făcu nimic.

De bună seamă, notița din *Budget* atrase atenția altor ziare. Părea o poveste captivantă, și editorul unui ziar de duminică, mai întreprinzător decât alții, avu ideea de a povesti în amănunte acest roman de dragoste. O poveste de duminică, pe o pagină întreagă, cu un titlu senzațional: *Își sacrifică milioanele pentru iubita sa – o servitoare*, iar în fotografii: Lester, Jennie și casa din Hyde Park, fabrica „Kane” din Cincinnati, magazinul de pe Michigan Avenue. Fără îndoială că o asemenea relatare avea să fie o bombă. Compania „Kane” nu-și făcea publicitate în niciun ziar cotidian sau de duminică. Ziarele nu aveau niciun fel de obligații față de el. Dacă Lester ar fi fost prevenit, ar fi putut să pună capăt întregii istorii, printr-o reclamă inserată în paginile ziarului, sau adresându-se editorului. Nu cunoscuse intențiile acestuia și, astfel, nu avu-seese putința să împiedice publicarea știrii.

Editorul se ocupă serios de povestea lor. Redactorii de la ziarele locale din Cincinnati, Cleveland și Columbus primiră instrucțiuni să informeze telegrafic dacă în orașul lor se cunoștea ceva despre Jennie. Familia Bracebridge din Cleveland fu întrebată dacă Jennie a lucrat vreodată în acea casă. De la Columbus fu obținută o istorie fără scrupule a familiei Gerhardt. Fu descoperit faptul că, înainte de presupusa ei căsătorie, Jennie locuise câțiva ani în North Side și, astfel, totul fu reconstituit. Editorul nu avea de gând să fie crud sau critic, ci mai degrabă să flateze. Toate amănuntele penibile, ca, de pildă, paternitatea probabil ilegală a Vestei, legătura bănuită imorală dintre Lester și Jennie, care trăiau împreună ca soț și soție, și adevăratele motive pentru care familia Kane se împotriva acestei căsătorii, după cum bine se știe, erau trecute cu vederea. Intenția era aceea de a prezenta o poveste à la Romeo și Julieta, în care Lester să apară ca un amant pasionat, însuflețit de ideea sacrificiului de sine, iar Jennie, ca o muncitoare săracă și fermecătoare, care ajunsese la mare bogăție și la o înaltă situație socială datorită devotamentului milionarului care-o iubea. Un desenator deosebit de talentat fu angajat să ilustreze materialul cu scene care să înfățișeze diversele faze ale acestei povești de dragoste și totul fu expus

în cel mai desăvârșit stil al publicațiilor de scandal. Se putea vedea o fotografie de-a lui Lester, obținută contra unei sume de bani de la fotograful său din Cincinnati; Jennie fusese fotografiată prin surprindere, de unul dintre fotografi ziarului, pe când se plimba.

Și astfel, în aparență din senin, povestea apăru în ziar plină de complimente la adresa personajelor și de fraze dulcege, în timp ce pe fundal se conturau totuși aspectele ei triste și întunecate. La început Jennie nu o văzu. Lester o descoperi întâmplător și rupse pagina din ziar. Era uimit și necăjit din cale-afară: „Ce idee pe fițuica asta afurisită; să facă așa ceva unui cetățean care-și vede pașnic de treburile lui!” gândea el. Ieși din casă ca să-și ascundă mai bine amărăciunea din suflet. Evită cartierele populate ale orașului, mai ales cartierul comercial, și merse până departe pe Cottage Grove Avenue, îndreptându-se spre preria întinsă. Și pe când tramvaiul înainta hurducându-se, se întreba ce gândeau oare prietenii săi, oameni ca Dodge, Burnham Moore, Henry Aldrich și ceilalți? Era într-adevăr o lovitură teribilă. Tot ce-i rămânea de făcut era să nu se trădeze, să nu scoată o vorbă, iar printr-un gest al mâinii să dea de înțeles că nu se sinchisește de nimic. Un lucru era însă sigur: pe viitor trebuia să înlăture comentariile.

Se întoarse acasă mai calm, din nou stăpân pe sine; aștepta totuși nerăbdător ziua de luni, ca să ia legătura cu avocatul său, domnul Watson. Dar între cei doi bărbați se ajunsese repede la o înțelegere cu privire la faptul că ar fi o greșeală să pornească o acțiune judiciară. Cel mai înțelept era să renunțe la această idee.

— Dar nu pot să mai suport, încheie Lester.

— Am să am eu grijă, spuse avocatul, cu o notă de consolare în glas.

Lester se ridică.

— Uluiitor! Ce țară afurisită mai e și asta a noastră! Un om cu bani nu e mai apărat de curiozitatea celorlalți decât un monument public.

— Un om cu bani seamănă cu o pisică cu clopoței. Toți șoarecii știu exact unde se află și ce face.

— Comparația e bună, spuse Lester cu amărăciune.

Timp de câteva zile, Jennie nu află nimic despre povestea din ziar. Lester nu era în stare să vorbească despre acest lucru, iar Gerhardt nu citea niciodată ziarele acelea păcătoase de duminică. În cele din urmă, una dintre vecinele ei, cu mai puțin tact decât celelalte, îi atrase atenția asupra articolului apărut, pe care declară că-l citise. La început Jennie nu înțelese.

— Un articol despre mine? exclamă ea.

— Da, despre dumneata și domnul Kane, răspunse vecina. Povestea dumneavoastră de dragoste.

Jennie se înroși într-o clipă.

— Nu l-am văzut. E sigur că despre noi e vorba?

— Firește, răsă doamna Stendahl. Cum aș fi putut să mă înșel? Am acasă ziarul. Când ajung, am s-o trimit pe Marie să ți-l aducă. Arăți tare drăguță în fotografie.

Jennie se crispă.

— Aș vrea să văd, îngână ea.

Se întreba de unde făcuseră rost de fotografie și ce se spunea în articol. Dar mai presus de orice, se simțea deznădăduită când se gândea la înrâurirea pe care această istorie o va avea asupra lui Lester. El văzuse oare articolul? De ce nu-i spusese nimic?

Fiica vecinei aduse ziarul și Jennie simți că-i îngheață inima când își aruncă privirea peste titlul paginii. Se vorbea despre tot, deschis, fără ocolișuri, cu intransigență. Ce îngrozitor bătea la ochi titlul: *Un milionar se îndrăgostește de o cameristă*, care era imprimat între fotografia lui Lester, în stânga, și a ei, în dreapta. Și mai era și un subtitlu urmat de un text în care se explica cum Lester, fiul foarte cunoscutei familii posesoare a întreprinderii producătoare de mijloace de transport din Cincinnati, sacrificase marile-i posibilități și rangul său social pentru a se căsători cu aleasa inimii lui. Dedesubt, pagina era presărată cu mai multe desene – Lester și Jennie stăteau de vorbă în casa doamnei Bracebridge, Lester alături de ea în fața unui preot impunător, cu un aer convențional, Lester plimbându-se cu Jennie într-o victorie¹, Jennie la fereastra unei reședințe impozante

¹ Trăsură pe patru roți, cu două locuri, cu scaunul vizitiului mai înalt și acoperișul înclinat.

(draperiile somptuoase arătau că despre o reședință era vorba), privind spre o foarte modestă căsuță de muncitor care se profila în depărtare. Simțea că moare de rușine. Nu atât pentru ea, cât pentru Lester. Lester... Ce-o fi spunând el? Dar familia lui? Aveau acum o nouă armă împotriva lui și a ei. Încercă să nu-și iasă din fire, să se stăpânească, dar lacrimile izvorau mereu; numai că de astă-dată vărsa lacrimi pentru că nu voia să accepte înfrângerea. Refuza să se lase hăituită în felul acesta. Își dorea să fie lăsată în pace. Voia să ajungă în rând cu lumea. De ce oamenii nu-i dădeau o mână de ajutor, în loc s-o trântescă de pământ?

42

In seara aceea Jenny înțelesese că Lester citise pagina – adusese el însuși ziarul acasă – căci, după multă chibzuință, ajunsese la concluzia că așa se cuvenea să procedeze. Îi spusese odată că nu trebuie să se ascundă unul de altul, și cele petrecute acum, care le tulburau atât de brutal liniștea, erau un exemplu menit să demonstreze înțelegerea dintre ei doi. Hotărî să-i spună să nu dea atenție articolului, întrucât pentru ea nu avea mare însemnătate, deși în ceea ce-l privea era cu totul altceva. Răul produs de această tristă istorie nu mai putea fi înlăturat. Oamenii cu scaun la cap – și printre aceștia se numărau cei din societatea lui și mulți din afara acesteia – aveau să-și dea seama de felul în care trăiseră. Textul din ziar, ca și fotografiile, relatau cum Lester o urmărise de la Cleveland la Chicago, cum ea fusese timidă și rezervată și că Lester trebuise să-i facă multă vreme curte până când își dăduse consimțământul. Era explicat și faptul că trăiseră împreună în North Side. Lester își dăduse seama că se făcea o idioată încercare de a îndulci adevărul, și se înfuriase. Și totuși prefera ca lucrurile să fie spuse așa, decât într-un fel mai grosolan.

Când ajunse acasă, Lester scoase ziarul din buzunar și-l întinse pe masa din bibliotecă. Jennie, care se afla în cameră, îl urmărea cu privirea, presimțind ce avea să urmeze.

— Uite ceva care o să te intereseze, Jennie, spuse el pe un ton sec, și-i arată ziarul.

— Am văzut, Lester, răspunse ea cu o voce obosită. Doamna Stendahl mi l-a arătat azi după-amiază. Mă întrebam dacă ai văzut și tu.

— Cam bombastică descriere a felului în care m-am purtat, nu găsești? Nu știam că sunt un Romeo atât de înflăcărat.

— Îmi pare foarte rău, Lester.

Jennie simțea că sub masca seacă a umorului Lester ascundea ceva mai profund. Știa de mult că nu-și exprima prin cuvinte adevăratele sentimente, adâncă neliniște. Prefera să glumească și să ia ușor ceea ce trebuia să se întâmple și nu mai putea să fie schimbat. Vorbele lui, aruncate în treacăt, voiau să spună doar: „Nu se mai poate face nimic, să nu ne pierdem firea!”

— Să nu te simți prost din pricina asta, continuă el. Nu e ceva care se poate aranja acum. Probabil că au avut intenții bune. Întâmplător, stăm în bătaia reflectorului.

— Înțeleg, spuse Jennie, și se apropie de el. Oricum, sunt tare necăjită.

Masa de seară fu anunțată imediat și nu se mai vorbi despre cele întâmplate. Dar Lester nu putea să scape de gândul că lucrurile luau o întorsătură proastă. Tatăl său i-o arătase destul de limpede cu prilejul ultimei lor discuții, iar acum zarva făcută de ziar puneă capac la toate. Era mai bine să renunțe la orice dorință de intimitate cu vechea sa lume. Această lume n-o să mai dorească să-l vadă, sau cel puțin partea cea mai conservatoare a acestei lumi n-o să mai vrea să aibă de-a face cu el. Existau câțiva holtei, câțiva bărbați însurați care duceau o viață liberă, câteva femei rafinate, singure sau căsătorite, care înțelegeau cum stau lucrurile și îl simpatizau, dar ei nu însemnau societatea. Era, într-adevăr, un paria, și nimic nu putea să-l salveze dacă nu-și schimba modul de viață, cu alte cuvinte, ar fi trebuit să renunțe la Jennie, odată pentru totdeauna. Dar el nu dorea. Gândul acesta îl durea și nu putea să-l accepte din niciun punct de vedere. Jennie evoluase spiritual. Începea să vadă lucrurile la fel de limpede ca și el. Nu era o ființă oarecare, roasă de ambiții și de dorința de a se ajunge. Era o femeie de valoare, o femeie bună. Ar fi fost o rușine pentru el s-o azvârle. Și apoi era frumoasă. El avea patruzeci și șase de ani, iar ea, douăzeci și nouă, dar arăta de

douăzeci și patru—douăzeci și cinci. E un lucru rar să găsești la altul frumusețe, tinerețe, inteligență și înțelegerea propriilor tale idei, mai potolite și-nvăluite într-o emoție fermecătoare. Cum își așternuse, așa avea să doarmă, spusese taică-său și asta era ceea ce avea de făcut.

La scurt timp după acest neplăcut incident datorat ziarului, Lester fu înștiințat că tatăl său era foarte bolnav și slăbit; prezența sa la Cincinnati putea deveni necesară dintr-un moment într-altul. Era foarte prins de treburi când sosi vestea că tatăl său murise. Fu, desigur, foarte impresionat și, îndurerat, se duse la Cincinnati, copleșit de triste aduceri-aminte. Lăsând cu totul la o parte legătura care îi unea ca tată și fiu, pentru el tatăl lui fusese un om de caracter, un bătrân *gentleman*, distins și interesant. Își amintea cum îl juca pe genunchi în copilărie, iar când mai crescuse puțin, cum îi povestea despre tinerețea sa din Irlanda și despre lupta pe tărâm comercial în care se avântase mai târziu; își amintea cum îi împlântase în minte, în anii când devenea bărbat, maximele pe care și le formase în cariera sa de om de afaceri și înțelepciunea dobândită în activitatea comercială. Bătrânul Archibald fusese un om profund cinstit. Lui îi datora Lester acea pornire instinctivă care-l făcea să se exprime simplu și să spună lucrurilor pe nume. „Să nu minți niciodată, spunea și repeta neconținut bătrânul Archibald. Niciodată să nu cauți să prezinți un lucru altfel decât îl vezi tu. Adevărul, iată principalul în viață, el stă la baza valorilor reale; în cariera comercială, oricine îl va urma fidel va deveni un caracter remarcabil.“ Lester credea în acest lucru. Îl admira mult pe tatăl său pentru severitatea cu care insista asupra adevărului, și acum, când dispăruse, era îndurerat. Ar fi dorit ca moartea să-l mai fi cruțat, ca să se împace cu el. Aproape că-i venea să creadă că Jennie i-ar fi plăcut bătrânului Archibald dacă ar fi cunoscut-o. Nu-și închipuia că ar fi îndreptat vreodată lucrurile, deși simțea totuși că Archibald ar fi plăcut-o.

Ningea când ajunse la Cincinnati și vântul șuiera, răscolind zăpada. Fulgii cădeau des și repede. Zgomotul circulației era înăbușit. La coborârea din tren fu întâmpinat de Amy, bucuroasă să-l vadă, în ciuda tuturor neînțelegerilor din trecut.

Dintre toate fiicele familiei, ea era spiritul cel mai tolerant. Lester o cuprinse în brațe și o sărută.

— Ai venit să mă întâmpini, ca pe vremuri, Amy, spuse el. Ce fac cei de-acasă? Bănuiesc că sunt cu toții aici. Bietul tata! I-a sunat ceasul. Și totuși a apucat să vadă tot ce-și dorea să vadă. Cred că era destul de mulțumit cu ce a realizat.

— Da, răspunse Amy; de la moartea mamei se simțea foarte singur.

Se îndreptară spre casă; furați de duioșia amintirilor, vorbeau despre locurile și vremurile de altădată. În vechea lor casă se aflau adunați toți membrii direcți ai familiei și diferitele rude. Lester schimbă cu ceilalți obișnuitele formule de condoleanțe. Își dădea seama că tatăl său ajunsese la o vârstă îndeajuns de înaintată. Trăise o viață izbutită, iar acum picase ca un măr copt de pe ramura copacului. Lester îl privi cum zăcea în salonul cel mare, în coșciugul negru, și la fel ca odinioară se simți cuprins de un val de dragoste pentru tatăl său. Zâmbi chipului bine conturat, ferm, chipul unui om care luase viața în serios.

— Bătrânul a fost un om mare până la capăt, îi spuse el lui Robert, care se afla de față. N-o să găsim curând un bărbat care să-l întrecă.

— N-o să găsim, consimți grav fratele său.

După înmormântare, se luă hotărârea ca testamentul să fie citit imediat. Soțul Louisei era dornic să se întoarcă la Buffalo; Lester era nevoit să revină Chicago. O reuniune la care aveau să ia parte diverși membri ai familiei fu convocată pentru a doua zi după înmormântare, în birourile domnilor Knight, Keatly și O'Brien, avocații fostului fabricant. În timp ce se îndrepta în trăsură spre locul întâlnirii, Lester avu presimțirea că tatăl său nu făcuse nimic care să dăuneze intereselor sale. Nu era chiar atât de mult de când stătuseră ultima dată de vorbă; își acordase un termen de gândire, iar tatăl său îl lăsase să se gândească. Simțise întotdeauna că bătrânul îi încuviința purtarea, în afară de faptul că se legase de Jennie. Puterea sa de judecată în afaceri fusese prețioasă pentru companie. De ce ar exista vreo discriminare în ceea ce-l privește? Într-adevăr, nu credea că lucrul ar fi cu puțință. Când ajunseră la biroul firmei juridice, domnul O'Brien, un om

scund, fără astâmpăr, dar destul de plăcut, îi salută pe toți membrii familiei și pe diferiții moștenitori și beneficiari cu o călduroasă strângere de mână. Fusese avocatul personal al lui Archibald Kane timp de douăzeci de ani. Îi cunoștea capriciile și idiosincraziile și se socotea oarecum confesorul lui. Ținea la toți copiii și mai ales la Lester.

— Cred că suntem toți, spuse el în cele din urmă; scoase din buzunarul hainei o pereche de ochelari mari, de citit, cu ramă de corn, și aruncă în jur o privire de om care a văzut și știe multe. Perfect! Să începem. O să dau citire testamentului, fără niciun fel de observații preliminare.

Se îndreptă spre biroul său, de unde luă o hârtie, își dresă glasul și începu.

Era un document ciudat din unele puncte de vedere, căci începea cu legatele minore; erau enumerate mai întâi sumele mici, lăsate vechilor funcționari, servitori și prieteni. Continua apoi cu unele legate în folosul instituțiilor și, în cele din urmă ajungea la membrii apropiați ai familiei, începând cu fetele.

Lui Imogen, în calitate de fiică fidelă și iubitoare, i se lăsa a șasea parte din valoarea acțiunilor deținute de compania producătoare de mijloace de transport și o pătrime din restul averii defunctului, care, ca sumă brută, se ridica (averea, nu partea ei) la aproximativ 800.000 de dolari. Amy și Louise primeau la fel. Nepoții căpătau mici premii de bună-purtare la data când aveau să devină majori. Apoi era luată în discuție problema lui Robert și Lester.

„Datorită unor anumite complicații care s-au ivit în treburile fiului meu Lester, începem documentul, socotesc de datoria mea să stabilesc unele clauze, conform cărora se va împărți restul averii mele, și anume: o pătrime din valoarea acțiunilor companiei industriale «Kane» și o pătrime din restul diverselor mele bunuri, funciare, mobiliare, bani lichizi, acțiuni și titluri, să revină fiului meu iubit, Robert, pentru fidelitatea cu care îndeplinește îndatoririle sale, iar o pătrime din acțiunile companiei industriale «Kane» și pătrimea care rămâne din diversele mele bunuri, funciare și mobiliare, bani lichizi, acțiuni și titluri, să fie reținută de către el, cu titlul de tutelă, în folosul fratelui său Lester, până în momentul când condițiile care vor fi enumerate mai jos, în acest act, vor fi îndeplinite. Vreau și

doresc ca urmașii mei să-l sprijine pe Robert în conducerea companiei industriale «Kane» și în alte probleme asemănătoare care îi sunt încredințate până în ziua când, de bunăvoie, va renunța la această conducere sau va indica o altă soluție mai bună.”

Lester înjura în sinea sa. Păli, dar nu făcu nicio mișcare. Nu era dispus să se dea în spectacol. Se părea că nici nu a fost menționat în mod aparte. Condițiile „care vor fi enumerate mai jos, în acest act”, se ocupau pe larg de cazul său, deși nu fură citite cu glas tare în prezența familiei, conform dorinței tatălui, după cum declară domnul O'Brien. Lester află numai-decât după aceea că urma să beneficieze trei ani de un venit anual de zece mii de dolari, răstimp în care avea puțința să se hotărască pentru una din cele două soluții amintite: prima, să se despartă de Jennie, dacă nu cumva se și căsătorise cu ea, și astfel să reintre pe făgașul unei vieți morale, așa cum dorea tatăl său. În acest caz, partea sa de moștenire avea să-i fie încredințată imediat. A doua, să se hotărască pentru căsătoria cu Jennie, dacă nu o făcuse încă, în care împrejurare, cei zece mii de dolari prevăzuți anume pentru el pe o perioadă de trei ani, aveau să-i revină pe viață, dar numai pe durata vieții lui. După moartea lui, Jennie nu avea să beneficieze de această sumă. Cei zece mii de dolari despre care era vorba reprezentau dividendul anual a două sute de acțiuni *L.S.*¹ și *M.S.*², care urmau de asemenea să fie menținute sub tutelă până în ziua când se va hotărî, când situația acestui legat avea să fie stabilită odată pentru totdeauna. Dacă Lester refuza să se căsătorească cu Jennie sau să se despartă de ea, nu mai avea să primească nimic la încheierea celor trei ani. La moartea sa, acțiunile care alcătuiau izvorul veniturilor sale aveau să fie împărțite *pro rata*³ între membrii familiei care aveau să-i supraviețuiască. În cazul când un moștenitor sau alt beneficiar ridica obiecții cu privire la testament, urma să fie privat în întregime de partea lui.

Lester descoperi cu uimire cât de serios studiase bătrânul cazul său. Aceste condiții aproape că-l făceau pe Lester să

¹ L.S.: Elevated line stock, acțiuni de căi ferate aeriene.

² M.S.: Manufacturing stock, acțiuni industriale.

³ În proporție cu partea de moștenire alocată.

creadă că fratele său Robert nu era străin de elaborarea lor, dar, firește, nu avea nicio certitudine. Robert nu-i dăduse niciun fel de dovadă directă de animozitate.

— Cine a redactat testamentul? îl întrebă el ceva mai târziu pe O'Brien.

— Toți am dat o mână de ajutor, repetă O'Brien, puțin cam jenat. A fost un document foarte greu de redactat. Știți doar, domnule Kane, că tatăl dumneavoastră era un om de neclintit. Era dur ca diamantul. Prin unele din aceste clauze s-ar putea spune că a trebuit să-și înfrângă propriile sale simțăminte. Știți, firește, că niciunul dintre noi n-am avut nimic de-a face cu spiritul în care a fost conceput. A fost o chestiune între dumneavoastră și el. Mi-a fost foarte neplăcut să mă ocup de acest lucru.

— Înțeleg perfect, spuse Lester. Nu vă faceți probleme.

Domnul O'Brien îi era foarte recunoscător.

Lester urmărise lectura testamentului cu o indiferență totală. După un timp se ridică, așa cum făcură și ceilalți și căută să dea impresia că nu se sinchisea. Robert, Amy, Louise și Imogen erau cu toții impresionați, fără să se poată spune că regretau chiar din adâncul sufletului cele întâmplate. Firește, Lester procedase foarte prost. Îl provocase pe tatăl lor.

— Cred că bătrânul a fost cam dur cu tine, spuse Robert, care stătuse tot timpul lângă el. De bună seamă, nu mă așteptam să împingă lucrurile atât de departe. În ceea ce mă privește, aș fi preferat altă soluție.

Lester râse amar.

— Nu contează, spuse el.

Imogen, Amy și Louise ar fi vrut să-l consoleze, dar nu știu ce să spună. Lester și-o făcuse singur.

— Nu cred că tata a procedat tocmai așa cum trebuia, Lester, își luă Amy curajul să spună, dar Lester o respinse printr-un gest aproape brutal.

— Mă simt în stare să suport, spuse el.

Între timp, calculă care ar fi venitul său în cazul când ar refuza să se supună dorinței tatălui. Două sute de acțiuni L.S. și M.S. valorau la bursă ceva mai mult de o mie de dolari fiecare. Produceau între cinci și șase la sută, uneori mai mult,

alteori mai puțin. La acest curs avea să obțină zece mii de dolari anual, nu mai mult.

Reuniunea membrilor familiei luă sfârșit, fiecare își văzu de treburile sale, iar Lester se întoarse acasă la sora sa. Dorea să plece urgent din oraș; sub pretext că afacerile îl cheamă în altă parte, evită să ia prânzul cu vreunul dintre ai săi și, cu primul tren pe care-l prinse, se înapoie la Chicago. Pe drum, medită.

Iată deci dragostea pe care i-o purtase tatăl său! Oare putea fi într-adevăr așa? El, Lester Kane, zece mii de dolari anual, numai pe timp de trei ani, și după aceea numai cu condiția să se căsătorească cu Jennie! „Zece mii de dolari pe an, și asta pentru trei ani! Doamne-Dumnezeule! Atâta câștigă orice funcționar capabil! Mi-a făcut el mie una ca asta!”

43

Această încercare de constrângere era singurul lucru care putea să-l facă pe Lester să se împotrivească cu tărie familiei, cel puțin în momentul acela. În ultima vreme înțelesese destul de limpede că făcuse o mare greșală: în primul rând, fiindcă nu se căsătorise cu Jennie, ceea ce ar fi evitat scandalul; și în al doilea rând, fiindcă nu acceptase propunerea ei atunci când voise să-l părăsească. Nu-i era îngăduit să-și piardă în întregime averea. Nu avea îndeajuns de mulți bani ai săi. Jennie era nefericită, Lester își dădea seama de asta. Cum de n-ar fi fost? Și el era nefericit. Chiar dacă ar fi vrut să se căsătorească cu ea, era oare dispus să accepte acea meschină sumă de zece mii de dolari anual? Și în fine, dorea s-o piardă pe Jennie, s-o scoată din viața lui, odată pentru totdeauna? Nu putea să se hotărască. Problema era prea complicată.

Când Lester se întoarse acasă, după înmormântare, Jennie își dădu numaidecât seama că i s-a întâmplat ceva, că un anumit lucru, care depășea durerea firească a unui fiu la moartea tatălui său, îl apăsă pe suflet. Despre ce putea fi vorba? Încercă să se apropie de el, cu înțelegere, dar rana din sufletul lui nu putea fi vindecată atât de ușor. Când mândria îi era rănită, devenea ursuz și brutal, ar fi putut bate pe oricine

îl enerva. Jennie îl observa cu toată atenția, dornică să-i vină în ajutor, dar Lester nu i se destăinuia. Era amărât și ea nu putea face nimic altceva decât să se necăjească, la rândul ei.

Zilele treceau și situația financiară care se ivise odată cu dispariția tatălui său trebuia cercetată cu grijă. Conducerea fabricii trebuia reorganizată. Robert urma să devină președinte, conform dorinței bătrânului Kane. Trebuia să se hotărască situația lui Lester în cadrul companiei. În afară de cazul când își schimba hotărârea cu privire la Jennie, înceta să mai fie un deținător de acțiuni. De fapt, nu mai era nimic. Ca să-și păstreze funcția de trezorerier și secretar era necesar să posede cel puțin o acțiune a companiei. Oare Robert avea să-i cedeze vreuna? Sau Amy, Louise, Imogen? Or să-i vândă cumva vreo acțiune? Ceilalți membri ai familiei vor fi oare dispuși să facă ceva care ar încălca prerogativele deținute de Robert în baza clauzelor testamentului? În momentul de față toți se purtau cu el cam rece, și Lester își dădu seama că avea de făcut față unei situații vitrege. Soluția era să renunțe la Jennie. Dacă făcea acest lucru, n-avea nevoie să cerșească acțiuni. Dacă nu-l făcea, însemna că sfidează testamentul tatălui său. Se gândi și se tot gândi, prudent și pe îndelete. Își dădea cât se poate de bine seama cum se desfășurau lucrurile. Trebuia s-o părăsească pe Jennie sau să renunțe la viitorul lui. Ce dilemă!

În ciuda afirmației pe care o făcuse că, în ceea ce-l privea, o altă soluție ar fi fost cea potrivită, Robert era într-adevăr foarte satisfăcut de această situație; încetul cu încetul, visurile i se realizau. Robert își pusese de mult la punct planul, atât în ceea ce privea reorganizarea radicală a companiei propriu-zise, cât și extinderea afacerilor, prin fuzionarea companiilor producătoare de mijloace de transport. Dacă putea să obțină ca două sau trei dintre marile companii din est și vest să se unească cu el, prețul de vânzare putea fi redus, putea fi evitată supraproducția, iar cheltuielile generale puteau fi substanțial micșorate. Cu ajutorul unui agent din New York acumulase de câțva timp acțiuni ale altor companii producătoare de mijloace de transport și acum era aproape gata să treacă la fapte. În primul rând, avea să facă astfel încât să fie ales președinte al companiei „Kane“, și de vreme ce Lester nu mai

era unul dintre factorii care trebuiau luați în seamă, putea să-l aleagă în funcția de vicepreședinte pe soțul lui Amy și, poate, pe altcineva decât pe Lester, trezorerier și secretar. În ceea ce privește acțiunile și alte bunuri temporar rezervate pentru Lester, în speranța că-și va băga mințile în cap, conform clauzelor testamentare, Robert avea să le administreze și să voteze în numele său. Era clar că tatăl avusese intenția ca el, Robert, să-l ajute să-l constrângă pe Lester. Nu voia să pară meschin, dar calea era tare ușoară. Avea de împlinit o datorie legitimă. Lester trebuia să-și bage mințile în cap, de nu, trebuia să-l lase pe Robert să conducă afacerile după cum credea el de cuviință.

Pe când se ocupa de treburile sucursalei din Chicago, Lester prevedea cum aveau să se petreacă lucrurile. Își dădea seama că nu mai era unul dintre conducătorii companiei, că nu mai era decât un director de sucursală aflat la bunul plac al fratelui său și gândul acesta îl înfuria cumplit. Robert nu pronunțase vreun cuvânt prin care să arate că o astfel de schimbare avusese loc. Lucrurile se desfășurau la fel ca înainte, dar era limpede că părerea lui Robert avea putere de lege. Lester era într-adevăr funcționarul fratelui său, plătit cu atâta și atâta pe an. Simțea că-i e lehamite.

La un moment dat, după vreo câteva săptămâni, Lester își dădu seama că nu mai putea să rabde. Până acum fusese stăpân pe situația lui. Adunarea anuală a acționarilor, ce urma să aibă loc la o dată apropiată, și care până atunci, dominată de un singur om, fusese o chestiune pur formală, întrucât tatăl vota pentru ei toți, avea să fie de astă-dată o combinație a votanților, prezidată de fratele său, în timp ce surorile vor fi, probabil, reprezentate de soții lor, iar el nu putea nici măcar să ia parte. Asta va însemna pentru el o decădere totală, dar fiindcă Robert nu se oferise câtuși de puțin să-i dăruiască sau să-i vândă vreo acțiune, care i-ar fi dat dreptul să ia parte în calitate de director sau să dețină o poziție de conducere în cadrul companiei, hotărî să-i scrie și să-și prezinte demisia. Gestul va duce la deznodământ, va produce o criză. Îi va arăta astfel fratelui său – și făcea bucuros acest lucru – că nu înțelegea nicidecum să-i rămână îndatorat sau să dețină o situație ce nu-i revenea datorită capacității sale și potrivit dorinței celor

cu care colabora. În cazul când avea să se întoarcă în cadrul companiei despărțindu se de Jennie, va ocupa un loc cu totul diferit de acela de director al unei sucursale. Dictă deci o scrisoare, simplă și directă, în care spunea:

„Dragă Robert, știu că se apropie momentul când compania trebuie să fie reorganizată sub conducerea ta. Întrucât nu posed acțiuni, nu am dreptul să particip în calitate de director sau să dețin funcțiile reunite de secretar și trezorerier. Prin această scrisoare te înștiințez în mod oficial că-mi prezint demisia din ambele funcții; cer consiliului de administrație al companiei să dispună de postul meu și de funcțiile pe care le-am deținut. Ca atare, nu doresc să-mi mențin calitatea de director de sucursală; în același timp, nu doresc să fac niciun gest care să-ți pună piedici în realizarea planurilor tale. Înțelegi deci că nu sunt dispus să accept propunerea cuprinsă în testamentul tatei, cel puțin în momentul de față. Aș dori să cunosc clar părerea ta în această privință. Te-aș ruga să-mi scrii și să mi-o comunici.

Al tău

Lester“

În biroul său din Cincinnati, Robert examinează grav această scrisoare. Faptul că puneă răspicat problema era caracteristic pentru fratele său. Dacă Lester ar fi fost la fel de prudent pe cât era de cinstit și de sincer, ce om ar fi putut să fie! Dar nu era deloc viclean, deloc abil. N-ar fi făcut niciodată un gest neloial, și, în adâncul sufletului, Robert știa că dacă vrei să reușești în mod strălucit, trebuie să procedezi astfel. „Există momente când trebuie să fii necruțător, să fii abil, își spunea el. De ce să nu privești lucrurile din punctul tău de vedere când joci pe-o miză mare!“ El unul ar fi făcut-o, și o făcea.

Robert își dădea seama că deși Lester era un ins grozav de cumsecade și-i era frate, nu se vedea totuși destul de maleabil pentru ceea ce avea el nevoie. Era prea deschis, prea înclinat spre independența de opinii. Dacă Lester avea să se supună dorinței părintești și să intre în stăpânirea părții lui de avere, avea să ajungă, fără doar și poate un participant

activ la afacerile companiei. Îi va sta în cale. Dorea Robert acest lucru? Nici vorbă că nu! Prefera categoric ca Lester să rămână mai departe cu Jennie, cel puțin în momentul de față și, astfel, să fie înlăturat din calea lui, din cauza propriului său gest.

După îndelungă gândire, Robert dictă o scrisoare diplomatică. Nu se hotărâse încă, nu știa ce vrea să facă. Nu știa ce ar dori cumnatul său. Trebuia ținut un consiliu. În ceea ce-l privește, ar fi fost foarte bucuros să-l aibă mai departe pe Lester ca secretar și trezorerier, dacă s-ar putea găsi o soluție. Poate că pentru moment ar fi mai bine ca lucrurile să rămână așa cum sunt.

Lester înjură. Ce credea Robert, de-l luase așa pe ocolite? Știa foarte bine cum puteau să se aranjeze lucrurile. O singură acțiune i-ar fi suficientă ca să aibă calitatea necesară în funcția pe care o deținea. Robert se temea de el, acesta era secretul.

Ei bine, nu avea să rămână la conducerea niciunei sucursale, de asta puteau fi siguri. O să demisioneze imediat. Ca urmare, Lester răspunse declarând că a examinat problema sub toate aspectele ei și că, deocamdată, avea de gând să se ocupe de unele treburi personale. Dacă Robert găsea cu putință, ar dori să vină cineva la Chicago să preia reprezentanța firmei. Ar fi bine dacă totul s-ar aranja în interval de o lună. Peste câteva zile, sosi o scrisoare plină de regrete, Robert îi spunea că era nespus de necăjit, dar dacă astfel hotărâse Lester, el nu dorea să se amestece în planurile pe care poate că le avea în vedere. Soțul lui Imogen, Jefferson Midgely, spunea de mult că i-ar face plăcere să locuiască la Chicago. Pentru moment, ar putea prelua el această funcție.

Lester zâmbi. Era clar că Robert încerca să se descurce cât mai bine într-o situație atât de delicată. Robert știa că el, Lester, s-ar putea adresa justiției pentru a-și recăpăta drepturile, dar știa, de asemenea, că acest procedeu i s-ar părea dezgustător. Ziarele ar prinde imediat de veste. Chiar și așa legătura sa cu Jennie nu mai era o taină. Cea mai bună soluție era să se despartă de ea. Așadar, totul se învârtea în jurul acestei dileme.

Un bărbat de vârsta lui Lester – avea acum patruzeci și șase de ani – care se vede zvârlit în lume fără o situație bine definită, deși în momentul de față venitul său anual însuma cincisprezece mii de dolari (în suma aceasta erau cuprinși și cei zece mii de dolari primiți în ultima vreme), se simte neliniștit și deprimat. Își dădea seama că, în afară de cazul când avea să realizeze în viitorul apropiat unele afaceri strălucite de pe urma cărora să câștige mult, cariera sa era într-adevăr distrusă. Firește, ar putea să se însoare cu Jennie. Aceasta l-ar pune în stăpânirea acelor zece mii de dolari până la sfârșitul vieții, dar șansa de a-și căpăta partea la care avea dreptul din averea familiei Kane ar dispărea. Totodată ar putea să vândă acțiunile sale în valoare de șaptezeci și cinci de mii de dolari, acțiuni producătoare de dobândă moderată, care-i aduceau un venit de aproximativ cinci mii de dolari și să încerce o investiție oarecare, cu caracter practic, să-i investească, de pildă, într-o companie producătoare de mijloace de transport rivală. Dar voia oare să intre în joc în acest moment și să deschidă lupta împotriva vechii firme fondate de tatăl său? Ba, mai mult, ar fi o cursă greu de susținut. Judecând situația, exista o concurență necruțătoare între aceste companii pentru realizarea unui volum cât mai mare de afaceri, iar compania „Kane” le lăsa cu mult în urmă pe celelalte. Singurul capital de care Lester se putea folosi erau cei șaptezeci și cinci de mii de dolari. Dorea oare un debut obscur și mizerabil? Dacă țineai seama de felul cum stăteau lucrurile în momentul de față, aveai nevoie de mulți bani ca să-ți asiguri o situație în ramura producătoare de mijloace de transport.

Partea proastă era că Lester, deși înzestrat cu o imaginație puțin obișnuită și o mare putere de pătrundere, nu știa să-și impună superioritatea cu acea brutală și meschină lipsă de scrupule care constituie aproape întodeauna elementul principal al unui strălucit succes în afaceri. Ca să devii un personaj puternic în lumea afacerilor înseamnă, de regulă, să fii omul unei singure idei, și anume ideea binecuvântată că ești predestinat pentru un viitor nemaipomenit în ramura

pe care ți-ai ales-o. Asta înseamnă ca un anumit lucru – să spunem un calup de săpun, un nou deschizător de conserve, un aparat de ras sau un accelerator de viteză – să pună stăpânire pe imaginația ta cu forța extraordinară a obsesiei, să ardă ca o flacără mistuitoare și să trăiești numai pentru el. Îndeobște, se cere să fii sărac, ca să fii atât de înflăcărat, și tânăr. Descoperirea cu care urmează să te ocupi trebuie să-ți deschidă calea spre o mie de posibilități și o mie de satisfacții. La capătul drumului e neapărat nevoie să se întrevadă fericirea, căci altfel focul nu va arde cu toată intensitatea pe care ar trebui s-o aibă, imboldul nu va fi destul de puternic ca să te mâne spre un succes răsunător.

Lui Lester îi lipsea această covârșitor de importantă facultate a entuziasmului. Viața îi și oferise cea mai mare parte a așa-ziselor bucurii. Iluziile, care poartă prea adesea și atât de zgomotos eticheta de plăceri, nu mai aveau nimic tainic pentru el. Banii erau, de bună seamă, un factor esențial, iar el avea bani – îndeajuns de mulți – ca să-și asigure o viață lesnicioasă. Dorea oare să-și pună în joc această existență comodă?

Cufundat în gânduri, își aruncă privirile împrejur. Poate că da. Desigur nu putea să accepte cu seninătate gândul că va sta deoparte până la sfârșitul vieții și va privi cum alții lucrează. În cele din urmă, hotărî să se pună în mișcare și să analizeze situația. După cum își spunea sie însuși, nu era nicio grabă. Nu avea de gând să facă un pas greșit. Mai întâi avea să dea de înțeles întregii lumi de afaceri și celor care se ocupau cu fabricarea și vânzarea de material rulant că ieșise din compania „Kane“, sau măcar că, pentru moment, puteau să i se facă propuneri pentru stabilirea unor noi relații de afaceri. Așadar, anunță că a părăsit compania „Kane“ și că pleacă în Europa, în aparență ca să se odihnească. Nu fusese niciodată în străinătate, iar Jennie va fi încântată de această călătorie. Vesta putea rămâne cu Gerhardt și cu o femeie de serviciu, iar el și cu Jennie aveau să călătorească o vreme, să vadă ceea ce era de văzut în Europa. Dorea să viziteze Veneția, Baden-Baden și marile stațiuni balneare care-i fuseseră recomandate. Cairo, Luxor și Parthenonul îl atrăseseră întotdeauna. Iar după această plimbare va putea și să-și lămurească intențiile.

În primăvara care urmă morții tatălui său, își puse în aplicare planul. Își predase funcția de la depozitul și expoziția cu vânzare a produselor companiei, apoi, pe îndelete, și cu mare plăcere, alcătuiuse un itinerar. Jennie deveni confidenta sa, și după ce-și adunară lucrurile care asigură un anume confort într-o călătorie, se imbarcară la New York pe bordul unui vapor cu destinația Liverpool. După câteva săptămâni petrecute în Anglia, plecară în Egipt. De aici se înapoiară prin Grecia, Italia, Austria și se îndreptară spre Elveția, mai târziu spre Franța, vizitară Parisul, trecură în Germania și poposiră la Berlin. Pe Lester ineditul acestei experiențe îl făcea să-și uite gândurile și totuși avea senzația neplăcută că-și irosea timpul. Marile întreprinderi din lumea afacerilor nu erau fondate de călători, iar el nu voiaja pentru a-și îngriji sănătatea.

Jennie, dimpotrivă, se simțea cuprinsă de-un val de încântare pentru cele văzute și trăia din plin plăcerile acestui fel de viață. În fața monumentelor de la Luxor și Kamak – locuri a căror existență nu o bănuise niciodată – luă cunoștință de o civilizație străveche, viguroasă, complexă, desăvârșită. Aici trăiseră și muriseră milioane de oameni care crezuseră în alți zei și se plecaseră în fața altor forme de guvernământ, supuși altor condiții de viață. Pentru prima oară în viața ei, Jennie își formă o idee clară despre imensitatea lumii. Acum, când privea lucrurile prin această prismă – decăderea Greciei, declinul Romei, Egiptul uitat – își dădea seama cât de zadarnice sunt micile noastre necazuri, micile noastre dorințe. Credința luterană a tatălui ei își pierdea din semnificație, iar structura socială a orașului Columbus din Ohio era, poate, cam lipsită de sens. Mama ei se necăjise grozav pentru ceea ce gândește lumea – adică vecinii ei – dar aici era îngropată o lume întreagă – poate bună, poate rea. Lester îi demonstra că diferitele concepții morale sunt influențate și de climă, și de credințele religioase, iar în unele cazuri, chiar de ridicarea unor puternice personalități, cum ar fi Mohamed. Îi plăcea să-i explice cum micile practici convenționale își pierdeau importanța în lumea asta mare și, vag, Jennie începu să priceapă. Chiar dacă ea nu dusese o viață onestă, aceasta era, poate, un fapt care își avea importanța sa pe plan local, dar în totalul civilizației, în totalul marilor forțe care acționează asupra

omenirii, ce reprezenta oare? Nu va trece mult și vor dispărea cu toții – și ea; și Lester, și oamenii aceștia. Ce altceva putea să aibă însemnătate în afară de bunătatea inimii? Mai exista oare și-o altă realitate?

45

In cursul acestei călătorii, Lester o întâlnește, întâi la „Carlton“, la Londra, și apoi la „Shepheards“, la Cairo, pe singura femeie pe care, înainte de Jennie, se putea spune că o admirase sincer – Letty Pace. Nu o văzuse de mult, și timp de aproape patru ani ea fusese doamna Malcolm Gerald, apoi, aproape încă doi ani o văduvă fermecătoare. Malcolm Gerald fusese un om avut, care făcuse avere în afaceri bancare și tranzacții de bursă la Cincinnati, iar la moartea sa doamna Malcolm Gerald ajunsese o femeie bogată. Avea un copil, o fetiță care era cât se poate de bine îngrijită de o dădacă și de o femeie care o servea ziua și noaptea, iar ea constituia, invariabil, splendidul centru în jurul căruia gravita un grup de admiratori recrutați din toate capitalele lumii civilizate. Letty Gerald era o femeie talentată, frumoasă, plină de grație, înzestrată cu temperament artistic, scria versuri, citea toate genurile de literatură, se preocupa de audierea artelor frumoase și nutrea o admirație sinceră și înflăcărată pentru Lester Kane.

La timpul său, ea îl iubise cu adevărat, căci știa să observe cu multă pătrundere oamenii și viața, iar Lester îi păruse întotdeauna un bărbat în adevăratul înțeles al cuvântului. Era atât de echilibrat, gândea ea, atât de calm! Se arăta întotdeauna intolerant cu înșelăciunea, și asta îi plăcea la el. Prefera să treacă peste micile palavre ușuratece care alimentau o banală conversație mondenă și să discute despre lucruri intime și simple. De multe, multe ori, în trecut, renunțaseră la dans ca să stea de vorbă undeva pe o terasă, în timp ce Lester fuma. Purtase cu ea discuții pe teme filozofice, vorbiseră despre cărți, îi descrisese situația politică și socială din alte orașe, într-un cuvânt, o tratase ca pe o ființă dotată cu rațiune, iar ea sperase, sperase și tot sperase că o va cere în căsătorie. Nu odată, privind capul lui mare, viguros, cu părul scurt, aspru și

castaniu, dorise să-l mângâie. Primise o lovitură grea când el se mutase la Chicago; nu știa pe atunci nimic despre Jennie, dar ceva îi spunea că nu mai avea putința să-l câștige.

Apoi Malcolm Gerald, care fusese întotdeauna un înfocat admirator de-al ei, o ceru în căsătorie, cam pentru a șaizeci și cincea oară, și ea îl luă de bărbat. Nu-l iubea, dar timpul trecea și trebuia să se mărite cu cineva. Malcom Gerald avea patruzeci și patru de ani când se căsătorise cu ea și nu mai trăi decât patru ani, adică îndeajuns ca să-și dea seama că se căsătorise cu o femeie fermecătoare, indulgentă, cu vederi largi. Apoi muri de pneumonie, iar doamna Gerald deveni o văduvă bogată, simpatică, atrăgătoare, fermecătoare prin felul ei de a cunoaște lumea și care nu avea nimic altceva de făcut decât să-și trăiască viața și să-și cheltuiască banii. Dar nu înclina spre o soluție mediocră în niciuna din aceste două posibilități. Își fixase de mult idealul ei masculin în persoana lui Lester. Toți acei insignifianți și pretențioși conți, lorzi, baroni, pe care-i întâlnea într-un mediu social sau altul (căci cercul ei de prieteni și cunoștințe se lărgise simțitor cu trecerea anilor), nu o interesau câtuși de puțin. Era teribil de obosită de șlefuiala superficială a vânătorilor de zestre dotați cu titluri nobiliare pe care îi întâlnea în străinătate. Bun judecător în ceea ce privește caracterul oamenilor și moravurile, își avea propriile ei idei în materie de psihologie și de sociologie, și-i privea în adevărata lor lumină atât pe ei cât și civilizația pe care o reprezentau.

— Aș fi putut să mă simt fericită într-o căsuță, cu un bărbat pe care l-am cunoscut pe vremuri la Cincinnati, îi spuse ea într-o zi unei prietene, purtătoare a unui titlu de noblețe, americană de origine. Era cel mai solid, mai pur, mai echilibrat dintre oameni. Dacă m-ar fi cerut de soție, m-aș fi măritat cu el chiar dacă ar fi trebuit să lucrez pentru a-mi câștiga existența.

— Era chiar atât, atât de sărac?

— De fapt, nu. Era suficient de bogat, dar pe mine asta nu mă interesa. Pe el îl doream și pe nimeni altul.

— Te-ar fi interesat cu timpul.

— Mă judeci greșit. L-am așteptat ani în șir și știu bine acest lucru.

Lester păstrase o impresie bună și-și amintea întotdeauna cu plăcere de Letty Pace, sau doamna Gerald, cum se numea acum. Ținuse la ea într-un anumit fel, ținuse chiar foarte mult. De ce nu se însurase cu ea? Își pusese de nenumărate ori această întrebare. Ar fi fost o soție ideală, tatăl său ar fi fost mulțumit, toată lumea ar fi fost încântată. În loc să facă acest lucru, se lăsase dus de valuri până când o întâlnise pe Jennie, și apoi nu mai avu nevoie de ea. Acum, după ce n-o mai văzuse timp de șase ani, o întâlnește din nou. Știa că se căsătorise. Și ea știa vag că Lester avusese o legătură, auzise că după aceea se însurase cu femeia aceea și că locuia în South Side. Nu știa însă că-și pierduse averea. Îl întâlnește prima oară la „Carlton“, într-o seară de iunie. Ferestrele erau deschise și pretutindeni florile învoalte împrăștiau acea boare de reînnoire a vieții care se răspândește în lume de fiecare dată când vine primăvara.

O clipă își pierde cumpătul. Simți că-i pierde glasul; dar își reveni și, ridicând brațul, îi întinse o mână grațioasă.

— O, Lester Kane! Ce mai faci? Îmi pare bine că te văd! Doamna Kane! Încântată! Când te vede omul, Lester, simte că adie un vânt de primăvară. Sper că mă veți scuza, doamnă Kane, dar sunt bucuroasă să-l văd pe soțul dumneavoastră. Mi-e rușine să spun câți ani au trecut de când nu te-am văzut, Lester! Mă simt bătrână când mă gândesc. Închipuie-ți, Lester, au trecut cam șase-șapte ani. Și m-am măritat, am un copil și *Mister Gerald* a murit, și... Vai, dragul meu, nici eu nu mai știu ce mi s-a întâmplat!

— Nu se cunoaște, remarcă Lester, și-i zâmbi.

Era mulțumit s-o vadă din nou, fiindcă fuseseră buni prieteni. Ea îl plăcea și acum — asta se vedea limpede —, iar el o găsea pe gustul său.

Jennie zâmbi. Îi părea bine c-o întâlnise pe vechea prietenă a lui Lester. Femeia aceasta, cu minunata ei trenă de dantelă galbenă peste rochia de satin de culoarea perlei, cu brațele-i rotunde și catifelate, goale pâhă la umăr, cu un decolteu adânc și un trandafir roșu întunecat care i se deschidea în talie, părea întruchiparea unui ideal feminin. Îi plăcea la fel de mult, ca și lui Lester, să privească femei frumoase; îi

plăcea să-i atragă atenția asupra lor și să-l tachineze blând cu farmecele fiecăreia.

— Nu ți-ar plăcea să te duci să vorbești cu ea, în loc să stai cu mine, Lester? îl întreba atunci când o femeie frumoasă sau cu totul ieșită din comun ca înfățișare îi atrăgea atenția.

Lester îi examina critic alegerea, deoarece ajunsese să-și dea seama că știa să aprecieze perfect farmecele feminine.

— O, mă simt de ajuns de bine acolo unde sunt, avea el obiceiul să răspundă, și o privea în ochi. Sau glumea: Nu mai sunt atât de tânăr ca pe vremuri, căci altfel aș fi alergat după ea.

— Aleargă; eu te aștept!

— Și ce-ai face dacă m-aș duce de-adevăratelea?

— Ce să fac, Lester? Nimic. Poate te-ai întoarce iar la mine.

— Ți-ar fi indiferent?

— Știi că nu. Dar dacă te-ai simți ispitit, n-aș încerca să te opresc. N-aș vrea să cred că sunt totul pentru un bărbat decât dacă el ar dori acest lucru.

— De unde ai asemenea idei, Jennie? o întreabă el odată, curios să sondeze adâncimea filozofiei ei.

— Nu știu, dar de ce?

— Fiindcă-s atât de largi, atât de pline de bunătate, de compasiune. Nu sunt niște idei oarecare, asta-i sigur.

— Dar bine, Lester, de ce să fim egoiști? Nu văd de ce. Știu că există femei care gândesc altfel, dar un bărbat și o femeie trebuie să dorească să trăiască împreună, sau altfel n-are rost, nu crezi? Nu-i mare lucru dacă un bărbat mai umblă puțin și pe de lături, cu condiția să se reîntoarcă.

Lester zâmbea, dar blândețea concepțiilor ei îi trezea respectul, ceea ce era și firesc.

În acea seară, când văzu că femeia aceasta era atât de dornică să-i vorbească lui Lester, își dădu numaidecât seama că au să-și spună o mulțime de lucruri; făcu deci un gest caracteristic.

— Mă scuzați o clipă. Am de aranjat unele lucruri în apartamentul nostru. Mă întorc.

Plecă și rămase în camera ei atât cât crezu că e potrivit, iar Lester și Letty începură să discute de la suflet la suflet despre

vremurile de altădată. El povesti atât cât socoti că e înțelept, din cele ce i se întâmplaseră, iar Letty își povesti, până la zi, viața.

— Acum, că ești însurat de-a binelea, Lester, spuse ea îndrăzneță, îți mărturisesc că ai fost singurul bărbat care am dorit întotdeauna să mă ceară în căsătorie, și n-ai făcut-o niciodată.

— E posibil să mă fi gândit, dar n-am îndrăznit niciodată, răspunse el cu privirea cufundată în minunații ei ochi negri și în sinea lui își spunea că poate ea știa adevărul.

Își dădea seama că devenise splendidă din toate punctele de vedere. Îi părea genul ideal al femeii moderne – perfecțiunea însăși – grațioasă, naturală, spirituală, genul de femeie care se adaptează bine în societate, care se pricepe să întâmpine pe fiecine nou-venit cum e mai potrivit pentru el sau pentru ea.

— Să te fi gândit! Da, știu eu ce gândeai. Adevăratul tău gând tocmai s-a ridicat de la masă.

— Sst, sst, draga mea! N-o lua chiar așa de repede. Nu știi ce gândeam.

— Oricum, îți găsesc un anumit merit. E fermecătoare.

— Jennie are părțile ei bune, răspunse el simplu.

— Și ești fericit?

— O, destul de mult! Da, cred că sunt, atât cât poate fi un om care vede viața așa cum e. Știi că nu mă las ispitit de prea multe iluzii.

— Cred că de niciuna, amabilul meu domn, dacă te cunosc bine.

— Probabil că de niciuna, Letty, dar uneori doresc să am câteva. Cred că aș fi mai fericit.

— Și eu la fel, Lester. Adevărul e că socotesc ratată propria mea viață. Deși sunt bogată aproape cât Cesus, sau nu chiar... cred că el era ceva mai bogat decât mine.

— Cum poți să spui asta?! Tu, cu frumusețea, talentul și banii tăi! Doamne, Dumnezeuule!

— Și ce să fac cu ele? Călătoresc, discut, alung un cârd de naivi vânători de zestre. Vai, dragul meu, uneori mă simt atât de obosită!

Letty îl privea lung. Vechile ei simțăminte se trezeau din nou la viață, fără să mai țină seama de Jennie. De ce îi fusese răpit? Se simțeau la fel de bine împreună ca doi oameni căsătoriți de mult, sau ca doi tineri îndrăgostiți. Nici Jennie nu avusese mai multe drepturi asupra lui. Îl privi și ochii ei vorbiră destul de limpede. Lester zâmbi, cu o umbră de tristețe.

— Iat-o pe soția mea. Trebuie să renunțăm la acest subiect și să vorbim despre altceva. O s-o găsești într-adevăr interesantă.

Jennie simți o teamă nelămurită. Se gândi vag că s-ar putea să fie una din vechile iubiri ale lui Lester. Acesta era genul de femeie pe care ar fi trebuit să și-o aleagă, nu pe ea. Se potrivea cu situația lui în lume, și alături de doamna Gerald ar fi fost la fel de fericit ca și cu ea, poate chiar mai fericit. Oare Lester începea să-și dea seama de asta? Apoi alungă gândul supărător; încă puțin și avea să fie geloasă, ceea ce ar fi demn de disprețuit.

Doamna Gerald fu mai departe foarte plăcută în felul de-a se purta cu cei doi Kane. Îi invită a doua zi să facă împreună o plimbare prin Rotten-Row. Apoi urmă o cină la „Claridge“, iar după aceea fu nevoită să răspundă unor obligații care o chemau la Paris. Își luă un călduros rămas bun de la amândoi și-și exprimă speranța că se vor reîntâlni curând.

Norocul lui Jennie îi trezea invidia, o întrista. Lester nu pierduse în ochii ei niciunul din vechile lui farmece. Dimpotrivă, părea mai simpatic, mai îndatoritor, mai integru. Dorea din suflet să fie liber. Iar Lester – inconștient – nutrea aceeași dorință.

Fără îndoială fiindcă și ea se gândea la acest lucru, imaginația lui vedea tot ceea ce s-ar fi putut întâmpla dacă ar fi luat-o de soție. Aveau atâtea afinități în materie de filozofie, de artă, în viața practică. Discuția lor curgea firesc, tot timpul, ca între doi bărbați, vechi camarazi. Letty cunoștea pe toată lumea din mediul lui social, care era în aceeași măsură și al ei, ceea ce nu se putea spune despre Jennie. Aveau puțința să discute anumite aspecte mai subtile ale vieții, așa cum n-ar fi fost posibil între el și Jennie, căreia îi lipsea vocabularul necesar. Nu-și putea exprima ideile cu atâta ușurință ca doamna

Gerald. De fapt, Jennie era o fire mai profundă, înzestrată cu mai multă putere de înțelegere, simpatie și sensibilitate decât doamna Gerald, dar nu-și putea pune în valoare aceste însușiri, în cadrul unei conversații banale. Adevărul era că ea trăia prin ceea ce simțea și asta îl atrăsese pe Lester. Chiar în clipa de față și adesea în situații asemănătoare se simțea în inferioritate, după cum și era. Pentru moment Lester avu impresia că dacă alegerea lui s-ar fi oprit asupra doamnei Gerald, ar fi fost mai bună, sau, cu siguranță, la fel de bună – iar acum n-ar fi întrezărit viitorul atât de întunecat.

Nu o mai revăzură pe doamna Gerald decât la Cairo. În grădinile ce se întindeau în jurul hotelului o întâlniră pe neașteptate din nou, sau, mai bine zis, Lester o întâlni, căci era singur în acel moment; se plimba și fuma.

— Ce plăcere! exclamă. De unde vii?

— De la Madrid, cu voia dumneavoastră. Până marțea trecută nu știam că o să vin. Am venit cu familia Eliott; sunt și ei aici. Să știi că mă întrebam pe unde ești. Apoi mi-am amintit ce-ai spus, că plecați în Egipt. Unde e soția ta?

— Cred că e în baie. Vremea asta caldă o trage pe Jennie spre apă. Aveam de gând să mă înmoi și eu.

Se plimbară câțva timp împreună, fără o țintă anume. Letty purta o rochie de mătase bleu-deschis și o umbrelă alb cu bleu, pe care o ținea delicat peste umăr; era foarte drăguță.

— O, Doamne! spuse ea deodată. Mă întreb uneori ce să fac cu propria mea persoană. Nu pot să hoinăresc așa. Mă bate gândul să mă întorc în America.

— Și de ce n-o faci?

— La ce bun? Nu vreau să mă căsătoresc. N-am pe nimeni cu care să mă mărit acum, pe nimeni pe care să-l vreau.

Îl aruncă lui Lester o privire plină de înțeles, apoi își întoarse ochii într-altă parte.

— O, nu, ai să găsești până la urmă pe cineva, spuse el puțin stânjenit. N-ai să scapi multă vreme. Cu frumusețea și cu averea ta!

— Ssst, Lester, gata!

— Perfect; fie cum vrei, dar lucrurile stau așa cum spun eu.

— Mai dansezi? Întrebă ea în treacăt, cu gândul la un bal ce se dădea în acea seară în saloanele hotelului. Dansai atât de bine cu câțiva ani în urmă!

— Am aerul?

— Hai, Lester, nu cumva vrei să spui că ai renunțat la această artă încântătoare? Mie tot îmi place. Doamnei Kane nu?

— Nu, n-o preocupă. Cel puțin n-a început încă. Închi-
puie-ți. Cred că e vina mea. Nu m-am gândit la dans o vreme.

Îi trecu prin minte că de mult nu mai fusese la nicio reuni-
une. Dezaprobarea pe care o stârnise legătura lui cu Jennie
pusese capăt acestor lucruri.

— Vino să dansăm împreună astă-seară. Cred că soția ta
n-o să aibă nimic împotrivă. Ringul e splendid. L-am văzut azi
dimineață.

— O să mă mai gândesc, răspunse Lester. Mi-am cam
pierdut obișnuința. O să fie probabil cam greu de dansat cu
mine, la vârsta mea.

— Gata, Lester, ajunge! răspunse doamna Gerald. Mă
faci să mă simt și eu bătrână. Nu fi atât de așezat. Doamne,
Doamne, s-ar spune că ești un om bătrân!

— Încep să devin, draga mea.

— Asta ne face mai atrăgători, răspunse iubita lui de pe
vremuri.

46

In seara aceea, după cină, muzica începuse să se audă
în sala de dans a marelui hotel, aflată în vecinătatea gră-
dinilor de palmieri, când doamna Gerald îl descoperi pe
Lester, care-și fuma țigara pe una din verande, cu Jennie ală-
turi. Jennie era îmbrăcată într-o rochie albă de satin și pantofi
subțiri, albi, cu părul pieptănat ispititor, într-o masă compac-
tă lăsată pe frunte și peste urechi. Lester medita la istoria
Egiptului, cu fluxurile sau valurile de oameni cu trup slab care
s-au perindat pe aici unul după altul; se gândea la fâșia lun-
gă și îngustă de pământ întinsă pe ambele maluri ale Nilului,
ce hrănise aceste valuri succesive de oameni; se gândea la

uluitorul fenomen al climei și vieții tropicale și la acest hotel, cu confortul său modern și mulțimea sa de vizitatori eleganți, clădit acolo unde totul evoca antichitatea, lipsa de vlagă sufletească și o stare de spirit vecină cu deznădejdea. El și Jennie priviseră în dimineața aceea piramidele. Luaseră tramvaiul până la Sfinx. Văzuseră roiuri de bărbați și băieți în zdrențe, pe jumătate goi, cu o îmbrăcăminte bizară, care forfoteau pe străduțe și alei înguste unde mirosea urât, deși priveliștea era viu colorată.

— Mi se pare un talmeș-balmeș, spuse Jennie, la un moment dat; sunt atât de murdari și unsuroși! Îmi place priveliștea, dar oamenii par cam încălciți, de parc-ar fi un nod.

— S-ar zice că ai dreptate. E din pricina climei. Căldura. Tropicele. În condițiile astea, viața e molatică și senzuală. Nu e vina lor.

— O știu, nu-i condamn. Atâta doar că sunt ciudați.

Astă-seară se gândea la toate acestea, în timp ce văpaia, voluptuoasă a lunii scălda totul într-o lumină exuberantă.

— Ei, v-am găsit, în sfârșit! exclamă doamna Gerald. N-am putut, până la urmă, să cobor la cină. Grupul nostru s-a întors foarte târziu! L-am convins pe soțul dumitale să danseze cu mine, doamnă Kane, continuă cu un zâmbet doamna Gerald.

Ca și Lester și Jennie, se afla și ea sub influența senzuală a căldurii, a primăverii, a razelor lunii. Aerul era îmbibat de miresme bogate, pătrunzătoare, care se ridicau din boschete și grădini; din depărtare se auzeau clopotele cămilelor și strigătele exotice: „Ayah!” și: „Ooah! ooah!”, ca și cum o turmă de animale ciudate ar fi fost adunată și mânată prin forfota străzilor ticsite de lume.

— Vă stă la dispoziție, răspunse Jennie amabilă. Ar trebui să danseze. Uneori doresc să dansez și eu.

— Atunci ar trebui să iei imediat lecții, răspuns Lester bine dispus. O să mă străduiesc să-ți fiu partener. Nu mă mai mișc la fel de ușor ca pe vremuri, dar cred că pot să mă descurc.

— O, nu, aș dansa tare prost, zâmbi Jennie. Duceți-vă, în tot cazul; eu urc puțin în cameră.

— Dar de ce nu vii să stai în sala de dans? Nu mă simt în stare să fac decât câteva ture. După aceea putem să-i privim pe ceilalți, spuse Lester și se ridică.

— Nu, rămân aici. E foarte plăcut. Duceți-vă. Luați-l cu dumneavoastră, doamnă Gerald.

Lester și Letty pleacă. Erau o pereche care atrăgea privirile — doamna Gerald într-o rochie de satin bordo, acoperită de mărgelile negre, strălucitoare, cu brațele și gâtul ei frumos modelate, descoperite, și un diamant mare, scânteietor, înfipt în părul-i negru, drept în mijloc. Zâmbetu-i fermecător dezvelea un șirag perfect de dinți albi între buzele roșii, mari și pline. Haina de seară accentua figura viguroasă a lui Lester; avea un aer distins. „Asta-i femeia cu care ar fi trebuit să se însoare”, își spuse Jennie în timp ce ei dispăreau. Și, purtată de gânduri, retrăi din nou diferitele perioade din viața ei. Uneori i se părea că totul fusese un vis, alteori i se părea că mai vi-sează încă. Viața îi răsuna în urechi precum această noapte. Îi auzea strigătele; îi cunoștea trăsăturile caracteristice. Dar în spatele lor se afla o realitate greu de surprins, forme acoperite de umbre ce se schimbau dintr-una într-alta ca nălucirile de pe pelicula visului. De ce bărbății o găsiseră atât de atrăgătoare? De ce Lester o urmărise cu atâta ardoare? Ar fi putut să-l oprească? Se gândi la viața ei de la Columbus, pe vremea când căra cărbuni; astă-seară se afla în Egipt, în acest mare hotel, doamnă, stăpână a unui apartament, înconjurată de tot luxul și avându-l lângă ea pe Lester, care tot o mai iubea. Îndurase atâtea de dragul ei! De ce? Era oare atât de frumoasă? Brander zicea că da și Lester îi spunea același lucru. Și, totuși, se simțea umilită, nelalocul ei, așa cum era, cu mâinile acoperite de bijuterii care nu-i aparțineau. În adâncul ființei ei se trezi din nou acel presentiment ciudat pe care-l încercase și prima oară când plecase împreună cu Lester la New York, și anume că această viață, ca într-o poveste cu zâne, nu putea să dureze. Viața ei se desfășura sub semnul unei fatalități. Trebuia să se întâmple ceva.

Avea să se întoarcă la lucruri simple, la o stradă dosnică la o casuță sărăcăcioasă, la hainele ei uzate.

Și apoi, în timp ce gândul o ducea la casa ei din Chicago, își aminti de atitudinea prietenilor lui Lester și pricepu că lucrul acesta trebuia să se întâmple. Lumea lui n-avea s-o accepte niciodată, chiar dacă s-ar însura cu ea. Și înțelegea de ce. Nu avea decât să privească la fața scaldată în zâmbet a acestei

femei încântătoare care era acum împreună cu Lester și putea să-și dea seama că Letty o găsea, poate, foarte drăguță, dar nu considera că face parte din lumea lui. Fără îndoială, în clipa aceasta, în timp ce dansau, Letty își spunea în sinea ei că Lester avea nevoie de o femeie ca ea; de o ființă crescută în atmosfera lucrurilor cu care el era obișnuit. Nu prea putea să se aștepte ca ea, Jennie, să fie la fel de familiarizată și să găsească la fel de firești acele lucruri pretențioase cu care el fusese obișnuit dintotdeauna. Înțelegea care erau acestea. Minte ei începuse repede să perceapă amănunte care ținneau de mobilă, îmbrăcăminte, aranjament, decorație, manieră, formă, tradiție, dar nu venise în contact cu aceste lucruri din primii ei ani de viață.

Dacă ea ar pleca, Lester s-ar întoarce în lumea lui de odinioară, lumea acelei femei atrăgătoare, bine-crescute, inteligente, care se sprijinea acum de brațul său. Ochii i se umplură de lacrimi; în clipa aceea își dorea să moară. Ar fi fost mai bine. Între timp, Lester dansa cu doamna Gerald sau făcea o pauză între două valsuri, vorbind despre lucrurile, vremurile și prietenii de odinioară. O privea pe Letty și se minuna de frumusețea, de tinerețea ei. Formele îi erau mai împlinite ca pe vremuri, dar arăta la fel de zveltă și bine făcută, ca Diana. Acest trup splendid, cu mușchi bine întinși, vădea totodată vigoare, iar ochii ei negri erau umezi și pasionați.

— Îți jur, Letty, spuse el năvalnic, ești mai frumoasă ca oricând. Ești desăvârșită. Ai întinerit în loc să îmbătrânești.

— Crezi? îi zâmbi ea și-l privi drept în față.

— Știi că da, altfel n-aș spune-o. Nu mă omor cu complimentele.

— Oh, Lester, ursule ce ești, nu vrei să îngădui unei femei un strop de timiditate? Nu știi oare că nouă, femeilor, ne place doar să sorbim complimentele ce ni se aduc, nu să fim obligate la o înghițitură zdravănă?

— Despre ce-i vorba? Ce-am spus?

— O, nimic! Ce urs! Ești un băiat mare și hotărât, care merge drept la țintă. Dar nu face nimic. Îmi placi. E de-ajuns, nu-i așa?

— Bineînțeles că da.

Când muzica încetă, pașii hoinari îi purtară spre grădină, iar el îi strânse ușurel brațul; nu se putea stăpâni; doamna Gerald îl făcea să creadă că-i aparține. Dorea să simtă și el lucrul acesta. Și, în timp ce priveau lampioanele grădinii, Letty își spunea că dacă vreodată va fi liber și va veni la ea, îl va accepta. Era aproape gata să-l accepte în orice condiții, dar probabil că el n-ar fi vrut. Era atât de corect, atât de atent! N-ar fi făcut un gest josnic, ca atâția alți bărbați pe care-i cunoștea. Nu-i stătea în fire.

În cele din urmă, Lester se ridică și se scuză. El și Jennie plecau dimineața în sus, pe Nil spre Karnak și Theba și spre templele scăldate de valurile apei de la Phylae. Porneau la o oră imposibilă și trebuiau să se ducă la culcare.

— Când vă întoarceți acasă? întrebă cu regret doamna Gerald.

— În septembrie.

— V-ați reținut locurile pe vas?

— Da, plecăm de la Hamburg, pe data de nouă, cu „Fluda“.

— S-ar putea să mă înapoiez și eu la toamnă, râse doamna Gerald. Să nu te surprindă dacă o să mă înghesui și eu pe același vas.

— Hai, cu noi pentru numele lui Dumnezeu! Sper c-ai să vii. Ne vedem înainte de plecare.

Tăcu, iar ea îl privi melancolică.

— Curaj, spuse el și-i luă mâna. Nu se știe niciodată ce-ți rezervă viața. Uneori lucrurile ies bine tocmai atunci când crezi că totul merge prost.

Se gândea că Letty regreta că-l pierde, iar lui îi părea rău că ea nu poate că capete ceea ce dorea. Cât despre el însuși, își spunea că nu există decât o singură soluție pe care probabil nu o s-o accepte niciodată; era cu toate astea o soluție. De ce nu o întâlnește cu ani în urmă? „Și, totuși, pe atunci nu era atât de frumoasă ca astăzi, nici atât de deșteaptă, nici atât de bogată.“ Poate, poate... Nu putea însă să-i fie necredincios lui Jennie, nici să-i dorească vreun rău. Avusese și-așa destul ghinion și îl suportase cu curaj.

Călătoria spre casă aduse cu sine încă o săptămână în tovărășia doamnei Gerald care, după o matură chibzuință, hotărâse să se întoarcă pentru câțva timp în America. Pleca spre Chicago și Cincinnati și spera să-l vadă mai des pe Lester. Prezența ei o surprinse îndeajuns pe Jennie ca să o pună pe gânduri. Înțelegea despre ce era vorba. Dacă ea nu i-ar sta în cale, era sigură că doamna Gerald s-ar mărita cu Lester. Dacă priveai însă lucrurile așa cum erau, problema se complica. Letty era partenera firească a lui Lester, prin naștere, educație, rang social. Și, totuși, Jennie simțea instinctiv că, dintr-un punct de vedere foarte omenesc, Lester o prefera pe ea. Poate că timpul va aduce o dezlegare; deocamdată, cei trei care alcătuiau acest mic grup erau buni prieteni unul cu altul. Odată ajunși la Chicago, doamna Gerald plecă mai departe, iar Jennie și Lester își reluară viața lor obișnuită.

După întoarcerea din Europa, Lester se puse serios pe treabă ca să-și găsească un rost în lumea afacerilor. Niciuna din marile companii nu-i făcu propuneri, din pricină că era privit ca un om energic dornic să obțină un post de conducere în orice întreprindere cu care intra în contact. Nu toată lumea știa ce fel de schimbări se petrecuseră în viața lui. Toate micile companii pe care le sondă duceau o existență de azi pe mâine, sau fabricau produse care nu-l interesau. Găsi o singură companie într-un orașel din nordul statului Indiana care părea de viitor. Conducătorul ei era un constructor experimentat de căruțe și trăsură, așa cum fusese pe vremuri tatăl lui Lester, dar îi lipsea priceperea în afaceri. Obținea un câștig mediocru de pe urma unei investiții de capital în valoare de cincisprezece mii de dolari și a unei fabrici care valora aproximativ douăzeci și cinci de mii de dolari. Lester simțea că aici, cu oarecare fler comercial și cu metodele de lucru potrivite, s-ar putea realiza ceva.

Dar treaba avea să meargă încet. Nu puteai să faci avere în această companie. În orice caz, nu în timpul vieții sale. Se gândea să-i prezinte o ofertă micului fabricant când îi ajunse pentru primă oară la ureche zvonul despre înființarea unui trust în industria constructoare de material rulant.

Robert își realiza cu pași repezi planul său de reorganizare a industriei constructoare de mijloace de transport. Dovedise rivalilor săi în afaceri că prin asocieri se puteau obține profituri mult mai mari decât printr-o concurență nimicitoare. Argumentele lui erau atât de convingătoare, încât, una câte una, marile companii constructoare de vagoane își însușiseră punctul său de vedere. Într-un răstimp de câteva luni, tranzacția fu încheiată, iar Robert se văzu președinte al „Asociației fabricanților de vagoane de mărfuri și de călători, reuniți”, cu un capital în acțiuni în valoare de zece milioane de dolari și bunuri care însumau aproape trei pătrimi din această sumă la vânzare silită. Era un om fericit.

Lester nu știa nimic din toate acestea. Din pricina călătoriei în Europa, nu citise cele două-trei notițe de mai mică importanță prin care ziarele informau despre eforturile depuse pentru reunirea diverșilor producători de vagoane de mărfuri și de călători. Întors la Chicago, află că Jefferson Midgely, soțul lui Imogen, continua să conducă sucursala și că locuia la Evanston, dar cum nu era în relații bune cu familia, nu putea căpăta știri direct de la el. Întâmplarea făcu însă ca ele să-i parvină destul de repede și într-un fel cam supărător.

Cel care-l informă nu era altul decât domnul Henry Bracebridge din Cleveiland, cu care se întâlni față în față într-o seară la „Union Club”, la o lună după întoarcerea sa în oraș.

— Am auzit că ai ieșit din vechea companie, spuse Bracebridge, zâmbindu-i cu bunăvoință.

— Da, am plecat.

— Și ce faci acum?

— Studiez posibilitatea unei afaceri proprii. Mă gândesc să preiau un concern independent.

— Cred că n-ai să-ți concurezi fratele. A făcut o afacere admirabilă cu combinația asta a lui.

— Care combinație? N-am auzit, spuse Lester. Abia m-am întors din Europa.

— Ei bine, ar trebui să te trezești, Lester, răspunse Bracebridge. A pus mâna pe cea mai mare afacere din branșa voastră. Credeam că știi. Lyman-Winthrop, Myer-Brooks, Woods, de fapt cinci sau șase companii dintre cele mai mari au intrat toate în această combinație. Fratele tău a fost ales

președinte al noului concern. Cred că din afacerea asta s-a ales cu vreo două milioane.

Lester făcu ochii mari. Privirea i se cam înăspri.

— Foarte bine pentru el. Mă bucur.

Bracebridge înțelese că-i dăduse o lovitură de moarte.

— Ei bine, la revedere, bătrâne! Când vii la Cleveland, fă-ne o vizită. Știi cât ține soția mea la tine.

— Știu. La revedere.

Lester se îndreptă spre fumoar, dar vestea pe care o primise îl făcea să nu mai simtă niciun entuziasm pentru propria lui tentativă. Ce-ar reprezenta el, cu o meschină companie constructoare de căruțe, în timp ce fratele său era președintele unui trust de mijloace de transport? Doamne, Dumnezeu! Robert ar putea să-l scoată din joc într-un singur an. El însuși visase o asociație de acest fel, și acum fratele său o realizase.

Când ai de partea ta tinerețea, curajul și spiritul combativ faci mai ușor față loviturilor pe care soarta le abate asupra unor indivizi superiori. Dar e cu totul altceva să vezi că te apropii de vârsta mijlocie, că principala ta avere e posibil să se fi irosit și că, dintr-o pricină sau alta, căile de afirmare se închid una câte una în fața ta. Nepotrivirea de netăgăduit pe plan social dintre el și Jennie, reputația îndoielnică dobândită grație ziarelor și legată de numele ei, împotrivirea pe care o întâmpinase din partea tatălui său și moartea acestuia, pierderea averii, pierderea legăturilor cu compania, atitudinea fratelui său, trustul în fruntea căruia se afla Robert, toate acestea își dădeau oarecum mâna ca să-l facă să se simtă abătut și descurajat. Încercase temerar să facă față situației, ceea ce până acum izbutise foarte bine, credea el, dar această ultimă lovitură părea picătura care face să se reverse paharul.

În seara aceea se întoarse acasă grozav de descurajat. Jennie observă. De fapt își dădu seama că era absent. Se simți ea însuși abătută și deznădăjduită. Din clipa când Lester intră în casă, înțelese că se întâmplase ceva. Primul ei imbold fu să-l întrebe: „Despre ce e vorba, Lester?“, dar, după ce se gândi mai bine, se hotărî să se poarte ca și cum n-ar fi observat nimic, până când va fi el însuși dispus să se destăinuiască, sau poate că nu va face acest lucru niciodată. Încercă să

nu-l lase să vadă că băgase de seamă ceva și, drăgăstoasă, se apropie de el cât își putea îngădui fără să-l plictisească.

— Vesta e încântată de persoana ei, își luă ea curajul să-i spună, ca să-i abată gândurile în altă parte. A căpătat note foarte bune la școală.

— Asta-i bine, răspunse Lester grav.

— Și dansează frumos. Astă-seară mi-a arătat niște dansuri noi pe care le-a învățat. Nici nu-ți închipui ce dulce e!

— Mă bucur, mormăi el. Am dorit întotdeauna să fie desăvârșită din punctul acesta de vedere. Cred că e timpul să meargă la o școală ca lumea pentru fete.

— Tata e atât de furios, încât îmi vine să râd. Și drăcoica asta mică îl tachinează întruna. Astă-seară s-a oferit să-l învețe să danseze. Dacă nu i-ar fi fost atât de dragă, ar fi plesnit-o.

— Cred, spuse Lester, zâmbind. Auzi, cine să danseze! Asta chiar că-i nostim!

— Și n-o deranjează câtuși de puțin că el tună și fulgeră.

— Foarte bine face.

Ținea mult la Vesta, care ajunsese o fetiță mare. Jennie continuă astfel până când îl văzu mai puțin abătut și putu să întrevadă vag ce se petrecuse. Asta se întâmplă în momentul când se pregăteau de culcare.

— Robert a pus pe picioare o afacere colosală din punct de vedere financiar în timpul cât noi am fost plecați, începu el să-i explice.

— Ce anume? întrebă Jennie, numai urechi.

— O, a finanțat un trust al fabricanților de vagoane. E ceva care va absorbi toate fabricile din țară, indiferent de importanța lor. Bracebridge mi-a spus că Robert a devenit președinte și că au un capital de aproape opt milioane.

— Nu mai spune! Cred că nu-ți mai bați capul cu compania ta cea nouă, nu-i așa?

— Nu, nu e o afacere, pentru moment. Mai târziu cred că s-ar putea ca lucrurile să meargă. O să aștept să văd ce iese din treaba asta. Nu poți să prevezi ce face un asemenea trust.

Jennie era adânc tulburată. Lester nu se plânsese niciodată de nimic. Acum intervenise ceva nou. Dorea din tot sufletul să-l mângâie, dar știa că strădaniile ei sunt zadarnice.

— Ei bine, spuse ea, pe lumea asta există o mulțime de lucruri interesante. În locul tău nu m-aș pripi, Lester. Ai atâta timp la dispoziție.

Nu îndrăzneă să spună mai mult, și Lester își dădu seama că n-are sens să se necăjească. La ce bun? La urma urmei, avea un venit considerabil, care era sigur pentru următorii doi ani. Dacă dorea, putea să-l sporească. Atâta că fratele său înainta vertiginos, pe când el stătea cu brațele încrucișate sau, mai bine zis, se lăsa în voia sorții. Regretabil. Și ceea ce era mai rău — începea să-și piardă încrederea în sine însuși.

48

Lester își frământase îndeajuns creierii, dar până în acel moment nu fusese în stare să-și alcătuiască un plan posibil de îndeplinit, care să-l facă să reintre în viața de afaceri. Trustul industriei vagoanelor, realizat cu succes de Robert, dăduse peste cap orice viitoare încercare de-a lui de a participa la mica fabrică din Indiana. Nu putea să-și calce până într-atât pe suflet, încât, cu mijloacele lui neînsemnate, să intre în luptă împotriva unui om care-i era atât de net superior din punct de vedere financiar. Studiase amănuntele și descoperise că Bracebridge îi schițase doar în linii mari cât de minunată și desăvârșită era opera fratelui său. Erau milioane, nu glumă, în această afacere! Trustul putea să dispună de orice mic fabricant și să-l sugrume. Să-și facă oare acum un debut meschin și să se târască în umbra gigantului său frate? I se părea imposibil. Degradant. Ar însemna să bată drumurile țării ca să încerce să țină piept acestui nou trust, în timp ce propriul său frate îi va fi un rival îngăduitor și propriul său capital, care-i revenea de drept, va servi ca armă de luptă împotriva lui. Cu neputință. Mai bine să stea deoparte pentru moment. S-ar putea să se ivească altceva. Și dacă nu, ei bine, atunci avea venitul său personal și dreptul de a reveni în cadrul companiei „Kane”. Dorea acest lucru? Întrebarea nu-i dădea pace.

Lester se afla în această stare sufletească, doborât de împrejurări, când primi vizita lui Samuel E. Ross, un negustor de

bunuri imobiliare, ale cărui reclame afișate pe panouri mari de lemn se vedeau pretutindeni în preajma orașului, pe largi întinderi de prerie bătută de vânt. Lester îl întâlnise pe Ross o dată sau de două ori la „Union Club“, unde îi fusese prezentat ca un îndrăzneț și norocos speculant de bunuri imobiliare, și remarcase birourile sale, cam bătătoare la ochi, situate la întretăierea străzilor La Salle și Washington. Ross, în vârstă de vreo cincizeci de ani, se înfățișa ca o persoană magnetică, era înalt, avea o barbă neagră, un nas mare, arcuit, cu nări largi, și un păr ondulat natural. Lester fu impresionat de înfățișarea lui felină și de mâinile sale lungi, subțiri și expresive.

Domnul Ross venea la domnul Kane pentru a-i propune o tranzacție de bunuri imobiliare. Firește că domnul Kane știa cine era. Iar domnul Ross recunoscuse fără ocolișuri că-l știa pe domnul Kane, știa cine era. Recent, în asociație cu domnul Mormon Yale, de la firma de băcănie *en gros* „Yale, Simpson & Rice“, crease „Pădurea Yale“. Domnul Kane era la curent cu asta?

Da, domnul Kane auzise despre asta.

Numai în șase săptămâni, ultimele parcele din „Pădurea Yale“, aflate în partea dinspre cartierul Ridgewood, fuseseră vândute cu un profit total de patruzeci și doi la sută. Și prezentă o listă a altor tranzacții de terenuri pe care le realizase, toate proprietăți bine-cunoscute. Recunoștea în mod sincer că afacerea avea unele neajunsuri: unul sau două i se datorau lui însuși. Dar numărul succeselor depășea cu mult pe cel al speculațiilor nereușite, după cum știa toată lumea. Acum Lester nu mai era în legătură cu compania „Kane“. Probabil că era în căutarea unei investiții bune și domnul Ross voia să-i facă o propunere. Lester consimți să-l asculte, iar domnul Ross clipi din ochii săi de pisică și începu să vorbească. Era vorba ca el și Lester să intre într-o asociație constituită în vederea unei singure tranzacții, pentru cumpărarea și amenajarea unei suprafețe de patruzeci de acri de teren care se întindea între străzile Halstead, 55, 71 și Ashland Avenue, în partea de sud-vest a orașului. După anumite indicii, va urma o perioadă de mare avânt în tranzacțiile de terenuri din această regiune, a căror valoare va înregistra o creștere puternică, normală și permanentă. Administrația orașului avea intenția

să paveze strada 55. Există planul ca linia de tramvai care străbătea strada Halstead să fie prelungită mult dincolo de actualul ei capăt. Compania „Chicago, Burlington & Quincy“, proprietară a căii ferate cu acest traseu, care trecea prin apropiere, ar fi bucuroasă să amenajeze o stație pentru pasageri pe acest teren. Prețul inițial al terenului ar fi de patruzeci de mii de dolari, sumă pe care ar suporta-o în mod egal. Nivelarea, pavarea, instalațiile de iluminare, plantarea de pomi și costul lucrărilor topografice s-ar ridica, brut, la încă douăzeci și cinci de mii de dolari. La aceasta s-ar adăuga cheltuielile pentru reclamă, ce ar reprezenta, să zicem, zece la sută, în doi sau, poate, trei ani, o sumă care urca până la nouăsprezece mii cinci sute sau douăzeci de mii de dolari. Una peste alta, ar trebui să investească împreună în această afacere nouăzeci și cinci de mii de dolari sau chiar o sută de mii, din care partea lui Lester ar fi de cincizeci de mii. Apoi, domnului Ross începu să calculeze beneficiile pe care le aducea acest teren vandabil.

Specificul terenului, posibilitatea de a fi vândut și creșterea probabilă a valorii pe care o reprezenta puteau fi apreciate în funcție de terenurile cu care se învecinează, de vânzările care s-au efectuat la nord de strada 55 și la est de Halstead. Iată, de pildă, lotul Mortimer, de la întretăierea străzilor 55 și Halstead, colțul de sud-est. Aici se afla un teren care în 1882 era evaluat la patruzeci și cinci de dolari acru. În 1886 valoarea i se ridicase la cinci sute de dolari acru, așa cum reieșea din actele de vânzare către un anumit domn John U. Slosson din acea vreme. În 1889, trei ani mai târziu, terenul fu vândut domnului Mortimer la prețul de o mie de dolari acru, adică exact suma la care era oferită astăzi această suprafață. Terenul putea fi parcat în loturi de cincizeci pe o sută de picioare, mu prețul de cinci sute de dolari lotul. Era sau nu o afacere rentabilă?

Lester recunoscă că da.

Ross continuă, cam lăudăros, să explice: cum se realizau profiturile în materie, de bunuri imobiliare. Pentru o persoană din afară, ar fi fost inutil să se lanseze în afaceri de acest gen crezând că ar putea realiza în câteva săptămâni sau în

câțiva ani ceea ce speculanții cu experiență, cum era el însuși, obținuseră într-un sfert de veac. Prestigiul, gustul, înțelegerea situației își au importanța lor. Și chiar presupunând că asemenea persoane ar intra în combinație, tot el, Ross, ar fi geniul tutelar. Dispunea de un personal experimentat, avea în subordine antreprenori care executau lucrări uriașe, avea prieteni la secția fiscală, la departamentul apelor și la diferite alte servicii departamentale care aprobau ameliorările funciare sau le puneau bețe în roate.

Dacă Lester ar accepta să-i devină tovarăș, l-ar face să câștige ceva bani; n-ar putea să spună exact cât. Cincizeci de mii de dolari minimum, o sută cincizeci de mii până la două sute de mii, după toate probabilitățile. Îi permitea oare Lester să intre în amănunte și să-i explice întocmai cum se putea realiza acest plan?

După ce chibzui calm, timp de câteva zile, Lester se hotărî să accepte propunerea domnului Ross; avea să studieze chestiunea.

49

Caracteristica acestei propuneri deosebite era aceea că avea de partea ei elementele esențiale ale succesului. Domnul Ross poseda experiența și discernământul în măsură să asigure, în majoritatea cazurilor, reușita acțiunilor întreprinse de el. Lucra într-un domeniu cu care era perfect familiarizat. Putea să convingă aproape orice persoană competentă, dacă izbutea ca aceasta să-i acorde timpul necesar unei expuneri a datelor concrete.

La început, Lester nu fu convins, deși, în general, îl interesau propunerile cu privire la tranzacțiile de bunuri imobiliare. Îi plăcea pământul. Îl considera o investiție sănătoasă, cu condiția să nu-l storci prea mult. Iar faptul că nu-și plasase niciodată sau aproape niciodată banii în tranzacții de terenuri se explica doar prin aceea că nu activa într-un domeniu unde se discutau oferte cu privire la bunurile imobiliare. Fiindcă lucrurile stăteau în felul acesta, nu avea nici proprietăți funciare și, într-un anumit sens, nici vreo ocupație activă.

Simțea oarecare simpatie pentru domnul Ross și pentru felul său de a proceda în afaceri. Era lesne să verifici adevărul celor afirmate de el, și Lester îl verifică în amănunt. Reclamele sale se vedeau în afara orașului pe întinsul preriei, iar anunțurile sale publicitare apăreau în presa zilnică. Fiindcă tot nu avea altceva mai bun de făcut, se gândi că n-ar fi deloc rău să intre în această afacere și să câștige niște bani.

Din păcate, Lester ajunsese la o vârstă când amănuntele îl pasionau mai puțin decât altădată. Toată activitatea sa din ultimii ani – și de fapt dintotdeauna – avusese ca obiect afaceri în stil mare, achiziționarea unor stocuri importante, predarea unor comenzi ample, discutarea unor probleme legate de comerțul *en gros* și care aveau foarte puțin de-a face cu detaliile mărunte ce-i preocupă pe micii negustori de pe întinsul lumii. În fabrica lor, fratele său Robert calculase până la ultimul *pennies*¹, până la ultimele cinci centime ce influențau prețul de cost și se îngrijise să astupe și cea mai mică fisură prin care s-ar fi putut scurge câștigul. Lester fusese lăsat să se îngrijească de problemele cu orizont mai larg și făcuse în permanență numai acest lucru. Când fu luată în discuție noua ofertă, interesul lui se îndreptă spre aspectele care priveau afacerea în mare și nu spre măruntele detalii ale vânzării loturilor. Ar fi fost cu neputință să nu-și dea seama că Chicago era un oraș în plină dezvoltare și că valoarea terenurilor trebuia în mod obligatoriu să crească. Terenuri care astăzi erau prerie aflată mult în afara orașului vor deveni curând, în decurs de câțiva ani, cartiere împânzite de locuințe suburbane. Nu era de prevăzut ca vreunul din terenurile achiziționate astăzi să-și piardă din valoare. Vânzările puteau să meargă anevoie sau rapid, dar valoarea nu putea să scadă. Ross îl convinse despre acest lucru. Iar propria lui judecată îi spunea că acesta e adevărul.

Singurele chestiuni la care nu se gândise îndeajuns erau viața sau moartea domnului Ross, posibilitatea ca în apropierea terenurilor alese de el pentru construcția de vile suburbane să se stabilească vecini a căror prezență să fie cu neputință de îndurat, faptul că o situație financiară grea, cu

¹ În engleza americană, denumirea dată monedei de un cent.

caracter general, ar putea să ducă la scăderea valorii bunurilor funciare, o ploaie de lichidări și deci un crah al prețurilor, urmat de falimentul unor puternici inițiatori de speculații funciare, chiar al unora cum era, de pildă, domnul Samuel E. Ross.

Timp de câteva luni, Lester studie situația așa cum i-o înfățișase noul său ghid și mentor și după ce fu convins că afacerea era suficient de sigură, hotărî să vândă o parte din acțiunile care îi aduceau un venit mizerabil de șase la sută și să investească banii în această nouă afacere. Prima investiție fu de douăzeci de mii de dolari pentru terenul care trebuia să fie cumpărat în baza unui acord de lucru între el și domnul Ross; acest acord rămânea în vigoare pe o perioadă nelimitată, adică atît timp cît mai rămâneau de vândut parcele din acel teren. Urma să mai adauge douăsprezece mii cinci sute de dolari pentru amenajări, lucru pe care îl și făcu, și apoi să pună la dispoziție încă vreo două mii cinci sute de dolari pentru plata impozitelor și acoperirea unor cheltuieli neprevăzute, amănunte rezultate din amenajarea și înfrumusețarea terenului, care se desfășurau conform planului stabilit. Prețul de cost al nivelării varia în funcție de calitatea solului, după cum acesta era dur sau moale; de asemenea pomii plantați nu evoluau întotdeauna așa cum era de dorit, iar anumiți membri ai departamentelor de apă și gaze trebuiau „vizați” și „puși la punct” înainte de a se face alte îmbunătățiri. Domnul Ross avea în grijă rezolvarea acestor probleme, dar prețul lucrărilor trebuia discutat, iar Lester participa la toate dezbaterile.

După ce terenul fu amenajat, ceea ce se întâmplă la un an de la prima întrevvedere cu domnul Ross, fu necesar să se aștepte venirea primăverii, ca să se poată lansa convenita campanie de reclamă, menită să stârnească vâlvă în jurul noului cartier; iar publicitatea necesită imediat un al treilea vărșământ de bani. Lester vîndu alte obligațiuni, în valoare de cincisprezece mii de dolari, pentru ca îndrăzneată speculație să fie dusă pînă la concluzia ei logică: realizarea de profituri.

Pînă în acel moment era destul de mulțumit de afacerea în care se lansase. Ross se dovedise de bună seamă un om de afaceri serios și practic. Terenul se prezenta excelent. I se dăduse și un nume atrăgător: „În inima pădurii”, deși, după

cum remarcă Lester, nu era nici urmă de pădure în preajma lui. Dar Ross îl asigură că amatorii de locuințe suburbane vor fi atrași de acest nume. Se părea să efortul intens depus pentru plantarea de pomi care aveau să asigure umbra în anii viitori îi va face să ia intenția drept realitate. Lester zâmbi.

Primul vânt rece care suflă peste acest proiect nu de mult născut se iscă sub forma unui zvon, conform căruia unul dintre marii membri constitutivi ai combinatului de conserve, situat la întretăierea străzilor Halstead și 39, „Compania Internațională de conserve”, hotărâse să iasă din vechiul grup de asociați și să fondeze pe cont propriu o nouă întreprindere. Ziarele explicau că această companie avea intenția să se extindă spre sud, probabil în josul străzii 55 și la vest de Ashland Avenue. Adică terenul aflat chiar la vest de proprietatea lui Lester, și doar bănuiala că această companie va invada teritoriul respectiv era de ajuns ca să distrugă planurile oricărei întreprinderi nou-născute care-și propunea ca scop tranzacțiile de terenuri.

Ross turba de furie. După ce examinează rapid situația, hotărî că lucrul cel mai bun ar fi să se lanseze o masivă campanie de reclamă prin anunțuri în ziare, ca să se vadă dacă nu cumva terenul ar putea să fie vândut înainte de a mai suferi și alte degradări. Îi expuse problema lui Lester, care fu de acord că ideea nu era rea. Cheltuiseră până la acea dată șase mii de dolari cu reclama, iar acum un fond suplimentar de alte trei mii de dolari fu cheltuit în zece zile, ca să se dea impresia că „Inima pădurii” era un cartier ideal de locuințe, înzestrate cu tot confortul modern pentru cei ce-și iubeau căminul și merit să devină unul dintre cele mai selecte și frumoase cartiere mărginașe ale orașului. Nu mergea. Câteva parcele fură vândute, dar zvonul despre compania de conserve care ar putea să se instaleze aici stăruia și izbuti să le îngroape eforturile; afacerea se împotmolise din toate punctele de vedere; singura care profită fu o colonie de imigranți din apropiere.

E puțin spus că Lester fu adânc descurajat de această lovitură. De fapt, afacerea asta îl costase cincizeci de mii de dolari, două treimi din tot ce posedea, în afară de venitul anual care îi fusese alocat; se cereau plătite impozite și cheltuieli de întreținere, trebuia să se facă față unei scăderi a valorii investite.

Lester îi sugera lui Ross că terenul ar putea fi vândut la prețul său de cost sau ipotecat și să se renunțe la întreaga afacere. Dar experimentatul negustor de bunuri imobiliare nu era atât de optimist. Mai avea la activul său unul sau două eșecuri de acest fel. Era superstițios atunci când ceva nu mergea bine de la început. Dacă se iveau piedici, însemna că lucrul poartă ghinion și nu mai voia să aibă de-a face cu el. Domnul Ross învățase asta din propria lui experiență și știa că și alți negustori de bunuri imobiliare erau de aceeași părere.

La vreo trei ani după aceea, terenul era vândut la licitație. Lester, care investise în această tranzacție cincizeci de mii de dolari, recupera ceva mai mult de optsprezece mii. Și unii dintre prietenii săi bine informați îl asigurau că fusese norocos dacă scăpase numai cu atât.

50

În timp ce tranzacția de bunuri imobiliare își urma cursul, doamna Gerald hotărî să se mute la Chicago. Stătuse câteva luni la Cincinnati și aflate o mulțime de adevăruri despre viața neclară a lui Lester. Întrebarea dacă era sau nu căsătorit cu Jennie nu-și aflate încă răspunsul. Amănuntele fanteziste cu privire la prima tinerețe a lui Jennie, publicitatea făcută de un ziar din Chicago cu descrierea lui Lester drept un tânăr milionar care renunțase la avere de dragul ei, faptul neîndoielnic că, practic vorbind, Robert îl înlăturase de la orice participare la conducerea companiei „Kane” – totul îi ajunsesse la ureche. Îi dispăcea ideea că Lester se sacrificase până într-atâta. Lăsase să se scurgă un an fără să facă nimic. Încă doi ani și nu va mai avea nicio șansă. Îi spusese, la Londra, că nu-și făcea multe iluzii. Era oare Jennie una dintre iluziile pe care le mai nutrea? Oare o iubea într-adevăr, sau îi era doar milă de ea? Letty dorea să știe precis acest lucru.

Casa pe care o închirie doamna Gerald la Chicago era o clădire impozantă de pe bulevardul Drexel. „Sunt pe punctul să mă instalez în orașul tău în iarna aceasta și sper să te văd adeseori, îi scrisese, ea lui Lester. Viața de-aici, din Cincinnati, mă plictisește îngrozitor. După Europa, e cam nu știu cum.

Am văzut-o sâmbătă pe doamna Knowles. M-a întrebat de tine. Ar trebui să știi că ai o prietenă adevărată în persoana ei. Fiică-sa se mărită în primăvară cu Jimmy Severance.”

Lester aștepta sosirea ei cu plăcere, dar și cu îndoială. Firește, Letty avea să dea o mulțime de recepții. Oare o să facă prostia să-l invite împreună cu Jennie? De bună seamă că nu. Trebuie să fi aflat adevărul până la această oră. Scrisoarea ei vădea acest lucru. Ceea ce însemna că Jennie trebuia lăsată deoparte. Avea, deci, datoria să-i mărturisească totul cinstit. După aceea, se va vedea ce-avea să fie între ei doi în viitor.

Într-o după-amiază, în confortabilul budoar al lui Letty, față în față cu o apariție fermecătoare, îmbrăcată în galben-pal, hotărî că ar fi bine să i se destăinuiască pe loc. Ea l-ar înțelege. Tocmai în vremea aceea începea să aibă îndoieli cu privire la reușita tranzacției de terenuri și, ca urmare, se simțea cam abătut și totodată înclinat spre mărturisiri. Nu putea, deocamdată, să-i vorbească lui Jennie despre necazurile pe care le avea.

— Știi, Lester, îl încuraja Letty – servanta adusese ceaiul ei și niște *brandy* cu sifon pentru el, apoi plecase – am auzit o mulțime de lucruri în legătură cu persoana ta de când m-am întors în țară. Nu vrei să-mi povestești totul despre tine? Știi doar că adevăratele tale interese îmi stau la inimă.

— Ce-ai auzit, Letty? întrebă el, calm.

— O, despre testamentul tatălui tău și despre faptul că nu mai faci parte din companie, și unele bârfe despre doamna Kane, ceea ce nu mă interesează prea mult. Știi ce înțeleg prin asta. N-ai de gând să faci ordine în viața ta, ca să-ți recapteți drepturile? Mi se pare un sacrificiu imens, Lester, firește, în afară de cazul că ești foarte îndrăgostit. Și ești într-adevăr? întrebă ea cu cochetărie.

Lester tăcu și se gândi mult înainte de a vorbi.

— De fapt nu știu ce să răspund la această ultimă întrebare, Letty. Sunt momente când îmi spun că o iubesc. Alteori mă întreb dacă da sau nu. Am să fiu sincer cu tine. Niciodată până acum nu m-am aflat într-o situație atât de bizară. Mă placî atît de mult, iar eu... ei bine, n-am să-ți spun ce gândesc

despre tine, continuă el zâmbind. Dar, oricum, pot să-ți vorbesc deschis. Nu sunt căsătorit.

— Am bănuît, spuse ea când Lester tăcu.

— Nu sunt căsătorit pentru că n-am fost niciodată în stare să mă hotărăsc. Când am întâlnit-o pentru prima oară pe Jennie, mi-am spus că e cea mai fermecătoare dintre fetele pe care am pus vreodată ochii.

— Asta îmi spune teribil de multe despre farmecele mele din vremea aceea.

— Dacă vrei să afli tot, nu mă întrerupe, spuse el zâmbind.

— Numai o singură întrebare, și după aceea tac. Asta s-a întâmplat la Cleveland?

— Da.

— Așa mi s-a spus.

— Avea în ea ceva atât de...

— Dragoste fulgerătoare, interveni din nou Letty, fără să se gândească. (Cuvintele lui îi frâneau inima.) Știi.

— Mă lași sau nu să vorbesc?

— Iartă-mă, Lester. N-am încotro, mă doare puțin.

— Ei bine, în tot cazul, mi-am pierdut capul, socoteam că e cea mai perfectă ființă de pe pământ, chiar dacă era cam departe de lumea din care făceam eu parte. America e o țară democratică. Mă gândeam că pot s-o cuceresc, și după... ei bine, știi despre ce este vorba. Aici a intervenit greșeala. Nu credeam că totul va lua o întorsătură atât de serioasă. Până atunci nu ținusem niciodată la altă femeie în afară de tine și — ca să fiu sincer — nu-mi dădeam seama dacă voiam sau nu să mă însor cu tine. De fapt, nu voiam să mă căsătoresc deloc. Mi-am spus că aş putea s-o cuceresc pe Jennie și apoi, după un timp, când lucrurile se vor liniști, ne-am putea despărți. M-am gândit că o să mă îngrijesc cu generozitate de nevoile ei viitoare. N-ar fi contat prea mult pentru mine. Nici pentru ea. Înțelegeți.

— Da, înțeleg.

— Ei bine, vezi, Letty, lucrurile s-au petrecut altfel. Jennie e o femeie cu un temperament curios. Ascunde în ea o lume de sentimente și emoții. Nu e cultivată în înțelesul pe care îl dăm noi acestui cuvânt, dar posedă un rafinament și un tact înnăscute. E o bună gospodină. E o mamă ideală. E cea mai

iubitoare ființă din câte există sub soare. Devotamentul de care a dat dovadă față de mama și de tatăl ei e dincolo de tot ce se poate spune. Dragostea pentru fiica ei – a ei, nu a mea – e desăvârșită. Nu posedă farmecele femeilor rafinate din lumea mondenă. Nu dă prompt replica. Nu e capabilă să participe la o conversație cu tir rapid. Gândește cam încet. Așa cred. Unele dintre gândurile ei cele mai profunde nici nu ajung la suprafață, dar îți dai seama că simte și gândește.

— Frumos omagiu.

— I-l datorez. E o femeie bună. Dar în ciuda a tot ceea ce am spus, uneori cred că nu mă leagă de ea decât sentimente de simpatie.

— Nu fi atât de sigur.

— Da, dar am trecut prin multe. Ceea ce trebuia să fac ar fi fost să mă fi căsătorit cu ea de la bun început. De atunci s-au ivit atâtea încurcături, s-a făcut atâta tărăboi și am avut de suportat atâtea discuții, încât aproape că nu mai știu încotro să mă îndrept. Testamentul tatei complică situația. Pierd opt sute de mii de dolari dacă mă însor cu ea și în realitate mult mai mult, astăzi, când compania face parte din trust. Dacă nu mă însor, pierd dintr-odată, totul, cam în doi ani de-acum încolo. Firește, aș putea să fac să se creadă că m-am despărțit de ea, dar nu pot să mint. Ar fi cu neputință să procedez în felul acesta fără să-i rănesc sentimentele, iar Jennie a fost afecțiunea personificată. Sincer vorbind, chiar în clipa asta nu știu dacă vreau să renunț la ea. Ca să fiu cinstit, nu știu ce Dumnezeu să fac!

Lester ridică ochii, aprinse o țigară, cu un aer distant, contemplativ, și privi pe fereastră.

— Ce problemă complicată, spuse Letty, cu privirea ațintită în podea.

Tăcu câteva clipe, apoi se sculă și-i cuprinse între mâini capul rotund și masiv. Rochia ei de casă, de mătase galbenă, ușor parfumată, îi atinge umerii.

— Bietul Lester! spuse ea. Ești într-o situație imposibilă. Dar e un nod gordian, dragul meu, și va trebui tăiat. De ce nu discuți toate astea cu ea, așa cum ai făcut cu mine, ca să-ți dai seama ce gândește?

— Îmi pare un lucru teribil de crud.

— Trebuie să faci ceva, dragă Lester, stăruie ea. Nu poți să te lași dus de val. Ești cumplit de nedrept cu tine însuși. Sincer, nu te pot sfătui să te căsătorești cu ea. Nu-mi pledez propria cauză, deși o să te primesc cu brațele deschise, chiar dacă m-ai respins prima oară. O să fiu cu desăvârșire cinstită – fie că te vei întoarce sau nu la mine cândva – eu te iubesc și o să te iubesc întotdeauna.

— Știu, spuse Lester și se ridică.

Îi luă mâna într-a lui și-i scrută plin de interes chipul. Apoi se întoarce.

Letty tăcea, străduindu-se să-și recapete răsuflarea. Gestul lui o tulburase.

— Dar ești o persoană prea importantă, Lester, ca să te mulțumești cu zece mii de dolari pe an, vorbi ea din nou. Ești prea om de lume ca să te lași în voia valurilor. Trebuie să te întorci în cercurile mondene și financiare din care faci parte. Nimic din ce s-a întâmplat n-o să-ți dăuneze dacă-ți revendici drepturile în cadrul companiei. Poți să le impui propriile tale condiții. Iar dacă-i spui adevărul, ea nu se va împotrivi, sunt sigură. Dacă ține la tine, așa cum susții tu, va fi bucuroasă să facă acest sacrificiu, sunt convinsă. Firește, poți să-i asiguri un venit frumos.

— Nu bani își dorește Jennie, adăugă el abătut.

— Chiar dacă nu, poate să trăiască și fără tine; și o să trăiască mai bine dacă o să aibă la dispoziție un venit mai mare.

— N-o să ducă niciodată lipsă de nimic atât timp cât eu voi putea să împiedic acest lucru, spuse Lester grav.

— Trebuie s-o părăsești, îl îndemnă ea, cu o nouă notă de hotărâre în glas. Trebuie. Fiece zi pierdută contează enorm, Lester! De ce nu te hotărăști să faci numaidecât ceva, chiar astăzi? De ce?

— Mai încet! protestă el. E o treabă delicată. Ca să fiu sincer, ideea îmi displace. Mi se pare un lucru nespus de brutal și de incorect. Nu sunt omul care să vorbească despre treburile lui în dreapta și-n stânga. Până azi am refuzat să discut cu cineva despre acest lucru – cu tatăl meu, cu mama, cu oricine. Dar într-un anumit fel ai fost întotdeauna mai aproape de mine decât oricare altul și, de când te-am reîntâlnit, am simțit să trebuie să-ți explic totul, am dorit într-adevăr să-ți explic. Țin la tine. Nu știu dacă-ți dai seama cum așa ceva e posibil în

împrejurările date. Dar e adevărat. Ești mai aproape de mine prin idei și simțăminte decât îmi închipuiam. Nu te încrunta. Vrei să cunoști adevărul, nu-i așa? Ei bine, îl cunoști. Și-acum explică-mi și mie ce se petrece cu mine, dacă poți.

— Nu vreau să discut cu tine, Lester, spuse ea domol, și-i puse mâna pe umăr. Nu vreau decât să te iubesc, și atâta tot. Înțeleg cât se poate de bine cum s-au petrecut lucrurile. Îmi pare rău pentru mine. Îmi pare rău – șovăi – pentru doamna Kane. E o femeie încântătoare. Îmi place. Îmi place într-adevăr. Dar nu e femeia care-ți trebuie, Lester. Nu e. Ai nevoie de un alt tip de femeie. Pare incorect din partea noastră, a amândurora, să vorbim despre ea în felul acesta, dar nu e. Trebuie să ne bizuim pe ceea ce suntem noi înșine. Și sunt convinsă că dacă i s-ar explica cum stau lucrurile în cazul de față, așa cum le-ai expus în fața mea, și-ar da seama de situație și ar fi de acord. Nu poate să-ți vrea răul. Dacă-ai fi în locul ei, te-ai lăsa să pleci, Lester. Te-ai lăsa, într-adevăr, cred că știi că așa ai face. Orice femeie cumsecade ar proceda așa. M-ar durea, dar te-ai lăsa. O s-o doară, dar o să consimtă. Ține minte ce-ți spun eu, așa o să faci, și cred că o înțeleg la fel de bine ca tine, chiar mai bine, fiindcă sunt femeie. Oh, spuse și se opri, ce n-ai da să pot sta de vorbă cu ea! Ai face-o să înțeleagă.

Lester o privi, uimit că o vedea atât de aprinsă. Era frumoasă, tulburătoare, merita s-o cucerească.

— Mai încet, repetă el. Vreau să mă mai gândesc. Mai e timp.

Letty se opri, cam deprimată, dar totuși hotărâtă.

— Acum e momentul să faci ceva, reluă ea, cu o privire în care i se oglindea tot sufletul.

Îl dorea pe omul acesta și nu se sfia să i-o arate.

— Bine, o să mai văd, adăugă el stânjenit.

Apoi, cam în grabă, își luă la revedere și plecă.

51

Lester se gândea cu toată seriozitatea la situația neplăcută în care se afla și ar fi fost mulțumit să treacă repede la fapte, dacă unul din acei factori care intervin în existența noastră și produc o ruptură în cursul vieții de fiecă zi n-ar

fi pătruns în casa din Hyde Park. Starea sănătății lui Gerhardt se înrăutățea văzând cu ochii.

Încetul cu încetul se văzuse nevoit să renunțe la diversele sale îndeletniciri casnice, iar în cele din urmă, nu se mai putu mișca din pat. Zăcea în camera sa, îngrijit cu devotament de Jennie, iar Vesta venea tot timpul să-l vadă și, din când în când, și Lester. Nu departe de pat se afla o fereastră care oferea o încântătoare vedere asupra peluzei și asupra uneia dintre străzile înconjurătoare, și de aici privea ore întregi, întrebându-se cum mergea totul fără el. Îl bănuia pe Woods, vizitiul, că nu îngrijește așa cum trebuie cail și harnașamentele, pe jurnalist că era neglijent în distribuirea ziarelor, pe caloriferist că irosește cărbunii sau că nu dă suficientă căldură. Vreo douăzeci de griji mărunte, care pentru el alcătuiau lumea reală. Știa cum trebuie întreținută o casă. Era întotdeauna sever cu el însuși în îndeplinirea obligațiilor pe care le luase asupra sa și se temea grozav că lucrurile nu merg cum trebuie. Jennie îi confecționează un impozant și somptuos halat de casă din mătase albastră, matlasat cu lână, și-i cumpără o pereche de papuci mari și groși, de pâslă, asortați la halat, dar Gerhardt le purta rareori. Prefera să stea în pat, să-și citească *Biblia* și ziarele luterane și s-o întrebe pe Jennie cum mai merge treaba.

— Aș vrea să cobori la subsol și vezi ce mai face omul acela. Nu ne dă căldură, se plângea el. Pun rămășag că stă și citește și uită de foc, până când se stinge. Berea e pe mâna lui. Ar trebui s-o încui. Nu poți să știi cum e. S-ar putea să nu fie un om cinstit.

Jennie îl contrazicea, și-i spunea că în casă era plăcut, că omul era un american cumsecade, liniștit, cu un aer respectabil, și că nu conta dacă bea și el puțină bere. Gerhardt se aprindea numaidecât.

— Mereu același lucru, zicea el. Nu știi ce-i economia. Ești mereu gata să lași treburile să meargă așa, la voia întâmplării, când eu nu sunt de față. E un om cumsecade! De unde știi că e cumsecade? Are grijă să nu se stingă focul? N-are. Are grijă ca aleile să fie curate? N-are. Dacă n-o să-l supraveghezi, ajunge la fel ca toți ceilalți, adică bun de nimic. Ar trebui să te duci și să vezi tu singură cum stau lucrurile.

— Foarte bine, papa, răspunse ea, și se străduia sincer să-l liniștească. O să mă duc. Te rog, nu-ți face griji. O să încui berea. Nu vrei o ceașcă de cafea și puțină pâine prăjită?

— Nu, ofta numaidecât Gerhardt, stomacul meu nu e în regulă. Nu știu cum o să scap...

Jennie îl chemă pe doctorul Makin, cel mai bun din cartier, un om cu o largă experiență și foarte priceput, care veni să-l vadă. Recomandă câteva lucruri simple, lapte cald, un vin tonic, odihnă, dar îi spuse lui Jennie să nu-și facă prea multe iluzii.

— A atins o vârstă înaintată. E foarte slăbit. Dacă ar avea cu douăzeci de ani mai puțin, am putea să-i fim de folos. Dar așa, e încă bine cum este. Poate să mai trăiască un timp. S-ar putea să se facă bine, s-o mai ducă o vreme și apoi să cadă iar la pat. Trebuie să ne așteptăm cu toții la așa ceva. Eu nu mă sinchiesc niciodată de ceea ce ar putea să mi se întâmple. Sunt prea bătrân pentru asta.

Jennie se întrista la gândul că s-ar putea ca taică-su să moară, dar dacă sfârșitul era de neînlăturat, găsea totuși mângâiere în faptul că asta se va întâmpla în liniște și tihnă. Cel puțin, aici va fi cât se poate de bine îngrijit.

În curând nimeni nu se mai îndoie că Gerhardt nu avea s-o mai ducă mult, iar Jennie socoti de datoria ei să-și anunțe frații și surorile. Îi scrisese lui Bass că tatăl lor nu se simțea bine și primi de la el o scrisoare în care-i spunea că era foarte ocupat și nu putea veni, în afară de cazul când pericolul devenea o realitate. Mai departe, spunea că George era la Rochester, unde lucra la un *en gros* de hârtie de tapetat, compania „Sheff-Jefferson“, după câte știa el. Martha și soțul ei plecaseră la Boston. Locuiau într-o mică suburbie, Belmont, chiar la marginea orașului; William locuia la Omaha, unde lucra pentru o companie locală, furnizoare de electricitate. Veronica se căsătorise cu un bărbat al cărui nume era Albert Sheridan și care avea legături cu o companie ce se ocupa cu comerțul *en gros* de medicamente. „Nu vine niciodată să mă vadă, se plângea Bass, dar am s-o înștiințez.“ Jennie le scrisese fiecăruia în parte. De la Veronica și Martha sosiră răspunsuri concise. Vestea le întrista mult și, dacă vrea, să le anunțe în caz că se întâmplă ceva, George îi scria că

nu putea veni acum la Chicago, decât dacă tatăl său ar fi într-adevăr foarte bolnav, dar că ar dori să afle din când în când cum îi merge. William, după cum îi spuse mai târziu lui Jennie, nu primi scrisoarea ei.

Boala bătrânului german își urma cursul spre actul final al dispariției, trezind ecouri nespuse de dureroase în sufletul lui Jennie; căci, în ciuda faptului că pe vremuri nu se înțeleseseră deloc, acum se simțeau foarte legați unul de altul. Gerhardt ajunsese să-și dea seama că fiica sa, pe care cândva o alungase, era de fapt bunătatea personificată. Nu se certase niciodată cu el, nu-l supăraseră în niciun fel. Iar acum, când era bolnav, intra și ieșea din camera lui de câte douăsprezece ori într-o după-amiază sau seară, ca să vadă dacă totul era „în regulă”, ca să-l întrebe dacă i-a plăcut micul dejun, prânzul sau cina. Când puterile începuseră să-l lase, Jennie își luă obiceiul să stea lângă el, în cameră, cu un lucru de mână sau cu o carte. Într-o zi, pe când îi aranja perna, Gerhardt îi luă o mână și i-o sărută. Era tare slăbit și descurajat. Mirată, Jennie își ridică privirea. Simțea un nod în gât. Bătrânul avea ochii împăienjeniți de lacrimi.

— Ești o fată bună, Jennie, spuse ei cu o voce sugrumată. Ai fost bună cu mine. Eu am fost aspru și morocănos, dar sunt om bătrân. Mă ierți, nu-i așa?

— Oh, tată, te rog, încetează, încercă ea să-l oprească, în timp ce lacrimile îi izvorau din ochi. Știi bine că n-am nimic de iertat. Eu sunt cea care nu m-am purtat cum trebuie.

— Nu, nu, spuse el, și Jennie, care plângea, îngenunche lângă patul lui.

Gerhardt își puse mâna slabă, îngălbenită, pe creștetul fiică-sii.

— Hai, hai, stăruie el. Acum înțeleg o mulțime de lucruri pe care nu le înțelegeam pe vremuri. La bătrânețe ajungi mai înțelept.

Jennie ieși din cameră pretextând că se duce să-și spele mâinile și fața, și plânse până ce-i secară ochii. Oare o ierta într-adevăr? Ah, și cum îl mai mințise! Voia să-i poarte și mai mult de grijă, dar asta nu era cu putință. După împăcare, însă, Gerhardt păru mai fericit, mai mulțumit și petrecură împreună destule ceasuri fericite, stând de vorbă. Într-o zi îi spuse:

— Știi, mă simt la fel ca pe vremea când eram băiat tânăr. Dacă n-ar fi oasele astea, aș putea să mă scol și să dansez pe iarbă.

Jennie zâmbi și totodată suspină.

— O să te întremezi, tată. O să te faci bine. Și-atunci, o să te scot la plimbare cu trăsura.

Era nespus de bucuroasă că izbutise să-i asigure tihna ultimilor câțiva ani. Cât despre Lester, el se purta afectuos și atent.

— Ei, cum se simte astă-seară? Întreba de cum intra în casă și, înainte de cină, urca întotdeauna pentru câteva minute în camera bătrânului, ca să vadă ce făcea.

— Arată destul de bine, îi spuse lui Jennie. Ar putea s-o mai ducă o vreme. Nu te necăji atât.

Vesta zăbovea și ea în preajma bunicului, căci ajunsese să-l iubească mult: își aducea cărțile, atunci când nu-l deranja prea tare, și-și repeta lecțiile, sau lăsa ușa deschisă și-i cânta la pian. Lester îi cumpăraseră și o flașnetă frumoasă, pe care o aducea în camera bătrânului și o puneă să-i cânte. Uneori îl plictiseau toți și toate, în afară de Jennie; dorea să fie singur cu ea. Atunci Jennie se așeza în liniște lângă patul lui, cu lucrul ei de mână. Își dădea seama că sfârșitul nu era departe.

Potrivit firii sale, Gerhardt, se gândea la tot ce avea legătură cu moartea sa. Voi să fie înmormântat în micul cimitir luteran, aflat la câteva mile depărtare, în cartierul de sud, iar preotul prea iubit al bisericii lui să officieze slujba.

— Vreau ca totul să fie simplu, spunea el. Numai costumul cel negru și pantofii mei de duminică,... și cravata cea neagră. Nu-mi trebuie altceva. Așa o să fie foarte bine.

Jennie îl ruga să nu mai vorbească despre toate astea, dar el n-o asculta. Într-o zi, la patru, avu o sincopă, și la cinci era mort. Jennie îi ținea mâinile într-ale ei, și-i urmărea atentă răsufierea chinuită; o dată sau de două ori deschise ochii și-i zâmbi.

— Nu-mi pare rău că mor, spuse în ultimele sale clipe. Am făcut ce-am putut.

— Nu vorbi de moarte, tată, îl rugă Jennie.

— E sfârșitul. Ai fost bună cu mine. Ești o femeie cumsecade.

Și alt cuvânt nu mai auzi. Sfirșitul pe care timpul îl aducea acestei vieți zbuciumate o tulbură adânc pe Jennie. Personalitate puternică, așa cum îl vedea cu ochii ei de fiică blândă și simțitoare, Gerhardt fusese pentru ea nu numai un tată, ci și un prieten, și un sfetnic. Îi apărea acum în adevărata lui lumină: un german bătrân, sincer și cinstit, care muncise din răputeri; care făcuse tot ce-i stătuse în putință ca să întrețină o familie grea și să ducă o viață fără pată. Jennie fusese marea lui povară și nu se purtase cu deplină sinceritate față de el, până la sfârșit. Se întreba dacă, de acolo de unde era, putea să-și dea seama că-l mințise. Și ar ierta-o oare? Îi spusese că e o fată bună.

Telegrame fură trimise tuturor copiilor. Bass răspunse tot telegrafic că vine și sosi în ziua următoare. Ceilalți telegrafiară că nu pot veni, dar cerură amănunte, și Jennie le scrisese. Preotul luteran fu chemat să citească rugăciunile și să hotărască ora serviciului religios. Un antreprenor de pompe funebre, gras și plin de sine, primi sarcina să se ocupe de toate. Câțiva prieteni din vecini veniră să-i vadă – cei care rămăseseră fideli – și a doua zi după moartea lui Gerhardt avu loc slujba funebră. Lester îi întovărăși pe Jennie, Vesta și Bass spre mica biserică luterană din cărămizi roșii, și rămase acolo, impasibil, în timpul slujbei, care era cam plicticoasă. Ascultă obosit o lungă orăție despre frumusețea și răsplata ce ne așteaptă în viața viitoare și se foi enervat când se pomeni de infern. Bass era și el cam plictisit, dar asculta respectuos. Simțea ceea ce ar fi simțit față de moartea oricărui alt om. Jennie, singură, plângea mișcată. Îl revedea pe tatăl ei în decursul anilor, anii îndelungați de necazuri prin care trecuse, zilele când fusese nevoit să taie lemne ca să aducă pâine în casă, vremea când dormise în podul unei fabrici, căsuța sărăcăcioasă de pe strada 13, unde locuiseră, zilele acelea de suferință groaznică din Lorrie Street, la Cleveland, necazul ce-l avusese cu ea, durerea pe care i-o provocase moartea doamnei Gerhardt, dragostea și grija pe care i-o purtase Vestei și, în sfârșit, ultimele lui zile. „A fost un om bun, gândea ea. Avea intenții atât de bune!”

Se intonă un imn, *Puternic meterez e Dumnezeuul nostru*, și Jennie izbucni în hohote de plâns.

Lester o strânse de braț. Durerea ei îl făcea să simtă că, în curând, o să-și piardă și el calmul.

— Încearcă să te stăpânești, îi șopti Lester. O, Doamne, nu pot să te văd plângând. Dacă mai plângi, mă ridic și plec.

Jennie se mai liniști, dar gândul că ultimele legături concrete între ea și tatăl ei se rupeau aproape că o doboră.

La cimitirul „Mântuitorul”, unde Lester cumpăraseră un loc de veci, privi cum sicriul modest cobora în groapa ce se umplea cu lopeți de pământ. Lester scruta curios pomii desfrunziți, iarba cafenie, moartă, și pământul brun al preriei care fusese răscolit pentru acest mormânt simplu. Era un loc de veci ce nu se deosebea cu nimic de multe altele. Arăta banal și sărăcăcios, locul de veșnică odihnă al unui muncitor, dar de vreme ce el dorise asta, așa trebuia să fie. Studie obrazul ascuțit și tras al lui Bass și se întrebă cum se descurca în viață. Bass îi făcea impresia unui individ capabil să conducă, cu bune rezultate, un magazin de țigări. O privi pe Jennie, care-și ștergea ochii înroșiți, și-și spuse din nou: „Ei bine, nu e o făptură oarecare!” Emoția ei este atât de adâncă, atât de adevărată. „E greu să înțelegi o femeie bună”, își zise.

În drum spre casă, pe străzile pline de praf, măturate de vânt, vorbi despre viață, în general, în prezența Vestei și a lui. Bass.

— Jennie ia lucrurile prea în serios, spuse el, înclină spre morbid. Viața nu e chiar atât de rea cum îi spune sensibilitatea ei. Toți avem necazurile noastre și toți trebuie să le suportăm, unii mai mult, alții mai puțin. Nu putem spune că unul o duce cu mult mai bine sau mai prost decât altul. Cu toții ne avem partea noastră de necazuri.

— Ce să fac? răspunse Jennie. Mi-e atât de milă de unii oameni!

— Jennie a fost întotdeauna puțin melancolică, interveni Bass.

Și gândea ce bărbat bine era Lester, ce viață frumoasă ducea, la ce situație admirabilă ajunsese Jennie. Recunoștea că avea în ea mai multă stofă decât credea el la început. Viața se dovedise de bună seamă ciudată. La un moment dat, socotise că Jennie își distrusese pentru totdeauna viața și că nu era nimic de capul ei.

— Ar trebui să te oțelești puțin și să iei lucrurile așa cum sunt, fără să te omori atât, încheie Lester.

Bass era de aceeași părere. Jennie privea pe fereștriuca trăsurii, cufundată în gânduri. Ajunseră în fața casei lor, care acum, fără Gerhardt, apărea mare și tăcută. N-avea să-l mai vadă niciodată. În cele din urmă cotiră pe alee și intrară în bibliotecă. Jeannette servi ceaiul, impresionată și plină de compasiune. Jennie se duse să vadă de unele treburi. Se întreba, curioasă, unde avea să se afle ea în clipa morții.

52

Faptul că Gerhardt dispăruse nu însemna pentru Lester ceva deosebit decât în măsura în care o îndurera pe Jennie. Ținuse la bătrânul german pentru multiplele lui calități, dar, în afară de asta, nu-i acorda nicio importanță. Plecă împreună cu Jennie într-o stațiune balneară pentru zece zile, ca s-o ajute să-și revină de pe urma morții tatălui ei, și curând după aceea se hotărî să-i spună adevărul în legătură cu situația sa. Voia să-i înfățișeze lucrurile deschis. Acum avea să fie mai ușor, fiindcă Jennie cunoștea viitorul nefericit al tranzacției de terenuri. Era, de asemenea, conștientă de interesul pe care el îl purta mai departe doamnei Gerald. Lester o înștiințase fără șovăire că erau foarte buni prieteni. La început, doamna Gerald îi ceruse în mod formal s-o viziteze împreună cu Jennie, dar ea nu-i vizitase niciodată, și Jennie înțelese foarte limpede că nici nu avea să vină vreodată pe la ei. Acum, că taică-său murise, se întreba care îi va fi soarta; se temea că Lester nu se va căsători cu ea. Desigur, el nu lăsa să se întrevadă câtuși de puțin că ar avea această intenție.

Printr-o curioasă potrivire a gândurilor, Robert ajunsese și el la concluzia că trebuia făcut ceva. Nu credea pentru moment că ar putea să-l influențeze direct pe Lester – nici nu se gândea să încerce – dar considera că s-ar putea găsi un mijloc de înrâurire asupra lui Jennie. Ea putea fi, probabil, făcută să privească rațional lucrurile. De vreme ce Lester nu se căsătorise cu ea până acum, trebuia să-și dea seama că nici nu are de gând s-o facă. De pildă, o terță persoană, demnă

de încredere, ar putea să ia contact cu ea, să-i explice cum stau lucrurile, și să aducă, firește, în discuție, și ideea unui venit independent care urma să-i fie destinat. Oare n-ar primi să se despartă de Lester și să pună capăt tuturor greutăților? La urma urmei, Lester îi era frate și n-ar trebui să-și piardă averea. Robert se simțea în asemenea măsură stăpân pe situație, încât își putea permite, să fie generos. Hotărî în cele din urmă ca intermediarul să fie domnul O'Brien de la firma „Knight, Keatly & O'Brien“, deoarece O'Brien era un om delicat, amabil și bine intenționat, deși era avocat. Ar putea să-i explice lui Jennie cu multă delicatețe ce gândea familia și ce mult ar pierde Lester în cazul în care n-ar renunța la ea. Dacă Lester se căsătorise cumva cu Jennie, O'Brien va descoperi de îndată. I se va stabili cu larghețe o sumă disponibilă – să zicem cincizeci, sau o sută, sau o sută cincizeci de mii de dolari.

Îl chemă deci pe O'Brien și-i dădu instrucțiuni. Ca unul dintre executorii testamentari ai averii lui Archibald Kane, avocatul era într-adevăr dator să cunoască ultima hotărâre a lui Lester.

Domnul O'Brien plecă la Chicago. Odată ajuns acolo, îi telefonă lui Lester, și, spre mulțumirea sa, descoperi că era plecat din oraș. În ziua aceea se îndreptă spre casa din Hyde Park și-i trimise lui Jennie cartea sa de vizită. Peste câteva minute Jennie coborî, fără să bănuiască nici pe departe misiunea noului venit. Domnul O'Brien o salută foarte amabil.

— Doamna Kane? întrebă el cu o mișcare interogativă a capului, menită să deschidă dialogul.

— Da, răspunse Jennie.

— Sunt, după cum arată cartea de vizită, O'Brien, de la „Knight, Keatly & O'Brien“ începu el. Suntem avocații și executorii testamentari ai răposatului domn Kane. Vizita mea o să vi se pară cam curioasă, dar în testamentul soțului dumneavoastră erau înscrise anumite clauze care, din punct de vedere material, vă privesc foarte îndeaproape pe dumneavoastră și pe domnul Kane. Sunt menționiți atât de importante, încât socot că ar trebui să le cunoașteți, bineînțeles dacă domnul Kane nu v-a spus despre ce este vorba. Eu consider... vă rog

să mă scuzați, dar caracterul lor cu totul deosebit mă determină să cred că e posibil să n-o fi făcut.

Domnul O'Brien se opri; fiecă trăsătură a feței sale exprima o întrebare.

— Nu prea înțeleg, spuse Jennie. Nu știu nimic despre testament. Dacă există ceva pe care trebuie să-l știu, presupun că domnul Kane îmi va spune. Până acum nu mi-a spus nimic.

— Ah! răsuflă domnul O'Brien, adânc satisfăcut. Exact cum am bănuț. Și acum, dacă-mi îngăduiți o să expun pe scurt problema. După aceea o să hotărâți chiar dumneavoastră dacă doriți sau nu să cunoașteți amănuntele. Nu vreți să luați loc?

Stăteau amândoi în picioare. Jennie se așeză, iar domnul O'Brien își trase scaunul lângă al ei.

— Trebuie să vă spun din capul locului, începu el, și cred că nu e, firește, un lucru nou pentru dumneavoastră, că tatăl domnului Kane s-a opus în mod serios căsătoriei dumneavoastră cu fiul său.

— Știu, începu Jennie, dar se opri.

Se simțea încurcată, tulburată și în suflet îi mija o presimțire rea.

— Înainte de moarte, domnul Kane senior, continuă el, și-a exprimat față de... față de domnul Lester părerea sa în această problemă. În testamentul său a stabilit anumite clauze conform cărora urma să fie împărțită averea pe care o posedă, clauze care i-au creat greutatea fiului său... soțului dumneavoastră, în însușirea părții care îi revine. În mod normal ar fi moștenit un sfert din compania industrială „Kane“, ceea ce astăzi însumează cam un milion de dolari, poate mai mult; de asemenea, un sfert din celelalte bunuri, care astăzi însumează cam cinci sute de mii de dolari. Cred că domnul Kane-senior dorea într-adevăr foarte mult ca fiul său să intre în posesia acestei averi. Dar, dat fiind clauza pe care a stabilit-o tatăl... — tatăl domnului Kane — domnului Lester Kane îi este absolut imposibil să intre în posesia părții sale de avere, în afară de cazul când se supune... unei anumite dorințe exprimate de tatăl său. Domnul O'Brien se opri: ochii îi jucau în dreapta și-n stânga. În ciuda prejudecăților legate în chip

firesc de această situație, înfățișarea plăcută a lui Jennie îl impresiona mult. Înțelegea foarte bine de ce Lester ținea la ea, în ciuda tuturor împotrivirilor. Așteptându-i răspunsul o studia mai departe, pe furiș.

— Și care a fost această dorință? întrebă ea în cele din urmă, cu nervii cam încordați din pricina pauzei făcute de avocat.

— Îmi pare bine că aveți amabilitatea să-mi puneți această întrebare. E o problemă despre care îmi vine foarte greu să vorbesc... foarte greu. Vin în calitate de trimis al celor care administrează averea, aş putea spune în calitate de executor testamentar al defunctului domn Kane. Știu cât îl frământă pe domnul Kane această problemă. Și știu cât vă veți frământă și dumneavoastră. Dar e una din acele situații deosebit de grele în care n-ai ce face și care trebuie soluționată într-un fel sau altul. Și deși mi-e foarte greu să vă spun acest lucru, trebuie, totuși, să vă comunic că domnul Kane-senior a menționat în testamentul său că, în afară de cazul când... – din nou ochii îi jucau de ici-colo – de cazul când domnul Lester Kane ar găsi cu cale să se despartă... eh! să se despartă de dumneavoastră (se opri să răsuflă), nu poate intra în posesia acelei părți sau a oricărei alte sume, cel puțin, nu poate primi decât o sumă neînsemnată, de zece mii de dolari pe an, și aceasta numai cu condiția să se căsătorească cu dumneavoastră. (Se opri din nou). Aș adăuga, continuă el, că testamentul îi acordă un răgaz de trei ani ca să-și lămurească intențiile. Acest răstimp se apropie de sfârșit.

Tăcu, fiindcă se aștepta oarecum ca Jennie să izbucnească în vreun fel, dar ea se mulțumea să-l privească fix, cu ochii împăienjeniți de surprindere, suferință și nefericire. Acum înțelegea. Lester își sacrifică averea de dragul ei. Recenta lui tentativă comercială arăta că Lester se străduia să se reabiliteze, să-și asigure o poziție independentă. Acea perioadă de preocupări, de neliniște ascunsă și nemulțumire prin care trecuse nu demult și care o întristase, în sfârșit, se explica. Era nefericit, îl copleșeau grijile iscate de pierderea ce-l amenința și de care nu-i spusese niciodată nimic. Așadar, tatăl său îl dezmoștenise.

Domnul O'Brien stătea în fața ei, el însuși mișcat. Îi era tare milă acum, când vedea ceea ce se citea pe chipul ei. Și, totuși, adevărul trebuia dezvăluit. Trebuia să-l afle.

— Îmi pare rău, spuse el când își dădu seama că Jennie nu-i va răspunde pe loc, îmi pare rău că a trebuit să fiu mesagerul unor vești atât de proaste. Vă rog să mă credeți că în acest moment mă aflu într-o situație foarte penibilă. Înțelegeți, firește, că personal nu vă vreau niciun rău. Familia nu vă poartă nicidecum pică, sper că înțelegeți acest lucru. După cum i-am spus... după cum i-am spus și domnului Kane, la data când a fost deschis testamentul, consider că e nedrept, dar, firește, de vreme ce în calitate de simplu executor al clauzelor testamentare și avocat al tatălui său nu sunt în măsură să fac nimic, cel mai bun lucru, după cum socot, este să cunoașteți situația, ca să-l puteți ajuta pe... soțul dumneavoastră – urmă o tăcere plină de înțeles – dacă vă este posibil, ca să ajungă la o soluție. Mi se pare jalnic, și de aceeași părere sunt și diverși alți membri ai familiei, să piardă toți acești bani.

Jennie își întorsese capul și-și ațintise ochii în podea. De astă-dată îl privi cu hotărâre în față.

— Nu trebuie să-i piardă, spuse ea. Nu e drept să-i piardă.

— Sunt încântat să vă aud că spuneți acest lucru, doamnă Kane; i se adresa pentru prima oară fără să șovăie în presupusa ei calitate de soție a lui Lester. E cazul să fiu foarte sincer cu dumneavoastră și să vă mărturisesc că mă temeam să nu luați cele ce v-am spus în cu totul alt fel. Firește, știți, de bună seamă, că familia Kane e animată de un profund spirit de clan. Doamna Kane... mama soțului dumneavoastră era o femeie foarte mândră și distantă, iar frații și surorile lui au idei cam rigide în ceea ce privește o relație de familie convenabilă. Ei consideră legătura lui cu dumneavoastră – vă rog să mă iertați – drept ilegitimă și, în general, nesatisfăcătoare. După cum știți, au avut loc atâtea discuții familiale în ultimii câțiva ani, încât domnul Kane senior nu vedea cum s-ar fi putut îndrepta lucrurile în sensul dorit de familie. Credea că fiul său nu procedase bine de la început în această chestiune. Una dintre clauzele testamentului său a fost aceea conform căreia, dacă soțul dumneavoastră – vă rog să mă scuzați – dacă fiul său nu-i acceptă propunerea, dacă nu vă despărțiți și nu-și

ia în primire partea ce-i revine de drept din bunurile familiei, atunci, ca să moștenească totuși cât de puțin – adică suma de zece mii de dolari la care m-am referit înainte – trebuie... iertați-mă dacă o spun cu cruzime, însă nu e în intenția mea, trebuie să se căsătorească cu dumneavoastră.

Jennie se crispă de durere. Era nespus de brutal să i se spună acest lucru în față. Toată încercarea de a rămâne uniți în mod ilegal fusese catastrofală. Nu exista decât o singură ieșire dintr-o asemenea situație nefericită, și o vedea limpede. Trebuia să-l părăsească sau să o părăsească el pe ea. Altă cale nu exista. Cine ar putea să-și închipuie că Lester va trăi cu zece mii de dolari pe an! Părea ridicol.

Domnul O'Brien o examina curios. Se gândea că Lester făcuse și totodată nu făcuse o greșală. De ce nu se însurase cu ea de la început? Era fermecătoare.

— Și mai e ceva, despre care aș dori să vă vorbesc în aceeași ordine de idei, doamnă Kane, continuă el blând și firesc. Îmi dau seama că ceea ce am să vă spun nu o să vi se pară important, dar am această însărcinare și într-un anumit fel sunt obligat să vă vorbesc. Sper că veți lua lucrurile așa cum sunt. Nu știu dacă situația financiară a soțului dumneavoastră vă este sau nu cunoscută.

— Nu, spuse Jennie simplu.

— Ei bine, ca să simplificăm lucrurile și ca să aveți o situație mai ușoară în cazul când vă veți decide să-l ajutați pe soțul dumneavoastră să găsească o rezolvare favorabilă a acestei probleme foarte dificile – sau, sincer vorbind, în cazul când vă veți hotărî să vă instalați separat – sunt încântat să spun că... orice sumă, să zicem...

Jennie se sculă și se îndreptă năucită spre una din ferestre, cu mâinile împreunate. Domnul O'Brien se ridică și el.

— Ei bine, fie ce-o fi! În cazul când vă hotărâți să puneți capăt acestei legături, s-a acceptat ca orice sumă rezonabilă pe care ați hotărî-o, cincizeci, șaptezeci și cinci sau o sută de mii de dolari (domnul O'Brien considera că e foarte generos) să fie pusă deoparte, în folosul dumneavoastră, ca să zicem așa, încât o să puteți avea la dispoziție oricând veți avea nevoie. Nu veți duce niciodată lipsă de nimic.

— Vă rog să încetați! spuse Jennie mult prea jignită ca să găsească cuvintele cu care să se exprime și incapabilă, fizic și mental, să mai asculte un singur cuvânt. Vă rog, ajunge! Acum fiți bun și lăsați-mă. Trebuie să plec. Și am să plec. Totul se va aranja. Dar vă rog să nu-mi mai spuneți nimic.

— Vă înțeleg, doamnă Kane, continuă domnul O'Brien, care ajunsese în cele din urmă să-i priceapă durerea. Înțeleg cât se poate de bine, vă rog să mă credeți. Am spus tot ce aveam de spus. Mi-a fost foarte greu, foarte greu. Îmi pare rău că am fost nevoit s-o fac. Iată cartea mea de vizită. Vă rog să notați numele. O să vin oricând propuneți, sau puteți să-mi scrieți dumneavoastră. Nu vă mai rețin. Vă rog să mă credeți că-mi pare foarte rău. Sper că veți socoti potrivit să nu-i spuneți nimic soțului dumneavoastră despre vizita mea; ar fi bine să vă sfătuiți cu dumneavoastră singură în această problemă. Țin foarte mult la prietenia lui și îmi pare sincer rău.

Jennie își pironise ochii în podea, fără să scoată o vorbă.

Domnul O'Brien trecu în hol ca să-și ia haina. Jennie apăsă pe soneria electrică și chemă servitoarea; Jeannette își făcu apariția. Jennie se întoarse în bibliotecă, iar domnul O'Brien străbătu cu pași repezi aleea din fața casei. Când se simți într-adevăr singură, își sprijini bărbia în mâinile împreunate și privi țință covorul turcesc țesut cu mătase, ale cărui desene ciudate se transformau într-o imagine bizară. Se văzu într-o căsuță undeva, într-un loc oarecare, singură cu Vesta, îl văzu pe Lester într-o lume cu totul diferită, și alături de doamna Gerald; văzu casa lor goală, apoi un lung șirag de ani și...

— „O!...” suspină ea, stăpânindu-se cu greu să nu plângă. Își șterse cu mâna două lacrimi fierbinți care-i izvorau din ochi. După un timp se ridică.

„Trebuia, își spuse ea, trebuia. Trebuia să se întâmple de mult. Și apoi: O, slavă ție, Doamne, că tata nu mai este. Oricum, n-a ajuns să vadă asta.”

53

Explicația pe care Lester o socotise inevitabilă, fie că avea să ducă la despărțirea de Jennie sau la legalizarea vieții lor din trecut, urmă la scurt timp după apariția domnului O'Brien. În ziua când acesta o vizitase pe

Jennie, Lester plecase la Hegewisch, un orașel industrial din Wisconsin, unde fusese invitat să asiste la proba unui nou motor de elevatoare, pentru o eventuală investiție. Când se întoarse acasă, dornic să-i împărtășească și lui Jennie câte ceva despre această operație, în ciuda faptului că-și puse-se în minte să se despartă de ea, simți cum în aer plutea tristețea, căci în pofida hotărârii serioase la care ajunsese — hotărâre dictată de rațiune — Jennie nu era o ființă care să-și ascundă ușor simțămintele. Cufundată în gândurile ei negre, își frământa mintea, conștientă că lucrul cel mai bun era să plece, dar nu-și făcuse curajul să-i vorbească. Nu putea să-l părăsească fără să-i spună nimic. De fapt, Lester ar fi trebuit să plece. Avea deplina convingere că despărțirea era singura cale care trebuia urmată. Nu putea să îndure gândul că Lester se sacrifică până-ntr-atât pentru ea, chiar dacă așa voia el. Cu neputință. O uimea că lăsase ca lucrurile să ajungă până aici fără să spună o vorbă, așa cum făcuse.

Când intră în casă, Jennie își dădu toată silința să-l întâmpine cu surâsul ei obișnuit, deși nu era decât o jalnică imitație.

— Totul e în regulă? întrebă ea, ca de obicei.

— Perfect. Dar tu?

— O, la fel!

Îl urmă în bibliotecă; Lester scormoni focul cu un vătrai cu coada lungă, apoi se întoarse și cuprinse dintr-o privire camera. Era ora cinci, într-o după-amiază de ianuarie. Jennie se apropie de una din ferestre, ca să coboare storul. Când ajunsese să o privească iar din față, o examinează cu un ochi critic.

— Nu prea ești în apele tale, nu-i așa? întrebă el, căci atitudinea ei nu-i părea firească.

— O, ba da, mă simt perfect, răspunse Jennie, dar în mișcarea buzelor ei era ceva diferit, un tremur care se propaga într-o mișcare ondulatorie și care pe el nu putea să-l înșele.

— Pe mine nu mă duci, spuse Lester și o privi și mai atent. Ce te supără? Ce s-a întâmplat?

Jennie se întoarse o clipă cu spatele, ca să-și tragă răsuflarea și să-și adune gândurile. Apoi îl privi din nou.

— E ceva... izbuti ea să spună. Trebuie să-ți spun ceva.

— Știu că trebuie, consimți el și schiță un zâmbet, dar simțea că-i ascundea ceva foarte grav. Ce e?

O clipă, Jennie își mișcă buzele fără să scoată o vorbă. Nu știa cum să înceapă. În cele din urmă rupse vraja tăcerii cu cuvintele:

— A fost ieri aici cineva, un domn O'Brien din Cincinnati. Îl cunoști?

— Da, îl cunosc. Ce-a vrut?

— A venit să-mi vorbească despre tine și despre testamentul tatălui tău.

Se opri, căci Lester se întunecă numaidecât la față.

— De ce dracu să-ți vorbească ție despre testamentul tatălui meu?! Ce a avut să-ți spună?

— Te rog, nu te enerva, Lester, spuse Jennie calmă, fiindcă își dădea seama că trebuia să rămână cu desăvârșire stăpână pe ea însăși, ca să obțină de pe urma acestei discuții ceea ce dorea. Mi-a spus ce sacrificiu faci tu. Mi-a spus că nu mai rămâne decât puțin timp până când ai să pierzi toată moștenirea. Nu vrei să iei urgent niște măsuri? Nu vrei să te desparți de mine?

— Dracu să-l ia! strigă Lester furios. Ce naiba urmărește de-și vâra nasul în treburile mele? De ce nu mă lasă în pace? (Se scutură violent.) Să-i ia dracu pe toți! exclamă el din nou. Asta-i o mașinație de-a lui Robert. De ce s-ar amesteca „Knight, Keatly & O'Brien” în treburile mele? Toată treaba asta-i o mare pacoste.

Fierbea de mânie; pielea i se înnegrișe de furie și ochii îi scăpărau.

Jennie începu să tremure văzându-l mânios. Nu știa ce să spună. După un timp, Lester își reveni îndeajuns ca să întrebe din nou:

— Ei bine, și ce ți-a spus exact?

— Mi-a spus că dacă te căsătorești cu mine, nu ai să capeți decât zece mii de dolari pe an. Și dacă nu te căsătorești, ci trăiești mai departe cu mine, nu ai să capeți nimic. Dacă mă părăsești sau dacă te părăsesc, ai să capeți un milion și jumătate. Nu crezi că ar fi mai nimerit să te desparți chiar acum de mine?

Nu avusese de gând să-l pună atât de repede în fața acestei probleme de care depindea totul, dar ajunsese, aproape fără să vrea, la punctul hotărâtor. Își dădu seama că dacă el

o iubea cu adevărat, avea să răspundă cu un „nu” răspicat. Iar dacă nu se sinchisea de ea, o să șovăie, o să întârzie cu răspunsul, o să caute să amâne ziua nefericită când totul se va rezolva.

— Eu nu văd lucrurile așa, răspunse el pornit. Cred că nu e nevoie nici să se intervină, nici să se ia măsuri pripite. Ceea ce nu admit este că au venit aici, să se amestece în viața mea particulară.

Jennie își simțea inima străpunsă de indiferența lui Lester, de faptul că-și arăta mânia și nu afecțiunea. Pentru ea problema arzătoare era dacă avea să-l părăsească ea pe el sau el pe ea. Pentru el, principalul obiect al discuției și singurul care trebuia luat în seamă era această recentă intervenție. Ceea ce-l supăra cumplit era amestecul altora înainte ca el să treacă la fapte. Cât despre Jennie, în ciuda a tot ce văzuse, sperase că, poate, fiindcă trăiseră împreună atâția și atâția ani și (într-un anumit fel) trecuseră împreună prin multe, ar fi putut să-i fie foarte dragă; nădăjduse că i-a trezit sentimente care nu-i vor îngădui niciodată să o părăsească, deși o despărțire de ochii lumii ar putea fi necesară. Nu se căsătorise cu ea, firește, dar câte nu fuseseră împotriva lor! Acum, în această clipă hotărâtoare, ar fi putut să-i arate că o iubește din adâncul inimii, chiar dacă socotea că e neapărat nevoie s-o lase să plece. Simțea că, deși trăise împreună cu el ani îndelungați, tot nu-l înțelegea; și, totuși, în pofida acestei impresii, credea mai departe că da, ținea la ea în felul lui. Nu putea să-și arate entuziasmul, nu putea să-și dea pe față sentimentele când iubea pe cineva. O iubise destul ca s-o ia și s-o țină alături de el, așa cum făcuse, dar nu izbutea să o iubească îndeajuns ca să n-o îndepărteze în cazul când un lucru mai însemnat decât dragostea lui i-ar fi stat în cale. În acele clipe îi hotăra soarta. Se simțea încolțită, lovită, rănilor îi sângerău, dar, ca niciodată în viață, era hotărâtă. Fie că el voia sau nu, nu trebuia să-l lase să facă acest sacrificiu. Trebuia să-l părăsească, dacă n-o părăsea el. Important nu era ca ea să rămână. Răspunsul era doar unul singur. Și totuși, n-ar putea să-i arate puțină dragoste?

— Nu crezi că ar trebui să faci numaidecât ceva? continuă ea, cu nădejdea să audă o vorbă duioasă. N-a mai rămas mult timp, nu-i așa?

Mâinile ei împingeau nervos înainte și înapoi o carte de pe masă; o obseda teama că-și va trăda sentimentele. Nu știa ce să facă, nu știa ce să spună. Lester era teribil când se înfuria și totuși, acum, când o avea pe doamna Gerald, nu trebuia să-i fie atât de greu să o părăsească dacă ar vrea, și ar trebui să vrea. Averele lui conta mult mai mult decât tot ce însemna ea pentru el.

— Nu-ți mai face tu griji, răspunse el îndârjit, pradă mai departe mâniei pe care i-o treziseră fratele, familia și O'Brien. Mai este timp. Nu știu ce-am să fac. Ce impertinență pe acești oameni! Hai s-o lăsăm baltă! E gata cina?

Se simțea atât de rănit în mândria sa, încât aproape că nu-și mai dădea osteneala să fie politicos. O uitase cu totul pe Jennie. I-ar fi făcut plăcere să le sucească gâtul domnilor „Knight, Keatly & O'Brien“, individual și colectiv. Dar problema nu putea fi înlăturată o dată pentru totdeauna, și discuția reîncepu la cină, după ce Jennie făcuse tot ce-i stătuse în putință să-și adune gândurile și să se liniștească. Nu putea să vorbească deschis din cauza Vestei și a Jeannettei, dar câte ceva tot izbuti să-i spună.

— Aș putea să închiriez undeva o casuță, spuse ea cu blândețe, în nădejdea că-l va găsi într-o altă stare de spirit. N-aș avea nevoie să stau aici. Nu știu ce-aș face singură într-o casă atât de mare.

— Te rog să pui capăt acestei discuții, Jennie, stăruie el. Nu sunt dispus să discut așa ceva. Nu știu dacă am s-o fac. Nu știu ce am să fac.

Era atât de acrit și de încăpățânat din cauza lui O'Brien, încât Jennie se dădu bătută. Vesta era uimită că-l vedea pe tatăl ei adoptiv, de obicei cât se poate de drăguț, într-o dispoziție atât de groaznică. Jennie simțea, în chip ciudat, că ar putea să-l rețină dacă ar vrea, căci Lester șovăia, dar în același timp își dădea seama că n-ar trebui să facă acest lucru. Nu ar fi fost corect față de el. Nu ar fi fost corect nici față de ea însăși, nu era bine, nu se cuvenea.

— Da, Lester, trebuie, o luă ea mai târziu de la început. N-o să mai continui discuția, dar trebuie. Nu te las să procedezi altfel.

Erau momente când problema se ridica din nou, în dormitor, în bibliotecă, în sufragerie, la micul dejun, dar nu totdeauna prin cuvinte. Jennie suferea. Arăta necăjită, după cum și era. Avea certitudinea că Lester putea fi hotărât să acționeze. Și de vreme ce se purta și mai atent, și mai binevoitor cu ea, era cu atât mai convinsă că va fi obligat să treacă în curând la fapte. Nu știa cum să procedeze, dar îl privea cu niște ochi în care se oglindea tot dorul inimii ei și încerca să-l ajute să ia o hotărâre. Odată departe de el, o să fie fericită, încerca ea să se convingă, o să fie fericită la gândul că Lester era fericit. Era un om bun, un om minunat în toate, în afară de dăruirea în dragoste. Adevărul era că nu o iubea – probabil că nu mai putea, după toate câte se întâmplaseră – deși ea îl iubea și acum din toată inima. Familia lui se dovedea însă necruțătoare prin felul în care se împotriva și îl făcuse și pe el să-și schimbe purtarea. Ea era în stare să înțeleagă și asta. Își dădea seama cum creierul lui mare și puternic se învâрте ca într-un cerc vicios în jurul acestei probleme. Era prea cumsecade ca să dea dovadă de o lipsă brutală de scrupule și s-o lase, prea delicat ca să se gândească numai și numai la propriile lui interese, așa cum s-ar fi convenit și cum ar trebui să facă.

— Trebuie să te hotărăști, Lester, îi spunea ea din când în când. Trebuie să mă lași să plec. Ce mai contează? O să fie cât se poate de bine. Și poate, când totul se va termina, vei dori să te întorci la mine. Dacă te întorci, pe mine oricum ai să mă găsești.

— Nu sunt pregătit să iau o hotărâre, răspundea el invariabil. Nu știu dacă vreau să mă despart de tine. Banii despre care e vorba înseamnă, firește, foarte mult, dar banii nu sunt totul. La nevoie, pot să trăiesc cu zece mii de dolari pe an. Am mai făcut-o.

— Da, dar acum ai mult mai multe obligații, Lester, încerca ea să-l convingă. Nu mai poți să faci lucrul acesta. Gândește-te numai cât costă întreținerea casei. Un milion și jumătate de dolari... nu-ți poți permite să-i pierzi. Mai bine plec eu.

— Și unde te-ai duce, dacă s-ar ajunge la asta? întrebă el curios.

— O, aş găsi eu. Îţi aminteşte de oraşelul acela, Sandwood, dincoace de Kenosha? M-am gândit de multe ori că trebuie să fie plăcut să locuieşti într-un asemenea loc.

— Nu vreau să mă gândesc la asta, spuse el în cele din urmă, într-o izbucnire sinceră. Nu e cinstit. Împrejurările au fost potrivnice. Cred că ar fi trebuit să mă însor cu tine de la început. Regret din suflet că nu m-am însurat.

Jennie fu cuprinsă de un val de emoţie, dar tăcu.

— Oricum, asta nu înseamnă sfârşitul, dacă pot împiedica catastrofa, încheie el.

Se gândea că ar putea să treacă furtuna, şi de îndată ce va pune mâna pe bani, ei bine... dar ura compromisurile şi şiretlicurile.

Treptat, se înţelesesă ca, spre sfârşitul lui februarie, Jennie să caute şi să vadă ce găsea la Sandwood. Avea să-i pună la dispoziţie mijloace îndestulătoare, tot ce va avea ea nevoie. După un timp, el ar putea să vină din când în când s-o vadă. Iar în adâncul inimii îşi jura să facă în aşa fel încât anumite persoane, care aduseseră pe capul lui acest necaz, să i-o plătească scump. Se hotărî să-l cheme pe domnul O'Brien şi să discute cu el. Voia să aibă plăcerea de a-i spune ce gândeste despre el.

În acelaşi timp, pe fundalul gândurilor lui se profila umbra doamnei Gerald, fermecătoare, rafinată, „bine“ din toate punctele de vedere. Nu voia să-i acorde contururile clare ale gândirii conştiente, dar era mereu prezentă. Lester se gândea, se tot gândea. „Poate că aşa ar fi mai bine“, îşi spuse el la un moment dat, aproape hotărât.

În februarie era gata să treacă la fapte.

54

Oraşelul Sandwood, „dincoace de Kenosha“, după cum îi spusese Jennie, se afla la o mică distanţă de Chicago, o oră şi un sfert de mers cu trenul local. Avea o populaţie de vreo trei sute de familii, care locuiau în căsuţe împrăştiate pe un teren cu aspect plăcut, alcătuit din loturi situate pe malul unui lac. Nu erau oameni bogaţi. Casele lor nu valorau mai mult decât trei până la cinci mii

de dolari fiecare, dar în majoritatea cazurilor erau armonios construite, iar copacii din jur, cu veșmântul lor verde tot anul, le dădeau un plăcut aer estival. Pe vremea când trecuseră pe acolo – asta se întâmplase în timpul unei excursii cu o trăsurică trasă de doi cai iuți – Jennie admirase priveliștea: turnul alb al unei bisericuțe pitite în frunzișul pomilor și dulcea legănare a bărcilor pe apele lacului sub razele soarelui de vară.

— Mi-ar place să trăiesc într-o bună zi aici, îi spusese ea lui Lester, care remarcase că pentru el locul era puțin prea liniștit.

— Cred că aş putea să trăiesc într-un loc plăcut cum ar fi acesta, de pildă, dar nu acum. E prea retras.

Vorbele lui stăruiau în mintea lui Jennie. Își aminti de ele când se gândi că lumea e obositoare. Dacă trebuia să fie singură și dacă putea să-și îngăduie acest lucru, i-ar plăcea să trăiască într-un loc ca Sandwood. Aici ar avea o grădiniță, poate păsări, un porumbar drăguț, cocoțat în vârful unui stâlp înalt, și flori, și pomi, și iarbă verde pretutindeni în jur. Dacă i-ar fi posibil să aibă o căsuță într-un loc ca acesta, cu vedere asupra lacului, ar putea să stea acolo în serile de vară, cu un lucru de mână, în timp ce Vesta s-ar juca sau ea ar aștepta-o să se întoarcă de la școală. Ar avea câțiva prieteni, sau niciunul. Ar fi fost în stare să trăiască singură, dacă Vesta n-ar fi avut nevoie de societate. Cărțile erau un lucru plăcut – descoperise acest adevăr – cărți ca *Sketch Book*¹ a lui Irving, *Elia*² de Lamb și *Twice Told Tales*³ a lui Hawthorne. Vesta începea

¹ *The Sketch Book of Geoffrey Crayon Gentleman*, cunoscută culegere de schițe și povestiri, aparținând lui Geoffrey Crayon Washington Irving (1788–1859), eseist, nuvelist și istoric american.

² *The Essays of Elia* (Eseurile lui Elia), pagini cu caracter umoristic aparținând scriitorului englez Charles Lamb (1775–1834). Titlul rezultă dintr-o anagramă: *alie* (engl.), o *minciună*, și reunește eseurile scrise între 1820–1825, care au făcut din Charles Lamb un scriitor cunoscut.

³ *Povestiri repovestite*, o colecție de schițe și povestiri ale scriitorului american Nathaniel Hawthorne (1804–1864). Prima ediție datează din 1837, a doua, din 1842.

să devină, în felul ei, firește, o mică muziciană și vădea o deosebită înclinație către delicatețe și rafinament în compoziția muzicală. Avea un simț înăscut al armoniei și îi plăceau acele cântece și compoziții instrumentale care redau stări sufletești pline de ardoare și sentiment; avea o voce plăcută și cânta destul de bine la diferite instrumente muzicale. Vocea-i era, firește, neformată – avea doar paisprezece ani – dar îți făcea plăcere s-o ascuți. Începeau să i se întrevadă trăsături de caracter moștenite de la amândoi părinții – firea blândă și speculativă a mamei, îmbinată cu vioiciunea de spirit și capacitatea înăscută de a acționa a lui Brander. Dovedea o judecată sănătoasă atunci când discuta cu maică-sa despre natură, cărți, îmbrăcăminte, dragoste, și după felul cum începea să se contureze personalitatea fetei, Jennie putea să arunce o privire scurtă și pătrunzătoare asupra unei lumi noi, aceea în care aveau să se desfășoare căutările Vestei. Natura școlii moderne, importanța pe care aceasta o acordă diferitelor ramuri ale cunoașterii, muzicii, științei, toate acestea le afla în timp ce-o observa pe fiica ei aplecându-se peste noi teme. Vesta avea să devină, desigur, o femeie remarcabilă, nu o ființă supărător de îndrăzneță, ci o personalitate care s-a format prin ea însăși. Va fi în stare să-și poarte singură de grijă. Toate acestea îi plăceau lui Jennie și îi dădeau mari speranțe în viitorul Vestei.

Căsuța de care făcură, în fine, rost la Sandwood nu avea decât un parter și o mansardă, dar era ridicată pe stâlpi roșii de cărămidă, cu zăbrele verzi printre ei, iar deasupra acestora se întindea o verandă. Clădirea, lungă și îngustă, cuprindea vreo cinci camere, așezate una după alta, toate cu fața spre lac. Avea o sufragerie cu uși-ferestre până la podea, o bibliotecă spațioasă, cu rafturi pentru cărți în pereți, și un salon cu trei ferestre mari, care lăsau să pătrundă în orice anotimp aerul și lumina soarelui. Terenul pe care fusese ridicată însuma vreo sută de metri pătrați și era împodobit cu câțiva copaci. Vechiul proprietar așternuse brazde de flori și pregătise ciubere verzi pentru diverse plante vivace și agățătoare. Casa, vopsită în alb, avea jaluzele verzi și un acoperiș de șindrilă de aceeași culoare.

Lester fusese de părere ca Jennie să păstreze casa din Hyde Park așa cum se afla, dar ea refuzase. O chinuia cumplit gândul că ar fi trebuit să trăiască acolo singură. Era un loc prea plin de amintiri. La început își pusese în minte să nu ia cu ea cine știe ce, dar în cele din urmă își dădu seama că era mai bine să-l asculte pe Lester, adică să aranjeze casa cea nouă cu obiecte care serviseră în casa din Hyde Park – argintărie, perdele, draperii și mobilă.

— Nu poți să știi care sunt lucrurile pe care ți le vei dori sau de care vei avea nevoie, îi spuse el. la totul. Fii sigură că nu-mi trebuie nimic din toate astea.

Casa fu închiriată pe timp de doi ani, iar contractul prevedea dreptul ca acest termen să fie prelungit cu încă cinci ani și de asemenea dreptul de cumpărare. De vreme ce o lăsa să plece, Lester voia să fie generos. Gândul că ea ar putea să ducă lipsă de ceva i se părea de neîndurat și nici prin minte nu-i trecea să îngăduie una ca asta. Nu-l necăjea decât explicația ce avea să-i fie dată Vestei. Ținea foarte mult la fetiță și voia să fie scutită de complicațiile vieții.

— Dacă ai trimite-o la o școală cu internat până la primăvară? îi propuse el odată lui Jennie.

Dar cum în anul acela era prea târziu, renunțară la această idee nepotrivită. Mai târziu se înțeleseră să i se spună că, din motive de afaceri, Lester era obligat să plece într-o călătorie, iar Jennie, să se mute. După un timp, i s-ar putea spune că Jennie l-a părăsit pentru o pricină anumită, oricare i-ar fi convenit ei. Situația era apăsătoare pentru Jennie și cu atât mai amară cu cât își dădea seama că, deși fusese dictată de rațiune, hotărârea sa nu era cu totul străină de indiferența cu care o privea. Adevărul era că nu mai ținea de ajuns la ea, așa ca pe vremuri.

Legătura dintre bărbat și femeie, pe care o cercetăm cu atâta ardoare, în speranța că vom găsi Dumnezeu știe ce dezlegare a misterului vieții, nu cuprinde o situație mai grea, mai apăsătoare decât aceea a unei înțelegeri reciproce distruse sau tulburate de factori potrivnici ce, prin natura lor, nu au nimic de-a face cu adevărata forță și frumusețe a legăturii însăși. Aceste zile de totală destrămare – când căminul lor încântător, în care viața cunoscuse momente atât de plăcute,

se prăbușea cu totul – era o perioadă de grea încercare atât pentru Jennie, cât și pentru Lester. Zile dureroase pentru Jennie, una din acele firi constante, care-și găsește fericirea într-o legătură statornică, bazată pe dăruire de sine și armonie în tot timpul vieții. Căci viața ei era țesută din acele mistice firi care unesc un suflet de altul prin înțelegere și amintiri duioase, făurind din elementele efemere ale naturii un peisaj armonios și durabil. O asemenea legătură era acest cămin – căminul ei – unit și înfrumusețat de afecțiunea și respectul pe care le purta fiecărei persoane, fiecărui obiect. Și acum venise ora când totul trebuia să piară.

Dacă ar mai fi avut vreodată în viața ei de până atunci ceva asemănător, despărțirea ar fi fost mai ușoară, deși, așa cum o dovedise, simțămintele ei erau străine de orice interese materiale. Dragostea ei de viață și pentru cei ce o înconjurau nu era întinată de egoism. Se învărtea prin camere și alegea când un covor, când o garnitură de mobilă sau câte un bibelou, dar în același timp își spunea din toată inima că ar fi preferat să nu fi fost nevoită să facă acest lucru. Ce cumplit era gândul că peste puțin timp Lester nu se va mai întoarce seara. Dimineața n-o să mai fie nevoie să se scoale prima ca să se îngrijească de cafeaua domnului și stăpânului ei, ca masa din sufragerie să fie așternută într-un anumit chip și nu în altul. Avea obiceiul să culeagă un buchet pentru masă din cele mai frumoase flori care creșteau în seră, și gestul acesta îl făcuse întotdeauna mai ales pentru el. Acum n-o să mai fie nevoie... nu, în orice caz, pentru el. Când ești obișnuit să ciulești urechea la zgomotul pe care-l fac seara roțile unei anumite trăsurii ce scârțâie pe aleea din fața casei tale, când ești obișnuit să asculți și să te trezești bucuros, la unsprezece, la douăsprezece sau la unu și să ți se pară firesc, fiindcă ai auzit cum răsună pe scară anumiți pași – despărțirea, sfârșitul tuturor acestor lucruri stârnește o durere ascuțită. Acestea erau gândurile care frământau mintea lui Jennie, zi de zi, oră de oră.

În ceea ce-l privea, Lester suferea în alt fel. Suferința lui nu era aceea a unei inimi sfâșiate, a unei iubiri abandonate, disprețuite, ci izvora din simțământul dureros pe care ți-l trezește conștiința unui act incorect, când știi că ai sacrificat virtutea –

blândețea, loialitatea, afecțiunea – de dragul intereselor. Tactica interesului deschidea o minunată perspectivă dintr-un anumit punct de vedere. Eliberat de legătura cu Jennie și conștient că se îngrijea de ea într-un mod admirabil, era liber să-și urmeze calea, să se avânte în acele ample afaceri care vin de la sine odată cu o mare avere. Dar nu putea să nu se gândească la acele o mie și unu de lucruri mărunte pe care ea avea obiceiul să le facă de dragul lui, la acele nenumărate gesturi plăcute și încântătoare care alcătuiau pentru el personalitatea lui Jennie. Felul ei de a fi îi era nespus de drag. Cugetase asupra acestor calități ale ei de atâtea ori. Acum era nevoit să și le repete pentru ultima oară, s-o vadă că suferă, dar că nu lasă să se întrezărească nimic din ceea ce simte. În aceste ultime zile purtarea ei față de el rămase neschimbată, era nici mai mult, nici mai puțin decât cea dintotdeauna. Nu făcea crize de nervi în intimitate, așa cum ar fi făcut, poate, altă femeie; nu căuta să dea impresia unei țării în suferință pe care nu o avea sau să se arate în fața lui într-un fel și să dorească totodată ca el s-o vadă altfel. Era calmă, blândă, înțelegătoare și preocupată de treburile lui – unde avea să se ducă, ce avea să facă – fără să-l sâcâie cu întrebările. Felul în care știa să fie la înălțimea situației făcea asupra lui Lester o impresie deosebit de favorabilă și o admira. Zică lumea ce-o vrea, femeia asta avea în ea ceva deosebit. Era o rușine că avusese o soartă atât de nefericită. Și totuși, o lume plină de vaste posibilități îl îndemna să plece. Auzea cum glasul acestei lumi îi răsuna în urechi. Ea își mai arătase de câteva ori colții. Avea, într-adevăr, curajul să șovăie?

Veni și clipa hotărâtoare, când, după ce se scuzaseră față de un vecin sau altul, după ce dăduseră de știre că plecau în străinătate, după ce Lester își reținuse un apartament la „Auditorium“, iar mobila care nu-și găsisese întrebuințare fusese depozitată, veni și clipa când trebuiră să-și ia adio de la casa din Hyde Park. Jennie făcuse câteva vizite la Sandwood, întovărașită de Lester, care cercetase atent noua locuință. Era mulțumit că era o casă frumoasă, dar retrasă. În curând va veni primăvara, și florile își aveau importanța lor. Jennie urma să aibă un grădinar și un om de serviciu. Vesta o să fie alături de ea.

— E perfect, spuse el, atâta că aş vrea să te simţi bine.

Între timp, Lester îşi aranjase treburile lui personale. Îi înştiinţase pe domnii de la firma „Kinght, Keatly & O'Brien“, prin propriul său avocat, domnul Watson, că aştepta ca, la o anume dată, să-l pună în posesia bunurilor paterne asupra cărora acţionau în calitate de garanţi. Întrucât era silit de împrejurări să ia această măsură, hotărâse, de asemenea, să ia şi altele, la fel de nemiloase. O să se căsătorească, probabil, cu doamna Gerald. O să devină administrator-delegat al lui „United Carriage Company“¹; cu acţiunile pe care le deţinea ar fi fost imposibil să fie ținut deoparte. Dacă dispunea şi de banii doamnei Gerald, putea să devină unul dintre cei mai influenţi factori de conducere ai lui „United Traction Company“¹ din Cincinnati, în care fratele său avea interese mari, şi ai lui „Western Steel Works“², unde, la ora actuală, funcţia de consilier principal era deţinută tot de fratele său. Ce persoană diferită va deveni acum faţă de cea care fusese în ultimii ani!

Jennie era copleşită de-o tristeţe vecină cu deznădejdea. Se simţea îngrozitor de singură. Căminul acesta însemnase totul pentru ea. Când se mutase acolo şi vecinii începuseră să vină în vizită, îşi închipuise că se afla la începutul unui drum strălucit, că, poate, într-o zi, Lester se va căsători cu ea. Apoi, loviturile urmaseră una după alta, iar căminul şi visul erau la pământ. Gerhardt murise, Jeannette, Harry Ward şi doamna Frissel fuseseră concediaţi, mobila era în cea mai mare parte depozită, iar pentru ea, practic vorbind, Lester nu mai exista. Îşi dădea limpede seama că el n-o să se mai întoarcă. Dacă în momentele acestea avea tăria să facă tot ceea ce făcea, chiar dacă proceda cu toată înţelegerea, cu atât mai mult avea să poată după aceea, când va fi liber. Cufundat în afacerile sale de mare amploare, avea s-o uite. Şi de ce nu? Ea nu se potrivea cu situaţia lui. Oare nu i-o dovedise totul, absolut totul? Dragostea nu e de ajuns în lumea asta, lucrul acesta e cât se poate de limpede. Trebuie să fii cult, bogat şi pregătit, să ştii să lupţi şi să urzeşti intrigi. Dar ea nu dorea să facă asta. Şi nici n-ar fi putut.

¹ Compania unificată a mijloacelor de tracţiune.

² Uzinele pentru prelucrarea oţelului din Vest.

Veni și ziua când casa fu închisă și viața de până atunci luă sfârșit. Lester plecă împreună cu ea la Sandwood. Rămase puțin timp acolo, și încercă s-o obișnuiască cu gândul schimbării care se petrecuse.

La urma urmei, nu era atât de rău. Dădu de înțeles că va reveni în curând, dar plecă, și toate vorbele lui nu mai însemnau nimic față de realitatea despărțirii concrete și sufletești. Când Jennie îl văzu în după-amiaza aceea cum cobora pe aleea pavată cu cărămidă roșie, o siluetă viguroasă, într-un costum nou de tweed și pardesiul pe braț, respirând încredere în sine și prosperitate, simți că voia să moară. Îl sărutase în semn de rămas-bun și-i urase bucurie, succes și liniște în viață; apoi, sub un pretext oarecare, se duse în dormitorul ei. După un timp, Vesta veni s-o caute, dar acum ochii lui Jennie erau uscați. Nu mai simțea decât o durere surdă. Viața ei cea nouă începuse cu adevărat – o viață fără Lester, fără Gerhardt, fără nimeni, în afară de Vesta.

„Ce lucruri bizare mi s-au întâmplat”, își zise ea în timp ce intra în bucătărie, căci hotărâse să se îngrijească măcar de unele din treburile ei casnice. Avea nevoie de ceva care să-i preocupe mintea. Nu voia să gândească. Dacă n-ar fi fost Vesta, și-ar fi căutat undeva, în afara casei, de lucru. Orice, numai s-o împiedice să zacă afundată în gânduri, căci ar fi pândit-o nebunia.

55

Societatea mondenă și oamenii de afaceri din Chicago, Cincinnati, Cleveland și alte orașe asistară, într-un răstimp de un an sau doi, care urma rădăcină după ruperea legăturii cu Jennie, la o curioasă reîntinerire a spiritului monden și întreprinzător al lui Lester Kane. În anii când trăise alături de ea, se ținuse departe și privise cu indiferență anumite persoane și afaceri; dar acum reapăru brusc; înarmat cu autoritatea ce i-o dădea o serie întreagă de factori, examina o problemă sau alta cu aerul unui om care se știe puternic și se dovedea o personalitate din punct de vedere financiar și comercial. Firește, înaintase în vârstă. Trebuie să recunoaștem că, în anumite privințe, Lester devenise un om a cărui mentalitate

era cu totul alta decât în trecut. Până când o întâlnise pe Jennie, era plin de încrederea caracteristică omului care n-a cunoscut niciodată înfrângerea. Când ai fost crescut într-un mediu luxos, așa cum fusese el crescut, și ai cunoscut doar fața plăcută a societății, atât de înșelătoare atunci când e vorba de bani, când ești prins în vârtejul unor mari afaceri, nu fiindcă tu le-ai conceput, ci fiindcă faci parte din ele și ele sunt dreptul tău din naștere, ca aerul pe care îl respiri, ajungi inevitabil la acea iluzie a solidității în măsură să întunece cea mai clarvăzătoare minte. E atât de greu să cunoști ceea ce n-ai văzut! E atât de anevoios să simți ce înseamnă o situație prin care n-ai trecut niciodată! Aidoma lumii noastre pământești care pare solidă și durabilă doar fiindcă nu știm nimic despre forța care a creat-o, lumea sa îi apărea lui Lester îndeajuns de solidă, durabilă și reală. Numai atunci când se stârni furtuna și vânturile începură să bată potrivnice, iar el se găsi față în față cu forțele înarmate ale tradiției sociale, își dădu seama că poate se înșelase asupra importanței pe care o acorda personalității sale, că dorințele și părerile sale personale nu valorau mai nimic în fața opiniei societății; înțelese că greșise. Spiritul rasei, care se întruchipează în societatea respectivă, acel *Zeitgeist*¹, cum îl denumesc germanii, se manifesta ca responsabil cu ordinea socială, iar organizarea societății începu să-i apară ca fiind ceva bazat, poate, pe o realitate spirituală sau cel puțin supraomenească a cărei replică era. Nu putea să se ridice împotriva ei. Nu putea să nu țină seama, cu tot dinadinsul, de poruncile ei. Oamenii din epoca lui credeau că este necesar să fie respectată o anumită convenție socială, și dacă nu erai de acord cu această convenție, deveneai imediat, după cum avusese prilejul s-o constate, un paria. Se ridicaseră împotriva lui propriii săi părinți, frații și surorile, societatea și prietenii. Doamne-Doamne, ce mai talmeș-balmeș provocase purtarea asta a lui! Până și soarta îi părea potrivnică. Riscanta speculație cu bunurile imobiliare fusese unul dintre cele mai mari eșecuri de care auzise vreodată. De ce? Oare zeii luptau de partea unei convenții sociale căreia el nu-i acorda importanță? În aparență, da. Oricum, fusese nevoit

¹ Spirit al vremii (germ.).

să abandoneze lupta, și iată-l acum puternic, hotărât, cam zdruncinat de loviturile primite, dar încă în plină forță, un om care merita să i se dea atenție.

Faptul că îl cam înăcriseră cele petrecute era o parte din tributul pe care trebuise să-l plătească. Își dădea seama că pentru prima oară în viață fusese obligat la un gest urât, brutal. Jennie meritase ceva mai mult din partea lui. Era o rușine s-o părăsești așa, după toată afecțiunea pe care i-o dovedise. În realitate, ea se comportase mai bine ca el. Își jucase rolul cu mai multă noblețe. Și, ceea ce era și mai rău, gestul lui nu putea nici măcar să-și afle o scuză în faptul că l-ar fi amenințat sărăcia. Ar fi putut să trăiască cu zece mii de dolari pe an. Ar fi putut să trăiască și fără acea sumă de un milion care era acum a lui. Ar fi putut să se descurce și fără societatea ale cărei plăceri fuseseră totdeauna o cursă. Ar fi putut, dar n-o făcuse, și-și complicase situația îndreptându-și gândul spre altă femeie.

Era oare la fel de bună ca Jennie? Iată întrebarea pe care și-o punea neîncetat. La fel de binevoitoare? Nu urzise oare chiar sub ochii săi planul să-l răpească femeii pe care el o privea ca pe soția lui? Era oare aceasta o atitudine demnă de admirat? Un lucru pe care o femeie de reală valoare l-ar face? Era, la urma urmei, demnă de el? Trebuia să se însoare cu ea? Trebuia, bunăoară, să se însoare cu indiferent care altă femeie, dacă ținea seama de faptul că-i datora lui Jennie fidelitatea sufletească, dacă nu cea statornicită prin lege? Merita oare ca vreo femeie să-l ia în căsătorie? Iată problemele cărora mintea lui le căuta un răspuns. Îl obsedau. Nu se putea descotorosi de gândul că făcea un gest brutal și respingător. Greșeala materială de la început se complica acum cu o eroare de ordin spiritual, încerca să o îndrepte pe prima și o comitea pe a doua. Oare acest lucru era menit să-i aducă *propria sa satisfacție*? Merita din punct de vedere cerebral și spiritual? Îi va aduce oare liniște sufletească? Gândea, gândea fără încetare, în timp ce încerca să-și readapteze viața la vechile sau, poate, mai degrabă la noile condiții. Și nu se simțea mai fericit. De fapt se simțea mai rău, își dădea seama că nu mai avea scrupule și că era dornic de răzbunare. Își spunea uneori că dacă s-ar căsători cu Letty, ar face-o ca să

se folosească de averea ei în chip de bâță cu care să dea la cap adversarilor și-i dispăcea gândul că se căsătorește cu ea în acest scop.

Se stabili la „Auditorium“, făcu o vizită la Cincinnati, unde se purtă distant și agresiv, participă la o consfătuire a consiliului directoral, și în tot acest timp voia să se simtă mai împăcat cu sine, ca viața să prezinte pentru el mai mult interes. Dar atitudinea lui față de Jennie rămase aceeași.

Firește, reabilitarea lui Lester fusese pentru doamna Gerald o problemă de viață. Și, plină de tact, mai așteptă până când să-i trimită vreo știre; în cele din urmă prinse curaj și-i scrise la adresa din Hyde Park (ca și când n-ar fi știut unde se afla) „Unde ești?“ îl întreba ea. Între timp, Lester se obișnuise într-o oarecare măsură cu schimbarea petrecută în viața lui. Își spunea că avea nevoie de o tovărășie plină de înțelegere, tovărășia unei femei, firește. Acum, când lumea îl știa singur și era atât de limpede că relațiile sale financiare fuseseră restabilite, invitațiile la reuniunile mondene începuseră să sosească. Își făcu, deci, apariția la diverse vile de la țară, întovărășit doar de un valet japonez, cea mai bună dovadă că era din nou un bărbat singur. Nimeni nu făcu vreo observație cu privire la trecut.

Când primi biletul doamnei Gerald, Lester își zise că ar trebui să se ducă s-o vadă. Se purtase cu ea cam meschin. Luni întregi, înainte de a se despărți de Jennie, nu se apropiase de ea. Chiar și acum așteptă până când primi prin telefon o invitație la cină. Și acceptă.

Doamna Gerald se înfățișa în cea mai bună formă a ei în calitate de gazdă, la masa perfect servită. Se aflau de față Alboni, pianistul, împreună cu Adam Rascavage, sculptorul, un om de știință englez care vizita orașul, Sir Nelson Keyes, și – ceea ce era destul de bizar – domnul Berry Dodge, cu soția, pe care Lester nu-l mai întâlnise în societate de câțiva ani. Doamna Gerald și Lester se salutară bucuroși, ca doi oameni care se înțeleg profund unul pe altul și sunt fericiți unul în tovărășia celuilalt.

— Nu ți-e rușine, domnule, îl întâmpină ea la sosire, să mă tratezi cu atâta indiferență? Ai să fii pedepsit.

— Cu ce m-am făcut vinovat? zâmbi el. Am avut un zor teribil. Cred că merit vreo nouăzeci de lovituri de bici.

— Nouăzeci de lovituri? Nu mai spune! Vrei să scapi ieftin. Știi ce se face cu răufăcătorii în Siam?

— Cred că sunt fierți în ulei.

— Ei, așa mai merge! Mă gândesc la ceva și mai cumplit.

— Decide-te și anunță-mă când te-ai hotărât, spuse el râzând și trecu mai departe, pentru ca doamna De Lincum, care o ajuta pe doamna Gerald să-și primească oaspeții, să-l poată prezenta distinșilor invitați străini.

Conversația era vioaie. Lester se simțea întotdeauna la largul său într-un mediu intelectual, iar această atmosferă de idei îl reînsuflețea. Se întoarse să-l salute pe Berry Dodge, care stătea chiar lângă el. Dodge era cordial la culme.

— Unde mai ești de găsit? îl întrebă el. Nu te-am mai văzut... oh, de când oare? Doamna Dodge vrea să-ți vorbească.

Lester remarcă schimbarea survenită în atitudinea lui Dodge.

— De foarte multă vreme, desigur, răspunse el firesc. Locuiesc la „Auditorium“.

— Te-am căutat zilele trecute. Îl știi pe Jackson Du Bois? Bineînțeles că-l știi. Ne gândeam să ne repezim până-n Canada la vânătoare. Nu vii cu noi?

— Nu pot. Am prea multe treburi pe cap. Mai târziu, fără îndoială că da.

Dodge ținea să continue discuția. Asistase la alegerea lui Lester în consiliul lui „C.H. & D”¹. Era evident că-și făcuse apariția în lume. Dar fură poftiți la masă, și Lester avu locul în dreapta doamnei Gerald,

— Nu vrei să vii ia cină într-o seară? îl întrebă pe un ton confidențial doamna Gerald, în timp ce conversația se desfășura vie la celălalt capăt al mesei.

— Am să vin, răspunse el, și destul de curând. Serios. Doream să te văd. Cred că înțelegi care e situația.

— Înțeleg. Am auzit o mulțime de lucruri. De aceea vreau să vii. Trebuie să stăm de vorbă.

Zece zile mai târziu, Lester îi făcu o vizită. Simțea și el că trebuia să-i vorbească; era plictisit și singur; anii pe care-i

¹ *Clearing House & Dealing*: Casa de compensații bancare.

trăise împreună cu Jennie în căminul lor făceau ca viața la hotel să nu-l mulțumească. Avea nevoie de un ascultător inteligent și plin de înțelegere, și unde în altă parte ar fi fost mai nimerit să-l caute decât aici? Letty își pleca oricând urechea la necazurile lui. Dacă ar fi fost posibil, i-ar fi rezervat la un moment dat capul lui puternic pe pieptul ei.

— Ei bine, spuse el după ce schimbă obișnuitele cuvinte de început. Ce vrei să-ți explic?

— Ți-ai distrus toate punțile? întrebă ea.

— Nu sunt atât de sigur, răspunse Lester grav. Și nu pot spune că în general mă simt teribil de mulțumit.

— Îmi închipuiam, răspunse ea. Am bănuț ce are să se întâmple. Am văzut cu ochii minții cât de greu ți-ai croit drumul în această nouă situație, ți-am urmărit fiecare pas și am dorit să-ți găsești pacea sufletească. Toate acestea vin întotdeauna greu, dar să știi – convingerea mea rămâne că așa e bine. Altminteri ar fi fost o greșeală. Calea cealaltă era imposibilă. Nu puteai să te cufunzi din nou, pur și simplu, într-o viață de moluscă. Temperamentul tău, de altfel ca și al meu, nu este adaptat pentru acest gen de viață. Poate că regreti ce faci acum, dar ți-ar fi părut la fel de rău dacă procedai altfel, și chiar mai rău. Nu puteai să-ți trăiești astfel viața... Spune, puteai?

— Nu știu, Letty. Acesta e adevărul. Nu știu. Doream de mult să te văd, dar credeam că n-ar trebui. Până acum lupta se ducea în afară, înțelegi ce vreau să spun.

— Da, înțeleg, spuse ea cu un glas liniștitor.

— Lupta interioară însă nu s-a terminat, n-am depășit încă această fază. Nu știu dacă afacerile financiare mă leagă în-deajuns sau nu. O să fiu sincer: nu pot să spun că o iubesc atât încât să nu mă mai intereseze nimic altceva, dar totul mă supără, și asta contează destul de mult.

— De bună seamă că are la dispoziție tot ceea ce-i trebuie, spuse doamna Gerald; era mai mult un comentariu decât o întrebare.

— Totul. Jennie e o fire aparte. Nu are nevoi mari. E o fire retrasă și nu-i place să facă paradă de nimic. Am închiriat pentru ea o casuță la Sandwood, un orașel la nord de Chicago, la marginea lacului; are în plasament sigur o sumă mare de bani și, firește, știe că poate locui oriunde vrea.

— O înțeleg cât se poate de bine, Lester! Știu și ce simți tu. O să sufere cumplit un timp, toți suferim când trebuie să renunțăm la ceea ce iubim. Dar putem să trecem peste asta, și trecem. Cel puțin să trăim mai departe. Și o să trăiască și ea. La început o să-i fie greu, dar după un timp își va da seama de situație și n-o să-ți poarte pică.

— Jennie n-o să-mi reproșeze niciodată nimic, știu asta. Eu o să-mi reproșez totul. Un timp mă voi înșela singur. Starea mea sufletească e cam bizară și-mi provoacă necazuri. N-aș putea spune, pentru nimic în lume, în ce măsură tulburarea mea se datorează obișnuinței și în ce măsură sentimentelor pe care i le păstrez. Uneori îmi închipui că sunt tipul cel mai absurd de pe lume. Gândesc prea mult...

— Bietul de tine! spuse ea tandră. Ei bine, înțeleg. Te simți singur acolo unde locuiești, nu-i așa?

— Mă simt.

— De ce nu vii pentru câteva zile la West Baden? Plec și eu acolo.

— Când?

— Marțea viitoare.

— Să vedem. Nu știu sigur dacă o să pot. Își consultă agenda: Aș putea veni joi pentru câteva zile.

— Și de ce nu? Ai nevoie să vezi lume. O să putem să ne plimbăm și să stăm de vorbă. Vii?

— Bine, vin, răspunse Lester.

Se apropie de el, târându-și trena unei rochii de casă de culoarea levănțicăi.

— Ești un filozof grav, domnule, remarcă Letty cu o voce plăcută, un filozof care se ocupă cu toate complicațiile posibile ale lucrurilor. De ce? Întotdeauna ai fost așa.

— N-am încotro. Asta mi-e firea.

— Un lucru știu sigur, răspunse ea, și-l ciupi ușurel de ureche. N-ai să mai comiți a doua greșeală fiindcă așa îți dictează simțămintele tale de simpatie și înțelegere, atât timp cât eu pot să împiedic acest lucru, spuse ea îndrăzneată. N-ai să mai intri în nicio încurcătură până când ai să te lămurești ce vrei să faci. Trebuie. Și aș vrea să preiei administrarea averii mele. Ai putea să-mi dai sfaturi mult mai bune decât avocatul meu.

Lester se sculă și se îndreaptă spre fereastră, apoi se întoarce și o privi grav.

— Știu ce vrei, spuse el încăpățânat.

— De ce n-aș vrea? Întrebă ea apropiindu-se și mai mult. (Privirea ei insista, îl provoca.) De ce nu?

— Nu știi ce faci, mormăi el, dar continua s-o privească.

Stătea lângă el, atrăgătoare, așa cum poate fi o femeie la vârsta ei, pricepută în ale vieții, înțelegătoare, toată numai prietenie și afecțiune.

— Letty, n-ar trebui să vrei să te măriți cu mine. Nu merit, într-adevăr, nu. Sunt prea cinic. Prea indiferent. Cu timpul o să-ți dai seama că n-a meritat.

— Pentru mine va merita, stărui ea. Te știu. Și, oricum, nu-mi pasă. Te vreau.

Lester îi luă mâinile, apoi îi atinse brațele. În cele din urmă o trase spre el, și-o cuprinse pe după mijloc.

— Biata de tine. O să-ți pară rău.

— Nu, n-o să-mi pară rău. Știu ce fac. Nu-mi pasă de ceea ce gândești despre tine. (Își lipi obrazul de umărul lui.) Eu te vreau.

— Dacă continui, îndrăznesc să spun c-o să mă ai.

Se aplecă și o sărută.

— Oh! exclamă Letty, și-și ascunse fața înfierbântată la pieptul lui.

„Proastă treabă, își spuse el, chiar în timp ce-o ținea în brațe. Nu asta ar fi trebuit să fac.”

Și totuși o ținea mai departe în brațe, și când ea îi oferi din nou, cu un gest ademenitor, buzele, o sărută prelung.

56

E greu de spus dacă, după toate acestea, Lester s-ar mai fi întors sau nu la Jennie, cu condiția să nu fi existat anumiți factori care să-l influențeze. După un timp, când se văzu pe deplin stăpân pe partea lui din averea părintească, și după ce spiritele se potoliseră, își dădu bine seama că, dacă ar face uz de diplomatie și ar nesocoti tendința sa naturală care-i dicta să-și îndeplinească obligațiile, chiar și pe cele subînțelese, ar putea să ajungă la o soluție care să-i permită

ca el și Jennie să rămână împreună. Dar era urmărit de ideea a ceea ce se numește o mare șansă de afirmare în societate, oferită de persoana doamnei Gerald. Împotriva înclinației care-l mâna spre Jennie, era nevoit să pună în balanță ceea ce pierdea în cazul când privea cu indiferență persoana și averea rivalei ei, una dintre cele mai remarcabile și interesante figuri pe firmamentul vieții sociale. Căci, în ciuda a tot ce gândea el, aceste două femei stăteau mai departe față în față în conștiința sa. Una – rafinată, simpatcă, înzestrată cu spirit filozofic, instruită în privința manierelor elegante ale lumii sus-puse și stăpână a unor mijloace materiale care-i îngăduiau să-și satisfacă orice dorință; cealaltă – naturală, înțeleghătoare, sensibilă, nicidecum pricepută în ce privește manierele înaltei societăți, dar dotată cu un simț al frumosului și al lucrurilor ce dau farmec legăturii între oameni, care făcea din ea, fără doar și poate, o femeie excepțională. Doamna Gerald vedea, era de acord cu asta. Se împotriva legăturii lui cu Jennie nu fiindcă o socotea nedemnă de el, ci fiindcă împrejurările făceau ca această legătură să fie nepotrivită. Pe de altă parte, o căsătorie cu Letty constituia un punct culminant al aspirațiilor lui sociale. Asta ar rezolva totul. Ar fi la fel de fericit cu ea, ca și cu Jennie – sau aproape la fel – și ar avea satisfacția să știe că lumea mondenă și de afaceri din Vest nu cunoaște un personaj mai important ca el. Și nici nu era prudent să amâne această excelentă rezolvare a problemelor lui materiale, astfel încât, după un răstimp de matură gândire, luă, în sfârșit, hotărârea să nu mai întârzie. Chiar și-așa păcătuiase grav față de Jennie, pe care o părăsise. Ce mai conta dacă făcea și acest pas? Jennie avea tot ce-și dorea, în afară de el. Ea fusese aceea care-l îndemnase să plece fiindcă socotea că-l îndruma pe calea cea bună. Prin asemenea performanțe ale gândirii, pus în fața unei situații nerezolvate, tulburătoare, se obișnuia treptat cu ideea unei noi conviețuiri.

Lester și-ar fi reluat, poate, legăturile cu Jennie, dacă n-ar fi fost împiedicat într-un fel sau altul de prezența continuă a doamnei Gerald. Împrejurările conspirau și făceau din persoana ei rezolvarea logică a spinoaselor probleme ivite în gândirea lui în acea perioadă. Singur nu putea să facă nimic altceva decât câte o vizită ici-colo, ceea ce nu-l prea interesa.

Privea cu prea multă indiferență lucrurile pentru ca, în calitate de celibatar, să-și creeze acea atmosferă care-i plăcea și pe care o femeie ca doamna Gerald i-o putea oferi oricând. În to-vărășia ei, totul devenea simplu. Casa lor, oriunde s-ar fi aflat, avea să fie plină de oameni inteligenți. N-ar fi avut aproape nimic de făcut decât să apară și să se bucure de această societate. Ea înțelegea mai bine decât oricine felul în care-i plăcea lui să trăiască. Împreună ar fi putut să se bucure de atâtea și atâtea lucruri agreabile. Îi dădu ascultare și se duse la West Baden în timp ce se afla și ea acolo. La Chicago era oricând gata la chemarea ei pentru dineuri, reuniuni, plimbări cu trăsura. Casa doamnei Gerald era ca și a lui, îl făcea să-și dea seama de asta. Îi vorbi despre afacerile ei, și-i arătă exact situația în care se aflau și de ce dorea ca el să ia măsuri în cutare sau cutare problemă. Nu-l lăsa să stea prea mult singur. Nu voia să-l știe cufundat în gânduri sau păreri de rău. Letty ajunse să întruchipeze pentru el uitarea, odihna minții frământate de griji. Lua uneori parte la recepțiile ei și, treptat, lumea începu să spună că se căsătorește cu ea. Deoarece se vorbise atât de mult despre legătura lui dinainte, Letty hotărî ca, în cazul când această căsătorie va avea într-adevăr loc, să nu se facă mare vâlvă. Dorea o simplă notiță în ziare, care să anunțe cum s-au petrecut lucrurile, și apoi, după ce totul va reintra în normal și bârfele vor înceta, va lansa o strălucită campanie mondenă, ca să-i facă lui plăcere.

— Ce-ar fi dacă ne-am căsători în aprilie și am petrece vara în străinătate? întrebă ea într-o zi, după ce amândoi ajunseseră să înțeleagă, fără cuvinte, că se vor căsători în cele din urmă. Să plecăm în Japonia. La toamnă putem să ne întoarcem și să ne instalăm într-o casă de pe bulevard.

Trecuse atâta vreme de când Lester era departe de Jennie, încât primul val de amară căință se potolise. Mai nutrea îndoieli, dar prefera să și le înăbușe.

— Foarte bine, răspunse el cam în glumă. Dar fără tărațoi.

— O spui serios, dragule? exclamă ea, scrutându-l cu privirea.

Petrecuseră seara împreună, citind și discutând.

Se apropie de el și i se așeză pe genunchi, cu brațele pe după umerii lui.

— Nici nu-mi vine să cred c-ai spus asta, zise ea, privindu-l curioasă.

— Să-mi iau cuvântul înapoi?

— Nu, nu! Ne-am înțeles. În aprilie. Și plecăm în Japonia. Nu mai poți să te răzgândești. Nu facem niciun fel de agitație. Vai, ce trusou grozav o să-mi pregătesc!

Lester zâmbi, puțin forțat, în timp ce ea îi ciufulea părul. Din gama simțămintelor care-i alcătuiau fericirea, pe undeva, lipsea o notă; poate că îmbătrânea.

57

Intre timp, Jennie își urma calea și se statornicea în lumea cu totul diferită în care avea să trăiască de-acum încolo. La început părea groaznic, groaznic să-și ducă viața fără Lester. În ciuda faptului că ea însăși era o individualitate puternică, obiceiurile ei se îmbinau până într-atât cu ale lui, încât părea imposibil să le despartă. Era neîncetat prezent în tot ce gândea și în tot ce făcea, ca și când nu s-ar fi despărțit niciodată. Unde era acum? Ce făcea? Ce spunea? Cum arăta? Dimineața se trezea cu senzația că era alături de ea. Noaptea i se părea că nu putea să doarmă singură. O să vină în curând, de bună seamă... O, nu, firește că nu o să vină, Doamne-Dumnezeule! Niciodată! Și ea care-l dorea atât!

Și mai erau atâtea lucruri mărunte, apăsătoare, care trebuiau adaptate la noua situație, căci o asemenea schimbare e prea profundă ca să treci ușor peste ea. Dar mai presus de orice era explicația pe care urma să i-o dea Vestei. Această fetiță, care acum era destul de mare ca să observe și să judece singură, avea propriile ei presupuneri și îndoieli. Vesta își aminti că mama ei fusese învinuită că n-ar fi fost căsătorită cu tatăl ei atunci când se născuse ea. Văzuse articolul despre Jennie și Lester în ziarul de duminică, pe vremea când apăruse – îi fusese arătat la școală – dar avea destul bun-simț ca să nu pomenească despre ceea ce citise, căci își dădea seama că lui Jennie discuția i-ar fi fost neplăcută. Dispariția lui Lester fusese pentru ea ceva cu totul neașteptat; dar în ultimii doi-trei ani se obișnuise cu ideea că mama ei era foarte sensibilă și că putea să o rănească pe negândite. În cele din

urmă, Jennie fu nevoită să-i spună Vestei că averea lui Lester depindea de faptul dacă se despărțea sau nu de ea, și aceasta numai din cauză că nu făceau parte din aceeași categorie socială. Vesta ascultă seriosă, bănuind oarecum adevărul. Îi părea nespus de rău pentru maică-sa, și fiindcă vedea limpede că Jennie suferea, era de trei ori mai veselă și mai curajoasă. Refuză răspicat să meargă la internat și se apropie cât putu mai mult de mama ei. Găsea cărți interesante pe care le citea cu ea, insista să meargă împreună la teatru, îi cânta la pian și-i cerea părerea asupra desenelor și modelajelor pe care le migălea. Își făcuse câteva prietene la excelenta școală din Sandwood și le invita uneori seara acasă, aducând lumină și veselie în căsuța lor. Jennie, care prețuia din ce în ce mai mult caracterul admirabil al Vestei, se simțea tot mai atrasă spre ea. Lester plecase, dar o avea cel puțin pe Vesta. Ea avea să fie, probabil, reazemul vieții ei în declin.

Trebuia, de asemenea, să-și povestească viața locuitorilor din Sandwood. Adeseori, atunci când te mulțumești cu o viață retrasă, nu e necesar să povestești multe din trecutul tău, dar, în general, ceva trebuie spus. Oamenii au obiceiul să întrebe, chiar dacă nu sunt altceva decât măcelari sau brutari. Încetul cu încetul trebuie să dai socoteală de un fapt sau altul, și aici lucrurile se petreceau la fel. Nu putea să le spună că soțul ei a murit. Lester s-ar putea întoarce. Trebuia să le spună că ea a fost cea care l-a părăsit, să-i facă să creadă că ea e aceea care poate să-i îngăduie să se întoarcă. Asta o făcu să apară în ochii vecinilor drept o figură simpatică și interesantă. Era tot ce putea fi mai rezonabil. Apoi se statornici în rutina unei vieți lipsite de agitație și așteptă acel deznodământ al vieții ei pe care nu putea să-l prevadă.

Pentru un iubitor al naturii, viața de la Sandwood nu era lipsită de farmec, ceea ce, împreună cu afecțiunea plină de devotament a Vestei îi aducea puțină mângâiere. Frumusețea lacului, cu bărcile care pluteau pe apele sale, alcătuia un nesecat izvor de bucurie, iar în împrejurimi se aflau multe locuri încântătoare pentru plimbări cu trăsura. Jennie avea o cabrioletă și un cal, unul din cei doi pe care îi avusese în Hyde Park. La timpul potrivit își făcură apariția și alți favoriți

ai gospodăriei, printre care un *collie*¹, căruia Vesta îi spunea Rats; îl adusese de la Chicago pe vremea când nu era decât un cățeluș și crescuse, iar acum ajunsese un desăvârșit câine de pază, deștept și credincios. Mai era și o pisică, Jimmy Woods, numită astfel după un băiat pe care Vesta îl cunoștea și cu care, zicea ea, pisica semăna leit. Aveau și un sturz cântător, păzit cu strășnicie împotriva escapadelor lui Jimmy Woods, dornic de un ospăț de pasăre, și un vas cu peștișori aurii. Și astfel mica lor gospodărie își ducea viața cufundată în liniște și visuri, dar dedesubtul acestor aparente curgea șuvoiul simțămintelor care păreau atât de potolite tocmai fiindcă erau adânci.

În primele săptămâni după plecare, Lester nu dădu niciun semn de viață; era prea ocupat cu stabilirea noilor sale legături de afaceri și prea înțeleghător ca s-o țină pe Jennie într-o stare de agitație sufletească de dragul unei legături care, în împrejurările date, nu putea să mai însemne nimic. Pentru moment, găsea că era mai bine să lase lucrurile așa cum erau; ceva mai târziu, avea să-i scrie, rezonabil și calm, despre felul cum mergeau treburile. Ceea ce și făcu, de altfel, după o lună de tăcere; îi spunea că fusese foarte prins de afaceri, că venise și plecase din oraș de mai multe ori (ceea ce era adevărat) și că în viitor va lipsi mult din Chicago. Se interesa de Vesta și despre cum stăteau în general lucrurile la Sandwood. „S-ar putea ca într-o zi să trec pe acolo”, scria el, dar adevărul era că nu avea de gând să vină, iar Jennie își dădea seama de asta.

Mai trecu o lună și sosi o a doua scrisoare de la el, mai scurtă decât prima. Jennie îi scrisese sincer și amănunțit despre tot ceea ce o privea. Nu suflă însă o vorbă despre propriile ei sentimente; spunea că-i place foarte mult acest fel de viață și că-i pare bine că se află la Sandwood. Nădăjduia că de astă-dată lui îi mergea bine și încerca să-l convingă că era într-adevăr mulțumită că totul se aranjase. „Să nu mă crezi nefericită, îi spunea ea la un moment dat, căci nu sunt, dimpotrivă, sunt sigură că lucrurile trebuiau să fie întocmai așa cum sunt și n-aș fi fericită să le știu altfel. Croiește-ți astfel viața

¹ Dulău scoțian.

încât să-ți aducă toată fericirea posibilă, Lester, adăuga ea. O meriți. Orice vei face, eu voi socoti că ai făcut foarte bine. Nu voi regreta." Se referea la doamna Gerald și el înțelegea, dar simțea că generozitatea ei purta urmele puternice ale sacrificiului de sine și ale unei tainice nefericiri. Numaj din pricina asta șovăia să se hotărăscă odată pentru totdeauna.

Cuvântul scris și gândul ascuns – o, ce luptă se dă între cele două! După șase luni corespondența se ducea mai mult sau mai puțin de formă în ceea ce-l privea pe Lester, iar după opt luni încetă pentru un timp.

Într-o dimineață, aruncându-și privirea asupra ziarului, Jennie văzu la rubrica știrilor mondene următoarea notă:

„Logodna doamnei Malcolm Gerald, a cărei reședință se află în bulevardul Drexel 44, cu Lester Kane, al doilea fiu al decedatului Archibald Kane din Cincinnati, a fost anunțată oficial în cursul unei recepții oferite marți de viitoarea mireasă, într-un cerc de prieteni intimi. Căsătoria va avea loc în aprilie.”

Ziarul îi căzu din mână. Câteva minute rămase cât se poate de liniștită, cu privirea ațintită drept înainte. Era oare cu putință? Deci se întâmplase în cele din urmă și asta? Își spusese că trebuia să se întâmple, și totuși, și totuși, sperase mereu că nu. De ce? Oare nu ea era aceea care îl hotărâse să plece? Oare nu-i dăduse ea însăși de înțeles, pe ocolite, că lucrurile trebuiau să se petreacă astfel? Și acum faptul devenise realitate. Ce să facă? Să rămână ca pensionară aici? Nu putea să se împace cu acest gând. Dar Lester pusese deoparte o sumă frumoasă, peste care era cu desăvârșire stăpână. În grija unui trust bancar de investiții¹ din strada La Salle se aflau obligațiuni feroviare în valoare de șaptezeci și cinci de mii de dolari, care produceau patru mii cinci sute de

¹ *Trust Company*: corporație înființată în scopul de a conserva și fructifica fonduri ale depunătorilor, sau depuse în favoarea unor persoane, fonduri constând din titluri de proprietate, obligațiuni de stat, acțiuni etc., reprezentând plasamente sigure și cu venituri relativ mici, dar certe. Aceste corporații efectuează, în oarecare măsură, și operațiuni bancare.

dolari anual, iar venitul îi era plătit ei personal. Putea oare să refuze acești bani? Trebuia să se gândească la Vesta.

Pe Jennie acest deznodământ o rănea până-n adâncul inimii și, totuși, pe când stătea astfel cufundată în gândurile ei, își dădu seama că era o nerozie să se supere. Viața îi jucase întotdeauna feste de felul acesta. Și o să-i mai joace. Era sigură. Dacă ar ieși în lume ca să-și câștige existența, asta ar conta oare pentru el? Sau pentru doamna Gerald? Ea rămânea prizonieră între zidurile acestui orașel, menită să-și ducă viața ei obscură, în timp ce el avea în față lumea cea largă și puțința să se bucure de viață liber și deplin. Nedreptatea era prea mare. Cu toate astea de ce-ar plânge? De ce? Și, într-adevăr, ochii îi erau uscați, deși în adâncul sufletului vărsa lacrimi de sânge. Se ridică ușor, ascunse ziarul în fundul unui cufăr și-l închise cu cheia.

58

Acum, când logodna cu doamna Gerald era un fapt împlinit, lui Lester nu-i mai fu atât de greu să se împace cu noua stare de lucruri; fără îndoială că totul ieșise cum nu se poate mai bine. Îi părea rău pentru Jennie, iar doamnei Gerald, de asemenea; dar regretul ei își găsea un leac practic în gândul că așa era mai bine pentru amândoi – și pentru Lester, și pentru Jennie. El avea să fie mai fericit, și chiar era, încă de pe-acum. Iar Jennie avea să-și dea seama că a făcut un gest înțelept și plin de bunăvoință; conștiința avea să-i fie mulțumită fiindcă dovedise lipsă de egoism. Cât despre doamna Gerald, dată fiind indiferența ei față de răposatul Malcolm Gerald și pentru că-și realizase, deși cam târziu, visul ei din tinerețe și-l obținuse în cele din urmă pe Lester, era profund fericită. Nu-și putea închipui nimic mai minunat decât viața zilnică alături de el, nu se gândea decât la locurile pe care le vor vizita, la ceea ce vor vedea. Prima ei iarnă la Chicago, ca doamna Lester Kane, avea să rămână demnă de amintit, iar în ceea ce privește călătoria în Japonia, aproape că era prea frumos ca să poată fi adevărat.

Lester îi scrisese lui Jennie despre apropiata sa căsătorie cu doamna Gerald. Spunea că nu are de dat niciun fel de

explicații. Dacă le-ar fi dat, tot n-ar fi folosit la nimic. Gândea că trebuie să se însoare cu doamna Gerald. Gândea că trebuie s-o anunțe și pe ea (pe Jennie). Spera că ea se simte bine. Voia să știe că adevăratele ei interese îi stau la inimă. O să facă tot ce va putea pentru ca viața ei să fie acceptabilă și plăcută. Nădăjduia că-l va ierta. Voia să-i transmită Vestei salutările lui pline de afecțiune? Vesta ar trebui să fie trimisă la un pension.

Jennie înțelegea perfect lucrurile. Știa că Lester fusese atras de doamna Gerald din ziua când o întâlnise pentru prima oară la hotelul „Carlton” din Londra. Doamna Gerald căutase să-l prindă în plasă. Acum îl avea. Totul era în ordine. Spera că va fi fericit. În scrisoarea ei îi împărtășe această speranță, adăugând că a văzut anunțul din ziare. Lester citi scrisoarea cufundat în gânduri; printre rânduri se citea mai mult decât spuneau cuvintele. Curajul ei îl fermeca până și în acest moment. În ciuda a tot ce făcuse și a tot ce avea să facă, își dădu seama că ținea mai departe la ea. Era o femeie încântătoare și cu suflet nobil. Dacă lucrurile s-ar fi desfășurat normal, nu s-ar fi căsătorit niciodată cu doamna Gerald. Și, totuși, se însură cu ea.

Ceremonia avu loc la cincisprezece aprilie, la locuința doamnei Gerald, iar slujba fu oficiată de un preot romano-catolic. Lester nu constituia un exemplu în ceea ce privește credința religioasă, pe care o practica doar din când în când. Era agnostic, dar, de vreme ce fusese crescut în sânul bisericii, își spunea că poate să se căsătorească și religios. Fuseseră invitate vreo cincizeci de persoane, prieteni intimi. Ceremonia se desfășură așa cum scrie la carte. Oaspeții îi felicitară cu însuflețire și asupra lor pică o ploaie de orez și de confetti. În timp ce invitații mai stăteau încă la masă, Lester și Letty izbutiră, să scape printr-o ușă laterală și o șterseră într-un cupeu închis. Un sfert de oră mai târziu, musafirii își făcură apariția, cu tăraboii, la gara Chicago, Rock Island, Pacific. Dar, între timp, fericita pereche se instalase în vagonul ce-i fusese rezervat, așa încât sosirea musafirilor care aruncau cu orez nu-i mai deranjă. Se deschiseră din nou sticle de șampanie. Apoi trenul porni, punând capăt întregii agitații, și cei doi nou-căsătoriți se văzură în cele din urmă singuri.

— Ei bine, acum m-ai câştigat, spuse Lester şi, vesel, o împinse pe Letty într-un fotoliu de lângă el. Şi ce-i cu asta?

— Uite ce-i! exclamă ea şi-l îmbrăţişă strâns, cu un sărut pasionat.

Peste patru zile se aflau la San Francisco, iar două zile mai târziu, pe bordul navei rapide care pleca spre ţara Mikadoului.

Între timp, Jennie se cufunda în meditaţiile ei. Ştirea apărută la început în ziare spunea că Lester se va căsători în aprilie, şi Jennie urmărea atentă ziarele, aşteptând noi amănunte. În cele din urmă află că ceremonia va avea loc la cincisprezece aprilie la reşedinţa viitoarei mirese, la ora douăsprezece. Deşi se resemnase, urmări totul cu deznădejde, ca un copil flămând şi părăsit care priveşte luminile unei vitrine de Crăciun.

În ziua căsătoriei aşteptă nenorocită să bată ora douăsprezece de parc-ar fi fost şi ea de faţă şi-ar fi privit la cele ce se petreceau. Cu ochii minţii vedea reşedinţa elegantă, cupeurile, invitaţii, atmosfera sărbătorească, petrecerea, ceremonia... totul. Prin telepatie şi comunicare sufletească vedea vagonul rezervat şi vesela călătorie pe care aveau s-o facă. Ziarele scriseseră că urmau să-şi petreacă luna de miere în Japonia. Luna lor de miere! Lester al ei! Şi noua doamnă Kane – singura *doamnă* Kane care a existat vreodată – stătea în braţele lui. Aşa o ţinuse şi pe ea. O iubise. Da, o iubise! Simţea un nod în gât când se gândea la iubirea lor. O, Doamne! Suspină şi-şi încleştă puternic mâinile una într-alta. Zadarnic însă, se simţea tot atât de nenorocită ca şi înainte.

Când ziua se scurse, se simţi mai uşurată; oricum, faptul era împlinit şi nimic în lume nu-l mai putea schimba. Vesta îşi dădea seama de ceea ce se petrece şi, plină de înţelegere, tăcea. Văzuse şi ea reportajul din ziare. Trecu o zi şi încă una, iar gândurile lui Jennie se liniştiră, căci se vedea pusă în faţa inevitabilului. Dar trecură săptămâni până când durerea aceea ascuţită se mai potoli şi făcu din nou loc vechii suferinţe cu care se obişnuise. Apoi aveau să se scurgă luni până când se vor întoarce, deşi, fireşte, acum nu mai avea importanţă. Japonia era atât de departe, şi ei îi plăcea să creadă că Lester era aproape de ea, undeva în oraş.

Primăvara şi vara trecură, veni începutul lui octombrie. Într-o zi friguroasă, Vesta se întoarse de la şcoală şi se plânse

că o doare capul. Jennie îi dădu să bea lapte cald – leacul favorit al mamei ei – și-i puse pe ceafă un prosop înmuiat în apă rece, iar Vesta se duse să se întindă pe pat în camera ei. În dimineața următoare avea puțină febră. Febra nu scăzu în urma îngrijirilor date de medicul din apropiere, doctorul Emory, care încercă să stabilească diagnosticul și bănuia că ar fi febră tifoidă, întrucât în localitate se iviseră câteva cazuri. Doctorul îi spuse lui Jennie că Vesta are probabil o constituție îndeajuns de robustă ca să biruie boala, dar că s-ar putea să aibă de făcut față unui atac puternic. Jennie, care în astfel de împrejurări nu avea încredere în propria ei îndemânare, trimise la Chicago după o infirmieră cu experiență, și începu o perioadă de veghe, amestecată cu teamă, dorințe arzătoare, speranțe și curaj.

Nu mai încăpea îndoială: era febră tifoidă. Jennie șovăia, neștiind dacă trebuia să intre sau nu în legătură cu Lester, despre care se presupunea că ar fi la New York. Ziarele anunțaseră că avea intenția să-și petreacă iarna acolo. Dar când, după o săptămână de observație, doctorul declară că era un caz grav, se gândi că oricum ar trebui să-i scrie, fiindcă nu știa ce avea să se întâmple. Lester o îndrăgise atât de mult pe Vesta! Probabil că ar vrea și acum să știe ce face fetița. Lester nu primi scrisoarea ei, căci era în drum spre Indiile de Vest. Jennie fu nevoită să stea singură de veghe la căpătâiul Vestei, căci, deși vecinii erau înțelegători și își dădeau seama de gravitatea situației, purtându-se cu grijă, nu puteau înlocui mângâierea sufletească pe care o aflăm numai lângă cei ce ne iubesc cu adevărat. O vreme, Vesta păru să-și revină, și atât doctorul, cât și infirmiera nădăjduiră că se va însănătoși. Apoi starea i se înrăutăți. Doctorul Emory spunea că inima și rinichii sunt atinși.

Veni o zi când Jennie își dădu seama că moartea plutea în aer. Doctorul avea o mină gravă, infirmiera nu îndrăznea să-și spună părerea. Jennie se învârtea de colo până colo, cufundată în unica rugăciune adevărată – dorința arzătoare a inimii ei, care se concentra asupra unui singur țel – Vesta să se însănătoșească. Fetița îi devenise atât de apropiată în ultimii ani! O înțelegea pe maică-sa. Începuse să înțeleagă și ce fusese viața ei. În ceea ce o privea, datorită Vestei, și Jennie

ajunsesse la o profundă înțelegere a ideii de responsabilitate. Știa acum ce înseamnă să fii o mamă bună și să ai copii. Dacă Lester nu s-ar fi împotrivit și dacă s-ar fi căsătorit cu ea, ar fi fost bucuroasă să mai aibă și alți copii. În afară de asta, își dăduse întotdeauna seama că îi datora foarte mult Vestei — avea cel puțin obligația să-i asigure o viață îndelungată și fericită, care să răscumpere dezonoarea suferită la naștere și în anii copilăriei. În ultimii câțiva ani fusese nespus de fericită văzând-o cum devine o fată frumoasă, grațioasă, inteligentă. Și-acum avea să moară!

Doctorul Emory trimise la Chicago după un medic, prieten de-al său, care veni pentru un consult. Era un om bătrân, cu o figură gravă, plină de simpatie și înțelegere. Dădu din cap.

— Tratamentul a fost bun, spuse el. Constituția ei nu pare destul de robustă pentru un asemenea efort. Unele organisme sunt mai sensibile decât altele la această boală.

Rămase hotărât că, dacă până în trei zile nu se va produce o schimbare în mai bine, deznodământul n-avea să întârzie.

Nimeni nu-și poate închipui prin ce chinuri sufletești trecu Jennie de la auzul acestei știri, căci socotiră că era mai bine să i se spună. Părea că plutește prin casă, lividă, simțind profund tot ceea ce se întâmpla, dar cu capul gol de gânduri. Schimbările în starea Vestei o făceau să vibreze ca și când le-ar fi suferit ea însăși. Cea mai ușoară îmbunătățire o resimțea în propriul ei organism. Iar când starea fetei se înrăutățea, firea ei sensibilă o înregistra ca un barometru.

O anumită doamnă Davis, femeie admirabilă, în vârstă de vreo cincizeci de ani, cu suflet de mamă, voinică și simpatică și care locuia cu patru case mai departe, înțelegea cât se poate de bine tot ce se petrecea în sufletul lui Jennie. Împreună cu infirmiera și cu doctorul, se străduise de la început s-o facă să nu-și piardă firea, desigur, atât cât era cu putință.

— Ei, hai, du-te în camera dumitale și odihnește-te, doamnă Kane, îi spunea ea lui Jennie când o găsea stând nepuțincioasă de veghe la căpătâiul bolnavei, sau când o vedea învârtindu-se de ici-colo, fără să știe ce avea de făcut. O să am eu grijă de toate. Am să fac tot ce-ai face și dumneata.

Doamne-Doamne, am născut șapte copii și am pierdut trei. Crezi că nu te înțeleg?

Într-o zi Jennie își puse capul pe umărul ei mare și cald și izbucni în lacrimi. Doamna Davis plângea împreună cu ea.

— Te înțeleg, spuse ea, Hai, hai, suflet chinuit! Vino cu mine.

Și-o conduse în dormitor. Se întorcea numaidecât, tot nedormită și la capătul puterilor. În cele din urmă, în miezul unei nopți, când sora o asigurase, la întâmplare, că totul o să fie bine până dimineța, se auzi un foșnet rapid în camera bolnavei. Jennie se întinsese pentru câteva minute pe patul ei, în camera alăturată. Auzi zgomotul și se sculă. Venise doamna Davis și împreună cu infirmiera vorbeau despre starea Vestei, lângă pat. Jennie înțelese. Se apropie și-și privi cu încordare fiica. Fața palidă, ca de ceară, a Vestei îi spuse adevărul. Respira stins și ținea ochii închiși.

— E foarte slăbită, murmură infirmiera.

Doamna Davis o luă pe Jennie de mână. Minutele se scurgeau și, după un timp, pendula din hol bătu ora unu. De câteva ori, domnișoara Murfree, infirmiera, se îndreptă spre măsuta cu medicamente și muie în alcool un șervet cu care umezea buzele Vestei. Când orologiul bătu jumătatea de oră, din trupul vlăguit se ridică un freamăt, un suspin adânc. Jennie se aplecă și o privi cu ochi arzători pe Vesta, dar doamna Davis o trase îndărăt. Infirmiera le îndepărtă pe amândouă. Respirația încetase. Doamna Davis o ținea strâns.

— Hai, hai, șopti, când o simți că tremură. Nu mai ajută la nimic. Nu plânge.

Jennie căzu în genunchi la marginea patului și mângâie mâna caldă a Vestei.

— O, nu, Vesta! o rugă ea. Nu tu! Nu tu!

— Hai, iubito, vino, șopti vocea liniștitoare a doamnei Davis. Lasă totul pe seama lui Dumnezeu. Nu crezi că El știe ce face?

Jennie avu senzația că pământul se scufunda. Tot ce o lega de lume se năruise. În noaptea fără de sfârșit a vieții ei nu mai zărea nicăieri o lumină.

Această nouă lovitură a sorții nemiloase fu de ajuns ca s-o cufunde iarăși pe Jennie în acea stare de adâncă melancolie din care cu greu fusese scoasă în timpul celor câțiva ani tihniți și plini de afecțiune, cât trăise împreună cu Lester în Hyde Park. Trecură săptămâni întregi până când putu să-și dea seama că Vesta nu mai era. Figura suptă pe care o privise o zi sau două după ce totul se sfârșise nu părea să fie Vesta. Unde erau veselia, lumina, mișcările ei vioaie, strălucirea delicată a sănătății ei? Totul pierise. Nu rămăsese decât acest palid înveliș, alb ca un crin, și tăcerea. Jennie nu avea lacrimi. Nu simțea decât o durere adâncă și surdă. O, dacă vreo minte inspirată, cunoscătoare a eternei înțelepciuni ar fi putut să-i șoptească adevărul acela limpede, și convingător: nu există moarte.

Domnișoara Murfree, doctorul Emory, doamna Davis și alți vecini se arătară atenți și plini de compasiune. Doamna Davis îi telegrafiasă lui Lester că Vesta murise, dar fiindcă acesta era plecat, nu sosi niciun răspuns. De casă se îngrijeau alții, căci Jennie nu mai avea putere. Se plimba de colo-colo și privea obiectele care aparținuseră Vestei sau pe care copila le îndrăgise, lucruri dăruite de Lester sau de ea, și suspina la gândul că fetița n-o să mai aibă nevoie de ele, că n-o să le mai folosească. Dori ca trupul să fie dus la Chicago și înmormântat la cimitirul „Mântuitorul”, căci la moartea lui Gerhardt, Lester cumpărase acolo un mic loc de veci. Ceru, de asemenea, ca pastorul care slujea la bisericuța din Cottage Grove Avenue, unde Gerhardt fusese enoriaș, să fie chemat ca să spună câteva cuvinte la mormânt. Acasă avu loc obișnuitul serviciu religios. Pastorul metodist din localitate citi un capitol din prima epistolă a apostolului Pavel către tessalieni, și un cor format din colegii de clasă ai Vestei intonă *Mai aproape de tine, Dumnezeu meu*. Flori, un coșciug alb, o lume plină de înțelegere, și apoi Vesta fu luată din casă. Sicriul fu închis după toate regulile, urcat în vagon și în cele din urmă predat la cimitirul luteran din Chicago.

Jennie se mișca de parcă totul ar fi fost un vis. Era atât de amețită, încât aproape că nu mai simțea nimic. La rugămintea

doamnei Davis, cinci dintre vecini o întovărășiră. Când coșciugul fu coborât, Jennie îl privi de pe marginea mormântului ca și cum i-ar fi fost cu totul indiferent, căci sufletul i se împietrise de durere. Apoi se întoarse la Sandwood, și spuse că nu va mai sta mult timp acolo. Voia să se întoarcă la Chicago, lângă Vesta și Gerhardt.

După înmormântare, Jennie încercă să se gândească și la propriul ei viitor. Își concentrează gândurile asupra nevoii de a lucra, deși nu era silită de împrejurări. Credea că ar putea să se ocupe de copii și asta imediat, ca să capete practica necesară. Se gândi, de asemenea, la fratele ei William. Era necăsătorit și poate că ar vrea să vină să stea cu ea. Numai că nu știa pe unde o fi, și nici Bass nu știa. Se gândi să caute o slujbă într-un magazin. Nu era în firea ei să nu facă nimic. Nu putea să trăiască singură aici, să asculte cum vecinii o compătimeau și se-ntrebau plini de înțelegere ce-avea să se întâmple cu ea. Nenorocită cum era, se va simți poate, mai puțin copleșită de soarta ei tragică dacă va sta la' un hotel din Chicago, căutându-și de lucru, sau într-o căsuță, undeva în apropiere de cimitirul „Mântuitorul”. Se gândi, de asemenea, că ar putea să adopte un copil orfan. În oraș erau mai multe orfeline.

Câteva săptămâni mai târziu, Lester, întors la Chicago împreună cu soția sa, descoperi prima scrisoare trimisă de Jennie, apoi telegrama și încă un bilet care-i anunța moartea Vestei. Era sincer mâhnit, căci îi purtase fetei o afecțiune adevărată. De asemenea îl întristă mult și soarta lui Jennie și-i spuse soției sale că se va duce s-o vadă. Ce-avea să facă Jennie? se întreba el. Nu era în stare să trăiască singură. Poate că ar ajuta-o el în vreun fel. Luă trenul și se duse la Sandwood, dar Jennie plecase la hotelul „Tremont” din Chicago. Se duse și acolo, dar află că ea plecase la mormântul Vestei; mai târziu o caută iar și o găsi. Când băiatul de serviciu îi prezintă cartea lui de vizită, sentimentele ei se dezlănțuiră din nou, mai puternice decât altădată, când venea s-o vadă, căci avea mai multă nevoie de el.

Deși se afla sub vraja noii lui iubiri și în ciuda faptului că-și recăpătase averea și-și redobândise demnitatea și puterea, Lester avea răgazul să gândească adânc la ceea ce făcuse.

Acel sentiment de neîncredere și nemulțumire față de propria sa persoană pe care-l încercase la început nu-i dădea pace. Iar gândul că o lăsase pe Jennie instalată foarte confortabil, nu-l liniștea deloc, căci știuse întotdeauna că nu bani își dori-se ea. Jennie tânjea după dragoste. Lipsită de dragoste era ca o barcă fără cârmă, plutind la voia întâmplării pe întinsul nesfârșit al oceanului, și Lester înțelegea acest lucru. Avea nevoie de el și se simțea rușinat la gândul că mila nu atârna-se mai greu în balanță decât instinctul de autoconservare și dorința de avere. În timp ce ascensorul îl ducea spre camera ei, se simțea nespus de mâhnit, deși știa că orice-ar fi făcut nu putea să mai îndrepte lucrurile. Atitudinea lui fusese con-damnabilă de la bun început, mai întâi fiindcă se apropiase de ea și apoi fiindcă se dăduse bătut când lucrurile mergeau prost. Acum, nu mai putea să facă nimic. Cel mai bun lucru pe care-l avea de făcut era să fie drăguț cu ea, să se sfātu-iască împreună, să-i ofere tot ce-i putea oferi prin înțelegerea și sfatul său.

— *Hello*, Jennie! spuse el pe un ton familiar când ea deschise ușa camerei de hotel, și dintr-o privire își dădu seama că moartea și suferința îi pustiiseră chipul.

Era mai slabă, avea fața foarte palidă și trasă, iar, prin contrast, ochii mai mari.

— Îmi pare nespus de rău pentru Vesta, începu el puțin stânjenit. N-aș fi crezut niciodată că s-ar putea întâmpla așa ceva.

Era primul cuvânt de mângâiere care căpăta un sens pentru ea, de când murise Vesta, de fapt de când Lester o părăsise. Era mișcată că venise s-o mângâie; un moment rămase fără glas. Lacrimi îi izvorau din ochi și i se scurgeau de-a lungul obrazilor.

— Nu plânge, Jennie, continuă Lester cuprinzând-o cu brațul și apropiindu-i capul de umărul lui. Îmi pare rău. Îmi pare rău pentru multe lucruri care nu mai pot fi schimbate. Sunt tare mâhnit de ce s-a întâmplat cu Vesta. Unde-ai înmormântat-o.

— Lângă tata.

Jennie plângea cu suspine.

— Groaznic, spuse el, ținând-o mai departe îmbrățișată.

În cele din urmă, Jennie se simți destul de stăpână pe sine ca să se îndepărteze de el. Își șterse ochii cu batista și-l rugă să stea jos.

— Sunt tare necăjit că s-a întâmplat în timp ce eu eram plecat. Dacă aș fi fost aici, eram alături de tine. Cred că nu vrei să mai stai la Sandwood.

— Nu pot, Lester. N-aș mai putea.

— Unde-ai vrea să te duci?

— O, nu știu încă! Nu pot să-i tot plictisesc pe oamenii de-acolo. Mă gândeam să-mi găsesc undeva o căsuță și să adopt un copilăș, sau să-mi caut ceva de lucru. Nu-mi place să stau degeaba.

— Nu e rea ideea – aceea de a adopta un copil. Ți-ar ține tovărășie. Știi ce trebuie să faci pentru asta?

— Trebuie să-l ceri de la un orfelinat, nu?

— Cred că nu e chiar atât de simplu, spuse el, dus pe gânduri. Sunt anumite formalități. Nu știu care. E vorba de un control oarecare asupra copilului pe care cei de-acolo țin să și-l asigure. Ar fi bine să te sfătuiești cu Watson și să-i ceri să te ajute. Alege-ți copilul, și lasă restul în seama lui. O să vorbesc cu el.

Lester își dădea seama că Jennie avea mare nevoie de cineva care să stea cu ea.

— Unde e fratele tău George?

— E la Rochester, dar el n-ar putea să vină. Bass spune că s-a căsătorit.

— Nu există niciun alt membru al familiei care să vină și să stea cu tine?

— Poate William, dar nu știu unde e.

— De ce nu încerci să stai în cartierul acela nou, la vest de Jackson Park, dacă vrei să locuiești aici, în Chicago? Știi că sunt pe-acolo niște vile drăguțe. Nu e nevoie s-o cumperi. Închiriază una și vezi dacă-ți convine.

Jennie socoti sfatul bun, fiindcă venea de la Lester. Frumos din partea lui că se interesa atât de mult de treburile ei. La urma urmei nu era cu totul despărțită de el. Tot mai ținea puțin la ea. Îl întrebă ce face soția lui, dacă a fost plăcută călătoria, dacă aveau să locuiască la Chicago. În tot

acest timp Lester se gândea că se purtase urât cu Jennie. Se îndreptă spre fereastră și-și lăsă privirea să rătăcească asupra străzii Dearborn, absorbit de circulația intensă care se desfășura acolo, jos. Numărul mare al camioanelor și al vehiculelor de tot felul, și, paralel cu ele, șuvoiul pietonilor grăbiți făceau ca strada să pară un joc de cuvinte încrucișate, aidoma umbrelor care aleargă în vis. Se întuneca, și ici-colo țâșneau lumini.

— Aș vrea să-ți spun ceva, Jennie, îmi reveni în cele din urmă Lester din meditația sa. S-ar putea să ți se pară curios după tot ce s-a întâmplat, dar eu încă te iubesc, în felul meu. M-am gândit întruna la tine de când am plecat. Judecând după cum stăteau lucrurile atunci, am socotit că fac bine când ne-am despărțit. Credeam că Letty îmi place îndeajuns de mult ca să mă căsătoresc cu ea. Dintr-un anumit punct de vedere, pare și acum că a fost soluția cea mai potrivită, dar asta nu mă face mai fericit. N-o să fiu niciodată mai fericit decât am fost cu tine. Evident, nu persoana mea interesează: individul nu contează în împrejurarea de față. Nu știu dacă-ți dai seama unde vreau să ajung, dar suntem cu toții, mai mult sau mai puțin, niște pioni. Ne mișcăm ca piesele de pe tabla de șah, acționați de forța unor împrejurări asupra cărora nu avem nicio putere.

— Înțeleg, Lester, nu mă plâng. Știu că așa e mai bine.

— La urma urmei, viața e mai mult sau mai puțin o farsă, continuă el pe un ton amar. Un spectacol stupid. Cel mai bun lucru pe care-l avem de făcut este să ne păstrăm intactă personalitatea. Nu s-ar zice că în povestea asta a fost vorba de integritate.

Jennie nu-și dădea bine seama ce înțeles aveau vorbele lui, dar bănuia ce voia să spună: că nu era pe deplin mulțumit de el însuși și că-i părea rău de ea.

— Nu te necăji din pricina mea, Lester, îl consolă, ea. Cât despre mine, totul e în regulă; o să mă descurc. Un timp mi-a fost tare greu să mă obișnuiesc cu singurătatea. Acum o să fie bine. O să mă descurc.

— Vreau să știi că sentimentele mele au rămas aceleași, stăruie el cu însuflețire. Mă interesează tot ce te privește. Doamna... Letty înțelege acest lucru. Știe ce simt. După ce

te instalezi, o să vin să văd cum te-ai aranjat. O să mai vin pe-aici peste câteva zile. Mă înțelegi, nu-i așa?

— Da, te înțeleg.

Îi luă mâna și i-o legănă duios într-a lui.

— Nu te amărî. Nu vreau să te știu nefericită. O să fac tot ce pot. Pentru mine ești tot Jennie, dacă nu te superi. Sunt un om afurisit, dar nu sunt rău din fire.

— E în regulă, Lester. Eu am vrut să procedezi așa cum ai procedat. E mai bine. Probabil că ești fericit de când...

— Lasă asta, Jennie, o întrerupse el; apoi îi strânse ușurel mâna, brațul, umărul. Nu vrei să mă săruți în amintirea vremurilor de altădată?

Și surâse.

Jennie îi puse mâinile pe umeri, își cufundă îndelung privirea în ochii lui și-apoi îl sărută. Când buzele li se întâlneau, se cutremură. Lester, de asemenea, simțea că se clătina ceva în adâncul sufletului său. Jennie îl văzu tulburat și se strădui din răputeri să vorbească.

— Acum ar trebui să pleci. Se întunecă.

Glasul îi era ferm.

Plecă, și totuși știa că dorea mai presus de orice să rămână; ea continua să fie femeia vieții lui. Iar Jennie se simțea mângâiată, deși despărțirea era un fapt care exista mai departe și pentru totdeauna. Nu încercă să tălmăcească cele petrecute sau să se adapteze la încurcătura de ordin moral pe care o presupunea situația lor. Nu făcea ca mulți alții care vor să toarne oceanul într-o ceașcă sau să ferece schimbătorul univers într-o încâlceală numită lege. Lester o iubea, totuși. O iubea și pe Letty. Perfect. Sperase cândva că n-o va dori decât pe ea, Jennie. Dar de vreme ce lucrurile stăteau altfel, era oare de disprețuit dragostea pe care Lester i-o purta? Nu credea și nu simțea astfel. Și nici Lester.

60

In următorii cinci ani întâmplările îndreptară viața lui Lester și a lui Jennie pe un făgaș care îi despărți și mai mult. Se statorniciră, desigur, fiecare în lumea sa, fără ca legătura lor de pe vremuri să fie reluată, așa cum s-ar fi bănuie-

la început după cele câteva întâlniri de la hotelul „Tremont“. Lester era prins în vârtejul afacerilor și al preocupărilor mondene. Pășea pe un drum la care Jennie, rezervată din fire, nu aspirase niciodată. Viața ei era calmă și lipsită de evenimente. Trăia retrasă într-o casuță modestă dintr-un cartier foarte respectabil, dar nu elegant, în apropiere de Jackson Park, în partea de sud a orașului, cu un copil de suflet, o fetiță cu păr castaniu, luată de la orfelinatul sectorului de vest pentru copiii părăsiți, singura ei tovarășă de viață. Aici era cunoscută ca doamna J.G. Stover, deoarece socotise mai potrivit să renunțe la numele Kane. Domnul și doamna Lester Kane, atunci când se aflau la Chicago, ocupau o elegantă reședință pe Lake Shore Drive, unde reuniuni, baluri, recepții și dineuri se țineau lanț, uneori aproape în ritmul unui foc de artificii.

Lester devenise, în felul său, o persoană căreia îi plăcea viața tihnită și plină de distracții. Tăiase de pe lista cunoștințelor sale un număr de persoane care se dovediseră cam sceptice sau prea familiare, indiferente sau vorbărețe într-o anumită perioadă, care pentru el făcea parte din domeniul amintirii. Era administrator-delegat și în anumite cazuri președintele consiliului de administrație a nouă dintre cele mai importante organizații comerciale din vest – „United Traction Company“ din Cincinnati, „United Carriage Company“, „Second National Bank“ din Chicago, „First National Bank“ din Cincinnati – și al altora la fel de importante. Nu participa niciodată personal la afacerile întreprinse de „United Carriage Company“, unde prefera să fie reprezentat de avocatul său, domnul Dwight L. Watson, dar îi urmărea activitatea cu un viu interes. Nu se mai aflase față în față cu fratele său Robert de șapte ani. Pe Imogen, care locuia la Chicago, n-o mai văzuse de trei ani. Louise, Amy, soții acestora și unele dintre cele mai apropiate cunoștințe erau pentru el, practic vorbind, niște străini. Firma „Knight, Keatly & O'Brien“ nu mai avea nimic comun cu el.

Adevărul era că Lester, în afară de faptul că devenise cam indiferent, ajunsese să aibă o viziune cu totul critică asupra vieții. De fapt, nu prea își dădea seama ce era viața. Cândva, într-o epocă îndepărtată, se petrecuse ceva bizar. Pornise spre viață, luând calea evoluției, o celulă organică minusculă, care se reproducuse după toate aparențele prin

diviziune, învățase de timpuriu să se combine cu alte celule, să alcătuiască trupuri, forme bizare de pești, animale și păsări și, în cele din urmă, să ia forma omului. La rândul său, omul, alcătuit, cum era, din celule cu funcții specifice, își croia drum spre confort și spre diferitele aspecte ale existenței cu ajutorul unirii și organizării împreună cu alți oameni. De ce? Dumnezeu știe. El, de pildă, era o ființă înzestrată cu o inteligență remarcabilă, cu o oarecare doză de talent, și mai moștenise și o anumită avere, pe care acum nu prea credea că o merită, atâta că norocul îl favorizase. Dar n-ar fi putut spune că altcineva ar fi meritat această avere mai mult decât dânsul, dat fiind că o folosea la fel de moderat, și practic, și constructiv ca oricare altul. S-ar fi putut să se nască sărac, și în acest caz ar fi fost la fel de mulțumit ca oricine altul, nici mai mult, nici mai puțin. De ce s-ar plânge, de ce s-ar amări, de ce s-ar deda la speculații filozofice? Lumea mergea neabătut înainte, acționată de propria ei voință, fie că el își făcea sau nu probleme de acest fel. Aceasta era realitatea. Era oare nevoie ca el să-și tulbure liniștea din pricina asta? Nicidecum. Uneori își închipuia că ar fi fost la fel de bine dacă materia nu se trezea nicicând la viață. „Îndepărtatul fapt dumnezeiesc”¹ al poetului nu-i făcea impresia că ar avea vreo bază reală. Doamna Lester Kane gândea într-un chip foarte asemănător.

Jennie, care trăia în partea de sud a orașului, cu copilul ei adoptiv, Rose Perpetua, nu ajunsese la o concluzie definitivă în ceea ce privește sensul vieții. Nu avea acea ascutită putere de judecată a domnului sau doamnei Lester Kane. Văzuse multe, suferise mult, citise nesistematic. Mintea ei nu înțelegea niciodată natura și caracterul specific al științelor specializate. Istoria, chimia, fizica, botanica, geologia și sociologia nu erau reprezentate în creierul ei prin compartimente bine definite, cum se întâmpla cu Lester și cu Letty. În schimb, simțea că lumea se mișcă într-un mod ciudat, nestatornic. Nimeni nu știe ce anume e lumea. Oamenii se nasc și mor. Unii cred că lumea a fost creată acum șase mii de ani; alții cred că vârsta

¹ Citat din poemul *In memoriam*, de Alfred Tennyson (1809–1892): „*Un Dumnezeu, o lege, un singur element / Și-ndepărtatul fapt dumnezeiesc prezent. / Spre care tinde pururi creațiunea întregă.*”

ei atinge milioane de ani. Oare totul nu e decât întâmplare oarbă, sau există o inteligență călăuzitoare, un Dumnezeu? Aproape împotriva părerilor ei însăși simțea că trebuie să existe ceva, o putere superioară care creează tot ce e frumos: florile, stelele, copacii și iarba. Natura e atât de frumoasă! Uneori viața pare crudă, dar această frumusețe nu încetează să existe. Gândul acesta îi aducea mângâiere, era hrana ei sufletească în orele de tainică singurătate.

Am mai spus că Jennie era o fire activă. Îi plăcea să aibă ceva de făcut, deși nu înceta să se gândească în timp ce lucra. Luase proporții de matroană în acești ani, fără să fie neplăcut de masivă; avea un trup rotund, cu forme bine conturate și fața netedă, în ciuda suferințelor îndurate. Ochii îi erau cenușii și atrăgători. Părul – tot de un castaniu cald, dar ici-colo răsăriseră fire albe. Vecinii spuneau despre ea că e blândă, amabilă, ospitalieră. Nu știau nimic din trecutul ei, în afară de faptul că locuise înainte la Sandwood și mai înainte, la Cleveland. Era foarte reținută în legătură cu trecutul ei. Dată fiind aptitudinea ei firească de a îngriji bolnavi, Jennie crezuse că ar fi putut deveni infirmieră calificată. Dar renunță la această idee, când află că se primesc numai persoane tinere. Se gândise, de asemenea, că ar putea să-și găsească de lucru la vreo asociație de binefacere, dar nu înțelegea noua teorie a carității, care era pe atunci însușită și aplicată de toată lumea, și anume că trebuie să-i ajuți pe oameni să se ajute singuri. Ea era adepta teoriei că trebuie să dai mila ta aproapelui și nu era ispitită să cerceteze prea atent scrisorile de recomandare ale celor care cereau ajutor; ca urmare, timidele ei demersuri la agențiile de ajutor fură întâmpinate cu răceală, dacă nu chiar cu un refuz categoric. Hotărâse ca, de dragul Rosei Perpetua, să adopte un alt copil; izbuti să ia un băiețel de patru ani, al cărui nume era Henry – Henry Stover. Întreținerea îi era asigurată, căci venitul ei era plătit printr-un trust bancar de investiții. Nu voia să se lanseze în speculații și nu o atrăgeau sinuoasele căi ale comerțului. Îngrijirea florilor, cunoașterea trăsăturilor caracteristice ale copiilor, iată ce era mai degrabă pe măsura ei.

Unul dintre faptele interesante petrecute după despărțire – când ea devenise un lucru bine statornicit – se referă la Robert

și Lester, căci de la citirea testamentului, cu ani în urmă, cei doi frați nu se mai văzuseră. Robert se gândise adesea la fratele său. Îi urmărise cu interes succesul pe care-l repurtase de când o părăsise pe Jennie, citise cu plăcere despre căsătoria lui cu doamna Gerald, pe ea o socotise întotdeauna tovărașa ideală a fratelui său. Avea multe indicii și dovezi că, din perioada când atitudinea tatălui său avusese un dezno-dământ atât de nefericit și din cauza propriilor sale manevre pentru a obține conducerea companiei „Kane”, fratele său nu-l privea cu simpatie. Și, totuși, concepțiile lor nu fuseseră niciodată prea deosebite, și în orice caz, nu în ceea ce privește problemele comerciale. Acum Lester prospera. Își putea, deci, permite să fie generos. Își putea permite să se împace. La urma urmei, făcuse tot ce putuse ca să-l ajute pe fratele său să-și redobândească judecata sănătoasă și făcuse asta cu cele mai bune intenții. Pe plan financiar existau interese reciproce, pe care amândoi puteau să și le satisfacă dacă deveneau prieteni. Robert se întreba dacă Lester n-ar vrea să stabilească relații amicale cu el.

Timpul trecea, și într-o zi, când se afla la Chicago, îl convinse, nu fără un scop anume, pe prietenul cu care se găsea în trăsură s-o ia spre North Shore, ca să vadă splendida reședință pe care o ocupau soții Kane. Știa locul din auzite și din descrierile apărute în ziare.

Când o văzu, retrăi pentru o clipă atmosfera vechii locuințe a familiei Kane. După ce cumpăraseră casa, Lester o refăcuse și pe una din laturile clădirii amenajase o seră, care aducea cu aceea a casei lor din Cincinnati. În aceeași seară se așeză și-i scrise lui Lester, întrebându-l dacă n-ar vrea să ia prânzul cu el la „Union Club”. Era în oraș numai pentru o zi sau două și ar dori să-l revadă. Știa că au unul față de celălalt anumite rezerve, dar ar dori să discute cu el o anumită propunere pe care intenționa să i-o facă. Voia să vină, să zicem, joi?

La primirea acestei scrisori, Lester se încruntă și căzu într-o adâncă reverie. Rana pe care i-o prilejuise tatăl său nu se vindecase cu adevărat niciodată. În sinea sa nu se simțise niciodată împăcat de când Robert îl abandonase atât de prompt, își dădea seama că Robert jucase pe o miză mare. La urma urmei, îi era frate, și dacă el, Lester, ar fi fost pe

vremea aceea în locul lui Robert, n-ar fi procedat la fel; cel puțin așa credea. Și acum Robert dorea să-l vadă.

La început vru să nu-i răspundă. Apoi se gândi să-i scrie și să-l refuze. Dar îl cuprinse o dorință bizară să-l revadă pe Robert, să-l audă ce-i spune, să-i asculte propunerea. Hotărî să-i răspundă afirmativ. N-avea ce să-i strice. Știa că toate astea nu puteau să ducă la nimic bun. S-ar putea să cadă de acord că trecutul era trecut și trebuia dat uitării, dar răul fuse-se făcut. Oare o cupă spartă și reparată mai poate fi numită întreagă? S-ar putea să fie *numită* astfel, dar ce-i cu asta? Nu era oare tot spartă și reparată? Răspunse că o să vină.

În joia respectivă, Robert îi telefonă de la „Auditorium“ ca să-i reamintească de întâlnire. Lester îi ascultă curios sunetul vocii.

— Perfect, spuse el. Vin la tine.

La amiază coborî în oraș, și acolo, în incinta greu accesibilă a „Union Club“-ului, cei doi frați se întâlniră și se priviră din nou unul pe altul. Robert era mai slab decât atunci când Lester îl văzuse ultima oară și ceva mai cărunț. Ochii îi erau luminoși, aveau fermitatea oțelului, dar de o parte și de alta a lor se zărea câte un evantai de riduri. Modul său de a proceda era rapid, subtil, dinamic. Lester era fără doar și poate alt tip – profund, impulsiv și indiferent. Lumea spunea despre el, în acea perioadă, că era cam dur. Ochii albaștri, scrutători ai fratelui său nu-l impresionară în niciun fel. Îl vedea pe Robert așa cum era, căci intuiția lui era superioară din punct de vedere filozofic și psihologic. Robert însă nu putea să-l definească exact pe Lester. Nu putea să înțeleagă pe deplin ce se întâmplase cu el în ultimii câțiva ani. Lester era mai masiv. Nu avea părul argintiu – nu se știa din ce pricină – ci roșcat și era rumen la față, arătând ca un om care se mulțumește să ia viața așa cum e. Lester își privi fratele drept în față, pătrunzător. Acesta se foi puțin, căci nu se simțea la largul său. Își dădea seama că Lester nu pierduse nimic din forța intelectuală și din curajul care-l caracterizau mai presus de orice.

— Voiam să te văd, Lester, începu Robert după ce mâinile li se încleștară în obișnuita strângere de mână. A trecut o mulțime de timp, sunt aproape opt ani, nu-i așa?

— Aproximativ. Cum îți merge?

— Cam tot așa cum știi. Ești bine, sănătos, după cum văd.

— N-am fost niciodată bolnav, spuse Lester. Când și când, câte-o gripă. Nu mă bag pentru orice în pat. Ce face soția ta?

— Margaret se simte admirabil.

— Și copiii?

— Pe Ralph și Berenice nu-i prea vedem de când s-au căsătorit, dar pe ceilalți îi avem mai mult sau mai puțin în preajma noastră. Cred că soția ta e bine, spuse Robert șovăind, deoarece se afla pe un teren alunecos.

Lester îl privi, dar pe fața lui nu se citea nimic.

— Da, destul de bine. În momentul de față se simte excelent.

Câteva minute își lăsară gândurile să rătăcească în voie, în timp ce Lester se interesă de afacerile companiei, de Amy, Louise și Imogen. Recunoscu sincer că nici nu le văzuse, nici nu mai știa nimic despre ele. Robert îl informă în măsura în care putu.

— M-am gândit la tine în legătură cu problema pe care-o ridică „Western Crucible Steel Company“, spuse în cele din urmă Robert. Am observat că nu ai participat personal la conducerea consiliului de administrație, ci ai fost reprezentat de avocatul tău, Watson. E un tip inteligent. Conducerea e proastă, știm cu toții. Avem nevoie acolo de un specialist în problema oțelului dacă vrem ca afacerea să dea vreodată rezultate mulțumitoare. Am votat întotdeauna la fel cu tine fiindcă propunerile lui Watson au fost juste. E și el de aceeași părere, că ar trebui o schimbare. De astă-dată am ocazia să cumpăr șaptezeci de acțiuni deținute de văduva lui Rossiter. Acestea, împreună cu ale mele și ale tale, ne-ar asigura conducerea companiei. Mi-ar plăcea să le achiziționezi tu, pentru mine nu contează, atât timp cât rămân în familie. Poți pune președinte pe cine vrei și vom face în așa fel ca lucrurile să iasă bine.

Lester zâmbi. Propunerea îi plăcea. Watson îi spusese că interesele lui Robert merg mână în mână cu ale lui. Lester bănuia de mult că Robert ar vrea să se împace. Iată și ramura de măslin – controlul asupra unei afaceri care valora aproximativ un milion și jumătate de dolari.

— Foarte amabil din partea ta, spuse Lester grav. E o propunere generoasă. Ce te îndeamnă s-o faci?

— Ca să fiu sincer, Lester, răspunse Robert, n-am fost niciodată împăcat cu povestea aceea a testamentului, cu ceea ce s-a întâmplat pe vremea când erai secretar trezorerier și cu altele. Nu vreau să dezgrop trecutul – văd că zâmbești – dar nu pot să nu-ți mărturisesc ceea ce simt. Am fost destul de ambițios în trecut. Pe vremea când a murit tata, eram mânat de ambiția de a pune în practică ideea lui „United Carriage“, și mă temeam că s-ar putea ca ție să nu-ți placă. De-atunci m-am tot gândit că n-ar fi trebuit să procedez așa... dar am făcut-o. Cred că nu vrei să mai auzi vorbindu-se de povestea aceea de demult. De astă-dată însă...

— Mi se poate oferi o compensație, zise Lester calm.

— Nu chiar așa, Lester, deși s-ar putea să fie adevărat. Știu că astăzi lucrurile astea nu prea mai contează pentru tine. Știu că ar fi trebuit să procedez astfel cu ani în urmă, nu acum. Și, totuși, m-am gândit foarte sincer că propunerea te-ar interesa. Ar fi posibil să aibă și alte rezultate. Ca să spun adevărul, m-am gândit că s-ar putea să împac lucrurile între noi doi. La urma urmei, suntem frați.

— Da, spuse Lester, suntem frați.

Aceste două cuvinte îl făceau să se gândească la ironia situației. Cât valorase pe vremuri conștiința acestei legături între frați? Practic vorbind, Robert îl silise să ajungă la actuala sa căsătorie și, deși în realitate Jennie fusese singura care suferise, nu putea să nu fie furios. Era adevărat că Robert nu-l împiedicase să intre în posesia acelui sfert din averea părintească, dar în mod cert nu-l ajutase să o obțină, și acum se gândea să dreagă lucrurile cu această ofertă. Pe el – Lester – asta îl cam jignează. Îl enerva. Viața era teribil de bizară!

— Nu prea văd cum aș putea, Robert, spuse el pe un ton hotărât, care nu admitea replică. Preciez motivele care-ți dictează să faci această propunere. Dar nu văd de ce aș accepta-o. E șansa ta, și numai a ta. Nu am nevoie de ea. În cazul când cumperi acțiunile, putem să trecem la toate schimbările pe care le propui. Sunt, în orice caz, destul de bogat. Trecutul e trecut. Sunt gata să stăm din când în când de vorbă. Asta-i tot ce dorești. Chestiunea cealaltă nu e decât un plasture pe

o rană veche. Vrei prietenia mea și, în ceea ce mă privește, o ai. Nu-ți port niciun fel de pică, sau nu vreau să-ți port.

Robert îl privea stăruitor. Pe față îi apărură umbra unui zâmbet. Îl admira pe Lester, în ciuda a tot ce-i făcuse, în ciuda a ceea ce-i făcea el lui acum.

— Îmi dau seama că ai dreptate, Lester, recunosc el în cele din urmă. Totuși, propunerea mea nu e făcută într-un spirit meschin. Voiam să dăm uitării neînțelegerile dintre noi. Nu țin să mai vorbesc despre lucrul acesta. Nu vii la Cincinnati într-un viitor apropiat?

— Nu cred.

— Dacă vii, mi-ar face plăcere să stai la noi. Adu-ți și soția. Am putea să vorbim despre vremurile de altădată.

Lester zâmbi enigmatic.

— M-ar bucura, consimți el, deloc mișcat.

Dar își aminti că pe vremuri lucrurile stăteau altfel. N-ar fi renunțat niciodată la punctul lor de vedere cu privire la Jennie. „Ei bine, își spuse el. Poate că n-am motive să-i condemn. Fie și așa!”

Discutară mai departe despre alte lucruri. În cele din urmă, Lester își aminti că are o întâlnire.

— Trebuie să te părăsesc, spuse el, privindu-și ceasul.

— Și eu, spuse Robert. (Se ridicară.) În tot cazul, adăugă el în timp ce se îndreptau spre garderobă, în viitor n-o să mai fim absolut străini, nu-i așa?

— Desigur că nu, răspunse Lester. O să-ți fac din când în când câte o vizită.

Își strânseseră mâinile și se despărțiră prietenește. În timp ce-și privea fratele care se îndepărta cu pași vioi, Robert simțea că nu și-a îndeplinit obligațiile față de el și avea oarecare remușcări. Lester era un om capabil. De ce oare existase atâta rezervă între ei, chiar și înainte de apariția lui Jennie? Apoi își aminti vechile lui păreri cu privire la „faptele abile”. Asta și numai asta era ceea ce-i lipsea fratelui său. Nu era șiret și, deci, nici feroce. „Ce lume!” gândi el.

La rândul său, Lester plecă cu o umbră de împotrivire în suflet față de fratele său, pe care-l înțelegea, totuși. Nu era atât de îngrozitor de rău, nu mai mult decât alții. De ce să-l critice? Ce-ar fi făcut el în locul lui Robert? Robert se descurcă

în viață, și el, Lester, la fel. Acum înțelegea tot ce se petrecuse, de ce el fusese victima, de ce fratele său devenise custodele marii averi părintești. „Așa merge lumea, gândi el. Ce contează? Am din ce trăi. De ce să nu lăsăm lucrurile așa cum sunt?”

61

Anii omului, așa cum îi sunt dați din vremuri de demult, sau mai degrabă cum susține presupusa formulă biblică (după care oamenii încă se călăuzesc), sunt în număr de șaptezeci. Părerea aceasta este atât de adânc înrădăcinată în conștiința seminției umane – care și-o trece din gură în gură, din generație în generație – încât pare cel mai profund adevăr. De fapt, omul, chiar în forma sa muritoare și înșelătoare, este alcătuit astfel din punct de vedere organic încât să trăiască de cinci ori perioada maturității sale, și ar trăi atât, dacă și-ar da seama că spiritul este cel care rezistă în timp, că vârsta este o iluzie și că nu există moarte. Și, totuși, înțelepciunea speciei, pe care omul și-a însușit-o nu se știe de pe urma cărui vis materialist, se dovedește statornică, și moartea omului, conform formulei matematice însușite cu atâta teamă, este constatată zilnic.

Lester era unul dintre cei care cred în această formulă. Avea aproape șaiszeci de ani. Considera că mai avea de trăit vreo douăzeci, cel mult, și, poate, nici atât. Ei bine, trăise o viață plăcută. Își dădea seama că nu avea de ce să se plângă. Dacă moartea venea, las-o să vină. Era pregătit. Nu se va plânge și nu se va împotrivi. Oricum, din cele mai multe puncte de vedere, viața e o comedie stupidă.

Recunoștea ca adevărată ideea că viața e în cea mai mare parte doar o aparență iluzorie, ceea ce era ușor de demonstrat. Și bănuia uneori că ar putea fi toată o iluzie. De fapt, după felul în care era alcătuită, se asemuia foarte bine cu visul, atâta doar că visul era uneori foarte urât. Ceea ce îl ajuta să-i accepte realitatea de clipă cu clipă și de zi cu zi era contactul cu problemele ei materiale – oameni, adunări ale directorilor, indivizi și organizații care-și propuneau să facă una sau alta, îndatoririle mondene ale soției lui. Letty, care îl

iubea, vedea în el un frumos exemplu de filosof cu păr cărunt. Admira la el, așa cum făcuse și Jennie, atitudinea serioasă, hotărâtă, sângele său rece în fața unor împrejurări grele. Vânturile prielnice sau cele potrivnice nu puteau nici să-i dea imbold, nici să-l tulbure pe Lester. El refuza să se înspăimânte. Era de neclintit în credințele și simțămintele sale, și de obicei trebuia să fie silit cu argumente brutale să-și abandoneze poziția căreia îi rămânea, totuși, fidel – dacă o abandona vreodată – în fața altor păreri. Refuza să facă altceva decât – așa cum spunea totdeauna – „să privească realitatea în față și să lupte“. Era ușor să-l faci să combată dacă era provocat, dar lupta întotdeauna cu încăpățănare, în spirit defensiv. Intenția sa era să reziste până la ultima redută în fața tuturor încercărilor de constrângere. Dacă trebuia să cedeze până la urmă, o făcea numai atunci când era strâns cu ușa, dar opiniile lui cu privire la importanța rezistenței erau aceleași, chiar și atunci când trebuia să se dea bătut în fața forței.

Concepțiile lui despre viață continuau să fie categoric materialiste, bazate pe strădania omului care tinde să-și asigure o viață plăcută, și insista să aibă tot ce era mai bun. Dacă mobilierul și decorațiile interioare din casă își pierdeau câtuși de puțin strălucirea, declara că trebuie demontate și vândute, iar casa, remobilată. Dacă pleca în călătorie, banii trebuiau să i-o ia înainte și să-i netezească drumul. Nu-i plăcea o discuție oarecare, vorba fără rost, sau pălăvrăgeala prostească, așa cum o numea el. Cu el trebuia să se discute subiecte interesante, sau, dacă nu, să nu se discute nimic. Letty îl înțelegea perfect. Uneori, dimineața, îl bătea ușor cu palma pe bărbie, sau îi cuprindea cu mâinile capul masiv, i-l scutura și-i spunea că e o brută, dar o brută adorabilă.

— Da, da, mormăia el din când în când. Cred că sunt un animal. Iar tu ești o undă serafică de gândire sublimată.

— Nu! la mai taci! răspundea ea, fiindcă în anumite momente, Lester era tăios ca o lamă de cuțit, fără să spună totuși o răutate.

Apoi o alinta câteva clipe, căci, în ciuda concepțiilor ei sănătoase asupra vieții, Lester își dădea seama că Letty depindea mai mult sau mai puțin de el. Letty nu se îndoia niciodată

că soțul ei putea să se descurce singur. Din amabilitate, încerca să ascundă acest lucru, și pretindea că prezența ei îi era necesară, dar era clar că putea trăi destul de ușor și fără ea. Letty depindea însă de Lester. Nu era puțin lucru în lumea aceasta schimbătoare și lipsită de certitudini să ai în preajma ta o ființă atât de bine înfiptă cu picioarele în pământ și atât de hotărâtă ca ursul acesta de om. Era ca și când în întuneric ai fi simțit în preajmă strălucirea caldă a unei lămpi, sau, în frig, dogoarea unui foc puternic. Lester nu se temea de nimic. Simțea că știe cum trebuie să trăiești și cum trebuie să mori.

Era firesc ca o asemenea fire să se manifeste concret și viguros în toate privințele. Și fiindcă știa să-și conducă cu o mână fermă treburile financiare, iar majoritatea plasamentelor lui erau acțiuni ale marilor companii, unde un consiliu de administrație nu făcea altceva decât să aprobe cu un aer solemn strădaniile unor directori executivi dornici să se „afirme”, avea răgazul să trăiască în voie. Lui și lui Letty le plăcea să viziteze diverse stațiuni balneare din Europa și America; juca uneori jocuri de noroc, căci găsea că e amuzant să riști sume importante pe răsucirea rapidă a unei roți sau pe rostogolirea neprevăzută a unei bile, și începu să bea din ce în ce mai mult, nu din patima băuturii, ci ca un om de lume căruia îi plac mâncărurile și băuturile alese, în tovărășia tuturor prietenilor săi. Se simțea ispitit să bea vinuri grele – atunci când nu bea *whisky* fără sifon – șampanie, vin de Burgundia, vinuri albe, scumpe și spumoase. Putea să bea în cantități mari și să mănânce la fel. Tot ce se servea trebuia să fie de cea mai bună calitate, supă, pește, antreuri, fripturi, vânat, desert, tot ce alcătuia un dineu somptuos și hotărâse de mult că numai un bucătar scump plătit merita atenție. Găsiră un bătrân *cor-don bleu*¹, Louis Berdot, care servise în casa unui magnat al textilelor, și acesta fu omul pe care-l angajă. Îl costa o sută de dolari pe săptămână, dar la tot ce i se spunea, răspundea cu „o viață are omul”. Prost în toate astea era faptul că felul său de a trăi nu schimba nimic, nu ajuta la nimic, lăsa ca viața să se îndrepte către un sfârșit lipsit de un țel bine definit. Dacă Lester s-ar fi căsătorit cu Jennie și ar fi acceptat modestul

¹ Șef bucătar de mare abilitate și renume (fr.).

venit de zece mii de dolari pe an, s-ar fi comportat la fel până la sfârșitul zilelor sale. Ceea ce l-ar fi făcut să privească cu o indiferență încăpățânată lumea din care acum făcea în mod obligatoriu parte. S-ar fi lăsat dus de valurile vieții în tovărășia a câtorva vechi prieteni cu aceeași mentalitate, care l-ar fi acceptat drept ceea ce era, un băiat bun, iar până la urmă Jennie n-ar fi fost mult mai înstărită decât acum.

Una din schimbările interesante petrecute în viața familiei Kane fu aceea că-și mută reședința la New York. Doamna Kane era în relații foarte intime cu un grup de femei intelectuale, care făceau parte din cele patru sau nouă sute de familii din înalta societate din est, și fusese insistent sfătuită și încurajată să-și transfere câmpul de activitate la New York. Lucru pe care îl făcu în cele din urmă, prin închirierea unei case pe strada 78, în apropiere de Madison Aveune. Instală aici — ceea ce era un lucru nou pentru ea — un întreg corp de servitori în livrea, după moda engleză, și-și decoră camerele cu mobilă stil din diverse perioade. Lester zâmbea când o vedea atât de vanitoasă și dornică de pompă.

— Vorbești despre opiniile tale democratice, mormăi el într-o zi. Tu ești democrată cât sunt eu religios, adică deloc.

— Cum poți să spui asta! exclamă ea. Sunt democrată. Toți facem parte din diverse clase. Și tu la fel. Nu fac decât să accept logica situației.

— Ce mai logică! Un majordon și un valet în livrea de catifea roșie, asta numești tu o parte din ceea ce cere situația?

— Firește că da. Poate nu e vorba chiar de necesitățile situației, dar în mod cert e vorba să te porți în spiritul unor anumite principii. De ce să ne certăm? Tu ești primul care insistă ca totul să fie perfect, care obiectezi dacă există cea mai mică defecțiune în ordinea lucrurilor.

— M-am certat eu vreodată cu cineva pentru așa ceva?

— Nu vreau să spun chiar asta. Dar ai pretenția ca totul să fie fără cusur, ca totul să fie așa cum cer împrejurările, știi bine acest lucru.

— Poate că da, dar ce are asta de-a face cu democrația ta?

— Sunt democrată, ți-o repet. Sunt democrată în concepții, ca orice femeie. Atâta că văd lucrurile așa cum sunt și în

măsura posibilului mă conformez, de dragul unei vieți confortabile, și tu la fel. Nu zvârli cu pietre în casa mea de sticlă, domnule și stăpâne! A ta este atât de transparentă, încât pot să văd tot ce faci înăuntru.

— Eu sunt democrat, tu nu, o tachina el, deși o aproba pe deplin în tot ce făcea.

Uneori se gândea că, în sfera ei de activitate ea își ducea mai degrabă treburile la bun sfârșit decât el pe ale lui.

Cu jocul de noroc, dineurile, cura de ape minerale la un izvor sau altul, călătoriile în condiții de lux, lipsa de exercițiu fizic, viața se scurgea într-un fel care izbuti în cele din urmă să-i transforme trupul viguros, vioi, bine echilibrat organic într-unul în care supraabundența substanței îngreuna fiecă funcție vitală. Ficatul, rinichii, splina, pancreasul, de fapt fiecă organ fusese un timp supus unui efort uriaș ca să facă față procesului de digestie și eliminare. Rinichii funcționau anevoie; tot așa și arterele, și creierul. În ultimii șapte ani grăsimea îl stânjenea. Dacă ar fi ținut seama de un anumit regim, îmbinat cu exerciții fizice potrivite și cu o activitate intelectuală adecvată, ar fi putut să atingă vârsta de optzeci sau nouăzeci de ani. În realitate, însă, se lăsă târât spre o stare fizică în care până și o boală însemnată putea fi primejdioasă. Rezultatul era inevitabil, și lucrul acesta se și petrecu.

Se întâmplă ca el și Letty să plece la North Cape¹ într-o croazieră cu un grup de prieteni. Chemat de niște treburi importante, Lester se întoarse la Chicago la sfârșitul lui noiembrie, și rămase înțeleș cu soția să se întâlnească la New York înaintea Crăciunului. Îi scrisese lui Watson să-l aștepte și reținu un apartament la „Auditorium”, căci vânduse în urmă cu vreo doi ani somptuoasa clădire în care locuiseră la Chicago, și acum stătea în permanență la New York.

Într-una din ultimele zile ale lui noiembrie, după ce se ocupase de o serie de amănunte și pusese în mod serios ordine în treburile sale, Lester se îmbolnăvi de ceea ce doctorul, căruia i se adresase, denumi o gripă intestinală – o tulburare care de obicei constituie simptomul unei alte afecțiuni, fie a

¹ Capul Nord, în Norvegia, extremitatea nordică a Europei, 71°, 10 lat. nord.

sângelui, fie a vreunui organ. Avea dureri mari și fu supus tratamentului acestei boli. I se făcură aplicații de vată termogenă cu muștar și i se administrară, de asemenea, medicamente specifice. Se simți ceva mai bine, dar avea senzația că se află sub amenințarea unei catastrofe. Îl puse pe Watson să-i telegrafieze soției – nu era, firește, nimic serios, dar se îmbolnăvisese. Îngrijirile medicale erau date de o infirmieră cu experiență, iar valetul stătea de gardă la ușă, ca să evite orice deranj. Evident, Letty nu putea să ajungă la Chicago până în trei săptămâni. Avea simțământul că n-o s-o mai vadă.

Și curios – nu numai fiindcă se afla la Chicago, ci fiindcă sufletește nu fusese niciodată despărțit de ea, în acest timp se gândea întruna la Jennie. Avusese intenția ca, de îndată ce obligațiile de afaceri i-o vor permite și înainte să plece din oraș, să se ducă s-o vadă. Se interesase la Watson cum o ducea și fusese informat că, în ceea ce o privea pe Jennie, totul era în ordine. Trăia liniștită și arăta bine, spunea Watson. Lester dorea nespus s-o vadă. Gândul acesta îl urmărea din ce în ce mai mult, în vreme ce starea sa nu se îmbunătățea. Din când în când cădea pradă unor crize violente, care îi înnodau parcă intestinele, după care se simțea foarte slăbit. De câteva ori doctorul îi făcu injecții cu cocaină, ca să-l cruțe de dureri zadarnice.

După unul din aceste atacuri cumplite, îl chemă pe Watson lângă el, ceru ca infirmiera să iasă din cameră și-i spuse:

— Watson, aș vrea să-mi faci un serviciu. Întreab-o pe doamna Stover dacă nu vrea să vină până aici, să mă vadă. Ar fi mai bine dacă te-ai duce chiar dumneata s-o aduci. N-ai decât să îndepărtezi valetul și infirmiera în după-amiaza asta sau în tot timpul cât va sta ea aici. Dacă vine altă dată, vreau să fie lăsată să intre imediat.

Watson înțelese. Simpatiza cu această manifestare a sentimentelor, îi părea rău pentru Jennie. Îi părea rău pentru Lester. Se întreba ce-ar zice lumea dacă ar afla de acest crâmpei de poveste sentimentală a unui om atât de cunoscut. Lester se purtase bine cu el. Îl făcuse om înstărit. Watson era bucuros să-i fie de folos în orice chip. Chemă o trăsură și plecă spre locuința lui Jennie. O găsi stropind niște plante; pe chip i se citea mirarea provocată de această vizită neobișnuită.

— Vin într-o misiune cam neplăcută, doamnă Stover, spuse el, când i se adresă cu presupusul ei nume. Dumneavoastră... vreau să spun că domnul Kane se află la „Auditorium” și e foarte bolnav. Soția sa e în Europa. M-a rugat să vin aici, ca să vă invit să-l vedeți. Mi-a cerut chiar să vă aduc cu mine, dacă e posibil. Ați putea să mă întovărășiți acum?

— Da, desigur, spuse Jennie cu fața adumbrită de gânduri

Copiii erau la școală. În bucătărie se afla o bătrână menajeră suedeză. Ar fi putut să se ducă sau nu. Dar îi reveni în minte, cu toate amănuntele, un vis pe care-l avusese cu câteva nopți în urmă. Se făcea că se afla pe o apă tulbure, dincolo de hotarele acestei lumi, peste care plutea un fel de ceață sau un vâl de fum. Auzea cum apa clipocește și curge leneș, și apoi, din bezna care-o înconjură, se ivi o barcă. Era o barcă mică, fără vâsle, sau care plutea fără să se vadă ce-o puneă în mișcare, și în ea se aflau mama ei și Vesta și încă cineva pe care nu-l cunoștea. Fața mamei era palidă și tristă, așa cum o văzuse adesea pe când trăia. O privea grav, cu înțelegere, și dintr-odată, Jennie își dădu seama că al treilea călător din barcă era Lester. Se uita la ea melancolic, cu o expresie pe care nu i-o văzuse nicicând, și deodată mama ei spuse: „Acum trebuie să plecăm”. Barca se puse în mișcare. Jennie se simți copleșită de simțământul unei pierderi imense și strigă: „Nu mă părăsi, mamă!” Dar mama sa o privi doar, cu niște ochi adânci, triști și tăcuți, și barca dispăru.

Tresări și se deșteptă brusc, iar în clipa aceea avu senzația că Lester se afla alături de ea. Întinse mâna, ca să-i atingă brațul; apoi se ridică în întuneric, își frecă ochii, și își dădu seama că era singură. Rămase tare abătută și, timp de două zile, visul o obsedă. Apoi, când începuse să nu-i mai dea importanță, apăru domnul Watson, cu mesajul său prevestitor de rele.

Se duse în casă, se îmbracă și se întoarse cu chipul la fel de tulburat ca și gândurile. Arăta încă foarte drăguță, o femeie blândă, îndatoritoare, bine îmbrăcată și bine făcută. În amintirile ei trăise mereu alături de Lester, așa cum el nu se îndepărtase niciodată pe de-a-ntregul de ea. Îl purta întotdeauna în gând, ca și în anii când fuseseră împreună. Iar amintirea pe care o îndrăgea cel mai mult era aceea a primelor zile când îi

făcuse curte la Cleveland, a zilelor când o cucerise și cu forța voinței lui o făcuse să-l urmeze, așa cum omul cavernelor își răpea tovarășa de viață capturând-o. Acum ardea de dorința să-i vină în ajutor. Căci chemarea pe care i-o trimitea era o lovitură grea, dar în egală măsură și o mărturie. O iubea, o iubea, după toate câte se întâmplaseră.

Trăsura înainta repede pe străzile fără de sfârșit, în drumul ei spre cartierul comercial înecat de fum. Apoi sosi la „Auditorium“, și Jennie fu condusă în camera lui Lester. Watson fusese înțeleghător. Vorbise puțin și o lăsase singură cu gândurile ei. În hotelul acesta mare, după ce timp atât de îndelungat dusesese o viață retrasă, se simți intimidată.

Intră în odaie și-l privi pe Lester cu ochii ei mari, cenușii, plini de simpatie. Stătea sprijinit de două perne, și părul de pe capul său masiv, pe vremuri castaniu-închis, era acum ușor cărunt. O învălui cu o privire plină de curiozitate și o licărire de dragoste și înțelegere luci în ochii săi îmbătrâniți și înțelepți, în ciuda luminii lor obosite. Privindu-i fața palidă, slăbită de suferință, simți cum o străpunge un cuțit în inimă. Îi luă mâna așezată peste cuvertură și i-o strânse. Apoi se aplecă și-l sărută pe buze.

— Îmi pare tare rău, Lester, tare rău. Nu e, totuși, nimic grav, nu-i așa? Trebuie să te faci bine, Lester, și foarte repede!

Îi mângâie ușurel mâna.

— Da, Jennie, dar mi-e tare rău. Simt că în toată treaba asta ceva nu e în regulă. Mi se pare că n-o să scap. Spune, tu ce ai mai făcut?

— O, nimic deosebit, dragul meu! E perfect. Dar nu vorbi așa. În curând o să te simți foarte bine.

— Crezi?

Clătină din cap, fiindcă el era de altă părere.

— Stai jos, draga mea, continuă el. Nu-mi fac griji din pricina asta. Vreau să stau din nou de vorbă cu tine. Vreau să te am aproape.

Surâse și rămase o clipă cu ochii închiși.

Jennie își trase un scaun, pe care-l lipi de patul lui, își întoarse fața spre el și-i luă mâna. Ochii ei exprimau compasiune, dragoste și recunoștință, simțăminte care se contopeau în inima ei. În același timp frica o strângea ca într-un clește. Părea atât de bolnav!

— Nu știu ce se poate întâmpla, continuă el. Letty e în Europa. De câțva timp doream mult să te văd. Locuim la New York, cred că știi. Te-ai mai îngrășat, Jennie.

— Da, îmbătrânesc, zâmbi ea.

— Asta nu contează, spuse el, privind-o drept în față. Vârsta n-are importanță. Ne-am imbarcat toți pe aceeași corabie. Totul e ce credem despre viață.

Tăcu, cu ochii pironiți în tavan. O undă de durere ascuțită îi reaminti de crizele prin care trecuse. N-avea să mai reziste la multe accese ca acela pe care-l îndurase ultima oară.

— Nu puteam să mor, Jennie, fără să te mai văd.

(Înțepătura trecuse și era din nou liber să gândească.) Am dorit întotdeauna să-ți spun, Jennie, că nu am fost mulțumit de felul în care ne-am despărțit. N-am făcut, până la urmă, ceea ce trebuia să facem. Nu m-am simțit mai fericit. Acum regret. Pentru pacea sufletului meu, aș vrea să n-o fi făcut niciodată.

— Nu vorbi așa, Lester, spuse ea șovăind, în timp ce cu ochii minții revedea tot ce fusese între ei.

Asta era cea mai bună dovadă a afinității sufletești care existase într-adevăr între ei doi.

— E perfect. Nu contează. Ai fost foarte bun cu mine. N-aș fi fost împăcată dacă ți-ai fi pierdut averea. Nu se putea. Am fost mult mai mulțumită astfel. A fost greu, dar, dragul meu, uneori totul e greu.

Tăcu.

— Nu, spuse el. N-a fost bine. N-am mers de la început pe calea pe care ar fi trebuit să mergem. Dar n-a fost vina ta. Îmi pare rău. Voiam să-ți spun asta. Mă bucur că pot să ți-o spun.

— Nu vorbi așa, Lester, te rog, insistă ea. E foarte bine. Nu trebuie să regreti nimic. N-are de ce să-ți pară rău. Ai fost întotdeauna atât de bun cu mine! Când mă gândesc...

Tăcu; îi venea greu să vorbească. Mila, duiosia o făceau să simtă un nod în gât. Îi strânse mâinile. Își amintea de casa pe care o închiriasse pentru ai ei la Cleveland, de generozitatea ce-o arătase față de Gerhardt, de toate acele dovezi de dragoste și bunăvoință de pe vremuri.

— Acum, că ți-am spus, mă simt mult mai ușurat. Ai fost bună, Jennie, că ai venit la mine. Te-am iubit. Te iubesc și

acum. Vreau să-ți spun asta. Pare bizar, dar tu ești singura femeie pe care am iubit-o cu adevărat. N-ar fi trebuit să ne despărțim niciodată.

Jennie îl asculta cu răsuflarea tăiată. Asta era ceea ce așteptase în toți acești ani – această dovadă. Era singurul lucru care putea să îndrepte totul, această mărturisire a unirii lor sufletești, dacă nu fizice. Acum putea să trăiască fericită, și să moară fericită.

— Ah, Lester!... suspină ea și-i strânse mâna.

El îi răspunse tot cu o strângere de mână. Urmare câteva clipe de tăcere. Apoi Lester vorbi din nou.

— Ce fac cei doi orfani?

— O, sunt drăguți!

Și Jennie se porni să-i descrie amănunțit.

Lester asculta și se simțea bine, căci vocea ei îl calma. Toată ființa ei îi era nespus de dragă. Când veni vremea să plece, vru s-o rețină.

— Pleci, Jennie?

— Aș putea să și rămân, Lester, șopti ea. O să-mi iau o cameră aici. Pot să-i trimit un bilet doamnei Swenson. Totul va fi în ordine.

— Nu trebuie să faci asta, spuse el, dar Jennie își dădea seama că avea nevoie de ea, că nu voia să rămână singur.

Din clipa aceea până când Lester își dădu sufletul, Jennie nu mai ieși din hotel.

62

Sfârșitul veni peste patru zile, timp în care Jennie aproape că nu se dezlipi de lângă patul său. La început, infirmiera care-l îngrijea o primi bucuroasă, fiindcă vedea în ea un ajutor și o tovarășă, dar medicul se împotrivi. Totuși, Lester se încăpățâna.

— Eu mor, și nimeni altul, spuse el cu o notă de umor sinistru. Și dacă mor, lăsați-mă să mor cum vreau eu.

Watson zâmbi în fața acestui curaj neabătut. Nu văzuse niciodată ceva asemănător. Soseau mesaje de simpatie, vizitatori care se informau de starea sănătății bolnavului, apărură notițe în ziare. Robert citi informația din *Inquirer* și se grăbi

să plece la Chicago. Imogen sosi împreună cu soțul ei și fură introduși imediat în camera lui Lester, după ce Jennie trecuse în camera ei. Lester n-avea de spus prea multe lucruri; Infiriera le puse în vedere că nu trebuia să i se vorbească mult. După ce plecară, Lester i se adresă lui Jennie:

— Imogen s-a schimbat mult.

Altă remarcă nu făcu.

În după-amiaza când soțul ei muri, doamna Kane se afla în mijlocul Atlanticului, la o depărtare de trei zile de New York. Lester meditase la ceea ce mai putea să facă pentru Jennie, dar nu putu lua nicio hotărâre. Era inutil să-i mai lase alți bani. Nu avea nevoie de ei. Se întreba unde-o fi Letty și cam cât putea să mai treacă până să ajungă, când fu cuprins de o criză îngrozitoare. Înainte de a apuca să i se administreze un anezic care să-i ușureze durerile, Lester muri. Așa cum se dovedi după aceea, nu răul din intestine îi provocase moartea, ci o leziune a unei artere cerebrale.

Jennie, pe care veghile și supărările o aduseseră la capătul puterilor, era înnebunită de durere. Îl purtase pe Lester atât timp în gândurile și în inima ei, încât acum i se părea că murise o parte din ea însăși, îl iubise cum știa că n-ar mai fi putut iubi pe nimeni altul, iar el îi arătase întotdeauna că ținea la ea, cel puțin într-o anumită măsură. Nu încerca acele simțăminte care izbucnesc prin lacrimi, ci doar o suferință surdă, căci sufletul ei împietrit devenise insensibil la durere. Ce puternic părea Lester zăcând acolo în liniștea morții, Lester al ei! Expresia îi era cea din totdeauna – curajoasă, hotărâtă și, totuși, pașnică. De la doamna Kane parveni un mesaj care anunța că va sosi miercurea viitoare. Se hotărî ca trupul să fie îmbălsămat, și Jennie află de la domnul Watson că urma să fie transportat la Cincinnati, unde familia Pace avea un cavou. Sosirea diverșilor membri ai familiei o obligă pe Jennie să se retragă la ea acasă; misiunea îi era încheiată.

Ultimele ceremonii arătară în chip bizar cât de ciudată poate fi viața. Se înțelesesă telegrafic cu doamna Kane ca trupul neînsuflețit să fie transportat la locuința lui Imogen, iar cortegiul funebru să pornească de acolo. Robert, care sosi în noaptea de după moartea lui Lester, Berry Dodge, soțul lui Imogen, domnul Midgely și alți trei cetățeni de vază fură

desemnați să poarte pe umeri sicriul. Louise și soțul ei sosiră de la Buffalo; Amy și soțul ei, de la Cincinnati. Casa roia de lume, care fie că dorise în mod sincer să prezinte condoleanțe, fie că socotise acest lucru util. Deoarece Lester și familia sa, fără să fie catolici fervenți țineau de această credință, fu adus un preot catolic și se făcu slujba după ritualul acestei biserici. Era ciudat să-l vezi pe Lester cum zăcea în salonul acestei case străine pentru el, cu flacăra lugubră a lumânărilor la cap și la picioare, cu o cruce de argint pe piept, pe care o ținea între degetele sale ca de ceară. Lester ar fi zâmbit dacă ar fi putut să se vadă, dar familia Kane era prea convențională, avea convingeri prea adânc înrădăcinate ca să găsească în asta ceva curios. Biserica nu avu, firește, nimic de obiectat. Era o familie de oameni distinși. Ce altceva se putea pretinde?

Miercuri, doamna Kane sosi, copleșită de durere, căci, la fel ca Jennie, îl iubise pe Lester din toată inima. În noaptea aceea, când totul se cufundă în tăcere, ieși din camera ei, și, aplecându-se peste coșciug, scrută la lumina lumânărilor trăsăturile chipului care-i fusese atât de drag. Lacrimi i se scurgeau pe obraji, căci fusese fericită alături de el. Îi mângâie obraji și mâinile reci.

— Sărmanul, dragul de tine, șopti ea. Sărman suflet viteaz!

Nimeni nu-i spusese că Lester trimisese după Jennie. Familia Kane nu știa. Între timp, în casa din South Park Avenue stătea o femeie care îndura singură durerea și chinurile unei pierderi ireparabile. De-a lungul acestor ani, în ciuda oricăror împrejurări potrivnice, în adâncul sufletului ei nu-și pierduse niciodată nădejdea că, într-un fel sau altul, viața ar putea să i-l redea pe Lester. Și venise, într-adevăr, venise în pragul morții, dar plecase din nou. Unde? Unde plecaseră mama ei, și Gerhardt, și Vesta? Nu mai credea că ar putea să-l revadă, căci ziarele informau despre faptul că fusese dus la locuința doamnei Midgely și despre faptul că avea să fie transportat de la Chicago la Cincinnati, unde urma să fie înmormântat. Ultimul serviciu funebru la Chicago avea să aibă loc într-una din somptuoasele biserici catolice din South Side, biserica St. Michael, printre ai cărei enoriași se număra familia Midgely.

Pe Jennie această știre o tulbură profund. Ar fi dorit ne-
spus de mult să fie înmormântat la Chicago, unde s-ar fi pu-
tut duce uneori la mormântul lui, dar nu era posibil. Nu era
niciodată stăpână pe soarta ei. Alții dispuneau de ea, și așa
se întâmplase întotdeauna. Se gândea că prin transportarea
corpului neînsuflețit la Cincinnati, Lester îi este răpit pentru
totdeauna, ca și cum distanța ar fi avut vreo importanță. În
cele din urmă, se hotărî să se înfășoare într-un văl gros și să
se ducă la biserică, să asiste la serviciul funebru. Ziarul anun-
ță că slujba va avea loc la ora două după-amiază. Apoi, la
patru, corpul avea să fie dus la gară și suit în vagon. Membrii
familiei îl vor întovărăși la Cincinnati. Jennie văzu într-asta o
nouă posibilitate: putea să se ducă la gară.

Cu puțin înainte de ora fixată pentru sosirea cortegiului fu-
nebru la biserică, la una din intrările laterale apărură o femeie
în negru, acoperită cu un văl gros, care se așeză într-un colț
retras. La început se simți neliniștită, căci biserica era întu-
necată și goală și se temea ca nu cumva să fi greșit locul și
ora; dar după zece minute de așteptare chinuitoare un clopot
din turnul bisericii începu să bată solemn. La scurt timp după
aceea, apărură un paracliser în sutană neagră și patrafir alb
și aprinse mănunchiuri de lumânări de o parte și de alta a
altarului. Un zgomot înăbușit de pași în galeria corului arată
că slujba urma să fie acompaniată de muzică. Atrăși de sune-
tul clopotelor, câțiva pierde-vară, câțiva străini hoinari, câteva
cunoștințe și câțiva cetățeni care nu fuseseră invitați în mod
special intrară în biserică și se așezară.

Jennie urmărea totul cu ochi mirați. Nu fusese în viața ei
într-o biserică catolică. Întunericul, frumusețea vitraliilor, al-
beața altarului, lumina aurie a lumânărilor o impresionau. Se
simțea învăluită de durere, de senzația unei pierderi irepara-
bile, de frumusețe și de mister. Această scenă părea să redea
însăși viața în ceea ce are ea vag și nesigur.

În timp ce clopotele băteau, din sacristie ieși o procesi-
une de ministranți. Cel mai mic, un băiețel cu chip angelic,
de vreo unsprezece ani, pășea primul, ridicând cu mâinile
sale o minunată cruce de argint. Copiii care veneau, doi câte
doi, în urma lui țineau fiecare în mâini lumânări mari, aprinse.
Preotul, în sutană neagră și cu patrafir brodat, întovărășit de

câte un diacon de o parte și de alta, îi urma. Procesiunea ieși în pronaosul bisericii și nu mai fu văzută până când corul începu să psalmodieze o melodie funebră, în care era vorba de sufletul omului ce se cutremură în fața morții, rugăciune în limba latină, care imploră milă și pace pentru cel dispărut. Apoi, în sunetele acestui cântec, procesiunea reapăru: crucea de argint, lumânările, preotul întunecat la chip, citind dramatic, în timp ce mergea, o rugăciune pe care-o murmură pentru el însuși, și apoi corpul lui Lester, într-un sicriu mare, negru, cu mânere de argint, dus pe umeri, în pas egal, de cei aleși să-l poarte. Jennie se strânse, ca și cum nervii i-ar fi fost străbătuți de un curent electric.

Nu cunoștea pe niciunul dintre acești bărbați. Nu-l cunoștea pe Robert. Nu-l văzuse niciodată pe domnul Midgely. Din lungul șir de persoane marcante care urmau, recunoscuse doar trei, pe care Lester i le arătase pe vremuri. O văzu, firește, pe doamna Kane, căci pășea imediat în urma sicriului, sprijită de brațul unui străin; în spate venea domnul Watson, cu o figură gravă, amabilă. Își aruncă grăbit ochii în dreapta și-n stânga, căci se aștepta, fără îndoială, s-o vadă pe undeva, dar fiindcă n-o putu afla, își îndreptă privirea gravă drept înainte și-și continuă drumul. Jennie era numai ochi, cu inima strânsă de durere. Simțea că participă nespuse de mult la acest ritual solemn și totuși o distanță nemărginită o despărțea de cele ce se petreceau. Procesiunea ajunsese lângă altar, și sicriul fu pus jos. Un lînțoliu alb, purtând pe el simbolul durerii, o cruce neagră, fu așternut deasupra, iar de o parte și de alta, fură așezate lumânările cele mari. Apoi se psalmodiară invocații și corul dădu răspunsul, sicriul fu stropit cu agheasmă, se aprinse tămâie și se cădelniță, iar publicul din biserică murmură răspunsurile la *Tatăl nostru* și la invocația către Sfânta Fecioară. Jennie era impresionată la culme și uluită, dar niciun fel de măreție n-o putea face să uite durerea ascuțită a morții, conștiința unei pierderi ireparabile. Lumânările, tămâia, rugăciunile îi păreau frumoase. Trezeau la viață coarda melancoliei, care-i era adânc împlântată în suflet, și o răscolea până-n străfundul ființei cu vibrațiile ei. Semăna cu o casă din care străbat cânturi funebre și prezența morții. Plângea,

plângea întruna. Și ceea ce îi părea curios, își dădu seama că doamna Kane plângea și ea, scuturată de suspine.

Când totul luă sfârșit, trăsurile se apropiară și trupul fu transportat la gară. Invitații și străinii plecară cu toții și, în cele din urmă, când în biserică domni din nou tăcerea, se sculă și ea. Se ducea la gară, cu speranța să vadă cum corpul era așezat în vagon. Vor trebui să-l aducă pe rampă, așa cum făcuseră și cu Vesta. Luă tramvaiul și la scurt timp după aceea intră în sala de așteptare a gării. Zăbovi mai întâi pe peron, unde un grilaj înalt despărțea pasagerii de liniile ferate, apoi în sala de așteptare, în nădejdea că va vedea cum aveau să se desfășoare lucrurile. În cele din urmă, observă grupul rudelor apropiate care așteptau sosirea trenului – doamna Kane, Robert, doamna Midgely, Louise, Amy, Imogen și ceilalți. Reuși de fapt să-i identifice pe cei mai mulți, deși nu era vorba de oameni pe care-i cunoscuse, ci se baza numai pe instinct și intuiție.

În toiul emoțiilor nimeni nu-și amintise că era ajunul sărbătorii de *Thanksgiving*¹. Gara imensă vuia de freamătul unei așteptări înfrigurate, acea curioasă efervescentă a imaginației stârnite de gândul bucuriilor ce se apropiau. Oamenii plecau în vacanță. La intrările gării se vedeau trăsurile. Crainicii anunțau cu voci de stentori destinația fiecărui tren a cărui oră de plecare se apropia. Cu o durere cumplită, Jennie auzi anunțându-se răspicat și totodată melodios un traseu pe care ea și Lester călătoriseră odată: „Detroit, Toledo, Cleveland, Buffalo, New York“. Erau anunțate trenuri pentru „Ford Wayne, Columbus, Pittsburg, Philadelphia și localitățile din est“, apoi, în sfârșit, pentru: „Indianapolis, Louiseville, Columbus, Cincinnati și localitățile din sud“. Sunase ora fatală.

De câteva ori, Jennie își croise drum prin mulțime și se dusesse la peronul aflat între sala de așteptare și liniile de cale ferată, să vadă dacă printre gratiile de fier care o despărțeau de iubitul ei n-ar putea să arunce o ultimă privire asupra

¹ Sărbătoarea recunoștinței, avându-și originea în practica religioasă a coloniștilor din Noua Anglie și recunoscută legal în S.U.A prin proclamația președintelui Lincoln din 1863. Coincide cu a patra joi din luna noiembrie.

coșciugului sau asupra lăzii mari de lemn în care fusese pus până să fie urcat în tren. Acum îl vedea sosind. Un hamal împingea o ladă spre locul unde avea să oprească vagonul de bagaje. În ladă era Lester, ultima umbră a substanței sale pământești, închisă cu onoruri în lemn, argint și pânză. Hamalul habar n-avea ce pierdere dureroasă însemna greutatea la care împingea el. Nu putea să-și dea seama cum, în clipa aceasta, averea și rangul însemnau pentru ea un imens șir de gratii, un zid care o despărțea pentru vecie de iubirea ei. Nu fusese oare întotdeauna așa? Oare viața ei nu semăna cu un mozaic, alcătuit din împrejurări dictate și influențate de ceea ce vedea acum – bogăția și puterea – care o găsiseră nepotrivită? Era clar că-i fusese scris să se supună, nu să stăruie în urmărirea unor anumite scopuri. Din copilărie această panoplie a puterii fusese plimbată prin fața ei într-un trufaș cortegiu. Ce altceva putea să facă astăzi decât să privească în gol în urma ei, în timp ce procesiunea trecea în marșu-i triumfal? Lester făcuse parte din acest cortegiu. Pe el îl respectaseră. Despre ea nu știau nimic. Privi printre zăbrele și auzi din nou cum se anunța: „Indianapolis, Louiseville, Columbus, Cincinnati și localitățile din sud”. Un tren lung, roșu, scăldat în lumini, alcătuit din vagoane de bagaje, vagoane de pasageri, un vagon-restaurant, cu fețe de masă albe și tacâmuri de argint, și o jumătate de duzină de confortabile vagoane „Pullman”, intră în stație și se opri. O locomotivă mare, neagră, care scuipa aburi și scânteii, ducea pe umerii ei siguri toată această greutate. În timp ce vagonul de bagaje se apropia de lada care aștepta pe rampa de încărcare, un impiegat îmbrăcat într-o uniformă albastră își scoase capul și strigă spre cineva din vagon:

— Hai, Jack! Dă-ne o mână de ajutor. Avem un mort aici, afară.

Jennie nu-l auzea.

Tot ce putea să vadă era lada aceea mare, care avea să dispară atât de curând. Singurul lucru care mai ajungea până la înțelegerea ei era faptul că trenul acesta o să pornească îndată și apoi totul se va sfârși. Porțile se deschiseră, pasagerii se scurgeau spre tren. Robert, și Amy, și Louise, și Midgely... toți se îndreptau spre vagoanele „Pullman” de la

capătul trenului. Își luaseră rămas-bun de la prieteni, nu mai era nevoie să repete gestul. Trei oameni dădură o mână de ajutor ca lada aceea mare, de lemn, să fie urcată în vagon. Jennie o văzu cum dispărea și simți o durere ascuțită în inimă. Mai multe cufere luară același drum și apoi ușile vagonului de bagaje fură închise pe jumătate, dar nu înainte de-a se auzi clopotul locomotivei care dădea semnalul de plecare. De la un capăt la altul răsuna insistent, strigătul de „urcați în vagoane”; și, încet, locomotiva imensă se puse în mișcare; clopotul suna, cazanul de aburi șuiera, iar pe coș zvâcni în văzduh o enormă jerbă de fum negru, care se lăsă apoi asupra vagoanelor, ca un giulgiu. Conștient de încărcătura masivă pe care locomotiva o avea în spate, fochistul deschise ușa unui cup-tor încins, ca să-i azvârle cărbuni. Lumina flăcărilor străluci ca un ochi de aur.

Jennie stătea împietrită, privind țintă la minunea acestui tablou, cu fața albă, cu ochii larg deschiși, cu mâinile încleștate într-un gest inconștient, dar obsedată de un singur gând: îl duceau pe Lester. Deasupra, un cer plumburiu de noiembrie, aproape negru. Privi întruna, până când ultima rază de lumină a lămpii roșii de la vagonul de dormit se pierdu în vălmășagul de fum și negură ce plutea deasupra întinsului gării.

— Da, se auzi vocea unui trecător, plină de încântare la gândul bucuriilor ce se apropiau. O să fie grozav! O ții minte pe Annie? Vine și unchiul Jim, și tanti Ella.

Jennie nu auzea nimic din ce spunea străinul și nimic din toate vorbele și agitația din jurul ei. În fața ochilor i se așternea priveliștea unor ani de singurătate, și asupra acestei întinderi pustii își ațintea privirea. Ce avea să facă ea de acum încolo? Nu era atât de bătrână. Trebuia să-i crească pe cei doi copii orfani. După un timp se vor căsători și vor pleca. Și-apoi? Zile și iar zile, la nesfârșit. Și apoi?

Sfârșit

Theodore Dreiser, autorul unor capodopere precum *O tragedie americană* și *Sora Carrie*, redă în această carte lupta unei femei frumoase, dar săracă, pentru a avea parte de iubire și fericire, într-o lume crudă și nedreaptă.

Ea are șansa să întâlnească un bărbat mai în vârstă decât ea, care o iubea cu adevărat, dar acesta moare curând, lăsând-o în pragul disperării, cu un copil pe cale să se nască.

Însă, destinul nu pare să o abandoneze.

Va cunoaște un tânăr frumos, bogat care se îndrăgostește nebunește de ea. La rândul său Jennie, îi împărtășește din plin sentimentele. Numai că bărbatul nu are puterea să renunțe la poziția sa socială, căsătorindu-se cu o fată de origine modestă. În același timp, nici nu se decide să o părăsească, chiar dacă părinții săi, aflând de această aventură, ajung să îl dezmoștenească.

Acum, că nu mai are nimic de pierdut, va opta pentru căsătoria cu Jennie?

O poveste emoționantă despre iubirea dusă până la sacrificiu, pe care viața nu o recompensează întotdeauna după merit.